N890

Biblioteca „ASTRA" — SIBIU —

R. № 2350

IIII 2014
22.

Anul V. Nr. 1258 — 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI — Joi 1 Ianuarie 1925

Infrățirea

On. Asociațiunea pentru Cultura
și lit. poporului Român
Sibiu

R.

CLUJ 2 JAN 925

ANUNTURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
ȘI
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MA[...]
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.

Telefon:
ADMINISTRAȚIA No. 952.

Telefon:
REDACȚIA No. 211.

PE 6 LUNI . . . . . .
PE 1 LUNĂ . . . . . .
PE 1 AN pentru autorități . .
PE 1 AN pentru preoți și învățători

Spre pace și muncă

Dintre anii cari au trecut de la războiu, cel care se încheie astăzi este desigur cel cu care neam apropiat mai mult de binefacerile păcei și ale muncei. Anul 1924 a avut, într'adevăr, desfășurarea cea mai liniștită și deci cea mai prielnică pentru vindecarea rănilor lăsate de războiu.

Singure mișcările studențești au mai rămas să ne amintească de febra și de convulsiunile care au caracterizat primii ani de după războiu. Incolo, o întreagă societate, îndreptată pe căile muncei creatoare, se dorește ferită de tot ce-ar putea să-i strice liniștea și să-i slăbiască puterile de muncă. Gustul de ordine s'a înfipt adânc în suflete, ierarhia valorilor a început să fie restabilită, iar agitatorii de profesie se văd din ce în ce mai izolați în mijlocul mulțimilor al căror suflet, răscolit o clipă, a reintrat temeinic în matca cumințeniei și a bunului simț. Căci unde mai este acea puzderie de reformatori răsăriți din febra războiului cari făgăduiau toate fericirile sociale în numele unei democrații revoluționare?

Cine mai dă astăzi crezare celor cari, exploatând durerile lăsate de războiu, îndemnau necontenit la revoluție și făceau din „democrație" un mijloc de continuă anunțare a instinctelor și a pornirilor rele din om?

Odată cu trecerea febrei, reformatorii s'au împrăștiat ca duhurile rele la ivirea zorilor, în locul lor rămânând să lucreze oamenii politici onești ajutați de puterile sufletești ale unei societăți însănătoșite. Legenda „oamenilor noui" chemați să săvârșiască miracole politice nu mai ispitește astăzi pe nimeni. Insănătoșirea morală a societății a eliminat încetul cu încetul din viața publică pe toți vânturătorii de lozinci miraculoase și a făcut cu putință triumful bunului simț în aprecierea valorilor politice.

Cui datorim aceasta? Desigur și vremei, dar și partidului aflat astăzi la putere și care în cei trei ani de guvernare nu și-a pierdut o clipă credința în sănătatea morală a poporului nostru. Răzămat pe această credință, partidul liberal a stat în calea tuturor agitațiilor și a curentelor de destrămare socială, câștigând timpul necesar pentru biruința sănătății morale a societății românești. Odată victorioasă această sănătate, puterile sufletești ale țărei vor lucra ele singure împotriva celor cari ar mai încerca să împiedece opera consolidărei noastre naționale.

De aceia făcând socoteala anului care se încheie, ne îndreptăm cu toată încrederea spre omul care începe și care nu se poate aduce de cât statornicirea deplină a păcei și a condițiunilor prielnice muncei. Increderea noastră e cu atât mai mare, cu cât și în celelalte țări anul care se duce a înregistrat o simțitoare scădere a zăpăcelei create de războiu, mulțimile desmeticindu-se pretutindeni și simțind tot mai mult nevoe de a ieși de sub vraja agitațiilor și curentelor extremiste. Atât de reală este această cumințire a maselor, în cât, în Anglia, periența făcută cu guvernul Macdonald atrebuit să fie curmstă după câteva luni, iar, în Franța, guvernul Herriot nu se poate menține la putere de cât renunțând necontenit la ideologia în numele căreia a cerut să guverneze. Cochetăria cu Moscova a încetat, și Rusia se găsește astăzi din ce în ce mai izolată într'o Europă hotărâtă să-și apere pacea și ordinea împotriva propagandei sovietice.

Nu numai pentru țara noastră prin urare, dar și pentru întreaga lume anul, anul 1925 făgăduiește să însemne abandonarea totală a formulelor amăgitoare și îndreptarea omenirii spre singurele izvoare unde trebuie căutată fericirea și care nu sânt altele de cât *pacea* și *munca*.

— Aprovizionarea orașului cu făină, pâine și lemne este asigurată până la 1 Februarie.

Iarăși d. Goldiș

Un ziar minoritar din localitate anunța eri seara, după o telegramă din București, că dl Goldiș și-ar fi dat demisia din partidul național. Știrea trebuie primită cu toată rezervă, deoarece dl Goldiș a făcut până acum prea multe farse opiniei publice, pentru a mai fi crezut.

Dar să admitem că dl Goldiș și-ar fi dat, în adevăr, demisia. Faptul nu ar nimic extraordinar. Dl Goldiș a mai anunțat odată, acum vre-o trei ani, că se consideră demisionat din partidul național, și totuși n'a demisionat.

Demisia sa, despre care se vorbește acum, are însă un înțeles mai adânc. Dl Goldiș demisionează. Foarte bine! Dar dl Goldiș pornise o acțiune, care putea să ducă la demisia de astăzi, sau care putea să-și ajungă ținta pe care o urmărea în sânul partidului național.

Demisionând acum, se pune întrebarea dacă dl Goldiș, demisionează singur, sau dacă dsa se află în mijlocul oamenilor cu care a pornit la drum? După câte știm în jurul dlui Goldiș, pe măsură ce vremia a trecut în „pertrectari" cu dl Maniu, golul a devenit tot mai sinistru. și nu putem crede că dl Goldiș demisionând, ar fi urmat de cineva.

Pentru aceste cuvinte credem că dl Goldiș n'a demisionat.

— *Dl Alexandru Lapedatu, ministrul cultelor și artelor, a sosit astăzi în localitate. D-sa se reîntoarce mâine seară în Capitală.*

Intre Horthy și imparatul Carol

Senzaționalele destăinuiri ale ultimului împărat al Austriei referitoare la rolul de precupeț ce l-a jucat guvernatorul Horthy în anul 1921

Zilele aceste a apărut la München ziarul fostului și ultimului împărat al monarhiei austro-ungare, Carol, care, după încercarea disperată din 1921 de a-și reocupa tronul, și-a ținut de datorie a pune pe hârtie impresiile sale zilnice din această sbuciumată epocă a vieții sale.

Reproducem câteva părți din valorosul document istoric.

„După ce am sosit la Budapesta — scrie împăratul Carol — am tras la Palatul Regal unde se instalase Horthy.

Garda mi-a dat onorurile cuvenite, ca și cum ar fi foarte firească prezența mea la Palat. Mi se părea că evenimentele ultimilor ani n'au fost decât visuri urâte".

Impăratul Carol a fost condus într'o odae neîncălzită unde i s'a spus să aștepte pe Horthy.

După câteva minute de așteptare împăratul a trecut în fostul său birou însă Horthy nu era nici aici.

Jicnit, Carol s'a adresat unui ofițer:

„Unde e Horthy? Spune-i să vină la mine, dar îndată!"

In sfârșit s'a ivit și Horthy. Incurcat, dânsul s'a adresat astfel împăratului:

„Asta este o mare nenorocire? Majestatea Voastră trebue să se reîntoarcă imediat în Elveția!"

Impăratul i-a răspuns prietenește dar hotărât că nici vorbă nu poate fi de o reîntoarcere.

„S'a început un duel între mine și Horthy, un duel pentru putere și biruitul am fost eu — așa caracterizează împăratul Carol în ziarul său istoricul dialog de două ciasuri între el și Horthy.

„După ce am mulțumit lui Horthy, ceeace a făcut pentru Rege și Patrie — continuă în ziarul său împăratul-i-am cerut să-mi predea puterea.

Dar Horthy a răspuns:

„Și ce-mi dă Majestatea Voastră dacă v'o predau acum?"

Credeam că nu înțeleg bine.

„Cum înțelegi asta dta?"

Horthy:

„Da, mie ce-mi dați, Majestate?"

La aceste cuvinte Horthy și-a întins spre mine palma deschisă. Mă gândeam: Ce vrea Horthy oare? Bani sau moșie?

M'a apucat o scârbă atât de mare în fața acestei mentalități de precupeț, încât mă simțeam chiar și fizicește bolnav și n'am putut rosti decât cu greutate:

„Ei, ce vrei dta?"

„A-și vrea să știu Horthy: ce-mi oferă Majestatea Voastră".

Eu:

„Cel care a salvat țara de bolșevism, a guvernat țara cu credință, a restabilit ordinea și acum redă puterea Regelui său, are drept la un loc înalt și excepțional și va figura ca mâna dreaptă a domnitorului. Acest loc ți se cuvine, dtale Horthy".

Dar Horthy a insistat:

„Și ce'mi mai oferiți, Majestate?".

Eu: „Am să'ți întăresc autodenumirea de principe".

Horthy a replicat că ar vrea să fie și comandant al armatei.

Eu: „D ta vei fi comandant al armatei, dar sub ordinele mele".

Horthy: „Dar mai vreau și altceva A-și vrea să fiu și comandantul flotei".

Eu: Bun. Când vom avea iarăși flotă, d-ta vei fi comandantul ei".

După ce și-a exprimat în repețite ori îngrijorările asupra consecințelor predării puterii, Horthy a reînceput:

„Pentru cazul că Vă predau puterea a-și mai pretinde să'mi dați o decorație înaltă...".

Uitând că Horthy este protestant, i'am promis ordinul Lânei de Aur. Horthy s'a bucurat foarte mult și a spus că ordinul Lânei de Aur îi va sta foarte bine (es wird ihm passen).

Eu: Și acum să'mi predai puterea.

Horthy: Cu *neputință*. Nu! Nu *pot preda puterea*. Eu *am*

(Urmare pe pag. IV.)

Bilanțul politic al anului trecut

Conturile de profit și pierdere: guvernul și opoziția — Contribuția partidului liberal la consolidarea țării — Activitatea partidelor de opoziție — Defițitul campaniilor pentru câștigarea puterei și a popularității

Incă un an trecut: câteva fire de păr alb mai mult și câteva iluzii mai puțin, pentru fiecare, un prilej de reculegere, cu bune învățături, pentru toți.

Anul politic se încheie nu cu prea multe conturi și fără nu prea strălucit bilanț, pentru mulți. L'am fi dorit mai bun. Dar, pentru a face plăcere celor ce n'au învățat încă să citiască în ciaslovul politicei financiare a dlui Vintilă Brătianu, criza vremurilor de astăzi nu putea să dea în bilanț mai bun. (Ne aflăm doar în termini comerciali).

Contul acțiunei de guvernământ a partidului liberal este destul de limpede. Activitatea guvernului pentru consolidarea țărei înăuntru și ridicarea prestigiului ei în afară s'a continuat și în acest an, cu aceeași râvnă, cu aceeași luminată chibzuială, și cu aceeași profundă dragoste de neam. E în opera săvârșită de guvern, în aceste timpuri grele și în împrejurări neprielnice destul de cunoscute, poate cea mai frumoasă din contribuțiile aduse de către partidul liberal la propășirea neamului românesc. Inchiegarea României moderne în granițele ei firești, a fost poate mai grea decât însuși faptul eroic al războiului, care mi-a adunat la un loc și de bună seamă că, fără tenacitatea oamenilor cari ne conduc astăzi, fără stoicismul cu care au primit toate loviturile conștienților și inconștienților, ea cu greu s'ar fi putut realiza în măsura în care s'a făcut.

De cealaltă parte a bilanțului, stă opoziția divizată, lipsită de orientare, și mai ales lipsită de simțul opoziției creatoare. Am vrea să găsim, în toată activitatea anului trecut, un singur fapt politic vrednic de admirația țărei pentru măcar unul din partidele opoziției. Zadarnic însă căutăm, un singur merit, destul de relativ, se poate găsi în atitudinea politică a partidului naționalist al poporului în Parlament. Dar și acesta, datorit numai dlui Iorga care, cu sufletul său cinstit și cu temperamentul său profund patriotic a dat pecetea cunoscută partidului său, nu a făcut decât un relativ bine de opoziție, abținându-se dela campania de deșanțată alarmă a celorlalte partide politice din opoziție.

Incolo, nu găsim nimic. Opoziția partidului țărănist, ca și cea a partidului național, este tot ceea ce poate fi mai urît ca aspect și ca fond moral în istoria vieței noastre politice. Apropiate sufletește din acest punct de vedere, aceste două partide au crezut încă odată ci pot fuziona.

Tratativele începute prin Februarie au dus până la încheierea unei fuziuni, care n'a ținut decât 24 de ore. Cele două congrese, al partidului național de alta, s'au grăbit să desfacă ceea ce încheiaseră după trei luni de „pertractări" delegații ambelor partide.

Partidul poporului, frânt în două, continuă deasemenea să se abțină dela orice activitate politică pozitivă. Cele câteva întruniri pe regiuni, ca și așa zisa întrunire dela București, nu dovedesc decât trista mentalitate în care se sbate opoziția și care nu aduce niciun folos pentru țără.

Celelalte partide, partidul conservator al dlui Marghiloman și partidul socialist, sunt ca și inexistente. O slabă încercare de renaștere făcută de dl Marghiloman la Timișoara, este prea neînsemnată pentru a constitui un eveniment politic în bilanțul pe care îl încheiem acum.

In rezumat, un singur fapt considerabil se desprinde din întreaga activitate politică a anului trecut și anume:

Cantinuând o greșită politică, partidele politice din opoziție și-au măcinat forțele, în zădarnice agitații de ordin personal, în inutile „pertractări" fără urmări și fără foloase pentru țară, în condamnabile uneltiri împotriva integrității noastre politice și naționale. Nu este în toată activitatea opoziției din acest an un singur gest de generoasă înțelegere a rostului ei, un singur act, care să dovedească respectul încrederei pe care o cer țărei. Sbuciumările partidului țărănist ca și agitațiile partidului național, n'au urmărit decât puterea. Intrunirile averescanilor voiau să ne dovediască popularitatea, nimenea, iar alții popularitatea, nimenea, absolut nimenea, nu se gândia că puterea și popularitatea se obține numai prin jertfa ambițiilor deșarte și prin sacrificiul muncei desinteresate. Și pentru aceasta contul opoziției în bilanțul politic al anului trecut se încheie cu un atât de mare deficit.

A. R. Gus.

75097

CE DORIȚI ROMANIEI-MARI DE ANUL NOU?

Cu această întrebare ne-am adresat persoanelor politice, cult. și sociale din Cluj, cari au binevoit a ne de următoarele răspunsuri:

P. S. S. Episcopul Nicolae Ivan

„*Românul ține minte*" este un vechiu proverb, care pare că nu se prea poate aplica la cei ce trăiesc zilele de acum. Unii vor să înțeleagă, că, cât de târziu, românul se răzbună își ia satisfacție pentru nedreptăți suferite. Noi să-i dăm altă interpretare. Am uitat prea curând zilele, când țăranii trebuiau să îngroape în pământ bucatele, ca să nu piară de foame, — după ce organele puterii, le recvirau, fără nici o milă produsul muncei lor; am pus la uitare vremea când orășenii stăteau în rând de dimineața până spre seară ca să primească un bon pentru un kilogram de pâine, unsoare ori carne.

Zahărul, cafeaua dispăruseră din comerț. Cine putea afla un grăunte de orz, pregătea cafea din orz și era foarte binevenită.

Trenurile umblau ca vai de ele, cu ferestri sparte, despoiate de învălitoare — fie fost de piele ori de pânză, și în vagoane de cl. I. ședeau domni mari pe scânduri — între Sibiu și Copșa mică. Uneori din lipsa de cărbuni stăteau trenurile în cap de iarnă, câte 5—6 ore pe linia deschisă, în mijlocul câmpului, până sosea combustibilul necesar.

Clopotele dela bisericile luaseră jandarmii și rar câte unul s'a mai putut mântui, femeile țineau de coarnele plugului, ele cosiau, sămănau fiind bărbații duși la armată până la vârsta către 60 de ani.

Numai potopul de pe vremea lui Noie mai lipsea. Spionii mișunau prin toate gările, denunțanții erau plătiți bine și cei ce aveau bani și plătiau bine, stăteau în dosul fronturilor, ceialalți mai ales românii erau împinși în ploaia gloanțelor dușmane, ca să se prăpădească acest neam și nici urmă să nu mai rămână.

Și s'a prăbușit împărăția minciunei și a tiraniei.

Au venit zile mari și frumoase, — ne dădeam mâna toți ca frații și lăudam pe Dzeu, că și-a întors fața spre noi.

Dar în loc de frăție perpetuă, în loc de înțelegere creștinească, — ne-am prins acum între noi de hărțueli cari se țin lanț.

Nu ne bucurăm de statul nostru național, nu saltăm că avem universitate românească, — (tinerimea eri nesocotită, azi are cămine și biblioteci la îndemână) ne războim, nu ne vedem de carte cum trebue, cei mulți și buni sunt târâți de o ceată de tineri zburdalnici și cu stare spre povârnișul faptelor urâte.

Pe la Dej — ne războim românii unii cu alții spre bucuria streinilor și evreilor ca și cum țăranii ar fi mai fericiți dacă va intra în cameră X ori Y, figuri aproape necunoscute, ca și cum mașinăria statului ar sta în loc fără X — ori poporul s'ar prăpădi fără Y. Directă nebunie!... Am uitat umblatul greu al trenurilor, am uitat de stăpânirea sbirilor celor fără milă, ne lovim reciproc, tindem spre nimicirea unul altuia, nu cruțăm nici cinstea personală, nici bătrânețea, nici munca cinstită de decenii, — ca și cum ne-am apropia de zilele de prăpăd.

Profesorii universitari aleargă la diferitele centre să răspândească fumina, politicianul pleacă și el cu foc și cu sabie, ca să facă vrajbă și nemulțumiri.

Munca culturală a dascălilor învățați e paralizată de opera destructivă a politicianismului.

Funcționarii o duc greu, mai greu poate decât mulți alți creștini — dar în nădejdea unor stări mai bune, nu se răsvrătesc — să mulțumesc cu îmbunătățirea ce li s'a putut face.

Lumea nu le dă pace, încontinuu sunt asaltați de pricinași și buclucași, cari în turburări își văd menajate interesele lor.

Indreptarea călindarului o folosesc — cal de bătae contra bisericei, contra episcopatului.

Le vine bine un pasagiu al Scripturei din cartea a 7-a, versul 25 din prorocul Daniil:

„Se va ridica un împărat, care va rosti hulă împotriva celui prea înalt, va asupri pe sfinții celui prea înalt, și să va încumeta să schimbe vremile și legea, și sfinții vor fi dați în mâinile lui timp de o vreme, de două vremi, și o jumătate de vreme".

Care om cu scaun la cap se va gândi la împăratul zilelor noastre, la traiul cel dorit și iubit de toată suflarea românească?

Cui îi va plesni prin minte, că 18 episcopi ortodoxi, luminați și înarmați cu arma credinței în Christos se vor fi dat cu nemții ori cu ungurii, — dușmanii neîmpăcați ai neamului românesc.

Dar meșteșugul zizaniei, nu alege mijloacele. Avem noroc, că poporul nostru în marea, marea lui majoritate ascultă de glasul păstorilor și nu cade în cursele și mrejele ce le întind dușmanii seculari.

Pe un popor învrăjbit îl poți subjuga — și pune în lanțurile iobăgiei trupești și sufletești — spun comuniștii și merg orbiș înainte spre scopurile lor infernale.

În fața acestor stări neexplicabile, flacăra patriotismului trebue să ne ispire pe toți, pe cei dela stăpânire ca și pe ceialalți și revenind cu toții la simțiri curate, la gândiri mai alese să punem la o parte, toate dar toate interesele particulare — și având deviza „Totul pentru patrie" vom învinge greutățile mai mult închipuite decât reale, și ne vom bucura de roadele muncii înaintașilor.

Cu aceste gânduri să intrăm în anul nou — ca să ne fie de folos la toți.

Prea suntem încercuiți de dușmani externi, și de hulitori interni, ca să nu înțelegem la zile mari, care e datorința noastră, rolul și misiunea noastră în viața de Stat.

Cei incorigibili să stea la o parte, ca să poată lucra cei buni, de cari avem destui, mulțumită Domnului, numai trebue să-i căutăm și punem la locul lor — la muncă!

Nicolae,
Episcopul Vadului, Feleacului și al Clujului.

*

D. Ministru Simeon Mandrescu

Mă întrebați ce doresc României de anul nou, răspund:

Îi doresc, ca sub un guvern tare și conștiu de datoria sa, ca cel de astăzi, să-și continue opera de consolidare înlăuntru și de respect în afară.

Îi doresc din tot sufletul cetățeni, cari, conștienți de datoria lor de-a o susține printr'o muncă cinstită isvorâtă din dragoste sinceră pentru ea, să o ferească de uneltiri anarhice străine.

Restul va veni dela sine.

Simeon Mândrescu,
ministru plenipotențiar

*

D. Prefect Septimiu B. Mureșanu

Inchegată, — aproape cu totul — în hotarele ei naturale, prin voința neclintită și gata la ori ce jertfe, a națiunei noastre întregi și cu prețul vieții a peste optsute de mii, dintre cei mai bravi fii a ei, — sub glorioasa Domnie a Regelui nostru iubit Ferdinand întâiul, și sub guvernarea marelui și neîntrecutului bărbat de stat, Ioan I. C. Brătianu — cu ajutorul lui Domnezeu, și a bunilor noștrii aliați — România Mare, ca se devină și puternică și trainică are absolută nevoe în Drumul ei actual de consolidare, pe lângă altele, și de munca intensă și productivă a tuturor ființelor cari o locuesc ca și de patriotismul luminat și devotamentului neprecupețit al tuturor conducătorilor ei fără deosebire de partid de confesiune sau de naționalitate.

Numai prin acest concurs, sincer prețios și hotărît, de muncă în afară de celelalte virtuți inerente neamului nostru, — cum și prin jertfele, pe cari sunt datori să le aducă pe altarul scumpei noastre Patrii, ori care cetățean, al ei, i-sa poate asigura României Mari, un loc de frunte în Concertul statelor europene — și o existență vrednică — de alungul neamurilor ce o să vie.

In această frumoasă și binemeritată țară fie care locuitor trebue să se simtă ca la el acasă, atâta vreme cât n'are gânduri ascunse, cari lovesc în siguranța și integritatea statului nostru românesc.

Bunăstarea și fericirea țării noastre, e garanția bunăstării și a fericirei locuitorilor ei, a noastră a tuturora.

La muncă dar pe toate tărîmurile, cari ne duc la ținta sfântă!

Sus inimile!

„Viitor de aur România are".

Septimiu B. Mureșanu
Pref. jud. Cojocna și orașului Cluj

*

Par Daianu

Anul 1925 este an mare. Este aniversarul celui dintâiu conciliu ecumenic dela Nicea (325) De aceea biserica orientală ține, în Ierusalim, un congres; iar biserica occidentală a declarat an jubilar „anno santo"! timpul suprem să ne reculegem cu toții cei ce suntem deodată și Români și Creștini.

Doresc României în acest an tot binele de care are nevoie.

In „politică" mai mult patriotism, bărbaților conducători ai partidelor, ca luminați de vederi mai generoase să-și concentreze puterile spre a lucra mai efectiv la consolidarea internă și a produce în afară mai multă considerație pentru Țară.

In „biserică" doresc capilor simțire creștinească mai positivă, pentru a lucra, întru dragoste, unificarea întregei biserici românești în chip așa de generos ca să reluăm, cu toții, legăturile de dragoste cu marea biserică universală din Apus, spre a sfinți și noi anul iubilar și intra cu „patriarchatul românesc în rândul creștinătății civilisate din Apus.

In „literatură" doresc scriitorilor inspirații, potrivite vremurilor și împrejurărilor României Mari, pentru operei mari, cu orisont istoric și fond uman care să ne înalțe sufletele.

In deosebi „ziariștilor" le doresc, cu vorba magistrului Vlăhuță:

„Așa cuvântul să vi-l potriviți,
Ca mii de inimi tot la fel să bată"
Și miilor de veacuri să grăiți".

Așa de cu inimă le doresc toate acestea, încât aș voi, nu să le doresc, ci să le „prorocesc!

Dr Elie Dăianu
protopop ortodox unit și senator de Alba-Iulia.

D. Octavian Utalea

Doresc ca România, în lupta pentru refacerea și consolidarea țării să aibă tot atât de destoinici și devotați luptători, cași cum a avut în războiul pentru întregirea neamului.

Dr. Octavian Utalea,
primarul orașului Cluj

D. General Anastasiu

Infrățire între toți Românii din toate partidele și muncă comună pentru ridicarea țării.

General Anastasiu

D. Nicolae Bogdan

Mai mult patriotism bărbaților noștri de stat și mai mult interes față de binele public.

Nicolae Bogdan,
director al despărțământului din Cluj al Astrei

Un vechiu gazetar

Nu cred că ar putea să intereseze prea mult modestele mele păreri personale într'o epocă de moravuri ca ale noastre. Totuși, fiind vorba numai de-o *urare de bine* cu prilejul noului an; ea poate veni, cred, din ori și ce parte. Astfel îmi face plăcere să urez și eu scumpei Românii:

Să ajungă a înțelege odată fiii ei, că România întregită nu poate fi „pomul căzut, din care toată lumea să taie lemne". Să înțeleagă, că cu revărsarea aceea generoasă de sânge nobil și calm cerută de războiul mondial, s'a încheiat numai primul act al constituirii noastre naționale, a acelui „magnum opus", cum numește Virgiliius în Aeneida întemeierea gintei romane. Ea ni a procurat până acum numai o mare suprafață de pământ, a dat o numire geografică acestui teritoriu și prin creiarea hotarelor politice, ne-a făcut stăpâni nestânjeniți pe viitorul nostru. E de datoria noastră acum, a acelor cari am supraviețuit războiului sângeros să dăm un conținut acestei numiri geografice, o îndreptățire prin sine însăși de-a fi, o temelie morală sprijinită pe-o cultură specific-națională, care să explice rostul și rolul în așezarea lunii. Până aci avem numai terenul. Cum se va face construcția noului stat român pe acest teren, atârnă dela ideea, care va sta la baza lui, atârnă de duhul și mentalitatea care-i vor da organizația, care-i vor da punctul de reazim, valoarea și trăinicia. Hotarele politice, pe care le-am obținut, sunt încă numai primăvara ce ne cheamă și ne primește, ce e drept, dar viața adevărată va trebui să pornească dela noi, din natura personalității noastre proprii.

Urez ca în noul an ce ni se anunță să se pătrundă tot mai mulți de aceste adevăruri și urez că muitorilor țării să fie adevărați meșteri — zidari!

Aurel Ciato,
publicist.

D. Gh. P. Ionescu

Doresc din toată inima, ca noul an 1925, să fie pentru fii buni ai acestei bogate țări un alt prilej, de a trezi, în inimele lor, mai multă dragoste de muncă, intensă și desinteresată, în vederea consolidării economice și financiare a scumpei noastre patrii.

Gh. P. Ionescu.
Directorul Băncii Naționale Agenția Cluj.

D. Ing. I. F. Negrutiu

In chestiuni comerciale să aibă cuvânt hotărâtor comercianții, în chestiuni industriale industriașii, în agricultură agricultorii, — și toate vor merge mai bine ca până acum.

Ing. I. F. Negruțiu,
președintele Camerei de industrie și comerț din Cluj.

Cateva raspunsuri minoritare

DI DR. ZAGONI ISTVAN

ne-a răspuns următoarele:

„Doresc ca și noi, minoritățile să putem găsi în această țară condițiile de bază pentru vieața și prosperarea noastră culturală economică și politică".

*

DI MAKKAI SANDOR

dorește:

„Intrecerea nobilă și liberală a culturilor române, săsești și măghiare și, în cadrul acestei întreceri, comunitatea sinceră și frățească a acestor trei popoare."

*

Dintre reprezentanții literaturei maghiare ardelene poetul modernist Aprily Lajos și prozatorii Nyirő József și Kuncz Aladár au binevoit să ne dea următoarele răspunsuri:

„Doresc României o anthologie frumos tradusă, din care să se poată cunoaște și aprecia valorile maghiarimei din Ardeal. Doresc cât mai puțini politiciani și cât mai mulți Luciani Blaga".

Aprily Lajos.

„Doresc reprezintarea la București a „Tragediei Omului" de Madách Imre, să pot citi în cafenelele din Cluj gazete din Ungaria, să pot călători fără pașaport, — lucruri cari, toate, par firești chiar și pentru românul cel mai naționalist."

Kuncz Aladár.

„Doresc cea mai desăvârșită pace internă. Dragoste sinceră și înțelegere între popoarele noastre. Un avânt cât mai pronunțat al vieții spirituale și culturale și o întrecere nobilă pe acest teren. Baze sigure pentru condițiile materiale ale vieții pentru toate păturile poporale. Mai ales pentru intelectuali cari — la adăpostul grijilor — să'și poată îndeplini liniștiți munca lor de apostoli ce îi așteaptă din punctul de vedere al progresului uman.

Această muncă de apostoli — după părerea mea — este cel mai important sprijin al patriei și adevărata garanță a păcii.

Nyirő József.

*

Directorul Teatrului Maghiar

DI DR. EUGEN IANOVICS

ne-a răspuns următoarele:

„Doresc României că fruntașii ei culturali și politici să deschidă în anul 1925 drumurile ce duc spre cucerirea inimei și sufletului minoritar. Căci drumurile acestea duc — în același timp — și spre deplina consolidare a țării și spre pacea frățească și armonică."

Câteva răspunsuri întârziate

Dl dr. Ştefan Bogdan

Solidaritatea naţională şi aceeaşi înţelegere a intereselor superioare, ale neamului, ceeace conducătorii ţărei noastre au avut de veacuri. Şi apoi, ceva mai mărunt, dar cu efecte cari vor fi mai repede simţite: *Sancţiuni.*

Ardealului îi doresc o presă bună. E atâta timp şi nu ne-am hotărît încă şi n'am găsit timp întru această, pentru mine neapărată armă de înfrăţire, unificare şi potolire a patimilor neînţelegerilor fatale dintre minorităţi pe această cale îşi vor găsi lămurirea şi mai mult decât prin înţelegerea prietenească ce o dorim şi o avem cu guvernele ţărilor foste duşmane, vom avea astfel un moment mai curând înţelegerea între diferitele neamuri cu cari fatal întotdeauna vom convieţui şi preţuesc mai mult între înţelegerea dintre popoare decât acea, poate artificială, dintre guvern.

Dacă pământ am dat tuturor ţăranilor în viitoarele alegeri comunale, pe cari le doresc cât mai neîntârziate, să dăm tuturor cetăţenilor acestei fericite ţări şi fericirea de a-şi alege liberi pe cei mai apropriaţi conducători ai lor. Vom avea astfel mai multă ordine în teritoriile alipite, care va da răgazul necesar guvernelor spre o dreaptă şi fructuoasă guvernare.

Dr Şt. Bogdan
deputat de Cluc.

D. Octavian Simu

Doresc României Mari conducere înţeleaptă pe urma căreia să înflorească şi să se consolideze spre binele şi fericirea neamului şi a poporelor cari o lucciese şi astfel să-şi ajungă „Idealul Naţional" dorit de toţi oamenii de bine, întru realizarea cărina munceşte cu zor şi pleiada cinstită a adevăraţilor preoţi ai Statului, cari sunt slujbaşii, fideli şi devotaţi intereselor lui.

Octavian S. Simu
d. subprefect al jud. Cojocna.

Dr. Paál Arpád

Doresc României să devină statul model al Europei centrale în care pacea şi frăţietatea diferitelor popoare să'şi găsească bazele sale economice şi juridice.

Doresc ca — astfel — România să poată munci cât mai mult pentru fericirea omenirei chinuite şi să fie ea pilda vie pentru ridicarea deasupra chinurilor şi svârcolirilor."

Dr. Grandpierre Emil

Ca rod al unui întreg şir de meditaţii, doresc:

— Leu stabil şi minorităţi mulţumite.

Atenţiune!

S'a rezolvat problema mizeriei de lumină electrică!

Lampa de petrol

alui

Somlyai,

care arde necontenit se găseşte pe un preţ bagatelîn prăvălia de sticlă

SOMLYAI

Cluj, Calea Victoriei 4.

Serbatorirea dlui ministru Mandrescu la Tg.-Mures

Înălţătoarea manifestare de simpatie dela Tg.-Mureş — Oameni din toate partidele nu se sfiesc să recunoască meritele dlui ministru Mândrescu

Din iniţiativa câtorva fruntaşi ai vieţii publice din Tg. Mureş, Duminecă 28 Decemvrie, s'a aranjat în vasta sală a Hotelului Central un mare banchet dat în ononrea dlui Simion Mândrescu cu prilegiul numirei D-Sale în postul de Ministru plenipotenţiar al României în Albania. Un însemnat număr de prietini şi admiratori ai dlui Mândrescu au ţinut se iea parte la acest banchet. La orele 8 sala deveni se neîncăpătoare pentru participanţi.

Seria toasturilor

Seria toasturilor o începe dl. Prefect Victor Maior, care după-ce arată motivele sentimentale care au făcut să se serbătorească unul din cei mai mari fii ai judeţului Mureş-Turda, dl. Simion Mândrescu, închină pentru Rege şi Familia Regala.

Dl. Protopop Rusu relevă meritele dlui Ministru Mândrescu pentru judeţul în care s'a născut şi în care a crescut,

Cuvântarea dlui subprefect Roşca

Dl. Roşca subprefectul judeţului, într'o magistrală cuvântare, a urmărit activitatea dlui Mânrescu: în pregătirea războiului nostru din timpul neutralităţii, în timpul retragerei noastre la Iaşi, în Franţa şi mai ales în Italia ca organizator al Legiunei iredente române, precum şi ca distins conferenţiar şi apărător în întruniri publice, al drepturilor noastre încălcate prin o pace impusă de barbarii cutropitori. Trece apoi la partea leului din activitatea dlui Mândrescu, la munca dsale pentru ridicarea morală şi materială a judeţului a cărui şef politic a fost dela întregirea neamului şi până astăzi. Nu a fost nici o chestiune de interes general, în care intervenţia dsale, cu marea-i autoritate, să nu fi marcat pe omul de bine şi iubitor al judeţutui său. Nu a fost nici un interes particular care să nu fi găsit o inima deschisă la dl Mândrescu.

Terminând urează judeţului se aibă noroc şi în viitor, baremi din când în când, de câte un atare fiu.

Alte cuvântări

Părintele dr. Creţiu directorul Şcoalei Normale arată cum din razele divine sufletul marelui dlui Mândrescu a prins o schinteie pentru a o revărsa pe urmă asupra neamului în serviciul căruia s'a pus cu toate puterile sale. Profesorimea de toate gradele poate fi mândră că guvernul şi ţara a făcut apel la un om din mijlocul ei pentru a o reprezenta acolo unde România are de apărat aşa de mari interese.

Vorbeşte apoi protopopul Câmpian fost senator sub guvernul Averescu, care ca fost refugiat în timpul războiului în Regat cu cei 4 flăcăi ai săi, arată cum d-nul Mândrescu la Liga Culturală îngrija ca un bun părinte de toţi refugiaţii, câte a făcut pentru ei la Ligă în Bucureşti şi mai apoi în retragere la Iaşi. Acestea constitue un temei neperitor de recunoştinţă a ardelenilor faţă de dsa şi îl îndreptăţeşte să şi exprime o nedumerire: când d sa în Parlamentul ţării din care lipsea dl Mândrescu muncit de acest gând şi-a oferit mandatul din Cluc dlui Mândrescu numai pentru a se înlătura ruşinea, că poporul căruia dl Mândrescu i s'a adresat pentru un mandat a putut fi dus în rătăcire până acolo încât să îl refuze. Dl Mândrescu a refuzat oferta mea şi a-şi vrea să ştiu cauza pentru a-mi lămuri odată conştiinţa.

Dl dr. Cornel Albu, fost prefect, relevă mândria judeţului Mureş-Turda care l poate revendica pe dl Mândrescu ca pe al său.

Preotul Petru Cadar relevă binele ce l'a făcut dl Mândrescu la diferite comune din judeţ şi în specinl comune Lunca Bradului.

Dna Georgescu, directoara liceului de fete din Târgul Mureş, ia cuvântul în numele doamnelor prezente pentru cinstirea doamnei Eliza Mândrescu.

Dl Călinescu se asociază din partea domnilor, iar dl Olţean din Reghin dăruieşte dlui Mândrescu o hartă veche tipărită cu fruntariile aproape cele de azi ale României întregite — Kiepert — pe care mama dlui Mândrescu, când i-a fost prezentată de tatăl dlui Olteanuf a vărsat lacrimi de bucurie la gândul, că s'ar putea realiza unitatea dorită.

Dl Prefect Maior citeşte urările şi adeziunile magistraţilor şi ofiţerilor şi o duioasă scrisoare a domnului Primar Dandea, reţinut de boală în casă.

Răspunsul dlui ministru Simion Mândrescu

La sfârşit dl Ministrul Mândrescu, vădit mişcat, luând cuvântul în aplauzele nesfârşite ale celor de faţă, spune în rezumat următoarele:

Ca unul, care am avut norocul să trăiesc în timpurile cele mai glorioase ale ţărei mele, amestecat în foarte multe mişcări, dacă nu chiar în toate, pentru pregătirea războiului nostru pentru întregirea neamului şi realizarea visului nostru secular, am avut parte de multe distincţii, de multe atenţii. Vă mărturisesc că nici una nu m'a mişcat aşa de mult ca distincţia de astă seară; distincţie venită dela cei de acasă. Înţeleg prin cei de acasă pe cei ce s'au născut, au crescut şi au suferit prin văile, câmpiile şi munţii acestui judeţ, ca şi pe aceia cari au venit în judeţ din alte părţi, ale Ţării pentru a colabora la ridicarea culturală şi economică a acestui mult încercat judeţ. Vă mulţumesc din tot sufletul pentru această cinstire preţioasă inimei mele:

Trece apoi la o sumară examinare a puţinului cu care a putut contribui fie la pregătirea sufletească a războiului nostru, fie la susţinerea lui în ţară şi străinătate, ori la alinarea suferinţelor refugiaţilor, toate izvorîte la d-sa dintr'o nevoie sufletească, pregătită la izvorul suferinţelor, din timpul creşterei sale în mijlocul asupritorilor Ardealului şi a celorlalte ţinuturi româneşti din împărăţia Habsburgică. Arată dragostea ceal leagă de judeţul Mureş-Turda, dragoste i-a dat puterea de a-i satisface baremi unele din nevoile multiple de după război. Răspunde întrebărei părintelui protopop Câmpean, că n'a primit mandatul oferit, fiindcă mandatul era în mâna unui om destul de vrednic şi fiindcă d-sa n'a lucrat şi nu va lucra nici odată pentru răspiată.

Chemat de Majestatea Sa pentru o misiune, care după Domnia-Sa nu este de cât o continuare a muncei de până acum în direcţia şi pe tărimul naţional, Domnia-Sa asigură că după putinţă îşi va face şi acolo datoria, hotărât şă înfrunte totul pentru tron şi ţară, După cum până acum nu-i a fost frică de nimic în lume, tot aşa şi de acum înainte. Nu are decât o singură teamă, aceea că nu va putea corespunde în întregime marelor aşteptări ce se pun în puterile sale.

Ori care va fi rezultatul muncei sale să se ştie însă, că duce cu d-sa o hotărîre formă de a lucra pentru Dinastie, Neam şi Ţară, cărora le urează din tot sufletul propăşire şi înflorire.

Ovaţiuni nesfârşite acoper întreagă cuvântare a Dlui Mândrescu cu care, mult după ora 12 a luat sfârşit una din cele mai frumoase serbătoriri din Tg Mureş, a cărei decurgere oricât ide meşteşugit aşi descri-o ar fi foarte pldă, faţă de ceace a fost în realiiate.

Cor.

„TUNGSRAM"
S. A. DE ELECTRICITATE
TUTUROR
CLIENŢILOR DOREŞTE
„AN NOU FERICIT"

Lysoform

De Anul Nou o sticlă de liqueur

„Sirocco" 619

BOGSZA

Cocktail de chocolată

cadoul cel mai practic!

CARNEVAL!

AU SOSIT

noutăţi de

toalete de

seara si

de bal la

EUGEN SZABO

mare magazin pentru specialităţi de mode

CLUJ

Calea Regele Ferdinand 5

Telefon: 479

CARNEVAL!

(Continuare de pe Pag. I.)

depus doar jurământ adunării naționale".

Eu: Dar, mai întâi, mie mi-ai jurat! Împotrivirea d-tale însemnează revoltă. Deci predă-mi puterea.

Horthy: „Nu!".

Eu: „*Domnule amiral. In baza jurământului pe care l'ai făcut supremului d-tale comandant îți ordon să te supui și să'mi predai imediat puterea.*

Horthy: „Nu!".

Și după o mică pausă: *De altfel armata nu mai e dinastică și Majestatea Voastră nu mai poate conta la ea".*

In numerele viitoare vom continua cu reproducerile din interesantele memorii ale ultimului împărat austriac cari pun într'o lumină atât de puțin favorabilă mentalitatea actualului șef al statului major.

Repertoriul Teatrului National

Joi, 1 Ianuarie: „Năzdrăvănuie Divorțului.

Duminică, 4 Ianuarie: „Avarul și doctorul fără voie".

Marți, 6 Ianuarie premieră: „Când vine Viforul".

Miercuri, 7 Ianuarie (matineu): „Cinematograful".

Joi, 8 Ianuarie: „Când vine Viforul".

Cele mai frumoase cadouri de Anul Nou!

!

Prețuri foarte reduse

Swettere pentru doamne și domni
Albituri pentru domni
Ploiere pentru doamne și domni
atiste

Reducere de

10%

Magazinul Dénes

Cluj, Reg. Ferd, 2. Tel. 59

ONOR.
CLIENȚELEI NOASTRE
LA MULTI ANI
AUTO-MECANICA S. A.
DE AUTOMOBILE SI MASINI AGRICOLE
CLUJ,
STR. REGINA MARIA 10.

Programul serbării Botezului Domnului în Cluj

Preoții ortodoxi români vor cerceta și sfinți cu aghiazmă casele enoriașilor, precum urmează:

ParohiaII.

Sâmbătă 3 Ianuarie, Asesorul consitorial Anderei Ludu: Străzile Casianu, Axente Sever, Densușianu, Rădulescu, Amurg Plugari, Muncitori, Delavrancea, străzile între Andrei Mureșanu și Casianu, Timbala și Calea Feleacului. — *Secretarul consistorial Laurențiu Curea* va cerceta străzile: Pata, Săpători, Mineri, Hârlet, Albina, Pietroasa, Fluturi, Tunari, Negruzzi, Dorobanți, și partea dreaptă din Calea Victoriei dela Piața Cuza Vodă spre periferie.

Duminecă 4 Ianuarie. Andrei Ludu: străzile; Bisorica ortodoxă, Avram Iancu, Coșălniceanu, Brătianu, Groza, Voivodul și Andrei Mureșanu partea stângă. — *Laurențiu Curea*: Străzile Andrei Mureșanu partea dreaptă Vulcan, Bolintineanu, Cantemir, Văcărescu, Piața Cuza Vodă, Baba Novac, Iuliu Maniu, Vlăhuță.

Luni 5 Ianuarie. Andrei Ludu: Srtada Universității, Florilor Gorun, Corcheș, Piața Unirii frontul primăriei, Regina Maria, Piața Ștefan cel mare. — *Laurențiu Curea*: Strada Memorandului partea stângă din spre stânga din spre Piața Unirii, str. Micu, Bob Rațiu, Piața Unirii fronturile consulatelor Francez și Austriac Calea Victoriei partea dreaptă între piața Unirli și Cuza Vodă.

In parohia II preotul Vasile Spătaru, în parohia III preotul Aurel Mușat:

Sâmbătă în 3 Ianuarie, Institutele de caritate, de învățământ și oficiile publice.

Duminecă în 4 Ianuarie, periferiile orașului.

Luni în 5 Ianuarie, centrul orașului.

Marți în 6 Ianuarie: Serviciul divin cu Sf. Liturgie se începe la ora 9 dimineața în biserica parohială din strada Bisericii ortodoxe.

Ora 10 și jumătate: Procesiune religioasă dela biserică la râul Someș în Promenadă.

Ora 11: Sfeștania cea mare la râu, împreunată cu paradă militară și rentoarcerea în procesiune la biserică.

Ora 4 p. m. Vecernia.

Enoriașii sunt rugați, să ne avizeze, dacă și-au schimbat domiciliul în decursul anului trecut.

Dacă vre-un credincios nu va fi cercetat, necunoscându-i adresa, să ne comunice în ziua de Bobotează și îndată va fi cercetat.

Oficiul parohial.

IN RESTAURANTUL
MOLDOVAN
In fiecare seară
concertează
Aladár Szentkirályi
Gratar special!
Vinuri alese!

Informații

— Ieri a cerut concordat forțat magazinul de textile Lőrincz și Toth din Piața Unirii. Numita firmă a oferit creditorilor o despăgubire de 30 la sută. Ceea ce a provocat insolvabilitatea acestei solide firme, a fost aranjarea unei expoziții de țesături în America, iar rezultatul ei este necunoscut până în prezent.

— In cercurile financiare din Cluj se spune că stațiunea nou înființată la Cluj de radiotelegrafie nu va putea satisface nevoile comerțului de divize din localitate, întrucât cursurile vor fi primite cu mare întârziere.

* *Informăm On. Public că începând de la 1 Ianuarie vom elibera bilete de transbordare și abonamente valabile pe toate parcursurile. „Rotația" întreprindere de transport cu autobuze.*

* **Dr Krausz Bella**, medic dentist cu începerea de 1 Ianuarie ordonează în Piața Unirii Nr. 32 (Palatul Băncii Ardelene).

— **A APARUT „CALENDARUL FAMILIAR", cel mai bun și mai bogat din întreagă țara, cuprinzând Cronologia anului, eclipsele, tariful postal, bâlciurile, poezii, anecdote, sfaturi medicale, cugetări, știință, curiozități, infor, mații, etc etc. în 100 pagini, cu aproape 100 de ilustrații. Prețul unui calendar este 15 lei. Cei cari vor comanda 10 exemplare, vor primi unul gratis. Librăriile primesc 25 procente rabat. — Comandele se pot face la adresa:** *Patriciu A. Chișu, Cluj, Str. Iuliu Maniu, Nr. 3.*

— 500.000 lei poate câștiga oricine, jucând la *Loteria Presei din Ardeal și Banat.* Comandați biletele la Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat, Cluj, palatul Bánffy. Prețul a 10 bilete 10 lei. Tragerea la 16 Februarie 1925.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Joi și Vineri, 1 și 2 Ian.

CINEMA SELECT
PREMIERA!
Băiețașul bunicei
Comedie americană umoristică în 5 acte. In rolul principal: „EL"

CINEMA URANIA
Succes mondial!
Arena sangeroasa
O istorie senzațională din viața toreadorilor în 8 acte, după romanul lui Blasco Ibanez. In rolul principal: RODOLPHO VALENTINO

CINEMA APOLLO
Emir calul fenomenal
Dramă senzațională de circ în 5 acte. In rolul principal calul fenomenal: EMIR.

CEEKANNE
este ceaiul cel mai substanțial,
DECI ȘI CEL MAI EFTIN ȘI CEL MAI FIN CEAI PUS IN COMERT

Nu vă lăsați seduși de publicațiuni armonioase
Convingeți-vă despre calitatea distins de bună a berilor „Sirocco" 3610
Dréher-Haggenmacher
Dacia și Bavaria
extra de iarnă
malț dublu

Cu prețuri neîntrecut de ieftine
vă puteți provede de Crăciun
cu stofe pentru doamne si domni, mătăsuri, pânză si toate articolele de spălat
la magazinul de modă
Heller, Weisz & Molnár
Cluj, Calea Regele Ferdinand 6.
Mari resturi de mărfuri ieftine!
56 I.

MICA PUBLICITATE
3 LEI CUVÂNTUL

Cumpăr o mașină de îmblătit în stare bună 800 mm. cu motor. *Weisz, Topa, p. u. Nădășel.*

De vânzare: Două ateliere aflătoare de prezent în funcțiune și mai multe ateliere de nou edificate și libere, împreună cu locuința de 4 camere, cu întreg aranjamentul de atelier, în centrul orașului Oradea-Mare. Adresa la Administrația ziarului. D 456

Armin Dengelegi
meseriaș special de clădire de tinichigiu de lux și de apaduct
Oradea-Mare
Calea Victoriei 44.
Telefon: 579.

ATENȚIUNE — ENORMĂ REDUCERE DE PREȚ —
Mașina cu adevărat universală, folosibilă la arat, treerat, sămânat, pentru mânarea de mori și ferestraie, pentru tragerea de poveri până la 12 tone tractorul
FORDSON se află în depozit la firma PERRY
Cluj, Str. Regina Maria No. 2.
TELEFON 999. (8-4)
ȘI SE VINDE — PENTRU SCURT TIMP — CU PREȚ EXCEPȚIONAL DE 117.000 LEI

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul VI. Nr. 1258 — 4 PAGINI — 2 LEI — 4 PAGINI — Sâmbătă 3 Ianuarie 1925

Infrățirea

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
R.
Sibiu
8-IAN925

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A ENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Director: D. TOMESCU. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 360 L.

Un interview al dlui Vintilă Brătianu

Ministru finanțelor despre: Conferința dela Paris și drepturile României

ASUPRA PROBLEMEI IMPRUMUTULUI

In legătură cu Conferința dela Paris, cu modul cum ni s'a făcut invitațiunea la acea conferință și cu revendicările pe cari România le are de apărat, ziarul „Viitorul" a obținut dela dl Vintilă Brătianu, ministrul finanțelor, o convorbire pe care o reproducem în întregime:

— Plecarea d-voastră la Paris este sau nu definitiv hotărîtă?

— „Așteptăm încă un răspuns dela Paris, fiindcă condițiunile în cari ni s'a făcut invitațiunea sub forma lor dela început, ne puneau în imposibilitate să apărăm în realitate drepturile noastre cari se puneau în discuțiune. Conferința dela Paris este de altfel o consecință directă a Conferinței dela Londra la care, — tocmai fiindcă erau în discuție chestiuni cari interesau și alte State decât Statele mari, occidentale, — fusese invitate și Jugoslavia, Portugalia și România, cari au o participare la despăgubirile prevăzute în tratatul dela Versailles și, prin urmare, o participare în același timp la aplicarea planului Dawes.

„Aceste trei State, față de schimbarea produsă în condițiunile invitațiunei dela Londra, au făcut un demers comun pe lângă Franța care face invitațiile la conferința din Paris. S'a făcut acest demers pentru ca cel puțin de aci înainte să nu se mai hotărască despre interesele noastre fără noi și să nu se revină azi la trista situațiune reprezentată prin procedura Consiliului suprem altă dată.

„Sunt chestiuni atât de importante pentru noi cari au isvorât din interpretarea ulterioară ce s'a dat prin aplicarea tratatelor, încât România nu poate să vadă rezolvindu-se chestiuni cari pot fi determinate pentru consolidarea ei, fără ca să le poată apăra.

— Dar cari ar fi aceste chestiuni, domnule ministru? Sunt ele cele înscrise în punctele programului conferinței dela Paris.

— „In programul oficial al Conferinței dela Paris, sunt chestiuni cari sunt în deosebi legate de planul Dawes, din cari două sunt mai ales cele principale: una se referă la repartizarea sumelor disponibile, rezultând din ocupațiunea Ruhr-ului și cea de a doua, repartizarea pe anul 1925 a cotei lunare din planul Dawes.

„Ambele aceste probleme interesează și România, care are dreptul la o cotă parte din despăgubirile germane chiar după cota atât de nedreaptă stabilită la Spaa.

„Dar în afară de aceste chestiuni, sunt și altele cari nu ne privesc direct, dar cari indirect pot influența asupra stabilirei cotei noastre din despăgubiri. E vorba de acele chestiuni privitoare la cheltuelile pe cari le reclamă alte state, fie drept cheltueli de întreținere a ocupației în Ruhr, fie chiar pentru despăgubirea pagubelor aduse de Germania supușilor lor. Spre pildă, se știe, că Statele-Unite, cari au avut o atitudine rezervată față de tratatul din Versailles, au avut și ele pagube dela germani, pe cari azi le revendică pe baza colaborărei lor la planul Dawes.

„Modul de rezolvare al acestor chestiuni pot să scadă o parte din drepturile noastre.

„Dar conferințele actuale au importanță și din punctul de vedere că ne găsim la o cotitură mare a aplicărei tratatelor sau mai bine zis, văzând cât de departe suntem de roadele ce se așteptau dela acele tratate și dela aplicarea lor, este vădit că se pregătește o nouă răfuire, din care fie-care caută să tragă cât mai mult folos.

României în deosebi i s'a creiat o situație grea, isvorâtă mai ales din înțelegerea dela Spa, situație care tinde să fie și mai îngreuiată pentru noi pentru modul cum se execută tratatele față de foștii dușmani. Primejdia pentru noi este ca toate sforțările și sacrificiile pe cari le facem prin propriile noastre forțe pentru consolidarea financiară a Statului, să fie nu numai împiedecate, dar chiar anulate prin bilanțul negativ, pe care modul de aplicare al acestor tratate caută să-l facă. Suntem în fața acestui fapt extraordinar pe care opinia publică românească e bine să-l cunoască: pe când Comisia reparațiunilor nu a stabilit nici până azi cum trebuia dela început — și cum s'a făcut cu Germania — cari sunt sumele de plată dela ceilalți foști inamici, se fixează în schimb cari sunt sumele pe cari noi avem să le plătim acelorași foști inamici, cerându-ni se în același timp să facem plata imediată, pe când foștii vrăjmași sunt amânați chiar cu aceste sume necunoscute pe 20, 30 și chiar 60 de ani. Or, se știe ce înseamnă o asemenea plată cu leul depreciat de azi.

„Ca să caracterizez această stare de lucruri, reproduc un răspuns pe care mi l'a dat unul dintre membrii Comisiunei de reparațiuni, căruia îi explicam această extraordinară situație ce ni se creia și căruia îi spuneam în același timp, autorizat de guvernul român, că suntem și vom fi solidari cu politica aplicărei sincere a tratatelor și cu politica generală a aliaților numai până acolo, unde ni s'ar cere sinuciderea noastră.

„La declarația mea, acel membru din Comisia reparațiilor ne răspundea cu multă sinceritate: trebue să plătiți fiindcă foștii inamici nu plătesc nici unul și în cazul acesta de unde vreți să ne despăgubim noi dacă nici d-voastră nu plătiți?"

„Prin urmare, din cauza acestei situațiuni și a convingerei pe care o avem că problema reparațiunilor intră într'o fază nouă și decisivă, nu putem să nu fim prezenți la toate consfătuirile ce se vor face pentru apărarea drepturilor noastre.

„De altfel sunt convins că conștiința din ce în ce mai limpede și a sacrificiilor făcute de România în război și a rolului pe care l'a jucat în cursul războiului și după război pentru menținerea păcei și liniștei în regiunile în care trăim, rolul important de factor politic pe care România îl poate avea în Orientul Europei, precum și sforțările fără de nici un ajutor pe cari le-a făcut pentru ridicarea ei, vor face pe Aliații noștri să dea o mai de aproape atențiune grijilor justificate ale statului român.

— Unele ziare au anunțat d-le ministru, că plecarea dvoastră în streinătate este în legătură și cu realizarea unui împrumut. Ce este exact?

— „Dacă plec, mă duc în scopul principal pe care vi l'am expus mai sus. Voi profita, însă, de prezența mea la Paris și poate la Londra spre a examina unele chestiuni în suspensie.

„In ceeace privește împrumutul, mă refer la tot ce am spus și până acum: că nici un ministru de finanțe nu ar refuza un împrumut făcut în condițiuni normale. Până acum nu mă găsesc în fața unor asemenea propuneri, pentru ca ele să justifice o călătorie a mea în acest scop.

„Sunt convins, însă, că cu cât România își va consolida situația financiară și economică, cu atât ne vom apropia de putința intrărei și în această de a doua fază a consolidărei noastre financiare. Aceasta va depinde, însă, negreșit și de restabilirea completă a creditului nostru, dar și de disponibilitățile țărilor împrumutătoare, din cari unele nu sunt nici ele așa de mult la largul lor cum se spune, iar altele prin depărtarea lor nu au încă destulă cunoștință a condițiilor reale nu numai dela noi, dar chiar și din restul Europei. Pentru aceasta va fi necesar ca prin o documentare mai completă să se spargă ghiața care există".

Fraude cu bilete de cale ferată la Timișoara

La direcția regională c. f. r. Arad s'a descoperit o fraudă cu biletele de cale ferată.

Un fost funcționar, eliminat din serviciu, intrase în relațiuni cu trei din portarii gării Timișoara, cu cari sustrăgna bilete uzate pe care le întrebuința apoi, dându-le destinații mai lungi.

Portarii au fost suspendați. Faptul se anchetează și de politie, întrucât se crede că s'ar fi sustras și bilete albe.

Duelul imparatul Carol-Horthy

„Armata mi-a jurat mie credință și nu ascultă de Majestatea Voastră — a declarat Horthy fostului împărat austro-ungar

In numărul nostru din urmă am început să reproducem din prima parte a memoriilor ultimului împărat austriac Carol apărute de curând la München. Cititorii noștri au avut prilejul să afle istoricul dialog din anul 1921 între împăratul Carol reîntors în Ungaria să preia puterea și guvernatorul Horthy care, în schimbul predării puterii, cerea noui și noui favoruri și onoruri. In numărul de astăzi continuăm reproducerea senzaționalului dialog.

*

Horthy: „Armata actuală mi-a jurat mie credință. Am să-i dau ordin să nu să supuie Majestății Voastre."

Eu: „Și crezi d-ta ca armata își va respecta acest jurământ când bine știe că d-ta ești un sperjur?"

Horthy: „Am să împușc pe toți cei ce nu vor fi credincioși jurământului de credință făcut mie".

A trebuit să'mi adun toate puterile pentru a asculta calm aceste cuvinte. Am tăcut numai din dragoste față de poporul meu și fiindcă vedeam că trebue să urmăresc salvarea țării de sub domnia acestui om. Dar nimeni nu era lângă mine. Eram fără arme, nu aveam nici măcar revolver. Afară aștepta suita și ofițerii lui Horthy. Am văzut că nimic nu se întâmplă decât la ordinul lui Horthy.

Am spus:

„Dta nu cedezi, și eu rămân, de-asemenea, pe punctul meu de vedere. Ce vei face acum? Mă arestezi?"

Horthy m'a privit tulburat. Apoi și-a aplecat ochii. A urmat o liniște de mormânt curmată tot de Horthy care a răspuns încet:

„Nu, n'am să arestez pe Majestatea voastră".

Când — pentru ultima oară — am încercat să conving pe Horthy, acesta a afirmat:

„Increderea poporului și a armatei este a mea, nu a Majestății Voastre care a părăsit țara la prima primejdie".

Eu: „Horthy! Cum poți spune un neadevăr atât de grosolan la adresa domnitorului. Doar' martorele meu ești tocmai dta. Spune: fugit-am eu în fața primejdiei sau ba?"

Horthy: „In Austria nu".

Eu: „In Ungaria da? Nu știi că — la începutul revoluției — am fost chemat la Viena?"

Am lămurit pe Horthy ca primejdia din partea Micei antante nu este mare, în schimb am promisiuni importante din partea unor însemnate persoane franceze.

Horthy mi-a cerut să-i divulg numele acestor francezi.

Eu: „Nu se poate. Trebue să fiu discret".

Horthy: „Regret foarte mult, dar aceasta ar fi fost singurul mijloc și posibilitate pentru a Vă putea preda puterea.

Căci dacă persoanele sunt importante ...atunci, de sigur, situația este alta..."

Eu: „Dacă'mi promiți că vei tăcea și că îmi predai puterea, îți voi spune".

Horthy: „Promit".

In urma acestei promisiuni am divulgat secretul, spre cea mai mare bucurie a lui Horthy.

Eu: „Ei, acum îmi predai puterea?"

Horthy: „De sigur. Dar acum, în acest moment, aceasta este o imposibilitate. Planul Majestății Voastre este cu neputință de înfăptuit. Trebue să vă reîntoarceți imediat în Elveția".

O nouă operă a lui Richard Strauss

Richard Strauss lucrează acum la o nouă operă pentru care Hugo von Hofmannsthal i-a furnizat libretul. Noua operă, al cărui subiect a luat din Faust de Göthe va purta probabil titlul de „Elena egipteană".

Rolul principial va fi creat de Maria Jaritza, în caz când ea va încheia la primăvară un nou contract cu Opera din Viena.

Strauss a terminat și compoziția unui concert pentru pian, numai pentru mâna stângă, pe care el l'a scris anume pentru un cunoscut pianist mutilat.

România

a încheiat o convenție pentru export de sare cu Iugoslavia

Intre România și Iugoslavia s'a încheiat, după îndelungate tratative, o convenție pentru exportarea de sare, timp de zece ani deadreptul, rămânând ca prețul să fie stabilit în fiecare an după valoarea banului și prețul mondial, iar cantitățile să fie indicate după trebuințele statului Iugoslav.

S'a convenit deasemenea ca exportul sărei să fie făcut direct de R. M. S., predându-se cantitățile deadreptul regiei iugoslave, înlăturându-se astfel negustorii intermediari. In urma acestei clauze, CFR. au acceptat să acorde reducerea solicitată pentru transport, dar CF. Iugoslave vor trimete însă la noi, în urma cererii regiei Iugoslave, vagoanele necesare acestui export ca să se asigure predarea și transportarea la timp a sării. Pentru statornicirea amănuntelor technice, privitoare la transporturile acestea, delegația căilor ferate Iugoslave se va înțelege la București cu direcția căilor noastre ferate.

Sarea se va furniza dela salinele din Transilvania apropiate de frontiera Iugoslaviei.

Ce aduce Anul nou Clujului?

Proectele edilitare ale Primăriei orașului. Problemele cari vor fi rezolvate în cursul acestui an

Ziarul nostru a dat totdeauna o dosebită atenţiune problemelor clujului. Acum la începutul noului an, o credem deci nimerit să facem o înşiruire a problemelor orăşeneşti locale, ce vor fi rezolvite în cursul acestui an.

Amplificarea apaductului

Fără îndoială că dintre toate cea mai arzătoare este amplificarea apăductului. Dela unire încoace ea a făcut obiectul a nenumărate discuţiuni, dar din cauza dificultăţilor financiare a fost tot amânată. La un moment dat în cursul anului trecut se părea că amplificarea va mai întârzia un an în urma eşuării tratativelor cu Banca Naţională pentru obţinerea unui împrumut pe seama oraşului. Din sursă autorizată primim însă informaţia că primăria locală a rezolvit problema financiară a amplificării apaductului. Până acum asupra acestei chestiuni n'a transpirat în public nimic, dar este cert, că primăria a început să ia dispoziţiuni în vederea lucrărilor pregătitoare a amplificării. Astfel stând lucrurile, se nădăjdueşte că anul acesta va pune capăt situaţiei de până acum.

Amplificarea uzinei electrice

A doua problemă, despre care se spune, că va fi rezolvită într'un fel sau altul, este amplificarea uzinei electrice. Asupra modalităţilor de înfăptuire a acestei importante opere primăria încă nu şi-a fixat punctul său de vedere.

Repararea pavajului. Construirea unui al doilea pod peste Someş

Bugetul pe anul acesta prevede însemnate sume pentru repararea pavajului, aşa că va fi refăcut şi adus în ordine pe aproape toate străzile. In special se va da o deosebită atenţiune căii Regele Ferdinand, care este principala arteră de circulaţie a oraşului nostru. Pentru periferii au fost luate deasemenea în combinaţie lucrări însemnate.

Amânată de atâtea ori construireă celui de-al doilea pod peste Someş în direcţiunea gării, va fi realiza'ă în cursul anului curent. Proiectul, elaborat de mult, a fost aprobat de către forurile competente, aşa că lucrările vor fi începute în primăvară.

Lărgirea parcului orăşenesc. Infrumseţarea „Cetăţuei"

Parcul orăşenesc deasemeni se va bucura de o deosebită atenţiune. Va fi ţinut în cea mai mare ordine şi pe deasupra va fi lărgit prin noui plantaţiuni pe terenul dintre parc şi arena sportivă.

Dealul Cetăţuei, o adevărată podoabă a Clujului, va fi transformat într'o grădină publică cu numeroase serpentine.

Repararea „Redutei" şi refacerea vechiului edificiu al Teatrului Naţional.

Impunătoare clădire a Redutei lăsată într'un hal dureros de atâţia ani, va fi radical renovată. După toate probabilităţile, aripa din spre stradă a cestei clădiri va fi dată Cercului militar, oraşul nostru fiind unicul, în care Cercul militar, nu-şi are localul său.

In schimb publicul clujan va avea o a doua sală de spectacole la vechiul Teatru Naţional, care va fi renovat radical. Deocamdată nu se ştie, dacă aceste reparaţii vor fi făcute de către Universitate, sau de către primărie, care voeşte să închirieze pe mai mulţi această clădire spre a instala acolo un cinematograf comunal. Sala va servi şi pentru întruniri, conferinţe şi serate.

Proiecte şcolare — Ocrotirea orfanilor

Inafârşit pe teren şcolar anul 1925 ne aduce însemnate progrese.

Se pun bazele unui al doilea liceu de băeţi, şcoala primară din Mănăştur va fi lărgită şi vor lua fiinţă două noui căminuri de ucenici.

Orfanii români primesc o nouă instituţiune de ocrotire prin preluarea orfelinatului „Maria Valeria.

***

Acestea sunt în rezumat principalele probleme clujene, a căror rezolvire este aşteptată dela anul 1925, atât din partea factorilor oficiali, cât şi din partea marelui public.

Programul serbării Botezului Domnului în Cluj

Preoţii ortodoxi români vor cerceta şi sfinţi cu aghiazmă casele enoriaşilor, precum urmează:

Parohia I.

Sâmbătă 3 Ianuarie, Asesorul consitorial Anderei Ludu: Străzile Casianu, Axente Sever, Densuşianu, Rădulescu, Amurg Plugari, Muncitori, Delavrancea, străzile între Andrei Mureşanu şi Casianu, Ţimbala şi Calea Feleacului. — *Secretarul consistorial Laurenţiu Curea* va cerceta străzile: Pata, Săpători, Mineri, Hârleţ, Albina, Pietroasa, Fluturi, Tunari, Negruzzi, Dorobanţi, şi partea dreaptă din Calea Victoriei dela Piaţa Cuza Vodă spre periferie.

Duminecă 4 Ianuarie. Andrei Ludu: străzile; Bisorica ortodoxă, Avram Iancu, Cogălniceanu, Brătianu, Groza, Voivodul şi Andrei Mureşanu partea stângă. — *Laurenţiu Curea*: Străzile Andrei Mureşanu partea dreaptă Vulcan, Bolintineanu, Cantemir, Văcărescu, Piaţa Cuza Vodă, Baba Novac, Iuliu Maniu, Viăhuţă.

Luni 5 Ianuarie. Andrei Ludu: Sirtada Universităţii, Florilor Gorun, Corcheş, Piaţa Unirii frontul primăriei, Regina Maria, Piaţa Ştefan cel mare. — *Laurenţiu Curea*: Strada Memorandului partea stângă din spre stânga din spre Piaţa Unirii, str. Micu, Bob Raţiu, Piaţa Unirii fronturile consulatelor Francez şi Austriac Calea Victoriei partea dreaptă între piaţa Unirii şi Cuza Vodă.

In parohia II preotul Vasile Spătaru, în parohia III preotul Aurel Muşat:

Sâmbătă în 3 Ianuarie, Institutele de caritate, de învăţământ şi oficiile publice.

Duminecă în 4 Ianuarie, periferiile oraşului.

Luni în 5 Ianuarie, centrul oraşului.

Marţi în 6 Ianuarie: Serviciul divin cu Sf. Liturgie se începe la ora 9 dimineaţa în biserica parohială din strada Bisericii ortodoxe.

Ora 10 şi jumătate: Procesiune religioasă dela biserică la râul Someş în Promenadă.

Ora 11: Steştania cea mare la râu, împreunată cu paradă militară şi rentoarcerea în procesiune la biserică.

Ora 4 p. m. Vecernia.

Enoriaşii sunt rugaţi, să ne avizeze, dacă şi-au schimbat domiciliul în decursul anului trecut.

Dacă vre-un credincios nu va fi cercetat, necunoscându-i adresa, să ne comunice în ziua de Bobotează şi îndată va fi cercetat.

Oficiul parohial.

Mare targ de Boboteaza!

Albituri de dame cu 20% reducere desface

magazinul de tricotaj si galanterie

Dénes

La toate mărfurile în depozit preţuri foarte reduse!

Mare targ de Boboteaza!

IN RESTAURANTUL MOLDOVAN

In fiecare seară concertează

Aladár Szentkirályi

Gratar special!

Vinuri alese!

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă, 3 Ianuarie

CINEMA SELECT

PREMIERA!

Băieţaşul bunicei

Comedie americană umoristică în 5 acte. In rolul principal: „EL"

CINEMA URANIA

Succes mondial!

Arena sangeroasa

O istorie senzaţională din viaţa toreadorilor în 8 acte, după romanul lui Blasco Ibanez. In rolul principal: RODOLPHO VALENTINO

CINEMA APOLLO

Premieră!

Mutul din Alasca

Dramă senzaţională criminală în 5 acte. In rolul principal: RUTH CLIFFARD

Intreprinderea de Instalatiuni Electrice a Orasului Cluj alasata Uzinelor Electrice

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalaţiuni electrice de înaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi reparaţiuni în mod radical. Staţiune specială: de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte,

Oferte şi devize efectuate de specialişti, la cerere

De Anul Nou o sticlă de liqueur „Sirocco" 619

BOGSZA

Cocktail de chocolată

cadoul cel mai practic!

Reclama este sufletul comerţului

A APĂRUT

CALENDARUL FAMILIAR 1925

Cel mai bun şi mai bogat din întreaga ţară, în 150 pagini, cu peste o sută de ilustraţiuni frumoase, în 20.000 de exemplare.

Preţul unui calendar este

Lei 15 Lei

Librăriile primesc 25% rabat.

Comandele se pot face la PATRICIU A. CHIŞU Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 8.

Scandalul dela alegerea din De
în lumina adevărului

Constatările făcute de protopopul Teodor Herman, președintele alegerei

In zilele de 3 și 4 Decemvrie 1924, s'a ținut în circumscripția electorală Dej, din județul Solnoc-Dobâca, alegere de deputat bine cunoscută. La această alegere am funcționat ca președinte al secției I de votare din Dej, și deci, în înțelesul codului electoral și ca președinte al alegerii. Această funcțiune, care mi s'a dat din partea biroului electoral central județean, eram obligat, să o primesc conform dispozițiunilor art. 35 din Decretul-lege electoral privitor la alegerile din Ardeal, căci în caz de neprimire trebuia să mi se aplice penalitățile din art. 89 din acelaș Decret lege. Deci aceste sarcini mi s'a impus, ca o datorie cetățenească deși eu mă ferisăm de ea din cauză de bătrânețe.

Despre această alegere s'au publicat în presă multe informațiuni și versiuni, dintre cari unele au fost ațintite direct contra persoanei mele, *atribuindumi-se învinuiri închipuite* de către adversarii mei politici din partidul național, cu tendința de a mă discredita în fața opiniunei publice, — închipuiri lipsite absolut de ori ce bază reală, dar înfățișate ca motive adevărate, cu scopul vădit de a se justifica în fața opiniunei publice violențele, barbarismele și vandalismele, săvârșite contra mea și contra actelor electorale, ce se găseau la biroul electoral din secția I de votare din Dej.

Aceste învinuiri, culese din vânt și ridicate contra mea, au fost publicate în No. 264. al ziarului partidului național „Patria" din Cluj de data 9 Decemvrie 1924, pe pagina primă coloana a cincea la titlul *„O scenă epică"* unde susținându-se, că s'a săvârșit tâlhării de urnă, se afirmă, cu privire la mine, fără nici o dovadă, cuvintele: *„Nu mai era nici o îndoială, că președinte este în capul vinovaților"*.

La acest atac obligat sunt a *răspunde* prin a descrie faptele petrecute la Dej, așa precum au decurs, lăsând Onoratului public să judece, dacă sunt vinovat ori nu.

In ziua de 3. Decemvrie 1924 votarea a decurs în liniște și ordine exemplară. Văzând că timpul este înaintat, 22 ore și tot mai electoral, că o mare parte a lor încă n'a votat, am dictat în procesul verbal al alegerii următorul text! „Având în vedere, că o mare parte a alegătorilor n,a votat și având în vedere, că în înaltul Decret Regal alegerea de aici s'a fixat pentru zilele de 3, și 4. Decemvrie 1924, amân continuarea votării pe ziua de 4. Decemvrie 1924, ora 8 și minute 30. dimineața". Aceasta am făcut-o și pe motivul, că eu, ca om bătrânu de 69 ani, nu eram în stare, să stau toată noaptea în sala de votare.

Me-am învoit cu toți membrii biroului de votare și cu bărbații de încredere din ambele partide, ca urna să se sigileze, ca nu cumva se fie violentă peste noapte. Era prezent și reprezentantul partidului național d. Grigoraș Filipescu, deputat, domiciliat în București, care avea sigilul său personal și pe care l'au lăsat, să sigileze urna personal cum va crede mai bine ceea ce el a și îndeplinit.

Astfel urna a fost provăzută sigil de ceară roșie la locul deasupra, unde se pun în ea voturile, la locul de încuiare și jur împrejuri înfășurate cu sfoară ale căreia capete s'au sigilat, aplicându-se pe tot locul sigilul dlui Filipescu și sigilul Prefecturii. Am propus apoi reprezentanților naționali să sigileze și ușa de intrare în sala de votare, dar n'au făcut-o. Urna a rămas pe masa biroului de votare, dimpreună cu certificatele alegătorilor, cari votaseră, certificate pe cari nime nu le-a numărat și nici nu s'a cerut numărarea lor. — Am încuiat ușa de intrare în sală, cheia am predat'o directorului de poliție Stoian, comandantul jandarmilor și polițiștilor, cărora am încredințat paza urnii, făcându-i responzabili, și am plecat acasă, la locuința mea, unde m'am odihnit peste noapte.

In ziua de 4 Decemvrie 1924, am mers împreună cu membrii biroului la sala de votare, unde au aflat ușa încuiată și am invitat pe directorul poliției, să o descuie. Mi-a răspuns, că în cursul nopții domnii Grigoraș Filipescu, dr. Aurel Dobrescu și alții naționaliști i-au luat cu forța cheia care acum este la ei. La repetitele mele rugări, dl Filipesca a desculat ușa întrări, păstrând cheia la sine. Pe terasa dela întrare erau adunați vre-o 8—10 parlamentari naționali.

Intrând în sală cu, membrii biroului de votare, bărbații de încredere ai partidelor, dl Grigoraș Filipescu, care sigilase urna și dl dr. Aurel Dobrescu, candidat de deputat: *am examinat cu toții cu deamăruntul urna, sigilele și sforile și am constatat unanim, că toate sunt tocmai în starea de aseară.* Atunci s'au scos sigilările și sforile de pe urnă și constatând aceasta la procesul verbal al alegerii, am poftit pe dl Filipescu, să semneze și el acea constatare. Dsa a declarat, că va face semnarea, dacă mai întâi voi *număra* certificatele de alegători ale alegătorilor, cari votaseră ceeace i-am și promis, dacă va premerge semnarea.

In clipa aceasta dl Filipescu a apucat certificatele menționale și împreună cu dl dr. Aurel Dobrescu, le a sfârticat în bucăți și le au distrus, iar eu am strigat către jandarmii și polițiștii dela ușă, să dea afară pe acești doi domni din sală, dar n'au putut. Rămânând ușa întrării fără pază, cei vre-o 8 parlamentari naționaliști de afară au alergat în sală. Dl Grigoraș Filipescu a apucat urna de pe masă, a început a o rupe împreună cu dl dr. Aurel Dobrescu, apoi, rupându-o, au scos din ea plicurile cu buletinele de votare, le-a sfârticat și distrus în bucăți. Tot astfel au făcut și cu procesul verbal al alegerii, pe care dl dr. Aurel Dobrescu l-a smuls din mâna mea.

Eu așa cred, că la vandalismul acesta, premeditat și bine organizat, s'au dedat acești domni pe baza informațiilor, primite dela oamenii lor, cari cunoșteau mai înainte pe alegătorii liberali, că aproape toate voturile date sunt ale liberalilor. Deci trebuiau nimicite, ca să nu cadă candidatul lor naționalist.

Când am încercat, să mântuesc, ce pot, din aceste acte oficiale dnii Grigoraș Filipescu și dr. Aurel Dobrescu m-au lovit cu pumni, m'au înjurat, cu cuvintele „hoț și tâlhar", m-au trântit la pământ în trei rânduri și, împreună cu acești lor dr. Emil Hațieganu, Ilie Lazăr, Aron și celalalți mă împingiau unul dela altul, i-mi aruncau în cap actele oficiale, de cari m'am ferit, până ce la un moment dat, am fost scos din sală de un servitor și dus de doi funcționari în biroul dlui Prefect județean la adăpost.

Am reclamat imediat acest barbarism la parchet. A venit repede la fața locului dl primprocuror dr. Valeriu Roșca, care mi-a și luat reclamația la proces verbal, — apoi cantinuarea operațiunilor electorale am încredințat o locoțiitorului meu dlui Gavril Peter, și dela aceasta dată încoace toata acțiunile electorale s'au îndeplinit fără mine.

Justiția va face dreptate!

N'am putut compune și publica acest răspuns al meu mai curând din cauză, că, după agresiunea suferită, sănătatea mea șubredă reclama odihnă și îngrijire.

Dej, la 21. Decemvrie 1924,

Teodor Herman
protopop.

Inalt ordin de zi al Regelui către armată

Cu ocaziunea anului nou Regele a dat următorul înalt ordin de zi către armată:

„Ostași,

Pe pragul anului nou, gândul Meu se îndreaptă cu toată căldura spre iubita Mea armată.

Mulțumind tuturor pentru râvna cu care au lucrat în cursul anului trecut și pentru devotamentul ce au arătat în îndeplinirea datoriei, sunt încredințat că și în acest an care începe, toți de la șefi până la cel din urmă soldat vor dovedi același spirit de disciplină și înaltele însușiri ostășești ce țara împreună cu Mine așteaptă de la ei.

Vă zic din toată inima la mulți și fericiți ani".

Dat în București la 1 Ianuarie 1925.

Ferdinand

Curierul spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Vineri: FATALITATEA. (Premieră. Prețuri obșnuite. Abonament de premieră 29. Seria 3.)

Sâmbătă matineu: PANTOFUL DE STICLĂ. (A 4 oră. Prețuri reduse. Serie 4.)

Sâmbătă la ora 7: REVOLTA OMULUI DIN LUT. (A 2 oră.) CAVALERIA RUSTICANĂ. (Începutul la oră 7. Debutul Lilly Hegyi. Prețuri obișnuite. Abonament de zi 52. B. Seria 5.)

Oricine poate câștiga
lei 100.000 lei
cu
ei 20 lei
comandând de urgență la „Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat" Cluj
bilete 10 bilete de Loterie
Costul unui bilet este de lei 2 și cine comandă mai multe bilete are șanse mai mari de câștig.
Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.
Comandați de urgență!

Cu prețuri neîntrecut de ieftine
vă puteți provede de Crăciun
cu stofe pentru doamne si domni, mătăsuri, pânză si toate articolele de spălat 56 I.
la magazinul de modă
Heller, Weisz & Molnár
Cluj, Calea Regele Ferdinand 6.
Mari resturi de mărfuri ieftine!

Nu vă lăsați seduși de publicațiuni armonioase
Convingeți-vă despre calitatea distins de bună a berilor „Sirocco" 1619
Dréher-Haggenmacher
Dacia extra de iarnă și **Bavaria** malț dublu

SALON DE MODĂ PENTRU DAME
SPIRER
CLUJ, PIAȚA UNIRII No. 16
Cele mai moderne și mai noui stofe pentru costume și haine de toamnă și iarnă, mătăsuri, plusuri pentru paltoane, pânză 565
Cu prețurile cele mai reduse!

ROYAL MAIL LINE

Pacific Linie Liverpool

Călătorie regulată cu vapoare rapide de primul rang:

Din Hamburg, Southhampton, Cherbourg, Liverpool, La Rochelle Palice în America de Nord, Canada Brazilia, Argentinia, Cuba, Peru, Chile, Mexico

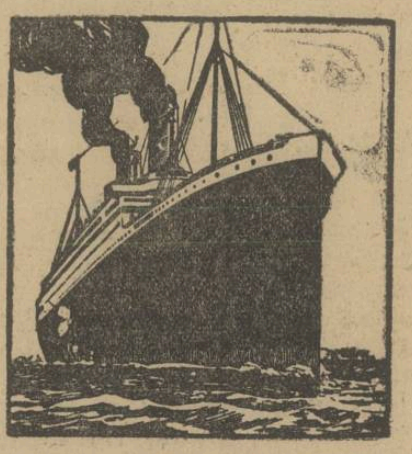

Caiute pentru 2, 4 și 6 persoane. Caiute cl. III. Caiute cl. III. cu instalație mai bună. Cost și serviciu de primul rang. Pentru cumpărarea biletelor a se adresa

„Compania Tranzit"
Bucuresti, C. Grivitei 153.

Tranzit: Succursala Nemeșeuva, „Hotel Corona" Arad, Strada Colonel Paulian

O comparație deplasată

Iredentismul român și iredentismul maghiar

Confratele „Brassói Lapok" își permite să facă în numărul de anul nou o comparație veninoasă și de reacredință.

Mai întâi de toate reproduce un credeu românesc care ar fi apărut nepedepsit — noi nu credem — în anul 1903 la Sibiu cu următorul cuprins:

„*Cred într'unul Dumnezeu în părintele ocrotitor al tuturor românilor care ne vede și ne păzește de orice lovitură pe ascuns.*

Cred în unitatea culturei române și voi rămânea credincios, calității mie de român. Cred că viața neamului nostru pe pământurile românești va fi veșnică.

Cred în înfăptuirea tuturor năzuințelor românești și în existența de-apururi a națiunei noastre etc."

*

Reproducând acest „credeu" românesc, iredentistul confrate adaugă următoarele:

„Și acum să ne punem următoarea întrebare. Ar putea oare apare în România de astăzi un credeu similar maghiar?

Ar putea oare apare un credeu ce se cuprindă toate speranțele noastre sfinte? Un credeu al nostru, al celor două milioane de unguri ardeleni?

Dacă ar apare, nu s'ar repezi oare asupra noastră toată haita de câini (?!) nu s'ar sesiza întreg aparatul administrativ pentru a pedepsi această manifestație iredentistă?

Cu toate acestea, sentimentele noastre maghiare nu sunt mai puțin sfinte decât ale celorlalte neamuri. Noi însă nu putem spune sentimentele noastre pe față. Asta este soarta pe care suntem siliți să o suportăm și pentru aceasta nu putem avea noi an nou fericit și vesel".

*

După cum vedem confratele brașovean nu știe că este de neîngăduit o comparație de acest fel între fostul iredentism românesc din Ardeal și cel actual unguresc reprezintat în Ardeal în primul rând de „Brassói Lapok".

Dată fiind preponderența numerică a elementului românesc în Ardeal iredentismul român — din punctul de vedere al intereselor generale umane — a fost ceva de dorit și de încurajat, pentrucă numai prin înfăptuirea idealului acestui iredentism putea deveni Ardealul al celora cari îl locuesc și l'au udat cu sângele și sudoarea lor.

Iredentismul român a fost just, nobil, firesc și — am putea spune — constructiv.

Iredentismul maghiar este, din potrivă, nefiresc, destructiv anarhic, de înlăturat cu toate mijloacele, — din simplul motiv că realizarea lui ar aduce cu sine revenirea dictaturei tiranice a unei minorități de câteva sute de mii care nici odată nu-și va putea susține în fața istoriei „dreptul" de a stăpâni și subjuga milioanele românești ale acestui colț al României-mari.

Agitații la Budapesta

Consecințele publicării ziarului împăratului fostei Austro-Ungarii, Carol — Opinia publică budapestană contra lui Horthy — Desmințiri stângace

Memoriile împăratului Carol apărute de curând la München, și reproduse în parte în ultimul nostru număr — au atras — după cum era firesc — interesul și atenția întregei opinii publice europene.

Deși autoritățile ungurești au oprit intrarea în țară a primejdioasei cărți muncheneze, conținutul ei senzațional — cum, cum nu — a devenit, totuși, cunoscut în cercuri tot mai largi.

Ziarele vieneze anunță că în urma acestor memorii aduse la la cunoștința marelui public curentul de antipatie contra lui Horthy este tot mai pronunțat și monarhiștii au câștigat în ultimul timp important teren.

Țăranul ungur își vede guvernatorul demascat de însuși împăratul Carol. Agitația populației — după informațiile acelorași ziare — este crescândă, ceeace a îndemnat pe actualul guvern să lanseze o desmințire a celor afirmate de împăratul Carol în memoriile sale.

Desmințirea iscălită de primministrul Bethlen, — trebue să o spunem — este una din cele mai stângace din câte am citit vre-odată! Iată-o:

„Sunt încredințat din partea domnului guvernator să precisez că cea mai mare parte a descrierii din memoriul regelui Carol relativ la convorbirea lui cu guvernatorul Horthy este pură invenție."

Va să zică însăși desmințirea confirmă exactitatea descrierii unei părți din convorbirea istorică ce a avut loc în 1921 între împărat și Horthy.

Afirmația lui Horthy că cealaltă parte a descrierii este inexactă nu poate avea decât o valoare relativă. Este greu de închipuit că împăratul Carol să se fi degradat înaintea lui însuși până la debitarea unor minciuni răutăcioase în propriul său memoriu.

Având loc convorbirea între patru ochi, mărturia unei a treia persoane este cu necutință.

De-ocamdată noi suntem dispuși să dăm mai multă crezare mărturiririi dureroase din memoriul ultimului împărat austriac care — după ce a pierdut totul — a scris el însuși o pagină a tragediei sale — decât interesatului și ambițiosului Horthy, prietenul lui Héjjas și Prónai, speriat de consecințele publicării memoriilor împăratului Carol și de actuala atitudine amenințătoare a cercurilor regaliste maghiare.

— A APARUT „CALENDARUL FAMILIAR", cel mai bun și mai bogat din întreagă țara, cuprinzând Cronologia anului, eclipsele, tariful postal, bâlciurile, poezii, anecdote, sfaturi medicale, cugetări, știință, curiozități, infor, mații, etc etc. în 100 pagini, cu aproape 100 de ilustrații. Prețul unui calendar este 15 lei. Cei cari vor comanda 10 exemplare, vor primi unul gratis. Librăriile primesc 25 procente rabat. — Comandele se pot face la adresa: *Patriciu A. Chișu, Cluj, Str. Iuliu Maniu, Nr. 3.*

Ultime informații

— In ancheta deschisă de noi cu prilejul anului nou, s'au strecurat numeroase greșeli de tipar pe cari, desigur, bunul simț al cititorilor noștri a știut să le evite pentru a obține sensul adevărat al declarațiilor publicate. Astfel, pentru a da un exemplu culegătorii noștri grăbiți să facă mai repede serbătoare, au cules în declarația dlui *Septimiu B. Mureșanu*, prefectul județului, acolo unde dsa dorește României Mari „un loc de frunte în concertul statelor europene și o existență vrednică dealungul veacurilor ce o să vie, — *neamurilor* în loc de *veacurilor*. Nu ne îndoim că cititorii noștri, mai puțin grăbiți, au citit cum se cuvine frumoasele cuvinte de urare ale dlui prefect Mureșanu.

— Dl Septimiu B. Mureșanu, prefectul județului Cojocna și al orașului Cluj, a primit următoarea telegramă:

Cu ocasiunea anului nou țin să vă aduc cele mai călduroase mulțumiri pentru marele și prețiosul concurs ce ne-ați dat la ridicarea școlilor românești din județul Cojocna. Țara Vă va rămâne veșnic recunoscătoare pentru munca ce d-voastră ați depus pe altarul culturii naționale.

Încă odată Vă mulțumesc și Vă urez ani mulți pentru ca să duceți și mai departe opera mare ce-ați început-o împreună cu mine pentru luminarea poporului nostru.

Dr. C. Angelescu
Ministrul instrucțiunei publice

La aceste frumoase urări, dl Septimiu B. Mureșanu, asociază pe toți colaboratorii săi, preoți, învățători și funcționari din județ, cari prin munca lor neobosită au contribuit, alături de dsa, la opera culturală înfăptuită.

— Societatea de binefacere „Caritatea" își ține festivalul său anunțat Sâmbătă în 3 Ianuarie seara la 8 ore în sala Teatrului Național în favorul Sanatorului de tuberculoși dela Colibița. Bilete de intrare să găsesc la casa Teatrului.

— O frumoasă producțiune a avut loc în preseara anului nou în sala cea mare a școalei de stat din Cucea. S'a jucat piesa „Vlăduțul Mamei", și un monolog actual. După producțiune a urmat dans până în zori. Venitul acestei producțiuni e destinat unui fond al casinei române, ce se va înființa în comună.

— La 4 Ianuarie va avea loc concursul de patinaj aranjat de către comitetul regional sportiv din Cluj.

— In urma hotărîrei delegației economice a guvernului, s'a instituit pentru studierea exportului de ștejar, o comisiune com. pusă din dnii dr. C. Bungețeanu profesor, C. Opran administratorul Casei pădurilor, M. Tănăsescu inginer silvic, Cezar Popescu directorul general al industriei, I. Gr. Dumitrescu directorul general al comerțului, Anton Tătucu directorul comerțului exterior. Această comisiune se va întruni Sâmbătă 10 Ianuarie 1924. ora 5 d. a. la ministerul industriei și comerțului.

— Răspunsul hotăritor așteptat de guvern în chestia participării României la conferința financiară din Paris a sosit Marți dimineață prin ministerul de externe. Răspunsul fiind satisfăcător, d. ministru Vintilă Brătianu și însoțitorii săi au plecat la Paris.

— Dispozițiunile cu privire la călătoria judecătorilor ce se prezintă la examen, se prelungește până la 1 Februarie 1925, cu condițiunea că la autorizațiunile de călătorie pe CFR eliberate de ministerul justiției, să se indice zilele în care va avea loc călătoria.

— *Astăzi au sosit în localitate dna și dl Nicolae Iorga. La gară au fost întâmpinați de dl V. Bogrea, profesor universitar, d-na Meteș, dl Janovics, directorul teatrului maghiar, dl Râmbețiu, secretarul prefecturei, dl Popovici, secretarul primăriei, dl Emil Isac, inspector al artelor ș. a. Deseară dl Iorga va asista la reprezentarea la teatrul maghiar a piesei d-sale „Fatalitatea."*

— Direcțiunea regională zootechnică din Cluj a hotărît să cumpere filmul luat de dl Moldovan cu prilejul expoziției zootechnice din Cluj. Filmul va rula în folosul fondului zootechnic și al celui cultural județean.

* **Sanatorul Bănățean**, Timișoara, strada Odobescu 2. Institut medical modern pentru boale interne, de copii, de nervi, femenine, chirurgie și boale de nas, urechi, gât, piele și ochi. — Bucătărie dietetică. Aparate medicale cele mai moderne: Röntgen, Radium, Quarz, Diathermie și întreagne elektrotherapie, hidrotherapie, iamol și Fanago. Tratament specalistic. Ingrijitoare vieneze. D 449—6

— Comisiunea zootechnică județeană din Cluj își ține mâine în 3 Ianuarie obișnuita ședință anuală, discutându-se următoarele chestiuni mai importante: Exportul taurilor împroprii prăsilei, raport despre expoziția zootechnică și predarea fânului produs de lotul zootechnic din Tarcea; procurarea instrumentelor zootechnice, cerute de ordonanța Ministerului agriculturii și domeniilor; budgetul comisiunei zootechnice.

— Inspectoratul siguranței din Cluj a cerut tuturor organelor polițienești să intensifice controlul în gări, spre a putea fi stârpiți pungașii cari operează în trenuri.

— Căminurile studențești din Cluj vor fi redeschise la 10 Ianuarie.

— Asociația birjarilor din Cluj a cerut primăriei să oblige autobusele să circule pe toate străzile orașului, dupăcum și birjarii sunt obligați de-a face atari curse.

— Cu prilejul anului nou toți funcționarii orășenești în frunte cu dl primnotar dr. Cărpinișan s'au prezentat dlui Octavian Utalea, primarul orașului, urându-i acceeaș muncă rodnică pentru binele public ca cea desfășurată de dsa în cursul anului trecut. Dl Octavian Utalea i-a răspuns în câteva cuvinte, mulțumind funcționarilor pentru devotamentul arătat față de interesele serviciului.

— 500.000 lei poate câștiga oricine, jucând la *Loteria Presei din Ardeal și Banat*. Comandați biletele la Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat, Cluj, palatul Bánffy. Prețul a 10 bilete 10 lei. Tragerea la 16 Februarie 1925.

— Ieri, cu prilejul anu'ui nou a avut loc la prefectura județului o recepție, la care au luat parte șefii tuturor autorităților, precum și consulii din localitate ai puterilor streine.

— In cursul anului 1924 la oficiul stării civile din Cluj s'au înregistrat următoarele: Nașteri 1858, căsătorii 754 și 1592 decese.

— Joi, cu prilejul Anului nou, dl Octavian Utalea, primarul orașului a primit la primărie vizita dlor consuli: Meouly al Franței, Goodwin, al Angliei, Jirasek al Cehoslovaciei și Iauerning al Austriei.

* *Informăm On. Public că începând de la 1 Ianuarie vom elibera bilete de transbordare și abonamente valabile pe toate parcursurile. „Rotația" întreprindere de transport cu autobuze.*

— Curtea de apel din Cluj a primit zilele acestea următoarea nouă organizare: I. Senatul de revizuire (civil): Președinte: d. primpreședinte al Curții Tompei Micșa; membri: d-nii consilieri Gustav Haupt, Ludovic Kerner și Alexendru Balașiu. Ziua de dezbateri Marția. II. Senatul civil: Președinte: d. Ioan Papp, membri: d-nii Gustav Haupt, Ludovic Kerner, M. Popescu G. Gheorghean. Dezbateri Marția, Joia, și Vineria. III) Senatul comercial: Președinte: d. Victor Pap; membri; d-nii Bădescu, Alexandru Balașiu, N. Davidescu, și Mihal Balassan. Desbateri: Lunia, Marția și Vinerea. Senatul penal: Președinte d. Manescu Ion, membri d-nii Emil Zaharia, Rădulescu, Dimitriu, C. Filipescu, și Moise Savu, Desbateri Lunia, Miercuria și Vinerea.

— Numai cu 2 lei puteți câștiga 100 mii, 50 mii, 10 mii sau 5 mii lei, jucând la *Loteria Presei din Ardea și Banat*, care vă oferă 5412 câștiguri în valoare de jumătate milion lei. Tragerea loteriei la 16 Februarie 1925. Comandați bilete la Cluj, Sindicatul Presei Române, palatul Banffy

— A apărut: „La Rassegna Italo-Romena" Redacția și Administrația: Viale Piave 1 Milano (20) cu următorul sumar: Ambasadorul sovietelor la Londra și chestiunea Basarabiei; Camera de Comerț Italo Română din Milano (după cinci ani de activitate); Creșterea exportului italian în România; Programul economic al Guvernului român; Bugetul României per 1925; Lichidarea datoriilor de război între Italia și România;

Regimul importul și exportului; Cronica petrolului; Regularea traficului maritim cu Italia; Prețul mărfurilor la Milano; precum și un bogat material informativ, comercial, industrial, agricol, etc. Abonații la „Rassegna Italo-Romena" au dreptul să se folosească gratuit de serviciul de informațiuni de orice gen privitoare la Italia adresându-se Redacției.

Repertoriul Teatrului National

Duminică, 4 Ianuarie: „Avarul și doctorul fără voie".
Marți, 6 Ianuarie premieră: „Când vine Viforul".
Miercuri, 7 Ianuarie (matineu): „Cinematograful".
Joi, 8 Ianuarie: „Când vine Viforul".

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul VI. Nr. 1260 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Marți 6 Ianuarie 1925

Infrăți

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
Sibiu
R.

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN.
PE 6 LUNI
PE 1 LUNĂ
PE 1 AN pentru autorități
PE 1 AN pentru preoți și învățători

Dovada decăderei morale

Partidul național după scandalul de la Dej

Alegerea dela Dej, în jurul căreia s'a făcut atâta discuție și care s'a desfășurat într'o atmosferă de odioasă teroare și rușinos scandal, rămâne poate una din cele mai vii dovezi despre starea de decădere morală în care se află căzut partidul național. Obișnuiți să falsifice necontenit adevărul și să înșele cu nerușinare buna credință a opiniei publice, oamenii partidului național nu s'au sfiit să prezinte faptele petrecute la Dej altfel decât au fost ele în realitate.

Adevărul însă nu se poate ascunde, oricâtă cutezanță ar avea oamenii tuturor nelegiuirilor și oricâtă lipsă de pudoare ar pune în scrisul lor ziarele partidului național, ca și unele ziare pretinse independente. In numărul nostru de Vineri, onorabilul protopop dl Teodor Herman, fostul președinte al alegerii, povestește cu o înduioșetoare sinceritate și cu o conținută amărăciune, faptele așa cum s'au petrecut în realitate. Lipsa de patimă, care se degajează din rândurile dlui Teodor Herman, este o garanție despre veracitatea expunerii făcută de d-sa. Povestea e simplă, fără interpretări dibace și fără ascunzișuri, desvălind dureroasa realitate a scandalului dela Dej.

Ea se închide în câteva cuvinte. Oamenii paitidului național au premeditat scandalul. Toate elementele scandalului dela Dej dovedesc acestea: faptul că au convenit ca alegerea, neterminată în prima secțiune de votare, să se amâne pe a doua zi; faptul că au procedat, împreună cu președintele secțiunei, la sigilarea urnei; faptul că anume nu au consimțit și la sigilarea ușei care deschidea drum în camera de votare; și faptul că intenționat s'au făcut a uita că trebuiesc numărate certificatele alegătorilor cari votaseră.

Adoua zi motivul scandalului a fost tocmai ceeace oamenii partidului național neglijaseră în ajun: nesigilearea ușei și nenumărarea certificatelor. Urna sigilată de președinte și de dl Gr. Filipescu, a fost găsită intactă. Insăși versiunea partidului național e nevoită să recunoască, prin tăcere, aceasta. Dl Gr. Filipescu știa de cu seara că va confisca cheia camerei de votare, că va distruge certificatele și va răvăși conținutul urnei — și știa acestea toate pentrucă avea conștiința inferiorității electorale a dlui dr. Dobrescu.

Căci dacă ar fi fost, ceeace au pretins mai apoi oamenii partidului național, dovezi suficiente că s'ar fi făcut fraude în timpul nopței, se pune întrebarea: ce interes au avut oamenii partidului național să violeze urna, sigilată de ei și găsită intactă, să distrugă certificatele și să maltrateze un om bătrân de 70 de ani, care era protopopul Herman, președintele secției I de votare și președintele alegerii? Care om, care se simte stăpân pe situație, ar fi distrus însăși dovezile situației sale? Iată două întrebări la cari, desigur, conducătorii partidului național, cari au patronat scandalul de la Dej, nu vor putea să răspundă hotărât niciodată.

Astfel stând faptele, alegerea dela Dej, pune în adevărata lor lumină procedeele partidului național și spulberă insipida invenție a „furtului de urne". Dacă în trecutele alegeri parțiale și generale, partidul național isbutise să lase o anumită stare de echivoc asupra modului cum au decurs alegerile; dacă după acest echivoc partidul național își putuse ascunde, într'o oarecare măsură, goliciunea impopularității sale; după faptele petrecute la Dej nu mai rămâne nicio îndoială că „furtul de urne" e o grosolană invenție, și că violența și brutalitatea sânt singurele mijloace ale unui partid desperat de neputință.

Mai mult încă, întreaga inscenare mișelească dela Dej, dovedește că oamenii partidului național au căzut atât de jos moralicește, încât nu mai pot distinge limitele cari păstrează aparențele. Căci dacă și ar fi dat seama de acest lucru, nici n'ar fi provocat scandalului și nici n'ar fi distrus piesele alegerii, ci s'ar fi mulțumit, ca și în trecut, să și ascundă neputința după perdeaua petecită a furtului de urne.

Impingând lucrurile prea departe, partidul național și-a desgolit procedeele; iar lumea le poate aprecia așa cum sânt: meschine și murdare. Cu atât mai rău pentru partidul național.

Conferințele „Societatei de Mâne"

Sâmbătă seara s'au deschis în sala mică a restaurantului New-York conferințele organizate de „Societatea de Mâne".

Dl Maniu și dl Branisce n'au răspuns invitației de a participa la aceste consfătuiri. Deasemenea remarcăm că la aceste consfătuiri au fost invitați numai ardelenii de naștere. Această rezervă față d. oamenii din vechiul regat deveniți ardeleni prin așezarea lor aici, prin natura ocupațiilor lor și prin legăturile cari ei și-au creiat în viața socială a Ardealului, ne surprinde, cu atât mai mult cu cât se pretinde că inițiativa „Societății de Mâne" urmărește realizarea „regionalismului sănătos".

Activitatea ministrului cultelor și artelor

Opera anului trecut — Un program pentru viitor

Importantele declarații ale dlui ministru AL. AL. LAPEDATU

Am reprodus în numărul de eri, interesantele declarații făcute cu prilejul Anului nou de către dl Vintilă Brătianu, ziarului „Viitorul". Din acelaș ciclu de declarații, menite să schițeze activitatea guvernului în anul acesta, vom reproduce astăzi, următoarea expunere a dlui Al. Lapedatu asupra programului d sale la Ministerul cultelor și artelor:

— Anul 1924 a fost un an care va conta în viața Bisericei noastre ortodoxe ca unul din cei mai importanți ani, pentrucă s'a introdus calendarul ortodox îndreptat.

Cu toată silința unor agenți protivnici bisericei noastre ca și a unor propagandiști politici fără scrupule de-a turbura credința, pot să afirm azi cu toată hotărârea că aceste încercări n'au reușit, că sărbătorile Crăciunului ca și celelalte sărbători anterioare s'au prăznuit fără nici un incident și deci că se poate definitiv introduce calendarul în drept.

S'a întocmit de acord cu reprezentanții autorizați ai Bisericei, cu comisiunea bisericească și cu Sf. Sinod proectul nouei legi de organizare a Bisericei ortodoxe.

Proectul este definitiv redactat și va fi prezintat imediat după sărbători Parlamentului. Mai întâi îl vom depune la Senat unde sunt reprezentanții Bisericei și apoi la Cameră.

S'a hotărît apoi de Biserică și guvern înființarea Patriarhatului ortodox român.

După sărbători se va da redacțiunea definitivă proectului după care va fi supus Corpurilor Legiuitoare.

Chestia administrației averilor bisericești din Basarabia a fost rezolvită prin instituirea unei eforii speciale, alcătuită din clericii și mirenii reprezentanți, ai fiecărei episcopii de peste Prut, — eforia lucrând sub autoritatea consiliului episcopal.

In acest fel s'a închis penibilul conflict dintre Biserica basarabeană și ministerul cultelor pentru ce darea ilegală a administrației averilor bisericești pe seama Uniunei clerului și pentru administrația abuzivă a acestei averi.

In cursul anului care se închee acum s'au înființat noui institute teologice ortodoxe la Cluj și Oradia-Mare și s'a inaugurat noul local al institutului teologic unit din Oradia Mare.

In vechiul regat s'au început lucrările pentru construirea noilor localuri de seminare la Huși. Dorohei și Curtea de Argeș și pentru construirea reședinței episcopale dela Constanța.

In Basarabia s'a pus temelia nouei catedrale dela Bălți, iar în Ardeal lucrările catedralei dela Cluj au continuat în chipul cel mai activ așa ca în anul viitor monumentala biserică să fie pusă sub acoperiș.

S'au acordat da asemeni ajutoare foarte numeroase și însemnate pentru construcții de biserici și case parohiale în toate părțile țării.

Direcția cultelor din minister a primit apoi o nouă organizare potrivit dispozițiilor din constituție, necesităților de serviciu și prevederilor Statutului funcționarilor, cu trei direcții: di-

(Urmare pe pag. II.)

UN RASPUNS DRASTIC

Socialiștii unguri demască alianța comuniștilor cu iredentiștii partidului maghiar — Un comunicat sensațional

Magnații partidului maghiar s'au crezut deștepți și șireți când, la marea adunare de la Brașov au pus să vorbească în „numele muncitorimii maghiare" pe ediosul propagandist bolșevic Csetri János.

Acest Csetri, cunoscător al instrucțiilor moscovite, după cari adepții bolșevismului trebue să sprijinească orice mișcare destructivă — deci și iredentismul — ce s'ar ivi în statele „burgheze", a făcut totul pentru a fi pe placul latifundiarilor și bancherilor partidului maghiar, în a căror slujbă a intrat.

Oficiosul maghiar al partidului socialist din țară, ziarul „Romániai Népszava" ne aduce în ultimul lui număr răspunsul lapidar și drastic la provocarea insolentă de la Brașov, unde partidul maghiar a avut tristul curaj de a încerca o inducere în eroare a opiniei publice maghiare și românești.

După părerea oficiosului socialist „Romániai Népszava" adunarea de la Brașov — în ultima analiză — n'a fost decât „locul de întâlnire a reacționarilor unguri cu bolșevicii."

Conform destăiunirilor organului socialist muncitorimea organizată a aflat de „mișelescul truc" al magnaților încă înainte de adunarea dela Brașov. De aceea a delegat pe dl Barta Károly să protesteze la adunare în numele muncitorimei socialiste contra afirmațiilor bolșevicului Csetri, intrat slugă la groși. Bineînțeles, dl Bartha nu a fost lăsat să vorbească, deoarece în acest caz murdarul pact iredentisto-bolșevic ar fi eșit la lumina zilei.

Muncitorii unguri membrii ai partidului socialist nu s'au mulțumit însă cu atât, ci au iscălit zilele acestea un comunicat pe care îl reproducem aici:

Declarație

1. Muncitorimea de limbă maghiară din partidul socialist din România ține să declare că ea nu admite să fie considerată în cadrele antidemocratice ale Partidului maghiar.

2. Organizația noastră muncitorească ar sprijini bucuros un partid minoritar sincer democratic. L'ar sprijini în toate luptele ce tind spre înfăptuirea adevăratelor drepturi ale poporului.

3. Trecutul și conducerea partidului maghiar nu oferă nici o garanție că acest partid ar fi organizație a poporului, deoarece conducerea se află în mâinile conților, capitaliștilor, preoților și creaturilor acestora.

In consecință, muncitorimea de limbă maghiară din partidul socialist din România consideră marea adunare a partidului maghiar ținută în ziua de 14 Decembrie 1924 la Brașov, păgubitoare atât pentru interesele democrației cet și pentru cauza înțelegerii între neamuri."

După cum vedem, șiretlicul celor cari au vrut să dea lumei iluzia adeziunei masselor muncitorești maghiare din Ardeal la politica lor, nu a reușit.

Au găsit — ce e drept — o unealtă care le-a vorbit pe plac le adunarea de la Brașov, dar ce au câștigat? Și-au atras antipatia unanimă a întregei muncitorimi maghiare care s'a convins de manoperele incorecte ale celor ce îndrăsnesc să-și aroge dreptul de a vorbi în numele tuturor ungurilor din Ardeal.

Că octivitatea partidului maghiar este primejdioasă și păgubitoare pentru interesele țării și — deci — și pentru ale maghiarimei, am constatat-o de nenumărate ori.

Cam târziu, ce e drept, muncitorimea maghiară din Ardeal recunoaște și ea în comunicatul citat cât de greșită și medievală este politica iredentiștilor unguri și constata că ea este *„pagubitoare atât pentru interesele democrației cât și pentru cauza înțelegerii între popoare"*.

(Continuare de pe Pag. 1.)

recția cultelor minoritare și direcția învățământului religios și al activității culturale.

Conservatoarele de muzică și declamație din Cernăuți și Chișinău au trecut în sarcina statului înscriindu-se în bugetul ministerului. Ele a fost puse, cel dintâi sub direcția dlui Al. Zirka, fost director al conservatorului din Iași, iar cellalt sub direcția dșoarei Athanasie Dicescu.

Subvențiile acordate teatrelor Naționale din Cernăuți și Chișinău au fost augumentate în acești doi ani din urmă în așa măsură în cât ambele aceste teatre au putut întreține continuu cele mai bune companii dramatice din vechiul regat, iar dela toamnă își vor organiza trupe permanente așa că în 1926 vom avea teatre de stat similare celor dela București, Iași, Craiova și Cluj atât la Cernăuți cât și la Chișinău.

In ce privește Teatrul de vest sper că va lua ființă încă în cursul acestui an, sub direcția maestrului Ar. Demetriad, îndată ce se va încheia aranjamentul necesar cu orașele pe cari urmează a le deservi acest teatru: Timișoara, Aradul, Oradia-Mare, Sătmarul, Baia Mare și Sighetul.

In afară de acest teatru cu caracter stabil și permanent, direcția generală a teatrelor va organiza o serie de turnee de propagandă teatrală prin trupe cu personal și cu program anume stabilit în acest scop, iar Opera Română dela Cluj va cânta cu tot ansamblul ei, câteva vreme la Cernăuți și Iași, după ce, bine înțeles își va fi terminat stagiunea la Cluj.

In ce privește Opera din București potrivit caetului de sarsini, va trebui să dea reprezentați o lună de zile în orașele ce i se vor indica, în nouile ținuturi.

S'a acordat Fundațiunei culturale Principele Carol subvenția necesară pentru reluarea concertelor sinfonice ale Filarmonicei.

In legătură cu această activitate muzicală, trebue menționat faptul că se vor subvenționa și societățile corale mai importante: Cântarea României Carmen, pentru câte o serie de concerte în țară. Corul catedralei din Chișinău va întreprinde un turneu în Transilvania.

*

Cu privire la arte, în urma transformărilor și amenajărilor aduse Atheneului, pinacoteca statului va fi din nou amenajată după o complectă revizuire a inventarului ei. Lucrarea se va face sub direcția unei comisii speciale alcătuite din dnii Mirea Verona, Costin Petrescu, Steriade și Pătrașcu.

In Primăvară se va organiza deasemenea o expoziție ambulantă de artă românească-pictură și sculptură, la Timișoara, Arad, Oradea-Mare și Cluj. Cu această lucrare au fost delegați dnii Steriade și prof. univ. Ștefănescu care va ține în fiecare din aceste orașe conferințe speciale cu privire la desvoltarea artei plastice moderne române și la artiștii ale căror opere se vor expune.

Școala de pictură dela Chișinău a fost luată în seama ministerului și au înscris în buget sumele necesare pentru înființarea unei asemenea școli și la Cluj. Ambele școli sunt menite dealminteri, să fie transformate cu timpul în școli de belearte cum sunt acelea dela București și Iași.

Se va termina în anul aceasta de școală de arhitectură, pentru care am afectat în buget 11 milioane. Imediat după terminarea ei se Va desăvârși și palatul muzeului național din șoseaua Kiseleff.

Proectul nouei legi a teatrelor va fi supus unei ultime revizuiri și după vacanța aceasta parlamentară îl voi depune în Parlament. Comisiuni speciale lucrează actualmente la pregătirea materialului pentru proectele de legi: al organizărei învățământului special de arte plastice și de arte muzicale.

In ce privește literatura, în afară de cele două mari premii naționale de câte o sută de mii lei pentru proză și poezie, cari în anul trecut au fost acordate d-lor Octavian Goga și M. Sadoveanu, s'a adăugat pentru anul acesta și un al treilea pentru istorie literară.

Premiile acestea vor fi distribuite pe baza regulamentului special întocmit și promulgat a nul trecut de o comisie compusă din: ministrul artelor, un reprezentant al Academiei Române, unul al societăței scriitorilor și cei doi primi premiați.

Revizuirea
ajutoarelor de război

Luând contact cu câțiva fruntași dela sate, aceștia ne au atras atențiunea asupra unei chestiuni destul de importante, din mai multe puncte de vedere.

Este vorba de ajutoarele de război, ce Statul român continuă să plătească tuturor acelora, cari îl primeau și pe timpul vechei stăpâniri ungurești. Ori, se cunoaște principiul ce-a călăuzit pe vechii guvernanți chiar și la acordarea ajutoarelor de război.

In ura lor față de tot ce era românesc și având o deosebită atențiune pentru conaționalii lor, notarii unguri si sași au propus pe vremea stăpânirii ungurești, pentru a li se acorda ajutoare de război familiilor ungurești și săsești, care n'avea nevoe de nici un sprijin extern.

Odată cu înfăptuirea unirii Statul român și-a luat obligațiunea de-a plăti mai departe toate ajutoarele vechi. Era justă această măsură, pentrucă altfel s'ar fi comis în foarte multe cazuri nedreptăți, chiar față de cei mai nevoiași cetățeni,

Dar, acum, când se încearcă o organizare temeinică pe toate terenele, este de dorit ca să se facă e revizuire a tuturor ajutoarelor de război, acordate de vechia stăpânire.

Revizuirea aceasta se impune cu atât mai mult, cu cât țăranii consideră perpetuarea situației de până acum ca o dovadă a neglijenței autorităților.

In multe cazuri, ne spun convorbitorii noștri, se plătesc ajutoare la orfanii de război cu ascendenți cari au avere considerabilă.

Printr'o bunăvoință excesivă aceștia au fost trecuți în lista celor cari au nevoe de ajutoare dela Stat pe motivul că ei și părinții lor n'au avere.

Armin Dengelegi

meseriaș special de clădire de tinichigiu de lux și de apaduct

Oradea-Mare
Calea Victoriei 44.
Telefon: 579.

O întâmplare de acum 20 de ani
Cazul crezului românesc

Ca o complectare la cele publicați în numărul nostru de eri, dl prof. Victor Lazar ne trimite următoarele rânduri:

Domnule Director,

Referitor la cele cuprinse în articolul „O comparație deplasată" din numărul „Infrățirii" cu data de 3 l. c. pot da următoarele lămuriri:

Crezul Românului, de care se ocupă „Brassói Lapok", a fost compus de mine și publicat în „Calendarul Poporului pe 1903 din Sibiu"; în timpul când eram redactor la „Foaia Poporului" și „Tribuna". Eu tocmai fusesem condamnat la cinci luni temniță de stat pentru biografia lui Ioan Buteanu, prefect de legiune și spânzurat de Hatvani în 1849 la Iosăzel (Bihor). Inainte de-a intra în temniță fusesem citat, pentru acest „Crez", înaintea judecătorului de instrucție Gödri din Sibiu. In 1903, când îmi făceam osânda în temnița din Seghedin, am primit citație pentru ca jurați din Cluj, unde avea să se judece noul meu proces de pressă pentru Crezul Românului. Am cerut atunci altă curte cu juați într'un ținut unguresc (Dobrițin sau Kecskemet), neavând încredere în jurații aleși din amestecul de renegați al Clujului.

Până să se îndeplinească formalitățile necesare răspunsului ce avea să ni se dea, eu terminasem cele cinci luni. „Tribuna" își încetase apariția nemaiputând plăti amenzile urlașe, iar tipografia ei împreună cu „Foaia Poporului" fusese cumpărată de un Sas. Din învățământ eram exclus, așa că a trebuit să iau și eu drumul, pe care îl călcaseră mii de Ardeleni necăjiți: să trec în România veche, adăpostul celor prigoniți. Abia în 1904 se aduse, la Budapesta, hotărîrea prin care se respingea cererea mea privitoare la schimbarea Curții cu juați. Atunci însă eram „dincolo" și nu m'am mai reîntors.

Are deci dreptate Domnul redactor al „Infrățirii", care își exprimă îndoiala în indulgența procurorului maghiar de acum douzeci și doi de ani.

Cu distinsă stimă.
Victor Lazăr
prof. școala normală Cluj

*

Confratele „Brassói Lapok" ar trebui să-și revizuiască, cu mai multă seriositate, afirmațiile, mai cu seamă când vrea să se sprijinească pe faptele trecutului. Ne permitem chiar un sfat: mai multă prudență l'ar scuti de ridicolul unui maghiarism, care pare suspect. Nu crede dl Kahana că avem dreptate?

Atentiune!

S'a rezolvat problema mizeriei de lumină electrică!

Lampa de petrol
alui
Somlyai,
care arde necontenit se găsește pe un preț bagatelin prăvălia de sticlă

SOMLYAI
Cluj, Calea Victoriei 4.

Ministerul Justiției. **Comisiunea de Naturalizări**

Conform art. 22 din legea privitoare la dobândirei și pierderea naționalității române, se publică următoarea cerere de naturalizare, spre știința acelora cari ar voi să facă vreo întâmpinare, potrivit dispozițiunilor art. 23 din zisa lege:

Domnule Ministru!

Subsemnatul am onoare a Vă ruga, să binevoiți a dispune, ca să fie pusă în curs procedura pentru împământenirea mea.

Totodată vă rog, să binevoiți a-mi elibera un certificat despre aceasta.

Alătur:

1. O declarație referitor la renunțarea supușeniei străine. 2. Certificat de moralitate. 3. Atestat de căsătorie în copie. 4. Extras de naștere în copie. 5, Certificat comunal în copie.

Primiți, vă rog D-le Ministru asigurarea deosebitei stime, ce vă păstrez.

Cluj, la 5 Mai 1924.

D 458 **(ss) Hack Iosif.**

Nr. 29849—1924.

Publicațiune

Consiliul orășănesc deschide concurs public în conformitate cu art. 70—84 din legea asupra Contabilității publice pentru esarendarea dreptului de afișaj pe teritorul orașului Cluj pe timp de 3 ani.

Ofertele închise și sigilate se vor depune în ședința publică din 30 Ianuarie 1925 ora 12 a. m.

Fiecare ofertant va depune odată cu oferta o garanța de 10.000 (Zecemii) Lei.

Condițiunile detailate se pot vedea în toate zilele de lucru intre orele oficioase la Secția Financiară a orașului (Str. Cogălniceanu Nr. 4 et. I.)

Cluj, din ședința cons. oraș ținută la 30 Dec. 1924.

D 459 Primar: **Dr. Uțalea.**

HUNWALD
CLUJ,
Str. Vlahuța 3.
Telefon interurban
147.

Fabrica de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim șlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile și după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte Mare depozit de geamuri și întreprindere de pus geamuri.
Geamuri decorative. Mare depozit de geamuri pentru vitrine

De prima calitate plăcuta si răcoritoare este

Bere din Turda

Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

De Anul Nou o sticlă de liqueur
„Sirocco" 619
BOGSZA
Cocktail de chocolată
cadoul cel mai practic!

Incercari pentru indreptarea situatiei politice din Ardeal

O inițiativă a revistei „Societatea de Mâine“

Apelul la cei cinci. — „Convenirile sociale“ de la New-York. Comunicarea dlui Octavian Goga

Odată cu începerea noului an, viața politică din Ardeal înregistrează un fapt care nu poate fi privit de cât o recunoaștere venită chiar din partea ardelenilor, a rezultatelor nenorocite pe care Ardealul le-a culeș de pe urma politicei partidului național. Plecând anume de la constatarea că, de la Unire încoace viața politică a Ardealului merge din rău în mai rău, intelectualii ardeleni grupați în jurul revistei „Societatea de Mâine“ au hotărât organizarea unei anchete prin care să se afle modalitățile unei noi cristalisări a vieții politice ardelenești.

Pentru atingerea acestui scop numita revistă a făcut apel la cinci bărbați socotiți ca cei mai chemați să vorbească în numele intereselor ardelenești, și anume la dnii: *dr. Valeriu Branișce, G. Bogdan-Duică, Octavian Goga, Vasile Goldiș* și *dr. Iuliu Maniu*, invitându-i să vină în mijlocul intelectualilor români din Cluj și în cadrul unor „conveniri sociale, să-și expuie fiecare părerile cu privire la mijloacele practice prin care s'ar putea ajunge la o mai bună înțocmire a vieții politice din Ardeal.

Prima convenire a avut loc în ziua de 3 Ianuarie, ora 8 seara, în sala cea mică a restaurantului New-York, sub președinția P. S. S. Episcopului Nicolae al Clujului și cu o asistență compusă numai din intelectuali ardeleni. După masa luată împreună, s'a dat cuvântul dlui Octavian Goga care a făcut o largă și interesantă expunere asupra situației politice a Ardealului. D sa a ținut să declare dela început că vorbește ca omul unui partid politic și că soluțiile pe care le propune trebuie privite ca fiind și ale partidului pe care-l reprezintă. Arătând apoi situația de inferioritate pe care o are astăzi Ardealul în viața politică a României Mari, dl Goga a explicat-o ca fiind resultatul greșelilor politice săvârșite de conducătorii partidului național. In urmărirea și arătarea acestor greșeli, dl Goga a mers până la epoca Consiliului Dirigent pe care a înfățișat-o ca fiind însăși obârșia situației de astăzi.

In ce privește mijloacele, d. Goga s'a angajat ca venind la putere, să alcătuiască și să atașeze guvernului un sfat ardelenesc care să supravegheze soluționarea tutulor problemelor în legătură cu viața Ardealului.

Incepând discuția asupra comunicărei dlui Goga, au luat cuvântul, întâi d. dr I. Lupaș, care a încercat să apere politica partidului național și în deosebi pe d. Iuliu Maniu, și apoi d. Bogdan, directorul Liceului „Regina Maria“, care a cerut unirea la un loc a tutulor intelectualilor ardeleni.

A doua convenire a avut loc aseară, la rând fiind comunicarea dlui G. Bogdan-Duică.

Un apel

pentru un urmaș al lui Horia

Unul din urmașul lui Horia țăranul Gavrilă Nagy în etate de 74 anî, locuitor în Albac-Horea, (Munții Apuseni), aflându-se bolnav, lipsit de toate cele trebuincioase roagă publicul românesc să-l ajute în marea mizerie și strîmtoare în care se află.

Rugăm cititorii „Infrățirii“ să trimită ajutoarele pe adresa ziarului nostru. Numele donatorilor se vor publica.

Repertoriul Teatrului National

Marți, 6 Ianuarie premieră: „Când vine Viforul“.

Miercuri, 7 Ianuarie (matineu): „Cinematograful“.

Joi, 8 Ianuarie: „Când vine Viforul“.

IN RESTAURANTUL
MOLDOVAN
In fiecare seară concertează
Aladár Szentkirályi
Gratar special!
Vinuri alese!

CARNEVAL!
AU SOSIT AU
noutăți de
toalete de
seara si
de bal la
EUGEN SZABO
mare magazin pentru specialități de mode
Calea Regele Ferdinand 5
Telefon: 479
CARNEVAL!

Solidaritatea minoritara?

In jurul conflictului dintre Sașii și Ungurii luterani din Cluj

Din când în când ne este dat să cetim prin ziare, îndeosebi unguresti, comentarii la adresa pretinsei solidarități a minorităților din România. Fără a încerca să zădărnicim înfăptuirea unei atari solidarități, noi credem că ea este irealizabilă. In aprecierea noastră pornim dela raporturile felurite, existente între Români, Unguri și Sași, după aproape fiecare județ și chiar și după comune. Bunăoară în regiunile unde locuiesc și Sași există o adevrată solidaritate româno-ungurească față de Sași.

Mai sunt și destule alte moive care împiedecă să devină fapt împlinit amintita născocire ungurească. Ne ocupăm de astădată în special de raporturile maghiaro săsești. Ele nu pot fi numite tocmai amicole și aceasta pentrucă Sașii înțeleg să încerce o recucerire a elementelor pierdute de ei în unele orașe ardelenești prin maghiarizare. Firește Ungurii le opun cea mai dârză rezistență. Astfel această luptă ia caracter destul de acut.

Caracteristic pentru amintitele raporturi este cazul bisericii luterane dni Cluj. In jurul acesteia discuțiunile continuă de mult fără a se ajunge la vreun acord.

In timpul din urmă înstârșit cele două părți s'au învoit a se supune arbitrajului partidului maghiar. Indată s'a văzut însă că încercarea aceasta de împăciuire este zadarnică. Ungurii luterani voiesc cu orice preț să și aibă biserica lor ungurească fără nici o legătură cu cea săsească. Și pentru a isbuti au recurs la mijloace puțin practicabile în viața bisericească.

Au înaintat consistoriului bisericii luterane din Sibiu o pâră contra conducătorului Sașilor clujeni, dl dr Rudolf Schuller. Consistorul a înțeles îndată, care este adevăratul motiv ai pârei și a declarat absolut nevinovat pe dl Schuller. Lucrul acesta a îndârjit nespus de mult pe Unguri, cari acum zbiară în gura mare că ruptura, în biserica luterană clujană este inevitabilă.

Deocamdată, nu se știe care va fi sfârșitul acestei lupte. Dar ea constitue în orice caz o dezmințire categorică a trâmbițatei solidarități minoritare, meschină combinație de supremație ungurească în toate statele succesoare ale monarhiei habsburgice.

Operațiile de scutire sau reducere a taxelor vamale

Un ordin circular al ministerului de finanțe

Constatându-se că industriașii cari se bucură de avantajele legii industriale, exploatatorii de petrol cari se bucură de foloasele legii minelor, cum și importatorii, cari au prin tariful vamal o reducere de taxe, nu se îngrijesc să ceară din vreme scutiri sau reduceri de taxe, ci se mulțumesc să achite la vămuire taxele cuvenite, intervenind ulterior, după ridicarea transportului din vamă, pentru restituirea taxelor plătite, ministerul de finanțe a trimis un ordin circular către vămi, prin care le învită să pue în vedere importatorilor, ca pe viitor să se îngrijească să adreseze cereri din vreme ministerului pentru scutiri sau reduceri, așa încât ordinul ministerului să se găsească la vamă în momentul vămuirii și să fie invocat de importator în scris chiar pe declarațiunea de import.

Cei ce nu vor invoca la operațiune ordinul de scutire sau nu vor avea în vamă an asemenea ordin în momentul vămuirii, n'au dreptul să ceară restituirea taxelor plătite.

Prin aceeași circulară, ministerul de finanțe recomandă un control cât mai minuțios la vămuire, pentru ca mărfurile ce se bucură de scutire sau reducere de taxe, să corespundă exact cu prevederile ordinului de scutire sau reducere și să nu se vămuiască altfel de materiale, ce nu se pot bucura de aceste avantaje sau să nu se opereze sub denumirea generică de mașini, părți ori accesorii, mărfuri ce se pot fabrica în țară, cazane, destilătoare, etc.

Se mai cere apoi industriașilor dovada cu acte ale căilor ferate, că materialele scutite au fost transportate la stabilimentul industrial sau exploatarea petroliferă, care într'adevăr se bucură de avantajele legii, spre a nu li se schimba destinația.

Orice abatere va trebui să fie adusă la cunoștința ministerului.

Lysoform

Nu vă lăsați seduși de publicațiuni armonioase
Convingeți-vă despre calitatea distins de bună a berilor „Sirocco“ 1610
Dréher-Haggenmacher
Dacia și Bavaria
extra de iarnă
malț dublu

ORI ȘI UNDE SE GĂSEȘTE:
Rudolf Mosse
BERE ALBĂ URSUS-EXTRAS și BERE NEAGRĂ HERCULES DIN MALAT DUBLU
!
SPECIALITĂȚI DIN CLUJ
FABRICA DE BERE URSUS-CZELL, CLUJ

O piesă de dl Iorga la Teatrul Maghiar din localitate

Fatalitatea învinsă, piesă în 3 acte traducere de dl Prof. Dr. Bitay Arpád

Vineri seară publicul maghiar din Cluj, a avut ocazie de a face cunoștința unei noi piese din repertoriu românesc, de data aceasta una scrisă de dl prof. N. Iorga *„Fatalitatea învinsă"* piesă în 3 acte. Este una din cele mai recente lucrări dramatice a d-lui Iorga. Apărută în revista „Ramuri" din Craiova, ea a fost tradusă în limba maghiară, pentru a fi jucată pe scenaa teatrului maghiar loc de distinsul și învățatul profesor dl Dr. Bitay Arpád, în acelaș tim un foarte sârguincioas și talentat publicist, căruia i-se datoresc în afară de alte lucrări relative la literatura românească și o admirabilă și originală istorie a literaturii românești, în limba magheară. La premiera de aseară a ținut să asiste și autorul însuși, fiind călduros sărbătorit de publicul din sală.

In *Fatalitatea învinsă*, dl Iorga fixează o temă clară pe care o demonstrează prin mijloace teatrale din cele mai impresionante și înălțătoare. Este una din piesele sociale ale D-lui Jorga din din care se pot extrage, ca totdeauna, învățăminte morale din cele mai folositoare. Iată în câteva cuvinte și conținutul piesei,

Pavel Bănilă, e vlăstarul unei familii însemnate de soartă cu pecetea crimei. Strămoșii lui au înfundat ocna pentru acte de violență ce au mers uneori până la vărsare de sânge. Numai tatăl său s'a sustras dela fatala lege a credinții mulțumită soției sale.

Grija principală a părinților lui Pavel este de a îndepărta dela fiul lor mâna fatalității ce tindea să i piarză. Trudă zadarnică căci la cea mai mică piedică ce i se pune în cale Pavel nu-și poate stăpâni mânia. Astfel când surprinde pe Teodor, cel mai bun amic al său, le picioarele iubitei sale, se repede la acesta cu gândul de a-l omorî. Apoi când spre a-l liniști, tatăl lui îi povestește greaua osândă a neamului său, Pavel, în culmea desnădejdii, hotărăște a se sinucide. In cele din urmă tot Maria Bănilă, care salvase pe soțul ei, convinge pe Veronica, iubita lui Pavel, să-i salveze viața, luându l de soț.

Tema pe care și-a propus-o dl Iorga în această piesă e lesne de observat. Ea vrea să ne arate că legea nefastă a atavismului poate fi neutralizată prin influența atât puternică a iubirei, că deci implacabila fatalitate poate fi înfrânată mulțumită intervenției amorului.

Trecând la interpretare, trebue să constatăm, cu cea mai deplină satisfacție că ea a fost din cele mai bine posibile satisfăcând deopotrivă pe autor și public. In rolul lui Vasile Bănilă, tatăl, dl Forgács Sándor a avut o mască foarte reușită și expresivă, și accente dramatice puternice. Dsa posedă reale calități de tragedian, precum ne-am convins mai ales din scena cu Pavel, din act. II. unde dl Forgács a atins culmi de o rară forță dramatică. Același lucru îl spunem și despre dl Cselle Lajos (Pevel), care a adăogat de deasupra o vigoare și energie tragică din cele mai emoționante. Cu drept cuvânt dsa a cules aplausele unanime ale sălei la sfârșitul măreței scene din actul al II lea.

In fruntea interpretelor feminine a fost dra Tóth Erzsi. Dsa posedă un temperament artistic ulmitor, cu resurse inepuisabile, parcurcând cu o măiastră siguranță întreaga gamă de sentimente, întreg ansamblul de situații, trecând din cele mai dificile și complice stări psihice cu o ușurință vrednică de laudă.

Mai notez apoi pe dna Laczkó (Maria), care a pus multă căldură și convingere în scena din act. III, pe dnele Miklósy, Köszegi și în sfârșit pe dnii Kemény László (Teodor) și mai ales pe dl Hoykó Ferenc, foarte amuzant în rolul lui Radu. Decorurile admirabile. Direcția Teatrului Maghiar a făcut toate sacrificiile pentru a asigura piesa dlui Iorga succesul pe care-l merita.

Publicul numeros a ovaționat îndelung, și după fiecare act, pe autor.

A fost o seară în adevăr de neuitat.

Virgil E. Șotropa

Presa maghiară

A Világ

A apărut ia Târgu-Mureș un nou ziar maghiar intitulat „A Világ" redactat de ziaristul Szabó Jenő.

Noul confrate face opoziție partidului maghiar pe care îl consideră drept antidemocratic și lipsit de energie.

Inmormântarea lui Hajdu István

„Brassói Lapok" ne aduce amănunte de la înmormântarea lui dr. Hajdu István cunoscutul fruntaș al partidului maghiar. Au luat parte la înmormântare dd. Ugron István președintele partidului maghiar, Sándor József, Gyárfás Elemér și alți oameni politici ai ungurimei din Ardeal.

D. Sándo József a sostit un frumos discurs, evocând meritele răposatului.

Au mai vorbit dl dr. Nemes Mór, dr. Szobosziày László și Csergő Tamás redactor la ziarul „Székelyföld" din Târgu-Mureș întemeiat de István.

D. Iorga pe scenă ungurească

Sub acest tttlu d. prof. Kristóf Gyyörgy scrie următoarele în ziarul „Keleti Ujság".

„Jucarea piesei „Fatalitatea" la Teatrul maghiar din Cluj are o deosebită însemnătate. După cum se știe d. Iorga este unul din sufletele cele mai distinse din Româaia, este un savant cu renume mondial, șef de partid politic și un desosebit talent poetic.

Nu știu dacă d-sa a spus sau nu la Cameră că pacea sufletească a minoritarilor nu trebue răpită. Dar am impresia personală că d. Iorga este gata oricând să înfăptuiscă armonia româno-maghiară. Infăptuirea acestei armonii nu va putee fi însă numai opera politicianului Iorga deoarece numai cunoscătorul valorilor culturale și guvernarea omului instruit poate da țării consolidarea internă dorită de toți. Numai guvernarea prin cultură va da României comunitatea de simțire și iubirea de patrie care sunt cele mai puternice arme din toate se există.

Astă este și credința dlui N. Iorga, Represintarea la Teatru meghiară „Fatalitatea" este salutată cu dragoste și din acest motiv".

In continuare d. Kristóf trimite pe poetul Iorga la policianul Iorga pentru al convinge pe acesta și mai mult de necesitatea unui alt regim — decât alt de astăzi — pentru ungurii din Ardeal.

Aici nu mai putem fi de acord cu d. Kristof. Ungurii din Ardeal au și astăzi toate condițiile pentru o cât mai intensă vieață culturală, politică și economică.

Armonia româno - maghiară, despre care d-sa vorbește, este înfăptuită de mult. Ea este atât de tainică încât nici un șovinism — nici chiar cel al partidului maghiar — n'a fost în stare să o tulbure.

Conferința d-lui Osvát.

Cunoscutul conferenciar ungur din Târgu Mureș d. Osvat Kalmán — după o informație a ziarului „Keleti Ujság" va sosi în curând la Cluj unde va vorbi despre „Doamna Bovariy" și literatură modernă.

D. Tancov contra confederației dunărene.

Redactorul bucureștean al confratelui „Keleti Ujsag întrebând pe prim-ministrul bulgal Tankov asupra confederației statelor dunărene a primit următorul răspuns:

„Chestiunea este încă prematură. Mai întâi de toate trebue să ne cunoaștem, numai după aceia putem vorbi de confederația statelor dunărene.

Referitor la chestiunea minoritară prim-ministrul bulgar a spus.

„Bulgaria resolvă chestiunea minoritară pe baza egalității de drept și a reciprocității".

Programul Serbărei sfințirei apei

Mâine dimineață se va serba cu mare solemnitate sfințirea apei. Dela 9, la 10 30 se va oficia în biserica ortodoxă și în celelalte biserici din Cluj câte un serviciu divin, apoi o impunătoare procesiune se va forma dela biserica ortodoxă, va parcurge strada Universității, Piața unirei până la Park, unde pe malul Someșului se va oficia ceremonia sfințirei apei, la ora 11, în prezența reprezentanților autorităților civile și militare.

La ora 12 va avea loc defilarea trupelor în strada Memorandului. D. general Dănilă Popp va primi defilarea în dreptul Redutei.

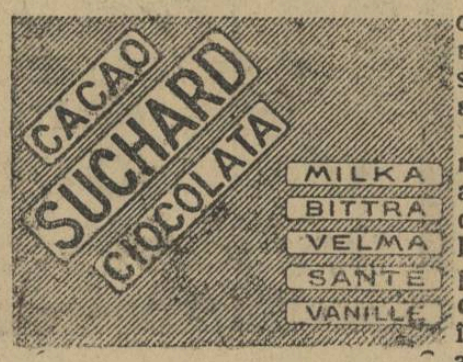

Ultime informații

— **Un nou accident de tipografie ni a împiedecat apariția de Sâmbătă. Regretăm această nouă neplăcere făcută cititorilor noștri și nădăjduim că măsurile luate ne vor scuti pe viitor de orice neajuns.**

— *Numărul viitor al ziarului nostru va apare Joi la orele obișnuite.*

— *Astăzi a trecut prin gara Cluj dl General Moșoiu, ministrul lucrărilor publice, trecând spre Oradea-Mare.*

— Secretarii comunali minoritari din județul Târnava-Mare au fost supuși unui examen de limba română. Trei secretari — îndemnați de propagandiștii partidului maghiar au refuzat depunerea examenului. Au depus examenul cu succes 16 notari comunali. Doi au căzut.

— Văduva Naszádi Sándor, proprietara unei moșii de lângă Turda a fost ucisă de făptuitori necunoscuți. Autoritățile bănuesc că ucigașul este vizitiul Szegő József care a dispărut.

— Țăranii unguri Majláth Ferenc, Demeter István și Dome János din Sfântu Gheorghe au luat alaltăieri la bătaie pe muncitorul român Goga. In urma gravelor lovituri acesta din urmă a murit. Ucigașii au fost arestați.

— Corpul electoral din circumscripția Reci-Bocșa este convocat a-și alege un nou senator în zilele de 11 și 12 Ianuarie, în locul decedatului dr. Dimitrie Galiciu.

— S'a acordat un concediu de 25 zile, cu începere dela 1 Ianuarie, dlui Vintilă I. C. Brătianu, ministrul finanțelor, care a plecat în misiune în străinătate. Dl I. G. Duca, ministrul afacerilor streine, a fost însărcinat cu interimalul ministerului de finanțe, până la întoarcerea la post a titularului.

— Conferința miniștrilor de finanțe aliați, care trebuia să se deschidă Marți, 6 Ianuarie, la Paris, a fost amânată pentru 7 Ianuarie.

— Dl Victor Vâlcovici, rectorul școalei politechnice din Timișoara, a fost invitat să participe la consfătuirile ce se vor ține la Ministerul instrucțiunii, referitor la obținerea unui împrumut la Liga Națiunilor.

— *Dl Liviu Anghel, fost în serviciul ziarului nostru, n'are dreptul a încasa nicio sumă de bani în numele ziarului. Rugăm clientela noastră să refuze a plăti dlui Anghel, întru cât, după publicarea acestei înștiințări, nu vom recunoaște nicio plată făcută dlui Anghel.*

* Ordonanța. In baza ordinului No. 93/1925 a Ministrului Cultelor și conform dispozițiunelor luate anul trecut în seara de 5 Ianuarie a. c. (ajunul bobotezii) nu se admite nici o reprezentație teatrală, cinematografică, precum nici concerte, varieteuri, petreceri și muzică în localurile publice. Prefectul Poliției.

— La Făgăraș s'a înființat un barou pentru avocații din circumscripția tribunalului local.

— Ministerul muncii a numit o comisiune pentru reglementarea șederii în țară a lucrătorilor străini. Această comisiune, — despre care am vorbit la vreme, — lucrează la întocmirea unor norme după care urmează să se aprobe în viitor prelungirea șederii în țară a specialiștilor străini. In acest scop s'a cerut Uniunilor patronale și muncitorești tablouri de specialiștii cari nu se găsesc în România, și care vor servi la acordarea prelungirei de ședere în țară a acestor categorii de străini.

— Experimentele fizico-chemice cu elevele particulare dela Liceul de fete „Regina Maria" din Cluj se vor ține Duminecă în 18 ian. 9 ore.

— Dl Fekete-Nagy Béla, fostul primar al Clujului, director al biroului central al Partidului maghiar și-a prezintat dimisia dlui Ugron István, președintele partidului. dimisia a fost primită. Dl Ugron a hotărât desființarea postului de director al biroului central așa că dl Fekete-Nagy-Béla nu va avea succesor.

— Fostul ministru de externe al Ungariei baronul Bánffy Miklós va sosi zilele aceste la Cluj în chestiuni — se zice — pur familiare. După cum suntem informați partidul maghiar intenționează să facă o călduroasă primire politicianului ungur.

— Primarul orașului Târgu-Mureș dl dr. Emil Dandea — după cum au anunțat ziarele — se află de mai multă vreme greu bolnav de tifos. Populația românească din Târgu-Mureș și împrejurimi este adânc îngrijorată de starea vrednicului și inimosului luptător pentru cauza românismului.

— In șederea solemnității de mâne, primăria a dispus să se construiască pe Someș, în dreptul Teatrului Maghiar, două frumoase pavilioane. Ceremonia sfințirei apei de Bobotează va avea loc după programul anunțat.

— La telegrama de felicitare, pe care dl Septimiu B. Mureșanu, prefectul județului Cojocna și orașului Cluj, a trimis'o de anul nou în numele Dsale și a funcționarilor administrativi dlui G. Tătărescu, ministru subsecretar de Stat la Interne, Domnia Sa a răspuns dlui Prefect cu următoarea telegramă:

Pentru anul nou care începe, vă urez Dv. și tuturor auxiliarilor Dv. sănătate și izbândă în toate silințile Dv. Mă slujesc de acest prilej spre a vă mulțumi și eu pentru partea însemnată de contribuție ce ați adus prin munca și devotamentul Dv., operei de consolidare și propășire, înfăptuită de guvernul nostru.

Subsecretar de Stat
Tătărescu

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Marți, 6 Ianuarie 1925

CINEMA SELECT

PREMIERA!

Alteța Sa

Comedie hazlie în 5 acte din viața aristocrată. In rolul principal: *Robert Warwick.*

CINEMA URANIA

Premieră!

O napte furtunoasa

Dramă criminală senzațională în 9 acte. In rolul principal: *M. Dale.*

CINEMA APOLLO

Spargatorul pocait

Dramă detectivă criminală în 6 acte. In rolul principal: *Robert Warwick.*

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul VI. Nr. 1251 • 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI • Vineri 9 Ianuarie 1925

CLUJ 9 IAN. 25

Infrăți

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român Sibiu
R. Nr. 5347

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 lei
PE 6 LUNI . . . . . 240 lei
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 lei
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 lei
PE 1 AN pentru preoți și învățători 360 lei

După „convenirile" „Societății de Mâine"

Am remarcat, în numărul nostru trecut, „convenirile sociale" organizate de revista locală „Societatea de mâine" nu fără unele rezerve justificate. In adevăr această inițiativă pornită cu scopul „salvării Ardealului" pe calea „regionalismului sănătos", păcătuiește, în fond și în formă, față de ceeace se cere ca seriozitate de concepție și abilitate de aplicare pentru orice idee menită a răspunde unei cerințe publice.

Mai întâi inițiatorii „convenirilor" au crezut că pot reveni la practica de altădată a „convenirilor sociale" ardelenești, fără a brusca realitatea prezentului. Altădată „convenirile sociale" dintre intelectualii Ardealului răspundeau perfect împrejurărilor specifice de atunci. In lipsa unei mai vaste organizațiuni politice naționale, deoarece stăpânirea maștera a ungurilor nu îngăduia partidului național de pe vremuri decât o organizare aparentă, intelectualii Ardealului, închinați unanim unei **singure** politice, — politica națională — nu avea altă putință de a se pune de acord și a se înțelege în vederea unei acțiuni bine coordonate, decât strângându se din când în când într'o sală de restaurant, unde după o masă săracă se discuta și se punea la cale nevoile noastre politice.

Astăzi, după cum foarte bine a remarcat-o dl Goga în expunerea sa de Sâmbătă, situația noastră nu mai este aceeași. Viața noastră politică nu mai stă sub apăsarea măsurilor de la Budapesta pentru a fi siliți ca, sub aparența nevinovată a unei petreceri în familie, să ne cântărim nevoile și să avizăm la măsuri de rigoare. Astăzi, în largul vieței publice ne putem mișca în voie pentru a ne alege calea cea mai potrivită sufletului fiecărui și temperamentului fiecăruia, atunci când inima ne îndeamnă să dăm țării obolul nostru de pricepere și energie întru prosperarea ei. Astăzi Budapesta nu ne mai astupă privirile și nici nu ne mai înăbușă răsuflarea, astăzi obiectivul vieței politice se amplifică și îmbrățișă întreaga viață publică românească. Și astfel stând lucrurile, pentru ce „conveniri sociale" ca pe vremuri? Și pentru ce „salvarea Ardealului"?

Greșeala esențială este că oamenii cari au inițiat „convenirile" „Societății de Mâine" au rămas cu mintea în vremurile de acum 30 de ani și nu pot să discerne realitatea de astăzi, altfel nu s'ar fi putut vorbi despre „salvarea Ardealului" fără niciun motiv care să alarmeze și să dovedească situația inferioară a unei provincii românești față de celelalte provincii ale țării întregite.

Dar dacă în fond, inițiativa „Societății de mâine" păcătuiește prin faptele arătate, în formă nu a fost mai puțin greșit concepută. Chemată să rezolve probleme în legătură cu Ardealul, seria de conveniri din sala mică a restaurantului New York a ignorat contribuția pe care puteau s'o aducă oamenii veniți din vechiul regat și cari, după cinci ani de așezare aici, prin legăturile lor, prin munca lor și adeseori prin jertfele lor, au contribuit în mod material la isbânda românismului față de moștenirile vrăjmașe ale trecutului. „Regionalismul sănătos" păcătuia căzând în cel mai mizerabil regionalism sectar, condamnându-se de la început.

*

Inițiativa „Societății de Mâine" trebuie privită ca un aspect al acțiunei dlui Goldiș. Și oamenii cari au fost acolo, și ideile cari s'au vânturat, dovedesc aceasta. După memorii și pertractări, d. Goldiș a ajuns la „conveniri", cari poartă în totul pecetea concepției politice a partidului național: regionalism sectar și imposibilitate de descătușare din mentalitatea trecutului.

Dar ceea ce ne interesează în chip deosebit sunt rezultatele. După trei zile de ședință, „convenirile" s'au terminat cu un complect bluff. Dl Goga, inteligent ca totdeauna și abil om politic, și-a dat seama că are un bun prilej să vorbiască încăodată în sprijinul partidului din care face parte. Ceilalți conferențiari s'au perdut în considerații sterile, dovedind o profundă lipsă de orientare.

Dl Goldiș n'are de ce fi mândru. Noua dsale acțiune a fost tot așa de nefericită ca și celelalte. Mai mult ea ni-a spulberat ultima iluzie față de virtuțile „reformatorilor" din partidul național.

A. R. G.

Misiunea navală română în Franța

Misiunea navală română condusă de amiralul Scodrea, a făcut în ultimele zile ale lunei Decemvrie, o călătorie de studii în Franța, care va avea drept consecințe favorizarea schimbului intelectual și comercial și strângerea legăturilor de prietenie între Franța și România. Ministrul marinei a ținut să acorde și mai larg concurs misiunei române. Amiralul Scodrea însoțit de căpitanul de fregată, aghiotantul Koslinski, a vizitat arsenalul din Cherbourg, în timp ce ceilalți membrii ai misiunei vizitau organizațiile și forțele navale din Brest și Toulon.

Tovărășia partidului maghiar cu comuniștii

Senzaționalele declarații ale dlui G. Tătărescu, subsecretar de stat la interne

Guvernul aflându se în posesia unor importante documente, prin cari se face dovada legăturilor partidului maghiar cu comuniștii, dl ministru G. Tătărăscu a sosit Marți la Cluj spre a ancheta cazul, iar eri a convocat la prefectură pe reprezentanții presei locale pentru a le comunica rezultatele constatărilor făcute aici. Iată senzaționalele declarații făcute de d-sa cu acest prilej:

In ziua de 7 Ianuarie dl Gh. Tătărăscu a făcut reprezentanților presei românești și minoritare din Cluj, următoarele declarații:

„Am fost adesea solicitat în ultimul timp de reprezentanții presei românești și minoritare să mă rostesc asupra curentelor ce-au frământat în ultimul timp partidul maghiar. M'am derobat hotărît acestor solicitări condus de un simțământ pe care îl va înțelege ușor oricine. Partidul maghiar se găsea în ajunul hotărârilor definitive ce trebuia să le ia pentru îndrumarea sa și orice declarație ar fi putut să fie interpretată ca o năzuință de înrâurire asupra acestor hotărâri. Oameni politici români nu au a se amesteca în luptele interne ale partidelor minoritare, și în această greșală nu voiam să cad. Dar conducătorii partidului maghiar, după oscilările, ezitările și frământările bine cunoscute, au aruncat zarul la Brașov; hotărârile au fost luate. Și azi pot vorbi.

Partid de ură

Am ascultat ca și d-voastră, și întreaga opinie publică românească glasurile ce s'au ridicat în acest congres; și cu întreagă această opinie publică am putut constata cu durere că nu s'a auzit din partea conducătorilor partidului maghiar decât numai cuvinte de ură, numai cuvinte de desbinare și numai cuvinte de vrăjmășie.

Nu am auzit un singur cuvânt de prietenie și un cuvânt de sinceră conlucrare. Nu am auzit mai ales un singur cuvânt de recunoștință pentru acest Stat, care în împrejurări așa de grele, asigură totuși, cu jertfele tuturor, existența și pașnica desvoltare a minorităților.

Nu cred să exagerez spunând că congresul acesta a părut tuturor ca un prilej de atâțare, iar că mâini interesate vor să trasforme partidul maghiar într'un instrument de ură.

Tovărășia cu cominiștii

Tendințele reale, precum și scopurile conducătorilor partidului maghiar cel puțin o parte ei, s'u pus în lumină prin primirea în rândurile partidului a forțelor comuniste.

Este cunoscută participarea la congres a delegatului partidului comunist din Târgul Mureș, Csetri János, precum și succesul ce l'a avut cuvântarea cu caracter revoluționar a acestui comunist, atât pe lângă congresiști, cât și mai ales pe lângă conducerea partidului. Mai puțin cunoscute sunt însă împrejurările în cari s'a pus la cale această participare, precum și tratativele ce au avut lor între reprezentanții partidului comunist din Târgul-Mureș și reprezentanții partidului maghiar.

Din raportul făcut de că-

Dl G. Tătărescu
Subsecretar de stat la interne

tre secretarul organizării comuniste din Târgul-Mureș Kacsó Ferenc către președintele organizării comuniste din această regiune Köblös Elek, raport care se găsește în mâinile autorităților noastre, precum și din declarațiile scrise făcute atât de Csetri János, cât și de Kacsó Ferenc, cari sunt azi arestați și traduși în fața autorităților judecătorești pentru propagandă revoluționară, rezultă că între reprezentanții partidului maghiar și reprezentanții partidului comunist au fost, nu numai tratative de participare la congres, dar și propuneri de colaborare și acțiune comună.

Cuvântarea lui Csetri János și felicitările ce i s'au adresat de către însăși o parte a conducătorilor partidului maghiar au pecetluit aceste tratative și aceste propuneri.

Tot din aceste declarații mai rezultă că participarea reprezentantului comunist la congres a fost definitiv hotărâtă în urma unei conferințe, ce a avut loc între președintele partidului maghiar, proaspăt reîntors în țară după o călătorie destul de lungă în străinătate.

Iată faptul cel nou și caracteristic care luminează anumite tendințe și anumite scopuri ce se desprind din acțiunea începută de mult timp, și care culminează în congresul dela Brașov.

Suntem în fața unei noui orientări a acestui partid care trebuie luată în serioasă considerare de către însăși minoritatea maghiară.

Și suntem și în fața unei politici de provocare.

Conducătorii partidului maghiar, care au pus la cale „lovitura" dela Brașov, au crezut poate că prin această provocare vor trezi tendințe de dușmănie sau de represalii din partea opiniei publice românești.

Acești conducători se înșală.

Opinia publică românească nu poate să săvârșească greșala de-a confunda ceace se intitulează „partid maghiar" cu minoritatea maghiară. Opinia publică românească cunoaște simțămintele loiale ale minorității maghiare. Glasul adevărat al acestei minorități a încercat să se rostească chiar în sânul congresului în care a voit bărbățește să protesteze împotriva conducătorii actuale a partidului maghiar, trăgând-o la răspundere; glasul acestei minorități a răsunat și răsună din ce în ce mai des în chiar organe ungare, în care oameni cu simțământul răspunderii tăgăduesc partidului maghiar să vorbească în numele minorității maghiare. Glasul muncitorilor ungurii a răsunat acum de curând în comunicatul muncitorilor cari refuză să vadă în partidul dlor Ugron și Csetri János, pe reprezentantul intereselor lor.

Noi căutăm adevăratele simțăminte ale minorității maghiare la plugarii maghiari și plecați spre pământul, cu care i-a împroprietărit statul român; la muncitorii maghiarii din fabrici, a căror soartă guvernul caută să o îmbunătățească pe fiecare zi; la negustori, la industriași, la intelectuali cari de mult s'au întors cu prietenie sinceră către statul român. In sufletele tuturor acestora, noi știm, că s'a așezat definitiv și credința, și pretenia.

Iar simțemintele întregei sufliări românești nu se pot schimba din pricina greșalilor câtorva oameni, cari au

(Urmare pe pag. II.)

(Continuare de pe Pag. 1.)

rămas pionerii întârziaţi ai reacţiunii şi reprezentanţi izolaţi ai unei vrăşmaşii interesate.

Poporul român va privi către minoritatea maghiară cu aceaşi frăţească prietenie, iar conducătorii săi, ori cărui partid ar aparţine, vor continua să asigure desvoltarea intereselor şi libertăţilor acestei minorităţi în lăuntrul intereselor permanente ale statului român. Din acest punct de vedere regizorii dela Braşov au încercat o puternică dezamăgire.

In ziua de mâine.

Cred că ultima şi grava greşală, a conducătorilor partidului maghiar e menită să, deslege până şi ochii celor cari sistematic n'au voit până azi să vadă şi în acelaşi timp să trezească simţământul de răspundere al atâtor clemente de conducere ale minorităţii maghiare, care prin atitudinea lor pasivă de până azi au făcut posibilă manifestarea negativă ce a avut loc.

Va înţelege ori cine că cu un partid găsit în flagrant delict de tovărăşie cu soldaţii armatei internaţionale comuniste nu se vor găsi guverne cu conştiinţa răspunderei, care să stea de vorbă pentru o conlucrare.

Şi dacă informaţiunile mele sunt exacte, apoi cred că chiar în lăuntrul partidului magiar sunt oameni cari se află în măsură să vadă azi abizul artificial ce acest partid tinde să sape între ei şi opinia publică românească care nu înţelege că mâinii deschise de frate să se întindă pumnul încleştat de ură şi ca la o politică de prietenie şi de definitivă apropiere să se răspundă cu o politică de vrăşmăşie interesată.

Cum s'a făcut colaborarea?

După aceasta dl ministru Gh. Tătărăscu ceteşte reprezentanţilor presei declaraţiile făcute înaintea consiliului de războiu de către Csetri János. Acesta a recunoscut că Ştefan Hajdu a fost acela, care din însărcinarea partidului maghiar a tratat cu el participarea comuniştilor la congresul dela Braşov. Ce e mai mult, Hajdu a încercat să-l convingă pe Csetri, că la Braşov muncitorimea comunistă să intre în bloc în partidul maghiar. La această propunere Csetri a răspuns, că deocamdată n'are un asemenea mandat din partea partidului comunist. Mai târziu dl Emil Grandpierre urma să comunice la Gheorgheni punctul de vedere al conducerii centrale a partidului maghiar în chestiunea intrării comuniştilor în partidul maghiar.

Dl ministru a cetit apoi o scrisoare a secretarului partidului comunist Kacsó Ferencz, în care acesta comunică lui Köblös Elek ofertele de participare a comuniştilor la congresul din Braşov.

Soarta partidului maghiar

La întrebările ziariştilor asupra adevărului ştirilor aduse de ziarele din Capitală despre iminenta desfiinţare a partidului maghiar, dl ministru a răspuns:

— Sunt cel mai mare apărător al libertăţilor publice şi al desvoltării partidelor politice. N'am astăzi dovezi din care ar reieşi că partidul maghiar s'ar fi transformat în partid revoluţionar şi că ar periclita siguranţa Statului.

Astfel stând lucrurile, n'am a'am nimic de făcut contră partidului maghiar. Conducătorii găsiţi vinovaţi vor fi încă traşi la răspundere.

O parte a acestor conducători constitue un adevărat obstacol în calea înţelegerii ce trebue să domnească între maoritatea românească şi minoritatea maghiară, Despre aceasta ţin să previn opinia publică.

Ca încheiere d. Gh. Tătărescu a arătat că este un fervent apărător al drepturilor minoritare, dar în năzuinţele d-sale întâmpină greutăţi tocmai din partea conducerii partidului maghiar.

Guvernul nu identifică minoritatea maghiară cu actualul partid maghiar şi nu înţelege să facă o supralicitare a drepturilor minoritare de dragul unei conlucrări politice. O asemenea atitudine ar duce la creiarea de privelegii pe seama minoritarilor.

Greşelile se se comit faţă de minoritari sunt de acelea de pe urma cărora suferim cu toţii. Pentru înlăturarea lor partidul maghiar nu înţelege să contribue prin nimic, conducătorii săi făcând o politică de sfidare şi aţâţare a urei .aţă de statul român. In loc să acopere rănile cu balsam vindecător ei le scormonesc cu unghii otrăvite pentru a le întârzia cât mai mult vindecarea.

Concepţia actualului guvern în chestiunea politicei minoritare este cea impusă de interesele superioare naţionale. Şi nici un guvern nu se va putea menţine timp de 24 ore la cârma ţării, dacă va sta de vorbă cu actualii conducători ai partidului maghiare.

Intrebat asupra agitaţiilor antisemite, dl ministru Tătărăscu le-a desaprobat în modul cel mai categoric, spunând că de trei ani nu se mai face serios carte în universităţi. Munca şi stăruinţa este calea ce-o avem s'o urmăm pentru a ne întări neamul.

Serbarea
de la şcoala inferioară de meserii din Borgoprund

In ziua de 25 Dec. 1924 s'a serbat în Borgoprund, cu o deosebită solemnitate, sfinţirea şcoalei inferioare de meserii din această comună.

Serviciul divin a fost celebrat de către dnii Prot. Dologa Ioan, Suceava I. şi Preot Flămând Constantin, în asistenţa unui numeros număr de săteni şi intelectuali, de pe Valea Bârgăului.

Cu acest prilej s'a putut vedea roadele unei munci încordate în decursul unui an dela înfinţarea şcoalei.

Progresul uimitor pe care l'au făcut elevii acestei şcoale, într'un timp relativ scurt a atras admiraţia tuturor şi mai cu seamă a acelora care ştiu cu câte greutăţi a avut de luptat vrednicul director al şcoalei.

S'a remarcat Atelierul de tâmplărie în care se pot executa de către elevi comenzi destul de serioase.

Seara, în sala hotelului Luncan, a avut loc o reuşită serbare şcolară dată de elevii acestei şcoale.

Micii „Artişti" şi-au executat rolurile cu siguranţa actorilor de meserie arătând numerosului public că şi pe teren cultural sunt la aceaşi înălţime ca şi în mânuirea uneltelor de lucru.

Nu avem de cât cuvinte de mulţumire la adresa dlui Director al şcoalei pe care-l rugăm să continue aşa cum a început.

Cor.

Citiţi şi răspândiţi:
›Infratirea Poporului‹

Curierul spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Miercuri: „Capitanul cântăreţ" (a 8 oră. Abonament şters. Preţuri de Fremieră. Seria 12).
Joi: „Prinţesa şi chelnerul" (Premieră. Cu concursul dlui Ligeti. Preţuri de Premieră. Abonament de Premieră 30. Seria 13).
Vineri seara, orele 7: „Prinţesa şi chelnerul', (Cu concursul dlui Ligeti. Preţuri obişnuite. Abonament de zi 54 B. Seria 14).
Vineri seara, orele 10: Concertul celebrului violinist Jaroslaw Locian. (Preţdri ridicate. Abonament de Premieră 31. Seria 15).
Sâmbătă, matineu: „Micii Muscali (a 3 oră. Preţuri reduse. Seria 16).
Sâmbătă seara: „Capitanul Cântăreţ', (a 9 oră. Abonament şters. Preţuri de Premieră. Seria 17).
Duminecă matineu: „Ţiganul" (Cu concursul dlui Szentgyörgyi. Preţuri reduse. Seria 18).
Duminecă seara: „Cele trei graţii (a 5 oră. Abonament şters. Preţuri de Premieră. Seria 19).
Luni: „Mizantropul". (Cu distribuţia nouă a rolurilor. Ciclul Molière. Preţuri obişnuite. Abonament de Premieră No. 32. Seria 20).

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Vineri, 9 Ianuarie 1925

CINEMA SELECT

PREMIERA!

Vocea Minaretului

Dramă orientală din viaţa reală în 8 acte. In rolul principal: *Norma Talmadge* cea mai mare tragediană engleză.

CINEMA URANIA

Premieră!

Călăreţul misterios

Mare dramă din viaţa cowboylor în 5 acte. In rolul principal iubitul artist american covalerul: *Douglas Fairbanks*

CINEMA APOLLO

Premiera!

SIBERIA

Dramă senzaţională în 5 acte din suferinţele condamnaţilor din Siberia. In rolul principal: *Clara Kimbal Jung.*

Armin Dengelegi

meseriaş special de clădire de tinichigiu de lux şi de apaduct

Oradea-Mare

Calea Victoriei 44.
Telefon: 579.

Un apel
pentru un urmaş al lui Horia

Unul din urmaşul lui Horia ţăranul Gavrilă Nagy în etate de 74 anf, locuitor în Albac Horea, (Munţii Apuseni), aflându se bolnav, lipsit de toate cele trebuincioase roagă publicul românesc să-l ajute în marea mizerie şi strîmtoare în care se află.

Rugăm cititorii „Infrăţirii" să trimită ajutoarele pe adresa ziărului nostru. Numele donatorilor se vor publica.

** Informăm Cn. Public că începând de la 1 Ianuarie vom elibera bilete de transbordare şi abonamente valabile pe toate parcursurile. „Rotaţia" intreprindere de transport cu autobuze.*

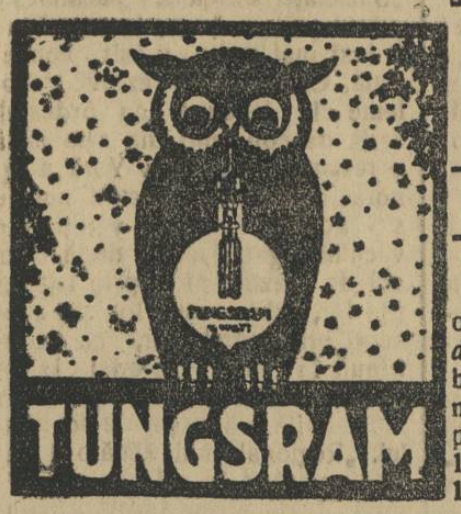

PREŢURI REDUSE

Văzut'aţi Vitrinele

magaziei firmei pentru femei şi bărbaţi

Diamanstein

şi

Moskovitz

CLUI,

Calea Rege leFerdinand 25.

? ?

Acolo veţi afla cele mai nouă modele de paltoane femeeşti

Lloyd

PREŢURI REDUSE

PREŢURI REDUSE

PREŢURI REDUSE

— 500.000 lei poate câştiga oricine, jucând la *Loteria Preset din Ardeal şi Banat.* Comandaţi biletele la Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat, Cluj, palatul Bánffy. Preţul a 10 bilete 10 lei. Tragerea la 16 Februarie 1925.

Cu adâncă durere anunţăm adormirea la 7. cor. în Domnul a lui

Bartholomeu Pintér

membru intern al firmei noastre. Amintirea lui pentru noi va rămânea vecinică

Molnár şi Pintér.

A APĂRUT

CALENDARUL FAMILIAR

1925

Cel mai bun şi mai bogat din întreaga ţară, în 150 pagini, cu peste o sută de ilustraţiuni frumoase, în 20.000 de exemplare.

Preţul unui calendar este

Lei **15** Lei

Librăriile primesc 25% rabat.

Comandele se pot face la
PATRICIU A. CHIŞU
Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

Mișcarea artistică pentru anul 1924

„Clubul artistic“ din Cluj a fuzionat cu Sindicatul artelor frumoase din București și va aranja în acest an o mare expoziție pentru ajutorarea pictorilor săraci.—O nouă școală de pictură la Cluj.—Expoziții ambulante.—Salonul oficial și pictorii ardeleni.—Alte proecte.

Redacția noastră a întreprins în cercuri oficiale o anchetă referitor la proectele vieții artistice din anul 1925. Cu prilejul acestei anchete am aflat următoarele date interesante.

*

Vom începe cu Clubul artistic înființat la Cluj în anul 1920 de d. Octavian Goga pe atunci ministru al artelor. Activitatea clubului artistic a fost din cele mai fructuoase. Intre altele s'au împărțit artiștilor peste 45 000 lei ajutoare, s'a susținut o școală de pictură în clădirea Muzeului Industrial, școală condusă de pictorii d. Alexandru Pop și Acs Ferencz. Acest Club Artistic a hotărât să aranjeze în acest an o mare expoziție artistică pentru ajutorarea artiștilor săraci.

Putem anunța că în urma stăruințelor depuse, toți, artiștii „Clubului artistic“ au intrat în Sindicatul artelor frumoase“ din București, strângându-se și mai mult legăturile între artiștii din vechiul Regat și Ardeal.

*

In ultimul timp s'a resimțit din ce în ce mai mult necesitatea unei școli de pictură. Dată fiind înalta ei utilitate, d. ministru Lapedatu — cu înalta înțelegere față de necesitățile artei, ce'l caracterizează — a hotărât să acorde un ajutor de 300.000 pentru înființarea acestei școli de pictură. Pe timpul anului școlar, școala de pictură se va deschide în chioscul din parcul orașului, iar pentru vară ea va fi transportată la Baia Mare. Conducerea școlii va fi încredințată merituosului pictor d. Alexandru Pop, secundat de trei profesori, doi pictori și un sculptor.

După școala de pictură ce există la București aceasta va fi a doua școală unde se va face cu sistem educație artistică a elementelor tinere.

De odată cu înființarea acestei școli se va resolvi și chestiunea expozițiilor de pictură, cedându-se la Prefectura județului o sală potrivită pentru expoziții.

La primăvară se vă înjgheba o expoziție ambulantă pentru orașele Cluj, Oradia, Timișoara, Târgu Mureș. Se vor aduna în acest scop 100 tablouri din cei mai de seamă pictori ai vechiului Regat pentru ca ardelenii să poată cunoaște în adevărata ei splendoare arta de peste munți.

Conducerea acestei expoziții ambulante este încredințata marelui nostru pictor Jean Steriade.

Cu prilejul acestei expoziții ministerul artelor va publica un catalog ilustrat cu reproduceri artistice după tablourile artiștilor și note biografice asupra măeștrilor.

Fiecare expoziție va fi precedată de o conferință artistică ținută de oameni competenți.

In Cluj expoziția se va deschide în sala cea mare a județului probabil în luna Martie.

*

Salonul oficial din București se va deschide la primăvară. Dl ministru Lapedatu, voind ca și pictorii din Ardeal să partice, a hotărît facilitări de totfelul și ajutoare pe seama lor.

*

La ministerul cultelor și artelor se lucrează în afară de legea teatrelor și la legea spectacolelor care lege va legifera activitatea tuturor instituțiilor artistice (teatre, cinematografe, școli de dans și coreografie, varie'euri etc.

*

Se proectează înființarea Teatrului de Vest cu reședința în Oradea sau Timișoara.

Se lucrează febril la legea conservatoarelor. In afară de conservatoarele din Cluj, Iași și București vor mai dobândi caracter stabil cel din Cernăuți și Chișinău.

*

Ministerul cultelor și artelor cunoscând necesitățile artistice ale orașelor din provincie a dispus un turneu al Teatrului Național din Cluj în orașele Transilvaniei. Opera din Cluj va da mai multe reprezentații la Cernăuți și Chișinău. Renumitul cor al orașului Chișinău va veni să dea concerte în orașele din Ardeal.

*

Ministerul cultelor și artelor la cererea Fundației Principele Carol a aprobat că în anul 1925 să fie chemați în țară pentru a da concerte următorii renumiți artiști străini:

Paul Weingartner, Wasa Priboda, Colessa Sapka, Maria Freud, Berta Kiurina, pianista Rubinștein, violiniștii Szigeti și Koczian, diferite quartete, etc.

*

Din cele de mai sus rezultă că viața artistică în acest an — în mare parte grație zelului ce se depune din partea ministerului cultelor și artelor — va fi bogată în evenimente și va da roadele dorite de toți iubitorii artei noastre naționale.

Direcțiunea Teatrului Național Cluj

Licitație

In ziua de Joi, 22 Ianuarie 1925 ora 11 dimineața se va ține licitație publică cu oferte închise la Direcțiunea Teatrului (Camera 34) pentru aprovizionarea cu

4 vagoane lemne de stejar,
17 vagoane cărbuni Cal. I. pentru încălzitul Teatrului.

D 459 Director: **Z. Bârsan.**

De prima calitate plăcuta si răcoritoare este

Bere din Turda

Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

19

Intrunirile

„Societății de mâne“

Seara a treia:

Marți seara a avut loc în sala cea mică dela New-York a treia întrunire a fruntașilor ardeleni, invitați de comitetul de conducere al revistei „Societatea de mâne“. Punctul principal al programului acestei seri ar fi fost conferința, așteptată cu multă nerăbdare a dlui Goldiș asupra situației politice din timpul de față. Dar dl Goldiș fiind încă bolnav, a anunțat, că nu poate veni, decât doar, în săptămâna viitoare. Astfel, s'a pus la ordinea zilei o discuție asupra conferințelor din serile premergătoare.

A luat cuvântul dl Ghibu, citind scrisoarea d-lui Branișce, prin care declară, că nu poate participa la întunire fiind în credința, că astfel de întruniri nu pot contribui la o clarificare a situației.

D *Casiu Maniu* într'un discurs mai lung a făcut un rechiritoriu al tuturor partidelor politice de opoziție, spunând între altele despre partidul țărănesc că e un copil *sănătos* dar prea zburdalnic, etc. Ideia concentrării forțelor ardelene o află foarte bună și ducătoare la scop. In numele „Acțiunei românești“ a vorbit Dl *Valer Pop* spunând că nu cei vreo 15 prefecți regăteni ai Ardealului sunt cauza neajunsurilor din timpul de față și nu prin înlăturarea lor se va ajunge la o soluționare a crizei politice, ci prin întronarea *onestității* în viața publică. Să fim conduși întru toate de idea „națională“, ca să ne putem apăra de valul de streini ce ne cutropește mai ales dela nord.

Dl Lupaș, stăruie asupra unor greșeli ale conducerii partidului național, mai ales asupra neparticipărei la încoronăre și respinge dogmatismul dlui Branișce, care nu admite nici măcar o convorbire la masa albă a oamenilor, cari nu aparțin aceluiaș partid.

Dl Goga respinge insinuațiile unor ziare bucureștene, cari prezintă conferințele „Societății de mâine“ ca pornite din inițiativa d sale, arătând, că la aceste conferințe participă numai ca invitat al comitetului acestei reviste. Tot astfel și dl Bogdan-Duică.

S'a ales în sfârșit o comisie de 12 membri, a cărei chemare este să organizeze în viitor aceste conferințe și să prezinte propuneri.

Proxima conferință s'a anunțat pentru Luni în 12 Ianuarie, când dl Goldiș își va ține conferința anunțată.

Mai notăm, că numărul participanților la aceste conferințe se înmulțește seară de seară. Ce privește neînvitarea ardelenilor originari din regat ni se anunță, că aceștia vor fi invitați la timpul său și că neinvitarea lor de până acuma nu înseamnă o evitare a colaborării frățești cu dânșii, doar lozinca acestor conferințe e regionalismul *sănătos*.

A căzut vălul!

Un partid prins în flagrant delict. In jurul sensaționalelor și gravelor destăinuiri ale dlui ministru Tătărăscu

Cu prilejul adunării dela Brașov ziarul nostru a fost cel dintâi care a atras atenția marelui public asupra cărdășiei iredentisto-comuniste.

Noi am văzut în înfrățirea reacționarilor dd. Ugron și Sándor József cu periculosul bolșevic Csetri János un simbol al acțiunei umăr la umăr a dușmanilor noștrii comuni. Constatările noastre au făcut încunjurul presei românești care — alarmată — cerea măsuri grabnice contra celor ce ne subsapă.

Declarațiile dlui ministru Gh. Tătărăscu, pe cari le publicăm în numărul de față, fac să cadă pentru totdeauna vălul iluziilor naivilor ce credeau că partidul maghiar este un partid de ordine al minorității ungurești. Reprezentanții de bună-credință ai presei maghiare s'au convins eri și ei că alianța cu comuniștii este un fapt indiscutabil.

Astfel fiind partidul maghiar a încetat de a mai conta ca factor politic serios în România. El a comis o gravă crimă față de stat și actele lui vor interesa de-ocamdată mai mult justiția decât politica.

Cu toate acestea ei nu va fi desființat de noi — după cum credeau gazetele ungurești conștiente de gravitatea păcatului comis.

Desființarea pertidului maghiar va fi proclamată de însăși ungurimea din Ardeal care, împroprietărită de Statul român, înțelesasă în nevoile ei de factorii noștrii politici, legată cu sentimente trainice de acest pământ roditor, — nu poate avea nimic comun cu domnii de la conducerea partidului maghiar și tovarășii lor bolșevici.

Intreprinderea de Instalatiuni

Electrice a Orasului Cluj alasata Uzinelor Electrice

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalațiuni electrice de înaltă și joasă tensiune pentru iluminat și forță motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare și aparate electrice, rebobinaj și reparațiuni în mod radical. Stațiune specială: de verificat contoare electrice cari se și repară și instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte,
Oferte și devize efectuate de specialiști, la cerere

O ancheta anitara la un liceu

Un important studiu al dlui dr. Dominic Stanca

In urma dispoziţiei Direcţiunei Generale Sanitare dl dr Dominic Stanca, directorul Spitalului de femei — unul din cei mai muncitori şi distinşi medici ce-i avem — a cărui activitate rodnică în jurul combaterii boalelor sexuale este cunoscută de toţi s'a deplasat la un liceu ardelean pentru a cerceta situaţia igienei şcolare.

Invăţămintele interesante ale acestei anchete sunt adunate de dl Dominic Stanca într'o carte de curând apărută întitulată „O anchetă sanitară".

Constatăm dela 'nceput că cele cuprinse în cartea dlui Stanca sunt de cea mai mare utilitate pentru publicul mare, în special pentru părinţi cari, în cele mai multe cazuri, nu cunosc nici acum regulele de igienă de aplicat copiilor de şcoală. Din acest motiv, ni s'ar părea necesară o răspândire a acestei broşuri în zeci de mii de exemplare.

Autorul la începutul cărţii ne atrage atenţia asupra faptului cât de vast rol are medicul bine pregătit în şcoală. Educaţia elevilor şi elevelor nu se poate face decât prin o cunoaştere amănunţită a noţiunilor de biologie şi igienă.

Societatea nu cunoaşte mijloacele de combatere a sifilisului, nu cunoaşte măsurile preventive contra bacilului Koch, etc. şi mai pe sus de toate ignorează aproape cu desăvârşire importanţa problemei sexuale la copii.

Ignoranţa sau prostia părinţilor pe acest teren are cele mai groaznice urmări pentru copii cari vor deveni sau onanişti sau având contact sexual prematur vor ajunge prada boalelor venerice.

Problema sexuală trebue cunoscută şi de elev şi de părinţi nu ca în vremea când şcoala şi biserica oprea chiar şi discutarea problemei.

Fără a ţine cont de problema sexuală este iluzorie nu numai educaţia fizică dar şi cea intelectuală a copiilor.

*

In continuarea cărţii găsim interesante date statistice referitoare la elevii şcoale (capacitatea pulmonară, capacitatea fizică, malformaţiuni la nas şi gât, alteraţia glandelor cu secreţie internă etc.

In ceeace priveşte vieaţa sexuală dl dr. Stanca a constatat că 10·4 procente ale elevilor trăesc o vieaţă sexuală normală, iar 50·4 procent fac onanie.

Sifilisul — care azi nu este numai o boală sexuală ci şi una socială — are mai puţine victime (2·2 procente).

Asupra concluziilor cuprinse în valoroasa carte a dlui dr. Dominic Stanca vom mai reveni.

Din activitatea extrascolara

a şcoalei prim. din Uioara, jud. Alba-de-jos

Sărbătorile Naşterii dlui pe lângă bucuria avută în familiile noastre, ne-au adus şi bucuria de-a vedea şceala noastră primară la locul ei cuvenit în ce priveşte creşterea îngrijită a copiilor noştri, precum şi răspândirea luminei în mod cât mai intensiv şi eficace.

Producţiunea aranjată în ziua de 26 Dec. 1924. ne-a davedit cum apreciaţii noştrii învăţători, îşi împlinesc greaua lor chemare cu inima devotată şi însufleţită de adevărată iubire către neam şi ţară.

Dumnezeu să îi ajute!

Munca lor ostenitoare dovedeşte din nou de mii de ori, cumcă o — ţară cum e şi scumpa noastră mamă — are să se razime, mai ales pe aceşti nerăsplătiţi apostoli anonimi cari drept învaţă cuvântul adevărului, răspândind lumină celor dintru întunerec, deşi sunt copleşiţi de grijile grele ale existenţei.

Micii copilaşi grădinei de copii, conduşi de diriginta dşoară Vancea, cu declamările lor ne-au frapat.

Programul vast şi binestudiat de către învăţători şi copii, punct de punct excelează. Corurile dirijate de dl inv. Carol Cseh sunt bune.

In celelalte puncte recitări, joc pe scenă, este de remarcat pr zenţa de spirit de toată aprecierea a copiilor.

Piesa teatrală „Sezătoarea" a fost admirabil interpretată. Sfărăia fusul în mânele copilelor române, se încingiau glumele poporale, capiiaşri făceau cu graţie pe tlăcări zglabii, iar copilele pe fetele şi nenestele noastre harnice.

Piesa „Paznicul Vif'aimului" satisface amintirilor senine creştineşti scrisă de însuşi directorul nostru dl I. Moldovan şi instruată de dl înv. Gr. Ursu, e o scenă frumoasă, cu pricepere, gust literar şi evlavie conceputâ. Dovadă sufletului adevărat a învăţătorului român. Aplauze neîncetate au dovedit mulţumirea noastră sufletească.

„Căluşerul" jucat de copilaşii de 7—8 ani, laudă îndelunga răbdare a harnicului înv. I. Rădulet.

Jocul rândunelelor cu costume potrivite, a stârnit plăcere generală. Dşoara Paula Moldovan dovedeşte multă dragoste de carieră şi simţ rafinat estetic în ce priveşte aranjarea costnmelor.

Folosul materiai cu frumoasele suprasolviri, între cari amintim donaţia de 850 Lei din partea Dnei înv. Elena Roşca adapă fondul „Dascălul" pentru ajutorarea copiilor orfani şi săraci. Starea lui e acum de 18.000 lei.

Folosul moral şi material al acestei producţiuni cu drept cuvânt se atribue nunumai muncii intensive a învăţătorilor ci şi coeziunei ce există în sânul corpului didactic dela şcoala noastră şi între şcoală şi publicul din această localitate.

După producţiune obicinuită veselie a celor mari până în zorile zilei.

Nu numai pe catedră dar şi în afară trebue să se dovedească învăţătorul român, apostolul adevărat, deşi anonim al unor vremi mai bune ce vor să vină.

Cei mulţi şi dornici de întărirea patriei — înainte!! —

Uioara, la 28 Dec. 1924.

Preotul Octavian Albani

Ultime informaţii

— Doamna Székely Klára s'a sinucis Marţi dimineaţa în locuinţa sa din strada Morii 14, Cluj. Motivul sinuciderii este sărăcia. Doamna Székely Klára şi-a vândut de curând casa — singura ei avere — unui comerciant pe un preţ cu totul redus. Recunoscându şi greşala ea a intentat proces pentru nimicirea contractului, dar acţiunea nu i-a reuşit. Văzându-se ruinată materialiceşte doamna Székely Klára a hotărît să se despartă de viaţă.

— Parchetul local a primit ieri un ordin ministerial prin care se reorganizează după sistemul din vechiul Regat penitenciarul acestui parchet.

— Ieri a fost arestat în gara din Cluj individul Bogocsi Imre, care într'o raniţă avea aproximativ zece kilograme tutun de contrabandă, pe care voia să i treacă în Ungaria. După arestare Bogocsi a încercat să mituiască pe un detectiv.

— Societatea Ocrotirea Orfanilor din Războiu Regiunca IX. Cluj publică licitaţie cu oferte închise pe ziua de 16 l. c, orele 11 a. m. pentru aprovizionarea pe anul 1925 a orfelinatelor din Cluj cu medicamentele necesare. Ofertele se vor înainta la biroul Regional din strada Kogălniceanu No. 8.

— Direcţiunea serviciului comercial din direcţiunea generală C. F. R. a dat următoarea circulară. „Permisele ziariş ilor emise în anul 1924 se prelungesc până la noui dispoşiţiuni. Numai permisele de circulaţie liberă anuale pentru funcţionarii C. F. R. din lipsă momentană de formulare, se prelungesc până la 31 Ianuarie 1925".

— Serbarea Bobotezii a decurs la Cluj în cadrele obicinuite Procesiunea a pornit dela biserica ortodoxă, în frunte cu muzica militară şi corul episcopiei, luând parte întreg clerul ortodox din Cluj în frunte cu P. S. Sa episcopul Nicolae Ivan, reprezentanţii tuturor autorităţilor, ai armatei, precum şi un foarte numeros public. Pe tot parcursul până la Someş, muzica militară şi corul episcopiei au cântat cântece religioase. Serviciul divin a fost celebrat de P. S. Sa episcopul Ivan, după ce apoi s'a făcut aruncarea Sf. Cruci. Ea a fost scoasă din apă de un corporal, căruia i s'a dat un premiu în bani. Biserica unită a făcut sfinţirea apei lângă poştă, iar biserica din Mănăştur la Calvaria.

— Scriitorul ungur Osvát Kálmán a ţinut în sala festivă a Colegiului unitar din localitate o conferinţă literară vorbind despre „Doamna Bovary" şi „Ana Carenina". Distinsul literat şi publicist a fost sărbătorit cu căldură.

— Zilele trecute a avut loc la primărie o şedinţă a comisiunii pentru noua reglementare a circulaţiei autobuselor şi birjelor la Cluj. Au luat parte la această şedinţă şi reprezentanţii proprietarilor de autobuse, precum şi ai birjarilor. S'a hotărât să se facă o revizuire radicală a tuturor brevetelor de birje, ele urmând să fie retrase tuturor acelor birjari cari le-au obţinut pe nedrept, precum şi acelora cari le-au închiriat altora. Numărul autorizaţiilor de autobuse va fi sporit.

— Dnii primar Octavian Utalea, primnotar Cărpinişan şi consilier orăşnesc Aurel Moga au donat câte 200 lei pentru fondul Avram Iancu, drept răscumpărare a felicitărilor de anul nou.

— Primăria locală a anulat licitaţia făcută pentru aprovizionarea oraşului cu lemne pe anul viitor, toate ofertele cuprinzând preţuri prea urcate. Urmează să fie publicată o nouă licitaţie publică.

— Amânările pentru studii ale tinerilor recrutaţi, anual, se vor putea face până la vârsta de 27 ani pentru acei cari pot beneficia de condiţiunile art. 52 şi 53 din legea recrutării (reduceri de termene militare). Pot fi amânaţi şi tinerii cari nu cunosc îndeajuns limba română (tot dintre cei cu art. 52 şi 53).

* **Sanatorul Bănăţean**, Timişoara, strada Odobescu 2. Institut medical modern pentru boale interne, de copii, de nervi, femenine, chirurgie şi boale de nas, urechi, gât, piele şi ochi. — Bucătărie dietetică. Aparate medicale cele mai moderne: Röntgen, Radium, Quarz, Diathermie şi ntreagne ektrotherapie, hidrotherapie, iamol şi Fanago. Tratament specalistic. ngrijitoare vieneze. D 449—6

— Numai cu 2 lei puteţi câştiga 100 mii, 50 mii, 10 mii sau 5 mii lei, jucând la *Loteria Presei din Ardea şi Banat*, care vă oferă 5412 câştiguri în valoare de jumătate milion lei. Tragerea loteriei la 16 Februarie 1925. Comandaţi bilete la Cluj, Sindicatul Presei Române, palatul Banffy

— Cu începere din anul acesta se pune în aplicare noua lege asupra înaintărilor în armată. Inainte de sărbători s'au întrunit comitetele dela corpurile de armată, din ziua de 8 Ianuarie şi până la sfârşitul lunei funcţionează comitetele inspectoratelor de armată şi ale direcţiilor şi serviciilor din ministerul de război.

— In ziua de 26 Ianuarie se va tace, la Cameră, alegerea episcopului mili-ar de Alba-Iulia, pentru locul devenit vacant prin trecerea episcopului Justiman Teculescu la află episcopie. Candidaturile anunţate deocamdată sunt cele ale episcopului Ion Papp al Aradului şi economului C. Nazarie.

— S'a aprobat şi publicat în „Monitorul Oficial" regulamentul de unificarea drepturilor de scăzământ pentru pierderile normale ale spirtului în fabricele şi rafinăriile de spirt din ţară, prevăzut de art. 1 al legii pentru modificarea unor dispoziţiuni din legile asupra băuturilor spirtoase şi din iegea asupra axizelor din Basarabia.

— Marţia trecută, între gările Vinţul-de-sus şi Aiud, a fost evitată o ciocnire de tren ce putea să devină dezastruoasă. Expresul ce venea dela Bucureşti era să se ciocnească cu accelleratul Cluj—Bucureşti. Ciocnirea a fost evitată datorită prezenţei de spirit a mecanicilor, cari au frânat la timp. In expresul de Bucureşti se afla şi dl ministru Tătărescu.

Am anunţat la timp că fundaţiunea culturală Principele Carol organi-ează un turneu artistic în România al violinistului ceh Jaroslov Kocian. Marele artist cehoslovac cântă pentru primaoară la 8 ianuarie ia Oradea-mare iar le 9 l. c. Cluj. D. Jarosiov Kocian vine însoţit de virtuosul pianist Otocar Iless.

— Consiliul superior al minelor va fi convocat în curând să se pronunţe asupa repartiţiei perimetrelor de terenuri petrolifere ale statului făcută de Institutul geologic. Hotărîrile consiliului minelor vor fi supuse spre aprobare consiliului de miniştri, după înapoiarea d lui Vintilă Brătianu din străinătate.

— Cursul pregătitor pentru reangajaţii din artilerie va funcţiona la Râşnov (lângă Braşov) pe lângă centrul de instrucţie al artileriei.

— **A APARUT „CALENDARUL FAMILIAR", cel mai bun şi mai bogat din întreagă ţara, cuprinzând Cronologia anului, eclipsele, tariful postal, bâlciurile, poezii, anecdote, sfaturi medicale, cugetări, ştiinţă, curiozităţi, infor, maţii, etc etc. în 100 pagini, cu aproape 100 de ilustraţii. Preţul unui calendar este 15 lei. Cei cari vor comanda 10 exemplare, vor primi unul gratis. Librăriile primesc 25 procente rabat. — Comandele se pot face la adresa:** *Patriciu A. Chişu, Cluj, Str. Iuliu Maniu, Nr. 3.*

Repertoriul Teatrului National

Sâmbătă, 10 Ian. 1925. „Plicul".
Duminică, 11 Ian. matineu. „Cinematograful".
Marţii, 13 Ian. Premieră. „Când vine Viforul" piesă în patru acte de Gh. Tătărăscu în rolurile principale dna Jeana Popovici Voina şi dnii D. Mihăilescu Brăila, N. Voicu, M. Ştefănescu, Al. Şerban, S. Ghiorghiu Dumeşti, D. Psatta, C. Potcoavă, S. Vanciu, D. Constantinescu, C. Rusei, Gh. Bănuţiu, C. Simionescu, etc.

In studiu, „Patima Roşie şi Mărgeluş".

Oricine poate câştiga
lei 100.000 lei
cu
ei 20 lei
comandând de urgenţă la „Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat" Cluj
bilete 10 bilete de Loterie
Costul unui bilet este de lei 2 şi cine comandă mai multe bilete are şanse mai mari de câştig.
Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.
omandaţi de urgenţă!

IN RESTAURANTUL
MOLDOVAN
In fiecare seară
concertează
Aladár Szentkirályi
Gratar special!
Vinuri alese!

:: Reclama e sufletul comertului ::

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU
10 JAN 925
908
On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român Sibiu
R.

Anul VI. Nr. 1262 — 4 PAGINI — 2 LEI — 4 PAGINI — Sâmbătă 10 Ianuarie 1925

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 600 lei
PE 6 LUNI . . . . . 300 lei
PE 1 LUNĂ . . . . . 100 lei
PE 1 AN pentru autorități . . . 800 lei
PE 1 AN pentru preoți și învățători 600 lei

O bună lecție de dreptate și democrație

— Soluția guvernului în cazul partidului maghiar —

Declarațiile făcute de d. ministru G. Tătărăscu, cu privire la uneltirile partidului maghiar au spulberat, chiar în cele mai recalcitrante cercuri minoritare, orice îndoială față de politica grofilor erijați în conducători ai minorității maghiare din România. Documentele descoperite după întrunirea provocătoare de la Brașov sînt sdrobitoare și ziarul nostru își face un titlu de succes din faptul că a fost cel dintâi care să denunțe cărdășia partidului maghiar cu comuniștii.

Pornit cu unicul scop de a provoca discordie între minorități și statul român, partidul maghiar s'a îndepărtat necontenit de la menirea lui de post înaintat al intereselor specifice minoritare maghiare. Interesele populației maghiare din România au fost neglijate de dragul ambițiilor iredentiste ale unui grup de nobili, cari, închiși cu șapte ziduri în egoismul lor de castă, n'au cunoscut și nu s'au aplecat niciodată asupra nevoilor poporului maghiar. Partidul maghiar a devenit în chip firesc partidul iredeniților unguri din România, partid de agitații și uneltiri, așa cum s'a dovedit cu prisosință după întrunirea de la Brașov.

Făcându-se dovada că partidul maghiar s'a abătut de la obligațiunile de loialitate față de statul român, ca și de la punctele sale de program, disolvarea lui se părea a fi singura măsură logică din partea guvernului. Această credință era așa de adânc sădită în toate mințile, încât cu prilejul convorbirei de la Prefectură dl ministru Tătărăscu a fost întâmpinat de reprezentanții ziarelor maghiare cu următoarele vorbe:

— Așteptăm să ne aduceți surpriza dizolvărei partidului maghiar.

Prin urmare, faptele partidului maghiar erau cunoscute și judecate de confrații unguri. Sancțiunea se impunea, inexorabilă: dizolvarea.

Și totuși dl ministru a răspuns simplu.

— Imi pare rău, nu vă pot face această surpriză.

Celelalte declarații se cunosc din darea de seamă publicată în numărul de eri al ziarului nostru. Punctul de vedere al guvernului nostru — el, în adevăr, o surpriză pentru toți — a adus nu numai o strălucită soluție într'o chestiune atât de gravă, dar face și dovada unei generozități care desigur, va stânjeni pe cei deprinși a fugi necontenit la Liga Națiunilor, să se plângă că nu-i lăsăm să uneltească în libertate.

Elementele acestei chestiuni au fost cu multă seriozitate și pătrundere analizate. Un grup de oameni, rău-intenționați și rău-voitori, au indus în eroare populația maghiară din România. Era logic să se pedepsească, prin urmare, întreaga populație maghiară, grosolan înșelată? Era echitabil să i se ia dreptul de a veghia la căpătâiul intereselor ei specifice, fiindcă fruntașii ei s'au abătut de la el? Desigur că nu. Și marele merit al măsurii guvernului stă într'aceea că nu s'a lăsat ispitit de aparențe pentru a repurta un succes ieftin, ci s'a coborât adânc în miezul faptele, alegând partea de vină de partea de adevăr și dreptate. Și a procedat după dreptate.

Poporul maghiar luminat asupra intențiunilor celor ce voiau să-l conducă la dezastru a fost chemat să aleagă. Sancțiunea de la el va veni, nemiloasă. Cei ce l'au înșelat, cei ce i-au folosit în deșert numele, cei ce i-au ignorat interesele, pentru a servi bolnave ambiții și ignobile tendințe, aceea vor fi aruncați deoparte. Partidul maghiar trebuie să trăiască și trebuie să continuie a ființa în ansamblul vieței noastre de stat ca o emanație curată și completă a populației maghiare din România.

Acesta este înțelesul profund al soluției dată de guvern, în cazul partidului maghiar. El satisface și dorința de legitimă libertate a populației maghiare minoritare și interesele superioare ale țărei, deschizând punte înțelegerii care trebuie să domnească între popoarele conlocuitoare ale țărei. Ungurii români vor ști să aprecieze, desigur, acest gest de largă generozitate și prietenie.

A. R. Gus.

Ivan Turghenieff și Partidul „Național" Român

Scriitorul Ivan Turgheneff are, între minunatele sale poeme în proză, o nespus de interesantă povestire psihologică: *Prostul*. E prinsă în acele câteva rânduri lapidare șiretenia unui cap bleg, dar de o vulgară și perseverentă ambiție. Prostul nostru a trăit până la o vreme fericit, dar liniștea sa a început să fie tulburată de constatarea tăioasă a semenilor săi că-i un prost. Acest epitet acum i-a trezit ambiția.

S'a tot muncit să găsească un mijloc prin care să pună zăvor la gura lumii. Intr'o zi norocoasă i-a descoperit în critică negativă, și sterilă, întovărășită de ponegriri dezonorante. Ori de câte ori s'au adus elogii cuiva sau a fost lăudat un lucru, el răspundea veșnic cu aceiaș clișeu uzat. — Firește tăgadele însoțite de calomnii nu erau întemeiate, dar stârneau entuziasmul de-aproapelui, atingându-și în chipul acesta scopul.

Această scurtă poveste aș fi uitat-o, poate, de mult, dacă prin asămuirea ei cu manifestările sinedriului de o sută, nu mi s'ar fi încrestat ca pe un răboj în memorie.

Partidul „național" român căzut dela putere, unde și-a afișat surprinzătoarea incapacitate mulată în parfum democratic, s'a tot frământat să găsească o metodă prin care să salveze înaintea opiniei publicului din Ardeal aurille aparente de competență. Metoda a fost degrabă scoasă la iveală și pusă stăruitor în practică, cu deosebire dela venirea la cârma țării a actualului guvern. Și astfel partidul dlui Iuliu Maniu își ascunde impotența intelectuală ca după un paravan în dosul unui criticism sterp căptușit de calomnii democratice. Călăuzit în acțiunile sale întunecate doar de lumina de putregaiu a unor devize vagi, partidul mușchetarilor politici nu face altceva decât să și strige pe toate cărările negația și să schimbe mărunțele necazuri inerente ale cetățenilor în scaune de deputat. Învârtind flașneta și din Alba-Iulia, el critică fără deosebire și cu aceaș lipsă de scrupul toate actele guvernului, inspirate de ideia națională, temelia fundamentală a statului nostru, el a introdus zgomotul profan în atmosfera de eternitate a încoronării, el a stropit cu meschinăriile nemulțumirilor personale aniversarea marilor dispăruți, el neagă și critică — și știm cum — totul.

Lipsit de program, partidul național român își prelungește existența în virtutea legei inerției. Văduv de o concepție economică și financiară, partidul comitetului de o sută nu e capabil să preconizeze, dacă depășește marginile negației pure, decât soluții infame și ridicole de felul celora emise deunăzi de mărocul financiar dela Orăștie.

In ultimul timp, în presa noastră s'a vorbit de acțiunea nemulțumiților dela Sibiu, menită a schimba directivele partidului dela Dicio-Sânmărtin. In reușita ei, în cadrul partidului, nu prea avem o grozavă în credere. Fiindcă adaptarea la mediul înconjurător e o lege inexorabilă a existenței, viitorul ne va desveli, dacă acești nemulțumiți, abdicând dela principiile lor, se vor trudi să devină, prin adaptare, proști.

Că critica stearpă de om șiret a „partidului național" convine și unor cetățeni, se poate.

Noi ne facem însă datoria de a le aminti că nici Turghenieff n'a avut cuvinte elogioase față de acest fel de admiratori entuziaști.

D. ministru Tătărăscu la Clubul gazetarilor unguri

Contra urei de rassă — Un act de apropiere româno-maghiară

Cititorii noștri știu că gazetarii unguri, atât de bine organizați în întreg Ardealul, au în strada Moților un admirabil Club loc de întâlnire nu numai pentru dânșii ci și pentru minoritarii din elita societății clujene.

Dl G. Tătărescu
Subsecretar de stat la interne

Selectul și elegantul club al confraților unguri a avut ieri un important oaspe, pe dl ministru Tătărăscu, care s'a grăbit să răspundă la invitația gazetarilor minoritari.

Dl ministru Tătărăscu a fost găzduit cu toată ospitalitatea maghiară, în cel mai frumos înțeles al cuvântului, și a petrecut aproape două ore în societatea gazetarilor unguri.

S'au discutat cele mai felurite probleme sociale și culturale.

Dl ministru Tătărăscu a știut să câștige inima confraților unguri.

Dsa a declarat în cursul convorbirii în repetite rânduri că este un hotărât adversar al urei de rassă.

Șovinismul e orb și nu folosește nimănui, ba de multeori e de-adreptul destructiv și demoralizator. Adeseori el se prezintă ca tovarăș al bolșevismului care — pentru atingerea scopurilor lui — primește să se asocieze cu orice, fie el șovinism, fie reacționarism fie iredentism.

In România iredentismul, ura de rassă, are de fapt un caracter bolșevic. Mai e de notat că cei ce seamănă bolșevismul la noi nu aleg calea socializării, ci promit scutiri de sub plata impositelor, desființarea serviciului militar etc. conștienți de răul ce'l pot cauza. Antisemitismul este deasemenea anarhic și servește scopurile bolșevismului și nici decum națiunea și țara.

Ura de rassă însă nu se va înpământeni nicio-dată la români. Poporul nostru este cel mai tolerant popor din lume. Sunt streini cari spun chiar că toleranța noastră exajerată este o slăbiciune, o greșală.

Toleranța noastră este deci un fapt cunoscut de toți. Nu tăgădues — a spus d. ministru — că uneori se comit abuzuri și nedreptăți. Aceasta însă nu poate forma un motiv de învinuiri la adresa statului român. Abuzuri nedreptăți s'au comis de când e lumea, în toate țările, fie ca o consecință a insuficienței administrative fie în urma greșelilor legate de firea omenească.

Nu poate însă nimeni tăgădui că neamul românesc se nizuește și are toată bunăvoința pentru crearea unei stări de mulțumire sufletească și bunăstare pentru toți cetățenii acestei țări fără deosebire de naționalitate și religie.

Vizita și cuvintele d-lui ministru Tătărăscu au făcut cea mai excetentă impresie asupra confraților noștrii minoritari cari au cunoscut în d-sa un european înțelegător cu vederi largi și lipsit de prejudiții.

De altă parte, d. ministru a avut prilejul să se convingă de situația gazetarilor minoritari.

Gazetele maghiare sunt bune și citite pentrucă cei ce le scriu au toate mijloacele pentru a'și îndeplini datoria de gazetari conștienți. Plătiți omenește, fără a fi nevoiți să recurgă la degradatoarele venituri laterale dau neamului lor o presă cu care s'ar putea oricine mândri.

Despre situația rușinoasă a acelor gazetari români cari nu se știu „învârti" este bine să nu mai vorbim. Și desigur, d. ministru Tătărăscu, care s'a putut convinge de bunăstarea ziariștilor maghiari, și a presei lor, va fi cel dintâi care să se gândească și să stăruie pentru crearea unei mai bune stări gazetarilor români.

Cic.

Desființarea partidului maghiar din Iugoslavia

Conform unei telegrame din Sabotica (Iugoslavia) toți șefii partidului maghiar au fost arestați în urma unui ordin al primministrului Pasici.

Poliția iugoslavă a descoperit acte doveditoare ce dovedia relațiile existente între partidul maghiar din Iugoslavia și societatea iredentistă a ungurilor cari se deșteaptă.

Iată numele celor arestați: dr Säntha György, președintele partidului, dr Nagy Odön vicepreședinte, preotul Szánto Robert, Sterliczky Odön, Havas László, Székely Aron, bancherul Nagy Samu, Sinkovits Andor, Pokay Antal, Ruby Gyula, etc.

Arestarea șefilor părtidului maghiar este considerată de presa iugoslavă ca firească și este aprobată chiar și de partidele de opoziție.

In ziua de Joi 15 Ianuarie

dna Aca de Barbu

va da un concert în sala conservatorului, cântând piese din Wagner, Massenet, Richard Strauss, Brătnus, Grieg, Mascani, List, Dima, Şorban şi Bredicеanu. Bilete la Cassa Operei.

Comemorarea lui Vlahuţa

Dela „Academia Bârlădeană" primim:

„Convinşi pe deplin că nu este o comemorare mai potrivită pentru un scriitor, decât răspândirea cât mai mult a operei sale, ne-am hotărît să ţinem, iarna aceasta. în sala „Casei Naţionale" din Bârlad, o serie de conferinţe în cari, opera literară a lui A. Vlahuţă să fie discutată'n amănunt, împărţind această operă în douăsprezece subiecte:

1. Vlahuţă, poet liric. Iubirea în poezia lui Vlahuţă. (Poezii, Iubire...) Inscris, dl Virgiliu Duiculescu.
2. Vlahuţă, poet satiric. (Din Goana Vieţei, Delendeum...)
3. Vlahuţă, nuvelist. (Nuvele, Dreptate, In Vâltoare...).
4. Vlahuţă, romancier. (Dan).
5. Vlahuţă, filosof. Inscrisă, domnişoara Marieta L. Creangă.
6. Vlahuţă, reînvietor al trecutului. (Din Trecutul Nostru).
7. Vlahuţă, pictor în cuvinte al frumuseţilor ţării sale. (România Pitorească).
8. Vlahuţă, pedagog. Inscris, dl I. Cotoranu.
9. Vlahuţă, prieten al lui Grigorescu. (Grigorescu).
10. Vlahuţă, poemist. (Un An de Luptă).
11. Vlahuţă, cetăţean. Inscris, dl I. Beldiman.
12. Vlahuţă, intim. Inscris, dl Victor Ion Popa.

Şi rugăm pe toţi scriitorii, cărturarii şi intelectualii să ne 'nscrie la aceste conferinţe, dându-ne de ştire despre aceasta, până la 10 Ianuarie, 1925.

Preşedinte:
G. Tutoveanu.
Secretar:
Virgiliu Duiculescu.

Curierul spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Sâmbătă, matineu: „Micii Muscali (a 3 oră. Preţuri reduse. Seria 16).
Sâmbătă seara: „Capitanul Cântăreţ", (a 9 oră. Abonament şters. Preţuri de Premieră. Seria 17).
Duminecă matineu: „Ţiganul" (Cu concursul dlui Szentgyörgyi. Preţuri reduse. Seria 18).
Duminecă seara: „Cele trei graţii (a 5 oră. Abonament şters. Preţuri de Premieră. Seria 19).
Luni: „Mizantropul". (Cu distribuţia nouă a rolurilor. Ciclul Moliére. Preţuri obişnuite. Abonament de Premieră No. 32. Seria 20).

Un apel

pentru un urmaş al lui Horia

Unul din urmaşul lui Horia ţăranul Gavrilă Nagy în etate de 74 anf, locuitor în Albac-Horea, (Munţii Apuseni), aflându-se bolnav, lipsit de toate cele trebuincioase roagă publicul românesc să-l ajute în marea mizerie şi strîmtoare în care se află.

Rugăm cititorii „Infrăţirii" să trimită ajutoarele pe adresa ziarului nostru. Numele donatorilor se vor publica.

Comunicatul partidului naţional

In potriva unui bloc al opoziţiei

După cum am anunţat în altă parte a ziarului nostru, comitetul executiv al partidului naţional, răspunzând comunicatului ţărănist dat acum trei zile a publicat astăzi un comunicat ce'l reproducem aici în întregime:

„Faţă de unele svonuri puse în circulaţie de câteva zile, conducerea Partidului Naţional Român ţine să constate că contrar acestor svonuri nu au avut loc tratative între Partidul Naţional şi celelalte partide.

„Conducerea Partidului Naţional este străină de acţiunea pornită de unele organizaţii din provincie pentru înfiinţarea unui bloc de opoziţie. Dacă structura democratică a acestui partid obligă conducerea să ţină seamă de dorinţele membrilor săi şi a organizaţiilor locale nu e mai puţin adevărat că conducerea Partidului Naţional nu s'a gândit să inspire manifestarea acestor dorinţi, aceasta cu atât mai mult cu cât în urma contactului viu ce există între membrii partidului şi conducerea lui aceasta cunoaşte bine curentele din sânul partidului ca şi opinia publică a ţării în general.

„Punctul de vedere şi principiile Partidului Naţional Român fiind bine cunoscute, aceasta este şi astăzi gata să se unească cu toate forţele democratice pentru înlăturarea actualului regim. Cu toate manifestaţiunile de forţă apreciate în mod netăgăduit de întreaga opinie publică pe care acest partid a avut ocazia să le facă în special în decursul anului trecut, el înţelege să repudieze orice egoism de partid pentru a nu purta cea mai mică răspundere a dăinuirei actualei stări de lucruri.

„In momentul în care întreaga opoziţie va fi animată de acelaş spirit de jertfă, unirea se va înfăptui fără discuţii şi pertractări inutile".

Combaterea tuberculozei în tara

Ministrul sănătăţii publice întocmeşte proect de lege

Ministerul sănătăţii publice şi ocrotorilor sociale lucrează la întocmirea unui proiect de lege pentru combaterea tuberculozei.

In acest scop d. ministru N. N. Săveanu va institui o comisiune de specialişi formată din reprezentanţii ministerelor muncii instrucţiunii publice. războiului, direcţiunea generală a c. f. r. şi delegatul societăţii pentru profilaxia tuberculozei.

Membrii comisiunii vor fi invitaţi la minister spre a proceda la întocmirea anteproiectului de combatere a tuberculozei care urmează să fie depus pe birourile Corpurilor legiuitoare în actuala sesiune legislativă.

După ultimile statistici întocmite la serviciul sanitar, s'a constatat că acest flagel face adevărate ravegii în rândurile muncitorimei dela oraşe şi că luarea de măsuri de combatere şi de izolarc a bolnavilor din centrele şi stabilimentele industriale se impune.

De altfel, ministerul sănătăţii publice, paralel cu acţiunea de combatere a boalelor sociale între care se numără şi tuberculoza, va realiza prin proiectul ce şi-a propus să întocmească ce va cuprinde o organizare completă a mijloacelor de luptă, adevărata cruciadă de combatere efectivă şi raţională a teribilului flagel ce seceră în fiecare an sute de mii de braţe muncitoare.

Măsuri contra fraudelor vamale

— Verificarea obiectelor de strămutare —

Direcţiunea generală a vămilor fiind informată că verificarea lucrurilor şi efectelor de strămutare atât la import cât şi la export nu se face cu destulă scrupulozitate de către unele organe vamale întru cât aceasta nu desfac ambalajul pentru ca fiecare lucru să fie examinat în parte; cunoscând deasemeni că din cauza revizuirilor superficiale însemnate cantităţi de mărfuri supuse taxelor de lux sau prohibite se strecoară ca scutite odată cu efectele de strămutare, a ordonat ca pe viitor verificarea să se facă cu toată rigurozitatea şi să nu acorde scutirea decât numai după ce-şi vor fi făcut convingerea că lucrurile sunt cu adevărat uzate.

Se recomandă o deosebită atenţie scutirilor de mobile de strămutare întrucât s'a constatat, că prin diferite manopere se ascund în sertare, ornamente, placaje, etc. mătăsării parfumerii, pudre şi alte asemenea mărfuri de lux sau prohibite.

Vânzare excepţională!

Paltoane model de dame

în urma sezonului înaintat pe orice preţuri acceptabile la magazinul de mode de dame

Diamanstein
şi
Moskovitz
CLUJ,
Calea Regele Ferdinand 25,
vis-a-vis de posta principală

Mare targ de Boboteaza!

Albituri de dame cu 20% reducere desface

magazinul de tricotaj şi galanterie

Dénes

La toate mărfurile în depozit preţuri foarte reduse!

Mare targ de Boboteaza!

SALON DE MODĂ PENTRU DAME

SPIRER

CLUJ, PIAŢA UNIRII No. 16

Cele mai moderne şi mai noui stofe pentru costume şi haine de toamnă şi iarnă, mătăsuri, plusuri pentru paltoane, pânză

Cu preţurile cele mai reduse!

Cu preţuri neîntrecut de ieftine

vă puteţi provede de Crăciun cu stofe pentru doamne si domni, mătăsuri, pânză si toate articolele de spălat la magazinul de modă

Heller, Weisz & Molnár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 6.

Mari resturi de mărfuri ieftine!

56 I.

ORI ŞI UNDE SE GĂSEŞTE:

Rudolf Mosse

BEREA ALBĂ URSUS-EXTRAS şi BEREA NEAGRĂ HERCULES DI MALAT DUBLU

!

SPECIALITĂŢI DIN CLUJ

FABRICA DE BERE URSUS-CZELL, CLUJ

ROYAL MAIL LINE

Pacific Linie Liverpool

Călătorie regulată cu vapoare rapide de primul rang:

Din Hamburg, Southhampton, Cherbourg, Liverpool, La Rochelle Palice în America de Nord, Canada Brazilia, Argentinia, Cuba, Peru, Chile, Mexico

Caiute pentru 2, 4 şi 6 persoane. Caiute cl. III. Caiute cl. III. cu instalaţie mai bună. Cost şi serviciu de primul rang. Pentru cumpărarea biletelor a se ad sa

„Compania Tranzit"
Bucuresti, C. Grivitei 153.

Trans : Sucursala Timişoara, „Hotel Coron a"
Arad, Strada Colonel Paulian

NOUL REGIM AL GRAULUI

— Prohibirea exportului — Preț maximal — Rechiziționarea —

Textul jurnalului Consiliului de miniștri

„Consiliul de miniștri în ședința sa din 2 Ianuarie 1925.

Luând în deliberare referatul dlor miniștri de interne, de război și de industrie și comerț înregistrat la No...

Considerând că grâul și derivatele lui constituesc produse de strictă necesitate și că interesele superioare ale țării reclamă asigurarea aprovizionării populațiunii cu aceste alimente;

Considerând că stocurile de grâu existente în țară sunt reduse și că exportul lor le-ar reduce și mai mult;

Având în vedere dispozițiunile alin. ultim al art. 4 din legea pentru înfrânarea și reprimarea speculei ilicite;

Având în vedere și dispozițiunile legii asupra rechiziționărilor și ale regulamentului de aplicare al acestei legi.

Prohibirea exportului și fixarea prețului grâului

Decide:

Art. I. Se califică grâul și derivatele lui ca articole de primă necesitate pentru hrana populațiunii și se prohibește exportul acestor produse.

Art. II. — Se fixează prețul maximal al grâului la 95.000 lei vagonul de 10.000 kgr. loco producător sau deținător.

Acest preț se înțelege pentru grâul de cel puțin 74 kgr. greutate hectolitrică și 5 la sută corpuri străine. Pentru fiecare kgr. în minus sub 74 kgr. la hectolitru și pentru corpuri străine în plus de 5 la sută se va reduce partea proporțională din preț.

Maximalizarea prețurilor făinei

Art. III. — Morile din întreaga țară sunt obligate a fabrica din grâu numai făină integrală de extracție 85 la sută din cantitatea de grâu macinată.

Se stabilește ca preț maximal al făinei integrale lei 12 kgr. loco moară, pentru întreaga țară. *Comunele nu vor aplica nici o taxă asupra acestui produs.*

Costul pâinii

Art. IV. — Se stabilește ca preț maximal pentru pâinea fabricată din făină integrală lei 10·50 kgr. în întreaga țară, afară de comunele lipsite de mori, unde prețul va putea fi mărit până la 11 lei kgr.

Art. V. — Abaterile dela dispozițiunile de mai sus referitoare la prețurile maximale pentru grâu, făină și pâine, dela modul de fabricațiune al făinei precum și refuzul de a fabrica sau vinde făină și pâine în condițiunile stabilite mai sus, sunt posibile de sancțiunile prevăzute prin legea pentru înfrânarea speculei ilicite.

Rechiziționarea

Art. VI. — In cazuri de urgente nevoi de aprovizionarea armatei și populațiunei, se va proceda la rechiziționarea cantităților de grâu sau făină necesare acestei aprovizionări, potrivit dispozițiunilor din legea rechizițiilor și celor din regulamentul de aplicare a acestei legi.

In cazurile când prin bună învoială nu se va putea obține cu prețul fixat mai sus cantitățile de grâu necesare, comunele vor putea cere aplicarea rechizițiilor.

Această măsură se va putea aplica și morilor cari nu vor lucra conform dispozițiunilor din prezentul jurnal.

D-nii miniștri de interne și război sunt autorizați a încuviința aceste măsuri pentru fiecare comună în parte și numai în cazurile bine motivate.

Prețul de rechiziție se stabilește la 90.000 lei vagonul de 10.000 kgr.

Inventarierea stocurilor

Art. VII. — O decizie ministerială dată de ministerele de interne, industrie și comerț, va stabili măsurile de tranziție dela regimul actual la noul regim creiet prin prezentul jurnal, precum și data de când acest regim va intra în vigoare. Prețurile pentru făinurile aflate astăzi în depozite și fabricate sub vechiul regim, nu vor întrece în foată țara prețurile stabilite de ministerul pentru București și anume lei 9.40 pentru făina neagră; lei 13.50 pentru făina albă mijlocie și lei 17·50 pentru făină albă.

Stocurile de făină aflate în mori vor fi inventariate de o comisiune constituită de primării și consumul lor va fi controlat până la epuizare de organele primăriei, ale ministerului de interne și ale departamentului industriei și comerțului, fără autorizarea cărora nu va putea eși din moară nici o cantitate.

Art. VIII. D-nii miniștri de interne, război, industrie și comerț sunt însărcinați cu aducerea la îndeplinirea a prezentului jurnal.

Răspunsuri ungurești

Ecoul declarațiilor dlui ministru Tătărăscu în cercurile politice ungurești — Declarațiile politicianilor unguri

Ziarul „Keleti Ujság" de astăzi publică o seamă de răspunsuri la importantele declarații ce le-a făcut eri în chestiunea minoritară dl ministru Tătărăscu.

Incepem cu însăși comunicatul partidului maghiar.

Comunicatul partidului

Conform acestui comunicat președinția partidului maghiar tăgăduește că partidul maghiar ar avea legături cu partidul comunist. Protestează contra învinuirilor și promite lămuriri pentru mai târziu.

Declarația dlui Kós

Dl Kós Károly a declarat ziarului „Keleti Ujság" următoarele:

„Dl ministru mi-a cerut părerea asupra problemei partidului maghiar. Mi-a spus că guvernul e hotărît să rezolve chestiunea maghiară, dar aceasta rezolvire este imposibilă până când reprezentanții politici ai maghiarimei nu sunt potriviți pentru a începe cu ei tratative.

Am expus dlui ministru năzuințele și dorințele minorității maghiare. Secția partidului maghiar din regiunea Cătățelelor va convoca o adunare pentru a protesta contra nedreptăților comise la adunarea dela Brașov, când reprezentanții acestei secții au voit să-și spună cuvântul. La această adunare vom cere convocarea unui mare congres care să îndrepte rău făcut la Brașov.

Dacă conducerea partidului nu va primi această soluție secțiunea regiunei Călățele va convoca ea însăși pe ungurii din Ardeal luând asupra sa toată răspunderea.

Ce spune dl Sándor

La întrebările gazetarului ungur dl Sándor József a răspuns că dsa n'a știut de calitatea de propagandist comunist a lui Csetri János decât după adunarea dela Brașov.

Neplăcuta noutate a aflat-o dela deputatul Pistiner, la Cameră.

Declarațiile dlui Zima

Nu este adevărat — a spus dl Zima că ungurii din Ardeal — s'ar fi aliat cu comuniștii.

In ceeace privește chestiunea evreilor din Ardeal este firesc dacă ceeștia ne voind să primească să fie trădătorii trecutului lor, țin să fie considerați ca membrii ai minorității maghiare".

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă, 10 Ianuarie

CINEMA SELECT

PREMIERA!

Vocea Minaretului

Dramă orientală din viața reală în 8 acte. In rolul principal: *Norma Talmadge* cea mai mare tragediană engleză.

CINEMA URANIA

Premieră!

Călărețul misterios

Mare dramă din viața cowboylor în 5 acte. In rolul principal iubitul artist american covalerul: *Douglas Fairbanks*

CINEMA APOLLO

Premiera!

SIBERIA

Dramă senzațională în 5 acte din suferințele condamnaților din Siberia. In rolul principal: *Clara Kimbal Jung.*

Atelierul de reparații C. 6. A. Cluj.

Licitație publică

In ziua de 12 Ianuarie 1925 ora 10 dim. se va ține licitație publică la acest Atelier pentru vânzare unei locomobilă de treerat cu oferte închise. Condițiunile sunt cuprinse în caetul de sarcini ce se poate vedea între orele 8—12 în zilele de lucru, la acest Atelier.

Intreprinderea de Instalatiuni Electrice a Orasului Cluj atasata Uzinelor Electrice

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalațiuni electrice de înaltă și joasă tensiune pentru iluminat și forță motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare și aparate electrice, rebobinaj și reparațiuni în mod radical. Stațiune specială: de verificat contoare electrice cari se și repară și instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte,

Oferte și devize efectuate de specialiști, la cerer

HUNWALD

CLUJ,

Str. Vlahuța 3.

Telefon interurban 147.

12

Fabrica de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim șlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile și după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte Mare depozit de geamuri și întreprindere de pus geamuri.

Geamuri decorative. Mare depozit de geamuri pentru vitrine

A APĂRUT

CALENDARUL FAMILIAR

1925

Cel mai bun și mai bogat din întreaga țară, în 150 pagini, cu peste o sută de ilustrațiuni frumoase, în 20.000 de exemplare.

Prețul unui calendar este

Lei **15** Lei

Librăriile primesc 25% rabat.

Comandele se pot face la

PATRICIU A. CHIȘU

Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Reglementarea circulației trăsurilor și autobuselor

Conflictul dintre birjari și intreprinderile de autobuse — Un nou regulament de circulație — Câteva propuneri

Am anunțat la timp, că primăria studiază problema reglementării circulației autobuselor și birjelor la Cluj. Și într'adevăr chestiunea aceasta a devenit de mare actualitate în urma intensificării circulației de autobuse în orașul nostru.

Birjarii au început să se plângă în dreapta și stânga spunând că autobusele le nimicesc existența. Ei cer o reducere a numărului autobuselor, mai ales pe liniile principale de circulație. Pe de altă parte primăria a ajuns la concluziunea că printr'o reglementare cât mai bună a circulației la Cluj se va putea satisface mai bine interesele marelui public. Iată pentru ce s'a pus cu atâta stăruință problema ce ne preocupă.

Oficiul ingineresc a fost însărcinat să întocmească un regulament pentru o cât mai bună orânduire a circulației birjelor și autobuselor. Regulamentul acesta a fost alcătuit și înaintat secției industriale a orașului. Urmează acum să fie luat în dezbatere de către comisiunea ce-a luat ființă în vederea acestui scop, pentru ca apoi să fie înaintat spre aprobare ministerului.

Dupăcât suntem informați, se intenționează a se lăsa drum liber desvoltării circulației autobuselor. Numărul lor va putea fi sporit până la 50. Totodată primăria se va îngriji, însă ca pe toate liniile mai însemnate și până la periferiile extreme ale orașului să circule autobuse. Aceasta pentru a se veni în ajutorul populației.

Taxele plătite actualmente de către proprietarii de autobuse vor fi menținute, rezultând din ele un venit frumos pentru primărie.

Referitor la brevetele de birje s'o hotărât ca ele să fie revizuite, fiind retrase tuturor acelora cari nu exercită personal profesiunea de birjar. Datorită dispoziținii acesteia numărul birjelor va fi redus în așa măsură, încât birjarii să aibă existența asigurată. Deasemenea s'a mai adus tot în folosul birjarilor hotărârea ca pe viitor autorizațiile de-a pune în circulație autobuse să fie date în primul rând birjarilor sau asociațiilor formate de aceștia.

In rezumat acestea sunt dispozițiunile mai interesante intenționate de primărie. Afară de ele mai sunt și altele de ordin technic.

Cu acest prilej ne permitem a face și noi câteva propuneri, menite, credem, a promova bunul mers al circulației autobuselor și birjelor la Cluj. Ele nu sunt propriu zis numai ale ziarului nostru, căci, am ajuns la acestea în urma unui contact cu marele public din orașul nostrů.

In primul rând la autobuse ar fi de dorit să fie obligate a respecta o anumită ordine, datorită căreia pe aceeaș linie ar urma să circule câte un autobus tot numai la nu interval de timp, fixat ulterior de către proprietarii de autobuse.

Astfel se evită aglomerările de astăzi, când adeseori pe aceeaș linie merg unul după altul 2—3 autobuse, urmând apoi ca publicul să aștepte multă vreme până să-i vină un autobus.

In al doilea rând tot cu privire la autobuse mai credem necesar să fie fixată o ordine oarecare pentru circulația pe liniile puțin rentabile. Se înțelege, toți proprietarii de autobuse să fie obligați a face asemenea curse în proporție directă cu numărul vechiculelor ce au în circulație.

In sfârșit avem o propunere și referitor la revizuirea brevetelor de birjari.

S'a constatat încă demult că mulți dintre aceștia nu cunosc numirile românești ale străzilor. Și adeseori pasageri ajunși la Cluj au fost nevoiți să stea desorientați în Piața Unirii, pentru că nu se găsea birjar care să știe să-i ducă bunăoară în str. Andrei Mureșanu, cunoscută lor tot numai după vechia numire de Attila-utca.

Pentru înlăturarea acestei stări de lucruri ar urma să se facă o examinare a birjarilor de către o comisiune în care ziarul nostru este oricând gata să găsească câteva persoane, ce-ar îndeplini în mod gratuit această însărcinare.

De altă parte la acelaș lucru se va putea ajunge printr'un control exercitat asupra birjarilor. Credem totuși preferabilă soluțiunea cu examenele.

Constituirea secțiunilor din regiunea sportivă a Clujului

Prima adunare a comitetului reg. sportiv

Noul comitet regional sportiv din Cluj și-a ținut ieri prima ședință. Prezidează dl profesor universitar Coriolan Tătaru, care în vorbirea de deschidere își exprimă nădejdea că în cursul anului 1925 activitatea sportivă din această regiune va fi mai rodnică decât în anul trecut. După aceea provoacă pe președinții de secții să și facă propunerile în vederea numirii membrilor din fiecare secțiune.

In baza acestor propuneri s'au făcut apoi următoarele numiri:

In secțiunea de football dnii ing. Georgescu (RMS), Giurgiuțiu (Academia), Lászlo (Haggibbor), Georgescu (CFR) și Sztupjár (KKSE).

In secțiunea sanitară d-nii doctori Augustin Mureșanu, Daniel Leon, Lepadatu Constantin, Ion Pușcariu și Mirescu Haliță.

In secțiunea de tir d-nii locotenent colonel Bozac, Ionel Pop, Coroiu, Traian Putici și Dominic Rațiu.

In secțiunea atletică d-nii Ștefan Somodi. Caba, Ion Popescă Nemeș și R. Nádor.

In secțiunea turistică dnii Alexandru Dragomir, Titu și Vasiliu, Gustav, Kiss prof. Grigoriu Vasiliu și Potcas.

In subcomisia arbitrilor d nii Ciurel, Dordea, Merețiu, Iacobi și St. Winkle.

Numirile membrilor celorlalte secțiuni urmează să fie făcută la proxima ședință.

Comitetul regional a hotărât apoi să țină ședințe la clinica dermatologică prima și a treia Miercure, fiecărei luni.

Citiți și răspândiți:
›Infratirea Poporului‹
cea mai bună gazetă săptămânală.

Ultime informații

— *Ieri dl ministru Gh. Tătărăscu a primit în audiență pe dnii profesor universitar Iuliu Hațeganu și avocat Valer Pop, reprezentanți ai „Acțiunii Românești“ Audiența a durat o oră și jumătate. Rezultatele ei încă nu sunt definitive, chestiunea „Acțiunei Românești“ urmând să mai fie desbătută la București.*

— *După masă dl Gh. Tătărăscu va asista la repetițiile dela Teatrul Național a piesei dsale „Când vine viforul“, iar deseară cu expresul se va reîntoarce la București.*

— **Astăzi dl Gh. Tătărăscu a continuat convorbirile cu fruntașii unguri din Cluj, fiind primiți în audiență dnii Paál Árpád și alții.**

— In locul dlui Eug. Botez (Jean Bart), transferat după cererea dsale, cu același grad, în funcțiunea de inspector general al ministerului sănătății publice și ocrotirilor sociale, a fost numit director general al asistenței sosiale dl dr. Titu Ionescu, fost director regional sanitar la Cluj.

— Dl N. N. Săveanu, ministrul sănătății publice și dl Cipălanu, subsecretar de stat la domenii, au vizitat instrucțiunile pendinte de ministerele respective din orașele Sf.-Gheorghe și Brașov.

— Pe mâine au fost convocați la primărie comercianții de pește din Cluj, precum și câte un delegat al inspectoratului comercial, directoratului zootechnic, Camerei de Comerț și d. subprefect Simu, ca reprezentant al consumatorilor, în vederea fixării noilor prețuri maximale la pește. La stabilirea acestor preturi se va ține seamă de prețurile publicate de minister, adăugându-li se cheltuelile de transport și beneficiul comercianților.

— Direcțiunea Regionalei, a Societății Ocrotirea Orfanilor din Războiu Str. Kogălniceanu Nr. 8, dispune de mai multe camere, sere de flori cu teren pentru cultură de flori și legume, în apropierea orașului la orfelinatul Principele Carol. Doritorii de a închiria să se adr seze Direcțiunei Regionalei.

— Jiliala din Zalău a „Ocrotirei Orfanilor Războiu“ aranjează în ziua de 1 Februarie un bal mascat în sala Teatrului Orășenesc.

— La 25 Ianuarie, cu prilejul vizitei la Cluj a savantului profesor universitar Marinescu, societatea asistenților și preparatorilor dela facultatea de medicină din Cluj proiectează aranjarea la „Reduta“ a unei ședințe de sărbătorire a distinsului oaspe. Programul acestei ședințe cuprinde o conferință a distinsului oaspe și câteva bucăți de cant, executate de artiști clujeni.

* **Sanatorul Bănățean**, Timișoara, strada Odobescu 2. Institut medical modern pentru boale interne, de copii, de nervi, femenine, chirurgie și boale de nas, urechi, gât, piele și ochi. — Bucătărie dietetică. Aparate medicale cele mai moderne: Röntgen, Radium, Quarz, Diathermie și ntreagne ektrotherapie, hidrotherapie, iamol și Fanago. Tratament specalistic. Ingrijitoare viene ze. D 449—6

— In urma intervenției ministerului de domenii, ministerul de instrucție a dispus introducerea creșterei gândacilor de mătase, în toate școlile primare rurale din țară.

— Eri dimineață s'a hotărât ca noul regim al grâului să intre în vigoare pe ziua de 15 Ianuarie.

— Asociația birjarilor din Cluj a prezentat primăriei locale o listă de 90 birjari, cărora li se pot retrage brevetele, pentrucă nu exercită ca profesiune principală pe acea de birjar, sau pe motivul că și-au închiriat altora brevetele.

— Dl Septimiu B. Mureșanu, prefectul orașului Cluj și județului Cojocna, a plecat ieri seara la București.

— Ieri a cerut concordat forțat firma Weisz Siegfried din calea Regele Ferdinand 6. Activele acestei firme sunt de 2 milioane 200 mii lei față de care are o datorie de 5 milioane.

— In cercurile financiare și negustorești din Cluj este viu comentată ameliorarea binesimțită a crizei de numerar ce se constată în ultimul timp.

— Ieri prefectura poliției locale a fost anunțată de poliția din Sibiu, ca ar fi luat direcția spre Cluj individul Iuliu Nyitrai, bănuit cu o spargere întâmplată în noaptea de 7—8 Ianuarie la un cinematograf din Sibiu. A fost trimis imediat un agent care să supravegheze trenurile ce vin din spre Sibiu. Insfârșit ieri seară agentul a isbutit să pună mâna pe bănuit, asupra căruia s'au găsit 1700 lei — bani mărunți, câteva chilograme de șocolată și bomboane, și câteva sticle de lichior. A recunoscut că dânsul a comis spargerea în chestiune, ceea ce i-a reușit cu atât mai ușor, cu cât cheile cinematografului erau la el, fiind servitor angajat acolo. A forțat sertanul casseriei și bufetului de unde a luat tot ce-a găsit de valoare. A fost internat în penitenciarul parchetului.

— Ieri noapte poliția locală a intreprins o razzie prin oraș, în cursul căreia au fost arestați 26 bărbați și 13 femei. Femeile sunt toate servitoare și prostituate clandestine, iar bărbații dezertori, curentați și vagabonzi.

— Ieri a sosit în localitate d. inspector general administrativ cantuniari, prefect delegat al județului Sătmar. Dsa a avut o lungă întrevedere cu d. ministru Gh. Tătărăscu dezbătând chestiune de actualitate ale administrației din Sătmar.

— 500.000 lei poate câștiga oricine, jucând la *Loteria Presei din Ardeal și Banat*. Comandați biletele la Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat, Cluj, palatul Bánffy. Prețul a 10 bilete 10 lei. Tragerea la 16 Februarie 1925.

Repertoriul Teatrului National

Sâmbătă, 10 Ian. 1925. „Plicul“.
Duminică, 11 Ian. matineu. „Cinematograful“.
Marții, 13 Ian. Premieră. „Când vine Viforul“ piesă în patru acte de Gh. Tătărăscu în rolurile principale dna Jeana Popovici-Voina și dnii D. Mihăilescu Brăila, N. Voicu, M. Ștefănescu, Al. Șerban, S. Ghiorghiu Dumești, D. Psatta, C. Potcoavă, S. Vanciu, D. Constantinescu, C. Rusei, Gh. Bănuțiu, C. Simionescu, etc.

In studiu, „Patima Roșie și Mărgeluș“.

Un comunicat al partidului național

Comitetul executiv al partidului național, răspunzând comunicatului țărănist dat acum trei zile, a dat astăzi un comunicat prin care face cunoscut că nu este vorba de nici un fel de fuziune și că în tot cazul dacă această fuziune ar fi să se facă vreodată, — se va înfăptui prin forța lucrurilor deoarece pertractările s'au dovedit că nu duc la nici un rezultat.

Reorganizarea statisticei c. f. r.

In urma propunerii direcțiunii speciale a serviciului comercial din direcțiunea generală, această direcțiune a aprobat modificarea instrucției statistice precum și a formularelor respective.

Deasemeni, începând dela 1 Ianuarie, direcțiunea generală a înființat câte un birou statistic special pe lângă fiecare serviciu comercial din direcțiunea regională.

America și datoriile interaliate

Paris. — Din New York se anunță că dnii Montagu Norman, guvernatorul și Andersen, directorul Băncei Angliei au sosit acolo. După cum afirmă „New-York Times“ ei au fost trimiși într'o misiune specială de guvernul britanic pentru a discuta cu dl Hughes în chestiunea datoriilor aliate.

Departamentul de stat din Washington a primit raportul ambasadorul Herrick asupra conversațiunilor urmate cu dl Herriot în chestiunea datoriilor. Se afirmă că raportul conține asigurarea oficială că Franța nu are intenția de a-și repudia datoriile.

*

Londra. — Guvernul britanic a adresat guvernului american răspunsul în chestiunea revendicărilor americane la despăgubirile de război, în virtutea planului Dawes. Se crede că răspunsul menține legalitatea tezei britanice și sugerează mijloacele practice pentru rezolvarea chestiunei.

Oricine poate câștiga
lei 100.000 lei
cu
lei 20 lei
comandând de urgență la „Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat“ Cluj
bilete 10 bilete de Loterie
Costul unui bilet este de lei 2 și cine comandă mai multe bilete are șanse mai mari de câștig.
Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.
Comandați de urgență!

:: Reclama e sufletul comerțului ::

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul VI Nr. 1263 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI Duminecă 11 Ianuarie 1925

CLUJ R. 12 JAN 1925

Înfrăți

33 On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român Sibiu
CLUJ I. Nr. R...

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A ENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN. . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 960 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 960 L.

SPRE UNIFICAREA VIEȚEI publice românești

— Un avertisment partidului național —

Publicăm în altă parte luminoasele aprecieri pe cari le face dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor și artelor, cu privire la „convenirile sociale" inițiate și organizate de „Societatea de Mâne". Din ele se vede cât de justă a fost atitudinea ce ni-am impus, de la început, față de această formă de manifestare a unora din fii Ardealului, — după cum ele deschid un câmp larg văzului opiniei publice asupra unuia din cele mai interesante aspecte ale vieței publice ardelenești.

Inițiativa „Societății de Mâne" nu este un simplu capriciu al unei simple întâmplări. Ea este rodul unui întreg proces sufletesc și istoric, rezultat din starea de specifică mentalitate a unora dintre ardeleni și din necesitatea lor de a reacționa. Victime ale robiei intelectuale la care i a supus până acum partidul național, și inițiatorii și cei mai mulți dintre participanții „convenirilor" n'au putut găsi din nefericire drumul cel adevărat decât în parte.

Convocarea făcută cu intenț unea bună de a înlesni întronarea „regionalismului sănătos", a fost complect contrazisă în fapte. „Convenirile" „Societății de Mâne" au căzut în cel mai pur regionalism, și, după cum așa de bine remarcă d. ministru Lapedatu, însuși d. Goga, cel mai înverșunat dușman al regionalismului, a trebuit, în atmosfera specifică în care se afla, să și coloreze expunerea cu o ciudată spoială regionalistă.

Or, „convenirile sociale" ale „Societății de Mâne" au luat naștere din nemulțumirea unora din membri al partidului național față de politica acestui partid. Invitația a fost semnată de un membru al partidului național. La aceste nemulțumiri, se adaogă și o considerabilă doză de neîncredere în partidul național; rămâne să ne lămurim numai în ce formă se desemnează această neîncredere. Pornind dela întronarea „regionalismului sănătos" în viața publică a Ardealului, s'ar fi putut crede că inițiativa „Societății de Mâne" este o demonstrație potrivnică regionalismului din partidul național.

Faptele cari au urmat au dovedit tocmai contrariul. Regionalismul sectar al partidului național, aparent dispărut din preocupările conducerii acestui partid, a fost însușit pe față de cei adunați în jurul apelului dlui Ghibu. Astfel neîncrederea în partidul național se pare a fi motivată tocmai de faptul că partidul național a părăsit, aparent, politica regionalismului care făcea din Ardeal o unitate aparte de restul țării românești și care inventa anume probleme ardelenești pentru a-și găsi o justificare.

Sub această formă cunoscându-se neîncrederea, rămâne nemulțumirea care a dus la convenirile „Societății de Mâne". Ea a fost îndestul exprimată de vorbitorii cari, ca d. Ghibu, au cerut celor prezenți să „salveze Adealul, și ca d. Lupaș, au făcut un aspru rechizitoriu greșelilor partidului național, vinovat deci de situația alarmantă a Ardealului, semnalată de d. Ghibu.

Remarcăm în toate aceste fapte concepția cunoscută a partidului național, prezentată sub o nouă formă. Desigur că în toată alarma aceasta nu este nimic serios, după cum nu era nimic serios nici în alarma partidului național. Dar trebue reținut faptul că partidul național este astăzi aspru judecat de către însăși oamenii săi și că vina îi vine prin ceeace a păcătuit. Opoziția partidului național, în concepția oamenilor adunați la restaurantul New-York, nu mai este suficientă, pentrucă nu este destul de regionalistă. Trebue prin urmare un bloc ardelenesc de opoziție, spun ei, pentru „salvgardarea Ardealului".

Ideia, astfel exprimată, desvălue numai dorința unora de a înlocui partidul național printr'un nou organism politic care să-i păstreze concepțiile și țelurile, ceeace este o imposibilitate să se poată realiza în împrejurările de astăzi. Ceeace rămâne însă interesant, e că partidul național nu mai satisface năzuințele Ardealului nici sub această formă, aceasta este un mare câștig pentru unificarea vieței publice românești.

A. R. G.

Echiparea armatei noastre

Un credit de 605 milioane lei

D. general Mărdărescu, ministru de război, a luat măsurile necesare pentru o completă echipare a armatei. In acest scop, s'a și acordat un credit de 605 milioane lei din noul buget.

Se vor efectua pentru trupă 150 de mii uniforme kaki, afară de cele 100 de mii făcute anul trecut.

De asemenea se vor efectua 300 mii perechi de bocanci, cât și rufăria necesară soldaților.

Intreaga echipare a armatei va fi efectuată numai de fabricele din țară, cari au și început să lucreze în acest scop.

Se afirmă că aceste lucrări vor fi complet terminate în interval de 6 luni.

Presa maghiară și declarațiile dlui ministru Tătărescu

Atitudinea calmă și obiectivă a presei democrate Atacurile furibunde ale organelor iredentiste —

Declarațiile dlui ministru Tătărescu preocupă întreaga presă maghiară din Ardeal în gradul cel mai înalt.

Pentru a da o icoană clară a comentariilor presei maghiare în cele de mai jos reproducem părțile ce ni se par mai interesante din articolele apărute în gazetele ungurești.

Incepem cu **„Keleti Ujság":**

„Dl ministru Tătărescu — scrie „Keleti Ujság" — a chemat pe reprezentanții presei pentru a le face declarații relativ la partidul maghiar. D sa a vorbit ca unul conștient de superioritatea sa. A vorbit ca un excelent mânuitor al spadei care după ce s'a convins de slăbiciunea adversarului, să joacă cu el.

Când d-sa afirmă că nu este nici un motiv pentru disolvarea partidului este ca și cum ar spune că asemenea adversari minoritari nu trebuesc înlăturați, căci lupta cu ei e ușoară.

Dl ministru Tătărescu vorbește în numele guvernului. Declarațiile d sale oglindesc politica partidului dela putere.

Interesele partidului maghiar cer să cercetăm fățiș situația, așa cum este.

Chestiunea formării unui front comun contra bolșevismului preocupă azi întreaga opinie publică europeană. Statele din Balcani strigă după ajutor și în fața primejdiei bolșevice se aliază statele cele mai dușmănoase.

Dată fiind această atmosferă, cu nimic nu poți mai mult compromite o minoritate decât cu învinuirea unei alianțe cu comuniștii.

Mărturisim că guvernul a creiat partidului maghiar o situație cu mult mai grea decât dacă l'ar fi desființat.

Școala politică în care au umblat membrii guvernului — între ei și d. ministru Tătărescu — nu îngădue ca greșelile exploatabile ale adversarului să rămână neexploatate.

In fața capacități și însușirilor politice înăscute în grad atât de mare naivitatea și simplismul sunt slabi adversari.

Este deci necesar ca un partid minoritar să se înarmeze astfel încât greșelile de acest fel să fie excluse.

Insăși d. ministru Tătărescu a spus că întreg partidul nu poate fi făcut responsabil pentru cele înpâmplate la Brașov. Dacă există contra unora învinuiri bazate, aceștia să se explice și să se desvinovățească. Partidul maghiar trebue deasemenea să clarifice situația pe care i-a creiat-o guvernul — situația de a fi pentru totdeauna desconsiderat.

Ministrul a mai făcut declarații teoretice și relativ la prietenie și apropiere.

D sa crede că politica prieteniei și de eliminare a provocărilor va triumfa.

Trebue însă să spunem că apropierea reciprocă nu este posibilă decât dacă se văd și perspectivele realizării speranțelor juste minoritare."

*

Ziarul **„Brassói Lapok"**, conform programului său, strict observat de iredentism maghiar debitează o serie de insulte și calomnii la adresa d-lui Tătărescu. Bineînțeles, insultele și calomniile ziarului maghiar neinteresând pe nimeni, nu le vom comenta.

*

„Ellenzek" protestează deasemenea contra învinuirilor aduse partidului maghiar, dar fără să părăsească tonul cuviincios. In același timp publică o declarație a d lui dr. Bernády Görgy care declară solemn că d-sa nu are nici un amestec în actuala acțiune contra partidului maghiar.

— Noi nu înțelegem declarația d-lui Bernády și nu cunoaștem „acțiunea contra partidului maghiar". D. ministru n'a pornit doar nici un fel de acțiune contra iredentiștilor aliați cu comuniști ci s'a mărginit să divulge

(*Urmare pe pag. II.*)

Ungurii și partidul național

Atacurile violente ale presei ungurești contra dlui Vasile Goldiș pentru criticele d-sale la adresa partidului maghiar

Iredentismul magh'ar din Ardeal a privit întotdeauna cu plăcere svârcolirile autonomiste ale partidului național. Orice lovitură destinată „regățenilor" și vechiului Regat era salutată de exponenții Budapestei în Ardeal cu unanime aplause.

Partidul național a figurat în coloanele presei maghiare extremiste ca unicul partid european al țării. Și cum să nu fie „european" partidul național?! Vechiul Regat a figurat în presa acestui partid ca o țară balcanică, regățenii ca „țigani" — întocmai ca în coloanele ziarelor din ...europeana Budapestă, capitală a occidentalei Ungarii.

Partidul național și a mai asigurat simpatiile iredentiștilor unguri de pretutindeni prin fel de fel de promisiuni în detrimentul statului și elementului românesc din Ardeal. Administrație, justiție, învățământ — toate acestea trebuiau să devină în Ardeal ungurești, conform promisiunilor șefilor din partidul național și „punctelor" dela Alba-Iulia!...

Filomaghiarismul devotat al partidului național n'a adus însă prea multe foloase dlui Iuliu Maniu! Partidul a câștigat — ce e drept — simpatia Budapestei și a cluburilor ungurilor extremiști din Ardeal, dar a pierdut definitiv încrederea tuturor românilor conștienți și iubitori de neam.

Cât de greșită a fost și este atitudinea partidului național în chestiunea minoritară reiese din cazul dlui Goldiș, care — zilele trecute — a îndrăsnit — închipuiți-vă! — să critice însăși partidul maghiar!...

Dsa a spus că statul român nu poate accepta politica de ură și învrăjbire a acestui partid. Că o parte a presei maghiare din Ardeal este plină de reavoință și venin față de tot ce e românesc. Că înregimentarea evreilor ardeleni subt steagurile partidului maghiar este condamnabilă și constitue o provocare.

Aceste constatări, aceste adevăruri știute de toată lumea spuse de un membru al partidului național au revoltat presa maghiară în așa măsură încât de trei zile nu citim în ea decât insulte și trivialități la adresa domnului Goldiș!...

Nu avem motiv ca să luăm apărarea fruntașului din partidul național, ci ne vom mărgini să atragem atenția tuturor ungurilor din toate partidele care este politica presei maghiare extremiste față de politicianii români.

Până când lingușești aspirațiile iredentiste, până când îți faci din filomaghiarism o profesie — sau chiar un isvor de venituri — ești om „cult", „european", „obiectiv", „occidental", și câte și mai câte. Dar îndată ce îți reamintești de calitatea și datoriile de român doritor al unui Ardeal al nostru din toate punctele de vedere, — devii „sofist", „lipsit" de suflet", „șovinist" „cap întunecat", „cinic desgustător", „mărginit", etc. etc. — vezi calificativele ziarelor iredentiste ungurești la adresa dlui Goldiș.

Cazul dlui Goldiș ne oferă un prețios învățământ.

Invățământul că **insultele și injuriile** presei iredentiste constitue — de cele mai multe ori și din punctul nostru de vedere — cea mai frumoasă laudă pentru un om politic român.

Iar **laudele** acestei prese...

(Continuare de pe Pag. 1.)

documente definitiv compromiţătoare pentru partidul maghiar.

Din acest partid maghiar face şi d. Bernády parte şi învinuirea ce i-se aduce este nu dragostea prea mare faţă de statul român ci din potrivă, alianţa cu bolşevicul Csetri Iános.

***

Atitudinea cea mai delicioasă este a confratelui „Ujság“ din Cluj care afirmă că nici un şef al partidului maghiar n'a tratat cu bolşevicul Csetri, — singura escepţie este fruntaşul mort de curând d. Hájdu Istvánt...

Va se zică numai morţii sunt de vină, cei vii sunt — cu toţiii!... — albi ca zăpada!... Sau: „Les absents ont tonjurs tort!“

Ce noroc pe partidul maghiar că a pierdut de curând un membru!...

Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat

CONVOCARE

Domnii membri ai Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat sînt rugaţi să ia parte la

A V-a ADUNARE GENERALĂ

care va avea loc în ziua de Duminică 25 Ianuarie a. c. în localul Sindicatului din Cluj, Piaţa Unirei 29 (Palatul Banffy) cu următoarea:

Ordine de zi:

Şedinţa de dimineaţă (ora 10).

1. Deschiderea şedinţei
2. Raportul secretarului despre activitatea Sindicatului în anul trecut (D. D. I. Cucu).
3. Raportul Cassierului despre gestiunea financiară a anului trecut (D. Al. Al. Hodoş).
4. Raportul Censorilor (Dnii: A. Vasilescu, Colbazi şi A. Gociman).
5. Proectul de buget pe anul viitor (D. Al. Hodoş).
6. Organizarea Cassei de pensii şi ajutor, şi chestiunea vechiului fond de presă de la Sibiu (D. D. I. Cucu).

Şedinţa de după amează (ora 4)

1) Proectul pentru modificarea statutelor şi a regulamentului (D. M. Em. Procopiu).

2) Alegerea a patru membri noui în Comitet, în locul dlor D. I. Cucu, Iustin Ilieşiu, St. Vlădescu, M. G. Samarineanu, ieşiţi prin tragere la sorţi, conf. Statutelor, precum şi a unui membru nou în locul dlui I. Moţa, demisionat.

3) Alegerea a trei membri supleanţi.

4) Alegerea a trei censori.

Având în vedere importanţa discuţiunilor din acest an, domnii membri ai Sindicatului sînt rugaţi cu stăruinţă să participe în cât mai mare număr la lucrările acestei Adunări Generale. Dnii membri din provincie să se anunţe din vreme Secretariatului pentru a li se reţine camere la hotel, şi vor găsi în gară, la sosire, pe culoarul pentru ieşire, tabloul cu indicaţia camerelor reţinute.

Dacă în ziua de 25 Ianuarie, adunarea nu se va întruni în număr, ea se va ţine, cu oricâţi membri vor fi prezenti în ziua de Duminică 1 Februarie.

Conf. Statutelor, membrii cari nu şi-au plătit cotizaţiile restante până la finele anului 1924, pierd dreptul de vot în Ad. Generală.

Preşedinte **D. Tomeseu.** Secretar general **D. I. Cucu.**

Repertoriul Teatrului National

Duminică, 11 Ian. matineu. „Cinematograful“.

Marţi, 13 Ian. Premieră. „Când vine Viforul“ piesă în patru acte de Gh. Tătărăscu în rolurile principale dna Jeana Popovici Voina şi dnii D. Mihăilescu Brăila, N. Voicu, M. Ştefănescu, Al. Şerban, S. Ghiorghiu Dumeşti, D. Psatta, C. Potcoavă, S. Vanciu, D. Constantinescu, C. Rusei, Gh. Bănuţiu, C. Simionescu, etc.

In studiu, „Patima Roşie şi Mărgeluş“.

In ziua de Joi 15 Ianuarie

dna Aca de Barbu

va da un concert în sala conservatorului, cântând piese din Wagner, Massenet, Richard Strauss, Brătnus, Grieg, Mascani, List, Dima, Şorban şi Bredicean. Bilete la Cassa Operei.

Lysoform

De prima calitate plăcuta si răcoritoare este

Bere din Turda

Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

19

CINEMA SELECT

Luni, Marţi, Miercuri şi Joi, 12, 13, 14 şi 15 Ian.

Tragedie zguduitoare!

Cel mai reuşit film al editurei Parisiene!

SUFLET MARINIMOS

Tragedie monumentală, zguduitoare în 10 acte, din viaţa Parisiană cu o montare colosală, care fascinează spectatorul.

In rolul principal:

Severin Mars

renumitul tragedian francez, care a stors lacrămi din ochii publicului Parisian cu partnera sa:

France Dhelia

artista franceză frumoasă ca'n poveşti.

Presa străină despre filmul

Suflet Marinimos

(Cocur Magnique)

„Figaro“, Paris 6. XII, 1924:

Parisienii au putut admira un film, a cărui poveste merită să fie cunoscută de marele public, căci filmul acesta ne redă zbuciumurile unui suflet nobil, cari ne emoţionează până la lacrimi.

„Le Matin“, Paris, 27 X 1924:

Iată un film care aduce pe ecran „ceva nou“ şi acest ceva nou este fără îndoială cea mai straşnică vizione, pe care a înregistrat-o vre-odată cinematografia.

„Universul“, Bucureşti 15. XI. 1924.

Astăzi marile săli de cinema nu se mai tem să înscrie ca punct de rezistenţă în programul lor filme extraordinare. Experienţa făcută cu filmul *„Suflet Marinimos“* ne arată că publicul urmăreşte tot cu atâta interes scenele curioase ale vieţii ca şi peripeţiile unui roman foileton *„Suflet Marinimos“* este o operă cum nu se poate mai captivată.

Nu se va putea spune niciodată destul asupra acestui colos de film, care este una din cele mai frumoase opere franceze realizate până acum.

Arestarea unei aventurier la Cluj

— Logodna şi căsătoria transformate în mijloace de excrocare.

Un tânăr de-o excesivă eleganţă a fost ieri escortat în penitenciarul parchetului. Numele lui este Ion Nemenics, un aventurier de mult căutat de organele poliţieneşti. In ultimul timp a isbutit să excrocheze cu promisiuni de căsătorie 6 familii.

In România a venit dela Budapesta angajându se contabil la o întreprindere din Oradea-Mare. Din modestul său salar îşi acoperea cu greutate cheltuelile, aşa că s'a decis să şi creieze alt izvor de câştig. A început deci să facă curte fetei patronului său. La rândul său patronul se încredea în funcţionarul său, care se dovedea destoinic în exercitarea serviciului. Aşa că nu-i de mirat că acesta îşi dete consimţământul la logodna lui Nemenics cu fata sa. Mai apoi, având încredere oarbă în viitorul său ginere, îl însărcină cu o afacere mai mare, pentru care îl trimise la Constanţa, dându-i suma de 60 mii lei pentru plata mărfurilor. Dela Constanţa însă Nemenics nu se mai reîntoarse aşa că fostul său patron se convinse în scurtă vreme că este victima unui aventurier.

După aceasta Nemenics s'a stabilit la Galaţi, unde a mai comis o excrocherie ca cea dela Oradea, fugind cu zestrea fetei pe care o luase în căsătorie. Sub diferite alte nume apoi Nemenics s'a mai căsătorit de câteva ori, realizând după fiecare căsătorie un frumos câştig.

Zilele trecute a venit la Cluj şi negăsind cameră la hotelurile de primul rang a fost nevoit să doarmă la o ospătărie din Calea Regele Ferdinand, unde l-a surprins razzia. Nemenics va fi predat poliţiei din capitală.

Citiţi şi răspândiţi:
›Infratirea Poporului‹
cea mai bună gazeta săptămânală.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Duminecă, 11 Ianuarie

CINEMA SELECT

PREMIERA!

Vocea Minaretului

Dramă orientală din viaţa reală în 8 acte. In rolul principal: *Norma Talmadge* cea mai mare tragediană engleză.

CINEMA URANIA

Premieră!

Călăreţul misterios

Mare dramă din viaţa cowboylor în 5 acte. In rolul principal iubitul artist american covalerul: *Douglas Fairbanks*

CINEMA APOLLO

Premiera!

SIBERIA

Dramă senzaţională în 5 acte din suferinţele condamnaţilor din Siberia. In rolul principal: *Clara Kimbal Jung.*

CARNEVAL!

AU SOSIT AU

noutăţi de toalete de seara si de bal la

EUGEN SZABO

mare magazin pentru specialităţi de mode

CLUJ

Calea Regele Ferdinand 5

Telefon: 479

CARNEVAL!

D. AL. LAPEDATU DESPRE

conferinţele politice dela Cluj

Ministrul Cultelor şi al artelor se ridică împotriva regionalismului ce şi-a găsit mormântul chiar pe acel pământ în care vroesc să-l reînvieze acum unii politicieni

O NOUĂ ATITUDINE A D-LUI OCTAVIAN GOGA

Cu privire la „convenirile sociale" ale Societăţei de Mâine, despre cari ni-am ocupat la timp, confratele „Viitorul" a avut fericita inspiraţie să ceară părerile dlui ministru Al. Lapedatu, care, ca unul dintre cei mai distinşi intelectuali ai Ardealului, era cel mai indicat să se pronunţe în această chestiune.

Iată declaraţiile dlui ministru:

In jurul „conferinţelor" dela Cluj

— „Iniţiativa conferinţelor de care îmi vorbiţi — mi-a declarat dl Lapedatu — vine dela un colaborator al revistei „Societatea de mâine", din Cluj.

„Scopul urmărit s'a putut vedea din apelul semnat şi publicat de chiar acest colaborator. Căci, din spiritul în care era redactat şi din modul alegerii persoanelor invitate să facă expunerea situaţiei politice şi să formuleze propuneri ca baza discuţiilor, reieşea limpede scopul următor:

De a realiza o apropiere între fruntaşii diferitelor partide şi grupări politice opoziţioniste de peste munţi, în vederea constituirei unui „front unic ardelenesc", care să acţioneze, în sens regionalist, în politica ţării.

— „Cum opoziţioniste? am întrebat pe dl Lapedatu. In apelul de care aminiţi şi în presă, s'a accentuat mereu şi stăruitor că e vorba de o consfătuire a reprezentanţilor *tuturor* partidelor, nu numai a celor din opoziţie.

— „Da, de cât din faptul că nici un reprezentant al partidului liberal nu a fost invitat să expună alături de ceilalţi punctul de vedere al acestui partid asupra situaţiei politice, nu mai încape îndoială că intenţia organizatorilor a fost să solidarizeze la acţiunea urmărită de ei, numai partidele şi grupările opoziţioniste.

„*De altfel, dat fiind scopul vădit al conferinţelor* — Constituirea unui bloc politic ardelenesc regionalist, — *reprezentanţii partidului liberal nu aveau ce căuta acolo, întrucât unul din principiile a cărui realizare o urmăreşte partidul nostru prin actualul său program de guvernământ, este tocmai* unificarea vieţei publice româneşti.

„*Ceva mai mult. Mă îndoesc chiar că unii din cei ce au participat la conferinţe, indus fiind în eroare, că e vorba de o consfătuire a reprezentanţilor tuturor partidelor, au răspuns invitaţiei ce li s'au făcut de organizatori, dar şi-ar fi dat seama de planul lor.*

De altminteri în România Mare regionalismul e azi o himeră politică, cum se dovedeşte aceasta din însăşi rezultatul conferinţelor dela Cluj".

Am rugat pe dl Lapedatu să ne arate care este, după aprecierea sa, acest rezultat.

— „Mai întâi — ne-a spus dsa — reprezentanţii invitaţi ai partidului naţional de ambele nuanţe, n'au participat la consfătuiri.

Dl Maniu a comunicat, indirect, printr'un amic politic într'o scrisoare adresată organizatorilor, că socoate drept mare greşală convocarea acestor conferinţe tocmai în momentul când partidul naţional stă să culeagă roadele acţiunei sale . . .

Dl Goldiş a înştiinţat pe iniţiatori că nu poate veni, fiind bolnav, dar că pe dată ce se va însănătoşi, va merge negreşit la Cluj. Iar dl Branişte, sincer şi

Al. Al. Lapedatu
Ministrul Cultelor şi Artelor

onest ca totdeauna, a refuzat invitaţia, exprimându-şi convingerea că conferinţele nu pot duce la nici un rezultat corect şi practic.

Au rămas deci, dintre invitaţi, numai dl Oct. Goga, din partea partidului poporului şi d-nul G. Bogdan-Duică, din partea partidului ţărănesc, ca să şi spună cuvântul şi să facă propuneri la consfătuirile clujene.

Cel dintâiu, într'un expozeu de două ore, a făcut o amănunţită şi documentată critică a politicei partidului naţional, arătând, ca şi dl Goldiş în memoriul său, toate greşelile pe cari le-au săvârşit conducătorii acestui partid dela unire încoace în detrimentul intereselor generale ale ţării şi cele speciale ale Ardealului.

Apoi înţelegând că un bloc politic ardelenesc nu poate fi realizabil peste partide, d-sa a încheiat cu un apel către fruntaşii vieţei publice de peste munţi, de toate nuanţele, să intre în rândurile partidului poporului.

„Lucrul e logic şi explicabil. Ceiace e nelogic şi ne explicabil la dl Oct. Goga, e că, făcând acest apel, dsa a preconizat înaugurarea înăuntrul partidului pe care'l reprezenta, a unei politice de salvgardare a intereselor ardeleneşti, indicând şi mijloacele:

„Senatorii şi deputaţii să fie recrutaţi în viitor numai dintre ardeleni;

„In fiecare Minister să se instituie consilieri din Ardeal pentru rezolvarea chestiunilor speciale ale acestei provincii;

„Constituirea unui grup parlamentar ardelenesc, care să fie consultat şi să decidă în toate afacerile politice privitoare la Ardeal.

— La întrebarea mea: cum îşi explică faptul că dl Goga, reprezentantul cel mai convins şi mai fervent al politicei de unificare, a devenit regionalist, iar dl Maniu, şeful partidului cu care s'a luptat până acuma dl Goga pe această temă, a devenit adept al unificării — dl Lapedatu ne-a spus:

— „*E adevărată enigmă, pe care, cu tot marele său talent, nu ştiu cum o va explica însuşi dl Goga. Căci, noua dsale atitudine — fireşte întru cât informaţiile mele ar fi riguros exacte — este o auto-dezavoare a întregei sale politice de până acum.*

„*Faptul e atât de isbitor că a fost relevat imediat în discuţiile urmate în consfătuire, iar apelul dlui Goga că Ardelenii să constitue o grupare cu caracter regionalist în cadrele partidului poporului a fost găsit nepotrivit scopului urmărit de organizatori.*

Al doilea resultat, deci, al conferinţelor dela Cluj.

Continuând cu lămuririle dsale asupra conferinţelor dela Cluj, dl Lapedatu ne-a mai spus:

— **„Dlui Goga i-a urmat dl Bogdan Duică, care a susţinut, că în ţară nu este loc de cât pentru două partide — unul burghez şi reacţionar după dsa, cel liberal, aitul al masselor populare, deci democratic, cel ţărănesc.**

Toate celelalte partide şi grupări existente astăzi sunt menite să se disolve, după caracterul lor mai mult sau mai puţin democratic, în aceste două. Cum însă lucrul acesta nu'l vede posibil imediat, dl Bogdan Duică a propus, ca soluţiuni: **alegeri libere şi guvern de concentrare pe baza rezultatului lor.**

„Aşa dar dela frontul unic ardelenesc, urmărit de organizatorii conferinţelor clujene s'a ajuns la propunerea, care a şi fost primită, a dlui Bogdan, propunere care apare mereu dela 1918 încoace, ca un fel de panaceu pentru toate situaţiile politice".

Aceasta este al treilea şi ultim rezultat al conferinţelor clujene, în jurul cărora iniţiatorii au făcut atâta sgomot.

Cum vezi şi dta, scopul acestora: constituirea unui partid regionalist ardelenesc, n'a fost ajuns şi nici nu va putea fi realizat cândva.

„**Regionalismul politic — conchide dl Lapedatu — e înmormântat în România Mare, special în Ardeal, de către instinctul cel bun şi sigur al poporului nostru din această parte a Ţării.**

Continuând observaţiunile dsale dl ministru al cultelor şi-al artelor ne a mai spus:

„Acţiunea d-lui Goga în acest scop n'a fost decât expresia militantă şi concretă a acestui instinct, ceiace explică şi succesul ei.

A reînvia acest regionalism pe care l-a părăsit chiar şi partidul care l-a susţinut mai mult, cel naţional, sub orice formă ar fi, nu mai e cu putinţă.

Altele sunt mijloacele prin cari ar fi să se salvgardeze cum se zice, interesele specifice ale Ardealului, întru cât ar exista cu adevărat astfel de interese, nu blocuri şi nici fronturi unice politice regionaliste, cari, în stadiul actual de consolidare a Statului român şi în împrejurările în cari se găseşte azi acest Stat sunt de natură să susţină şi alimenteze indirect şi inconştient anumite tendinţe ce lucrează şi vor lucra direct şi conştient la dezagregarea lui.

„De acea, partidul liberal a lucrat şi lucrează, metodic şi statornic, în scopul unificării neîntârziate, a vieţii publice din Rommnia mare.

Acest partid nu s'a abătut şi nu se va abate nici o clipă de la acest program cu atât mai mult cu cât constată din cele petrecute la Cluj, că ideia unificării n'a pătruns încă definitiv în toate conştiinţele româneşti".

„Este trist dar adevărat"!

In urma lămuririlor pe cari ni le dă d. ministru Lapedatu, opinia publică românească de pretutindeni, va şti desigur câtă atenţie trebue să acorde aşa zi-selor „conferinţe culturale" de la Cluj.

MICA PUBLICITATE
3 LEI CUVÂNTUL

DE INCHIRIAT imediat cameră mobilată. Adresa la Administraţia.

Atentiune!

S'a rezolvat problema mizeriei de lumină electrică!

Lampa de petrol
alui
Somlyai,
care arde necontenit se găseşte pe un preţ bagatelin prăvălia de sticlă

SOMLYAI
Cluj, Calea Victoriei 4.

Atelierul de reparaţii C. 6. A. Cluj.

Licitaţie publică

In ziua de 12 Ianuarie 1925 ora 10 dim. se va ţine licitaţie publică la acest Atelier pentru vânzare unei locomobilă de treerat cu oferte închise. Condiţiunile sunt cuprinse în caetul de sarcini ce se poate vedea între orele 8—12 în zilele de lucru, la acest Atelier.

HUNWALD
CLUJ,
Str. Viahuţa 3.

Telefon interurban
147.

12

Fabrica de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efectuim şlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile şi după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte Mare depozit de geamuri şi întreprindere de pus geamuri.

Geamuri decorative. Mare depozit de geamuri pentru vitrine

Intreprinderea de Instalatiuni
Electrice a Orasului Cluj
alasata Uzinelor Electrice
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalaţiuni electrice de înaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi reparaţiuni în mod radical. Staţiune specială: de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte,
erte şi devize efectuate de specialişti, la cerer

Punerea în aplicare a legii energiei

Prima şedinţă a consiliului superior al energiei — Expunerile d-lui ministru Tancred Constantinescu şi d-lui prof. Mrazec — Constituirea Consiliului — Intocmirea regulamentului legii energiei

Consiliul superior al energiei, instituit de curând în baza legei factorilor de energie, s'a întrunit Joi seara la ministerul de industrie şi comerţ în prima lui şedinţă de constituire.

Au participat toţi membrii şi anume: dnii ing. Elie Radu ca delegat al consiliului superior de control şi îndrumare, ing. Rudolf Oprean delegat al consiliului superior al apelor, ing. insp. gl Victor Bruckner delegat de ministerul comunicaţiilor, Al. Crăsnaru din partea consiliului superior administrativ, Const. Romano, (Curtea de apel Bucureşti), ing. D. Leonida şi C. Buşilă delegaţi ai Asociaţiei generale a inginerilor români, ing. C. R. Mircea din partea Uniunei generale a industriaşilor, Const. Brătianu din partea consiliului superior al economiei naţionale, prof. L. Mrazec din partea institutului geologic, ing. Virg. Alimăneşteanu (Asociaţia inginerilor de mine), N. Bădurescu delegat al intereselor muncii şi dr. Şt. Bogdan chimist numit de ministerul de industrie şi comerţ.

Expunerea dlui ministru al industriei

Şedinţa a fost deschisă de d. ministru Tancred Constantinescu, care a făcut o succintă expunere asupra legii generatorilor de energie, accentuând că ea tratează în general, problema combustibililor în România, adică a celor patru factori principali producători de energie: cărbunele, gazul metan, petrolul şi forţa hidraulică.

Ocupându-se apoi de coordonarea acestor factori şi de utilizarea lor, d sa subliniază nevoia de a se rectifica actualul traseu al căilor ferate, potrivit modului de repartiţie al surselor de energie naturală. Mai ales utilizarea diferitelor căderi de apă ar fi una din importantele plasări pentru dobândirea curentului electric. Printre cele mai importante forţe hidraulice se pot enumera acelea de pe Valea Oltului, Jiului, Argeşului, Buzăului, etc. Trecând la utilizarea gazului metan, a arătat că ea are nevoe de o reglementare metodică.

D. ministru termină, precizând rolul consiliului superior al energiei, care este acela de a pune bazele de executare nouei legi a energiei.

Lucrările de electrificare

D. prof. I., Mrazec a făcut apoi o expunere sumară asupra activităţii fostei comisiuni pentru lucrările de electrificare, înfiinţată în 1922 şi care a funcţionat până la votarea nouei legi pe lângă Institutul geologic al României.

Dsa a arătat că programul de activitate al acestei comisiuni a avut de obiect cărbunele, petrolul — făcând evaluarea zăcămintelor de petrol, — gazul metan — fără să se fi ajuns totuşi la rezultate certe — şi forţa hidraulică, asupra căreea s'au făcut lucrări în special pe valea Oltului, Jiului, Argesului şi Buzăului cu rezultate certe numai în ce priveşte valea Jiului, în urma studiilor şi lucrărilor dlui ing. Georgescu.

Constituirea consiliului

Consiliul superior al energiei a procedat apoi la constituirea lui, alegând preşedinte pe d. ing. Elie Radu şi vicepreşedinte pe d. prof. L. Mrazec.

S'a instituit o comisiune, compusă din dnii: C. Romano consilier la Curtea de Apel, ing. Leonida, Rudolf Oprean şi ing. Sofian, în calitate de secretar, căreia i s'a dat însărcinarea de a întruni proiectul de regulament pentru aplicarea legii energiei.

A fost delegat apoi d. ing. C. Buşilă ca membru în consiliul superior al minelor, iar în consiliul superior al apelor hotărindu-se să fie numit viitorul director general al energiei.

Miscarea populatiei la Cluj în ultimii 5 ani

Câteva constatări şi comparaţii

A doua zi după anul nou ziarul nostru a publicat datele statistice ale oficiului stării civile din Cluj asupra mişcării populaţiei în cursul anului 1924.

Am avut în anul trecut la Cluj 1 754 căsătorii, 1858 naşteri şi 1592 morţi. Dăm în cele ce urmează datele statistice din alţi patru ani: In 1923 809 căsătorii 1986 născuţi şi 1593 morţi — 1922: căsători 890, naşteri 2303 şi 1620 decesuri. — 1921 căsători 939, naşteri 2290, decesuri 1580. 1920: căsătorii 985, naşteri 2067 şi 1720 decesuri.

Comparând acum datele acestea dela fiecare poziţie vedem că la căsătorii este o vădită tendinţă de descreştere. Dela 1920 încoace an de an numărul lor a scăzut, cauza acestei scăderi este întârzierea căsătoriilor provocată de război, ca aşa că este firesc să nu mai avem astăzi atâtea căsătorii ca în anii trecuţi.

De asemenea o cauză este şi criza de locuinţe.

Naşterile au fost în creştere până în 1922 când numărul lor atinge maximul de 2303. In anii următori a urmat o scădere. Totuşi în 1924 avem mai mulţi născuţi ca în 1920.

In cei cinci ani de care ne ocupăm mortalitatea a fost mai mare în 1920 şi mai mică în 1921. Diferinţa între 1921 şi cei din urmă doi ani este abia de 12 şi 13.

Insfârşit făcând după fiecare an diferinţa între naşteri şi decesuri reiese că anul cel mai puţin favorabil creşterii populaţiei la Cluj a fost cel trecut adecă 1924, cu un spor de 266. Acestuia îi urmează 1920 cu un spor de 393, apoi 1923 cu 347. Sporul populaţiei a fost mai mare în 1921 şi anume de 710, iar în 1922 de 693.

In comparaţie cu numărul populaţiei Clujului aceste sporuri ale populaţiei sunt cam reduse, este adevărat. Nu poate fi totuşi vorba de-o descreşte sau stabilizare a populaţiei. Deodată cu refacerea economică a ţării se vor spori în mod binesimţit naşterile.

Afară de aceasta mişcarea populaţiei la Cluj o mai influinţează într'o măsură reală şi imigrările dela sate şi din alte oraşe.

Intr'un număr viitor vom căuta să prezentăm alt aspect al acestei probleme.

O scrisoare deschisă

D. Bernády explică motivele retragerii dsale

Cam târziu — dar în sfârşit totuşi — d. dr Bernády György a publicat un manifest în forma unei scrisori deschise adresate poporului unguresc cuprinzând motivele retragerii dsale dela preşidenţia partidului maghiar.

In numărul de mâine ne vom ocupa pe larg cu acest interesant manifest.

Un împrumut de două miliarde pentru universităţi

Consfătuirea dela ministerul instrucţiunii

In vederea obţinerii unui împrumut prin mijlocirea Societăţii Naţiunilor pe care ministerul instrucţiunii voeşte să-l facă pentru acoperirea nevoilor învăţământului universitar, a avut loc eri dimineaţă la ministerul instrucţiunii şi sub preşedinţia dlui dr. C. Anghelescu, o consfătuire la care au luat parte reprezentanţii tuturor universităţilor noastre.

Dl dr. C. Anghelescu după ce a spus intenţiunea dsale, de a face apel la Liga Naţiunilor de a sprijini materialmente opera de refacere a universităţilor noastre, a rugat pe reprezentanţii universităţilor, de a întocmi, în cel mai scurt timp posibil memorii detaliate asupra nevoilor fiecărei facultăţi.

Ministrul instrucţiunii a rugat totodată pe profesori, ca propunerile de acoperire a acestor nevoi să nu depăşească suma de două miliarde lei, pe care dsa asigură că o va obţine cât de curând.

Curierul spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Duminecă matineu: „Ţiganul" (Cu concursul dlui Szentgyörgyi. Preţuri reduse. Seria 18).
Duminecă seara: „Cele trei graţii (a 5 oară. Abonament şters. Preţuri de Premieră. Seria 19).
Luni: „Mizantropul". (Cu distribuţia nouă a rolurilor. Ciclul Molière. Preţuri obişnuite. Abonament de Premieră No. 32. Seria 20).
Marţi: „Căpitanul Cântăreţ" a 10 oară Abonament şters. Preţuri de premieră, Seria 2.
Miercuri: „Frinţesa şi Chelnerul" a 3 oară. Preţuri obişnuite. Abonament de zi 55. A. Seria 22.
Joi: „Căpitanul Cântăreţ" a 11 oară. Abonament şters. Preţuri de premieră. Seria 23.
Vineri: „Fiica Parisului" operetă. Premieră. Abonament de premieră 33. Preţuri de premieră. Seria 24.
Sâmbătă matineu: „Turta". Reprezentaţie pentru tinerime cu preţuri reduse. Conferează profesorul Kende. Seria 25.
Sâmbătă seara: „Fiica Parisului" a 2 oară. Preţuri obişnuite. Abonament de zi 56 B. Seria 26.
Sâmbătă seara, orele 10 şi jum.: „Camerista" comedii. Premieră. Abonament şters. Preţuri de premieră. Locurile abonenţilor se vor rezerva până Marţi, orele 12 din zi. Seria 27.
Duminecă matineu: „Căpitanul Cântăreţ" a 12-a oară. Preţuri obişnuite. Seria 28.
Duminecă seara: „Fiica Parisului" a 2 oară. Preţuri de premieră. Abonament de zi 57 A. Seria 29.
Luni: „Camerista" a 2 oară. Preţuri obişnuite. Abonament de zi 58 B. Seria 30.

Ultime informaţii

— Dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor şi artelor, în dorinţa de a realiza propunerea dlui Al. Valjean, directorul general al teatrelor de a înfiinţa Teatrul de Vest, a convocat într'o consfătuire la minister pentru Joi 15 Ianuarie pe toţi prefecţii şi primarii oraşelor regiunei de Vest a ţării.

— O delegaţie de institutori din Ardeal, în frunte cu dl de putat Pora, s'a prezentat eri dimineaţă d lui dr Anghelescu, ministrul instrucţiunei; şi a cerut să se acorde şi învăţătorilor din teritoriile alipite gradaţia de merit şi cea militară, dar numai acelora cari fac dovada că au luat parte la frontul românesc în contra inamicilor. Dl dr Anghelescu a promis că va cerceta fiecare caz în parte şi va acorda aceste gradaţii tuturor acelor cari se vor dovedi că au luat parte în război în condiţiunile cerute de delegaţie.

— Căminurile studenţeşti din Cluj au fost redeschise astăzi. Toţi studenţii căminişti vor fi reprimiţi.

— Amplificarea apaductului va fi începută la primăvară. Planurile precum şi lucrările au fost aprobate de Minister şi Consiliul technic superior. Concesionarea lucrărilor a fost făcută către dl inginer Negruţiu, preşedintele Camerei de comerţ asociat cu două întreprinderi. Sumele necesare acestor lucrări oraşul le va procura din streinătate prin intermediul băncilor locale. Imprumutul acesta va fi amortizat într'un period de 10 ani.

— A apărut „Foaia Tinerimei" Anul VIII Nr. 21—25 cu articole de Vladimir Donescu, Maria Cuntan, N. Dimitriu, I. Ciorănescu şi alţii şi o bogată şi interesantă cronică culturală. Red. şi Adm. Bucureşti, Str. Ştefan Mihăileanu 20.

— Ni se anunţă din Arpaşul de jos, fruntaşa comună din ţara Oltului, că datorită zelului depus de conducătorii de acolo a luat fiinţă o societate culturală pentru ridicarea unei case naţionale şi unei biblioteci în acea comună. Lucrările în vederea construcţiunii vor fi începute în primăvara aceasta, conducătorii şi poporul din Arpaş merită toată lauda pentru stăruinţa lor depusă pe teren cultural.

— Eri dimineaţă s'au ţinut la ministerul de instrucţie publică două consfătuiri cu inspectorii şi revizorii şcolari din ţară, cărora d. dr. C. Angelescu le-a dat instrucţiuni.

Cea dintâi, la orele nouă referitoare la noua campanie de construcţiuni de şcoli şi cea de a doua cu reprezentanţii tuturor facultăţilor dela Universitatea din Capitală, în vederea deschiderii cursurilor, care se va face Luni 12 Ianuarie.

— Luni seara va avea loc în sala mică a restaurantului New York, a patra convenire din ciclul organizat de către „Societatea de Mâine". Va vorbi dl Vasile Goldiş.

— Dl dr Ion Maghieru, şef de lucrări la Universitatea din Bucureşti, a fost numit profesor titular la catedra de fizică a şcolii Politechnice din Timişoara.

— Termenul prezentării declaraţiilor de impunere expiră la 31 Ianuarie. Contribuabilii, cari până la această dată nu vor face declaraţii va fi impuşi în lipsă.

— D. Paul Goma inspector general administrativ, a fost delegat de către ministerul de interne să facă o anchetă la prefectura jud. Ciuc. Se ştie că la această prefectură fostul prefect, d. Spătaru, a lăsat o sumă de neregului cari au creiat destule piedeci actualului prefect, d. IulianFlorea. Se crede că în urma constatărilor pe care le face d. inspector Goma, administraţia judeţului Ciuc va reintra în normal.

— Cu siguranţă succesul cel mai mare al carnevalului acestui an îl va avea „Serata Dansantă" aranjată de funcţionarii români de bancă, industrie şi comerţ din Cluj, care va avea loc în ziua de Sâmbătă 17 crt. în toate saloanele hotelului New York. Se preferă costumele naţionale pentru doamne.

— In ziua de 7 Ianuarie, dna Maria Dombay a ţinut o interesantă conferinţă cu titlul „Inapoi la furcă", în sala Societăţii de patronagiu a femeilor din Braşov. Dnele cari au fost de faţă, sub impresia conferinţei au hotărât reînvirea aşa numitelor „şezători", la cari, în locul „jour"-urilor costisitoare de până acum femeile ar toarce, luptând astfel împotriva luxului.

— A apărut în editura: „Cartea Românească": Pagini Alese No 170, Icoane Scumpe de V. Militaru. Preţul Lei 3. — Pagini Alese No 171, Poveste de J. L. Caragiale. Preţul Lei 3. — Pagini Alese No 169, In Muntii Nostrii de Al. Vlahuţă. — Preţul Lei 3. — Pagini Alese No 167, Cum a căpătat Sarioioiul vie, de Victor Grasescu (t. Basarabeanu). Preţul Lei 3.

— Astăzi a avut loc la primărie o consfătuire în vederea stabilirii preţurilor maximale la peşte. A prezidat d. consilier orăşănesc Aurel Moga, luând parte d. subprefect Simu, ca reprezentant al consumotorilor, d. Cristea, reprezentând direcţiunea zootechnică, d. Căciulă din partea Camerei de industie, d. Mazuchi, inspector comercial şi reprezentanţii comercianţilor de peşte.

După îndelungate discuţiuni s'a ajuns la următoarea soluţiune:

O asociaţie a comercianţilor de peşte va aduce un transport de peşte dela Galaţi, preţurile maximale fiind apoi fixate în baza preţurilor stabilite de minister, adăugându se cheltuelile de transport. D. Eleiteropol şi-a luat angajamentul de-a vinde chiar şi până la data aceasta pe preţuri cu mult mai reduse decât cele din ordonanţa de maximare din luna trecută.

— 500.000 lei poate câştiga oricine, jucând la *Loteria Presei din Ardeal şi Banat*. Comandaţi biletele la Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat, Cluj, palatul Bánffy. Preţul a 10 bilete 10 lei. Tragerea la 16 Februarie 1925.

Pentru amplificarea legii învăţământului primar

Toţi inspectorii şi revizorii şcolari au fost convocaţi la ministerul instrucţiunei, într'o conferinţă care are de scop aplicarea nouei legi a învăţământului primar.

Dl dr Angelescu, ministrul instrucţiunei, a prezidat această conferinţă.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul VI Nr. 1264 — 4 PAGINI — 2 LEI — 4 PAGINI — Marți 13 Ianuarie 1925

Infrățirea

CLUJ 14 IAN 925 b 1 b
On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român Sibiu
R. 1
7108

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 lei
PE 6 LUNI . . . . . 240 lei
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 lei
PE 1 AN pentru autorități . . . 960 lei
PE 1 AN pentru preoți și învățători 960 lei

FRAMANTARILE OPOZIȚIEI

Opoziția a început iarăși să se agite. Se vorbește iarăși despre un „bloc al opoziției"; se vorbește despre un așa zis „front unic"; și se mai vorbește, aici în Clujul care se pare a fi leagănul tuturor îndrăznelilor și tuturor nesocotințelor, despre un „bloc ardelenesc de opoziție."

Această fierbere n'are însă nici o justificare logică. Opoziția își dă iluzia că lucrează, Parlamentul fiind în vacanță. Atâta-i tot. Nici „blocul", nici „frontul unic", și nici așa zisul „bloc ardelenesc" nu sunt idei noui; asemenea soluții s'au mai ventilat pentru a scoate opoziția din impas, fără niciun rezultat. Realizărei lor s'au opus, încă dela început, tendințele deosebite din fiecare partid din opoziție, ca și structura lor intimă deosebită. Ori, pentru a duce astăzi la vre un rezultat, schimbatu-s'a ceva? aduc ceva nou partidele opoziției, aceleași cari tratează acum, cu aceleași cari tratau atunci? Fără îndoială, nu!

Partidul național nu și-a modificat nimic din felul său de a fi. Așa zisa acțiune a dlui Goldiș, eșuată, dovedește cu prisosință aceasta. Partidul țărăuist deasemenea și-a păstrat cu sgârcenie oamenii și principiile. Incercarea de fuziune cu partidul național, condiționată de unele renunțări, a dat greș tocmai pentrucă țăraniștii n'au consimțit să cedeze.

Dl Iorga a riscat odată o vorbă către partidul național, iar a fost respins fără discuție. Era după fuziunea partidului naționalist democrat cu fracțiunea din partidul poporului, care urmase pe dl Argetoianu. Condițiunile unei apropieri erau atunci aceleași ca și astăzi. Și dacă atunci nici nu s'a putut sta de vorbă, pentru ce s'ar putea trata astăzi?

Dar este evident că nimic nu este serios în aparenta frământare a opoziției, pe care o semnalăm. Cele două comunicate publicate, mai întâi de țărăniști, apoi de partidul național afirmă categoric că la *centrul* acestor partide nu este în discuție nici fuziune, nici „bloc" și nici „front unic". Cele câteva discuții particulare și un proces verbal încheiat la Bârlad de câțiva naivi, la îndemnul câtorva interesați, nu pot fi socotite ca expresie a unei dorințî diriguitoare, ci ca manifestări disparate, păgubitoare ordinei și disciplinei de partid. Acesta e tonul celor două comunicate, cari sub dojana conținută a cuvintelor, trădează profunda vrăjmășie dintre partidele de opoziție.

In fața acestor comunicate, partidul naționalist al poporului a avut cumințenia de a se face că nu știe nimic. Dl Argetoianu, care împreună cu dl Grigore Filipescu, pusese la cale „lovitura" de la Bârlad, și a dat seama că încercarea sa a fost nelalocul ei, și s'a retras prudent.

Așa cum este astăzi călăuzită opoziția și în forma actuală, în care se află partidele de opoziție, o colaborare sub orce formă este imposibilă. D. Iorga a spus o de nenumărate ori: Până ce opoziția nu vă căpăta o conștiință a rolului ei, orice frământare e sterilă și orice tendință e inutilă.

Dar dacă „blocul" sau „frontul unic" nu se poate realiza între partidele de opoziție cu un caracter mai mult sau mai puțin general în viața publică a țărei, cu atât mai puțin ideea zămislită în sala mică a restaurantului New-York din localitate poate fi realizabilă. Ideea unui „bloc ardelenesc", chemat să colaboreze cu orice partid ar fi la guvern, este pur și simplu monstruoasă prin conținutul ei moral.

Cum sa putut ajunge, în împrejurările de astăzi la credința că Ardealul poate fi luat în arendășie politicești de un grup de oameni, nu ne putem îndeajuns explica! Aceeași încercare o făcuse și partidul național și a trebuit să renunțe la ea deși partidul național avea în sprijinul său, cel puțin, tradiția care face din fiecare ardelean un membru al său. Vremurile însă s'au schimbat și vechea tradiție a trebuit să adopteze împrejurărilor. lăsând câmp liber temperamentelor să se orienteze politicește în sfera lărgită a vieței noastre publice, după dispozițiunile lor specifice, după aspirațiunile lor firești și după credințele lor proprii.

Ardelul a pătruns astfel în angrenajul vieței generale românești și nu mai poate fi întors la o practică politică îngustă. Închisă în cât va ambiții de nimic justificate și în câteva pofte, cari trebuiesc hotărât scurtate.

Exportul nostru de vite

Imbunătățirile aduse de convențiunea cu Cehoslovacia — Cauzele reducerii exportului

Cititorii noștri și-amintesc că în cursul toamnei trecute s'a încheiat la București între România și Cehoslovacia o convențiune veterinară. Inainte de-a fi ratificată, această convențiune a fost obiectul unor vii discuțiuni, și conclusiunea generală la care s'a ajuns, a fost că ea este menită să ne aducă o intensificare a exportului nostru de vite. Și într'adevăr Cehoslovacia este astăzi unul din debușeurile principale ale pieții noastre de vite.

Stând de vorbă cu câțiva negustori de vite, am căutat să vedem, ce părere au despre îmbunătățirile așteptate dela amintita convențiune.

Din capul locului, — ne spun convorbitorii noștri, — trebue să se recunoască faptul că în ultimul timp exportul de vite a scăzut din an în an. Cauzele acestei scăderi sunt variate și nu toate vor fi înlăturate prin convențiunea ce va fi ratificată zilele acestea. Ar fi deci absurd să se creadă că exportul nostru de vite va primi prin convențiunea cu Cehoslovacia desvoltarea, ce ar corespunde nevoilor reale ale producțiunii de vite.

Fără îndoială reglementarea, la care s'a ajuns la București, este atât în folosul nostru, cât și al Statului vecin. Noi vom putea exporta mai mult, iar Cehoslovacia nu va mai întâmpina piedeci atât de mari la aprovizionarea populației cu carne.

Dar totul se reduce la înlăturarea prohibițiunilor de până acum, severe de tot în privința importului de vite al Cehoslovaciei.

Aceste prohibițiuni aveau menirea să apere Cehoslovacia de infecțiuni la vite. La import erau admise numai vite de proveniență din plase necontagiate de nici un fel de boală de vite, plase învecinate de plase deasemeni necontagiate. Prin convențiunea din toamnă aceleași dispoziții prohibitive au fost restrânse la comune.

Dacă aceste condițiuni ale importului de vite ai Cehoslovaciei ar fi constituit unica piedecă a desvoltării exportului nostru în această țară, ar urma să înregistrăm o considerabilă urcare a stocului de vite exportate. Regimul inaugurat de convențiunea din toamnă este într'adevăr bazat pe cel mai larg spirit de concesiune din partea Cehoslovaciei.

Cauza stagnării exportului nostru de vite, — ne spun negustori de vite — este cu totul alta. Sunt taxele prea urcate pe exportul vitelor și aceasta într'un timp când majoritatea celorlalte țări au introdus absoluta libertate a exportului. Inregistrăm această observațiune a convorbitorilor noștri, cu toate că nu suntem de acord cu ei, căci noi credem deplin justificate taxele de export existente.

O altă chestiune relevată de comercianții de vite este aceea a așa ziselor birouri concesionate, care în toate stațiunile dela frontieră percep taxe urcate, bucurându-se de avantagiile unui monopol la vămuirea și expedițiunea vitelor exportate.

La toate acestea, se mai adaugă urmările crizei de numerar și fluctuațiile continue ale pieții mondiale de vite.

Având însă în vedere că creșterea de vite este principalul izvor de venit al sătenilor din aproape întreg Ardealul, — conclud negustorii de vite — trebue să fie luate măsuri de protegiuire a exportului de vite. Și aceastd cu atât mai vârtos, cu cât în ultimii ani exportul s'a redus la un minim nemai pomenit până acum.

„PENTRU CE?..."

Scrisoarea deschisă a dlui dr. Bernady György către săcui, în special către fruntașii acestora: Görög Ioachim, T. Nagy Imre, Ferency Geza, Vajna Miklos, Pál István, etc. — D. Bernady întreabă: pentru ce mă urîți?

Cunoscutul fruntaș al ungurilor ardeleni, dl dr Bernády György se înfățișează din nou în fața opiniei publice. Mărturisim că după inexplicabila d-sale retragere în ajunul alegerii de președinte al partidului maghiar — retragere ce, după părerea multora dintre democrați, a echivalat cu o desertare dela datorie — ne închipuiam că dl Bernády se va retrage cu totul din viața politică. Căci nu puteam presupune că un bărbat cu trecutul dlui Bernády să poată comite din nepricepere, grava greșală politică de a se retrage tocmai în momentul când întreaga democrație maghiară din Ardeal îl aștepta ca pe un Mesia salvator. Credeam că desgustul d sale manifestat prin renunțarea la candidatura la președenție are ca bază hotărîrea fermă de despărțire pe tot timpul vieții de tot ce e politică.

Aceste credințe însă a fost desmințite de manifestul lansat zilele aceste de dl Bernády.

*

Manifestul — cuprinzând 3 pagini de gazetă — are forma unei scrisori deschise adresate săcuilor, în special către fruntașii acestora dd. Görög Joachim, Nagy Imre din județul Ciuc, Ferenczy Géza, Vajna Miklós din județul Treiscaune, Pál István, Szakáts Péter din județul Odorhei și Abos József, Agyagossy din județul Mureș Turda.

La începutul manifestului dl Bernády se plânge contra intrigilor, învinuirilor și calomniilor lansate de dușmanii d-sale cu prilejul adunării dela Brașov. Urmează — în mare — autobiografia d-sale.

Tatăl dlui Bernády a fost farmacist. Iubirea d-sale de neam de limba maternă și de muncă — după mărturisirea d-lui Bernády — a fost moștenită dela părinți.

Cariera de farmacist a tatălui a fost urmată — vreme de un deceniu — și de fiu care peste câțiva ani a devenit om politic — deputat al orașului în Parlament — și factor de seamă în administrație.

Increderea cetățenilor îl ridică pe scaunul de primar al orașului Târgu-Mureș. Urmează descrierea activității d-sale plină de roade în calitate de primar al orașului Târgu-Mureș.

Recunoaște că a voit să transforme acest oraș într'un adevărat centru cultural, comercial industrial și economic al tuturor săcuilor, pentruca Târgul-Mureș să binemerite numirea de „capitală săcuiască.

*

După părerea noastră aceste cuvinte ale d lui Bernády rostite acum după atâția ani de la unire sunt cinice și ne la locul lor

Pentru activitatea de acest fel a dlui Bernády nu se cuvine nici un cuvânt de laudă. Din potrivă — activitatea de maghiarizare — sau, dacă voiți: săculzare forțate a acestui centru încunjurat cu sate românești a fost ceva anticultural, antidemocratic, și potrivnic progresului uman. Este destul de trist că dl Bernády încearcă chiar și azi să se laude cu greșelile șovinismului maghiar de odinioară.

*

In anul 1912 dlui Bernády i s'a facut cinistea escepțională de a fi numit prefect al orașului Târgu-Mureș în timpul războiului mondial d-sa a făcut totul pentru populația suferindă.

După încălărea tratatului de pace d. Bernady a propovăduit acomodarea la noulle împrejurări, fără însă a renunța la drepturile minorității maghiare.

Care a fost însă răsplata activități desinteresate pentru săcui? — se întreabă d. Bernády cu antipatie dez și hotărât manifestată

Aceiași dușmănie s'a manifestat împotriva d-lui Bernády și cu prilejul adunării de la Brașov când adversarul d-sale principal a fost d. Sándor Iozsef.

D. Bernády recunoaște că motivul retragerii d-sale de la președenția partidului a fost antipatia masselor săcuiești

Manifestul d-sale se încheie astfel:

„Vă rog stăruitor să'mi rspundenți la următoarea întrebare: Care este motivul urei nempăcate îndreptate împotriva mea a poporului săcuesc pentru a cărui desvoltare economică, comercială am muncit atâția ani dearândul?"

De manifestul d-lui Bernády ne vom ocupe altă dată. Deocamdată, ne mărginim a constata — ceiace d. Bernady probabil încă nu știe — că populația săcuiască de ordine și luminată nu a putut și nu poate primi cu simpatie pe cei ce viu în numele iredentismului comunist al partidului maghiar.

In chestia pompelor funebre

— In ultima sa ședință comisiunea financiară a orașului s'a ocupat cu chestiunea municipalizării întreprinderilor de pompe funebre. Orașul primise o ofertă din partea dlui Ion Pop, în care oferea orașului un beneficiu însemnat în schimbul concesionării acestor întreprinderi. Comisiunea financiară a constatat că oferta dlui Pop nu coprinde garanții destrul de reale, așa că ea a fost respinsă.

Un interesant proces de presă

Procesul de agitaţie prin presă a ziaristului Szász Endre — Dela unire încoace acest proces de agitaţie prin presă este cel dintâi în Ardeal — Toleranţa regimului românesc s'a manifestat prin achitarea dlui Szasz

Acum trei ani cunoscutul gazetar ungur dl Szász Endre, pe atunci redactor responsabil al ziarului „Ujság" din Cluj, a scris câteva articole grăşit concepute contra românizării Clujului care — după părerea distinsului publicist maghiar — trebuia să rămână cu caracterul lui de oraş maghiar.

Articolele depăşind graniţele calmului şi judecăţii senine, cuprinzând violenţe inadmisibile, dl Szász Endre a fost dat în judecată pentru agitaţie.

Procesul — cel dintâi de acest fel dela unire încoace — s'a desbătut Sâmbătă la Tribunalul Cluj. Magistraţi cari au judecat procesul au fost dd. dr Bohăţiel preşedinte şi dr Iepure şi Pastia. Procuror: dr Liviu Ilea. Apărător: dr Szegő Imre.

La întrebarea preşedintelui dl Szász răspunde că nu se simte vinovat. Recunoaşte violenţa articolelor, dar se scuză invocând tulbureala vremurilor de transiţie.

Dl procuror dr Ilea rosteşte un admirabil rechizitoriu contra presei duşmănoase ţării. Această presă nu alege mijloacele pentru inducerea în eroare a mulţimei naive şi pentru tulburarea armoniei sociale. Ea propagă iredentismul, asmuţând poporul maghiar contra naţiunei române.

Cele afirmate în articolul dlui Szász nu corespund adevărului. Este bine ştiut că funcţionarii unguri au refuzat statului român depunerea jurământului de credinţă. Indepărtarea lor nu poate fi calificată deci drept act de intoleranţă. Afirmaţiile minoritare că ar fi asupriţi cuprind falsuri temerare. Cultura, literatura, teatrul şi şcoala minoritară înfloresc şi cei ce, cu toate acestea, îşi fac o profesie din a atăca prin presă autorităţile şi statul, sunt agitatori.

Apărătorul dl Szegő Imre începe desvoltând teorii despre menirea superioară a presei şi despre dreptul ei de a critica. Presa este un mijloc al răspândirii culturii şi un important factor al progresului uman. Afirmaţie cuprinsă în articolele incriminate că armele românizării nu poate fi forţa, ci numai cultura, munca şi înţelegerea, este adevărată.

Cere Tribunalutui să nu se orienteze după exactitatea sau inexactitatea afirmaţiilor din articolele dlui Szász ci să cerceteze dacă există sau nu intenţia autorului de a agita contra statului romău.

*

După deliberare, Tribunalul comunică sentinţa.

Dl Szasz Endre este achitat.

Sentinţa a fost primită cu satisfacţie de întreaga opinie publică românească şi minoritară.

Minoritarii s'au putut încă odată convinge de toleranţa regimului românesc, că justiţia românească este de o obiectivitate demnă de toată lauda, că aceiaşi justiţie *este o instituţie ce stă deasupra oricărei politici cotidiane şi ocroteşte nu numai pe cetăţenii români de naştere şi pe cei minoritari*" — vezi comentariile ziarului „Ujság".

Iar noi „valahii" „balcanicii" şi „intoleranţii" ne putem mândri că la noi domneşte cea mai perfectă libertate a presei şi a convingerilor. De la unire încoace gazetarii unguri nu au suferit nici o singură zi închisoare şi nici un ban amendă pentru convingerile sau scrisul lor adeseori iredentist şi îndreptat contra ţării.

Că în privinţa asta cum s'a purtat faţă de noi „cultă" şi „occidentala" Ungarie nu trebue să o mai spunem.

Reluarea negocierilor cu Sovietele

O dezminţire a Ministerului de externe

Direcţiunea Presei din Ministerul de externe ne transmite următoarele:

„Unele ziare a publicat ştirea că dl Inculeţ, ministrul Basarabiei, pleacă la Paris pentru a relua negocierile cu Sovietele.

Unul din aceste ziare a publicat chiar un pretins interview luat dlui Inculeţ la Chişinău. Atât ştirea cât şi interviewul sunt cu desăvârşire inexate.

Dl Inculeţ pleacă în străinătate în interes personal; d-sa nu are absolut nici o misiune şi nici vorbă nu e, în momentul de faţă, ca România să reia, direct sau indirect, negocierile cu Sovietele.

Curierul spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Marţi: „Căpitanul Cântăreţ" a 10 oară Abonament şters. Preţuri de premieră, Seria 2.

Miercuri: „Frinţesa şi Chelnerul" a 3 oară. Preţuri obişnuite. Abonament de zi 55. A. Seria 22.

Joi: „Căpitanul Cântăreţ" a 11 oară. Abonament şters. Preţuri de premieră. Seria 23.

Vineri: „Fiica Parisului" operetă. Premieră. Abonament de premieră 33. Preţuri de premieră. Seria 24.

Sâmbătă matineu: „Turta". Reprezentaţie pentru tinerime cu preţuri reduse. Conferează profesorul Kende. Seria 25.

Sâmbătă seara: „Fiica Parisului" a 2 oară. Preţuri obişnuite. Abonament de zi 56 B. Seria 26.

Sâmbătă seara, orele 10 şi jum.: „Camerista" comedii. Premieră. Abonament şters. Preţuri de premieră. Locurile abonenţilor se vor rezerva până Marţi, orele 12 din zi. Seria 27.

Duminecă matineu: „Căpitanul Cântăreţ" a 12-a oară. Preţuri obişnuite. Seria 28.

Duminecă seara: „Fiica Parisului" a 2 oră. Preţuri de premieră. Abonament de zi 57 A. Seria 29.

Luni: „Camerista" a 2 oară. Preţuri obişnuite. Abonament de zi 58 B. Seria 30.

Citiţi şi răspândiţi: „Infratirea Poporului" cea mai bună gazetă săptămânală.

Vânzare excepţională!

Paltoane model de dame

în urma sezonului înaintat pe orice preţuri acceptabile la magazinul de mode de dame

Diamanstein şi Moskovitz

CLUJ,

Calea Regele Ferdinand 25, vis-a-vis de posta principală

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Marţi, 13 Ianuarie 1924

CINEMA SELECT

PREMIERA!

Suflet Marinimos

Monumentală, zguduitoare dramă în 10 acte, din viaţa Parisiană cu un aranjament uimitor. In rolul principal: **France Dhelia şi Severin Mars**

CINEMA URANIA

Premieră!

Dragoste şi crimă

Dramă senzaţională criminală în 6 acte. In rolul principal: BETTY COMPSAN

CINEMA APOLLO

Premiera!

Parisul Suteran

Dramă de aventuri în 6 acte, după romanul lui EUGEN SUC. In rolul principal: EVA EVI

Cu preţuri neîntrecut de ieftine

vă puteţi provede de Crăciun

cu stofe pentru doamne si domni, mătăsuri, pânză si toate articolele de spălat 56 I.

la magazinul de modă

Heller, Weisz & Molnár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 6.

Mari resturi de mărfuri ieftine!

CEEKANNE

este ceaiul cel mai substanţial

DECI ŞI CEL MAI EFTIN ŞI CEL MAI FIN CEAI PUS IN COMERŢ

Uzinele de Fer şi Domeniile din Reşiţa S. A.

Aviz

Purtătorii de chitanţe definitive asupra acţiunilor emisiunei a IV-a (realizată în Mai 1924) sunt invitaţi să-şi prezinte chitanţele complect achitate la sediul societăţei, Bucureşti, Str, Povernei No, 2, între orele 9—12, spre a obţine acţiuni definitive.

Uzinele de Fer şi Domeniile din Reşiţa S. A.

1263

Atelierul de reparaţii C. 6. A. Cluj.

Licitaţie publică

In ziua de 12 Ianuarie 1925 ora 10 dim. se va ţine licitaţie publică la acest Atelier pentru vânzarea unei locomobile de treerat cu oferte închise. Condiţiunile sunt cuprinse în caetul de sarcini ce se poate vedea între orele 8—12 în zilele de lucru, la acest Atelier.

HUNWALD

CLUJ,

Str. Vlahuţa 3.

Telefon interurban 147.

12

Fabrica de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim şlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile şi după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte Mare depozit de geamuri şi întreprindere de pus geamuri.

Geamuri decorative. Mare depozit de geamuri pentru vitrine

Intreprinderea de Instalatiuni Electrice a Orasului Cluj alasata Uzinelor Electrice

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalaţiuni electrice de înaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, ***montări*** *de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi* ***reparaţiuni*** *în mod radical.* ***Staţiune specială:*** *de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.*

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte, devize efectuate de specialişti, la cerer

Conferința din Paris

Domnul ministru Vintilă I. Brătianu

despre: Rolul conferinței miniștrilor de finanțe interaliați și despre situația țării noastre în fața realității

Cu prilejul unui interview, d. Ministru de finanțe, după ce analizează caracterul diferitelor conferințe, insistă asupra sforțărilor făcute de România pentru consolidarea și organizarea statului, apoi evidențiază politica pacifică a acestei țări și poziția ce ea ocupă astăzi în rândul națiunilor civilizate

„Le Temps" din Ianuarie, sub titlul „România și conferința interaliată" publică următoarele declarații ale d-lui Vintilă Brătianu, ministrul nostru de finanțe.

„In ajunul întrunirii — scrie „Le Temps" a conferinței financiare a miniștrilor de finanțe aliați d. Vintilă Brătianu, sosind printre cei dintâi la Paris în vederea acestei conferințe, a bine voit să ne dea aspectul următor asupra situației economice actuale a României!

Relațiile franco—române

In afară — de plăcerea ce o simt — declară dl Brătianu — ori de câte ori vin în această țară care e unită prin atâtea legături cu România, și în acest Paris, unde am petrecut ca student, cei mai buni ani ai tinereței, sunt foarte fericit că iau parte la conferința miniștrilor de finanțe aliați. Și sunt bucuros nu numai că mi se dă ocazie de a participa la discuțiunea chestiunilor speciale figurând în programul conferinței, dar și pentru că reprezint un stat din nefericire prea depărtat de centrele mari occidentale și trebue în această calitate, să iau contact din timp în timp cu aceste centre, cari nu pot întotdeauna, — din cauza distanței — să aibă o imagine exactă a situației lăsate de războiul mondial țării mele.

România și conferințele precedente

— „Intr'adevăr, conferințele, ca aceea care va începe Mercuri sunt ocazii, nu numai de a remedia diferitele faze prin care a trecut aplicarea tratatelor, ci și de a judeca transformările adânci suferite de diferitele țări, — ca România bună oară.

Este o revizuire în special necesară în acest moment, tocmai când conferința interaliată care se deschide pare că inaugurează era soluțiunii — în ansamblul lor — a tuturor chestiunilor rămase în suspensie până azi.

Conferințele — și ele au fost numeroase — n'au putut totdeauna trebue să recunoaștem, să dea acestor chestiuni soluțiunile cele mai potrivite nici să accelereze executarea clauzelor tratatelor: planul Dawes, la care s'a recurs după șease ani de pace, e cea mai bună confirmare a acestui adevăr.

Nu vom nega bunele intenții manifestate, nici dificultățile survenite, fie din cauza lipsei unor precisiuni ale tratatului.

Mă voi mărgini să prezint exemplul României, pentru a vedea nu numai obstacolele ce trebuesc înscrise și sforțările depuse, ci chiar modul cum tratatele au fost adaptate la condițiunile speciale ale noastre.

Formulele generale și situațiile specifice fiecărui Stat

Conferințele precedente au păcătuit poate prin adoptarea unor formule foarte bine intenționate, dar a căror generalitate nu corespundea prea mult cu situația specifică a fiecărui stat.

S'a făcut clinică fără a se examina în prealabil condițiunile speciale a fiecărui bolnav. Intr'un memoriu compus, cu ocazia conferinței am arătat sarcinele ce ne apasă în urma războiului; ele au făcut din România un adevărat laboratoriu căci toate chestiunile erau pe tapet. După ce țara noastră a fost ocupată de armatele inamice, ruinată de război, părăsită și devastată de unul din principalii săi aliați, ea a avut, — după încheerea păcii, — să unifice patru regimuri, să organizeze — ca să zicem așa — din bucățele un nou stat și o nouă legislație, să unificăm patru monede depreciate, să facem un efort mare pentru ridicarea intelectuală a populațiunilor rămase în urmă cu cultura lor națională, din pricina dominațiunei streine — și mai mult decât atâta — să facem față la două reforme mari sociale, politice și economice: reforma agrară și sufragiul universal.

Politica națiunei românești

România a dus o viață de stat, chiar înaintea acestui război, avea o politică de stat, care corespundea cu aspirațiile sale naționale; era un factor viu de care trebuia să se ție socoteală în soluțiile ce trebuiau adoptate pentru ridicarea sa economică de după război. Ceea ce conferințele au uitat până azi, este faptul că eforturile colective făcute trebuiau să se grefeze pe efortul însuși al fiecărui stat interesat. Ajutând pe aceia cari erau capabili să se ajute pe ei înșiși, nu mai așa rezultatele puteau fi înzecite. Dacă ne convine azi să vorbim de eficacitatea acestui concurs, facem aceasta pentru că sforțările făcute de România după război, aproape fără nici un ajutor extern, și rezultatele obținute, au arătat că cu puțin se putea obține mult.

Opera de consolidarea și organizarea unui Stat întregit

Azi statul român, printr'o politică înțeleaptă și prin adevărate sacrificii interne, a putut să-și echilibreze budgetul, să oprească inflația monetară, să consolideze datoria sa externă, să înscrie la 1 Ianuarie 1925 serviciul complet al datoriei interne și externe și să afecteze o sumă destul de importantă la desvoltarea mijloacelor sale de comunicație. In altă ordine de idei, țara noastră a trebuit să fondeze școli și să formeze, în acelaș timp, profesori într'un număr considerabil, căci și școli și profesori lipseau aproape complet în nouile provincii.

Astfel în Transilvania pentru o populație de trei milioane oameni existau, sub vechiul regim, trei licee, dar erau 19 pentru 300.000 saxoni și 50 pentru aproape un milion de unguri. Acum am transformat sau creat din nou 120 de licee, 73 școli normale, am format mai bine ca 20.000 institutori pentru a înlocui pe profesorii de limbă streine. Am mai creat 6.000 școli primare numai în patru ani.

Toate acestea România, rămasă la propriile sale forțe, nu le-a putut realiza decât prin sacrificii impuse populației.

Astfel, pentru a nu cita decât două exemple, ea a menținut mai prejos de normal, leafa funcționarilor publici — era o problemă pe care e atacă în plin astăzi — și ea n'a putut plăti aproape nimic în ce privește despăgubirile de război, cu toate că sentințele judecătorești au evaluat aceste despăgubiri la 31 miliarde lei.

Văzând dificultățile întâmpinate în acest domeniu de către celelalte țări aliate, România a cerut cetățenilor săi să-și amâne revendicările lor asupra despăgubirilor.

Toate aceste eforturi ce s'a făcut ar fi putut fi mai rodnice dacă ar fi primit și concursul străinătății. Dar chiar și rezultatele deja obținute în condiții atât de dificile ar putea fi anihilate dacă printr'o aplicație nedreaptă a tratatelor România, deși țară învingătoare, ar fi nevoită să aibă un bilanț pasiv de război.

Bugetul. — Colaborarea capitalului strein. — Diferite chestiuni financiare

In ce privește situația financiară, statul român a trecut de punctul critic, de oarece actualul buget echilibrat, i-a permis să prevadă anumite disponibilități pentru refacerea țării și suntem pe cale să procedăm, conform legilor economice recent votate, la punerea în valoare a bogățiilor de cari dispunem.

Se cunoaște formula sub care a fost prevăzută colaborarea noastră cu capitalul strein. Aceea formulă nu corespunde numai gradului de evoluție actual al României, dar poate, — o cred — să contribue la ușurarea dificultăților încercate la epoca noastră de țările din Occident pentru a satisface propriile lor nevoi financiare; ele ușurează plasamentul produselor lor industriale, pentru cari România va fi de acum înainte o mare consumatoare pentru necesitățile utilajului său.

Criza de numerar existentă la noi ca și în multe alte țări nu poate fi decât o consecință trecătoare a consolidărei noastre monetare. Dar țara românească va fi negreșit în stare în curând să se utilizeze dacă nu chiar prin propriul ei capital exclusiv, cel puțin să contribue cu o parte însemnată la capitalul necesar exploatațiilor sale. Diferitele chestiuni studiate actualmente în vederea nouei sale organizări sunt dovezile acestor posibilități în viitor.

Opera de unificare și consolidare.

Parlamentul român procedează în acest moment la unificarea administrativă și în cea de a doua parte a seziunei, va vota probabil descentralizarea care nu numai că unifică cele patru regimuri juridice sub cari trăesc încă comunele noastre și distrietele dar desvoltă și inițiativa energiile generale prin sporirea inițiativelor și energiilor locale. Parlamentul e pe cale să complecteze și celelalte legi de unificare cerute de organizarea Românici noui; învățământul, cultul codul juridic, terminarea reformei fiscale prin reforma impozitelor indirecte. Căile noastre ferate, pentru prima oară, acopăr în budgetul din 1925, cheltuelile lor prin încasările lor. Până la sfârșitul anului, sperăm că cele din urmă resturi ale datoriei flotante interne vor fi complect achitate și apoi România nu va mai avea de aranjat intern decât datoria flotantă contractată în trecut la Banca Națională.

O țară a păcii. — Relațiile României cu străinătatea

— „Inainte de-a termina binevoiți vă rog domnule ministru a arunca o privire asupra situațiunei externe a țării dv.

— „România care stăpânește astăzi granițele sale etnice firești este una din țările cele mai pacifice ale Europei. Aproape întreaga națiune românească, aflându-se în cuprinsul actualelor limite politice ale statului românesc, acest stat nu poate să aibă nici o tendință de agresiune ci este ocupat în mod exclusiv să-și vindece rănile războiului și să pună în valoare nouile condițiuni de viață ale poporului românesc.

De altfel bunele relații ce le-a legat nu numai cu statele vecine ci și cu foști inamici, dovedesc cari sunt intențiunile sale reale.

Cu Republica sovietică.

Dacă din nenorocire, România n'a putut să ajungă la acelaș rezultat în ce privește Sovietele rusești, aceasta desigur nu poate fi vina ei, ci consecința refuzului Sovietelor de a recunoaște întoarcerea justă și spontană a ținutului românesc care se chiamă Basarabia la Statul român. Sperăm totuși, că în cele din urmă, vecinii noștrii dela Răsărit își vor da seama că din punctul de vedere al propriului lor interes, cea mai bună politică de urmat ar fi ca să nu mai revină asupra nedreptății săvârșită în 1812 în potriva acestei provincii românești, fără îngăduirea reprezintanților Statului românesc din cuprinsul căruia făcea parte integrantă la aceea epocă.

Situațiunea reală a țării

Pentru a sfârși țin să mai adaog ceva: deși ca oricare ministru de finanțe sunt foarte ocupat de afacerile departamentului meu, cred că este necesar să informez cât este cu putință mai des, străinătatea și în deosebi pe amicii noștri despre transformările radicale produse în urma războiului în țara mea și despre situațiunea reală a României. Și datorim aceste informații nu într'un scop de reclamă, ci din punct de vedere pur documentar.

România este una din țările cari și-au schimbat în așa chip condițiunile de viață după război, în cât chiar părerile din trecut asupra acelei țări, deja imperfecte până la război, nu mai pot avea nici o valoare astăzi.

Ca român, nu mă tem de ideile ce își va face cineva despre țara mea în cunoștință de cauză, oricare ar fi lipsurile noastre, cum de altfel, nu mă tem nici de părerile întemeiate pe necunoașterea reală a situației noastre.

Repertoriul Teatrului National

Marții, 13 Ian. Premieră. „Când vine Viforul" piesă în patru acte de Gh. Tătărăscu în rolurile principale dna Jeana Popovici Voina și dnii D. Mihăilescu Brăila, N. Voicu, M. Ștefănescu, Al. Șerban, S. Ghiorghiu Dumești, D. Psatta, C. Potcoavă, S. Vanciu, D. Constantinescu, C. Rusei, Gh. Bănuțiu, C. Simionescu, etc.

In studiu, „Patima Roșie și Mărgeluș".

Atentiune!

S'a rezolvat problema mizeriei de lumină electrică!

Lampa de petrol

alui

Somlyai,

care arde necontenit se găsește pe un preț bagatelîn prăvălia de sticlă

SOMLYAI

Cluj, Calea Victoriei 4.

ROYAL MAIL LINE

Pacific Linie Liverpool

Călătorie regulată

cu vapoare rapide de primul rang:

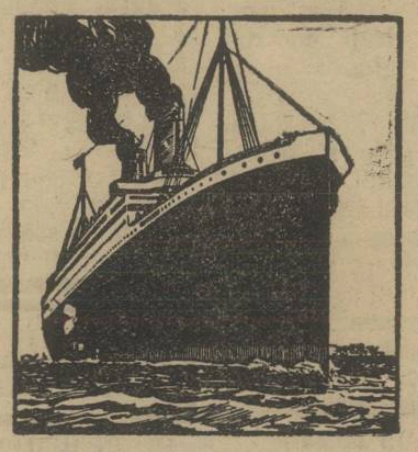

Din Hamburg, Southhampton, Cherbourg, Liverpool, La Rochelle Palice în America de Nord, Canada Brazilia, Argentinia, Cuba, Peru, Chile, Mexico

Caiute pentru 2, 4 și 6 persoane. Caiute cl. III. Caiute cl. III. cu instalație mai bună. Cost și serviciu de primul rang. Pentru cumpărarea biletelor a se adresa

„Compania Tranzit"

Bucuresti, C. Grivitei 153.

Tranzit: Sucursala Timișoara, „Hotel Corona". Arad, Strada Colonel Paulian

Lloy -Exp 34

Convențiunile între România și Ungaria

„Monitorul Oficial" publică următoarele convenținni încheiate între România și Ungaria.

Valorile administrate de Casele de minori și interziși

Protocolul între România și Ungaria relativ la recensământul datelor valorilor administrative de către cassele de minori și interzișî.

Convențiunea cuprinde 6 articole.

Aranjamentul comercial

Aranjamentul comercial între România și Ungaria, încheiat pe baza tratamentului națiunei celei mai favorizate, care regulează în mod satisfăcător chestiunea transporturilor, tranzitul spre Ungaria și traficul internațional al călătorilor și al mărfurilor.

Pentru ușurarea traficului local în zona de frontieră, aranjamentul prevede eliberarea de permise de trecere agricultorilor cari muncesc pe locurile situate într'o zonă de 10 kl. dincolo de graniță.

Aranjamentul cuprinde 6 articole și următoarele două anexe:

1. Dispoziținni privitoare la traficul feroviar și 2. Dispoziținni referitoare la înlesnirea traficului de frontieră local.

Locuitorii se vor servi de un permis de a trece frontiera.

Regimul apelor

Convenția încheiată între România și Ungaria, privitoare la regimul apelor teritoriilor limitrofe și lichidarea sindicatelor de apărare contra inundațiilor, tălate de fruntaria româno-ungară.

Această convenție cuprinde dispoziținni generale, rezumate în 16 articole, după care urmează anexele privitoare la sindicatele: 1. De drenaj al Iazului Ecsed de apărare contra inundațiilor malului stâng al Someșului și de regulare a apelor inferioare ale teritoriului numitului sindicat. 2. De regularizare a apelor interioare ale Nirului inferior. 3. De regularizare a apelor și de apărare contra inundațiilor Bereținului. 4. De apărare contra inundațiilor Crișului-repede și Crișului Negru. 5. De apărare contra inundațiilor din comitatul Arad, cu lista pensionarilor acestui sindicat. 6. De apărare contra inundațiilor, de regularizare și utilizare a apelor Crișului alb inferior. 7. De drenare a apelor interioare ale râului Sizarazer. 8. Privitoare la articolul 7 al prezentei convențiuni.

Convențiile au fost semnate de dnii N. N. Filodor și R. de Wodianer.

Schimbul de ratificări a avut loc la Budapesta, la 3 Decembrie 1924.

Aprovizionarea Clujului cu făină

Propunerile morarilor și comercianților de făină

Publicam într'unul din numerele noastre trecute hotărârile Consiliului de miniștri referitoare la aprovizionarea cu făină și pâine. Măsurile drastice luate de guvern, pentru a curma specula ce se face cu grâul, au fost primite cu o deosebită satisfacție de întreaga țară. Pentru a putea face încă față nevoilor populației, e nevoe de multă stăruință și de-o tenacitate excepțională din partea autorităților, căci altminteri deținătorii de grâu și făină nu se vor da bătuți.

La Cluj — ne spun morarii și comercianții de făină din localitate — recenta, dispoziținne a guvernului nu schimbă întru nimic situația din luna aceasta. Pentru luna ce vine însă autoritățile vor trebui să facă posibilă aprovizionarea cu noile prețuri maximale.

Până în prezent tendința de urcare a prețului la grâu se menține pe toate piețile principale de cereale. Acest fapt denotă în orice caz o mare încăpățânare din partea celor vizați mai de aproape de noul regim.

Pentru eventualitatea unei rezistențe dârze și de neînfrânt a deținătorilor de grâu și făină, morarii și comercianții de făină din Cluj au cerut primăriei locale să fie consultați asupra modalităților de aprovizionare a orașului. Ei mai cer și câteva interpretări, în conformitate cu interesele specifice locale, ale deciziunii Consiliului de miniștri.

Adunarea

secției comerciale a Camerii de Comerț

Ieri s'a întrunit secția comercială a Camerei de industrie și comerț din Cluj. S'au discutat toate chestiunile de actualitate ale comerțului.

S'a constatat în primul rând o ameliorare a crizei de numerar de până acum. In chestiunea transportului s'a cerut ca pe viitor c. f. să ia răspundere pentru transportul la termin al mărfurilor. Camera va înființa un birou vamal, de cenzurare a scrisorilor de trăsură și notele de spese, precum și de informații în chestiuni de transport. Referitor la vadul comercial s'a cerut împărțirea în trei categorii a comercianților: 1. Cei cari au creiat vadul, 2. succesorii, 3. negustori noui. In baza acestor trei categorii ar urma să se facă și protecția legiuitorului.

Camera de comerț mai propune ca în legea vadului comercial să se prevadă că negustorii pot să-și ocupe localurile din proprile lor care, cumpărate cu cel puțin 1 an înainte de legificarea vadutui comercial. Cu privire la repausul duminical sa hotărât a se face o lajiferare unitară pentru întreaga țară. La concordatele forțate s'a cerut o ușurare a procedurei în vigoare, încărcată cu prea multe formalități. In numărul de mâne ne vom ocupa mai pe larg de discuțiunile urmate în aceaste ședință.

MICA PUBLICITATE
3 LEI CUVÂNTUL

DE INCHIRIAT imediat cameră mobilată. Adresa la Administrație.

Am pierdut Certificatul de reformă și buletinul de înscrierea populației în trenul dintre Teiuș-Cluj. Găsitorul este rugat a mi-le trimite la adresa administrației acestui ziar *Carol Schneider.*

In ziua de Joi 15 Ianuarie
dna Aca de Barbu
va da un concert în sala conservatorului, cântând piese din Wagner, Massenet, Richard Strauss, Bratnus, Grieg, Mascani, List, Dima, Șorban și Brediceanu. Bilete la Cassa Operei.

Ultime informații

— Morarii și comercianții de făină din Cluj au cerut primăriei să fie consultați asupra modalităților de aprovizionare a orașului cu făină sub noul regim, introdus prin hotărârea recentă a Consiliului de miniștri. La primărie sunt așteptate deocanidată instrucțiunile de punere în aplicare a hotărârii consiliului de miniștri după-ce apoi se vor lua dispoziținni în consecință pentruca aprovizionarea orașului să nu sufere. In orice caz orașul este aprovizianat cu făină până la afârsitul lunei.

— Inspectoratul general al instrucțiunii din Cluj a făcut zilele trecute examinarea învățătorilor trecuți de 60 ani sau cu 30 ani de serviciu împliniți din regiunea sa. Rezultatul examelor încă nu se cunoaște. Cei găsiți neapți de-a-și îndeplini serviciul vor fi pensionați.

— Direcțiunea C. F. aduce la cunoștința generală că toate taxele accesorii înscrise în foile de expediție de stațiunile de frontieră Snyatin Zalucze, sunt exprimate în centime aur, și urmează deci a li se aplica acelaș curs de convertire ca și taxelor de transport.

— Uniunea Patronală Alimentară din România și Sindicatul Profesional al patronilor în Alimentare din Cluj organizează pentru Miercuri 14 Ianuarie o „Serată Dansantă", în saloanele Restaurantului New York. Inceputul la orele 9 seara.

— Sâmbătă, 17 Ianuarie va avea loc „Serata dansantă" a Funcționarilor români de bancă, industrie și comerț din Cluj, în saloanele Restaurantului New York.

— Ministerul de finanțe ne informează că dela 15 Februarie își vor începe lucrările comisiunile de recensământ. In acest scop se lucrează la întocmirea itinerariilor.

— Direcțiunea generală CFR a cerut direcțiunii regionale din Cluj listele salariilor actuale ale funcționarilor, în baza cărora se vor acorda proiectatele sporiri de salarii.

— La 22 Ianuarie va avea loc alegerea protopopului ortodox al Clujului. O candidatură a fost retrasă, rămânând următorii candidați: Părintele Laurențiu Curea secretarul consistorului din Cluj, d. Vasiu profesor la Timișoara, părintele Suciu, paroh în Cojocna, d. Romul Albu, profesor de religie și d. Petru Roșca, subprefect al județului Turda-Arieș.

— Ieri noapte indivizi necunoscuți a pătruns în locuința lui Loevenstein din str. Tudor Vladimirescu 27, de unde au furat lingerie și haine.

— Un mic incident s'a petrecut ieri seara la reprezentația Operei Române din Cluj. Avocatul stagiar Răchițan a sărit peste bara locului de stat în picioare voind să ia loc în staluri. Au intervenit 2 oameni de serviciu, cari însă au fost pălmuiți de către numitul avocat stagiar

— Cu începere dela 1 Ianuarie 1925, scăzămintele la fabricele și depozitele libere de spirt au fost unificate în întreaga țară prin regulamentul publicat în Monitorul Oficial din 6 Ianuarie.

Calcularea lor se face conform cu instrucțiunile pentru aplicarea numitului regulament.

— *Un ziar din Jugoslavia anunță că în curând se va face o nouă rectificare a frontierei din Banat. Această rectificare este necesitată de greșeala făcută cu prilejul ultimei rectificări, care a făcut ca două comune Pordanț și Clari trecute Jugo-Slaviei, să rămâe fără hotar și între situația economică precară ne mai având comunicare cu nici un centru.*

Aceste comune au cerut guvernului din Belgrad o nouă rectificare de frontieră prin cedarea lor Românieî.

Guvernul din Belgrad pare hotărât să dea acestor comune un hotar și să dea în schimb Românieî alte trei comune locuite de șvabi.

— **Miniștrii de industrie și finanțe au căzut de acord pentru a aduce unele modificări tarifului vamal. In acest scop s'a instituit o comisiune mixtă, compusă din reprezentanții ambelor ministere, care va studia modificările cari sunt de adus. Hotărârile ce se vor lua vor fi supuse apoi discuțiunii comisiunei superioare care-și va da avisul. Deasemenea direcțiunea generală a vămilor din ministerul de finanțe a trimis o circulară tuturor Camerilor de comerț din țară, precum și Uniunii generale a Industriașilor, prin care le învită să studieze și să facă cunoscut acestei direcțiuni cât mai neîntârziat, pentru cari articole ar trebui revizuit regimul vamal de export actualmente în vigoare.**

* **Expoziția de antichități și lucruri de artă.** „Arta", aranjază din nou în luna Ianuarie o expoziție splendidă de obiecte de artă și antichități provenite din posesiunea aristocrației și a altor particulari. Expoziția ***se deschide la 18 Ianuarie 1925*** în sala de expozttii a întreprinderei „Arta", Cluj, Strada Avram Iancu No. 3. 1263

** Informăm Cn. Public că începând de la 1 Ianuarie vom elibera bilete de transbordare și abonamente valabile pe toate parcursurile. „Rotația" întreprindere de transport cu autobuze.*

Neisel & Farag S.P.A.
Oradea-Mare
Str. Arleorele Verde 23.

Mare targ de Boboteaza!
Albituri de dame cu 20% reducere desface
magazinul de tricotaj și galanterie
Dénes
La toate mărfurile în depozit prețuri foarte reduse!
Mare targ de Boboteaza!

De prima calitate plăcuta si răcoritoare este
Bere din Turda
Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394. 19

SALON DE MODĂ PENTRU DAME
SPIRER
CLUJ, PIAȚA UNIRII No. 16
Cele mai moderne și mai noui stofe pentru costume și haine de toamnă și iarnă, mătăsuri, plusuri pentru paltoane, pânză
Cu prețurile cele mai reduse! 96 II

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul VI Nr. 1265 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI Miercuri 14 Ianuarie 1925

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român Sibiu
R. Nr 7117
CLUJ 14 JAN.

...ățirea

ANUNTURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A ENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . [illegible]
PE 6 LUNI . . . . . [illegible]
PE 1 LUNĂ . . . . . [illegible]
PE 1 AN pentru autorități . . [illegible]
PE 1 AN pentru preoți și învățători [illegible]

Bilanțul infăptuirilor noastre de după războiu

Cu prilejul importantelor declarații făcute de d. Vintilă Brătianu ziarului „Le Temps"

Am reprodus în numărul nostru de ieri valorosul interview acordat de dl Vintilă Brătianu, ministrul nostru de finanțe, ziarului parisian „Le Temps". Interview-ul este un adevărat expozeu asupra situației noastre de după războiu, cuprinzând dovada eforturilor noastre de a dovedi o țară de ordine și de progres în ansamblul Statelor europene. Presa franceză a primit expunerea dlui Vintilă Brătianu cu explicabile elogii pentru o operă care ne face cinste și ne fixează definitiv locul în cadrul politicei mondiale.

Obiectiv și bine documentat, interview-ul dlui V. Brătianu nu ascunde niciuna din greutățile ce ne-au stat în cale și nu exagerează nimic din ceeace am isbutit prin muncă și sacrificii să înfăptuim. Nu ascunde nici nemulțumirea noastră firească provocată de faptul că la conferințele interaliate s'a trecut prea ușor peste drepturile noastre reale la despăgubiri; precum nici nu ascunde și nici nu exagerează trăinicia sentimentelor care ne leagă de foștii noștri aliați, pe deasupra tuturor neînțelegerilor trecătoare.

Dsa găsește cuvinte de scuze pentru greșelile primelor conferințe, cari, obsedate de ideea atingerii unui țel superior, au putut neglija amănunțele necesare la coordonarea tratatelor cu condițiunile specifice ale fiecărui stat în parte. Astfel se explică faptul că, în cazul nostru, jertfele noastre de războiu au fost nesocotite până la a nu se ține seamă că era de datoria celor învinși să restaureze devastările, jafurile și ruinile săvârșite de ei în cursul războiului!

Conferința dela Paris, care se ține acum va avea să repare aceasta greșală, care timp de șase ani ni-a paralizat în bună parte avânturile.

Cu toate aceste, dl Vintilă Brătianu a dovedit că n'am stat cu brațele încrucișate și n'am lăsat paragina să se desăvârșească. O întreagă operă de refacere s'a înfăptuit în acest timp, cu sforțări uriașe. Intregită în granițele ei firești, România a devenit un vast șantier în care se lucrează cu dragoste și cu spor.

Aceasta a fost politica noastră de după războiu și această politică, d. Vintilă Vrătianu n'a putut-o spunc dintr'un explicabil sentiment de pudoare, este politica partidului liberal, care a înfruntat toate piedecile nesocotite ce i se ridicau în cale de către conștienți și inconștienți. Normalizarea, firește relativă, a vieței noastre publice, refacerea căilor de comunicați și a transporturilor, reglementarea impositelor reorganizarea administrației, amplificarea mijloacelor de învățământ, aplicarea reformei agrare și echilibrarea bugetului, sânt printre cele mai de căpetenie înfăptuiri ale actualului guvern, și reușita noastră la actuala conferință lor se vor datori în primul rând, pentrucă ele singure alcătuiesc capitalul puterei noastre de Stat.

Dacă în anii trecuți am putut restabili creditul nostru în străinătate, dând bugete bine echilibrate, anul acesta, prin înscrierea în bugetul anului viitor a serviciului datoriei interne și externe va cimenta definitiv acest credit, de care orice țară are nevoie în relațiile sale internaționale.

Vom putea astfel trece la o nouă eră în desvoltarea țărei noastre, la era de progres spre care tind toate însușirile noastre firești.

Concertul Aca de Barbu

— Joi seara va avea loc concertul dnei Aca de Barbu. Programul select al concertului ca și înaltele calități artistice ale dnei Aca de Barbu, vor atrage un numeros public în sala Conservatorului.

Naftuli iredentist

Dispăruse, o vreme, din calea noastră, hazliul corespondent clujan al ziarului „Lupta". Naftuli se părea vindecat de politică, sau cel puțin a ajuns să se convingă că nu-i merg mai bine -micile sale gheșefturi atacând guvernul.

Iată însă că Naftuli Constantin zis și Nicolae Kanner, zis și... etc. apare din nou, sub un alt aspect. Naftuli a devenit, pur și simplu, iredentist. Existența partidului maghiar în face zile amare, îi irită patriotismul și îl împinge la atitudini hotărâte.

După soluția dată în consfătuirea de la prefectură, când dl ministru Tătărescu a declarat că nu va dizolva partidul maghiar, ci se va mulțumi numai să atragă atenția minorităților maghiare asupra actelor incorecte ale acestui, Naftuli, profund indignat, a trimis „Luptei" un articol în care cere, divulgând, trădarea partidelor românești și a dlui Tătărescu, cere „hotărât dizolvarea partidului maghiar".

In treacăt trebuie să constatăm că Naftuli cam aiurește, de indignare patriotică cuprins, dar trebuie totodată să recunoaștem că a fost bine. Dl. Fagure, tunătorul vorbitor de la serbările Blajului, nu poate fi decât încântat de iredentismul nemilos al micului său comis voiajor de la Cluj: onoarea națională a fost încăodată salvată!

Hajdu István n'a murit de moarte naturală?

Versiuni în jurul înțelegerii partidului maghiar cu comuniștii — Amestecul Budapestei — Opinia publică maghiară crede că principalul vinovat, dl. Hajdu István, a fost ucis, sau s'a sinucis

Cititorii nostrii știu că partidul maghiar, pentru a scăpa de răspundere, a pus întreaga vină a pactului cu comuniștii în sarcina drului Hajdu István, fruntașul ungur mort de curând. Aceasta atitudine a partidului maghiar, nu mai încape îndoială, este cât se poate de ridicolă. Și ne cuprinde mirarea în fața încercării unor oameni trecuți de vârsta adolescentei de a ne face să credem că la adunarea dela Brașov nu s'a știut de calitatea de propagandist comunist a lui Csetri János, alintatul iredentiștilor unguri. Singura escepție este dl Hajdu István care — minunea minunilor! — a murit tocmai în momentul cel mai binevenit pentru interesele iredentiste-comunistului partid maghiar!

*

In legătură cu demascarea pactului cu comuniștii și cu moartea neașteptată a lui Hajdu István, la Cluj circulă mai multe versiuni mai mult sau mai puțin fantastice.

Una din aceste versiuni este că înțelegerea cu comuniștii a fost sugerată — ca și alte acte ale partidului maghiar — de guvernul budapestan. Acest guvern, după cum se știe, a tratat cu reprezentanții Moscovei în repețite rânduri chestiunea desmembrărei Basarabiei și Ardealului de pe corpul României.

Făcut odată acest pas, o altă înțelegere între iredentiștii maghiari din Ardeal și comuniștii din România uniți prin sentimentul de ură comună contra statului nostru, a părut la Budapesta și Cluj ca ceva foarte firesc...

*

O altă versiune foarte răspândită în cercurile ungurești și apărută chiar și în presa clujană este că dr Hajdu István n'a murit de moarte naturală după cum s'a scris în ziare.

Unii cred că acest deținător al secretului referitor la pactul cu comuniștii a fost ucis pentru a nu putea divulga taina compromițătoare a trădării de patrie.

După alții — asta o citim în ziarul clujan „Magyarság" — dr Hajdu temându se de urmările înțelegerii cu dușmanii declarați ai țării s'ar fi sinucis bând veronal.

*

Inregistrăm fără comentarii versiunile ce circulă în cercurile și presa ungurească atât de alarmată și zăpăcită în urma bombei demascării legăturilor între partidul maghiar și comuniști. Să sperăm că în viitorul apropiat va cădea vălul de pe toate tainele definitiv compromisului partid maghiar și se vor convinge și Ungurii și Săcuii din Ardeal ce oameni streini de interesele și mentalitatea lor își arogă dreptul de a-i reprezenta în politica țării românești.

Vizitele veterinare

și taxele veterinarilor de circumscripție

Arătam în numărul nostru de ieri piedecile întâmpinate de exportul nostru de vite așa după cum ne-au fost prezentate de câțiva negustori de vite. Stăruim astăzi asupra altei chestiuni tot în legătură cu creșterea de vite dela noi.

Este vorba de vizitele medicilor veterinari, făcute la sate. Asemenea vizite au loc în fiecare an de cel puțin odată, dar adeseori de mai multe ori pe an. Sunt vizitate în primul rând iepele, vacile și bivolițele, pentru a apăra de infecțiuni animalele de reproducție. Se înțelege totul este deplin justificat, măsura aceasta constituind un control menit să promoveze interesele zootehnice.

Este totuși de făcut o mică obiecțiune, și ea nu este lipsită de orice interes.

Nouă ne a fost relevată prin scrisori de mai mulți cetitori țărani și intelectuali dela sate, care ne întrebau, dacă taxele percepute cu prilejul acestor vizite de către medicii veterinari de circumscripție au sau nu vreo bază legală. Până acum nu eram în situația să dăm un răspuns precis acestor întrebări. Stând ieri de vorbă cu un marcant exponent al administrației zootechnice dela noi ne facem însfârșit datoria de-a informa pe cei interesați.

Din capul locului — ne spune convorbitorul nostru — trebue să constat că taxele, de care ne vorbiți, n'au nici o bază legală. Dacă totuși sunt percepute pe alocuri, aceasta se datorește desorientării ce va domni pe teren administrativ până la deplina unificare pentru întreaga țară.

Iată răspunsul primit de noi. Este în orice caz cel așteptat. Căci este absurd să se perceapă taxe la o vizită eminamente de interes general.

— Depeșile de astăzi arată că România și Serbia, au obținut să li se recunoască drepturile decurgând din sacrificiile făcute în timpul marelui războl. In general, telegramele dela Paris sunt pline de făgădueli că lucrările conferinței interialiate se vor sfârși cu armonizarea intereselor participanților.

Pe calea cea dreaptă

Invățăminte de la deschiderea cursurilor universitare

Eri s'au redeschis sălile de cursuri ale universității locale. Ordinea care a domnit cu acest prilej face cinste studențimei noastre și dovedește că, față de măsurile la care a fost silite să recurgă autoritățile superioare, studenții știu să răspundă demn și frumos.

De altfel acesta era și scopul care s'a urmărit. Guvernul și autoritățile superioare școlare n'au niciun interes să lovească în demnitatea omenească a studenților și nici să le îngrădească libertatea de gândire și acțiune. Măsurile preconizate pentru menținerea ordinei în universități fiind represive nu se pot aplica decât în moment când motivele cari li-au determinat se vor produce. Deci totul depinde de cumințenia studenților. Dacă ei vor înțelege să și manifeste sentimentele și ideile în limite cari nu prejudiciază principiul libertății, cu atât mai bine și mai frumos pentru ei și pentru noi toți: măsurile de siguranță vor rămâne în arhiva rectoratelor, baionetele proteguitoare vor sta în restilele cazarmelor, iar poliția va fi liberă să se ocupe de chestiunile cari îi stau riguros în sarcină.

Se poate astfel rezolva pe cale pașnică o criză dureroasă în viața noastră socială. Aparența de conflict dintre autoritățile superioare școlare și de stat, și dintre tendințele mișcărei studențești, a luat naștere dintr'o neînțelegere fundamentală.

Studențimea atrasă în vâltoarea unei acțiuni, care îi răspundea aspirațiunilor, cu tinerescul ei avânt n'a stat să-și aleagă armele de luptă și să țină socoteală de condițiunile momentului.

Astfel se explică faptul că s'a ajuns la acte de violențe, cari nu puteau folosi mișcărei, și astfel se explică faptul că nimenia nu și-a dat seama că nu este momentul acum să se întreție, căci nici mijloacele întrebuințate și nici împrejurările nu pot duce la un rezultat satisfăcător. Starea de agitație a studențimei înlesnește pe deo parte acțiunea uneltitorilor împotriva integrității noastre naționale, cari adeseori se ascund în mijlocul studențiunei bine intenționate; pe de altă parte ne slăbește culturalicește făcând imposibilă instrucțiunea.

Era deci necesar ca studențimea să găsiască o altă orientare, mai potrivită demnității sale și mai mult conformă aspirațiunilor pe care le nutrește. Și ni se pare că cea mai bună cale este cea găsită eri, cu prilejul deschiderii cursurilor universitare.

Sovietele rusesti contra Romaniei Mari

— Un articol al ziarului italian „Il Mezzogiorno“ —

Ziarul fascist italian „Il mezzogiorno“ din 3 Ianuarie 1925, publică un articol intitulat: „Politica anti-română a Sovietelor“.

După ce arată frământarea din statele balcanice, datorită propagandei sovietelor ruseşti, care urmărind un plan bine stabilit, străbate calea întortochiată a Balcanilor pentru a ajunge în Europa centrală de unde dă asalt citadelelor burghezimei, autorul articolelor acuză „Franţa lui Herriot“ că s'ar preta benevol la aceeastă înaintare a bolşevismului militant.

Caracterul distinctiv al politicei destructive a Sovietelor, spune el, e elasticitatea sa. Bătută şi izgonită dintr'un loc ea renaşte într'altul.

„România a devenit ţara de predilecţie a bolşevismului rus. Această predilecţie a ruşilor s'a manifestat încă de pe timpul ţarismului, când această ţară era considerată ca drumul fatal al Rusiei spre Orient. Petersburgul era fereastra rusă deschisă spre Occident. Bucureştiul, sau mai bine zis Basarabia, trebuie să fie fereastra rusă deschisă spre Orient.

Basarabia deşi e un pământ curat românasc şi s'a unit în chip spontan cu patria-mumă, e necontenit revendicată de ruşi.

La 7 Noembrie 1924 Sovietele au proclamat noua republică moldovenească.

Moscova a făcut acest gest pentru a demonstra că politica sa e conformă principiilor wilsoniene. Această republică e destinată să formeze nucleul unui stat ale cărei părţi între graniţe ar fi Basarabia şi Ucraina păduroasă. Firește că noul stat e pus sub conducerea civilă şi militară a sovietelor ruse, căci toate sforţările acestora tind să creeze un naţionalism basarabean şi rusofil. Tot aşa au procedat şi în Caucaz.

Mai departe autorul arată cum Sovietele se foloseşte de nemulţumiţii cari există în toate ţările sub orice regim şi dă ca exemplu numeroaselor persoane de diferite categorii implicate în procesul de trădare care se judecă actualmente la Bucureşti.

In Basarabia ei se adresează acelora cari au fost nemulţumiţi de reforma agrară. Pretutindeni se răspândesc manifeste incendiare.

Intr'un cuvânt nori groşi şi ameninţători se grămădesc în Balcani. Dar pericolul care ameninţă în special România, nu o priveşte numai pe ea, ci Europa întreagă.

Iată de ce, termină autorul articolului citat, chestiunea Basarabiei îmbracă o gravitate tragică într'un moment în care Moscova îşi intensifică propaganda mondială.

Presa maghiară

Bernády şi partidul maghiar

După informaţiile ziarului „Magyaság“ dl Bernády — la caz dacă se va adeveri complicitatea şefiei partidului maghiar în campania de calomnii pornită contra d-sale — va părăsi partidul maghiar.

Manifestul lansat de dl Bernády este desaprobat de numitul ziar ca unul ce nu serveşte interesele minorităţii maghiare decât cele ale d-lui ministru Tătărescu (? !).

Cu explicaţia, coniratele „Magyarság“, rămâne, bineînţeles, dator.

România sadistă

Ziarul „Ellenzék“ publică un articol, semnat „Spectator“, din care cităm:

„Foarte bine. Ne gâtuesc, ne jupoaie, ne pricinuesc rane nenumărate. Să le fie de bine dacă în acest fel înţeleg ei tratamentul minoritar stabilit sărbătoreşte în tratatele de pace.

Dar procedeul de a infecta rănile noastre cu bacili de holeră, tifos şi ciumă este ceva contra moralităţii şi demnităţii umane. Este un procedeu de sadism satanic“....

— Şi cine este principalul „sadist satanic?“ — ne vor întreba cititorii. Cine altul — răspundem noi după „Ellenzék“ — decât dl ministru Tătărescu care a demascat ruşinoasa alianţă a partidului maghiar cu organizaţiile comuniste internaţionale.

Cu părere de rău trebue să comunicăm ziarului maghiar că românii conştienţi vor continua să nu tolereze uneltirile contra statului român, oricât de „satanic“ ar fi „sadismul“ de acest fel pentru cei ce scriu la „Ellenzék“.

Declaraţia profesorului Csergő în chestiunea Csetri

Unul dintre prietenii reposatului Hajdu István, dl Csergő Tamás, profesor şi gazetar la „Székely-Föld“ din Târgu-Mureş publică în ziarul „Ellenzék“ o declaraţie din care reiese că d-sa l'a cunoscut pe Csetri János încă din anul 1918.

Dl Chergő recunoaşte că între Hajdu István şi comunistul Csetri János au avut loc tratative. La unele din aceste tratative a luat parte şi dl Csergő Tamás. Dsa ştie de promisiunea lui Hajdu făcută comunistului Csetri de a interveni pe lângă dl Ugron István, preşedintele partidului pentru ca „reprezentantul muncitorimii“ să poată lua cuvântul la marea adunare braşoveană a partidului maghiar.

Dl Csergő îşi mai aminteşte următoarele cuvinte ale lui Hajdu István.

„Este nevoe de foarte mare precauţiune. Guvernul liberal se va folosi de ocaziune pentru a învinui partidul maghiar cu alianţa cu comuniştii“.

Iar cu două zile după adunarea dela Braşov, Hajdu s'a interesat dacă ziarul „Viitorul“ şi-a început sau nu atacul contra partidului maghiar.

*

Din interesantele declaraţii ale dlui Csergő Tamás reiese că atât Hajdu István, cât şi prietenii lui politici ştiau foarte hine cine este Csetri János şi ce politică reprezintă.

Vinovăţia partidului maghiar este deci pe deplin stabilită chiar şi după mărturia minoritarilor.

„Revista revistelor româneşti“

Revista politică „Magyar Kisebbség“ (Minoritatea maghiară) a domnilor dr. Jakabffy Elemér şi Willer József a întrodus în ultimul ei număr — variat, de 40 pagini — rubrica „Revista revistelor româneşti“.

Incercarea redacţiei revistei de a întăţişa şi publicului maghiar cele scrise de revistele româneşti este demnă de toată lauda.

In numărul de faţă „Magyar Kisebbség“ se ocupă de cele mai proaspete numere ale revistelor „Convorbiri literare“, „Cugetul românesc“, „Revista generală a învăţământului“, „Noua Revistă Bisericească“, „Actiunea românească“ şi „Cuvântul liber“.

Curierul spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Miercuri: „Frinţesa şi Chelnerul“ a 3 oară. Preţuri obişnuite. Abonament de zi 55. A. Seria 22.

Joi: „Căpitanul Cântăreţ“ a 11 oară. Abonament şters. Preţuri de premieră. Seria 23.

Vineri: „Fiica Parisului“ operetă. Premieră. Abonament de premieră 33. Preţuri de premieră. Seria 24.

Sâmbătă matineu: „Turta“. Reprezentaţie pentru tinerime cu preţuri reduse. Conferează profesorul Kende. Seria 25.

Sâmbătă seara: „Fiica Parisului“ a 2 oară. Preţuri obişnuite. Abonament de zi 56 B. Seria 26.

Sâmbătă seara, orele 10 şi jum.: „Camerista“ comedii. Premieră. Abonament şters. Preţuri de premieră. Locurile abonenţilor se vor rezerva până Marţi, orele 12 din zi. Seria 27.

Duminecă matineu: „Căpitanul Cântăreţ“ a 12-a oară. Preţuri obişnuite. Seria 28.

Duminecă seara: „Fiica Parisului“ a 2 oară. Preţuri de premieră. Abonament de zi 57 A. Seria 29.

Luni: „Camerista“ a 2 oară. Preţuri obişnuite. Abonament de zi 58 B. Seria 30.

In ziua de Joi 15 Ianuarie

dna Aca de Barbu

va da un concert în sala conservatorului, cântând piese din Wagner, Massenet, Richard Strauss, Bratnus, Grieg, Mascani, List, Dima, Şorban şi Brediceanu. Bilete la Cassa Operei.

Uzinele de Fer şi Domeniile din Reşiţa S. A.

Aviz

Purtătorii de chitanţe definitive asupra acţiunilor emisiunei a IV-a (realizată în Mai 1924) sunt invitaţi să-şi prezinte chitanţele complect achitate la sediul societăţei, Bucureşti, Str. Povernei No. 2, între orele 9—12, spre a obţine acţiuni definitive.

Uzinele de Fer şi Domeniile din Reşiţa S. A.

1263

Regimul lemnului de stejar

Deşi exportul lemnului de stejar a fost lăsat liber nu se înregistrează totuşi nici o operaţie de export, deoarece actualele taxe vamale fixate la acest produs sunt — prin cifra lor exagerată — absolut prohibitive.

Producătorii şi comercianţii exportatori au intervenit pe lângă ministerele de finanţe şi industrie pentru micşorarea actualelor tarife de export, invocând în acelaş timp argumentul, că actualmente sunt în ţară circa 8000 voagoane lemn de stejar tăiat, care stau fără nici o întrebuinţare.

Chestiunea prezentând un interes de sebit, ministerul de industrie a instituit o comisiune, care să adune materialul informativ necesar şi pe baza lui să fixeze regimul de export al lemnului de stejar.

Comisiunea aceasta s'a întrunit eri la ora 4 d. a în prima ei şedinţă la ministerul de industrie şi comerţ şi a examinat modul cum se pune la noi întreaga problemu a lemnului de stejar faţă de disponibilităţile restrâse de păduri pe care le avem şi faţă de exploatările devastatoare ce s'au făcut în cursul războiului şi în primii ani de după război.

După un schimb de vederi şi propuneri de ordin general, comisiunea a hotărît ca în şedinţa de Sâmbăta viitoare să se stabilească, după datele Casei pădurilor cantitatea de stejar ce se taie anual precum şi cuantumul la care se ridică consumul intern şi mai ales necesităţile industriilor, care întrebuinţează stejarul ca materie primă.

Putem anticipa, că tendinţa guvernului este acea de a prohibi prin taxe de export produsele brute sau semifabricate şi de a se face în schimb toate înlesnirile la export pentru produsele industrializate.

Neisel & Farag S.P.A.

Oradea-Mare
Str. Arleorele Verde 23.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Miercuri, 14 Ianuarie

CINEMA SELECT

PREMIERA!

Suflet Marinimos

Monumentală, zguduitoare dramă în 10 acte, din viaţa Parisiană cu un aranjament uimitor. In rolul principal: **France Dhelia** şi **Severin Mars**

CINEMA URANIA

Premieră!

Dragoste şi crimă

Dramă senzaţională criminală în 6 acte. In rolul principal: BETTY COMPSAN

CINEMA APOLLO

Premiera!

Parisul Suteran

Dramă de aventuri în 6 acte, după romanul lui EUGEN SUC. In rolul principal: EVA EVI

Cu preţuri neîntrecut de ieftine

vă puteţi provede de Crăciun

cu stofe pentru doamne si domni, mătăsuri, pânză si toate articolele de spălat 56 I.

la magazinul de modă

Heller, Weisz & Molnár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 6.

Mari resturi de mărfuri ieftine!

Intreprinderea de Instalatiuni

Electrice a Orasului Cluj atasata Uzinelor Electrice

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalaţiuni electrice de înaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi reparaţiuni în mod radical. Staţiune specială: de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte,
devize efectuate de specialişti, la cerer

Conferințele „Societății de Mâine“

D. Goldiș vorbește și se declară iarăși soldat disciplinat al partidului național

Nu poate fi vorba de un dezastru, spune conferențiarul, ci de o criză sufletească provocată de pierderea reazămului într'un ideal

Ieri seară la orele obișnuite au fost reluate conferințele politice organizate de revista „Societatea de mâine“. De astă dată publicul a fost mai numeros fiind printre cei invitați și un grup de studenți. Președinte a fost proclamat P. S. S. episcopul Nicolae Ivan. După câteva cuvinte de deschidere Prea Sfinția sa dă cuvântul dlui Vasile Goldiș, venit la Cluj anume pentru a răspunde invitației revistei organizatoare a acestor conferințe.

Expunerea dlui Vasile Goldiș

D. Vasile Goldiș face o lungă introducere, arătând cu n'a avut nicio cunoștință prealabilă despre organizarea conferințelor începute cu o săptămână în urmă. N'a stat nu moment la îndoială să răspundă sau nu invitației ce i se făcuse. Dar era împiedecat de-o boală. Astăzi însărșit a putut să vină.

Conferențiarul relevă apoi câteva greșeli comise de inițiatorii acestor conferințe. Trebuia să fie invitați și reprezentanți ai partidului liberal și ai celorlalt partide pentru a expune punctul de vedere al partidelor lor. Deasemeni își exprimă convingerea că era bine să fi fost luați printre conferențiari și câte un reprezentant al societății „Acțiunea Românească“ și al tineretului universitar și aceasta pentrucă sunt exponenții unui fenomen social real: mișcarea națională. Incheind cuvintele introductive, d. Goldiș spune că vorbește ca simplu soldat al partidului național, fără a angaja prin părerile sale personale atitudinea conducerii partidului din care face parte.

După acesata conferințarul face o critică a pesimismului, care reiese din însăși convocarea acestor conferințe. Se spune acolo că un haos general domnește astăzi în țara noastră. D-sa nu împărtășește acest fel de a vedea lucrurile. Dacă România încă nu este deplin consolidată nu suntem în fața unui fenomen ce nu și-ar găsi asemuire în alte țări. Ba dimpotrivă zbuciumările provocate dela război încoace sunt în multe alte țări de o gravitate mult mai mare. Exemple se pot aduce destul de numeroase. Urmează deci că la noi realitatea nu ne îndreptățește să privim lucrurile în culori atât de întunecate.

Ne avem, firește greutățile și relele noastre. Dar este greșit ca toate acestea să fie puse în cârca oamenilor. Ele nu sunt produse de oameni, dupăcum se spune la tot pasul, ci de vremi.

Și într'adevăr situația României întregite, îndată după unire. nu era una lipsită de probleme de-o extremă gravitate. Contribue la aceasta faptul unirii provinciilor ce făceau parte din patru țări cu mentalități și spirit deosebit. Pe de-asupra ni s'au pus din capul locului două probleme, de o cardinală importanță: Votul universal și reforma agrară. Ambele aceste reforme au fost introduse fără tranziție treptată, ci brusc, căci așa o cereau împrejurările. Dificultatea n'a fost bunăoară acordarea dreptului universal de vot, ci stăpânirea urmărilor acestui drept. Acelaș lucru se poate spune și despre schimbările neasemănat de mari în comparație cu reformele din trecut schimbări aduse de reforma agrară.

Insuflețit de un optimism real, dsa dorește crearea unei atmosfere de mai multă încredere în viitorul țării. In continuare dl Vasile Goldiș spune că a fost chemat împreună cu ceilalți conferențiari la patul unui bolnav, spre a-și spune părerea asupra mijloacelor de tămăduire a lui.

Boala de care suferim este una sufletească. Ne-am pierdut reazemul sufletesc, ce-l constituia idealul național sub stăpânirea ungurească. Atunci nu ne plângeam de sărăcie, cu toate că eram de tot săraci, nici nu visam să ne primblăm în automobile sau să mergem la băi. Aveam însă un ideal. Odată împlinit acest ideal, am rămas fără un scop mai mult de viață. Trebue totuși să ne regăsim idealul zilelor noastre, care este **românizarea Românilor. Ne trebue mai multă încredere în viitorul nostru ca neam, mai ales că această încredere are o bază reală și nu ne lipsesc mijloacele de-a ne întări.**

Pentru atingerea acestui ideal trebue să se dea o deosebită îngrijire țărănimii, care este marele nostru rezervoriu național al energiei naționale. Ce i trebue satului? Răspunsul este: credință. Trebue dat satul în grija bisericii. Conferențiarul arată apoi motivele justificării credinței religioase în viața țărănimii. Am cerut și cer menținerea școlii confesionale primare pentru întreaga țară. Conducerea satelor revine preoților. In timpul din urmă chiar și învățătorii s'au convins că au greșit când au cerut statificarea școlilor. Biserica, astăzi goală și cu un rol pur formal, trebue să fie reintegrată în drepturile sale. Firește pentruca să corespundă chemării sale are nevoe de preoți așa dupăcum îi dorim cu toții. Activarea bisericii ne-ar aduce și însemnate economii prin desființarea numeroșilor inspectori școlari. Biserica își are rolul său și pe terenul economic. Conferențiarul își exprimă satisfacție că însuși A. S. R. principele moștenitor Carol a spus că dorește să se concentreze în mânele preoților conducerea satelor.

In al doilea rând satele trebue să fie ferite de exploatare mai ales de acea a străinilor. Mijlocul este cooperația, care trebue să ne aducă și românizarea deplină a satelor prin desființarea comerțului intermediar.

A doua problemă cardinală a neamului nostru este cucerirea orașelor. Aceasta nu se va putea înfăptui decât printr'o politică de guvernământ înțeleaptă. Își are rostul său însă și societatea, alături de îndatoririle guvernului. Ne trebue mai multă mândrie națională, mai multă conștiință națională în toate manifestările fie ele cât de mărunte.

Organele de execuție își au îndatoririle lor, căci nu este nevoe ca toate modalitățile de încurajare a românismului să fie legiferate. Avem de pildă căminurile de ucenici, menite să ne aducă o cucerire a industriei. Dar trebue aflată modalitatea de-a face posibilă plasarea acestor ucenici, căci meseriași streini refuză să-i primească. Streinii trebue să fie constrânși să plece din țară se înțelege aceia cari n'au dreptul să stea la noi în țară.

Problema aceasta a românizării orașelor este în strânsă legătură cu acea a minorităților, rezolvită la noi prin hotărârile dela Alba-Iulia și dispozițiunile tratatului de pace. Punctul nostru de vedere în această chestiune a primit formularea sa definitivă în conferința dlui Iuliu Maniu, ținută la Institutul social român. Acest punct de vedere trebue să fie respectat de orice guvern, fie el al oricărui partid. Se impun însă două corecturi:

1. Hotărârile dela Alba-Iulia și dispozițiunile tratatului de pace sunt facute pentru prieteni, și nu pentru dușmani. Popoare ce se arată pe față dușmani ai țării și neamului nostru, comit o nerușinare provocându-se la Alba-Iulia și tratatul de pace. Când minoritățile se vor dovedi folositoare statului nostru, Alba-Iulia și tratatul de pace vor fi respectate.

2. Trebue realizată superioritatea românismului și nu împiedecată prin protegiurea privilegiilor minoritare.

Conferințiarul trece apoi în revistă celelalte probleme, pe care le crede de mai mare importanță pentru statul nostru.

D-sa spune, că noi Românii avem nevoe de-un regim de legalitate. Trebue înlăturată vecinica stare de asediu, ce ne pune într'o situație de inferioritate față de statele din apus.

Funcționarilor trebue să li se dea salarii din care să poată trăi. Astăzi ei sunt condamnați la foame, și cu oameni aproape morți de foame nu se poate conduce o țară. Ne lipsește apoi stabilitatea printr'o lege fundamentală a statului. Funcționarii vor trebui să-și recâștige independența morală și libertatea conștiinței, căci este absurd ca ei să nu fie lăsați a avea vederi politice, se înțelege, nu urmează ca ei să abuzeze în exerțiul funcțiuniilor de această libertate. Pentru neplata funcționarilor nu încape aici o scură, când chiar și Ungaria te plătește 75 la sută din salar în valută aur.“

In cealaltă privință trebue realizată disciplinarea funcționarilor prin ei înșiși și crearea con enciosului administrativ.

Ușor e să critici; greu să găsești soluții

In materi economică, d, Goldiș își exprimă părerea că avem nespus de multe de făcut. Nu împărtășește concepția materialismului istoric, pe care o împărtășea odată de mult. Din complexul chestiunilor economice conferințarul desprinde în primul rând pe cea a valutei, preconizând două soluțiuni: Stabilirea valutei sub paritatea de aur și întroducerea valutei aur pentru anumite operațiuni.

In privința producției d-sa atinge în primul rând pe acea agricolă pronunțându-se pentru obligativitatea muncii. Amintește apoi în treacăt problema fiscală și cea industrială, iar despre proiectul de reformă administrativă spune că e menit să se transforme țara într'o țară a zbirilor. Opoziția va trebui să împiedece ca acest proiect să devină lege.

Dar conchide d. Goldiș, e ușor să critici, ușor să afli soluții; greu e să acționezi și să execuți.

Puțină psihologie de ocazie

Civilizația ne-a adus o creștere a exploatării naturii din partea omului și o scădere a exploatării omului prin om. Prima, datorită desvoltării technice, iar a doua, democrației sociale.

După epoca feodalismului agrar am intrat astăzi în acea a feodalismului capitalist. Primul a fost desființat prin revoluție, iar feodalismul capitalist prin același mijloc. Revoluția nu putea distruge pământul dar ea ar distruge capitalul.

Alta este soluțiunea și anume crearea proprietății colective a capitalului în mâna consumatorilor. Producția să se facă în vederea consumației. Mijlocul este cooperația. Trebue creiat Statul cooperativ, care singur va putea desființa feodalismul capitalist. Lucrul acesta a fost recunoscut în primul rând de către țările din Apus. Citează cartea lui Poisson: „La republique cooperative“.

Situația politică

Conferențiarul face apoi o analiză a situației „propriu zis politice“. Parlamentele ne dau guvernele, iar la rândul lor Parlamentele sunt formate de către partidele politice. Acestea nu sunt simple jucării, făcute pentru veșnice pertractări. Ele au un rost serios. Trebue să fie expresiunea unei realități, trebue să corăspundă intereselor vieții. Și dupăcum viața are mai multe aspecte, trebue să avem mai multe partide. Citează apoi două definițiuni ale partidului politic după Hassbach și Bryse, cari susțin că partidele politice trebue să servească interesele generale. Politica dlui Goldiș o concepe ca o artă de-a guverna oamenii după cum a spus-o Mussolini.

Politica trebue să scalde egoismul intereselor personale în apa interesului general. Sinteza intereselor personale egoistă ne dă interesul public, urmărit de fiecare partid.

Toate partidele politice patriotice din țară au la baza lor: unitatea și solidaritatea națională. In mod fatal trebue deci să existe puncte de întâlnire între aceste partide. Ura nebunească dintre oamenii diferitelor partide trebue înlăturată, raporturile de până acum trebue să fie îndulcite.

Varietatea intereselor și felul de-a concepe interesul public au drept consecință o diferențiere a partidelor politice.

Un certificat pentru partidul liberal, dar și o afirmație greșită

La noi, continuă dl Goldiș, partidul liberal este reprezentantul feodalismului capitalist. Toate numai peste 300 de ani feodalismul acesta va putea fi distrus, dar cert e că celelalte partide trebue să facă acționeze în mod energic. Ele trebue să facă liberarea socială a viitorului. Feodalismul capitalist apasă asupra tuturor țărilor. Există un adevărat internaționalism al acestui feodalism. Față de acesta trebue să vină reacțiunea partidelor naționale. Acțiunea lor nu poate fi bazată în primul rând decât pe țărani. Și în privința aceasta partidul național și țărănesc sunt ca două jumătăți de măr, ce trebue să fie reunite. Lumea a văzut că una sunt și deci ele trebue să găsească baza unei înțelegeri, mai ales că sunt conduse de aceeaș mentalitate.

Concluzii

Dl Goldiș citește apoi cele 10 puncte cunoscute ale înțelegerii țărăniste naționale. Partidul național-țărănist este soluția. In el vor putea să intre toți. S'a vorbit de solidaritatea ardeleană. Ei bine, această solidaritate va primi în cadrele acestui partid expresiunea sa în comitetele provinciale. Dar regionalismul acesta nu trebue conceput într'un înțeles greșit, căci nevoile Ardealului sunt și ale țării întregi.

Discuția generală

D. Ciortea, rectorul Academiei comerciale aderă la cele spuse de d. Goldiș, propunând o moțiune, ce conține în rezuma un apel de înscriere în „partidul național-țărănist considerat virtualmente existent“. Moțiunea aceasta a fost iscălită de câțiva dintre cei de față în frunte cu dnii Goldiș, Lupaș, Bogdan-Duică și Ioan Suciu.

D. Ștefan Meteș își exprimă îndoiala sa asupra sincerității celor rostite la acesstă conferință. Deasemen desaprobă că n'au fost invitate partidele liberal și naționalist al poporului la conferințe. D-sa contestă dreptul Ardealului de-a se erija în unic arbitru al politicei țării românești. Arată apoi meritele politice ale dlui N. Iorga și critică concluziile la care au ajuns vorbitorii dela aceste întruniri. Printre altele spune și că o fuziune național țărănistă este irealizabilă din cauza refuzului Ardealului de-a primi pe Stere. D. Meteș vede soluția în concentrarea partidelor democratice.

Urmează la cuvânt d *Bogdan-Duică*, protestând contra bănuelii dlui Meteș să discuțiunile ar fi fost lipsite de sinceritate.

Dsa critică apoi pe d. N. Iorga stăruind asupra imposibilității și absurdității unei fuziuni în trei, național-țărănisto iorgistă. Relevă rostul acestor conferințe, combătând felul cum au fost privite de-o parte a presei. Nu este o manifestare de egoism provincial, ci în mod fatal obiectele de preocupare au fost luate deocamdată din viața ce ne înconjoară. Protestează contra invitării minorităților la aceste conferințe, invitare crezută necesară de d. Iorga. Deasemeni accentuiază că n'a spus vreodată că partidul liberal este un partid reacționar, ceea ce a spus e că este un partid de conservare al intereselor burgheze. Apără apoi pe d. Stere, spunând că o dovadă că nu este trădător o constitue faptul că partidul liberal l-a învitat să susțină în Parlament reforma agrară și votul universal. De altfel este și omul de încredere al Basarabiei și urmează să aibă rol nu numai în politica internă a țării ci și în cea externă.

D. Lupaș rostește deasemeni câteva cuvinte de apărare pentru d. Stere.

D. Clopoțel comunică apoi că a avut la București o convorbire cu d. Maniu, în cursul căreia prezidentul partidului național l-ar fi asigurat de bunul mers al tratativelor reluate dintre naționali și țărăniști.

Dnii *Iuliu Hațiegan*, profesor univ., și avocații *Valer Pop* și *Roman* stăruesc asupra importanței mișcări „Acțiunea Românească“ ale cărei idei principale, combaterea streinilor și a corupției, le văd astăzi adoptate de doui oameni politici de seamă dnii Octavian Goga și Vasile Goldiș.

Dl *Jumanca*, în numele partidelor socialiste, aderă la lupta pentru legalitate și întronarea libertății alegerilor.

Conferința se încheie la ora 1 prin cuvântarea P. S. Sale episcopului N. Ivan, care arată că aceste conferințe vor fi continuate la Cluj și extinse și în provincie.

⁘ Reclama e sufletul comerțului ⁘

Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat

CONVOCARE

Domnii membri ai Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat sînt rugaţi să ia parte la

A V-a ADUNARE GENERALĂ

care va avea loc în ziua de Duminică 25 Ianuarie a. c. în localul Sindicatului din Cluj, Piaţa Unirei 29 (Palatul Banffy) cu următoarea:

Ordine de zi:

Şedinţa de dimineaţă (ora 10).

1. Deschiderea şedinţei
2. Raportul secretarului despre activitatea Sindicatului în anul trecut (D. D. I. Cucu).
3. Raportul Cassierului despre gestiunea financiară a anului trecut (D. Al. Al. Hodoş).
4. Raportul Censorilor (Dnii: A. Vasilescu, Colbazi şi A. Gociman).
5. Proectul de buget pe anul viitor (D. Al. Hodoş).
6. Organizarea Cassei de pensii şi ajutor, şi chestiunea vechiului fond de presă de la Sibiu (D. D. I. Cucu).

Şedinţa de după amează (ora 4)

1) Proectul pentru modificarea statutelor şi a regulamentului (D. M. Em. Procopiu).

2) Alegerea a patru membri noui în Comitet, în locul dlor D. I. Cucu, Iustin Ilieşiu, St. Vlădescu, M. G. Samarineanu, ieşiţi prin tragere la sorţi, conf. Statutelor, precum şi a unui membru nou în locul dlui I. Moţa, demisionat.

3) Alegerea a trei membri supleanţi.

4) Alegerea a trei censori.

Având în vedere importanţa discuţiunilor din acestian, domnii membri ai Sindicaiului sînt rugaţi cu stăruinţă să participe în cât mai mare număr la lucrările acestei Adunări Generale. Dnii membri din provinci să se anunţe din vreme Secretariatului pentru a li se reţine camere la hotel, şi vor păsi în gară, la sosire, pe culoarul pentru ieşire, tabloui cu indicaţia camerelor reţinute.

Dacă în ziua de 25 Ianuarie, adunarea nu se va întruni în număr, ea se va ţine, cu oricăţi membri vor fi prezenti în ziua de Duminică 1 Februarie.

Conf. Statutelor, membrii cari nu şi au plătit cotizaţiile restante până la fioele anului 1924, pierd dreatul de vot în Ad. Generală.

Preşedinte D. Tomescu. Secretar general **D. I. Cucu.**

Atelierul de reparaţii C. 6. A. Cluj.

Licitaţie publică

In ziua de 12 Ianuarie 1925 ora 10 dim. se va ţine licitaţie publică la acest Atelier pentru vânzarea unei locomobile de treerat cu oferte închise. Condiţiunile sunt cuprinse în caetul de sarcini ce se poate vedea între orele 8—12 în zilele de lucru, la acest Atelier.

De prima calitate plăcuta si răcoritoare este

Bere din Turda

Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

19

Informaţii

— Atragem atenţiunea dlui director regional al C. F. R. din Cluj asupra neglijenţii organelor c. f. r., care în staţiile Nădăşel şi Şorecani dau drumul la plecarea trenurilor personale înainte de-a să urca pasagerii. Aceştia sunt în bună parte tot ţărani cari aduc alimente la Cluj şi în felul acesta sufere aprovizionarea Clujului.

— Eri s'au împlinit 33 ani dela căsătoria MM. LL. Regele şi Regina, căsătorie care a fost celebrată în anul 1892.

* **Sanatorul Bănăţean,** Timişoara, strada Odobescu 2. Institut medical modern pentru boale interne, de copii, de nervi, femenine, chirurgie şi boale de nas, urechi, gât, piele şi ochi. — Bucătărie dietetică. Aparate medicale cele mai moderne: Röntgen, Radium, Quarz, Diathermie şi întreagne ektrotherapie, hidrotherapie, iamol şi Fanago. Tratament specalistic. Îngrijitoare vieneze. D 449—6

* **Expoziţia de antichităţi şi lucruri de artă.** „Arta“, aranjază din nou în luna Ianuarie o expoziţie splendidă de obiecte de artă şi antichităţi provenite din posesiunea aristocraţimei şi a altor particulari. Expoziţia ***se deschide la 18 Ianuarie 1925*** în sala de expoztţii a întreprinderei „Arta“, Cluj, Strada Avram Iancu No. 3. 1263

BANCA NAŢIONALA A ROMÂNIEI

SITUATIUNE SUMARA

ACTIV

1923 24 Noembre		1924 15 Noembre	1924 22 Noembre
5978486524	428139680 aur depozitat (monete şi lingouri) .. .. .. 428139680 8486647 anr (lingouri) .. .. 8486647 112609120 aur (monete) .. .. 126334187 5429251077 disponibil, trate şi bonuri de tezaur aur .. 5873901078 (stoc metalic)	6436858840	6436861592
538292	Argint şi diverse monete	14396987	1335380
5750945616	Efecte scontate	7027039194	7037797515
347608650	210300100 Imprumuturi pe efecte publice .. .. 264235000 211081000 „ „ „ în cont curent 246646300 137308550 73772450 din cari nu s'au ridicat lei: 66029728 180616572	447300231	444851572
8042556	Imprum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)	8042556	8042556
	Imprumutul Statului pentru necesităţile Tezaurului: Impr. de 1.600 milioane (1914—1918). .. .. 1024600000 „ „ 1.500 „ (12 Mai 1919) .. .. 1493756364 „ „ 1.000 „ (16 Oct. 1919) .. .. 1000000000 „ „ 200 „ (1920 B. P.) .. .. 155300000 „ „ 400 „ (30 Iulie 1921) .. .. — „ „ 2.500 „ (5 Ian. 1921) 369457213		
4534400066	„ „ 200 „ (30 Iulie 1921) .. .. —	4044613577	4043113577
7026636359	Impr. Stat p. unificare monet. { Impr. de 5 miliarde (11 Iunie 1920) .. .. .. 5000000000 Impr. de 2½ „ (5 Ian. 1921) 2025991421	7025991421	7025991421
75277801	Casele de imprumut pe gaj agricultoritor şi industriaşilor	93917598	95178875
11999940	Efectele capitalului social	1189 060	11892060
31839700	Efectele fondului de rezervă	23448120	23448120
3534660	Efectele fondului amortizărei imobilului, mobilierului şi maşinilor de imprim.	2843245	2843245
115728363	mobile	132546475	132636272
8051947	Mobilier şi maşini de imprimerie	16379379	16443245
32844549	Cheltueli de Administraţiune	55950572	57303580
27994202	Conturi curente	83182071	177550829
248244730	Conturi de valori	342233683	346257786
653936627	Conturi diverse	994105739	1116740391
24856110582		26760745748	26990306439

PASIV

12000000	Capital	12000000	12000000
74486268	Fond de rezervă	82524474	82524474
44675472	Fondul amortizărei imobilelor, mobilierului şi maşinilor de imprimerie	93878458	93878458
17936665606	Bilete de banca în circulaţiune	19305120266	19258116295
15048362	Profit şi Pierdere	16025970	16025970
131239856	Dobânzi şi beneficii diverse	158342944	167000128
598632468	Conturi curente şi recepise la vedere	454080067	749313060
6043362550	Conturi diverse	6638773569	6611448054
24856 10582		26760745748	26990306439

11471147328	24 Noemb. 1923 — **Efecte şi alte valori de restituit** — 22 Noemb. 1924 344250342 Efecte şi alte valori în păstrare .. .. 527285391 8580500000 Bonuri de tezaur în gaj p. Impr. Statului .. .. 8190500000 2546396886 Efecte în gaj şi în păstrare provizorie 3129089640	11848352687	11846875031
1800693350	Conturi de ordine	1836615447	1845937995
13271840678		13684968134	13692813026

Taxa: { Scont 6% / Dobânda 7%

Aparate de ras si lame
de cea mai bună calitate
la
Fiul lui Matia Kun
Cluj, Calea Victoriei No. 2.

Armin Dengelegi
meseriaş special de clădire de tinichigiu de lux şi de apaduct
Oradea-Mare
Calea Victoriei 44.
Telefon: 579.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul VI Nr. 1266 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Joi 15 Ianuarie 1925

Infrățirea

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
R. Sibiu
(21) 2
5324

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A ENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN 480
PE 6 LUNI 240
PE 1 LUNĂ 80
PE 1 AN pentru autorități . . . 600
PE 1 AN pentru preoți și învățători 360

CRIZA DE IDEAL

— Cu prilejul conferinței dlui Dr. Vasile Goldiș —

Așteptată prea de multă vreme și cu prea multe speranțe conferința d-lui Vasile Goldiș, ținută la convenirile „Societății de Mâine" a fost un prilej de crudă desamăgire pentru toți cei cari credeau că ea va cuprinde declarații hotărâtoare pentru viața politică a Ardealului. Într'adevăr conferința aceasta înfățișa primul contact direct cu opinia publică ardelenească în cele aproape șase luni de zile de când durează așa zisa acțiune a grupului Goldiș, și era foarte firesc că oricine a crezut cât de puțin în seriositatea și utilitatea acestei acțiuni să-și închipuie că de data acesta d. Goldiș va vorbi răspicat și că, prin urmare, Ardealul va putea să afle însfârșit care este cugetarea politică a omului de care în vremea din urmă s'a legat atâtea speranțe. D. Goldiș însă s'a înfățișat și de data aceasta extrem de precaut neîndrăznind să exprime nici o singură ideie luminoasă în stare să risipească desorientarea de astăzi și să grupeze energiile în vederea unei acțiuni hotărâte.

Din noianul de considerațiuni teoretice care au umplut aproape întreaga conferință, Ardealul n'a putut desprinde o singură lozincă în stare să provoace o nouă orientare a forțelor noastre politice. De aici desamăgirea cu care au plecat de la ultima convenire toți cei cari ar fi doritca în locul „soldatului disciplinat" să apară *omul de acțiune.*

Noi însă, cari am știut să ne măsurăm așteptările și să ne domolim speranțele, putem să ne oprim și la lucrurile bune cuprinse în conferința d lui Goldiș. Căci, judecată în afară de ori și ce preocupare politică și privită numai ca manifestarea unui cărtărar silit să se rostească asupra frământărilor de astăzi, conferința d-lui Goldiș cuprinde într'adevăr o sumă de gânduri și observații înțelepte (nu ne gândim, de sigur la părerile asupra școalei confesionale și nici la acelea despre hotărârile de la Alba Iulia) pe care e bine să le însemnăm.

Așa, de pildă, ne-au plăcut mult cuvintele hotărîte cu care dl Goldiș s'a ridicat împotriva pesimismului pe care ne-am deprins să-l manifestăm ori de câte ori vorbim despre stările dela noi. Condamnând această nenorocită dispoziție de spirit de a vedea pretutindeni, în jurul nostru, numai dezastre și prăpăd, dsa a făcut observații pline de bun simț pe care le-am dori ascultate mai ales aici în Ardeal unde pesimismul a ajuns o odioasă profesiune politică.

„Ne avem, firește, greutățile și relele noastre, — a spus dl Goldiș, — *dar este greșit ca toate acestea să fie puse în cârca oamenilor. Ele nu sunt produse de oameni, după cum se spune la tot pasul, ci de vremi. Dacă România încă nu este pe deplin consolidată, acesta nu este un fapt care să nu-și găsească asemuire și în alte țări. Ba, dimpotrivă, zbuciumările provocate de războiu sunt în multe alte țări de o gravitate mult mai mare. Urmează deci că realitățile de la noi nu îndreptățesc pe nimeni să privească lucrurile în culori atât de negre".*

Dar poate cea mai frumoasă parte din conferință este aceia prin care dl Goldiș referindu-se la zbuciumările vremilor de astăzi, a arătat că dezastrul de care vorbesc mereu politicianii nu trebuie căutat în afară, ci în lăuntrul sufletelor noastre. Odată cu împlinirea idealului național, în sufletele noastre a rămas un gol pe care în cei șease ani dela Unire n'am putut să-l umplem cu nimic. Ne am împlinit idealul zilelor de ieri, dar nu ne-am găsit încă idealul zilelor de astăzi, — iată adevăratul dezastru cu care trebuie și luptăm. Boala de care suferă Ardealul și întreaga țară este prin urmare **criză de ideal.**

De aici vine destrămarea energiilor sufletești, slăbirea încrederei în propriile noastre puteri și deci pesimismul pe care-l vânturăm în toate împrejurările. Dați acestei țări idealul pe care-l cer vremurile de astăzi, și atunci, dela sine, vom avea și sufletele cu care să clădim politica pe care o dorim.

Care este idealul vremilor de astăzi? D. Goldiș l a fixăt în două cuvinte: *românizarea românilor.* Să coborâm deci în suflete acest nou ideal și la lumina lui să începem lupta pentru consolidarea României, — luptă care va fi tot atât de mare și de grea ca și aceia care ne-a dat desrobirea.

„Regionalismul" dlui O. Goga

D. Goga răspunde acuzațiunilor ce i-s'au adus — Două aspecte ale regionalismului — Fuziunea care iarăși se discută

Declarațiile dlui Octavian Goga

— In urma conferinței sale ținută zilele trecute la Cluj, dl Octavian Goga a devenit obiectul unor numeroase atacuri în presă. In aceste atacuri șeful averescanilor ardeleni este prezentat ca un exploatator al regionalismului ardelenesc, combătut până acum cu cea mai mare vehemență tocmai de domnia sa. In al doilea rând s'a scris că recentele conferințe politice ale revistei „Societatea de mâine" ar avea la bază o combinație bine-calculată a dlui Octavian Goga.

Profitând de prezența la Cluj a fruntașului averescan, ne-am adresat d-sale, pentru a vedea cum privește amintitele atacuri și cum explică dsa așa zisul său regionalism.

Prima întrebare ne-a fost:

Ce credeți despre acuzațiunea de regionalism, adusă d voastră, în urma conferinței dela „Societatea de mâine"?

Dl Octavian Goga a binevoit să ne răspundă următoarele:

— In activitatea mea politică, destul de zbuciumată, poate este cea mai ridicolă, din acuzațiile ce mi s'au adus, învinuirea lansată deunăzi de gazetele din București, pe urma conferinței mele dela Cluj, că aș fi devenit peste noapte regionalist. Cei cari pun în circulație acest svon o fac sau în mod interesat sau o fac din motivul unei regretabile confuziuni asupra noțiunii însăși a regionalismului.

Într'un articol pe care-l vom publica în numărul viitor al revistei „Țara Noastră" vom lămuri definitiv chestiunea, arătând că tot ce-am spus la Cluj nu este decât continuarea programatică a ideilor pe care le-am confesat consecvent în ultimii cinci ani. Am înțeles sub regionalism organizarea unui partid numai în cadrul unei provincii, fără legătură cu restul țării și m'am despărțit prin această divergință de opinie de partidul național. Am înțeles în regionalism perpetuarea unui particularism sufletesc, care era moștenirea unei vieți de stat streine și am combătut necontenit ani de a rândul partidul național. Mi-am dat însă seama în mod permanent că există probleme locale, care în urma împrejurărilor își au aspectul lor legat de o regiune, și care trebuesc soluționate tocmai pentru a combate regionalismul.

In această ordine de idei eu am propus la ultima mea conferință câteva remedii pe care în parte le-am practicat când eram la guvern și în parte le-am accentuat adeseori cu scrisul și cu viul graiu, în anii din urmă. Am spus în conferință de pildă — cum se poate citi în „Țara Noastră" după notele stenografice — că majoritatea deputaților aleși în Ardeal trebue să fie localnici și că importul nesăbuit nu ni se pare convenabil în această materie. Cine este deșteptul care încumetă să dărame această teorie nevinovată. Susțină de exemplu, că deputații din Oltenia nu trebue să fie ieșiți din organizațiile locale, ci importați dela Dorohoi.

Doresc foarte mult să fiu lămurit asupra teoriei contrare. Am spus mai departe că nu mi închipui o bună guvernare, care ar putea soluționa problemele locale din Ardeal cu rostul lor specific, dacă nu se va introduce câte un înalt funcționar cel puțin în fiecare minister, cari fiind de felul lui ardelean ar putea avea mai multă înțelegere pentru stările de aici, moștenite de sub vechiul Regat. Totdeauna am avut această părere, mai mult, am practicat o chiar, fiind la guvern am organizat ministerul de culte, trecând la minister pe toți înalții funcționari ai Consiliului Dirigent desființat. Dl Lapedatu a moștenit astfel dela mine pentru toate serviciile care privesc chestiunile din Ardeal un personal compus din ardeleni. Mă mir că văzând acest lucru și trăgând folos de pe urma lui îi apare astăzi ca un deziderat regionalist. Am ajuns mai departe că în cadrele unui partid unitar forul politic chemat în primul rând să hotărască asupra chestiunilor curente din Ardeal ar fi să fie un comitet aleătuit din fruntașii Ardeleni ai acelui partid. Chestiunea nu e nici nouă, nu e nici o invenție a mea. La toate partidele afacerile interne locale ale provinciilor le hotărăsc fruntașii locali.

Să judece acum fiecare om normal, dacă simpla salvgardarea intereselor unei regiuni, care vrea să se pună de acord cu restul țării, înseamnă un act condamnabil cei cari cred că sub masca unificării pot neglija orice revendicări locale din orice par-

(*Urmare pe pag. II.*)

:-: FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" :-:

Premierele Teatrului Național

„CÂND VINE VIFORUL"

piesă în 4 acte de Gh. Tătărescu

Direcțiunea Teatrului Național a avut fericita inspirație de a și înscrie în repertoriul acestui an valoroasa lucrare dramatică a dlui G. Tătărescu, care s'a jucat cu un mare succes anul trecut la București. Premiera de aseară a avut un răsunător succes. Calitățile r ale ale piesei ca și vremurile de entuziasm, și de zbucium pe care la evocă, au făcut să răsune cupola „Teatrului Național" de furtunoase și sincere aplause.

In „Când vine viforul" d. Tătărescu rezolvă una din cele mai dificile probleme sufletești, pusă în primul plan de împrejurările prin care am trecut. E vorba de nepregătirea sufletească a tineretului nostru cult pentru jertfa supremă a idealului național, pe care autorul o relevă discret din câteva momente bine prinse și admirabil caracterizate.

Ne aflăm în noaptea de 14 August 1916. Războiul bate la ușe, dar pentru mulți războiul e o frumuoasă poveste, cu belșug de vorbe rostogolite printre picături de campanie, cu frase turnate între o melodie de viori și un gâlgâit de râs femeiesc. Patru tineri și o femeie petrec în cazinoul de la Tismana. Pentru ei cuvintele de datorie ale căpitanului Galu, căzut între ei, sînt de neînțeles. Pentru ei datoria este petrecerea, este vinul, este femeia. Ceea ce vorbește căpitanul Galul este bun pentru cei mulți. Ei nu, o! nu, nu se pot amesteca în gloata anonimă a combatanților.

Așa îi surprinde vestea mobilizărei: Zăpăciți de șampanie și de vorbe, ei rămân „să se aranjeze", iar peste culmile Carpaților vă sbura căpitanul Galu cu cei mulți, anonimi și răbdători.

Unul din cei patru, Radu Candea, un om desgustat de viață și lipsit de voință, n'are puterea să-i urmeze. Energia căpitanului îl răpește. E pe front, dar viața aceasta nu este pentru el, după cum n'ar fi fost nici pentru ceilalți. Aici se cere energie și îi lipsește și aici se cere jertfa cârmei pe cari el nu știe să o dea. Wanda, singurul lui suport de existență în vremurile de opulență, trecută pe front cu panglica „Crucei Roșii" ruse pe mână, îi poate ușor smulge de aici. Cândea dezertează după o prea slabă împotrivire.

Urmează retragerea umilitoare a armatelor noastre înfrânte, cu întreg cortegiul de suferințe și zăpăceli. Cândea prins, e târât în grupul unui convoi de dezertori. Totul e zăpăcială și chin. Dar chinul tot e în sufletul celui ce începe a se pătrunde la grozăvenia faptei lui. Cândea se simte pierdut moralicește. In momentul când e gata să se rostogolească definitiv în ticăloșie, îi iese în cale sergentul Braia, rănit, trimis cu un ordin la comandamentul divizieî. Rana îl oprește în cale. Braia desperat că nu-și poate îndeplini datoria, moare lăsând ordinul în mânele lui Cândea.

O gravă problemă se ridică atunci în sufletul acestuia. In mâna lui stă viața oamenilor dintr'o divizie, dar el e dezertor, nu se poate prezenta comandantului. Atunci în omul nehotărât se naște un altul nou. E un alt om. Parcă sufletul eroului Braia s'a strecurat într'însul Ordinul este predat și armata noastră scapă de dezastru. Cândea se întoarce sub comanda căpitanului Galu știind deacum ce are de făcut. El rămâne singur să păzească retragerea trupelor cu pieptul deschis.

Acum e înadevăr soldatul Cândea.

(Continuare de pe Pag. 1.)

te a țării s'o facă înainte eu îi voiu detesta ca și până acum. Cum spuneam, voiu avea onoarea să mă ocup mai pe larg de acești patrioți neprihăniți în revista mea.

Am întrebat apoi pe d. Octavian Goga, ce crede despre conferințele politice dela Cluj în general și ce părere are asupra celor ce eventual se vor produce în viitor.

D. Goga ni-a răspuns:

— „Cât privește conferințele dela Cluj nu pot da nici un fel de lămurire asupra genezei lor fiindcă n'am avut nici un amestec la revista „Societate de mâine", de unde au pornit. Ceeace scrie ziarul „Patria" în legătură cu mine e pur și simplu stupid și falș.

Eu m-am prezentat la aceste conferințe ca un oaspe, mi-am spus părerile și am terminat. Că partidul național e supărat, o înțeleg prea bine, fiindcă în definitiv aranjatorii sunt din rândurile lui și au făcut totul, se pare, împotriva voinței exprese a șefului. De aci tulburarea și atacurile veninoase din „Patria". Întrucât mă privește insultele neputinței sunt fără nici un efect, fiind de mult obișnuit cu ele.

De continuarea conferințelor urmează să se îngrijească tot revista „Societatea de mâine", întrucât comisiunea alcătuită în vederea acestui scop s'a dizolvat. Personal n'am nici o răspundere pentru continuarea acestor conferințe.

— *Cum priviți nou anunțata încercare de fuziune naționalo-țărănistă?*

Dl Octavian Goga ne-a dat următorul răspuns:

— „Fuziunea aceasta privește pe cele două partide; nu anticipez nimic. E desigur interesant că dl Goldiș o accentuează tocmai atunci când dl Maniu, însetoșat de-o nouă pertractare, discută cu dl Argetoianu. N'am nimic de zis. Să se descurce între dânșii. Vom vorbi la urmă."

Presa maghiară

„Strein..."

Sub acest titlu ziarul maghiar al sioniștilor ardeleni „Uj Kelet", scrie:

„Înainte de războiu cuvântul românesc „strein" avea — probabil — altă însemnătate decât ozi, când echivalează cu o insultă, sau cu o palmă.

Cuvântul „strein" însemnează ceva de a doua mână și exprimă reavoință și eliminare cu brutalitate. Noi, minoritari, cetățeni cu egale drepturi ai acestei țări am protestat de nenumărate ori contra epitetului „strein" adresat nouă. Protesturile noastre au fost însă zădarnice. Cercurile oficiale și neoficiale au continuat să ne dea numele de „strein".

La drepturi, suntem „streini", dar gloria cetățeniei cu egale drepturi este a noastră îndată ce vine vorba de sarcini și impozite."

Afirmația ziarului evreiesc că evreii ar fi „streini" în ceace privește acordarea drepturilor constituționale este și insolentă și nedreaptă.

Confratele „Uj Kelet" știe foarte bine că în România nu există nici o restricțiune pentru neromâni, nici numerus clausus, nici asuprire din partea autorităților. De-asemenea, se știe că actualul guvern cheltuește timp și energie pentru combatarea și pololirea desordinelor și agitațiilor antisemite.

Dacă așa este, cum rămâne cu afirmația lui „Uj Kelet" că evreii sunt „străini" la drepturi, dar cetățeni cu egale drepturi la sarcini și datorii"?

In ceeace privește aplicarea cuvântului „străin", românul numește astfel nu pe cetățeanul loial de origină străină, ci pe străinul în sentimente față de neamul și țara românească.

Așa, de pildă, evreul ardelean acomodat nouilor împrejurări, bun patriot și țără gânduri ascunse nu va fi nici numit, nici tratat drept străin.

In schimb, massele populare românești nu au aceleași sentimente nici față de evreii „magyar ember" înregimentați în partidul maghiar, nici față de ipocriții ce predică sionism, dar scot gazete — nu evreiești sau în limba țării — ci ungurești!

Declarațiile dlui prefect Gritta

Ziarele ungurești de ieri au anunțat că dl prefect Gritta nu dă voe sfatului președințial al partidului maghiar să se întrunească pentru a discuta răspunsul la cunoscuta declarație a dlui ministru Tătărăscu.

In acelaș sens, s'a publicat un comunicat al partidului maghiar.

In „Keleti Ujság" de astăzi citim următoarea declarație a dlui prefect Gritta:

Am citit cu multă surprindere comunicatul partidului maghiar în care se zice că eu ași fi zădărnicit ședința sfatului președințial.

Eri mi s'a adus la cunoștință că sfatul președințial va avea o ședință. Am răspuns că este stare de asediu și nu eu, ci comandamentul militar dă autorizație pentru ținerea adunării. Am adăugat că, în conformitate cu dispozițiunile dlui ministru Tătărăscu, nu voi delega pe nimeni să asiste la desbateri. Acordarea autorizației însă cade în sarcina comandamentului militar.

Știe acestea — a continuat dl prefect — și dl Sándor Jozsef. Faptul că — față de gravele învinuiri aduse de dl ministru Tătărăscu — se încearcă în fața opiniei publice ungurești o apărare prin o asemenea formulă goală este semnul unei mari slăbăciuni pentru toți cei ce cunosc dispozițiile, publicate de nenumărate ori, ale stării de asediu."

Rezultatul alegerilor dela Reșița

Știri sosite la ministerul de interne anunță că dl dr. Porumb, candidatul partidului național-liberal la alegerile pentru un loc de senator, vacant la Reșița prin încetarea din viață a drului Galiciu, a fost ales cu foarte mare majoritate față de candidatul partidului național.

Contra unei indrazneli

Din partea dlui Prof. Bogdan-Duică primim următoarele rânduri:

Domnule Diretor,

Deoarece *Patria* mai are câteva sute de cetitori, cari nici ei nu știu bine de ce o mai cetesc, dați-mi voie să le spun prin *Infrățirea*, că raportorul despre ultima conferență la New York încearcă zadarnic a ridiculisa cele spuse de mine.

Contrar celor scrise de raportorul *Patriei*, eu am zis:

1. Că *dacă generalul Averescu va avea guvernul, va avea și un partid în Ardeal;* mă gândiam la aderenți ai partidului *național* (nemulțămiți?) cari de mult anunță că, dacă generalul va lua puterea vor merge cu el!

2. Că, *dacă se iscălește supt propunerea Ciorlea, resumând soluția Goldiș: partid național-țărănesc, ar trebui să se iscălească și supt a dlui Goga,* — tocmai pentru a se vedea felul cum se diferențiază părerile celor presenți. Cine, dintre presenți, va ierta apoi raportorului insulta că eu i-aș fi socotit capabili, a se înscrie „toți" (chiar toți!) într'un parid numai fiindcă „șeful" va fi chemat la putere?

De unde reese, că la invitările viitoare, d. regisor al conferențelor, dr. Ghibu, trebue să ne garanteze că a chemat să asiste (și să raporteze) numai oameni de bună credință

G. Bogdan Duică.

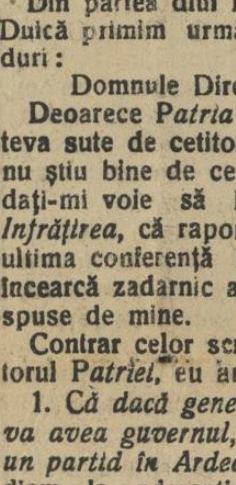

Atențiune!

S'a rezolvat problema mizeriei de lumină electrică!

Lampa de petrol

alui

Somlyai,

care arde necontenit se găsește pe un preț bagatelin prăvălia de sticlă

SOMLYAI

Cluj, Calea Victoriei 4.

Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat

CONVOCARE

Domnii membri ai Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat sînt rugați să ia parte la

A V-a ADUNARE GENERALĂ

care va avea loc în ziua de Duminică 25 Ianuarie a. c. în localul Sindicatului din Cluj, Piața Unirei 29 (Palatul Banffy) cu următoarea:

Ordine de zi:

Ședința de dimineață (ora 10).

1. Deschiderea ședinței
2. Raportul secretarului despre activitatea Sindicatului în anul trecut (D. D. I. Cucu).
3. Raportul Cassierului despre gestiunea financiară a anului trecut (D. Al. Al. Hodoș).
4. Raportul Censorilor (Dnii: A. Vasilescu, Colbazi și A. Gociman).
5. Proectul de buget pe anul viitor (D. Al. Hodoș).
6. Organizarea Cassei de pensii și ajutor, și chestiunea vechiului fond de presă de la Sibiu (D. D. I. Cucu).

Ședința de după amează (ora 4)

1) Proectul pentru modificarea statutelor și a regulamentului (D. M. Em. Procopiu).

2) Alegerea a patru membri noui în Comitet, în locul dlor D. I. Cucu, Iustin Ilieșiu, St. Vlădescu, M. G. Samarineanu, ieșiți prin tragere la sorți, conf. Statutelor, precum și a unui membru nou în locul dlui I. Moța, demisionat.

3) Alegerea a trei membri supleanți.

4) Alegerea a trei censori.

Având în vedere importanța discuțiunilor din acest an, domnii membri ai Sindicatului sînt rugați cu stăruință să participe în cât mai mare număr la lucrările acestei Adunări Generale. Dnii membri din provincie să se anunțe din vreme Secretariatului pentru a li se reține camere la hotel, și vor găsi în gară, la sosire, pe culoarul pentru ieșire, tablou l cu indicația camerelor reținute.

Dacă în ziua de 25 Ianuarie, adunarea nu se va întruni în număr, ea se va ține, cu oricâți membri vor fi prezenți în ziua de Duminică 1 Februarie.

Conf. Statutelor, membrii cari nu și au plătit cotizațiile restante până la finele anului 1924, pierd dreptul de vot în Ad. Generală.

Președinte **D. Tomescu.** Secretar general **D. I. Cucu.**

Organizarea opoziției din Italia

Partidele de opoziție din Italia, cu excepția liberalilor și a clericalilor, cari, deși au hotărât să nu mai sprijine guvernul, se țin încă rezervați de blocul opoziționist, continuă tratativele pentru a hotărî atitudinea comună în viitoarele alegeri.

Cooperativele și negoțul de cereale

Ministerul de industrie și comerț, având în vedere rolul cooperativelor în operațiunile de cereale și natura acestor operațiuni, a răspuns Centralei cooperativelor cu adresa Nr. 799 din 8 Ianuarie:

„Cooperativelor de producție și consum nu li se cer să aibă înscrise firme pentru comerțul de cereale. Partidele de cereale încheiate de aceste cooperative, prin delegații lor, nu trebuie să treacă obligatoriu prin oboarele de cereale, mai ales că nu aparțin aceleași comune unde funcționează oborul".

Astfel se recunoaște dreptul cooperativelor de producție și consum de a aduna cerealele membrilor și consătenilor din regiunea unde lucrează, potrivit statutelor, fără ea pentru aceasta cooperativa să aibă nevoie de firmă întregistrată și fără ca operațiunile de cumpărare să le facă în oboarele de cereale.

Citiți și răspândiți:

›Infratirea Poporului‹

cea mai bună gazeta săptămânală.

Plata datoriilor interne

După calculele sumare ce au fost făcute, la ministerul de finanțe, datoriile statului către furnizorii săi, au fost reduse la mai puțin de un miliard.

Această datorie rămasă urmează să fie achitată și ea până la 1 Aprilie c., parte din excendentele de încasări, parte din rata cuvenită statului din vânzarea redevenței de petrol.

Mai au de primit sume mai mari uzinele dela Reșița și Astra.

Vânzare excepțională!

Paltoane model de dame

în urma sezonului înaintat pe orice prețuri acceptabile la magazinul de mode de dame

Diamanstein

și

Moskovitz

CLUI,

Calea Regele Ferdinand 25, vis-a-vis de posta principală

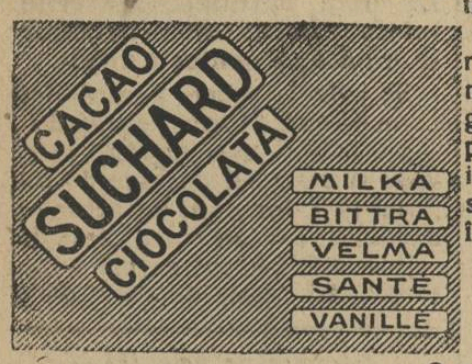

Redată palid în rezumatul nostru, piesa dlui Tătărescu e presărată cu episoade vii, caracteristice. Scrisoarea soldatului Dungă, veselia ostașilor în repaos și glumele lor, resemnarea lor în fața lipsurilor și eroismul lor discret, dau ansamblului mișcare și colorit, înlesnește contrastul și duce firesc spre desnodământ. Acțiunea se desfășură astfel, nesilit, redând minunat una din cele mai frumoase epoci din viața neamului nostru.

Piesa dlui Tătărescu s'a bucurat la Cluj de o bună interpretare și de o montare, care face cinste Teatrului nostru. Dna Jeana Popovici-Voina a fost pasionată și convingătoare în Vanda; dl Mihăilescu-Brăila, în Cândea, a știut să fie omul lipsit de echilibrul sufletesc al vremilor, redând lupta pentru triumful însușirilor patriotice cu pricepere și gust; dl Voicu, în căpitanul Gelu, viu și colorat; deasemenea bine dnii Șerban (Orlea), Ștefănescu (Mogilea), Bănuțiu (sergentul Braia), Potcoavă (soldatul Dungă), dra Borza (Maria) — ca și restul ansamblului.

Interview cu d. ministru N. Săveanu

Ministrul sănătăţii publice expune bilanţul unui an de muncă în diferite domenii ale activităţii sanitare şi ale asistenţei publice, cum şi programul de lucru pentru anul viitor

Asupra activităţei ministerului sănătăţei publice confratele „Viitorul" a obţinut următoarele preţioase informaţii dela dl N. Săveanu, titularul acestui departament, pe cari le reproducem în întregime.

Bilanţul pe anul trecut

— „Încă dela venirea mea în fruntea noului departament, mi-am propus să fac astfel, ca el să corespundă adevăratei sale meniri. Pentru aceasta era însă nevoe de fonduri.

Bugetul anului trecut a avut un spor de 165 milioane lei, faţă de cel din 1923. Din acest spor am putut să îmbunătăţesc întâi hrana bolnavilor, pentru care s'a afectat 97 milioane în plus; iar pentru zestrea spitalelor, care era în mare suferinţă, s'a sporit alocaţia bugetară cu 19 milioane.

Pentru reparaţii, cari nu mai puteau întârzia, s'au rezervat 30 milioane. Pentru cumpărare de medicamente şi pansamente s'au cheltuit 35 milioane. Şcolilor de agenţi sanitari şi moaşe li s'au dat sporit alocaţia. De asemenea s'au dat pentru transportul medicilor, 7 milioane mai mult ca în anul trecut.

In cursul anului s'a mai acordat acestui minister — (din excedentul 1923 — 30 milioane lei, dintre care s'a dat 8 milioane pentru înzestrarea laboratoarelor, ele fiind un accesoriu principal al medicinei şi eu nu concep, ne spune dl Săveanu, spitale fără laboratorii bine utilate.

Clădiri noui

— „Restul s'a dat pentru clădiri noui. Astfel s'a pus piatra fundamentală la spitalul din Abrud, la Braşov unde e absolută nevoe de o clădire nouă, la Tighina pe malul Nistrului, la Târgovişte unde a trebuit să facem un nou spital, de oarece dacă se mărea cel existent trebuea neapărat să fie dărâmat vechiul şi istoricul turn al Chindiei, un frumos monument plin de amintiri istorice pentru noi.

Spitale refăcute

— „In zona de front şi în restul ţărei aşezămintele spitaliceşti au suferit după cum se ştie foarte mult.

Clădirile lor au fost aproape dărâmate iar zestrea furată sau distrusă.

O primă grije am avut, imediat ce am avut fonduri, să refac spitalele din această zonă şi astăzi s'au redat funcţionării spitalele: Dumitreşti (R.-Sărat), Vidra, — refăcut din nou, cel vechi fiind dărâmat la pământ — Panciu din Putna, Cavaclar din jud. Constanţa, Drăgăneşti (Vlaşca) etc.

De asemeni s'a terminat şi inaugurat Strehaia (Mehedinţi).

Contactul cu corpul medical

— „Pentru cunoaşterea nevoilor sanitare am căutat să mă apropii şi să iau contact cât mai des cu corpul medical. Cu prilejul vizitelor ce am făcut spitalelor, în conferinţele ce am avut cu medicii am putut cunoaşte mai bine nevoile şi s'au realizat îmbunătăţiri, de pildă înmulţirea medicilor de plasă în Basarabia, repararea spitalelor din Sibiu, Lugoj, Sighet, Costiugeni ete.

Combaterea tuberculozii şi a boalelor sociale

— „Se ştie — ne spune d. min. — că în urma războiului tuberculoza şi sifilisul au luat proporţii îngrijitoare la noi, de acea pentru anul trecut s'au

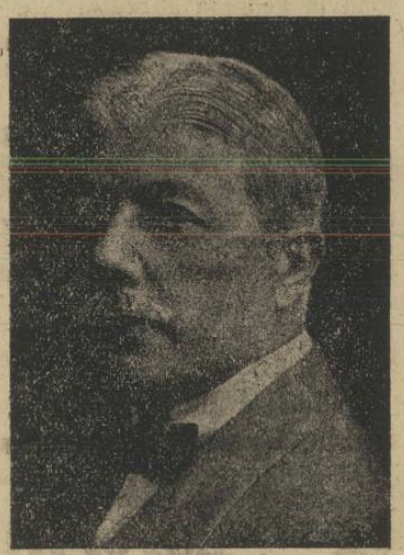

N. N. Săveanu,
ministrul sănătăţii publice

afectat peste 25 milioane pentru combaterea acestor boli. Recunosc că această sumă e insuficientă însă din bugetul statului a fost imposibil să luăm mai mult. Cred, ne spune d. ministru Săveanu, că pentru combaterea tuberculozei ca şi în toate chestiile de sănătate publică, comunele şi judeţele au acelaşi datorie ca şi Statul. Dar felul cum comunele şi judeţele contribue azi pentru sănătatea publică e un anacronism ce trebue să dispară.

In 1908, când îndatoririle sanitare ale judeţelor şi comunelor au trecut la Ministerul de interne, se vărsa de către comune şi judeţe la bugetul direcţiei generale a servicîului sanitar, o subvenţie anuală de 7.400 000 la un buget de 13.500.000 lei, ceeace însemnă că comunele şi judeţele contribueau cu 50 la sută la cheltuelile totale pentru sănătatea publică.

Astăzi, la un buget de peste 700 milioane subvenţia comunelor şi judeţelor a rămas aceiaş tot şapte milioane.

Asistenţa socială şi Oficiul I. O. V.

— „Pentru mărirea fondului asistenţei sociale am dublat timbrul de asistenţă de unde a rezultat 36 milioane. Din această sumă însă 8 milioane s'au dat combaterei tuberculozei, 17 milioane pentru I. O. V., 6,600 000 pentru şcolile de ucenici de pe lângă ministerul muncii şi mormintele eroilor, rămânând un spor real de mai puţin ca 5 milioane.

Cele 40 de instituţii ale asistenţei sociale au funcţionat normal îndeplinind, pe lângă opera socială şi o operă naţională; de oarece copii din centrele de ocrotire ale Ardealului azi sunt crescuţi în sentimente curat româneşti, nu ca pe timpul stăpânirei ungare, când toţi aceşti copii dela Timişoara, Cluj, Tg.-Mureş, Arad, Oradea-Mare, erau trimişi în centre ungureşti.

Au fost subvenţionate un însemnat număr de societăţi private şi cu unele am colaborat la creşterea copiilor.

Publicul a încurajat această operă: chetele de binefaceri au adunat în 9 luni 10 milioane lei.

Pentru oficiul I. O. V. s'au dat anul trecut un spor de 24 milioane lei, faţă de anul 1923. Din această sumă 123.000.000 s'au dat la toate societăţile delegate, îmbunătăţind mai ales hrana şi îmbrăcămintea orfanilor de război.

Nu trebue uitat că s'au ţinut concursuri pentru locurile vacante la spitale, s'au făcut cursuri de împrospătarea cunoştinţelor pentru medici, s'au făcut echipe de combaterea tifosului, iar felul cum corpul nostru medical a luptat în contra malariei, a atras laudele comisiei de savanţi, trimisă de Societatea Naţiunilor. Nu s'a făcut tot ce trebue, s'a făcut însă tot ce s'a putut pentru îmbunătăţirea stărei sanitare a ţărei, a ajutorării invalizilor, văduvelor şi orfanilor de războiu a bătrânilor şi a copiilor.

Proecte pe viitor

— „Pentru anul acesta ministerul sănătăţii publice a primit un spor bugetar, faţă de anul trecut, de încă 120 milioane.

Din această sumă s'a dat peste 33 milioane pentru îmbunătăţirea hranei bolnavilor şi combustibil.

Combaterea sifilisului

— „Pentru intensificarea campaniei antisifilitice, începută anul trecut se vor face cursuri preparatorii, iar în budget s'au înscris 8 milioane cu care se va cumpăra neosalvarsan, stocul primit dela germani în contul despăgubirilor de război epuizându-se.

Şcoli de moaşe şi agenţi sanitari

— „Auxiliari indispensabili ai medicilor la sate sunt moaşele şi agenţii sanitari. De aceea am crezut nimerit să dăm în fiecare an o desvoltare din ce în ce mai mare, şcolilor unde se pregătesc aceşti auxiliari. In consecinţă s'au prevăzut pentru aceste şcoli 3,800.000 faţă de 2,500.000 din anul trecut.

Indemnizaţii de transport medicilor

— „Am constatat ne spune dl ministru Săveanu, că dacă o bună parte din circumscripţiile sanitare rurale sunt lipsite de medici aceasta se datoreşte şi insuficienţii salariului şi indemnizaţiei de transport. De aceea pentru anul acesta s'a prevăzut pentru transportul medicilor 12 milioane în plus faţă de anul trecut când alocaţia budgetară a mai fost sporită cu alte 7 milioane, deci un spor total de 10 milioane.

Am prevăzut să se dea un supliment de plată medicilor din regiunile cu condiţii grele de trai, cari nu pot face clientelă particulară.

Indemnizaţia de transport mărită, se va acorda medicilor pentru câte zile de inspecţii vor face.

Combaterea tuberculozei

— „Subvenţiile generale acordate şi anul acesta pentru combaterea flagelului tuberculozei recunosc că sunt prea mici, ele însă vor fi sporite în cursul anului din escendentul 1924.

Sunt dator, ne spune dl ministru al sănătăţii publice, să aduc mulţumiri dlui Vintilă Brătianu, care ne-a promis la Cameră un larg sprijin la acordarea de credite pentru combaterea tuberculozei, dsa socotind ca o operă de refacere naţională combaterea acestei boale.

Ţin însă să se ştie că în afară de societăţile de profilaxie şi combaterea tuberculozei, are şi statul sanatorii şi secţii de spitale destinate acestui scop. Citez Aiudul, Gioagiul, care nu stau mai jos ca sanatorul Toria.

Oficiul I. O. V.

— „Anul acesta se va da o deosebită atenţiune operei de protejare a celor pe care I. O. V. e dator să-i ajute. Astfel soc. ocrotirea orfanilor de război are un spor de 12.750.000. Soc. Invalizilor de război i s'a dat în plus de 2.8000.000 cu 1 milion destinat special pentru copii tuberculoşi ai invalizilor.

Totalul sumelor destinate acestor societăţi delegate ale ministrului care sunt în număr de patru ating anul acesta 146.750.000 faţă de 123.000.000 din anul trecut.

Afară de aceste sume Ministerul sănătăţii a hotărât ca el direct să dea o asistenţă mai largă pentru toţi cei asupra cărora războiul a lăsat urme adânci în sănătatea lor.

Astfel s'a prevăzut 3.500.000 lei pentru punerea în funcţiune a două sanatorii maritime la Tekirghiol, dintre care unul în colaborare cu Eforia spit. Civile care va funcţiona chiar din anul acesta. Un altul e destinat invalizilor cu tuberculoză osoasă. S'au sporit cifrele pentru asistenţa medicală şi cea balneară, care în 1924 a fost mult mai largă ca în trecut graţie faptului că băile Erculane şi Ocna Sibiului au trecut la noi. Pe de altă parte o însemnată sumă am prevăzut'o pentru burse şcolare fiilor de invalizi, de văduve şi orfanilor du război.

Cu sumele prevăzute în buget şi cu ce vom mai avea din excedent, vom termina şi pune în funcţie o aripă a sanatorului Bisericani, destinată exclusiv invalizilor de război tuberculoşi.

Asistenţa

— „Cu toată dorinţa ce avem de a mări cadrul de lucru al asistenţei sociale, deocamdată el rămâne acelaş. Insemnătatea operei ce s'a făcut în această direcţie în deosebi e foarte puţin cunoscută. Dacă însă într'o călătorie de plăcere ce se face pe malul Oltului, s'ar opri cineva la colonia de muncă dela Râul Vadului, dacă s'ar osteni bucureşteanul să meargă la Mărcuţa; dacă ar vizita unul din asilele unde se ocrotesc bătrânii şi infirmii, sau unul din birourile de triaj prin care trec mii de cerşitori şi vagabonzi, de unde se trimit bătrânii în asile, adulţii invalizii în colonii de muncă, iar copiii în institute de recreare, atunci s'ar recunoaşte că s'a lucrat în această direcţie.

Activitatea dispensariilor de sugaci — dintre care cel din urmă a fost inaugurat de curând în prezenţa M. S. Regina la Oradea Mare — merită toată atenţiunea şi toată lauda; numărul lor creşte an cu an şi în ac iaş proporţie numărul copiilor asistaţi.

De aceia am ascultat cu recunoştinţă cuvântarea unui domn deputat care propunea — recunoscând utilitatea operei — sporirea timbrului asistenţei precum şi propunerea ce s'a făcut ca pe baza capitalului ce avem la ministerul de Finanţe din cota adiţională pe veniturile mobiliare să putem face un mare împrumut destinat operele de asistenţă.

Inspectorul balneo-climaterie

— „Serviciul balneo-climaterie trecând dela ministerul de industrie la acel al sănătăţii, am prevăzut pentru exploatarea şi administrarea cel r 3 staţiuni de băi ale statului Ocna Sibiului Herculane şi Valea Vinului suma de 10 milioane.

Profit dea ceastă ocaziunn pentru a afirma că acest serviciu e condus de un inspector general că pentru tot personalul central şi dela periferie se cheltueşte lei 909 000 în care intră indemnitatea de chirie şi scumpetea.

Restul e pentru punerea în stare de funcţionare a Băilor Erculane şi Ocna Sibiului. Inspectoratul balneo-climateric e chemat să joace un rol însemnat în controlul din ţara noastră, unde publicul ridică atâtea plângeri, dintre care unele foarte justificate.

Ajutor Eforiilor

Eforiei spitalelor civile care are un rol foarte important în asistenţa medicală, i s'a prevăzut pe anul acesta o subvenţie de 4,500 000 lei şi pentru aceleaşi motive se va da şi Epitropiei Sf. Spiridon din Iaşi 500.000 lei.

Proecte legislative

— „Ca încheere ne spune dl ministru Săveanu, datorită mijloacelor bugetare ce guvernul mi-a pus la dispoziţie, graţie muncii colaboratorilor mei mari şi mici, cărora le aduc mulţumiri pentru chipul cum şi-au îndeplinit datoria, s'a putut înfăptui o operă pozitivă în acest minister, care a luat fiinţă abea de un an.

Pentru coordonarea acestei opere voi aduce în parlament un proect de lege pentru organizarea ministerului.

Deasemenea voi depune un proect de lege asupra farmaciilor şi comerţului cu medicamente.

Noua lege va pune capăt unor situaţii anormale şi conflictului dintre farmacişti şi droghişti.

Un alt proect de lege va garanta o bună funcţionare a staţiunilor balneare şi climaterice care au nevoe de un control cât mai riguros.

Legea sanitară va trebui pusă în acord cu crearea unui minister al sănătăţei şi cu noua lege de descentralizare administrativă.

Şi acum, termină dl Săveanu, cu prilejul începerei noului an, cum doresc ca instituţiile ministerului să fie înzestrate cu toate cele necesare urez tot aşa ca cetăţenii să aibă cât mai puţină nevoe de ajutorul lor.

Curierul spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Joi: „Căpitanul Cântăreţ" a 11 oară. Abonament şters. Preţuri de premieră. Seria 23.

Vineri: „Fiica Parisului" operetă. Premieră. Abonament de premieră 33. Preţuri de premieră. Seria 24.

Sâmbătă matineu: „Turta". Reprezentaţie pentru tinerime cu preţuri reduse. Conferează profesorul Kende. Seria 25.

Sâmbătă seara: „Fiica Parisului" a 2 oară. Preţuri obişnuite. Abonament de zi 56 B. Seria 26.

Sâmbătă seara, orele 10 şi jum.: „Camerista" comedii. Premiera. Abonament şters. Preţuri de premieră. Locurile abonenţilor se vor rezerva până Marţi, orele 12 din zi. Seria 27.

Duminecă matineu: „Căpitanul Cântăreţ" a 12-a oară. Preţuri obişnuite. Seria 28.

Duminecă seara: „Fiica Parisului" a 2 oară. Preţuri de premieră. Abonament de zi 57 A. Seria 29.

Luni: „Camerista" a 2 oară. Preţuri obişnuite. Abonament de zi 58 B. Seria 30.

Ultime informaţii

— **Direcţiunea ziarului „Infrăţirea“ şi „Infrăţirea Poporului“ face cunoscut, că, începând cu ziua de azi, încasări de bani pentru numitele ziare se vor putea face numai de către Administraţia ziarului direct, iar cei a ce să vor prezenta pentru vre-o achiziţie sau încasare, în numele ziarului vor trebui să aibe asupra lor o autorizaţie specială de la administraţia ziarului semnată de dna Dora Costea.**

— Alaltăieri s'a sinucis prin strangulare funcţionarul judiciar Vasile Morariu, dela tribunalul local. In scrisoarea de adio, adresată de sinucigaş fetei sale, acesta a arătat că s'a sinucis deoarece nu mai poate resista mizeriei, în care a fost adus prin câteva afaceri neisbutite.

— Morarii şi comercianţii de făină din Cluj au cerut ieri primăriei să li se garanteze desfacerea cu vechile preţuri a stocurilor de făină de care dispun. Cererea şi-o motivează cu aceea că aceste stocuri le-au procurat pe vechile preţuri. Totodată au arătat, că este în interesul populaţiei să se aprovizioneze cu făină cât mai curând, deoarece până ce vor sosi stocurile de grâu rechiziţionat, va putea eventual să treacă multă vreme.

— In zilele de 17 şi 18 Ianuarie va avea loc la Cluj concursul general de patinaj viteză. Acest concurs este combinat cu un concurs de patinaj artistic, aranjat de comitetul regional sportiv din Cluj. Duminecă în 18 Ianuarie seara la ora 8, aceste concursuri vor fi urmate de un bal mascat, aranjat pe locul de patinaj din parcul orăşenesc.

— Astăzi, Mercuri în 14 Ianuarie, Uniunea patronală alimentare a din România şi sindicatul profesional al patronilor în alimente aranjează o serată dansantă în saloanele hotelului New-York, începutul la ora 9 seara. Preţul biletelor de intrare 50 lei de persoană 126 lei pentru familii. Bilete se vând în localul U. P. A. R. şi S. P. A palatul camerei de industrie şi comerţ. Ţinuta de stradă.

— Dnii Octavian Utalea, primarul oraşului, Peptea, consilier orăşenesc şi Russu, şeful contabilităţii comunale, pleacă astăzi la Bucureşti spre a aranja chestiunea bugetului, moşiei Tarcea şi altele.

* **Sanatorul Bănăţean**, Timişoara, strada Odobescu 2. Institut medical modern pentru boale interne, de copii, de nervi, femenine, chirurgie şi boale de nas, urechi, gât, piele şi ochi. — Bucătărie dietetică. Aparate medicale cele mai moderne: Röntgen, Radium, Quarz, Diathermie şi întreagne ektrotherapie, hidrotherapie, iamol şi Fanago. Tratament specalistic. Ingrijitoare vieneze. D 449—6

* **Expoziţia de antichităţi şi lucruri de artă.** „Arta“, aranjază din nou în luna Ianuarie o expoziţie splendidă de obiecte de artă şi antichităţi provenite din posesiunea aristocraţimei şi a altor particulari. Expoziţia ***se deschide la 18 Ianuarie 1925*** în sala de expoztţii a întreprinderei „Arta“, Cluj, Strada Avram Iancu No. 3. 1263

— Astăzi an fost începute la Curtea de apel din localitate examenele orale ale magistraţilor şi candidaţilor de-a intra în magistratură. La aceste examene se prezintă toţi aceia cari au trecut cu succes examenele în scris ţinute în cursul lunei Decemvrie anul trecut.

— **Extras.** Prin deciziunea Minist. Nr. 75652/924, dată la avizul Consiliului permanent de vânătoare s'a aprobat oprirea în tot cuprinsul judeţului Cojocna pe 2 ani cu începere dela 15 Ianuarie 1925, vânarea cerbilor şi căprioarelor (ambele sexe). *Idem.* Prin deciz. Minister. Nr. 189/925, dată pe avizul Consiliului permanent de vânătoare, s'a aprobat ca pe ziua de 15 Ianuarie 1925 să se oprească vânătoarea iepurilor în tot cuprinsul ţărei. — *Idem.* Prin deciz. Minister. Nr. 16731/924 s'a aprobat prelungirea în mod excepţional a valabilităţii permiselor de vânătoare, port armă şi de câini.

— Dl ministru al cultelor şi artelor Alexandru Lapedatu a donat gimnaziului din Sărmaş suma de 20.000 lei pentru achitarea ultimelor reparaţiuni făcute edificiului acestui institut de învăţământ.

— Consiliul orăşenesc din Cluj a ţinut astăzi o şedinţă extraordinară dezbătând mai multe chestiuni curente.

— La 1 Februarie va fi deschis noul cămin de ucenici din strada Tunarilor, putând să găzduiască aproximativ 60 ucenici.

— Ungaria a cerut să i se reducă suma reparaţiunilor de război cu 4 miliarde coroane aur, la cât evaluează Ungaria reţeaua de cale ferată din Ardeal şi Banat. România a protestat contra acestei evaluări exagerate. Urmează ca această chestiune să fie hotărâtă de judecătoria de arbitri din Paris.

— Morarii din Cluj vor cere primăriei intervenţia pentru modificarea deciziunii Consiliului de miniştri prin care se impune măcinarea unei singure calităţi de făină. In sprijinul cererii lor morarii invoacă imposibilitatea de a-şi adapta morile unei atari producţiuni.

— Ministerul instrucţiunii a pregătit un proect de lege pentru extinderea şi la universitatea din Cluj, a art. 106 şi 107 din legea învăţământului secundar şi superior, privitoare la recrutarea şefilor de lucrări, asistenţilor şi preparatorilor dela clinici şi laboratorii.

— In darea de seamă a noastră despre ultima conferinţă a revistei „Societatea de mâine“ s'a strecurat o regretabilă eroare de tipar. Dl Gh. Bogdan-Duică a spus că dl Stere va avea de acum înainte rol numai în politica internă a ţării nu şi în cea externă. In urma erorii de tipar în gazeta noastră a apărut tocmai contrariul, celor spuse de dl Bogdan-Duică.

— La 21 Ianuarie va avea loc la Bucureşti conferinţa lunară a directorilor regionale c.f.r. Până atunci toate direcţiunile vor primi noile bugete, dându-li-se îndumări în vederea aplicării.

— Ieri au fost reluate în linişte cursurile la toate facultăţiile universităţii locale.

— In legătură cu aplicarea legii pentru unificarea judecătorească' astăzi au fost semnate decretele pentru primele numiri de supleanţii substituiţi şi ajutori de judecător, în Ardeal şi în Bucovina.

⁘ Reclama e sufletul comerţului ⁘

Lysoform

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Joi, 15 Ianuarie 1925

CINEMA SELECT

PREMIERA!

Suflet Marinimos

Monumentală, zguduitoare dramă în 10 acte, din viaţa Parisiană cu un aranjament uimitor. In rolul principal: **France Dhelia** şi **Severin Mars**

CINEMA URANIA

Premieră!

A 14-lea oaspe

Film senzaţional american în 5 acte. In rolul principal: ROBERT WARWICK

CINEMA APOLLO

Premiera!

Circul in flăcări

Impresionantă dramă de ctro în 6 acte. In rolul principal: MARIA KORVIN

SITUATIUNE SUMARA

BANCA NAŢIONALA A ROMÂNIEI

ACTIV

1923 1 Decembre			1924 22 Noembre	1924 29 Noembre
6005488124	428139680	aur depozitat (monete şi lingouri)	428139680	
	8486647	anr (lingouri)	8486647	6436861592
	112610720	aur (monete)	126334187	6436861592
	5456251077	disponibil, trate şi bonuri de tezaur aur	5873901078	
634393		Argint şi diverse monete		13353803 13229478
5774010216		Efecte scontate		7037797515 7142862854
344441812	210.89400	Imprumuturi pe efecte publice	277072300	444851572 432736668
	213857900	„ „ „ în cont curent	234152900	
	133952412 79905488	din cari nu s'au ridicat lei:	78488532 155664368	
8042556		Imprum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)		8042556 8042556
4534400066		Impr. de 1.600 milioane (1914—1918)	1024600000	
		„ „ 1.500 „ (12 Mai 1919)	1493756364	
		„ „ 1.000 „ (16 Oct. 1919)	1000000000	
		„ „ 200 „ (1920 B. P.)	155300000	
		„ „ 400 „ (30 Iulie 1921)	—	
		„ „ 2.500 „ (5 Ian. 1921)	93008083	
		„ „ 200 „ (30 Iulie 1921)	—	4043113577 3766664447
7027214629		Impr. Stat p. unificare monet. Impr. de 5 miliarde (11 Iunie 1920)	5000000000	
		Impr. de 2½ „ (5 Ian. 1921)	2025991421	7025991421 7025991421
74610701		Casele de imprumut pe gaj agricultoritor şi industriaşilor		95178875 94279723
11999940		Efectele capitalului social		11892060 11892060
31839700		Efectele fondului de rezervă		23448120 23448120
3534660		Efectele fondului amortizărei imobilului, mobilierului şi maşinilor de imprim.		2843245 17632383
115928163		Imobile		132636272 133177536
8065881		Mobilier şi maşini de imprimerie		16443245 17977555
34005616		Cheltueli de Administraţiune		57303580 58572638
51666794		Conturi curente		177550829 193368762
250375826		Conturi de valori		346257786 340941167
648580828		Conturi diverse		1116740391 1022143490
24924839905				26990306439 26739822450

PASIV

12000000		Capital	12000000	12000000
74486268		Fond de rezervă	82524474	82524474
44675472		Fondul amortizărei imobilelor, mobilierului şi maşinilor de imprimerie	93878458	93878458
18012058744		Bilete de banca în circulaţiune	19258116295	19227225696
15048362		Profit şi Pierdere	16025970	16025970
138321157		Dobânzi şi beneficii diverse	167000128	175856117
586403937		Conturi curente şi recepise la vedere	749313060	490047448
6042845965		Conturi diverse	6611448054	6642264287
24924839905			26990306439	26739822450

11458341907	1 Decemb. 1923 342249842	Efecte şi alte valori de restituit Efecte şi alte valori în păstrare	29 Noemb. 1924 524638091	11846875031 11861024481
	8553500000	Bonuri de tezaur în gaj p. Impr. Statului	8190500000	
	2562592065	Efecte în gaj şi în păstrare provizorie	3145886390	
1788872592		Conturi de ordine		1845937995 1872254629
13247214499				13692813025 13733279110

Taxa: { Scont 6% / Dobânda 7%

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU
3
1998
CLUJ I. Nr.

Anul VI. Nr. 1267 — 4 PAGINI — 2 LEI — 4 PAGINI — Vineri 16 Ianuarie 1925

Infrăți

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
Sibiu
R.

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI LA AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 311.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 400 L.

REGIONALISM sau ARDELENISM

— D. Goga evoluiază —

Indemnați de o firească curiozitate ni am adresat dlui Octavian Goga, cerându i să ne explice ciudata dsale întoarcere la regionalism. In numărul nostru de eri am publicat răspunsul ce ni-a dat șeful averescanilor ardeleni.

Mărturisim că răspunsul nu ni-a satisfăcut. Așteptam de la dl Goga o lămurire mai limpede. Dsa însă s'a mulțumit să facă nuanțe între regionalismul ca particularism sufletesc și între regionalismul problemelor locale.

Cunoșteam pe dl Goga omul altor idei, înainte de conferiața dsale de la Cluj. Pe atunci dl Goga nu cunoștea decât un singur regionalism, regionalizmul partidului național care inventa probleme locale pentru a și justifica ființa. Dl Goga, combă ând acest regionalism, nu făcea nici-o distincție, mobilul sufletesc, acel particularism de care vorbește dl Goga, confundându se cu obiectivul scopurilor sale practice.

Ori poate faptul că dl Goga nu s'a încurcat de la început în mici considerații de interes local, a făcut din dsa o personalitate politică distinctă a Ardealului. Politica dsale nu condiționa actul unirei de nicio considerație subiectivă și nu se opunea unificărei prin niciun interes lăturalnic. Dl Goga isbutise astfel să-și cucerească o situație specială în politica generală a țărei, împrăștiind în jurul său o aureolă de simbol.

Intreaga activitate publică a dlui Goga dovedește aceasta. In largul țărei întregite dsa nu recunoștea nici partide cari să se mărginească de granițe, pentru totdeauna dispărute și nici probleme, cari să nu fie ale țărei întregi.

Faptul că d-sa, în conferința dela Cluj, a putut totuși ajunge la soluții cari au un pronunțat caracter local, cu toate protestările sale, rămâne o schimbare de conduită. De altfel însuși dl Goga recunoaște astăzi existența unui regionalism, și anume regionalismul problemelor locale, pe care înainte nu-l cunoștea.

Acuzațiile ce i se aduc sunt, prin urmare, perfect întemeiate. Dl Goga ar vrea ca acestui regionalism să nu i se zică regionalism. Suntem gata să i facem această concesie: el este însă pur și simplu ardelenism, ceea ce nu este cu totul strein de regionalism.

In adevăr soluțiile dlui Goga sunt precise. In Ardeal să nu se aleagă decât ardeleni; funcționarii să fie ardeleni; miniștrii să fie ardeleni, sau cel puțin ardeleni să fie secretarii generali și subsecretarii de stat; iar, pe deasupra tuturor, un sfat parlamentar al ardelenilor să cenzureze măsurile guvernului în ceea ce privește aplicarea lor în Ardeal. Ce sunt aceste soluții, decât exagerări de orgoliu provincial? Și întru cât se deosebesc ele de soluțiunile, de un regionalism mai sincer, ale partidului național? Răspunsul este limpede, și oricât s'ar ascunde dl Goga după baricada operei sale anti regionaliste, ceea ce enunță astăzi nu este decât regionalism.

Căci dl Goga, care era mai înainte leaderul politicei generale necondiționate, în cadrele căreia nu se poate recunoaște decât interese generale, una făcea eri, și alta spunee astăzi. Eri susținea aici în Ardeal candidaturile prietenilor săi politici din vechiul regat, iar astăzi se pronunță contra imp o tului de candidaturi. E i, când avea putința să o facă, nici nu se gândea la un sfat parlamentar al ardelenilor; astăzi îl proclamă. Și ne întrebăm înzadar: ce l'a făcut pe dl Goga să abdice dela ideile d sale de alătdată? S'a convins dl Goga că poate lua d-sa locul dlui Maniu în Ardeal, sau a avut la conferința dela N w York un trecător acces de slăbiciune, care l'a dus fără voie în tolba cu soluții a partidului național?

Alegerile dela Reșița

Incă un rezultat edificator

Am arătat în numărul nostru de ieri că, după știrile sosite la ministerul de interne, dl dr Porumb, candidatul partidului național liberal la scaunul de senator de Reșța a fost ales cu o foarte mare majoritate față de candidatul partidului național ardelenesc.

Rezultatul alegerei dela Reșița nu constitue o surprindere pentru nimeni, căci nu face decât să confirme rezultatele tuturor alegerilor parțiale efectuate în actuala legislatură.

De data aceasta nici măcar cunoscutele protestări și născociri privitoare la violențe, ingerințe sau nereguli nu s'au putut produce, de oarece cu toate provocările opoziției alegerile au decurs în cea mai prefectă ordine și liniște.

Ne mărginim să constatăm încă odată că partidul liberal se bucură, — în toate regiunile țărei, dela un capăt al ei la altul, — de încrederea corpului electoral, și dovedește pretutindeni majorități zdrobitoare pentru candidații lui.

Rezultatul dela Reșița vine să confirme, la un scurt interval, pe cel dela Covurlui.

Cât despre „popularitatea" partidelor de opoziție, ar fi prea dureros pentru ele să mai insistăm...

Din evreu budapestan episcop greco-catolic

Cariera fantastică a lui Török János — Consilier al contelui Károlyi — Succese americane — Protejatul lui Harding — Agent electoral, apoi episcop greco-catolic — P. S. Sa va sosi în curând în România

Ziarele anunță că în curând va sosi la București tânărul episcop al greco-catolicilor din Pitisburg, America, dl Török János, pentru a trata în chestiunile credincioșilor d sale de peste Ocean, cetățeni români.

Cine este acest Török János? — ne vor întreba cititorii.

Fiul lui Adolf Toch

P. S. S. Episcopul Török János este fiul evreului budapestan Adolf Toch. Toch junior — înzestrat cu însușiri extraordinare — după ce făcut liceul și a schimbat numele în Török a trecut la catolicism și s'a înscris la facultatea de teologie. In timpul războiului Török a funcționat ca preot militar pe diferite fronturi. In Galiția dânsul trece la greco-catolicism.

Consilierul contelui Károlyi

După iscălirea tratatului de pace preotul Török făcând cunoștință cu fostul primministru al Ungariei contele Károlyi Mihály a devenit adeptul fanatic și consilierul intim al acestuia.

Sub regimul bolșevic al lui Béla Kun, Török János a fost arestat pentrucă avusese curajul să combată propaganda anticatolică a comuniștilor.

După prăbușirea lui Béla Kun și a recâștigat libertatea, dar pen-

(Urmare pe pag. II.)

D. ministru Angelescu, răspunde contelui Apponyi

Inflerarea minciunilor temerare debitate de contele Apponyi — Afirmațiile bătrânului cinic în lumina adevărului — „Dacă am fi aplicat legea lui Apponyi astăzi n'ar funcționa multe școli minoritare" — spune d. ministru Angelescu

Ziarul brașovean „Brassói Lapok" publică de obiceiu în fiecare număr de sărbători articole, interviewuri, etc, datorite politicianilor șovinești din Budapesta, reprezentanți ai trecutului de impilare. In numărul de Crăciun iredentistul confrate a oferit cititorilor săi un interview cu însăși contele Apponyi Albert, interview plin de insulte deghizate și învinuiri nedrepte la adresa statului român.

In cursul acestui interview falmosul jesuit a afirmat că legea sa școlară — care, după cum știm, i-a creiat o tristă celebritate — a fost o lege ce a escelat prin spiritul ei tolerant. El nu cere românilor decât să o aplice minorității maghiare întocmai.

Bătrânul cinic a mai adăugat că regimul școlar ce se aplică ungurilor în România este mult mai aspru decât cel al vechii Ungarii.

*

Ziarul „Brassói Lapok" într'un acces de . . . obiectivitate puțin obicinuit la el, a ținut să aibă și răspunsul dlui ministru Angelescu la elucubrațiile contelui ungur. Iată ce a declarat d. ministru al instrucțiunei publice.

Reacredința lui Apponyi

„La afirmația contelui Apponyi că România ar avea față de minorități un tratament mai aspru decât cel al vechii Ungarii și că în școlile din Ardeal limba de predare ar fi aproape exclusiv numai cea românească, nu pot răspunde decât în felul următor:

Sau contele Apponyi nu cunoaște sistemul școlar ce se aplică minoritarilor din Ardeal, sau fostul ministru de culte ungur este de o absolută reacredință.

Răspund contelui Apponyi: Dacă, de la preluarea imperiului, am fi aplicat legea lui, nu cred că azi ar mai funcționa multe școli minoritare ungurești.

Voi arăta cu cifre dacă pe vremea regimului unguresc școlile românești au sporit sau scăzut. Pot dovedi cu date statistice că numărul acestor școli a scăzut la un sfert, iar această scădere a avut loc în urma aplicării legilor școlare din 1907 ale lui Apponyi.

România este o țară cu adevărat democratică și liberă. Ea tratează pe minorități cu o toleranță de care românii n'au avut niciodată parte sub regimul maghiar".

Cum minte grofui Apponyi

„Desmint categoric și a doua afirmație a contelui Apponyi că limba de predare a școlilor minoritare din România ar fi aproape exclusiv cea română. Mă mir că un bărbat de stat care a ocupat o funcțiune atât de înaltă poate spune o inexactitate atât de mare".

*

(Aici, gazetarul care a luat interviewul ar fi întrerupt pe dl ministru și ar fi spus.

„In calitate de colaborator al unei gazete minoritare nu pot tolera(!), dle ministru, să insultați pe figurile mari ale națiunei maghiare."

Că redactorul — de origine galițiană sâu nu — a gazetei dlui Grünfeld et. Comp. vrea să se laude în coloanele ziarului maghiar și dându'și aere să'și satisfacă vanitatea, este explicabil. Să fie însă cu iertare, noi nu prea credem că domnia sa a fost de fapt atât de . . . viteaz în fața ministrului român.)

*

„Limba română a continuat dl ministru — nu figurează decât ca materie ce se predă, în clasele superioare, în circa 12 ore pe săptămână. Conform legii lui Apponyi limba maghiară trebuia predată în 39 ore.

Înțelegeți odată: în afară de geografia și istoria românească (ce nu se predau decât în clasele superioare) învățământul se face în limba maternă a minorității respective.

In școlile secundare limba de predare românească este obligatorie pentru următoarele materii: limba română, istoria română, geografia română și constituția română. Această dispoziție însă nu se referă decât la clasele IV-a și VIII-a.

Intreb pe contele Apponyi: aceasta a fost proporția și în timpul dominației maghiare?"

Chestiunea liceelor

„Sub unguri cei 4 milioane de români ardeleni nu aveau decât 4 licee, (la Brașov, Blaj, Beiuș și Năsăud) dintre cari unul a fost maghiarizat. Va să zică un liceu pentru un milion de oameni. Minoritarii din Ardeal au astăzi 40 de licee. Pentru un milion de oameni — 25 licee. Limba de predare a acestor școli este — fără deosebire cea minoritară.

Ce să mai vorbesc de acei învățători și profesori români cari tocmai în urma legii lui Apponyi au devenit unelte pentru desnaționalizarea școlilor românești. Acești învățători și profesori au fost transformați în funcționari publici pentru ca, în această calitate, să servească politica de maghiarizare a guvernului.

Să tacă Apponyi

„Din cele de mai sus — a încheiat dl ministru — resultă următorul lucru. Dacă este cineva care n'are dreptul de-a vorbi în chestiunea învățământului minoritar, acela este tocmai contele Apponyi Albert."

„Credeți — a replicat gazetarul — că presa minoritară va primi fără nici un cuvânt aceste declarații?"

„Presa minoritară — a tăiat-o scurt dl ministru Anghelescu — să scrie ce-i place. Eu am spus adevărul și spusele mele se bazează pe convingere și pe ceeace am experimentat.

*

La aceste cuvinte, gazetarului ungur — după propria mărturisire — i s'a făcut rău. Iată ce scrie d-sa:

„M' a grăit un profesor, un inspector și un gazetar, dar eu nu mai auziam nimic. Cazul îmi vine îngrozitor. Și sufletul meu urla fără încetare:

Aer, aer liber!!...

*

După cum vedem cel ce lucrează la ziarul iredentist al dlor Grünfeld et comp, sunt atât de obișnuiți cu minciunile, falsul și pervertirea veninoasă a adevărului, încât se betejesc și fâstâcesc îndată ce sunt siliți să asculte timp de câteva minute adevăruri spuse pe șleau!

— *Regretele noastre!...*

(Continuare de pe Pag. 1.)

tru scurtă vreme, căci regimul horthyst l'a închis din nou motivând această arestare cu republicanismul lui manifestat pe față.

Un an întreg a suferit Török János în temniță. Scăpând din pușcărie, dânsul a hotărât să părăsească Ungaria și să se așeze în America.

In America

Prin extraordinarul său talent oratoric și-a câștigat în cel mai scurt timp o ne mai pomenită popularitate în masse. Astfel deveni cu timpul alintatul atât al muncitorimei cât și al aristocraților banului din Fift Avenue din New York. Török a desvoltat o intensă activitate publicistică și colaboră la revista „Living Church", cea mai distinsă revistă bisericească din America.

In fiecare săptămână ținea la New York conferințe pentru marele public. Toată lumea voia să fie de față și să asculte causeriile extraordinarului orator.

Török János — agent electoral

In timpul alegerilor, preotului Török János a făcut imense servicii lui Harding și partidul republican.

Rostea cotidian înflăcărate discursuri pentru Harding și pentru politica reprezentată de acesta. Harding făcând cunoștință cu tânărul preot greco-catolic l'a luat lângă sine, recunoscând capacitatea și puterea de muncă a fiului lui Adolf Toch. Rodnica activitate de agent electoral — ca de obicei, în vremurile moderne — n'a rămas fără răsplată.

Fiul evreului Toch—episcop

Fiind vacant scaunul de episcop greco-catolic la Pittsburg Hardind a intervenit cu stăruință pe lângă Papa dela Roma să aprobe numirea ca episcop a tânărului Török János.

Acest plan al lui Harding a fost combătut la Roma atât pe cale diplomatică cât și prin intervenții bisericești.

Totul însă a fost înzădar.

Papa Benedict al XV-lea a numit pe cetățeanul ungur Török János, fiul evreului Toch Adolf ca episcop la Pittsburg al gr.-catolicilor.

Török János — în vârstă de 36 de ani — este cel mai tânăr episcop din lume. El este capul bisericesc a 400.000 de credincioși, are sub ordinele sale 65 preoți gr.-catolici.

P. S. S. Episcopul Török János va vizita România

După numirea, P. S. S. Episcopul Török s'a reîntors în Europa pentru a mulțumi Papei de la Roma pentru înalta cinste ce i-a făcut-o. Părăsind Roma a plecat la Praga și Belgrad tratând cu Masaryk, Benes și regele Alexandru în chestiunile credincioșilor săi cetățeni ai statelor răsărite pe urma monarhiei Austro-ungare.

Este vorba de ajutoarele bănești acordate odinioară de monarhia Austro ungară parohiilor din America, ajutoare ce — dela începerea războiului mondial — nu s'au mai plătit.

Chestiunea interesează în primul rând Cehoslovacia, Jugoslavia și România. După știrile ziarelor vieneze P. S. Sa a fost satisfăcut la Praga și Belgrad și speră că nu va fi refuzat nici în România. Episcopul Török va sosi la București peste câteva zile.

In timpul șederii sale în țară i se va atașa un delegat al Bisericii unite din Blaj.

„Nu tăgăduesc că am fost evreu"

P. S. Episcopul Török János — fiind cât a stat la Viena a acordat ziarului „Neues Wiener Journul" un interview din care citâm:

„Inainte de a mă neîntoarce în America — a spus P. S. Sa — voi pleca la București. Sper că acțiunea mea nu va fi nici aici lipsită de roade.

Știu că numirea mea de episcop a fost cu multă dușmănie primită în Ungaria. Gazetele ungurești îmi impută trecutul.

Sforțările acestor ziare au fost însă zădarnice.

In America nimeni nu te întreabă ce ai fost ci — de ce ești capabil, ce și cum munceștI,

Mi se mai impută că am fost evreu. Dar când am tăgăduit eu asta? Fosta mea calitate de evreu este un fapt cunoscut de toți.

Mulțumită însă lui Dnzeu, că intoleranța europeană nu a reușit să infecteze atmnsfera de peste Ocean. Acolo nu'mi impută nimeni trecutul și nici că am fost evreu.

— N'am decât un singur scop în viață a munci pentru cultura și civilizația umană."

Dela Opera Română

Repertoriul — Reluări — Premiera Walkyrei — Angajarea unui nou cântăreț — Concedierea baritonului Szabó

In cei câtiva ani dela înființarea sa, opera din Cluj a devenit datorită sacrificiilor statului și zelului conducătorilor săi, o instituțiune, de care Clujul, metropola culturală a Ardealului, nu se mai poate lipsi. Intreaga populație a orașului nostru, fără deosebire de naționalitate, precum și toți vizitatorii veniți dela sate și din alte orașe asistă cu o deosebită satisfacție la reprezentațiile acestei înalte instituțiuni artistice.

Credem deci că nu sunt lipsite de interes următoarele amănunte în legătură cu Opera Română:

La 26 Ianuarie va fi reluată opera Lohengrin a lui Wagner, iar la începutul lui Februarie „Traviata", de astă dată în montare Biedermeyer.

Premiera Walkyriei, cea mai reușită operă din ciclul Niebelungilor al lui Wagner, va avea loc abia la sfârșitul lui Februarie, repetițiile și montarea necesitând un timp de studiu îndelungat.

Insfârșit conducerea operei a făcut o nouă fericită achiziție prin angajarea dlui dr Titus Olariu, un bariton ieșit din școala profesorului Steiner dela Viena. Steiner este acela care a promovat atât de reușit perfecționarea tenorului Grozăvescu.

Opera a reziliat contractul baritonului Szabo, care a refuzat să cânte în Tellramund, spunând că nu acceptă să mai cânte în roluri wagneriene. A doua zi dl Szabo și-a revocat tot ce-a spus mai înainte, dar direcțiunea Operei nu s'a lăsat convinsă și n-a revenit asupra resilierii.

CACAO SUCHARD CIOCOLATA
MILKA
BITTRA
VELMA
SANTE
VANILLE

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Joi, 15 Ianuarie 1925

CINEMA SELECT
PREMIERA!
DADDY
Emoționantă dramă despre un copil minune în 6 acte.
In rolul principal:
Jackie Coogan.

CINEMA URANIA
Premieră!
A 14-lea oaspe
Film senzațional american în 5 acte. In rolul principal:
ROBERT WARWICK

CINEMA APOLLO
Premiera!
Circul in flăcări
Impresionantă dramă de circ în 6 acte. In rolul principal:
MARIA KORVIN

Vânzare excepțională!
Paltoane model de dame
în urma sezonului înaintat pe orice prețuri acceptabile la magazinul de mode de dame
Diamanstein și Moskovitz
CLUI,
Calea Regele Ferdinand 25, vis-a-vis de posta principală

Atentiune!
S'a rezolvat problema mizeriei de lumină electrică!
Lampa de petrol alui
Somlyai,
care arde necontenit se găsește pe un preț bagatelîn prăvălia de sticlă
SOMLYAI
Cluj, Calea Victoriei 4.

Neisel & Farag S.P.A.
Oradea-Mare
Str. Arleorele Verde 23.

CEEKARNE
este ceaiul cel mai substanțial
DECI ȘI CEL MAI EFTIN ȘI CEL MAI FIN CEAI PUS IN COMERT

Intreprinderea de Instalatiuni Electrice a Orasului Cluj alasata Uzinelor Electrice
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:
Instalațiuni electrice de înaltă și joasă tensiune pentru iluminat și forță motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare și aparate electrice, rebobinaj și reparațiuni în mod radical. Stațiune specială: de verificat contoare electrice cari se și repară și instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.
Planuri, Proecte,
devize efectuate de specialiști, la cerer

A APĂRUT
CALENDARUL FAMILIAR
1925
Cel mai bun și mai bogat din întreaga țară, în 150 pagini, cu peste o sută de ilustrațiuni frumoase, în 20.000 de exemplare.
Prețul unui calendar este
Lei 15 Lei
Librăriile primesc 25% rabat.
Comandele se pot face la
PATRICIU A. CHIȘU
Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

RASPUNS UNEI CALOMNII

Cum înţelege să combată regimul actual d. Sever Dan — Politica „gândacilor ce se târăsc prin gunoi“ — Motivele atacurilor îndreptate contra dlui Septimiu B. Mureşanu, prefectul judeţului Cojocna — D. Sever Dan se răzbună —

D. Septimiu B. Mureşanu, prefectul jud. Cojocna, pune în adevărata lor lumină atacurile dlui dr. Sever Dan

Ambiţios şi fervent opozant, dl Sever Dan, deputat şi nimic mai mult — după cum îşi zice d-sa — e la înălţimea chemării sale de parlamentar al partidului naţional. Huleşte şi batjocoreşte la tot pasul regimul actual şi pe oamenii acestuia. Motivele le ia din marile probleme de politică externă, precum şi din viaţa internă a ţării noastre. Dar în definitiv, prin aceasta se deosebeşte prea puţin de restul parlamentarilor naţionalişti. Meritul incontestabil al dlui Sever Dan este însă acela, că isbuteşte să întreacă pe toţi colegii săi prin aportul de temeritate şi murdărie ce-l aduce în luptele sale, aşa zise politice. Cu două-trei înjurături dă gata orice problemă de politică externă, iar în politica internă, — dupăcum îi place d-sale s-o spună despre alţii — se târeşte prin gunoi, asemeni unor gândaci cari nu pot trăi decât în murdărie.

Pentru îndeplinirea acestui rol dl Sever Dan are la îndămână un mijloc ce le fipseşte celorlalţi membri ai comitetului de o sută: colaborarea la „Patria“. Aşa că din când în când cititorii oficiosului naţionalist din Cluj savurează înjurăturile şi infamiile anonime sau iscălite ale deputatului de Mociu“.

Un atare articol, apărut sub forma de interview în „Patria“ din Dumineca trecută, ne a îndemnat să repetim caracterizarea de mai sus. Dl Sever Dan încearcă de astă dată, prin afirmaţiuni falşe şi absolut necorespunzătoare adevărului să-şi bată joc de regimul actual în general şi în special de dl Septimiu B. Mureşanu, prefectul judeţului Cojocna şi oraşului Cluj.

Alături de binecunoscuta sa concepţie politică — „a gândacilor ce se târesc prin gunoi“ — d. Sever Dan mai are şi un alt motiv de ordin personal care-i inspiră calomniile împotriva dlui Sept. B. Mureşanu. La prefectura de Cojocna a fost destituit din serviciu fratele d-lui Sever Dan, fost primnotar judeţean pentrucă nu înţelegea să şi facă datoria, ci luni dearândul lipsea dela birou. Adaugând acest motiv de răzbunare personală, îşi poate face oricine idee, care este veracitatea acuzaţiilor d lui Sever Dan.

Pentru a da totuşi o desmintire cât mai autorizată celor scrise de d. Sever Dan în „Patria“ ne-am adresat d-lui prefect Septimiu B. Mureşanu.

Domnia-sa ne-a primit cu afabilitatea-i bine cunoscută, spunând că răspunde calomniilor d-lui Sever Dan, numai pentrucă sunt ale unui parlamentar şi pentrucă această calitate se bucură de oarecare respect în faţa opiniei publice, cu toate că deputaţi ca dl Sever Dan încearcă să nimicească acest respect.

Dar iată în cele ce urmează declaraţiile, pe care dl Sept. B. Mureşanu a binevoit a le face ziarului nostru:

— „Înapoindu-mă abia astăzi, din Bucureşti — unde am fost chemat în interes de serviciu — şi neputând lua deci cunoştinţă, decât acum de tendenţioasele declaraţii a dlui deputat de Mociu, Sever Dan, publicate în numărul ziarului „Patria“ din Dumineca trecută, răspund din parte-mi următoarele:

La venirea mea în fruntea judeţului Cojocna, am găsit aplicat un statut judeţean, *ca şi în a proape toate judeţele din ţară* — statut votat de comisia administrativă şi aprobat de prefectură, în baza căruia se strângeau fondurile necesare pentru întreţinerea, repararea şi construirea localurilor de şcoală din comunele judeţului nostru. Lucrul acesta îl ştie toată lumea. El are mai mult un caracter benevol, de asociaţie a comunelor, în scopul cultural mai sus arătat şi fără de care ajutor, — cu siguranţă matematică — nici o comună din judeţul Cojocna, nu ar fi fost în stare să-şi ridice şcoala de care avea nevoie, şi care îi este impusă de legea învăţământului să o facă pe cont propriu. In judeţul nostru fondul cultural se cifrează la o sumă frumoasă, în tot cazul nu e nici a zecea parte din cât arată dl Sever Dan şi nu s'a incasat până în prezent decât un milion nouă sute şaizeci şi opt mii 31 lei şi 22 bani.

Totuşi cu ajutorul statului, cum şi prin ofrande şi munca vrednică de toată lauda a ţărănimei noastre, s'au putut pune în funcţiune toate şcolile din judeţ, construindu-se numai în cursul acestui an 61 de şcoli noui şi reparându-se radical alte 34.

Această operă îmbucurătoare, şi care valorează aproape 25 milioane, numai orbii nu o văd.

Ea se datoreşte în cea mai mare parte propagandei şi stăruinţei administraţiei, preoţilor, învăţătorilor şi a fruntaşilor cuminţi ai satelor; şi nu ştiu că dl deputat filantrop Sever Dan, să ne fi dat în această chestiune vreun concurs, sau vreun ban.

Administraţia acestui fond, încredinţată d-lui subprefect Simu, s'a găsit la toate inspecţiile regulat ţinută şi absolut nici unui ban nu i s'a dat altă destinaţie decât cel cultural pentru şcoale. Controlul îl lăsăm la libertatea celor interesaţi şi îl primim cu fruntea senină şi ridicată.

La insinuaţiunea d-lui Dan, că a-şi fi stăruit pe lângă autorităţile competente, pentru a se da din rezervele statutui din comunele Valea-Cămăraş şi Frata, plasa Mociu, loturi zootehnice pentru creşterea taurilor etc. în defavorul ţăranilor cari au trebuinţă de păşune şi că aşi fi trimis pe un om de încredere al meu ca să le administreze etc, — răspund că afirmaţiunea d-lui Dan e lipsită cu desăvârşire de temeiu, fiind o adevărată calomnie. Loturile aceastea sunt înfiinţate prin lege şi fiind cerute oficios de Direcţia Regională Zootehnică, pentru un scop bine-determinat şi de interes obştesc, au fost destinate, după cum mi-se comunică de dnii Dr. Cristea director regional şi dl Tofan medic veterinar al judeţului Cojocna, de Comitetul Agrar, în acele localităţi — fără a li se putea da în primire şi folosinţă decât peste câţiva ani — aşa că până atunci loturile rămân tot pe arândă ţăranilor, şi poate şi în viitor dacă necesitatea o va cere şi Comitetul mai susamintit nu le va da altă destinaţie. Din partea de clădiri cedate de ministerul agriculturei Comitetului şcolar judeţean din proprietatea Vaida Cămăriş şi Frata, sau clădit în vara aceasta două şcoli de stat frumoase, chiar în plasa Mociu a „d-lui Sever Dan“ în comunele Tothaza şi Berchieş.

La punctul al treilea din declaraţia Dlui Dan că îs'ar fi schimbat durmurile din plasa Şărmaş etc, răspund că atât legea cât şi un ordin ministerial, trimis subdrefecturilor din ţară, ordona, ca toate încălcurile pe nedrept făcut de locuitori, pieţele şi drumurile comunale, vicinale — trebue restituite, fiind bunuri publice. în baza legei acesteia şi a ordinului menţionat. de subprefect Simu a luat măsuri în consecinţă, prin inginerii şi primpretorii din judeţ.

Când însă mi s'a adus la cunoştinţă, că comisiunea de plasă nu îndeplineşte toate formalităţile legale şi prin aceasta s'ar putea neîndreptăţi unii locuitori, — am dat ordin imediat şi încă de acum 2 luni, acestor comisiuni să suspende orice lucrare, până la noi dispoziţiuni: instituind în acelaş timp şi o anchetă în chestiune.

In ce priveşte decorarea mea, de Majestatea Sa Regele, ea e considerată de toată lumea nepătimaşă, ca şi de acei ce mi-au conferit-o, ca o răsplată a muncei mele cinstite, într'o carieră de poate 25 de ani, în administraţia ţării şi pe teren cultural, — şi desigur n'are nici o legătură, cu „legendara şi istorica activitate parlamentară“, a dlui deputat naţionalist Sever Dan.

Odată spuse aceste adevăruri, — fără teama de a fi desmintite, — las opiniei publice serioasă şi imparţială, să judece, dacă dl Sever Dan nu a căutat şi de data aceasta, pentru motive politice rău înţelese, ca şi din o răsbunare personală, — care nu-i face cinste, — ca să-mi facă un cap de acuzaţie dintr'o virtute — şi dacă prin astfel de procedeuri, nu manifestă, dsa, o mentalitate şi obişnuinţe fanariotice, şi cari au fost totdeauna străine de sufletul şi activitatea mea publică.

Azi Joi, 15 Ianuarie

dna Aca de Barbu

va da un concert în sala conservatorului, cântând piese din Wagner, Massenet, Richard Strauss, Bratnus, Grieg, Mascani, List, Dima, Şorban şi Brediceanu. Bilete la Cassa Operei.

Curierul spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Vineri: „Fiica Parisului“ operetă. Premieră. Abonament de premieră 33. Preţuri de premieră. Seria 24.

Sâmbătă matineu: „Turta“. Reprezentaţie pentru tinerime cu preţuri reduse. Conferează profesorul Kende. Seria 25.

Sâmbătă seara: „Fiica Parisului“ a 2 oară. Preţuri obişnuite. Abonament de zi 56 B. Seria 26.

Sâmbătă seara, orele 10 şi jum.: „Camerista“ comedii. Premieră. Abonament şters. Preţuri de premieră. Locurile abonenţilor se vor rezerva până Marţi, orele 12 din zi. Seria 27.

Duminecă matineu: „Căpitanul Cântăreţ“ a 12-a oară. Preţuri obişnuite. Seria 28.

Duminecă seara: „Fiica Parisului“ a 2 oară. Preţuri de premieră. Abonament de zi 57 A. Seria 29.

Luni: „Camerista“ a 2 oară. Preţuri obişnuite. Abonament de zi 58 B. Seria 30.

Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat

CONVOCARE

Domnii membri ai Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat sînt rugaţi să ia parte la

A V-a ADUNARE GENERALĂ

care va avea loc în ziua de Duminică 25 Ianuarie a. c. în localul Sindicatului din Cluj, Piaţa Unirei 29 (Palatul Banffy) cu următoarea:

Ordine de zi:

Şedinţa de dimineaţă (ora 10).

1. Deschiderea şedinţei
2. Raportul secretarului despre activitatea Sindicatului în anul trecut (D. D. I. Cucu).
3. Raportul Cassierului despre gestiunea financiară a anului trecut (D. Al. Al. Hodoş).
4. Raportul Censorilor (Dnii: A. Vasilescu, Colbazi şi A. Guciman).
5. Proectul de buget pe anul viitor (D. Al. Hodoş).
6. Organizarea Cassei de pensii şi ajutor, şi chestiunea vechiului fond de presă de la Sibiu (D. D. I. Cucu).

Şedinţa de după amează (ora 4)

1) Proectul pentru modificarea statutelor şi a regulamentului (D. M. Em. Procopiu).

2) Alegerea a patru membri noui în Comitet, în locul dlor D. I. Cucu, Iustin Ilieşiu, St. Vlădescu, M. G. Samarineanu, ieşiţi prin tragere la sorţi, conf. Statutelor, precum şi a unui membru nou în locul dlui I. Moţa, demisionat.

3) Alegerea a trei membri supleanţi.

4) Alegerea a trei censori.

Având în vedere importanţa discuţiunilor din acest an, domnii membri ai Sindicatului sînt rugaţi cu stăruinţă să participe în cât mai mare număr la lucrările acestei Adunări Generale. Dnii membri din provincie să se anunţe din vreme Secretariatului pentru a li se reţine camere la hotel, şi vor găsi în gară, la sosire, pe culoarul pentru ieşire, tabloul cu indicaţia camerelor reţinute.

Dacă în ziua de 25 Ianuarie, adunarea nu se va întruni în număr, ea se va ţine, cu oricâţi membri vor fi prezenti în ziua de Duminică 1 Februarie.

Conf. Statutelor, membrii cari nu şi-au plătit cotizaţiile restante până la finele anului 1924, pierd dreptul de vot în Ad. Generală.

Preşedinte **D. Tomescu.** Secretar general **D. I. Cucu.**

No. 6781—1924.

Publicaţiune

Tribunalul Cluj publică, că conf. dispoziţiunilor Ord. pres. No. 4070—1915 a deschis la cererea debitorilor firma Lőrintz & Tóth contra lui procedura de concordat forţat în afară de faliment începând cu ziua de azi, toate consecinţele de drept prevăzute în această ordonanţă.

Inspector de avere a fost numit d-l dr. Valeriu Roman locuitor în Cluj.

Tribunalul invită prin prezenta publicaţiune creditorii falitului ca până la data de 16 Februarie 1925 să-şi declare în scris şi sub sancţiunile prevăzute în §-ul 190 proceduri de concordat toate creanţele faţă de debitori.

Fixează termin pentru desbaterea concordatului pe ziua de 26 Februarie 1925, ora 9, în localul oficios al Tribunalului (camera 155) la care dată creditorii pot să reprezinte personal ori prin repr. cu procură în regulă.

Cluj, la 2 Ianuarie 1925.

Indiscifrabil, judecător.

Cu preţuri neîntrecut de ieftine

vă puteţi provede de Crăciun

cu stofe pentru doamne si domni, mătăsuri, pânză si toate articolele de spălat 56 I.

la magazinul de modă

Heller, Weisz & Molnár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 6.

Mari resturi de mărfuri ieftine!

Grozavia de la Gheorgheni

Multimilionarii Madaras Balázs şi soţia ţin închis într'o cuşcă pe propriul lor copil timp de şapte ani de zile — Un preot catolic descoperă crima — Poliţia descinde la faţa locului. Arestarea criminalilor

Zilele trecute poliţia din Gheorgheni a ajuns pe urma unei îngrozitoare neleginiri comisă de o mamă maşteră şi de soţul ei ţăran multimilionar.

Iată cazul.

Ţăranul Madaras Balázs, locuitor în Gheorgheni, mare proprietar şi multimilionar a luat în căsătorie acum 20 de ani pe Rozalia Blénesi, rudă atât cu generalul cât şi cu celebrul căpitan de tâlhari Blénesi.

Rozalia Blénesi a murit în anul 1918 lăsând întreaga sa avere copilului ei Vilmos, rezervând o parte mai mică din avere şi celor două fete ale sale. Dacă copii vor muri, — a dispus Rozalia Blenesi — averea va trece pe numele tatălui lor.

După moarte soţiei sale Madaras Balázs a hotărât să se însoare din nou şi a luat în căsătorie pe Caterina Csergő, fata unui bogătaş din partea locului.

Planul soţilor

Caterina Csergő era cunoscută pentru lăcomia ei de bani. După ce a aflat de la soţ conţinutul testamentului, ea — în coînţelegere cu Madaras — maltrata şi schinjuia zilnic pe cei trei copii pentru a — murind ei — să poată pune mâna pe averea Rozaliei Blénesi.

In acest scop Madaras şi soţia au răspândit între rude faima că Vilmos este bolnav şi — în consecinţă, trebue ţinut izolat.

De fapt, Vilmos era prisonier într'o lemnărie ascunsă şi lăsat în grija unui bătrân surdo-mut idiot. De câte ori copii din sat se apropiau de această lemnărie, ei auziau sunete guturale asemănătoare de câine. Nici când nu sau putut însă apropia de aceasta lemnărie, căci bătrânul surdomut îi alunga cu ciomagul.

Această situaţie a durat şapte ani de zile. In acest timp cele două fete — îmbrăcate în zdrenţe, flămânzite şi bătute zilnic — au devenit cu desăvârşire idioate.

Preotul Orban descoperă crima

Acum patru zile, preotul romano-catolic Orban Gábor — care a auzit multe legende despre ciudaţii soţi — s'a dus la casa Madaras pentru a o sfinţi. Intr'un moment dat proetul Orbán, neobservat de nimeni a pătruns în lemnăria ascunsă unde era un întuneric complect. Dintr'un colţ se auzia un fel de lătrat.

Aprinzând un chibrit a descoperit într'un colţ o cuşcă de lemn de un metru înălţime. In cuşcă se alla un mic monstru cu ochii strălucitori asemănător unei maimuţe şi cu înfăţişare sălbatică.

Preotul Orban fără să spună un singur cuvânt soţilor Madaras a înştiinţat poliţia. D. Săulescu şeful poliţiei din Gheorgheni descinzând la faţa locului a constatat că „măimuţa" din cuşcă era însuşi micul Vilmoş. Acest nenorocit copil de 11 ani se afla într'un hal de murdărie îngrozitoare corpul gol îi era disformat plin de rane şi zăcea într'o murdărie de neinchipuit.

Micul monstru nu putea articula un singur cuvânt ci urla asemănător lătratului de câine.

Copilul se află azi la Gheorgheni, în spital.

De şapte ani!...

S'a constatat că micul Vilmos a fost închiat în cuşcă acum 7 ani şi că, de-atunci, n'a fost lăsat pe picior liber niciodată. Tatăl său şi mama maştere nu s'au interesat de el niciodată, numai bătrânul surdomut îi dădea odată pe zi rămăşiţe de la masă.

Directorul spitalului din Gheorgheni, dr. ul Csiky, a declarat că rămânerea în viaţă a lui Vilmos este o minune. Copilul trebue operat şi supus unui tratament medical îndelungat.

Arestarea criminalilor.

Criminalii mult milionari Madaras Balárs şi soţia lui au fost arestaţi. Madaras, de punând o cauţie de o sută mii de lei a fost lăsat de-ocamdată pe picior liber.

***

Istoria maşterei fără inimă şi a unicului Vilmos salvat şi redat vieţii omeneşti s'a răspândit ca fulgerul prin întreaga Săcuime. Vilmos este vizitat zilnic în spitalul din Gheorgheni de zeci de oameni.

De-ocamdată însă el nu-şi poate saluta oaspeţi decât cu urlete sălbatice asemănătoare lătratului de câine.

*** Expoziţia de antichităţi şi lucruri de artă.** „Arta", aranjază din nou în luna Ianuarie o expoziţie splendidă de obiecte de artă şi antichităţi provenite din posesiunea aristocraţimei şi a altor particulari. Expoziţia ***se deschide la 18 Ianuarie 1925*** în sala de expoztţii a întreprinderei „Arta", Cluj, Strada Avram Iancu No. 3. 1263

Citiţi şi răspândiţi:
›Infratirea Poporului‹
cea mai bună gazeta săptămânală.

De prima calitate
plăcuta si
răcoritoare
este

Bere din Turda

Fabrica:
Turda. Telf. 5.
Depozit principal:
Cluj. Telefon No. 394.

19

Ultime informaţii

— **Partidul svăbesc din Banat a aderat la programul partidului liberal. O delegaţie a partidului svăbesc s'au prezentat dlui I. I. C. Brătianu aducându-i la cunoştinţă această hotărâre.**

— In şedinţa de mâine a consiliului orăşenesc se va hotărâ asupra mo alităţilor de aplicare la Cluj a noului regim al făinei şi pâinei.

— La toate facultăţile universităţii locale cursurile continuă în deplină linişte.

— Cu începere de szi întră în vigoare noul regim intern şi de export al grâului şi făinei. Ministerul de finanţe a înştiinţat la timp punctele vamale din ţară, că orice export de grâu şi făină este prohibit dela această dată.

— Minîsterul de interne a făcut cunoscut tuturor primăriilor, că şi funcţionarii comunali se bucură de sporul de 30 la sută acordat funcţionarilor statulni prin noul buget.

* **Ca să se ştie??** *Marele Anuar al României*, monumentala lucrare care apare peste câteva luni în editura agenţiei de publicitate cu renume mondial *„Rudolf Mosse S. A."* este acuma sub tipar. Reprezentanţii din Bucureşti ai societăţei „Rudolf Mosse" au sosit azi la Cluj pentru a vizita întreprinderile industiale şi casele comerciale, cari nu şiau înregistrat încă firmele lor în acest Anuar, să li se dea posibilitatea s'o facă acuma. Din Cluj reprezentanţii societăţei Rudolf Mosse vor pleca la Dej, Baia-Mare, Satu-Mare, Oradea, Târgu-Mureş, Mediaş, Sighişoara, Sibiu.

— O comisiune a primăriei, sub conducerea dlui consilier o răşenesc Aurel Moga a început astăzi inventarierea stocurilor de făină existente la toţi morarii, brutarii, şi comercinţii de făină din Cluj.

— Mâine va fi afişat la primărie tabloul invalizilor, orfanilor şi văduvelor de războiu, admişi la împroprietărirea cu loturi de casă la Cluj. Acelaş tablou cuprinde şi pe voluntarii propuşi la împroprietărire. Tablourile acestea pot fi văzute în localul expeditureî orăşeneşti în curs de cinci zile dela afişare, în care timp se vor înainta şi apelurile comisiunei de ocol.

— Sâmbătă la 17 Ianuarie se vor întruni în sala cea mică a restaurantului New York preşedinţii organizaţilor judeţene din Ardeal ale partidului poporului de sub conducerea dlui general Averescu. Se vor discuta chestii de reorganizare a partidului. La întrunire va participa şi dl Octavian Goga.

— Sâmbătă 17 Ianuarie la ora 9 seara, amatorii de muzică aleasă, vor asculta în sala Conservatorului, concertul excelentului violonist C. Bobescu. reîntors de curând din Paris, unde a repurtat frumoase succese.

— Serata dansantă aranjată de funcţionarii români de bancă industrie şi comerţ va avea loc în saloanele hotelului New-York în ziua de Sâmbătă 17 crt. la 9 ore seara. Se preferă portul naţional pentru dame.

— Conferinţele Extensiunei Universitare cu concursul Astrei se continuă după vacanţă începând cu Vineri, 16 Ian. Va vorbi dl prof. I. Lupaş despre „Evoluţia istorică şi starea actuală a minorităţilor confesionale din România".

— Anunţăm în altă parte a ziarului concedierea dela Opera Română din Cluj a baritonului Szabo. Stând de vorbă cu dl Szabo, acesta ne-a desmînţit că ar fi refuzat să cânte rolul lui Tellramund. A luat parte şi la repetiţii în acest rol, dar a rugat direcţiunea să îl dea altui cântăreţ. Pentru atâta, spune dl Szabo, a fost dat afară dela Operă.

— Duminecă. la 1 Februarie cercul studenţilor făgărăşeni aranjează o serată dansantă în sala Reduta.

— *Cu privire la alegerea de la „Reşiţa" „Adevărul" scrie: „D. ministru Tătărescu" ne a declarat eri că la alagerea dela Reşiţa votarea s'a făcut fără întrerupere, iar desputerea scrutinului s'a început imediat după ce votarea s'a terminat. „Aşa dar — a adăogat d-sa — opoziţia nu mai poate să nu aducă obişnuitele acuzări de furturi de urne."*

— Operaţiunile recrutării, în anul acesta, vor dura 46 de zile, începând din ziua de 1 Martie a. c. Recrutarea tinerilor născuţi în anul 1904, se va face cu clasa anului 1926. In principiu va funcţiona câte un consiliu de recrutare de fiecare judeţ administrativ, cu adăogirea pentru Bucureşti, Chişinău Cernăuţi, Arad.

— Asigurarea averii oraşului s'a făcut pe anul 1925 la societatea de asigurare „Prevederea".

— In ultimul timp o parte a presei din capitală a început să se ocupe mai intensiv de problemele locale ale oraşului nostru' publicând reportagii cu date fantezişte, ce pun, prin falsitatea lor, într'o tristă lumină activitatea autorităţilor locale. Ziarul nostru a arătat. care este adevărata stare de fapt a tuturor problemelor locale, aşa că ne reţinem deocamdată de întra în polemici cu ziarele în chestiune.

Inchiderea

conferinţei financiare din Paris

Conferinţa miniştrilor de finanţe s'a întrunit în ultimă şedinţă la Quai d'Orsay la ora 9.

După ce expune obiectul acestei întruniri de închidere, d-nul Clementel propune deliberării Conferinţei textul acordului a cărui redactare definitivă fusese terminată în cursul nopţii.

Cum se ajunsese la o înţelegere asupra celor mai multe din punctele asupra cărora Puterile neparticipante la deliberările experţilor făcuse rezerve, conferinţa nu a avut de înregistrat nici o opoziţie decizivă cu privire la aranjamentul prezintat.

Miniştrii de finanţe ai Italiei şi României au inserat în procesul-verbal al şedinţei o singură rezervă de interpretare. Discursurile au fost rostite de către dnii Churchill, Kellog, Theunis, De Stefani, Clementel, Ishi, Suza Dandard, Vintilă Brătianu, Sloyardinovici.

Miniştrii Greciei, Portugaliei, Cehoslovaciei şi delegatul Poloniei şi au arătat satisfacţia de a fi aderat la acest aranjament, exprimându-şi bucuria de a vedea acordul înfăptuit atât de repede, graţie sacrificiilor mutuale consimtite de fiecare putere.

Dl Herriot mulţumeşte delegaţiilor pentru opera realizată în Conferinţă.

Ne permitem doar atât, să atragem atenţiunea ziarelor din capitală, că lucrează contra intereselor românismului în nouile provincii, prin aceea că veditează acuzaţiunile aduse autorităţilor româneşti de către ziarele minoritare. Ar fi de dorit ca presa din Capitală să nu mai cadă cu asemeuea greşeli.

Acord politic intre guvernul Pa.ici şi partidul român

Citim în „Cuvântul":

Intre partidul românesc din Banatul sârbesc şi guvernul Pasic] a intervenit un acord care executat în toate amănuntele sale, trece mult peste cadrele unui acord electoral.

Punctele principale ale acordului sunt:

Partidul român va acorda în Banat un concurs nelimitat candidaţilor guvernamentali în alegerile ce vor avea loc în curând.

Partidul român i-se asigură în schimb două mandate în Scupcină.

In cercurile electorale unde românii sunt în minoritate, partidui român va da tot concursul partidnlui Pasici pentru a-şi reface organizaţiile politice, printr'o întinsă propagandă.

In ultima parte, se promite partidului românesc o largă influenţă asupra administraţiei din satele româneşti.

Pactul a şi fost semnat de majoritatea conducătorilor români, afară de protopopul Opra de la Verşeţ. De şi semnarea pactului de către Pasici nu s'a făcut încă totuşi un început de executare s'a şi observat. Astfel toate anlistiile comunale (comisiile interimare) schimbate acum în urmă — vre'o 14 la număr — sau făcut după indicaţiile dartidului român.

Invitare

„Colegialitatea" Cooperativa funcţionarilor români de bancă, comerciali şi industriali din Cluj invită on. public a participa în măsură cât mai largă la

B A L U L

modest aranjat, în saloanele hotelului New York, Cluj pe ziua **de 17 Ianuarie 1925.**

Protectori: Dl General Danila Papp şi Dl director George P. Ionescu „Banca Naţională", Suc. Cluj.

Protectoare: Doamnele: General Papp, Director Ionescu şi director V. V. Bontescu.

Inceputul la orele *10* seara.

Taxa de intrare: De persoană lei 40. De familie, irelevant de numărul membrilor lei 100.

Venitul curat, este destinat în scopul aranjării unei săli de lectură şi unei biblioteci de specialitate. Suprasolvirile se vor chita pe cale ziaristică pe lângă mulţămită.

Invitări speciale nu se trimit.

Cluj, la 14 Ianuarie 1925.

Preşedintele:
Virgiliu V. Bontescu
dir. de bancă

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ „Astra" SIBIU

Anul VI. Nr. 1268 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Sâmbătă 17 Ianuarie 925

Infrăți

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
R. Sibiu
CLUJ 17 JAN
CLUJ 2 4239

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN
PE 6 LUNI
PE 1 LUNĂ
PE 1 AN pentru autorități
PE 1 AN pentru preoți și învățători

Un echivoc: Ciudata resemnare a dlui Goldiș

Conferința dlui Goldiș de la „Societatea de Mâne", redată de noi într'un rezumat cât mai larg tocmai pentru a da publicului putința să și formeze singur o părere, a decepționat pe toată lumea. A decepționat în primul rând pe prietenii săi din partidul național, cari își puseseră nădejdea în d-sa; a decepționat pe cei ce, stând înafară de politică, vedeau în dl Goldiș o nepângărită rezervă politică și intelectuală a Ardealului; și a decepționat pe înșăși conducătorii partiduiui național cari credeau că au în dl Goldiș un nefnduplecat adversar și au găsit în dsa un mediocru apologist.

Și cum, Doamne, să nu decepționeze! Dl Goldiș a știut să fie de o confuzie magistrală. Ca și când acțiunea d-sale de la Sibiu n'ar fi țintit la răsturnarea actualei conduceri a partidului național, dsa declară trecutul uitat, și se resemnează a rămâne „soldat disciplinat" al acestui partid. Cu toate acestea „soldatul disciplinat" își permite unele acte în complectă contrazicere cu ideile conducerii. Astfel dsa lansează ideea înființării unui partid național țărănist și subscrie o moțiune în acest sens, alături de vre-o 17 semnături.

Trecând peste celelalte confuzii din conferința dlui Goldiș, confuzii mai mult de ordin intelectual, rămâne să ne ocupăm despre echivocul atitudinei sale, care se pare că n'a fost numai un lapsus, deoarece dl Goldiș insistă în acest sens. Astfel într'un interview acordat ziarului „Adevărul" dsa spune textual:

> Am socotit ca vacanța Crăciunului s'o folosesc spre a arăta în linii generale care e concepția mea politică. Declarațiile pe care le-am făcut le mențin.
>
> „De oarece dorințele mele n'au fost înfăptuite, astăzi sunt un simplu soldat în partidul național. Din lunie am spus președintelui meu că mă socot demisionat din demnitatea de vicepreședinte al partidului național.
>
> „Să plec din partidul național n'am motiv pentrucă n'am alte principii decât principiile acestui partid și dacă ar fi să fac alt partid ar trebui să-l fac cu aceleași principii.
>
> „Decât nu s'a admis soluția mea, soluție sigură posibilă pentru buna îndrumare, îndrumare pe cale adevarată a acestei țari: §partidul național țărănesc".

Prin urmare d. Goldiș declară că se resemnează. Cu toate acuzațiunile aduse de d-sa conducerii partidului național, acuzațiuni de o neobișnuită gravitate, d. Goldiș crede totuși posibil că mai poate rămâne moralmente în partidul național ca „simplu soldat disciplinat" sub ordinele acestei conduceri. D. Goldiș dovedește astfel o slăbiciune de caracter pe care i am bănuit-o, dar pe care mărturisim, nu ni-o putem închipui în această măsură.

Resemnarea dlui Goldiș ni se pare cu atât mai curioasă, cu cât ea nu este propriu zis o resemnare. Dacă dl Goldiș ar fi dat în adevăr. o luptă din care să iasă înfrânt, n'am fi avut ce zice. Dar și atunci dsa avea datoria morală să se retragă și din partidul național și din politică. Dl Goldiș însă s'a mulțumit să facă un memoriu, în care acuză conducerea partidului național și apoi, obosit, să regrete actul făcut și să intre în „pertractări" cu dl Maniu. Rezultatul acțiunei sale îl vedem: Dl Goldiș, fleșcăit, cere scuze și rămâne în partid.

Mai mult încă, declarându-se resemnat, dl Goldiș nu renunță la ideia înființărei unui partid național-țărănist, și împotriva conducerii partidului național, dsa aderă la o moțiune în acest sens. Logica actelor dlui Goldiș n'o putem înțelege. Unde este disciplina de care ne vorbia dsa și unde este resemnarea? Care este situația dlui Goldiș în partidul național dacă partidul național respinge moțiunea celor 17 semnatari dela restaurantul New-York?

Înfrânt fără a fi luptat, dl Goldiș se găsește într'o tristă situație. Căci admițând că dsa, trecând peste orice considerație, se va încăpățîna să rămână în partidul național, crede dl Goldiș că va mai putea avea vre un rol în politica acestuia, după toate cele petrecute? Iar dacă dl Goldiș va ajunge la convingerea că nu mai poate rămâne, sub nici o formă, în partidul național, crede dsa că mai poate obține încrederea celorlalte partide? Desigur că nu! Dl Goldiș este un om distrus politicește prin propriile sale slăbiciuni. Încrederea ce i s'a acordat a fost prea mare pentru însușirile dsale, și dl Goldiș a înșelat prea mult așteptări pentru a mai nădăjdui vreodată în sufragiile publice.

O hazlie schimbare de atitudine

Primministrul maghiar contele Bethlen și „Ellenzék" contra „Ligii Drepturilor Omului"! — Ungaria și minoritarii ungurii din Ardeal recurg contra României la „Liga Drepturilor Omului" dar nu admit că aceiași Ligă să aibă dreptul de a critica Ungaria

Ne aducem foarte bine aminte cu câtă dragoste a fost îmbrățișată de anumita presă bucureșteană și de minoritarii noștrii de nuanță iredentistă Liga Drepturilor Omului.

Bunii noștri prietini și binevoitori au văzut în această Ligă a Drepturilor Omului un nou tor de protesturi contra țării atât de . . . iubită de ei, un nou prilej de propagendă subversivă contra României.

Presa iredentistă din Ardeal purta în slavă pe dnii Costa-Foru și Albert Honigman propagandiștii în România a Ligii. Era mare veselia între dușmanii țării. Oameni mai așezați însă se întrebau:

„Ce rost o fi având Liga Drepturilor Omului în România? Va proteja pe români? Dar contra cui? România este doar' Stat național românesc în care elementul autohton nu are nevoe de protecție din afară. Sau poate intenționează să protejeze pe minoritari? Dar se poate asta? Are cineva nevoe de această protecție când este știut că minoritarii se bucură în această țară de situații — mai mult sau mai puțin — privilegiate?..."

*

Despre activitatea acestei Ligi nu vom mai vorbi. Ne vom mărgini să constatăm ca această Ligă a Drepturilor Omului nu are . . . noroc. Într'un cias rău Liga a început să se ocupe mai de aproape cu nedreptățile comise . . . în Ungaria reacționară a lui Héjjas, Pronay și Apponyi. A început să protesteze în termeni tot mai violenți.

Contra atrocităților și omorurilor politice comise cu știrea concursului, ba uneori la ordinul administrației, — atrocități și omoruri devenite atât de obișnuite sub regimul horthyst.

Contra stărilor din România Liga Drepturilor Omului nu a avut prilejul de a se plânge din simplul motiv că respectarea „drepturilor" firești ale „omului" este ceva sădit în inima românului.

Precum era de prevăzut, atitudinea Ligii a revoltat — în cel mai înalt grad — nu numai pe prietena noastră Ungaria și pe binevoitoarea presă maghiară extremistă din Ardeal.

Cum? Liga se ocupă de stările din Ungaria? Ea s'a înființat nu numai pentru Cehoslovacia, Jugoslavia și România? Îndrăznește această Ligă să-și depășească rolul ei firesc de a furniza materialul necesar pentru propaganda contrară Statelor succesoare? ? . . .

Ceva ne mai pomenit și ne mai auzit! — Jos deci cu Liga!! . . .

*

In numărul de ieri al ziarului „Ellenzék" citim că o parte a opoziției maghiare, aflându-se cu emigranții au redactat și au trimis Ligei o plângere contra politicei guvernului ungar. Această plângere a fost iscălită — între alții — și de deputații Nagy Vince, Kappert Győző, Farkas István și Popper. Alți doi deputați, dnii Szende Pál și Weér István au trimis o altă plângere.

Contele Bethlen primind zilele trecute din partea Ligei un protest cuprinzand condamnarea atrocităților ce se comit în Ungaria, a declarai următoarele:

(Urmare pe pag. III)

Partidul Svabesc din Banat adera la politica national-liberala

Președintele acestui partid, dr. Mihai Kausch, a adus la cunoștința dlui Ioan I. C. Brătianu hotărârea votată în acest sens la 2 Ianuarie a. c.

Triumful politicei partidului liberal

Am anunțat în numărul nostru de eri că partidul svăbesc din Banat a aderat la programul partidului liberal. Acest fapt este înainte de toate un triumf pentru politica noastră generală, dovedind puterea pe care o avem câștigată prin munca noastră de a statornici raporturi amicale cu cetățenii de alte naționalități. Iată amănunte asupra modului cum s'a realizat acest important eveniment politic.

Miercuri după amiază, doi reprezentanți ai partidului german șvăbesc prezintându se în audiență dlui I. C. Brătianu, i'au adus la cunoștință hotărârea din 2 Ianuarie a. c. prin care întreaga această organizație din Banat și Ardeal, a cerut înscrierea în partidul național-liberal.

Iată textul acestei hotărâri:

DOMNULE MINISTRU PREȘEDINTE

Comitetul partidului popular german-șvăbesc a hotărât în adunarea sa din 2 Ianuarie a. c. a se alătura, ca partid, la partidul național-liberal, care stă sub conducerea dv., ceeace prin aceasta vă aducem la cunoștință rugând să binevoiți a da acestui act aprobarea dv.

Motivele principale, principiile fundamentale, precum și modalitatea de îndeplinire le vom da în următorul

MEMORANDUM

DATE ISTORICE: Partidul nostru a fost înființat în anul 1907. Naționalitatea germană din vechea Ungarie, care împreună cu celelalte naționalități a fost față de maghiarime în fostul stat ungar în majoritate, a hotărât atunci să se rupă de maghiarime și să se alăture către naționalități pentru că, măcar că acelea erau în majoritate, totuși erau asuprite. Noi luptam pe atunci în deosebi laolaltă cu românii, cu cari aveam la alegerile depe acea vreme candidați comuni și care ne sprijineam reciproc. Această directivă politică a fost preparată și sprijinită prin operile literaților noștri, în deosebi prin romanele poetului nostru național Adam Müller Guttengrunn, care precum se știe, în operile sale a dovedit față, de românime multă simpatie. Credincioși acestor tradițiuni noi am salutat cu bucurie imperiul român, dovedind prietenia noastră prin hotărârea liberă de alipirea noastră la România Mare și cu cererea ca Banatul să rămâe unul și nedespărțit sub sceptrul român.

*

Această dorință a noastră am comunicat-o apoi puterilor Antantei ca Paris, prin o delegațiune speciala a noastră.

Desvoltarea politică: Printre partidele germane din Banat, partidul nostru a fost unicul care a urmat această cale dreaptă. El a fost unicul care și până aci s'a trudit să creieze între Stat și popoare o înțelegere și o conlucrare armonică. Consolidarea statului nostru ne obligă deci ca în loc să facem politică minoritară, în loc să facem politică gravaminală pasivă, să facem o politică de muncă activă în folosul intereselor neamului nostru și tutulor celorlalte popoare din acest Stat.

Partidul liberal și noi: De 6 ani de zile de când există România Mare, pe scena politică au apărut toate partidele. Noi am avut ocaziunea că stând la o parte să observăm activitatea și puterea lor de muncă. **Am ajuns la constatarea că partidul liberal dispune în moar deosebit de barbați de stat, de cunoștința de cauză în cele politice într'un mod deosebit și că partidul acesta este în stare sa perfecționeze consolidarea Patriei noastre și să stabilească în țara noastră ordine și legalitate, o stare pe care noi germanii o dorim în deosebi.**

Acestea sunt motivele pentru care noi dorim alipirea noastră la partidul dv., iar nu pentrucă sunteți actualmente la putere. Totodată noi sperăm că, ca membrii ai aceluiași partid vom putea găsi în dv. și în general în partid mai multă înțelegere și sprijin pentru interesele poporului nostru șvăbesc, pe care îl reprezentăm.

Dr. Mihai Kausch
deputat și președintele Partidului german șvăbesc

Dr. Ștefan Frecot
fost deputat și secretar

(Continuare de pe Pag. 1.)

„Protestul Ligei constitue un amestec în politica internă a Ungariei. Liga poate fi o societate foarte distinsă, ar fi bine însă să nu-i mai pese de țara ungurească. Resping categoric — a mai declarat contele Bethlen amestecul în chestiunile noastre interne. Liga nu este for judecătoresc ca să judece chestiunile interne ale Ungariei. Acțiunea Ligii este cu atât mai puțin în dreptățită, cu cât — de astă dată — ea și-a pus steagul în slujba unei propagande josnice.“

*

După cum vedem contele Bethlen este destul de categoric. Dânsul „nu tolerează amestecul în chestiunile interne ale Ungariei“. Liga poate fi „o societate foarte distinsă“ dar . . . să'și țină pliscul. Faptul că Liga a criticat stările din Ungaria dovedește că ea „se afla în slujba unei josnice propagande“.

*

Constatăm că apostrofele contelui Bethlen adresate Ligei sunt binemeritate.

Așa-i trebue Ligii!

Astfel să pățească toți cari se pun în slujba „josnicelor propagande“, în loc să servească . . , înălțătoarele acțiuni ale iredentiștilor de pe malul Dunării și ale regimului Héjjas, Gömbös și Prónay.“

In jurul „Tragediei Omului“ de Madách Imre

Solicitudinea statului român

Cititorii noștrii cunosc — credem — cazul celebrei piese „tragedia Omului“ de marele autor ungur Madách Imre, piesă care, în urma manifestațiilor comuniste la care s'a dedat niște mahalagii unguri din Târgu-Mureș cu prilejul reprezentanți ei la teatru, a fost oprită pe tot teritoriul Ardealului.

Se înțelege de la sine, autoritățile românești prin această măsură n'au avut altă intenție decât prevenirea repetării manifestațiunilor de la Târgu-Mureș. De înalta valoare a piesei lui Madách autoritățile românești nu s'au îndoit nici pentru un moment.

Astăzi, d. profesor Kristóf György a primit de la d. ministru Lapedatu următoarea telegramă:

„Vă aduc cu bucurie la cunoștință că în urma intervenției mele dl ministru de interne și a revocat ordinul ce opria reprezentarea „Tragediei Omului“ de Madách.“

Cuprinsul telegramei dlui ministru Lapedatu este o nouă dovadă a sentimentelor guvernului și poporului român față de cultura concetățenilor noștrii de altă limbă.

„Tragedia Omului“ se va juca și la Teatrul Național din București în minunata traducere a poetului Octavian Goga. Reprezentarea ei va fi sperăm, un nou prilej de înfrățire culturală româno-maghiară.

MICA PUBLICITATE
3 LEI CUVÂNTUL

DE INCHIRIAT imediat cameră mobilată. Adresa la Administrație.

Căutăm funcționar sau funcționară care să cunoască perfect limba română în vorbă și scris. Oferte să se adreseze în persoană. Upar Camera de Comerț și Industrie, parter 36.

Soldele ofițerilor

Publicăm în altă parte noile solde ofițerești. Așa cum s'au fixat acum ele sunt în primul rând o satisfacție pentru sacrificiile făcute de corpul ofițeresc, care a știut să înfrunte cu eroism greaua situație financiară a țărei.

Soldele fixate astăzi răspund unei realități financiare. Datorită sacrificiilor făcută până acum, și datorită înțeleptei politici financiare a dlui Vintilă Brătianu, după doi ani de economii și restrângeri, avem un buget solid, care permite majorările de salariu de astăzi, fără a prejudicia obligațiunile interne și externe ale țărei.

In adevăr sporurile de astăzi nu ni-a oprit de a plăti la întâi Ianuarie cupoanele datoriei externe și nici a periclita plata datoriilor interne.

Fiind o satisfacție pentru ofițeri, sporul care se face este un frumos succes pentru guvern. Toate agitațiunile desmățate ale partidelor de opoziție de a ridica nemulțumirea funcționarilor pe chestia salarizărei au rămas fără ecou. Funcționarii statului au înțeles însemnătatea sacrificiului pe care îl fac și nu și-au pierdut încrederea în guvernul țărei. Astăzi ei culeg roadele, căci sporurile de astăzi, întemeiate pe realități bugetare, nu înseamnă decât deschiderea unei ere de prosperitate pentru funcționarii statului, prosperitate la care și-au câștigat suficiente titluri de drept prin sacrificiile făcute.

Noile numiri în magistratura

Notarii judecătorești din Ardeal numiți judecători și ajutori. — Procedeul echitabil și binevoitor al guvernului. Numirile de interes pentru Cluj.

Am relevat la timp opera de dreptate și răsplată preconizată de actualul guvern față de notarii dela instanțele judecătorești din Ardeal. Acești notari, toți cu calificație universitară, erau puși într'o situație de inferioritate în urma dispozițiunilor legale în vigoare în Ardeal. S'a adus atunci o schimbare acestor dispoziții prin legea de reorganizare a magistraturii.

Legea a prevăzut că pe ziua de 1 Ianuarie 1925 toți notarii găsiți în serviciu la 26 Iunie 1924, ziua votării acestei legi, vor fi numiți judecători supleanți și ajutori.

Monitorul oficial publică acum noile numiri și mutări în magistratură, printre care găsim și pe ale notarilor judecătorești din Ardeal. Numărul lor este destul de mare, așa că se speră că această măsură va contribui într'un mod binesimțit la accelerarea lucrărilor judecătorești. O constatare îmbucurătoare pe care ținem să o facem în legătură cu ac ste numiri, este că au fost avute în vedere preferințele exprimate de fiecare dintre cei numiți pentru o regiune sau alta din țară.

Spicuim dintre noile numeri pe acelea ce interesează mai de aproape pe clujeni:

Următorii doctori în drept toți notari la instanțele judecătorești din Cluj, au fost numiți judecători: Dl Visarion Pop la tribunalul Bistrița, dl Aurel Tămaș la tribunalul Deva, dl Nistor Popa la tribunalul Dej, dl Ion Popa la tribunalul Turda, dl Ion Popovici la tribunalul Dej, dl Vasile Coza la tribunalul Ibașfalău, dl Ion Ghețiu la tribunalul Ibașfalău, dl B. Tóth la tribunalul Sighișoara, dl Nicolae Breazu la Alba Iulia, iar dl Aurel Rădulțiu la Deva.

Ajutori de judecători au fost numiți dnii dr. Octovian Dragolea la jud. de ocol rural Cluj, dl dr. Izidor Radu, fost notar la Cluj, la judecătoria Nochrich, dl Liviu Matei la Baia de-Criș și dl dr. Romul Martin la ocolul Puiu, jud. Hunedoara.

Cele mai frumoase cadouri de Anul Nou!

!

Preturi foarte reduse

Swettere pentru doamne și domni
Albituri pentru domni
Ploiere pentru doamne și domni atiste

Reducere de 10%

Magazinul Dénes
Cluj, Reg. Ferd. 2. Tel. 59

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă, 17 Ianuarie

CINEMA SELECT
PREMIERA!
DADDY
Emoționantă dramă despre un copil minune în 6 acte.
In rolul principal: Jackie Coogan.

CINEMA URANIA
Premieră!
A 14-lea oaspe
Film senzațional american în 5 acte. In rolul principal: ROBERT WARWICK

CINEMA APOLLO
Premiera!
Circul în flăcări
Impresionantă dramă de circ în 6 acte. In rolul principal: MARIA KORVIN

Se confecționeaza toalete de seara și de bal, după ultima modă franceză și engleză, la
VARTENBERG
Salon de mode pentru doamne
Cluj, Calea Victoriei 13.
Doamnele de ofițeri și funcționari beneficiaza de reducere la preț.

Ministerul Justiției. **Comisiunea de Naturalizări**

Conform art. 22 din legea privitoare la dobândirea și pierderea naționalității române, se publică următoarea cerere de naturalizare, spre știința acelora cari ar voi să facă vreo întâmpinare, potrivit dispozițiunilor art. 23 din zisa lege:

DOMNULE MINISTRU!

Subsemnatul Scheim Adalbert, de profesiune artist, domiciliat în Cluj, hotel Biazini, fost supus cehoslovac, renunțând la supușenia cegă după cum se constată din declarațiunea anexată aci autentificată de Notarul Public din Cluj, sub No. 1760—924 și dorind a deveni cetățean român cu toate drepturile acordate de legi, vă rugăm să binevoiți a dispune facerea formelor legale cunoscând că Consulatul Cehoslovac a inserat în pașaportul anexăt aci că nu mai pot fi considerat supus acelui Stat întrucât dreptul de cetățenie și indigenatul avut în acel Stat l-am perdut.

Anexez, actul de naștere tradus în limba română prin D-l notar public din Cluj și adeverința dela Direcțiunea Teatrelor Naționale Română.

Anexez în timbre 50 lei.

470 Cu distinsă stimă: (ss) **Scheim Adalbert.**

No. 34—925 secr. 473

Publicațiune

Să aduce la cunoștința publică cumcă crîșma comunală din Șaula se va arenda prin licitație publică pe timp de 3 ani, adeca de la 1 Apr. 1925 până în 31 Martie 1928 care licitație se va ține la casa comunală din Saula în 22 Febr. 1925 d. m. 2 oare.

Prețul strigării Lei 4000 vadiu 25 la sută. Condițiunile de licitare se pot vedea în biroul notarial în toate zilele de lucru în oarele oficiale

Crișeu, la 15 Ian. 1925.

Indiscifrabil, secr. **Balázs Gheorghe,** primar.

Publicațiunea

Să aduce la cunoștința publică, cumcă moara comunală din Nearsova se va arenda prin licitație publică pe timp de 3 ani adeca de la 24 Apr. 1925 până în 24 Apr. 1928 care licitație se va ține la casa comunală din Nearsova în 1 Martie 1925 d. m. 2 oare.

Prețul strigării e Lei 1000 vadiu 50 la sută Condițiunile de licitare se pot vedea în biroul notarial din Crișeu în toate zilțle de lucru în orele oficioese.

Nearsova, la 15 Ian. 1925.

Indiscifrabil, secr. 774 **Perle Ioan,** primar.

Intreprinderea de Instalatiuni
Electrice a Orasului Cluj atasata Uzine or Electrice
Cluj, Calea Regele Ferdinand No 30

EXECUTA:

Instalațiuni electrice de înaltă și joasă tensiune pentru iluminat și forță motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare și aparate electrice, rebobinaj și reparațiuni în mod radical. Stațiune specială: de verificat contoare electrice cari se și repară și instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte,
devize efectuate de specialiști, la cerer

Nouile solde ale ofiţerilor

Dl general Mărdărescu, ministrul de răsboi, a stabilit zilele acestea ouile solde ale ofiţerilor de toate gradele, fixând în acelaş timp, inclusiv şi diversele sporuri.

Soldele generalilor de corp de armată: Generalii de corp de armată cu trei copii vor primi: 12.621.60 lei, pe lună; cu doi copii: 12.529.60 lei; cu un copil: 12.453.60 lei; căsătoriţii fără copii: 12 242.10 lei şi cei necăsătoriţi: 12.092 60.

Generalii de divizie: Generalii de divizie cu trei copii vor primi: 11.214 lei; cu doi copii 11.122; cu un copil 11.070 lei; căsătoriţi fără copii 10.846.00 lei, iar cei necăsătoriţi: 10.708 lei.

Generalii de brigadă comandanţi de unitate superioară: Generalii de brigadă comandanţi de unitate superioară cu trei copii: 10.800 lei; cu doi copii: 10.708; cu un copil 10.662 lei; căsătoriţi fără copil: 10.445.80 lei, iar cei necăsătoriţi: 10.321.60 lei, lunar.

Generali de brigadă: Generalii de brigadă cu trei copii vor primi: 10.386 lei; cu doi copii: 10 mii 294 lei, cu un copil: 10.248 lei; căsătoriţi fără copil: 10 045.60 lei; necăsătoriţi: 9 mii 935.20 lei, lunar.

Colonelii comandanţi de brigadă: Colonelii comandanţi de brigadă cu trei copii vor primi: 8 463.20 lei, cu doi copii: 8 mii 371.20 lei; cu un copil 8.325 20 lei; căsătoriţi fără copii: 8 136.80 lei, iar cei necăsătoriţi 8.040 lei, lunar.

Colonelii şi asimilaţi: Colonelii şi asimilaţii cu trei copii vor primi: 8.049.20 lei; cu doi copii 7.957.20 lei; cu un copil 7.911.20 lei; căsătoriţi fără copii 7.736.40 lei; iar cei necăsătoriţi 7.653.60 lei, lunar.

Lt. colonelii comandanţi de regiment: Lt.-colonelii comandanţi de regiment cu trei copii vor primi 7.580 lei; cu doi copii 7.488 lei; cu un copil 7.442 lei; căsătoriţi fără copii 7.277.55 lei; iar cei necăsătoriţi 7.205.10 lei, lunar.

Locotenent-coloneli: Locotenent-coloneli cu trei copii vor primi 7.267.20 lei; cu doi copii 7.175.20 lei; cu un copil 7.129 20 lei; căsătoriţi fără copii 6.975.10 lei; necăsătoriţi 6.913 lei, lunar.

Maiorii cu gradaţie: Maiorii cu gradaţie cu trei copii 7.037.20 lei; cu doi copii 6.945.20 lei; cu un copil 6.899 20 lei; căsătoriţi fără copii 6 752.70 lei; iar cei necăsătoriţi 6.698.30 lei lunar.

Maiorii: Maiorii căsătoriţi cu trei copii 6.922 20 lei; cu doi copii 6 830.20 lei; cu un copil 6.784.20 lei; căsătoriţi fără copii 6 641.60 lei; iar cei necăsătoriţi 6.591 lei, lunar.

Şefii de muzică principali: Şefii de muzică principali, cu trei copii 6.701.40 lei; cu doi copii 6 609.40 lei; cu un copil 6 563 40 lei; căsătoriţi fără copii 6.420.80 lei, iar cei necăsătoriţi 6.370.20 lei, lunar.

Căpitanii: Căpitanii cu trei copii 6.342.60 lei; cu doi copii 6.250.60 lei; cu un copil 6 204 60 lei; căsătoriţi fără copii 6 066 60 lei; iar cei necăsătoriţi 6 020.60 lei, lunar.

Căpitanii de gradaţie; Căpitanii cu gradaţie, cu trei copii vor pzimii: 6,434,60 lei; cu doi copii 642,60 lei; cu un copil: 6296.60 lei; căsătoriţi fără copii; 6155,40 lei; iar cei necăsătoriţi: 6106,40 lei lunar.

Locotonenţii şi şefii de muzică cl. II-a: Locotenenţii şi şefii de muzică cl II a, cu trei copii: 5303 lei; cu doi copii: 5211: cu un copil: 5165 lei; căsătoriţi fără copii: 5031,60; iar cei necăsătoriţi: 4990,20 lei, lunar,

Sublocotonenţii şi şefii de muzică cl. III-a: Sublocotenenţii şi şefii de muzică cl. III-a cu trei copii 5165 lei; cu doi copii 5073 lei; cu un copil 5027 lei; căsătoriţi fără copii: 4898,20 lei; iar cei necăsătoriţi: 4861,40 lei, lunar.

Plutonerii majori plutonierii majori din administraţie: Plutonierii majori; plutonierii majori tehnici şi plutonierii majorii din administraţie, cu trei copii 2703 60 lei; cu doi copii: 2559, lei 60 bani; căsătoriţi fără copii: 2449.20 lei; iar cei necăsătoriţi: 2435,80 lei lunar.

Plutonierii din a treia reangajare; plutonierii din administraţie şi gagiştii: Plutonierii din a treia reangajare; plutonierii din administraţie şi gagiştii, cu trei copii: 2428,89 lei cu doi copii: 2336,80 lei; cu un copil: 2284 80 lei; căsătoriţi fără copii 2176,65 lei; iar necăsătoriţi: 2164,80 lei, lunar.

Plutonierii din întâia şi a doua reangajare şi tehnice din întâia şi a doua reangajare: Plutonieri din întâia şi a doua reaaajare şi tehnici, cu trei copii: 2242,80 lei; cu doi copii: 2146 80 lei; cu un copil: 2098,80 lei; căsătoriţi fără copii: 1993,60 lei, lunar.

Sergenţii instructori, gornişti, muzicanţi, meseriaşi şi reangajaţi: cu trei copii: 2018,40 lei; cu doi copii: 1922,40 lei; cu un copil: 1874 40 lei; căsătăriţi fără copil: 1771,20; iar cei necăsătoriţi: 1764 lei, lunar.

Caporalii muzicanţi şi meseriaşi reangajaţi: Caporalii muzicanţi şi meseriaşi reangajaţi, cu trei copii, vor primi: 1586; cu doi copii: 1590 lei; cu un copil: 1441 20 lei; iar cei necăsătoriţi: 1436,40 lei, lunar.

Concertul dnei Aca de Barbu

Aşteptatul concert al doamnei Aca de Barbu a avut loc eri în sala Conservatorului de muzică clujan.

Distinsa noastră cântăreaţă soprano lirică a interpretat cu vocea d sale caldă, plină de dramatism vibrant bucăţi muzicale din Wagner, Strauss, Masssenet, Glück, şi alţi autori.

Programul a început cu dificila arie a Alcestei de Glück cântată de d na Aca de Barbu cu o frumoasă inteligenţă muzicală, cu preciziune şi cu redarea tuturor sbuciumărilor sufleteşti.

Au plăcut mult următoarele lieduri nemţeşti: Jensen: „Lehn deine Wang", Grieg: „Der Schwan", Brahms: „Von ewiger Liebe" şi Eulenburg: „Rosenlied".

D na Aca de Barbu s'a arătat şi acum, ca în totdeauna, o interpretă măiastră a liedurilor învăţate şi înţelese de d-sa încă pe vremea când era la Viena.

Bucăţile româneşti ale domnilor Dima, Brediceanu şi Borgovan au stăruit aplause entusiaste, poate cele mai entusiaste.

„Träume" şi „Schumerzen" de Wagner au fost executate cu un remarcabil simţ al ritmului şi cu o fină nuanţare.

Concertul dnei Aca de Barbu ne-a dat o nouă dovadă a frumoaselor d-sale însuşiri de cântăreaţă şi a felului d-sale de interpretare ferit de tot ce ar putea fi nepotrivit sau comun.

Un interview

al dlui prof. Ştefan Bogdan, deputat de Ciuc.

Care este politica pe care trebuie să o facă minorităţile în România?

Dl profesor Ştefan Bogdan, deputat de Ciuc, un bun cunoscător al chestiunilor minoritare, a dat ziarului „Népujság" următoarele declaraţii:

Imi este mai uşor azi a vă da un răspuns întrebător ce mi-aţi pus, mai întâi fiind că în numărul dela 1 Ianuarie 1925 al „Infrăţirei" am atins o altă latură a aceleiaşi gingaşe probleme, şi apoi fiindcă mi-am petrecut o mare parte din această vacanţă în acest neînţeles şi neînţelegător focar de mărunte patimi politice, care este Clujul. Şi aici ca şi în Ciucul meu, unde desigur aş fi fost mai de folos, este atâta nevoie de silniţi spre lămurirea minorităţilor ca şi a majorităţilor, căci nici una nici cealaltă parese că nu vrea să-şi dea seamă îndeajuns, nici de rostul lor, nici de marea lor răspundere pentru trainica aşezare viitoare a ţărei noastre.

Intrebaţi: „S'ar putea realiza o reprezentare parlamentară în proporţia cu numărul ungurilor din Ardeal?"

Iată ce pot răspunde: România are desigur intenţia sinceră să desvolte o *democraţie liberă, dreaptă*. Pentru ce, deci maghiarimea nu ar putea spera să aibă o reprezentanţă corespunzătoare? Inţeleg o representanţă corespunzătoare şi numărului şi culturei.

Dar nici numărul, nici cultura nu pot aspira, însă, la o slăbire a cadrului viitor, în care se vor desvolta. Cu cât mai precis se va face proba ca ungurimea vrea să fie naţională „numai în marginile Statului actual", cu atât mai mult Statul român va avea un interes să desvolte elementele productive, *lui* şi *lor*.

Orice lege electorală va veni — eu nu o cunosc însă, va ţine seama de momentul actual; dar modificările ei ulterioare — eu le cred firesti necesare — vor trebui să fie din ce în ce tot mai corespunzătoare voinţelor cetăţenilor patriei.

Şi întrebaţi apoi ce atitudine politică ar fi recomandabilă pentruca ungurii din Ardeal, alături de naţiunea română, să ajungă la o activitate politică potrivită?

Apoi, dacă ungurimea voeşte singur să se desvolte alături de naţiunea românească, cred că ea trebuesc întâi să se orienteze politiceşte în măsură mai mare decât naţionalicesti. In acest caz ea va susţine curentele politice cari satisfac convingerile ei politice. Inlăuntrul partidelor româneşti se pot susţine foarte bine interesele naţionale. Dacă nu se va ajunge până aici, dacă ţineţi cu ori ce chip a fi grupă naţionalistă, tot nu vă puteţi dispensă a face o politică economică şi socială alături de noi, deci alături de partidele româneşti. In acest caz începeţi apropierea prin ceia ce nu priveşte pe toţi şi atunci nici tendinţele naţionale nu vor putea fi atât de extreme, încât statul să se vază silit a le refuză.

Eu susţin deci o politică de înţelegere, de apropiere şi de armonizare.

Prof. Dr. Şt. Bogdan,
deputat de Ciuc.

Citiţi şi răspândiţi:
›Infratirea Poporului‹
cea mai bună gazetă săptămânală.

TEEKANNE
este ceaiul cel mai substanţial,
DECI ŞI CEL MAI EFTIN ŞI CEL MAI
FIN CEAI PUS IN COMERT

Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat

CONVOCARE

Domnii membri ai Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat sînt rugaţi să ia parte la

A V-a ADUNARE GENERALĂ

care va avea loc în ziua de Duminică 25 Ianuarie a. c. în localul Sindicatului din Cluj, Piaţa Unirei 29 (Palatul Banffy) cu următoarea:

Ordine de zi:

Şedinţa de dimineaţă (ora 10).

1. Deschiderea şedinţei
2. Raportul secretarului despre activitatea Sindicatului în anul trecut (D. D. I. Cucu).
3. Raportul Cassierului despre gestiunea financiară a anului trecut (D. Al. Al. Hodoş).
4. Raportul Censorilor (Dnii: A. Vasilescu, Colbazi şi A. Gociman).
5. Proectul de buget pe anul viitor (D. Al. Hodoş).
6. Organizarea Cassei de pensii şi ajutor, şi chestiunea vechiului fond de presă de la Sibiu (D. D. I. Cucu).

Şedinţa de după amează (ora 4)

1) Proectul pentru modificarea statutelor şi a regulamentului (D. M. Em. Procopiu).

2) Alegerea a patru membri noui în Comitet, în locul dlor D. I. Cucu, Iustin Ilieşiu, St. Vlădescu, M. G. Samarineanu, ieşiţi prin tragere la sorţi, conf. Statutelor, precum şi a unui membru nou în locul dlui I. Moţa, demisionat.

3) Alegerea a trei membri supleanţi.

4) Alegerea a trei censori.

Având în vedere importanţa discuţiunilor din acest an, domnii membri ai Sindicatului sînt rugaţi cu stăruinţă să participe în cât mai mare număr la lucrările acestei Adunări Generale. Dnii membri din provincie să se anunţe din vreme Secretariatului pentru a li se reţine camere la hotel, şi vor găsi în gară, la sosire, pe culoarul pentru ieşire, tabloul cu indicaţia camerelor reţinute.

Dacă în ziua de 25 Ianuarie, adunarea nu se va întruni în număr, ea se va ţine, cu oricâţi membri vor fi prezenti în ziua de Duminică 1 Februarie.

Conf. Statutelor, membrii cari nu şi au plătit cotizaţiile restante până la finele anului 1924, pierd dreptul de vot în Ad. Generală.

Preşedinte D. Tomescu. **Secretar general D. I. Cucu.**

De prima calitate plăcuta si răcoritoare este
Bere din Turda
Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.
19

O nouă orientare
în politica minorităţii maghiare

Dezavuarea politicei ungureşti de până acum. — Ungurii deplin izolaţi. — Incredere şi colaborare faţă de partidele românesti.

Un articol al ziarului „Keleti Ujság"

Ziarul nostru a fost primul care a arătat că poporul maghiar din România nu poate fi confundat cu actuala conducere a partidului maghiar. A urmat apoi congresul dela Braşov, aducând o adoptare a atitudinei ziarului nostru de către întreaga opinie publică românească. Dar în definitiv, nu intenţionăm să ne facem din aceasta un deosebit merit. Revenim asupra chestiunii partidului maghiar cu totul din alte motive.

Se observă zilele acestea un fenomen necunoscut până acum în politica minoritară ungurească. Ungurii din fracţiunea democratică iau faţiş atitudine contra conducerii partidului maghiar. Congresul dela Braşov i-a exasperat în ultimul grad, aşa că astăzi cer o schimbare radicală a întregei atitudini politice a Ungurilor din România. Asupra modului cum privesc ei lucrurile ne lămureşte un articol de fond apărut ieri în „Keleti Ujság". In acest articol se arată că se impune o nouă orientare politicianilor unguri. El este cu mult prea interesant, încât să nu dăm un rezumat cât mai precis al lui.

Front unitar antiunguresc în politica românească

Atitudinea tuturor partidelor politice româneşti faţă de partidul maghiar este aproape identică. Chiar şi ziarele din capitală privite ca sprijinitoare a revendicărilor minoritare găsesc deplin justificată teza formulată de dl ministru Tătărescu. Politicianii români fac astăzi o distincţiune hotărâtă între massele poporului maghiar şi conducerea partidului acestuia. Toate acestea impun o radicală revizuire a politicei minorităţii maghiare.

Partidul maghiar dasaprobat de toate partidele

Urmează o înşiruire a tuturor partidelor româneşti, în frunte cu cel naţional-liberal, toate de acord în chestiunea aceasta conducătorii partidului maghiar sunt bănuiţi şi acuzaţi de lipsă de loialitate. Ba chiar şi celelalte minorităţi etnice şi adică Saşii, Şvabii şi Evreii n'au dat dovadă de cea mai mică simpatie faţă de Unguri. La rândul lor, social-democraţii desaprobă categoric politica partidului maghiar.

Poate veni vreun sprijin dela Liga Naţiunilor sau din partea Ungariei?

Se impune deci în mod fatal întrebarea: Poate maghiarimea să-şi câştige drepturile ce i-se cuvin numai prin propriile-i forţe?

Firesţe, răspunsul este că nu. Dar, spun unii şi alţii, că e bine să fie continuată politica plângerilor şi doleanţelor practicată până acum, urmând să vie un real sprijin din partea Ligei Naţiunilor şi din partea Ungariei. Ambele aceste intervenţiuni însă nu se vor putea produce. Liga Naţiunilor nu mai intervine pentru minorităţi etnice, căci s'a schimbat concepţia mondială în această materie. Astăzi se cere minorităţilor să fie loiale şi numai în al doilea rând vine proteguirea lor. La rândul ei Ungaria, în halul ei de slăbiciune, nu poate face nimic.

Revendicarea drepturilor minoritare şi conlucrare sinceră cu Românii

Aceasta fiind situaţia, urmează ca unică soluţie politica revendicării drepturilor, secondată de-o sinceră colaborare cu politica românească.

Dealtfel şi Românii au nevoe de prietenia Ungurilor. Pentru a nu mai fi acuzaţi de iloialitate ungurii din România trebue să dovedească lucru contrar printr'o sinceră conlucrare cu elementele româneşti.

Evitarea ori căror provocări la adresa Românilor

Şi pentru înfăptuirea acestei conlucrări trebue evitat orice mic amănunt care ar putea fi interpretat ca o provocare la adresa Românilor. Pe viitor să nu mai fie consideraţi unguri patentaţi numai cei certaţi cu Românii, iar prietenii lor să nu mai fie taxaţi de trădători.

Schimbarea aceasta o cer marile masse ungureşti, de mult orientate deplin în politica ţării româneşti prin munca lor. Problema de astăzi a Ungurilor din România este să câştige încrederea Românilor.

Eventualitatea supremă

Pe calea aceasta, neumblată până acum, va trebui să meargă minoritatea maghiară, fie eventual chiar cu riscul de-a nu ajunge la alt rezultat decât recunoaşterea unei vădite superiorităţi morale.

O dispoziţiune binevenită

Noua reglementare a repausului duminical la Cluj — Dl Ovidiu Gritta, prefectul poliţiei, introduce repausul duminical absolut pentru toate magazinele.

In ultimul timp au avut loc discuţiuni foarte interesante în jurul repausului duminical. S'au ocupat de această chestiune ziarele, precum şi cei interesaţi mai mult şi anume comercianţii. Dacă până acum totuşi nu s'a ajuns la o soluţiune, se datoreşte faptului că se aşteaptă o reglementare pe cale legislativă, unitară pentru întreaga ţară. Această reglementare necesită însă un timp mai îndelungat, îndeosebi că Parlamentul are de dezbătut legi de mare importanţă.

Astfel până la acea dată am fi fost nevoiţi să trăim în vechile condiţiuni. Dar ele nu sunt nici decum convenabile, aşa că modificarea dispusă de prefectul poliţiei din Cluj este binevenită. Dl Ovidiu Gritta n'a făcut altceva, decât a extins legea din vechiul Regat şi asupra Clujului, introducând prin aceasta şi la noi obligativitatea absolută a repausului duminical.

Dispoziţiunea aceasta este binevenită, dint'un îndoit punct de vedere. Deoparte se înlătură anomaliile de până acum, şi accentuăm acest lucru cu atât mai mult, cu cât lumea comercială este pentru repausul duminecal absolut. De altă parte ne unificăm şi în această privinţă, ştiut fiind, că aceasta va fi soluţia adoptată de Parlament.

Că la început se vor găsi şi câţiva nemulţumiţi, este firesc. Dar în scurt timp aceste nemulţumiri vor fi uitate, căci n'au la bază motive mai serioase. Tocmai pentru înlăturarea lor ţinem să atragem atenţiunea publicului, să-şi facă toate cumpărăturile pentru Dumineci în ziua de Sâmbătă.

Ultime informaţii

Dl I. I. C. Brătianu
către organizaţiile de pe valea Someşului-mare

La telegramele de felicitare ce s'au trimis cu prilejul zilei onomastice domnului prim-ministru de către fruntaşii de pe valea Someşului-mare (din Năsăud, Rodna, Sângeorz etc.) dl prim-ministru a răspuns prin următoarea telegramă:

Dlui profesor, univ. **Meruţiu,** *deputat* Cluj

„Am primit cu vie gratitudine urările dvs. şi cu încredere în devotamentul şi în voinţa partidului, sunt sigur că vom duce la bun sfârşit sfânta operă ce trebue să îndeplinim

Ion. I. C. Brătianu

— Având în vedere timpul favorabil, concursurile de patinaj, aranjate pe Sâmbătă şi Duminecă la Cluj, promit să aibă un strălucit succes.

— Comisiunea de literaţi, care are chemarea să decearnă în fiecare an cele două mari premii naţionale: 100 de mii lei pentru proză şi 100 de mii lei pentru poezie, — înfiinţate de actualul ministru al artelor dl Al. Lapedatu, — se va întruni în cursul săptămânei viitoare sub preşedinţia ministrului spre a alege pe premianţi. Din comisiune fac parte dnii ministru Al. Lapedatu, Oct. Goga, preşedintele S. S. R., Mihail Sadoveanu, fostul preşedinte al S. S. R. amândoi laureaţi ai acestor premii în anul trecut. dl I. Al. Brătescu-Voineşti din partea Academeii Române şi dl prof. M. Dragomirescu din partea facultăţi de litere din Bucureşti.

— Consiliul de miniştri a hotărît ca proectul de lege pentru organizarea unitară a bisericei ortodoxe, să fie adus în desbaterea Senatului, imediat după redeschiderea Corpurilor Legiuitoare. De asemenea se va aduce în desbateri şi proectul pentru înfiinţarea Patriarhatului, după ce va fi discutat de Sf. Sinod.

— „Monitorul Oficial" cu data de Miercuri, 14 Ianuarie 1925, publică textul regulamentării portului de arme. Ministerul de finanţe a dat o circulară vămilor, anunţându-le că dela 15 Ianuarie 1925. exportul făinei este prohibit şi că dela acea dată nu se mapoate exporta nici o cantitate de făină.

— Baroul avocaţilor din Cluj şi asociaţia medicilor localnici vor înainta zilele acestea câte un memoriu ministerului, protestând împotriva împunerii avocaţilor şi medicilor Clujului cu taxe comunale.

— Comisiunea de verificare în apel a cetăţeniei din circumscripţia Curţii de apel din Cluj îşi continuă lucrările zi de zi sub preşedinţia dlui Micşa, prim-preşedinte al Curţii de apel din Cluj.

— Situaţia sanitară a judeţului Cojocna este deplin mulţumitoare. N-avem actualmente în judeţ nicio epidemie. Neajunsuri se întâmpină însă din cauza numărului redus al medicilor de circumscripţie.

— In ultimele trei luni s'au produs la Satu Mare nu mai puţin de 37 sinucideri.

— Ieri un autobus al întreprinderi „Rotaţia" a fost atacat în Mănăştur de un grup de indivizi necunoscuţi. Aceştia i-au spart toate geamurile şi au rupt roata de cârmă. Se crede că făptuitorii sunt birjari sau neamuri de-ale birjarilor clujeni.

— **Parlamentul va fi redeschis la 22 Ianuarie.**

— Intreprinderile de autobuse Blaga, Szeszák şi încă altele mai mici au fuzionat formund întreprinderea „Autobusele unite".

— Mâine va apare noua ordonanţă pentru reglementarea comerţului de făină şi pâine la Cluj. Până la epuizarea stocurilor existente rămân în vigoare vechile preţuri. Incepând cu ziua de afişare a ordonanţei, morile nu vor mai putea măcina decât făină unitară, extracţie 85. Stocurile de făină existente se pot vinde en gros nemai având autorizaţia primăriei. Până la epuizarea stocurilor inventariate brutarii pot să fă coacă toate trei calităţile de pâine de până acum. După aceea se introduce apoi o singură categorie de pâine, cea din extracţia de 85 la sută. Orice export de făină din oraşul nostru este strict interzis.

*** Expoziţia de antichităţi şi lucruri de artă.** „Arta", aranjază din nou în luna Ianuarie o expoziţie splendidă de obiecte de artă şi antichităţi provenite din posesiunea aristocraţimei şi a altor particulari. Expoziţia ***se deschide la 18 Ianuarie 1925*** în sala de expoztţii a întreprinderei „Arta", Cluj, Strada Avram Iancu No. 3. 1263

*** Sanatorul Bănăţean,** Timişoara, strada Odobescu 2. Institut medical modern pentru boale interne, de copii, de nervi, femenine, chirurgie şi boale de nas, urechi, gât, piele şi ochi. — Bucătărie dietetică. Aparate medicale cele mai moderne: Röntgen, Radium, Quarz, Diathermie şi întreagne ektrotherapie, hidrotherapie, iamol şi Fanago. Tratament specalistic. Ingrijitoare vieneze. D 449 – 6

Curierul spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Sâmbătă matineu: „Turta". Reprezentaţie pentru tinerime cu preţuri reduse. Conferează profesorul Kende. Seria 25.

Sâmbătă seara: „Fiica Parisului" a 2 oară. Preţuri obişnuite. Abonament de zi 56 B. Seria 26.

Sâmbătă seara, orele 10 şi jum.: „Camerista" comedii. Premieră. Abonament şters. Preţuri de premieră. Locurile abonenţilor se vor rezerva până Marţi, orele 12 din zi. Seria 27.

Duminecă matineu: „Căpitanul Cântăreţ" a 12-a oară. Preţuri obişnuite. Seria 28.

Duminecă seara: „Fiica Parisului" a 2 oră. Preţuri de premieră. Abonament de zi 57 A. Seria 29.

Luni: „Camerista" a 2 oară. Preţuri obişnuite. Abonament de zi 58 B. Seria 30.

A APĂRUT

CALENDARUL FAMILIAR
1925

Cel mai bun şi mai bogat din întreaga ţară, în 150 pagini, cu peste o sută de ilustraţiuni frumoase, în 20.000 de exemplare.

Preţul unui calendar este

Lei 15 Lei

Librăriile primesc 25% rabat.

Comandele se pot face la PATRICIU A. CHIŞU Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul VI Nr. 1269 — 4 PAGINI — 2 LEI — 4 PAGINI — Duminecă 18 Ianuarie 925

CLUJ 19 JAN 1925

Infrăți

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
Sibiu
R.
3787

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Director: D. TOMESCU. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 600 lei
PE 6 LUNI . . . . . 240 lei
PE 1 LUNĂ . . . . . 70 lei
PE 1 AN pentru autorități . . . 1000 lei
PE 1 AN pentru preoți și învățători 800 lei

Memoriul dlui V. Goldiș către dl Iuliu Maniu

— Un aspru și vehement rechizitoriu la adresa conducerii partidului național —

In N-rul de astăzi, „Țara Noastră" publică în întregime *Memoriul dlui V. Goldiș către dl Iuliu Maniu*, și astfel avem dinainte documentul politic în jurul căruia, pe drept cuvânt, s'a făcut în vremea din urmă o atât de mare vâlvă. Înțelegem acum cât de justificată era politicește acțiunea începută de dl Goldiș și înțelegem și mulțimea speranțelor care s'au putut lega de această acțiune. Memoriul înaintat dlui Iuliu Maniu cuprinde într'adevăr o implacabilă critică a conducerii partidului național, în el fiind arătate toate păcatele politice săvârșite de acest partid de la unire și până astăzi. Nici o greșeală nu este cruțată, nici o slăbiciune nu este pierdută din vedere, în cât Memoriul ni se înfățișează ca cel mai grozav rechizitoriu rostit până acum împotriva partidului național.

Începând prin a respinge acuzația că acțiunea dlui Goldiș ar fi determinată de tendințe cu caracter confesional sau de ambiția unor persoane care ar râvni să-și vadă sporind greutatea politică în partid, Memoriul precisează că această acțiune nu-și are temeiul de cât în *situațiunea nemulțumitoare a partidului național*, situațiune creată de multele greșeli care s'au succedat dela 1918 și până astăzi în modul de conducere al partidului.

Care sunt aceste greșeli? Ocoliad gestiunea Consiliului Dirigent, dar lăsând să se înțeleagă că și în această chestiune ar avea ceva de spus, Memoriul dlui Goldiș așează în fruntea „greșelilor incontestabile" atitudinea pe care a înțeles s o aibe partidul național în 1919 față de hotărârile conferinței de pace dela Paris privitoare la România. Căci după ce, în ședința Consiliului de Miniștri ținută în vara anului 1919 la Sinaia, sub președința M. S. Regelui, dl Iuliu Maniu a făcut declarația „că niciun patriot veritabil, și cu atât mai puțin un ardelean, nu ar putea vreodată să accepte hotărârile congresului dela Paris privitoare la România", acelaș domn Maniu, și în toamna aceluiaș an, și-a angajat partidul într'o politică prin care declarația făcută la Sinaia era cu desăvârșire abandonată, fapt care dela început a micșorat încrederea în seriositatea conducerii partidului național. A doua greșeală, săvârșită în acelaș timp, este amestecul „nemotivat și necompetent" al Consiliului Dirigent în lupta dintre partidele politice din vechiul Regat, dl Iuliu Maniu înaintând M. S. Regelui un memoriu prin care-și îngădua să dea Majestății Sale sfaturi și îndrumări cu privire la alegerile din toamna anului 1919.

A treia greșeală este esitarea, neîntemeiată și inexplicabilă, a dlui Maniu de a primi el însuși președinția guvernului resultat din primele alegeri, lăsând alcătuirea și conducerea acestui guvern pe seama dlui Al. Vaida care *„în scurt timp ne-a făcut de râs în țară"*. In legătură cu această greșeală, Memoriul zugrăvește situațiunea de sub guvernul Vaida în următoarele rânduri care merită să fie reținute: „Astfel, când se întrunește prima Adunare națională constituantă a României întregite, când se constituie primul guvern al noului stat român, când ne aflăm în fața necesității de a da acestui nou stat Constituția sa, când ne vedem în fața problemei mari a reformei agrare și peste tot a fundamentării României-Mari, șeful consacrat al majorității care era dl Iuliu Maniu se dă la o parte, președintele consiliului de miniștri pleacă în streinătate, iar țara rămâne pe mâna dlui Ștefan Cicio-Pop, — o prea tristă priveliște, ale cărei urmări le suferă până azi și țara și mai vârtos partidul național".

Inevitabilul s'a produs, — spune Memoriul. Partidul național a fost aruncat în opoziție unde se găsește și astăzi, de cinci ani de zile, timp în care de asemenea a dovedit mereu o totală lipsă de înțelepciune și tact politic.

Și Memoriul înșiră aici toate incoerențele și inconsecvențele care alcătuiesc activitatea partidului național în opoziție: *Telegrama trimisă M. S. Regelui după alegerile din 1922, amenințarea că nu va intra în Parlamentul hoților de urne, — și apoi a intrat, hotărîrea de-a nu lua parte la desbateri, — și apoi a luat, decisiunea de a convoca congresul partidului în toamna anului 1922, — și nu l-a convocat, trimbițarea apariției unei cărți negre despre alegeri — și cartea n'a apărut nici până astăzi, neparticiparea la Incoronarea dela Alba Iulia și astfel șignirea simțului monarhic și dinastic al poporului nostru și sfidarea solidarității și unității noastre naționale în fața străinătății.*

Sfârșind Memoriul de cetit, ni se impune însă o întrebare: Unde este omul capabil să facă din conținutul acestui document punctul de plecare ale unei noui acțiuni politice?

Unde este *omul*, unde este *acțiunea?*

Repertoriul „Teatrului National"

Sâmbătă 17 Ianuarie: „Când vine viforul"
Duminecă 18 Ianuarie: „Năzdrăvăniile divorțului".
Marți 20 Ianuarie: „Cinematografu!".

Consfătuirea averescanilor ardeleni

După cum am anunțat, astăzi se vor întruni în localitate delegații organizațiunilor județene din Ardeal și Banat ale partidului poporului d. O. Goga șeful acestar organizațiuni, va presida. Fiecare delegație se compune din președintele organizației și 3-5 membri; d. Goga a sosit astăzi dimineață la orele 11.

La ora 1 va avea loc, în sala mică a restaurantului New-York o masă comună a tuturor delegaților veniți din provincie, după care va urma consfătuirea. Se va discuta reorganizarea partidului în județele din Ardeal și Banat, precum și crearea unui ziar oficios al partidului.

In cercurile politice locale, întrunirea de astăzi a averescanilor ardeleni și bănățeni este privită ca un răspuns dat hotăririlor luate după conferința dlui Goldiș la „Societatea de Mâine". D. Goga vrea astfel să dovedească puterea partidului poporuiui în Ardeal, putere care nu poate fi nesocotită de nicio moțiune și de nicio tendință.

„IN SITA VREMII"

Vii cu vii, morți cu morții — spune proverbul. Că și între vii există „morți", o știm cu toții.

„Morți" sunt oamenii cari nu au și nu pot avea nici un rost în viață. Infirmii sufletește, lipsiții de voință, inadaptabilii, ratații, etc.

Iar uneori idealiștii — desarmați în fața realității — cari trec prin viață cu ochii clari de copii și nu aud sau nu vreau să audă zgomotul vieții cotidiane ce răsună triumfător ca sunetele de fanfară, — trec neștiutori ca niște Christi senini dar lipsiți de ideal.

Acești „morți" — uneori superbe exemplare de lux ale genului uman — ne par nu odată simpatici. Turgenjeff, Brătescu Voinești au ridicat doar morților vii monumente neperitoare în operele lor. Morții vii pot fi iubiți dar realitatea vieții ne silește — mai curând sau mai târziu — la gestul și cuminte și practic și inevitabil de a-i da la o parte, de a i elimina.

Ei trebuesc priviți din stratul oamenilor utili și cu rosturi bine definite, după cum și bunul gospodar va smulge inutila floare crescută din sămânța rătăcită într'un strat de . . .zarzavat . . .

*

Națiunile inutile și sterpe au soarta oamenilor morți vii.

Pe marele poet ungur Ady l'a preocupat această problemă.

Prevăzând ce sfârșit va avea pentru neamul lui războiul mondial, în toamna anului 1914 a scris într'un moment de desperare un poem intitulat „In sita vremii". Citâm din acest poem următoarele strofe:

Cu un urlaș ciur în mână
Stă timpul și cerne 'ntruna
Toamnă lumi și ie cerne
— Voios și fără regrete —
Și nimeni nu plânge decât cel cernit . . .

Cei ce cad cu merit a căzut
— Timpul este drept și fără milă

(*Urmare pe pag. II.*)

Este posibilă întemeierea partidului național-țărănist

O acțiune lipsită de temei politic — Bucuria factice a „Aurorei" — O nouă gafă a dlui Goldiș. Imposibilitatea armonizării în sînul opoziției. Cum rămâne cu moțiunea dela Cluj?

Publicând rezultatul conferinței dlui Goldiș, confratele „Aurora" se crede autorizat a anunța „virtualmente întemeiat" partidul național țărănist. Cele 17 semnături puse pe moțiunea dlui Ciortea au produs un adevărat delir în redacția „națională" a dlui dr Lupu: „Ardealul este pentru fuziune", proclamă „Aurora".

Cei cari au asistat la deplorabila ședință în care dl Goldiș și-a rostit cuvântarea de „soldat disciplinat" al partidului național, știu câți reprezintă acel „Ardeal" pe care „Aurora" îl declară „pentru fuziune", după cum știu și câtă valoare politică are actul încheiat în această ședință. Moțiunea dlui Ciortea n'a întrunit decât 17 semnături. Ori, 17 semnături nu sunt „Ardealul" despre care ne vorbește „Aurora". Mai mult încă, moțiunea dlui n'a fost semnată decât de un foarte mic număr din persoanele prezente la conferință, ceea ce politicește înseamnă mai degrabă o înfrângere decât un succes.

E drept însă că între cele 17 semnături, alături de un mare număr de studenți, au iscălit și dnii Goldiș, Lupaș, Silviu Dragomir, din partidul național și dnii G. Bogdan-Duică, Ghiulea, din partidul țărănist. Dar aceasta nu înseamnă nimic și nu angajează cu nimic conducerile celor două partide, cari au mai avut un caz asemănător la Bârlad și l'au dezavuat cu energie.

Rămâne numai de văzut dacă în cazul de față, atitudinea celor două partide în discuție se va schimba. Ținând socoteală că în timp ce dl Goldiș, ca „soldat disciplinat" al partidului național, își permitea să angajeze partidul său într'un început de fuziune cu țărăniștii, același partid național anunța în ziare că tratativele cu dl Iorga au intrat în fază definitivă, suntem îndreptățiți a crede că dl Goldiș a săvârșit o nouă gafă, iar partidul țărănist s'a lăsat târît într'o aventură, din care bine nu poate ieși.

In adevăr, după schimbul de comunicate, provocat de cazul dela Bârlad, partidul național se pare că nu este deloc dispus a mai sta de vorbă cu țărăniștii. Discuțiunile cari se urmează cu reprezentanții partidului național al poporului, dovedesc alte intenții la conducerea partidului național, decât o fuziune cu țărăniștii.

După câte știm, deși lucrul este imposibil de realizat, atât partidul național, cât și partidul național al poporului sunt dispuse a discuta cu partidul țărănist o fuziune în trei. Ori împotriva acestei idei s'a ridicat la Cluj dl Bogdan-Duică, susținut de toți prietenii săi politici. Insuși dl Goldiș, care nu s'a pronunțat, este împotriva unei înțelegeri cu partidul național al poporului, neputând uita că dl Iorga l'a scos în 1920, prin surprindere, dela președinția Camerei.

După cum vedem, situația este destul de turbure în tabăra opoziției. Câțiva membrii ai partidului național ar vrea o fuziune cu țărăniștii, sunt însă foarte mulți — și în special takiștii, către cari se apleacă și conducerea partidului — sunt hotărât potrivnici fuziunei. Pe de altă parte partidul național ar accepta o combinație cu dl Iorga, și înafară de faptul dacă dl Iorga este de aceeași părere sau nu, unii dintre membrii partidului național s'ar supune acestei idei.

In astfel de condițiuni, o clarificare nu poate să vină fără surprize, — căci o surpriză ar fi și dacă partidele de opoziție ar păstra statu quo ante. Presupunând că partidul național va desavua hotărârea de la Cluj, membrii partidului național cari au semnat moțiunea dlui Ciortea ce vor face? Vor demisiona din partidul național pentru a trece în partidul țărănist, după cum susține „Adevărul"? sau vor continua să rămână „soldați disciplinați" ai partidului național? In primul caz, partidul țărănist n'a câștigat mai nimic, deoarece demisia din partidul național a 3—4 membri și înscrierea lor în partidul țărănist nu va schimba cu nimic situația partidului țărănist în Ardeal. In al doilea caz însă, ne întrebăm care va fi situația morală a dlui Goldiș, declarat „soldat disciplinat" și a dlui Lupaș, care a criticat conducerea partidului și a atacat pe takiști?

Dilema este destul de gravă și se va agrava mai mult dacă svonurile de apropiere dintre partidul național și partidul național al poporului se adeveresc.

A. R. Gus.

(Continuare de pe Pag. 1.)

Lumile înghețate, neamurile veștede
Dorința vieților înfrânte
Sunt ale morții și nu-i păcat de ele.

O spun cu gură de profet:
— Cari n'au îndrăznit să nege trecutul
Dar nu-s nici germeni ai viitorului
Aceștia sunt cari cad din ciur,
Lumi, neamuri, idei îmbătrânite.

Domnul și Timpul sunt veșnici
Și rămân, dar trec popoarele toinave.
O, neamul meu și eu însumi
— Veșteji și inutili —
Câtă dreptate este în căderea noastră
Din ciurul uriaș și nemilos
Căci nu îndeplinim voia Vremilor.

*

Pornind de la această poezie a lui Ady — devenită celebră — cunoscutul fruntaș al ungurilor ardeleni dl Dózsa Endre scrie un frumos articol despre menirea ungurilor din statele succesoare, a acelor unguri cari nu vreau să fie „cernuți prin sita Vremii".

„Maghiarimea din statele — succesoare — scrie dl Dózsa Endre — trebue să arate că la este un germene al viitorului. Să arate că vrea și știe deveni germen al lumei ce va veni. Să dea dovada că nu vede piedeci pentru posibilitatea desvoltării ei naționale. Această dovadă să se facă însă nu cu pasiuni îndreptate contra ordinei de stat, nu cu pofte după putere, nici cu pretenție naționale exagerate, ci su calmul conștienței și demnității de națiune.

Dacă această desvoltare națională va întimpina uneori piedici, asta nu se va datori nouilor hotare ci exagerărilor naționaliste încă necernite prin ciurul timpului. Maghiarimea trebuie să stârpească din sufletul națiunei dominante aceste exagerări naționaliste prin desvoltarea dragostei și a încrederii reciproce. Nimic să nu ne descurajeze: menirea noastră este să luptăm pentru drepturile umane și naționale, indiferent de granițele de țară.

Sub acest raport devenim noi germenii ai viitorului. Pentru a împrăștia orice bănuială trebue să fim cetățenii credincioși ai țării în care se află căminurile noastre căci dacă nu vom deveni „germenii ai viitorului" — după profeția lui Ady — „vom fi cerniți prin sita vremii".

Aceste înțelepte cuvinte ale dlui Dózsa trebue să intre de-adreptul în inima fiecărui ungur iubitor de neam. Neamul unguresc nu este urgisit de români, el trebue să trăiască pentru a'și îndeplini misiunea istorică.

Pentru a trăi și a-și îndeplini această misiune, ungurii trebue însă să asculte de acei conducători ai lor cari îi îndrumă pe calea adevăratei vieți.

Este supremul moment pentru o schimbare de atitudine a politicei ungurilor din Ardeal.

Noi am dori ca ungurii să aleagă calea vieții.

„Timpul este drept și nemilos": — vii cu vii, morții cu morții.

Cic.

O actiune a camerelor de comert din Ardeal

Camerele de comerț cer ca societățile pe acțiuni să nu fie obligate a-și publica dările de seamă anuale și bilanțurile decât în Monitorul Oficial

O propunere pentru sprijinirea presei românești din Ardeal

Se știe că legea comercială prevede obligativitatea anumitor publicațiuni pentru societățile pe acțiuni. Dintre acestea cele mai importante sunt publicările dărilor de seamă anuale și ale bilanțurilor. Printr'un ordin ministerial s'a dispus acum ca aceste publicațiuni să fie făcute atât în „Monitorul Oficial", cât și în „Corespondența Economică", organul oficios al Ministerului de industrie și comerț.

Pentru anularea acestei dispoziții cei interesați au cerut intervenția Camerelor de industrie și comerț. Reprezentanții societăților anonime spun că ordinul în chestiune al ministrului este lipsit de orice baza legală, întrucât codul comercial în vigoare în Ardeal ar impune numai publicarea în ziare, fără a indica anumite publicațiuni în vederea acestui scop. Totuși se împacă prea bine cu gândul de a-și face publicațiile obligatorii în „Monitorul Oficial", protestează însă contra impunerii publicațiunilor și în „Corespondența Economică". In cererile lor, adresate Camerelor de comerț, societățile anonime mai relevă că executarea ordinului amintit al Ministerului întimpină și dificultăți de ordin technic. Atât „Monitorul Oficial" cât și Revista Ministerului apar în condițiuni technice, care întârzie de multeori apariția la timp a publicațiilor.

De aici apoi o serie întreagă de neajunsuri. Adunările generale trebue să fie amânate, etc... Printre argumentele invocate de societățile anonime este și acel că publicațiile nu sunt făcute în organele cetite în localitatea de reședință a fiecărei societăți anonime.

In rezumat, aceasta este argumentarea societăților anonime.

Nu știm deocamdată care va fi hotărârea ministerului. In orice caz trebue să contestăm reprezentanților societăților anonime dreptul de-a se erija în mici interpreți autentici ai legii comerciale.

Pentru eventualitatea unei reveniri asupra dispozițiunilor, combătute de societățile anonime, ținem se facem o propunere. Să se caute modalitatea de a sprijini prin aceste publicațiuni presa românească din Ardeal, căci într'adevăr această instituțiune, de mare importanță națională aici în Ardeal, se bucură de prea puțină atențiune și sprijini oficial. Teatrele naționale se bucură de avantagiile unui timbru cultural impus tuturor celorlalte spectacole, în timp ce presa, cu un rol cel puțin tot atât de important ca al teatrelor, este lăsată absolut fără nici un sprijin la discreția inițiativei particulare. Camerele de comerț din Ardeal, acuzate sau cel puțin bănuite de atâtea ori că nu țin seamă de interesele naționale românești, au un bun prilej de desmințire a acestor acuzațiuni și de spulberare a oricăror bănueli.

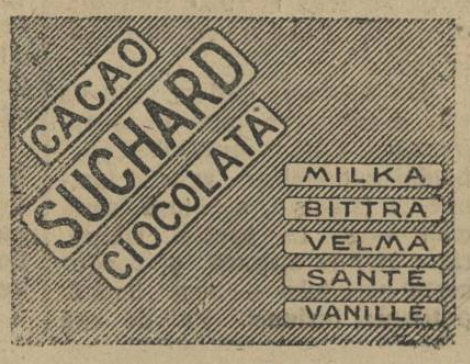

CARNEVAL!

AU SOSIT

noutăți de toalete de seara si de bal la

EUGEN SZABO

mare magazin pentru specialități de mode

CLUJ

Calea Regele Ferdinand 5

Telefon: 479

CARNEVAL!

Prefectura Poliției Orașului Cluj. No. 923-925.

Ordonanță

Noi, Ovidiu Gritta Prefectul Poliției Orașului Cluj, în baza Reg. Orășenesc No. 4496—1921, precum și în baza hotărârei Cons. Orașului Cluj, No. 489—1925 ordonăm cele ce urmează:

Proprietarii sau încredințații lor se obligă la curățirea radicală a trotuarelor.

Curățirea se va face înainte ca măturătorii de stradă să facă curățirea străzii

Se interzice cu desăvârșire depunerea gunoiului și murdăriilor pe străzi, atât în timpul nopții cât și în timpul zilei.

Cei, cari vor contraveni dispozițiunelor susarătate, se vor pedepsi în conf. Art. 19 din suscitatul Regulament.

473 Prefect: **Ovidiu Gritta.**

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Duminecă, 18 Ianuarie

CINEMA SELECT

PREMIERA!

DADDY

Emoționantă dramă despre un copil minune în 6 acte.

In rolul principal: **Jackie Coogan.**

CINEMA URANIA

Premieră!

A 14-lea oaspe

Film senzațional american în 5 acte. In rolul principal: ROBERT WARWICK

CINEMA APOLLO

Premiera!

Circul in flăcări

Impresionantă dramă de circ în 6 acte. In rolul principal: MARIA KORVIN

Noutățile speciale ale sezonului balurilor au sosit în mare asortiment la firma

476

!

VOITH & Co.

Magazin de mode speciale pentru doamne

Cluj, P. Unirii 14.

De prima calitate plăcuta si răcoritoare este

Bere din Turda

Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

19

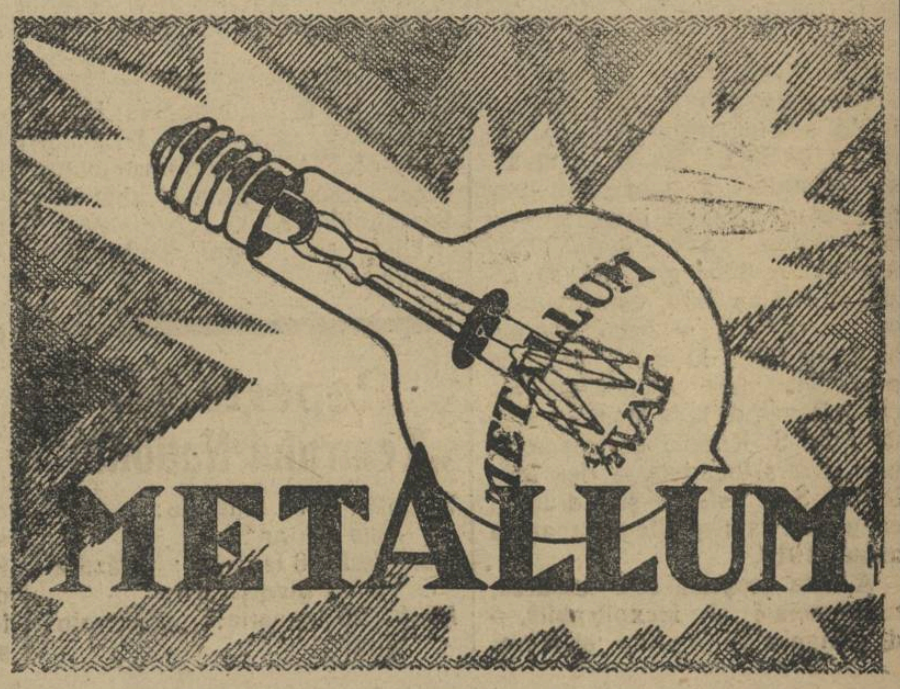

INTERVIEW

cu dl Vintilă I. Brătianu

Dl Ministru de finanțe arată cari au fost chestiunile și creanțele ce interesau România la conferința din Paris, modul în care au fost discutate și posibilitățile obținute pentru rezolvarea lor

Dl Vintilă Brătianu, ministrul de finanțe și primul delegat al țărei la conferința dela Paris, a făcut următoarele declarațiuni unui redactor al ziarului „Viitorul“:

Conferința aceasta, deși cu un scop limitat, totuși, după cum se prevedea, ea trebuia să fie o pregătire pentru diferitele chestiuni rămase în suspensie și cari vor forma obiectul unor noui conferințe, în care se va discuta chestiunea reparațiunilor legată de datoriile interaliate și'n deosebi acelor cari privesc reparațiunile statelor învinse, în afară de Germania.

Și de rândul acesta programul conferinței fusese în parte întocmit și numai pentru chestiunile statelor mari. Astfel, că cele mai multe din statele invitate la conferință, n'au putut cunoaște obiectul ei de cât la a doua ședință plenară, când s'a remis și raportul comisiunei de experți, raport de altfel asupra căruia chiar experții nu erau de acord.

Acest raport, destul de voluminos ar fi cerut un studiu de cel puțin câteva zile. Inainte chiar de a fi de pus, președintele conferinței anunță Joi, că, Marți conferința își va termina lucrările. In aceste condițiuni era de prevăzut că lucrările Conferinței vor fi strict mărginite la chestiunile asupra cărora principalele puteri căzuseră de acord.

O intervenție a delegaților români

In ce privește raportul experților el a provocat o intervenție a delegaților români cari au găsit în el o chestiune ce nu figura în program privind România și care era expusă într'o formă inacceptabilă, pentru un Stat, invitat la Conferință.

Este vorba de datoria dinnainte de războiu a fostei monarhii austro-ungare.

Delegația română, înainte de a intra în ședință, a atras atenția, în mod particular dlui Clémentel asupra acestei ciudate procedări inuzitate. Președintele a fost atât de surprins de această procedare, încât a făcut mai mult decât am solicitat noi, cerând oficial în ședința plenară, suprimarea din raport a întregei acestei părți, lucru acceptat în unanimitate de conferința plenară.

Iesta este incidentul de care s'au ocupat unele ziare.

Cota de la Spa — Despăgubirile de liberare

Dar în afară de această chestie de formă, România — pentru a putea ieși din situația de rezervă pe care a obligat'o s'o ia cota derizorie dela Spa și diferitele măsuri cari au fost luate ulterior pentru aplicarea tratatelor de pace — cerea ca, conferința să rezolve și toate aceste chestiuni lăsate în suspensie pentru ca să ne putem găsi în fața unei situațiuni limpezi, atât de necesare pentru cunoașterea reală a angajamentelor și a obligațiunilor noastre.

Chestiunile în suspensie, privind România, sunt:

1. Cota dela Spa, pe care România a refuzat s'o primească în 1921 și 2. fixarea despăgubirilor de plătit de fosta monarhie austro ungară, sumă pentru care am fost trimeși să ne despăgubim și al cărei quantum nu se cunoaște încă. Tot legată de această chestiune este și plata obligațiilor ce ne impune tratatul de pace.

Acestea sunt: sub forma unei despăgubiri de liberare, aproape 300 milioane franci aur; din bunuri de stat pe teritoriile cedate de peste un miliard franci aur și de datoria dinainte de războiu austro-ungară, care de asemenea reprezintă peste un miliard franci-aur. Statele foste inamice fiind iertate, amânate sau reduse în obligațiile lor.

Unele state mari ar voi să se despăgubească obligând statele succesorale ale fostei monarhii să achite ele aceste sume. România ar trebui deci să plătească în locul Statelor învinse din propriile ei resurse aceste datorii care trebue să cadă în sarcina inamicilor.

Creanțele speciale asupra Germaniei

In sfârșit România posedă două creanțe speciale asupra Germaniei:

1) Biletele Băncei Generale și 2) restituirile tuturor obiectelor și materialelor luate de inamici în baza tratatului de pace dela București, anulat.

Când România a cerut să se înscrie această datorie recunoscută, comisiunea de reparațiuni din cauza caracterului de prioritate, ne a trimis, ca și pe Belgieni, la înțelegere directă cu Germania.

Planul Dawes, supus Conferinței dela Londra, părea că limitează plata totală a Germaniei, astfel încă România își vedea primejduită această creanță a ei.

D. Titulescu a făcut atunci la Londra o rezervă și a depus un memoriu pentru a justifica punctul nostru de vedere.

Rezervele României.

Din cele expuse mai sus aceste chestii nefiind discutate și rezolvite în conferința dela Paris, România nu va putea decât să declare că rămâne în aceeaș situație de expectativă de până acum.

Delegații români au arătat în toate conversațiile private, avute cu reprezentanții statelor învitate, dorința ei, ca, regulându-se cu un ceas mai de vreme această chestie să poată eși din rezerva de până azi, care, negreșit că nu din vina noastră, îngreunează și pentru ceilalți rezolvirea propriilor lor interese și aplicarea tratatelor.

In necunoscutul în care se găsește România, suntem siliți să fim mai rezervați de cât atunci când am avea o situație limpede înaintea noastră.

Nu putem fi însă făcuți vinovați de această situație datorită numai politicei duse în anii din urmă în vederea aplicărei tratatelor de pace.

Se va convoca o nouă conferință financiară

Se pare că conferința va închide lucrările Marți sau Miercuri și asupra celor puse în discuție privitoare la chestiunile despăgubirilor germane, se crede, că, se va ajunge la o înțelegere în toate punctele.

Tot în jurul conferinței se pare că s'a făcut un prim contact pentru datoriile interaliate pornind dela înțelegerea ce s'ar face între Franța și Anglia.

România va aștepta această nouă îndrumare ca să și fixeze atitudinea ei în tratările ce va trebui și dânsa să aibă cu statele creditoare.

Este însă probabil, că față de atitudinea Americei, care nu vrea ca această chestiune să fie discutată într'o conferință învoirea generală nu se va face decât după tratări dela Stat la Stat, astfel ca numai ulterior să se convoace o nouă conferință financiară.

Efectele conferinței din Paris

In ce privește România credem că, conferința actuală va avea efectul de a se ști că nu se pot regula interesele noastre fără a fi și noi părtași la lucrări, fapt, care, de altfel a fost consfințit în ședințele plenare ale acestor conferințe.

Cu această ocazie chiar fără a se pune de rândul acesta în discuție chestiunile ce ne interesau direct și de care am vorbit mai sus s'a putut arăta Statelor aliate situația anormală creiată României prin aplicarea tratatelor de pace, cât și explicația menținerei în rezervă, de până azi, a statului nostru.

Cum este probabil, după cum am arătat mai sus, că toate chestiunile ce ne interesează nu vor putea fi examinate cu prilejul acestei conferințe, România își va explica punctul său de vedere, printr'un memoriu supus conferinței. Sperăm că el va servi în viitoarea conferință, pentru înlesnirea și cunoașterea mai precisă a acestei chestiuni.

Trebue să recunoaștem că'n genere am găsit peste tot dorință, ca pe viitor, să se dea României atenția meritată și chiar după unele atitudini, de bună soluționare în viitor pentru coordonarea României cu interesele generale.

TEEKANNE
este ceaiul cel mai substanțial,
DECI ȘI CEL MAI EFTIN ȘI CEL MAI
FIN CEAI PUS IN COMERT

HUNWALD
CLUJ,
Str. Vlahuța 3.
Telefon interurban
147.

Fabrica de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim șlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile și după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte Mare depozit de geamuri și întreprindere de pus geamuri.
Geamuri decorative. Mare depozit de geamuri pentru vitrine

ORI ȘI UNDE SE GĂSEȘTE:
Rudolf Mosse
BEREA ALBĂ URSUS-EXTRAS ȘI HERCULES BEREA NEAGRĂ DIN MALAT DUBLU
!
SPECIALITĂȚI DIN CLUJ
FABRICA DE BERE URSUS-CZELL, CLUJ

ROYAL MAIL LINE

Pacific Linie Liverpool
Călătorie regulată
cu vapoare rapide de primul rang:
Din Hamburg, Southhampton, Cherbourg, Liverpool, La Rochelle Palice în

America de Nord, Canada Brazilia, Argentinia, Cuba, Peru, Chile, Mexico
Caiute pentru 2, 4 și 6 persoane. Caiute cl. III. Caiute cl. III. cu instalație mai bună. Cost și serviciu de primul rang. Pentru cumpărarea biletelor a se adresa
„Compania Tranzit“
Bucuresti, C. Grivitei 153.
Tranzit: Sucursala Timișoara, „Hotel Corona“. Arad, Strada Colonel Paulian

Atentiune!
S'a rezolvat problema mizeriei de lumină electrică!
Lampa de petrol alui
Somlyai,
care arde necontenit se găsește pe un preț bagatelin prăvălia de sticlă
SOMLYAI
Cluj, Calea Victoriei 4.

Lysoform

Presa maghiară

„Regăţenii au voe să şi ucidă“

Sub acest titlu, să-i zicem... sugestiv, ziarul „Brassói Lapok“ susţine că în Săcuime „regăţenii“ împuşcă pe unguri în mijlocul străzii fără a'şi primi pedeapsa de la cineva.

Nu trebue să mai accentuăm cât de ridicolă şi stupidă este afirmaţia eminentului nostru confrate iredentist. Că „Brassói Lapok“ are o fantazie fecundă, o ştim. Că — pentru a'şi mări tirajul — nu se sfieşte să publice cele mai deşanţate inexactităţi, nu este o taină.

Ceeace nu înţelegem este că nu se găseşte nici un mijloc de stavilire a instigaţiilor criminale contra neamului românesc la care se dedă organul stimabilului consorţiu Kahana-Grünfeld.

Nimic fără profit imediat!

Ziarul „Keleti Ujság“ se întreabă ce profit se pune în vedere ungurilor din Ardeal pentru kazul îndepărtării de la conducere a actualilor şefi ai partidului maghiar.

In lumina ziarului „Keleti Ujság“ chestiunea şefiei ungurilor din Ardeal se transformă într'o chestiune de tarabă. Ca şi cum s'ar spune: „Bine, admitem înlocuirea actualilor şefi, dar mai întâi vrem să ştim ce ne daţi în schimb!...“

Este, de mirat că un organ serios poate avea o judecată atât de strâmbă în jurul acestei probleme.

Un apel al p-lui prof. Kristof

In numărul de eri al ziarului nostru am reprodus conţinutul unei telegrame a dlui ministru Lapedatu în sensul căreia ordinul de oprire a reprezentaţie „Tragediei Omului“ de celebrul autor ungur Madács Imvre este evocat,

Ziarele ungureşti de astăzi publică un apel iscălit de d. dr. Kristóf Gyorgy. In acest apel profesorul universitar — după ce crede de cuviinţă să facă autorităţile româneşti „naive cu vederi strimte sau stupide“ — cere publicului nnguresc să se abţină cu orilejul reprezentării Tragediei Omului de la orice manifestaţie.

Ca încheiere, d-sa face apel la *o* înfrăţire româno—maghiară

Redetăm că d. prof. univesitar Kristóf începe această acţiune de înfrăţire cu insulte triviale la adresc autorităţilor româneşti.

„Népujság“ şi şedinţa consiliului preşidenţial al partidului maghiar

Ziarul poporal „Népujság“ face aspre reproşuri conducerii partidului maghiar care — deşi ştie că este stare de asediu — a refuzat să anunţe şedinţa consiliului el presidenţial ta comandamentul militar.

„N'am anunţat nimic — scrie „Népujság“ căci cei ce n'au respectat niciodată legea îşi bat joc de ea şi astăzi.

Şedinţa nu sa ţinut. Aşa le trebue! Şi acum stau în mijlocul arenei vărsând lacrimi de crocodil. Dar nu credeţi în spusele acestor comedieţi, râdeţi de ei. Ei vreau ca noi să plătim preţul acestui caraghioslâc. Dar au înfârziat.

Dreptatea va veni. Suntem în faţa acţiunei adevăratului partid unguresc care îi va mătura“.

Romania la Conferinta financiara interaliata

Nota primului delegat român către guvernul francez

Iată textul notei pe care d. Vintilă Bratianu, ministrul de finanţe şi primul delegat al României la conferinţa financiară interaliată dela Paris, a remis-o guvernului francez în ajunul deschiderei conferinţei:

Guvernul român m'a însărcinat a comunica în mod oficial guvernului Rebublicei franceze că, în urma asigurărilor ce i-au fost date şi în scopul de a evita guvernului francez orice dificultate şi de a arăta Franţei seitimentele sale de prietenie, guvernul român va participa la conferinţa financiară din 7 Ianuarie.

In acest timp, pentru a evita în viitor orice eventuală neînţelegere la conferinţele în care interesele României ar fi în joc, guvernul Român consideră ca o datorie de probitate de a comunica guvernului Republicei tranceze că spre marele său regret, s'ar găsi în imposibilitate de a lua parte la conferinţe în cari România nu ar fi învitată pe piclor de perfectă egalitate cu celelalte puteri aliate sau asociate.

Delegaţiunea română la conferinţa din 7 Ianuarie ţine să adaoge că, încrezătoare în spiritul de justiţie al Franţei, speră că principiul recunoscut de dânsa, în special că România are dreptul de a participa la discuţiunile tuturor chestiunilor cari o interesează fie prin ele însăşi, fie prin consecinţele lor, va fi, de fapt aplicat astfel ca să poată lua responsabilităţile sale în faţa guvernului şi Parlamentului Român, participând la lucrările zisei conferinţe.

Adunarea generală a restauratorilor şi cafegiilor din Cluj

S'a cerut ca Uniunea restauratorilor şi cafegiilor să fie ascultată la stabilirea impositelor plătibile de către membrii săi

Restauratorii şi cafegii din Cluj şi-au ţinut ieri prima adunare generală a uniunii lor. A prezidat dl Petru Mihăileanu.

Prima chestiune, luată în discuţiune, a fost impunerea cu impozite. S'a hotărît a se cere administraţiei financiare ca la fixarea impozitelor plătite de restauratori şi cafegii să fie ascultată şi uniunea lor. Aceasta ar urma să delege pe un reprezentant al său să ia parte la dezbaterile comisiunii de impunere.

La adunare a luat parte şi dl Lenkey, reprezentantul Uniunei centrale din Bucureşti, care a făcut o amănunţită expunere asupra proectului de lege de reglementare a comerţului cu alcool.

A urmat o dare de seamă asupra gestiunii din anul trecut precum şi asupra situaţiei financiare a Uniunei. Această organizaţie are astăzi 178 membri ordinari 30 extraordinari.

La sfârşitul şedinţei adunarea a adus cele mai vii mulţumiri preşedintelui dl Mihăileanu, căruia în semn de recunoştinţă şi devotament i a predat o frumoasă tabachere de argint.

Ultime informaţii

Inştiinţare

Biroul „Colegialităţii“ aduce la cunoştinţa colegilor şi a prietenilor, că, întrucât saloanele Hotelului New-York pentru seara de 17 Ianuarie 1925 sunt deja ocupate, pentru serată dansantă a funcţionarilor români de Bancă, Industrie şi Comerţ din Cluj, balul anunţat pentru aceiaşi zi, prin „Infrăţirea“ No. 1267 din 16 crt se amână pentru o dată ulterioară care se va aduce la cunoştinţă, tot prin cotidianele din Cluj.

Preşedintele Colegialităţii:
Oliviu Sârbu.
Secretar:
George Ciuca.

— Prefectura poliţiei locale a luat ieri noui măsuri pentru a asigura bunul mers al cu ăţeniei publice la Cluj. Printr'un ordin proprietarii de case sunt făcuţi atenţi că au obligaţia să se îngrijească de curăţenia trotuarului din dreptul casei lor. Cei ce nu se vor conforma sunt pasibili la amendele prevăzu e de § 15 din statutul orăşenesc.

— Ni se anunţă din Târgul-Mureş că epidemia de tifos ce bântue în acel oraş este combătută cu succes, aşa că numărul înbolnăvirilor scade din zi în zi. Cazuri mortale n'au fost decât doar două trei. Astăzi sunt în total aproximativ 100 bolnavi de tifos, dintre cari 42 au fost internaţi în spitalul judeţean. Intreaga populaţie a fost vaccinată cu ser antitific.

— Colegialitatea“ cooperativa funcţionarilor tomâni de Bancă Industrie şi Comerţ convoacă pe toţi membrii la adunarea generală extraordinar, care se va ţine la 25. crt lu 11 ore am. în edificiul Camerei de Comerţ Cluj, etaj 1 conform hotărârii aduse în şedinţa din 11 crt. a Consiliului de Administraţie. Ordinea de zi: Dimiterea mai multor membrii din Consiliul de Administraţie şi complectarea cu membrii noi. Eventuale propuneri. Secretar: George Ciuca. Preşedinte: Oliviu Sârbu.

— Astăzi la avut loc la prefectura ju eţului Cojocna, sub preşedinţia dlui prefect Septimiu B. Mureşanu, o conferinţă a primpretorilor din judeţ. S'au discutat toate chestiunile de actualitate pentru administraţia judeţeană printre care şi noua arondare a plăşilor, românizarea numirilor de localităţi. Primpretorii au făcut amănunţite rapoarte asupra situaţiei administrative din fiecare plasă.

— Ni se aduce la cunoştinţă că Uniunea funcţionarilor de bancă, industrie şi comerţ „Colegialilatea“ a ales pe dl Oliviu Sârbu preşedinte, în locul dlui V. V. Bontescu, demisionat.

*** Expoziţia de antichităţi şi lucruri de artă.** „Arta“, aranjază din nou în luna Ianuarie o expoziţie splendidă de obiecte de artă şi antichităţi provenite din posesiunea aristocraţimei şi a altor particulari. Expoziţia ***se deschide la 18 Ianuarie 1925*** în sala de expoztţii a întreprinderei „Arta“, Cluj, Strada Avram Iancu No. 3. 1263

— In apropierea comunei Feleac autobusul No 3 al întreprinderii Blaga a călcat pe ţăranul Ioan Coroiu din Panabic n vârstă de 68 ani.

— La Curtea de apel din localitate continuă examenele orale ale magistraturei. Sunt în total 46 candidaţi la aceste examene, dintre cari până acum zilnic au fost respinş aproape jumătate din cei examinaţi.

Săteanul Ion Nemeş din Gilău a fost ieri noapte atact pe şoseaua Cluj — Gilău de trei ina divizi necunoscuţi s'au pus înaintea calului şi dupăce astfel au oprit căruţa l-au provocat pe Nemeş să predea banii cei are la el. Acesta refuzând categoric banditii au început să-l lovească, cu ajutorul unei măciuci săteanul tacat a isbutit însă se să apere, aşa că banditii s'au nevoit să-i dea pace. După aceasta obosit şi lin de sânge Nemeş a fost găsit leşinat în căruţa sa de către nişte săteni cari veneau la Cluj.

*** Sanatorul Bănăţean,** Timişoara, strada Odobescu 2. Institut medical modern pentru boale interne, de copii, de nervi, femenine, chirurgie şi boale de nas, urechi, gât, piele şi ochi. — Bucătărie dietetică. Aparate medic le cele mai mo ierne: Röntgen, Radium, Quarz, Diathermie şi întreagne ektrotherapie, hidrotherapie, iamol şi Fanago. Tratament specalistic. Ingrijitoare vieneze. D 449—6

Infiinţarea Teatrului de Vest

Consfătuirea dela ministerul artelor

Aseară între orele 4 şi 7, s'a ţinut la ministerul ărtelor, sub preşidenţia dlui ministru Al. Lapedatu, o conferinţă cu primarii oraşelor de pe graniţa de vest a ţării, asupra modalităţilor de înfiinţare ale teatrului de vest.

Dl ministru al artelor, după ce a subliniat caracterul special al acestui teatru şi triplul rol pe care îl are: naţional, moral şi artistic a cerut primarilor oraşelor de pe graniţă să arate sumele cu care vor contribui la întreţinerea teatrului.

Dsa a declarat că: pentru întâiul an ministerul este gata să suporte jumătate din cheltuelile pe care le necesită acest teatru, pentru al doilea an va suporta 2 treimi din cheltueli, urmând ca an cu an sarcina comunelor să se micşoreze până când teatrul va rămâne exclusiv pe comptul ministerului de arte.

Au urmat apoi discuţiuni cu privire la programul teatrului de vest, precum şi relativ la localităţile unde acest teatru va da reprezentaţii.

In cursul acestei luni, după ce comunele vor arăta cuantumul contribuţiunilor, dl ministru Al. Lapedatu va lua ultimele dispoziţiuni menite să facă din teatrul de vest o realitate.

Modificarea tarifului vamal

Instrucţiunile trimise camerelor de comerţ

Am vorbit la timp că ministerul de finanţe de acord cu minsterul industriei şi comerţului, a luat hotărârea modificării actualului tarif vamal, care conţine multe lacune atât în ce priveşte nemonclatura articolelor cât şi taxele vamale. In acest scop, direcţiunea vâmilor a făcut Camerilor de comerţ următoarea invitaţie:

„In vederea pregătirii lucrărilor ce sunt necesare pentru alcătuirea viitorului tarif vamal, dorind a cunoaşte părerile d-v. asupra nomenclaturii actualului tarif, avem onoarea a vă ruga să binevoiţi ca după ce veţi consulta şi pe comercianţii şi industreaşii cei mai de seamă pe specialităţi, să ne arătaţi observaţiunile ce aveţi de făcut asupra redacţiunii diferitelor artţcole din tariful vamal, semnalând articolele a căror interpretare a dat naştere la dificultăţi fie din pricina confuziunii textului fie din cauza că anumite mărfuri nu-şi găsesc poziţiunea în nomenclatura actualului tarif,

In deosebi vă rugăm să specificaţi bine articolele ce interesează industria noastră actuală şi acelor cari ar putea să formeze în viitor obiectul unei desvoltări industrale şi mai intense.

Acestă lucrare căreia vă rugăm a-i de cea mai mare atenţiune şi importanţă este nevoie să ne-o înaintaţi cât mai curând posibil.

Curierul spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Duminecă matineu: „Căpitanul Cântăreţ“ a 12-a oară. Preţuri obişnuite. Seria 28.

Duminecă seara: „Fiica Parisului“ a 2 oră. Preţuri de premieră. Abonament de zi 57 A. Seria 29.

Luni: „Camerista“ a 2 oară. Preţuri obişnuite. Abonament de zi 58 B. Seria 30.

Marţi: „Mătuşa lui Chaplie“ (Comedie americane cu dl Tompa Bela. Abonament de Premiera 34. Preţuri de Premiera. Seria 31).

Mercuri: „Mătuşa lui Charlie“. (Preţuri obişnuite. Abonament de zi 59. A. Seria 32).

Joi: Festival întru comamorarea lui Giaccomo Puccini. (I. „Dare de seama“. II. „Boheme“ actul I. III. „Mădame Butterfley“ actul II. IV. „Tosca“ actul III. Abonament de Premiera 35. Preţuri de Premiera. Seria 33).

Vineri: „Căpitanul cântăreţ“ (a 13 ora. Ca oaspeţi: Leoara Barna Sári, primadona teatrului din Oradea-Mare şi a dlui Ladislau Grof, directorul teatrului din Oradea-Mare. Abonament de zi 60. B. Preţul de Premiera. Seria 34.

Sâmbătă matineu: „Obsitarul“ (Reprezentaţie pentru tinerime cu preţuri reduse. Conferează prof. Iosif Rózsa. Seria 35.)

Sâmbătă seara: „Cele trei graţii“ (Ca oaspe dşoara Barna Sári. Preţuri de Premiera. Abonament de zi 61. A. Seria 36.)

Duminecă matineu: „Bajadera“ (Opereta a 44 ora. Preţuri reduse. Seria 37.

Duminecă seara: „Ioan viteazul“ Opereta cu distribuţia nouă a rolurilor. Preţuri de Premiera. Abonament de zi 62. B. Seria 38.)

Luni: „Ioan Viteazul“ 116. ora. Abonament de zi 63. A. Seria 39.)

Cetăţenii creştini citesc CALENDARUL FAMILIAR Preţul numai 15 Lei

MICA PUBLICITATE
3 LEI CUVÂNTUL

DE INCHIRIAT imediat cameră mobilată. Adresa la Administraţie.

Sufragerie frumoasă, palisandru, de vânzare Piaţa Unirii 12, etaj II, ora 3—4. 472

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu

3409
BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU
R CLUJ I. Nº
On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
R. Sibiu

Anul VI Nr. 1270 — 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI — Miercuri 21 Ianuarie 925

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. — SUB CONDUCEREA UNUI COMITET — Director: D. TOMESCU. — Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 400 L.

După ce suspină d. Braniște

— După ce-a fost și nu mai poate fi —

Publicând în ultimul nr. al „Societății de Mâine" o dare de seamă asupra conferințelor politice de la Cluj, dl. Onisifor Ghibu, în dorința de a fi cât mai documentat, publică și scrisoarea prin care dl dr. V. Branisce, unul din cei cinci invitați, își explică absența de la conferințe. Nu știm dacă dl Branisce s'a gândit că scrisoarea va ajunge să fie dată publicității. A gândit poate că ea va rămâne un act de confidență între doi ardeleni și poate tocmai de aceea a fost atât de sincer în exprimarea gândurilor sale. Și cum dl Branisce a fost până acum cel mai făcut dintre fruntașii partidului național, scrisoarea trimisă dlui Ghibu ni se înfățișează ca încă un document cu ajutorul căruia putem să sondăm în dedesupturile sufletești ale politicei regionaliste. Căci scrisoarea este a unui regionalist, dar spre deosebire de celelalte manifestări ale politicei regionaliste, ea are calitatea de a ne face să înțelegem puțin și psihologia care a dat naștere regionalismului. Noi am fost poate cei dintâi cari am spus că *regionalismul înfățișează incapacitatea unei anumite generații de ardeleni de a se adopta la noile realități, morale și politice, resultate din înfăptuirea Unirei.*

Pe cei mai mulți dintre oamenii partidului național, Unirea i-a prins la vârsta când sufletește, nu mai putea face efortul de adaptare cerut de noile împrejurări. Deprinși printr'un întreg trecut să gândească și să lucreze în funcție numai de realitățile pe care le înfățișa Ardealul de ieri, ei s'au văzut dintr'odată asaltați de realitățile României Mari care cereau un alt suflet și o altă cultură de cât acelea cu care duseseră lupta de apărare națională împotriva stăpânirii maghiare. Și atunci, covârșiți de noutatea realităților, în locul bucuriei de a fi văzut împlinindu-se visul cel mare al neamului românesc, în sufletul lor s'a născut ca un fel de părere de rău după Ardealul care a fost și pe care ei l'ar fi dorit să rămână neschimbat și după înfăptuirea României Mari. Că aceasta este psihologia regionalismului ne o dovedește scrisoarea dlui Branisce care de la început până la sfârșit nu este de cât un suspin după Ardealul de odinioară. Fiecare rând al acestei scrisori exprimă nostalgia de care suferă astăzi atâția dintre oamenii și conducătorii partidului național, — nostalgia după realitățile care au pierit și fără de care se simt isolați în lăuntrul României Mari.

Toate schimbările care au resultat pentru Ardeal din faptul Unirii sunt pentru dl Branisce un continuu prilej de suferință și deci un continuu îndemn de a dori Ardealul de altădată. Dar Ardealul acela nu se mai poate întoarce. Înglobat în ființa României Mari, Ardealul a suferit și sufere neîncetat schimbări pe care nimeni nu le poate opri. Ceia ce numește dl Branisce „otrava de dincolo", nu este decât viața cea nouă pe care România Mare o împrăștie în toate unghiurile ei, și cine nu poate privi în față această nouă viață este condamnat la izolare. Și partidul național este de fapt astăzi partidul unei generații care, cu cât se vede mai izolată în mijlocul noilor realități, cu atât dorește mai cu ardoare Ardealul vremilor trecute. Este partidul neadaptaților care, încetul cu încetul, sub puterea necesităților, va trece și el în rândul lucrurilor care au fost și nu se mai pot întoarce.

Pentru ofițerii de rezervă din Cluj

Dl Richard Tufli, căpitan în rezervă și secretar general al despărțământului clujan al Uniunei ofițerilor de rezervă, a fost anunțat printr'o adresă a ministerului de război, că pe viitor ofițerii de rezervă vor fi aprovizionați din depositele armatei cu alimente și articole de îmbrăcăminte și încălțăminte.

In vederea acestui scop Uniunea ofițerilor de rezervă despărțământul clujan roagă pe toți ofițerii de rezervă aparținători acestui despărțământ să i comunice toate datele lor personale, precum și pe acelea referitoare la numărul membrilor de familie. Scrisorile se vor trimite pe adresa R. Tufli, Calea Victoriei No. 5 Cluj.

Două succese ale partidului liberal

Noua orientare a politicei minoritare ungurești și fuziunea partidului popular șvăbesc cu partidul liberal

In timp ce partidele din opoziție se irosiau inutil în combinații de colaborare și de fuziune imposibil de realizat, partidul liberal repurta două mari succese politice. Cel dintâi constă în măsura guvernului luată în chestiunea partidului maghiar, măsura care, prin caracterul său îngăduitor, a determinat un puternic curent pentru o nouă orientare în politica minorității maghiare. Articolul publicat în „Keleti Ujság" și reprodus de noi în rezumat zilele trecute, este cel dintâi semn de cumințenie politică ce ne vine dela concetățenii noștri unguri, căci este pentru întâia oară când un ziar magniar constată că, oricari ar fi deosebirile dintre partidele politice românești, în chestiunile cari se referă la unitatea națională a țării, ele se vor găsi totdeauna de aceeași parte a baricadei. In consecință se trăgea concluzia că este timpul ca politica minorității maghiare să părăsească terenul agitațiunilor sterile și al acțiunilor subversive, orientându se către o politică loială, conformă împrejurărilor și potrivită intereselor specifice ale ungurilor din România.

Al doilea succes este aderarea partidului popular șvăbesc la programul partidului liberal. Atât din punct de vedere politic cât și din punct de vedere național, acest eveniment este de o mare însemnătate. Toată truda partidelor din opoziție, și în special a partidului național, de a atrage diferitele grupe minoritare în sfera acțiunilor lor politice a fost zădarnică. Partidul național n'a pierdut nici un prilej de a flutura democrația punctelor dela Alba-Iulia, acordând minorităților drepturi mai multe decât ele însăși ar fi dorit. Repetatele declarațiuni în presa minoritară ale dlui Vaida, ca și deplorabila conferință despre minorități a dlui Maniu, sunt triste mărturii despre o dureroasă stare de suflet. Insuși dl Goga, de obiceiu mai prevăzător în actele sale politice, n'a putut să se eschiveze de a trata cu minoritarii faimosul pact dela Ciucea.

A fost o supra licitare fără scrupule pentru câștigarea minorităților, dar niciunul din partidele intrate în licitație nu s'a gândit că minoritățile nu pot fi câștigate cu promisiuni irealizabile sau cu pacturi mai mult sau mai puțin onorabile. Minoritățile se pot câștiga numai cu o politică onestă care, fără să ofere prea mult, să nu știrbească niciunul din drepturile lor.

Ori această politică n'a înțeles-o decât partidul liberal, care își culege astăzi roadele. Partidul popular șvăbesc fuzionat cu partidul liberal este o forță politică reală și schimbă considerabil în favorul partidului liberal echilibrarea forțelor politice din Banat.

Din punct de vedere național câștigul, și deoparte și dealta, nu este mai puțin important. Fuziunea celui dintâi partid minoritar cu un partid românesc care a combătut energic regionalismul altor partide, românești și minoritare, dovedește că în cadrele politicei noastre generale se poate colabora util și sincer între conlocuitorii acestei țări. Pentru caracterizarea noastră ca popor fuziunea aceasta este un eveniment care ne face cinste; pentru orientarea în viitor a partidelor minoritare din România, ea este un exemplu care trebuie urmat.

Adesiunea partidului popular șvăbesc la programul partidului liberal

Importanță politică și națională a acestui eveniment

— Ce reprezintă partidul popular șvăbesc —

Declarațiile dlui ministru Al. Al. Lapedatu

Cu privire la aderarea partidului popular șvăbesc la programul partidului liberal, pentru a semnala importanța acestui eveniment, dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor și artelor a făcut ziarului „Viitorul" următoarele declarații:

„Hotărîrea partidului popular șvăbesc de a se asocia la partidul național-liberal este un eveniment politic a cărui însemnătate nu poate fi ignorată, oricât ar voi-o aceasta, unii din spirit de opoziție, alții din necunoștința încă a împrejurărilor și raporturilor vieții publice de peste munți.

Al. Al. Lapedatu
ministrul Cultelor și Artelor

Insemnătatea aceasta trebue privită nu numai din punct de vedere mai strâns al intereselor de partid, ci și dintr'un punct de vedere mai general, al intereselor naționale.

Ce importanță are alipirea partidului șvab la partidul liberal

„Incontestabil, pentru partidul liberal, intrarea în rândurile sale a partidului popular șvăbesc prezintă o importanță destul de mare, întrucât schimbă, în favorul său, situația politică electorală în județul Timiș-Torontal și în o parte a județului Arad.

Aceasta prin faptul că partidul popular șvăbesc se bucură de adesiunea maselor agricole, deține organizațiunea cooperatistă, conduce mișcarea culturală și are în serviciul său cele mai multe din ziarele germane ce apar în Banat și în Arad.

Afară de aceasta, evenimentul pentru noi, membrii partidului liberal, are și o importanță morală, care trebue să ne satisfacă în deosebi: face dovadă că în conștiința publică a țării, printre minoritari chiar, partidul nostru e cunoscut și apreciat acum, pe urma operii sale de guvernământ, ca cel mai în măsură să desăvârșească consolidarea patriei și să stabilească în țară ordinea și legalitatea, cum se exprimă însăși conducătorii partidului popular șvăbesc în memoriul adresat dlui Ion I. C. Brătianu.

Insemnătatea acestui act politic pentru țară

„Cât privește însemnătatea din punct de vedere mai general a hotărârii luate de partidul popular șvăbesc, ea nu poate fi apreciată decât de cei ce cunosc împrejurările în cari s'a format acest partid sub fostul regim unguresc, spiritul critic național în care a fost condus și atitudinea lui în timpul constituirii noului Stat român și de atunci încoace.

„In adevăr, deși recent, de la 1907 numai, partidul popular șvăbesc s'a născut ca reacțiune de caracter național nu numai împotriva politicei de maghiarizare a fostului Stat ungar ci și împotriva partidului prin care intelectualii maghiarizații ai șvabilor în frunte cu prelatul Blaskovits și dr. Gaspar Muth, sprijineau politica de desnaționalizare a propriului lor popor, — partidul zis al șvabilor kossutiști.

„Sub conducerea întemeietorului și conducătorului său actual domnul dr. Mihail Kausch, partidul popular șvăbesc s'a apropiat, dela început, de politica naționalităților din Ungaria, de români în special cu cari au luptat chiar în alegerile din 1910, împreună. Iar la 1918, în chestia diferendului pentru Banat, el a luat atitudine lealâ și hotărâtă, pentru cauza română, câtă vreme partidul dlor Blaskovits și Muth susțineau în mod dubios un Banat autonom.

„Mai mult. La 15 August 1919 partidul popular șvăbesc a provocat adunarea națională a Șvabilor din Banat la Timișoara, pentru a reclama cuprinderea lor a tuturor în Statul român și dominațiunea acestuia peste întreg Banatul. Memoriul votat în această adunare a fost dus la Paris de o delegațiune și prezentat Conferinței de pace de d. Ștefan Frecot, care semnează azi cererea de alipire în partidul liberal".

„După aceia, în timp ce conducătorii foștilor Kossuthiști șvabi preconizau o politică autonomistă și căutau legături, în acelaș sens, cu partidele celorlalți minoritari, — partidul popular șvăbesc lucra — sprijinit și de bine cunoscuții literați dam Müller Gottenbrunn (acum mort) și Orendi Hommonau — la o cât mai sinceră apropiere, acomodare și solidarizare a vieții

(Urmare pe pag. II.)

(Continuare de pe Pag. 1.)

politice a şvabilor cu interesele nouei lor patrii.

„Numai cunoscând, cum am zis, toate acestea, putem aprecia importanţa sub raport politic mai general a afilierii partidului popular şvăbesc la partidul liberal.

Ea este, mai întâi, o urmare firească şi logică a politicei de până aci a acestui partid faţă de Români şi de România.

Un exemplu pentru celelalte minorităţi

„Alipirea de care ne ocupăm — a adăogat dl Lapedatu — face apoi dovadă că partidele minoritare care înţeleg să-şi lege, în mod sincer şi cu toată încrederea, soarta de aceia a Statului român încep a se convinge că viitorul popoarelor pe cari le reprezintă nu poate sta în acţiuni minoritare şi în orientări politice în afară, ci numai în susţinerea şi promovarea intereselor comune Statului alăturea şi împreună cu partidele româneşti.

„Dovedeşte, în fine, o mai bună înţelegere pentru rosturile vieţii noastre publice, întrucât, pe când în unele partide româneşti se manifestă tendinţe de grupări regionaliste, partidul popular şvăbesc, în loc să se solidarizeze cu partidele minoritare ce susţin în ele astfel de tendinţe, se uneşte cu partidul liberal pantru a prijini şi promova, alături de acesta, politica de consolidare a patriei prin unificarea rezonabilă şi metodică a vieţii publice din ţara întreagă.

Impotriva politicei germaniste

Continuând lămuririle d-sale, d. ministru Lapedatu a mai spus:

„Hotărârile partidului popular şvăbesc de la 2 Ianuarie este o lovitură adusă politicei de germanism pusă la cale şi susţinută de saşi".

„In adevăr, acest popor, care, sub dominaţiunea maghiară, se mulţumea a-şi duce politica sa tradiţională, prudentă şi circumspectă, mărginind-o la interesele directe ale celor 220.000 de connaţionali din Transilvania, fără a asocia la ea pe Şvabii din Banat, întraţi pe calea maghiarizărei, poporul aceta, zic, odată ajuns în România întregită a început o politică activă şi militantă de germanism, la care a cântat — pe cale confesională, culturală şi politică — să solidarizeze pe Şvabii din Banat, pe nemţii din sudul Basarabiei şi pe cei din Bucovina, politică pentru realizarea căreia fac şi azi toate eforturile".

„Ori, renunţarea partidului popular şvăbesc la acestă solidaritate germanică şi intrarea lui în cadrele partidului liberal este negreşit o lovitură dată politicei săseşti şi a cărei urmare nu poate rămâne fără rezultat, credem, ce priveşte atidudinea viitoare a minorităţii germane din România".

Exclusivism naţional unguresc la Marianum

Rostul unei interdicţiuni impuse elevelor

Am stăruit în deosebite rânduri asupra îndârjitei solidarităţi minoritare ungureşti faţă de tot ce e românesc. Pentru ilustrarea ei, am adus numeroase cazuri din domeniul economic şi altele. Se înţelege, nu am fost niciodată în situaţia de-a înregistra cel puţin excesele de zel antiromânesc mai evidente.

De astădată institutul „Marianum" ne oferă un caz pe care'l înregistrăm cu atât mai mult, cu cât producerea lui coincide cu aprecierile elogioase la adresa acestui institut, făcute de dl Nicolae Iorga în „Neamul Românească". Dl Iorga vorbeşte de atmosfera de morală superioară dela Marianum. N'avem nici un motiv să tragem la îndoială efectele de sugestiune morală asupra elevelor acestui institut, ale atmosferei amintitei Dar avem o singură observaţie şi anume că la „Marianum", prin excelenţă un institut de învăţământ confesional romano catolic, se face concomitent cu educaţia morală a elevelor o îndrumare a lor în direcţia unui exclusivism naţional feroce.

Iată faptul, care, după atâtea altele, dovedeşte adevărul acestei afirmaţiuni.

Direcţiunea şcolilor dela „Marianum" a interzis zilele trecute elevelor externe de-a mai patina pe patinoarul din parcul orăşenesc. Motivul este simplu de tot. S'a deschis anul acesta un nou loc de patinaj la Cluj al unei societăţi sportive ungureşti. Spre a încuraja această societate s'a produs ordinul de interdicţie amintit al institutului Marianum. El s-a dat cu atât mai vârtos cu cât patinoarul din parcul orăşenesc este în mâni româneşti, fiind cedat de primărie comitetului sportiv din Cluj.

Căutând să aflăm, cu ce motivează direcţiunea institutului Marianum această interdicţiune, ni s'a spus că aa este impusă de necesitatea protegiuirii morale a elevelor. O elevă şi-ar fi permis adică să intre în buffetul patinarului. Şi pentru ca acest incru să nu se mai repete, s'a dat ordinul în chestiune. El se referă la toate elevele, începând dela clasa 5 a primară şi întâia liceală în sus. Se admit şi abateri în cazuri motivate, când direcţiunea acordă elevelor autorizaţii speciale de-a patina şi pe locul de patinaj din parcul orăşenesc. Dar toate acestea sunt prea transparente, încât să nu se poată găci adevăratul metiv al interdicţiunii amintite. N-am avea nimic de zis dacă aceleaşi restricţiuni s'ar aplica şi cu privire la patinoarul societăţii ungureşti K. K. E. impunându-se elevelor să frecventeze patinoarul dela Marianum. Dar această menajare a societăţii K, K. E., anesmitent cu boicotul iaţă de patinoarul din parcul orăşenesc, ne sileşte să facem direcţiunii institutului Mareanum acest proces de exclusivism naţional.

Cazul este seminificativ, dorim să ştim însă, cum se împacă exclusivismul naţional unguzesc, pe care-l denotă interdicţiunea arătată, cu atmosfera de morală superioară atât de mult lăudată de d. N. Iorga.

TUNGSRAM

Cetăţenii creştini citesc
CALENDARUL FAMILIAR
Preţul numai 15 Lei

Repertoriul „Teatrului National"

Marţi 20 Ianuarie: „Cinematografful".
Joi 22 Ianuarie „Năzdrăvniile divorţului".
Sâmbătă 24 Ianuarie „Când vine viforul".
Duminică 25 Ianuarie matineu: „Avarul".
Marţi 27 Ianuarie Premieră „Patima Roşie" tragicomedie în 3 acte de Mihail Sorbu cu Dnele Stanca Alexandrescu şi Nelly Caracioni şi dnii Dem. Mihălescu Brăila, V. Vasilescu şi N. Dimitriu. Piesa este pusă în scenă de dl Sică Alexandrescu.
Joi 29 Ianuarie „Patima Roşie".
Sâmbătă 31 Ianuarie „Patima Roşie".
Luni 2 Februarie matineu: „Cinematograful".
Marţi 3 Februarie: Premieră „Mărgeluş" comedie în 3 acte de A. de Hertz cu dnii Al. Ghibericon, V. Vasilescu, N. Dimitriu, C. Potcoavă şi dnele Jeana Popovici Voina, Ath. Rally, N. Caracioni, V. Kronvald etc.
Joi 5 Februarie „Mărgeluş".
Sâmbătă 7 Februarie „Mărgeluş".

Armin Dengelegi

meseriaş special de clădire de tinichigiu de lux şi de apaduct

Oradea-Mare

Calea Victoriei 44.

Telefon: 579.

Noutăţile speciale ale sezonului balurilor au sosit în mare asortiment la firma

476

!

VOITH & Co.

Magazin de mode speciale pentru doamne

Cluj, P. Unirii 14.

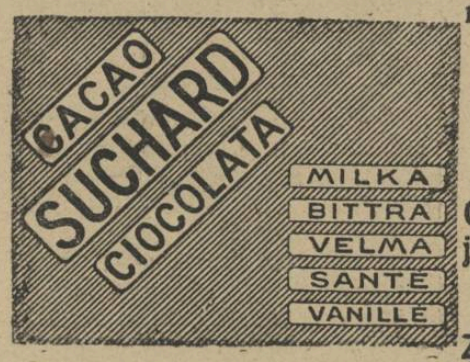

Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat

CONVOCARE

Domnii membri ai Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat sînt rugaţi să ia parte la

A V-a ADUNARE GENERALĂ

care va avea loc în ziua de Duminică 25 Ianuarie a. c. în localul Sindicatului din Cluj, Piaţa Unirei 29 (Palatul Banffy) cu următoarea:

Ordine de zi:

Şedinţa de dimineaţă (ora 10).

1. Deschiderea şedinţei
2. Raportul secretarului despre activitatea Sindicatului în anul trecut (D. D. I. Cucu).
3. Raportul Cassierului despre gestiunea financiară a anului trecut (D. Al. Al. Hodoş).
4. Raportul Censorilor (Dnii: A. Vasilescu, Colbaz şi A. Gociman).
5. Proectul de buget pe anul viitor (D. Al. Hodoş).
6. Organizarea Cassei de pensii şi ajutor, şi chestiunea vechiului fond de presă de la Sibiu (D. D. I. Cucu).

Şedinţa de după amează (ora 4)

1) Proectul pentru modificarea statutelor şi a regulamentului (D. M. Em. Procopiu).

2) Alegerea a patru membri noui în Comitet, în locul dlor D. I. Cucu, Iustin Ilieşiu, St. Vlădescu, M. G. Samarineanu, ieşiţi prin tragere la sorţi, conf. Statutelor, precum şi a unui membru nou în locul dlui I. Moţa, demisionat.

3) Alegerea a trei membri supleanţi.

4) Alegerea a trei censori.

Având în vedere importanţa discuţiunilor din acest an, domnii membri ai Sindicatului sînt rugaţi cu stăruinţă să participe în cât mai mare număr la lucrările acestei Adunări Generale. Dnii membri din provincie să se anunţe din vreme Secretariatului pentru a li se reţine camere la hotel, şi vor găsi în gară, la sosire, pe culoarul pentru ieşire, tabloul cu indicaţia camerelor reţinute.

Dacă în ziua de 25 Ianuarie, adunarea nu se va întruni în număr, ea se va ţine, cu oricâţi membri vor fi prezenti în ziua de Duminică 1 Februarie.

Conf. Statutelor, membrii cari nu şi-au plătit cotizaţiile restante până la finele anului 1924, pierd dreptul de vot în Ad. Generală.

Preşedinte **D. Tomescu.** Secretar general **D. I. Cucu.**

Consiliul Oraşului Cluj No. 872—1925 cons.

Publicaţiune

Să aduce la cunoştinţă celor interesaţi, că planul terenurilor expropriate în hotarul oraşului Cluj, dinpreună cu procesul-verbal dresat cu ocaziunea executărei defalcăre definitivă în conformitate cu Art. 81 şi 108-al Regulamentului Legei Agrare este expus la vedere publică la Primăria Oraşului Camera 9 dela 19 Ianuarie până la 23 Ianuarie a. c. unde se poate vedea zilnic între orele oficioase.

Cei interesaţi în acest timp pot vedea planul şi procesul verbal conformându-se cu dispoziţiunile Art. 81 şi 108 al Regulamentului Legei Agrare.

Cluj, la 17 Ianuarie 1925.

482 Primar: **Dr. Utalea**

Reuniunea notarilor comunali şi cercuali din judeţul Cojocna

No. 10—1925.

Convocare

Membrii Reuniunei notarilor comunali şi cercuali din judeţul Cojocna prin aceasta se convoacă la **adunarea generală ordinară,** care se va ţinea în Cluj **la 31 Ian. 1925 la 10 ore a. m.** în sala mică din palatul judeţan, cu următoarea **Ordine de zi**:

1. Deschiderea adunării generale de către preşedintele reuniunei şi constatarea membrilor prezenţi.
2. Raportul anual al presidiului despre activitatea reuniunei.
3. Restaurarea presidiului şi a comitetului.
4. Votarea bugetului anului 1925.
5. Cenzurarea conturilor reuniunei.
6. Inregistrarea uniunea not com. şi cerc. din jud. Cojocna în baza dispoziţiunilor legei pentru persoanele juridic (aparut în M. of. 87.)
7. Alte obiecte insinuate conf. regulamentului.

Huedin, la 9 Ian. 1925.

477 ss. **Demetriu Pop,** preşedinte.

Norme pentru incasarea contributiilor directe pe anul 1925

— Incasările datorate pe 1923—24 şi 1925 —

Direcţiunea contribuţiunilor din ministerul de finanţe a trimis administraţiilor financiare din ţară noui instrucţiuni în privinţa încasărilor din contribuţiuni directe în cursul anului 1925, din care extragem pasagiile esenţiale.

Contribuţiile directe din 1924 şi 1923

Contribuţiunile directe datorite pe anul 1924 în cari intră şi rămăşiţele anului 1923 şi din vechile impozite se vor încasa tot pe baza rolului întocmit pe acel an până la 30 Iunie 1925, împlinirile operându-se în coloanele respective din acele roluri.

Incasarea se face cu dobânda de 9 la sută care curge cu începere dela 1 Octomvrie 1924 pentru contribuţiunile directe exigibile până la 1 Octomvrie 1924, adică cele datorite pe trim. Ianuarie, Aprilie şi Iulie 1924, precum şi pentru rămăşiţele din contribuţiuni directe ale anului 1923 şi din vechile impozite; şi cu începere dela 1 Ianuarie 1925 pentru contribuţiile datorite pe trim. Octomvrie 1924.

In cazul însă excepţional când impunerea n'a fost stabilită, sau nu s'a comunicat până la 30 Septemvrie 1924, dobânda nu se va percepe de cât dela prima zi a trimestruiui ce urmează stabilirei impunerei ori comunicăril.

Debitul anului 1925

In cazul când la 30 Iunie 1925 va mai rămâne vre-o sumă neîncasată atât din rămăşţele trecute ca atare în rolul anului 1924 cât şi din contribuţiunile stabilite pe anul 1924, rolurile anului 1924 închizându-se pe acea zi, se vor extrage liste de rămăşiţe individuale duble şi anume: a) liste pentru rămăşiţele bune de încasat, care împreună cu sumele ce se vor stabili de comisiunile de impuneri, vor constitui debitul anului 1925. Prin aceasta se anulează toate debitele anilor anteriori din rămăşiţe, iar debitul astfel stabilit se va încasa fără dobândă. Dobânda va curge dela data ce se va hotări în încunoştiinţarea ce se va da pentru anul 1925.

b) Rămăşiţele cari nu mai sunt bune de încasat şi care se aleg pe liste separate. Aceste liste se vor verifica de controlori cari vor constata pentru fiecare sumă în parte motivele pentru care nu mai poate fi încasată, şi în urmă, cu aprobarea inspectorului financiar respectiv, se vor trece în state de scădere tot ce se va găsi că nu se va mai po te încasa. Aceste state împreună cu constatările controlorilor vor fi supuse comisiunilor, conform art. 35 din legea de urmărire, spe a se dispune asupra scăderilor, urmând a se descărca cele admise, iar restul a se trece în noul rol la rămăşiţele conform prevederilor de mai sus.

Incasarea contribuţiilor directe pe 925.

Contribuţiile directe pe anul 1925, se vor încasa chiar de acum trimestrial, pe baza rolurilor anului 1924, atât cât ele n'au suferit modificări radicale.

Numai în cazul când, după declaraţiunea de impune a contribuabilului, dată pe anul 1925, ar rezulta vre'o scădere mai mare decât trei pătrimi din impozitul respectiv al anului 1924, încasarea va fi suspendată până la stabilirea ei. Pentru alegerea acestor cazuri rămâne ca percep toratul, la obiecţiunea contribuabilului, să verifice declaraţiunea.

In genere, la impozitul agricol şi pe clădiri, asemenea cazuri nu se pot întâmpla, scăderile anuale neputând fi mai mari de trei pătrimi din impozit pentru impozitul comercial, profesional şi global, încă s'ar putea ivi, şi deci asupra acestor trei impozite rămâne să se ţină seama de obiecţiunile contribuabililor.

Dacă până la finele lunei Ianuarie contribuabilul nu dă declaraţie se va putea proceda la încasare trimestrial după impozitul anului precedent. In tot cazul, impozitul societăţilor pe acţiuni pe 1925, care nu va putea fi stabilit în primul trimestru, nu va fi împlinit decât după 1 Aprilie.

In nici un caz nu se pot împlini contribuţiuni directe pe anul 1925 până nu se achită rămăşiţele din anii anteriori şi cele din 1924, prin urmare orice încasare va fi contată la impozitele datorite în ordines vechimei lor.

Cum sunt contate sumele încasate în plus

Sumele încasate în plus în contul contribuţiunilor directe în cursul unui an se vor alege în liste aparte pe fonduri la finele anului, adică pentru anul 1924 se aleg pe ziua de 31 Decembrie 1924; aceste liste se vor verifica de controlori cu rolurile şi cu debitul general, ele vor fi adăogate de ordine ca plus, la debitul anului 1924, dacă nu sunt cuprinse în debit. Pe anul 1925 se vor opera în roluri la pariida fiecărui contribuabil în contul impozitului ca şi sumele încasate în cursul anului şi se vor scădea din debitul general.

Scăderile se vor aproba de administraţia financiară în baza verificărilor şi a cercetărilor controlorilor.

*

Plusurile înca sate vor servi la acoperirea prin compensaţie a altor impozite şi în acest caz urmărirea contribuabilului, va fi suspendată la alt impozit până la concurenţa sumei plătită în plus, iar la alegerea rămăşiţei nu se va calcula dobânda cuvenită la acel plus decât până la data împlinirei lui.

Răspunsul dlui Ugron István

O apărare stângace — Preşedintele partidului maghiar încearcă să răspundă învinuirilor precise aduse de d. ministru Tătărescu

Până astăzi la învinuirile dlui ministru Tătărăscu aduse partidului maghiar, n'au răspuns decât dnii Sándor József, Jakabffy Elemér şi alţi fruntaşi ai partidului maghiar precum şi presa maghiară.

Dar iată, astăzi şi şeful — dl Ugron István iese din pasivitate. In ultimul număr al gazetelor ungureşti găsim un răspuns oficios iscălit de dsa, un răspuns relativ la învinuirile aduse partidului maghiar.

Rareori am citat o mai stângace desvinovăţire şi înşiruire de idei. O reproducere a răspunsului dlui Ugron — răspuns de două pagini de ziar — ni se pare inutilă.

Acest răspuns este mai mult un expozeu învechit şi anost al deziderateior nejustificafe ale partidului maghiar, iar nici de cum ceeace s'ar fi aşteptat: probe serioase pentru dovedirea nevinovăţiei partidului maghiar în chestiunea alianţei lui cu comuniştii.

Răspunsul dlui Ugron cuprinde însă o afirmaţie foarte ciudată. „Anume că Csetri János nu ar fi comunist!

Mărturisim, o mai naivă desvinovăţire nici nu ne puteam închipui. Cum? Csetri nu e comunist? Dacă dl Ugron are nedumeriri referitor la aceasta chestiune, îi propunem să se adreseze şefiei partidului socialist pentru a se convinge dacă acest partid îl recunoaşte pe bolşevicul Csetri János drept membru al său.

Şi îl sfătuim pe dl Ugron să se adreseze chiar şi comuniştilor uneltitori contra ţării cu sediul la .. Jilava şi Văcăreşti, căci am fi curioşi să ştim dacă aceşti donchişoţi interesaţi au cel puţin demnitatea elementară de a şi recunoaşte pe credinciosul lor tovarăş, pe Csetri, cel mai activ propagandist în Ardeal al ideilor comuniste.

*

Dar mai este în „răspunsul dlui Ugron o afirmaţie de carc voim să ne ocupăm.

Este afirmaţia temerară şi de reacredinţă că partidul dela putere n'ar avea înţelegerea cuvenită faţă de nevoile minorităţii ungureşti deoarece nu vrea să recunoască partidul maghiar drept reprezentant autentic al maghiarimei din Ardeal.

Pentru a dovedi că acest partid reprezintă într'adevăr ungurimea din Ardeal, dl Ugron aduce un argument „decisiv" şi „suveran": faptul că la marea adunare a partidului maghiar la Braşov au luat cuvântul reprezentanţii tuturor claselor sociale ungureşti!...

Va se zică, dacă am vorbit reprezentanţii magnaţilor latifundiari expropriaţi şi cei ai comuniştilor, după dl Ugron, au vorbit reprezentanţii „tuturor claselor sociale!"

In faţa unui cinism sau naivităţi atât de mari se impune o absolută abţinere dela orice comentariu.

Incheem, adresând, totuşi, dlui Ugron o inimă întrebare.

Dacă la marea adunare a partidului maghiar dela Braşov au fost reprezentate toate clasele sociale ungureşti, pentru ce a împiedecat dl Ugron să sorbească pe reprezentantul social-democraţilor ungari şi pentru ce a absentat cu desăvârşire dela adunare ţărănimea maghiară?

*** Expoziţia de antichităţi şi lucruri de artă.** „Arta", aranjază din nou în luna Ianuarie o expoziţie splendidă de obiecte de artă şi antichităţi provenite din posesiunea aristocraţimei şi a altor particulari. Expoziţia ***se deschide la 18 Ianuarie 1925*** în sala de expoztţii a întreprinderei „Arta", Cluj, Strada Avram Iancu No. 3. 1263

No. 313—924 not.

Publicaţiune

Să aduce la cunoştinţă că dreptul de vânat a comunei CHIDEA judeţul Cojocna Plasa Borşa pe calea de licitaţie publică se esarendează pe timpul de 6 ani începând dela 1 Ianuarie 1925.

Licitaţia să va ţine la primăria comunală în Chidea la 28 Ianuarie 1925 la ora 10 a. m.

La licitaţie se vor admite cei cari îndeplinesc condiţiunile specificate în art. legii pentru protecţia vânatului.

Condiţiunile de licitaţie se pot vedea în biroul notariatului cercual la „GIULA" în orele oficiale.

Giula, la 12 Dec. 1924.

448 **Dezideriu Majthényi,** notar. cerc.

Curierul spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Luni: „Camerista" a 2 oară. Preţuri obişnuite. Abonament de zi 58 B. Seria30.

Marţi: „Mătuşa lui Chaplie" (Comedie americane cu dl Tompa Bela. Abonament de Premiera 34. Preţuri de Premiera. Seria 31).

Mercuri: „Mătuşa lui Charlie". (Preţuri obişnuite. Abonament de zi 59. A. Seria 32).

Joi: Festival întru comamorarea lui Giaccomo Puccini. (I. „Dare de seama". II. „Boheme" actul I. III. „Mădame Butterfley" actul II. IV. „Tosca" actul III. Abonament de Premiera 35. Preţuri de Premiera. Seria 33).

Vineri: „Căpitanul cântăreţ" (a 13 ora. Ca oaspeţi: Leoara Barna Sári, primadona teatrului din Oradea-Mare şi a dlui Ladislau Grof, directorul teatrului din Oradea-Mare. Abonament de zi 60. B. Preţul de Premiera. Seria 34.

Sâmbătă matineu: „Obsitarul" (Reprezentaţie pentru tinerime cu preţuri reduse. Conferează prof. Iosif Rózsa. Seria 35.)

Sâmbătă seara: „Cele trei graţii" (Ca oaspe dşoara Barna Sári. Preţuri de Premiera. Abonament de zi 61. A. Seria 36.)

Duminecă matineu: „Bajadera" (Opereta a 44 ora. Preţuri reduse. Seria 37.

Duminecă seara: „Ioan viteazul" Opereta cu distribuţia nouă a rolurilor. Preţuri de Premiera. Abonament de zi 62. B. Seria 38.)

Luni: „Ioan Viteazul" 116. ora. Abonament de zi 63. A. Seria 39.)

Se confecţioneaza toalete de seara şi de bal, după ultima modă franceză şi engleză, la

VARTENBERG

Salon de mode pentru doamne
Cluj, Calea Victoriei 13.

Doamnele de ofiţeri şi funcţionari beneficiaza de reducere la preţ.

MICA PUBLICITATE
3 LEI CUVÂNTUL

Doamnă serioasă caută loc ca supraveghetoare. Adresa la z ar. 479

Cameră mobilată în centru se caută de un funcţionar superior de bancă. Rugăm adresaţi Administraţia ziarului sub A. G.

DE INCHIRIAT imediat cameră mobilată. Adresa la Administraţie.

Safragerie frumoasă, palisandru, de vânzare Piaţa Unirii 12, etaj II, ora 3—4. 472

Vânzare excepţională!

Paltoane model de dame

în urma sezonului înaintat pe orice preţuri acceptabile la magazinul de mode de dame

Diamanstein
şi
Moskovitz
CLUJ,
Calea Regele Ferdinand 25,
vis-a-vis de posta principală

Cronica sportivă

Concursurile de patinaj

Campionatele României în patinaj viteză şi fond — Concursurile de patinaj figuri — Balul mascat —

Concursurile de campionat ai României în patinaja viteză şi fond au avut loc la Cluj Sâmbătă şi Duminecă. Se poate spune că aceste concursuri constitue un real succes sportiv, rezultatele obţinute constituind corecturi ale recordurilor României atinse până acum. Impreju ările în care au decurs concursurile au fost cele mai favorabile. Ghiaţa era aproape ideal de bună, iar publicul prin număru-i constituiv un stimulent pentru concurenţi.

Centrala din Bucureşti a fost reprezentată prin dl Carabatescu, preşedintele secţiei sporturilor de iarnă, care şi-a exprimat mulţumirile dsale pentru buna organizare şi pregătire a concursurilor, care este meritul dlor prof. dr. Coriolan Tătaru, preş. al comitetului reg. Cluj, şi căpitan Giurgiuţiu, preş. secţiei sporturilor de iarnă.

La concursuri n'au luat parte decât patinori clujeni şi doi din Târgul-Mureş. Dintre aceştia d n urmă dl Gárdos a avut mai şanse de-a obţine campionatul. Dealtfel dl Marczinkievics Zoltán, campionul din anul trecut a isbutit să-şi menţină această calitate şi pentru anul acesta.

Rezultatele

400 m. vitează: 1 Ludovic Marcainkievics 55.8 secunde. Vechiul record 56 4. 2 Iuliu Gárdos 57 4. 3 Marczinkievics Z l-tán 58 9. Francisc Schultz 59·4.

1500 m. viteză: 1. Gárdos P. 3 minute 04 secunde. Aechiul record 3 minute 08 8 secunde. 2. Pakó. 3. Zoltán Marczinkievics. 4. Ludovic Marczinkievics.

5000 fond: 1. Zoltán Marczinkievics *I*1 minute 01 secunde. 2. Gárdoş, 3. Lud. Marczinkievics. 4. Pakó.

10000 m. fond: 1. Zoltán Marczinkievics. 2. Pakó. 4. Gárdos. 4. Ludovic Marczinkievics.

Totalizate aceste rezultate a fost declarat campion dl Zoltán Marczinkevicz cu 8 puncte. Al doilea dl Pavel Gándos, iar treilea dl Ludovic Marczinkevicz.

Concursurile de patinaj figuri, aranjate de comitetul regional Cluj

Afară de concursurile de campionat, la iniţiativa comitetului regional au fost organizate şi concursuri de patinaj liguri.

Bărbaţi: 1. Dl dr. Hirsch Elemér, 160 puncte. 2. Puşcaşiu 130. 3. Beke 122 puncte.

Dame: 1. Dşoara Bajáki Ileana. Altă concurentă nu s'a prezentat.

Perechi 1. Beke—Bajáki.

Concursurile de copii

300 m. băieţi: 1. Tiberiu Fullo. 2. Lad. Bredici. 3. Lad. Kun.

300 m. fete: 1. Alise Cremian. 2. Stanciu. 3. Elisabeta Roth.

Banchetul

După concursuri a avut loc un banchet, la care au luat parte organizatorii şi concurenţii. Toasturi s'au rostit pentru A. S. R. principele moştenitor Carol din partea dlui Carabatescu, iar pentru ceilalţi promotori ai sportului românesc din partea dl prof. univ. Tătaru, prof. univ. Rădnlescu, căpitan Giurgiuţiu, Arsenie (Râmnicul-Vâlcea) iar din partea concurenţilor dnii Zoltán şi Ludovic Marcinkevics şi dr. Hirsch.

Seara a avut loc un foarte reuşit bal mascat pe ghiaţă, la care s'au distribuit premiile.

Prea multe paşapoarte pentru Ungaria

Ungurii şi Evreii din Ardeal întreţin un contact intens cu Ungaria. — Este de dorit acest contact din punct de vedere românesc. — O propunere pentru autorităţi

Oricine a avut de lucru pe la biurourile de paşapoarte din oraşele din Ardeal a rămas de sigur surprins de marea aglomeraţie ce-a găsit acolo. Tocmai datorită acestei aglomerăţii serviciile amintite nu pot rezolvi cu destulă iuţeală cererile ce li se adresează. De aici apoi numeroasele plângeri şi în consecinţă şi ivirea unui teren prielnic pentru cei ce-şi fac câştiguri din intervenţii.

Interesându-ne mai de aproape de cauzele acestei stări de lucruri am ajuns în situaţia de-a anunţa un fapt cam ciudat. Aproape 90 la sută din cererile de paşapoarte sunt pentru Ungaria. Solicitanţii sunt unguri şi evrei. Motivele călătoriei indicate în cereri sunt chestiuni familiare şi afaceri comerciale. Că aceste motive nu pot ti toate adevărate. nu încape nici o îndoială. Doar este logic să se întrebe ori cine, de unde atâtea chestiuni familiare de rezolvit în Ungaria şi de unde atâtea afaceri comerciale cu o ţară agricolă ca şi România. Cert este, că Ungurii şi Evreii din Ardeal întreţin un contact foarte intensiv cu ţara ungurească.

Dar se impune întrebarea, dacă acest contact este de dorit, mai ales din punct de vedere românesc.

Răspunsul nu poate fi decât negativ şi aceasta din cauza spiritului absolut duşmănos nouă care domneşte în ţara învecinată. Concetăţenii noştri se reîntorc îmbibaţi de ideile societăţilor de întreţinere a spiritului de revanşă şi probabil trebue să treacă multă vreme până ce aceştia ajung să fie din nou împăcaţi cu situaţia.

Concluzia ce se degajează, este că autorităţile noastre trebue să depună o deosebită stăruinţă pentru o pune stavilă acestei stări de lucruri. Paşapoarte pentru Ungaria să nu se mai dee decât în cazuri bine motivate.

Mulţumire publică

Aduc şi prin publicitate calde mulţumiri dlui Constantin Orlescu dela Comisariatul gării locale care împreună cu agentul de siguranţă Herţea Ionel a prins pe un pungaş de buzunare, ce mi-a sustras din buzunarul hainei un porte-monait cu bani şi alte hârtii de valoare.

Acest dibaci Poliţist merită toate laudele, căci, întrebuinţând un ingenios truc, l'a hotărît pe hoţ să facă mărturisiri complecte.

Mihail Popovici
Artist — Iaşi

:-: Reclama e sufletul comerţului :-:

Muzica

Concertul violonistului C. Bobescu

Violonistul D. Bobescu, despre care, în ultimul timp ziarele bucureştene au scris cronici entuziaste, s'a prezentat Sâmbăta trecută amatorilor de muzică clujeni, într'o audiţie, la Conservatorul de muzică.

D. C. Bobescu şi-a desăvârşit studiile violonistice la „Schola Cantorum" din Paris, aceea primară institnţie în programul căreia stau înscrise cele mai înaintate formule de revoluţionarism muzical. Sub supravegherea marelui compozitor D'Iudy. şcoala aceasta instalată într'o fostă mănăstire anglicană, de mulţi ani, trimite pe scenele lumii, muziciani de ceea mai perfectă educaţie profesională.

Violonistul C. Bobescu face parte în chip fericit din pleiada interpreţirilor a căror manieră de interpretare se resimte de savantele îndrumări ale profesorilor dela „Schola Cantorum".

In ediţia pe care a oferit-o clujenilor tânărul artist a impresionat prin frumoase însuşiri de stilist, sonorităţi comunicative şi mai presus de toate printr'o tehnică de cea mai pură virtuozitate, calităţi cari îndreptăţesc criticile strălucite cari l-au consacat în Franţa, Belgia, Spania, Mexic şi Havana.

Audiţia din sala Conservatorului de muzică, oferită unei selecţiuni din intelectualitatea clujană, am dori s'o gustăm într'o sală mai încăpătoare în veritabil concert de violină, spre a se da tuturora posibilitatea de a aplauda după cum se cuvine şi talentul preţios al d-lui C. Bobescu,

Repertoriu săptămânal al Operei Române din Cluj

Miercuri 21 Ian. „Faust"
Vineri 23 Ianuarie „Samson şi Dalila"
Duminică 25 Ian. „Carmen"
Luni 26 Ian. „Lohengrin"

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Miercuri, 21 Ianuarie

CINEMA SELECT

PREMIERA!

Daca ţii la mama ta

Dramă emoţionantă de mare pasiune din viaţa unui copil în 6 acte. In rolul principal: MARY KID

CINEMA URANIA

Premieră!

Papa Lebonard

Dramă senzaţională şi sentimentală din viaţa unei familii în 6 acte. In rolul principal: HUGO PIPERNA

CINEMA APOLLO

Premiera!

Jack incendiatorul

Dramă criminală şi senzaţională în 4 acte. In rolul principal maimuţa fenomenală: JACK

Ultime informaţii

— De ieri se află în Turda dl G. Cipăianu, subsecretar de stat al împroprietăririi dsa este ocupat pe chestiuni oficioase în legătură cu împroprietăririle.

— Bugetul oraşului Cluj a fost aprobat în întregime de către minister.

— Ieri s'a întors în localitate dl Octavian Utalea, primarul oraşului.

— La reprezentaţia de aseară a Operei Române, publicul a manifestat în pausa primă pentru studenţii Moţa, Gârneaţă şi alţii, cari luaseră loc într'o lojă.

— Pe Joi şi-au anunţat sosirea la Cluj dnii miniştri Al. Lapedatu şi Gh. Tătărescu.

— Micii morari din Cluj au cerut ministerului de industrie să li să se dea autorizaţia de a putea măcina pentru particulari orice fel de făină. Firește particularii urmează să dea grâul.

— La conferinţa primpretorilor din judeţul Cojocna, conferinţă presidată de dl prefect Septimiu B. Mureşanu, s'au luat măsuri pentru introducerea noului regim al pâinei în judeţul Cojocna. Deasemeni s'au luat măsuri pentru ca toate morile să macine numai făină integrală extracţie 85.

— In curând va apare în editura Anca din Cluj o lucrare datorită d-lui Marin Dragnea, student în drept şi publicist, cu titlul: *Grigore Alexandrescu ca exponent al ideii naţionale*".

*

* *Publicaţiune! Cos cămeşi cu 40 lei, indispensabili cu 25 lei. Soţia lui SZÉKELY, Piaţa Mihai Viteazul 39.*

— Şedinţa comisiuni pentru reglamenterea circulaţiei autobuselor, fixată pe ieri, a fost amânată.

— Majoritatea autobuselor din Cluj sunt astăzi proprietatea a două societăţi, aceasta datorită asocierii proprietarilor de autobuse. Asocierea aceasta serveşte concomitent cu interesul asociaţilor şi pe acelea ale publicului, dându-i-se posibilitatea să-şi procure abonamente. Aceste societăţi sunt Rotaţia şi Autobusele unite.

— In Patria de Duminecă a apărut informaţia că în comuna Suat din judeţul nostru şi ar fi făcut aparaţia un domnu bine îmbrăcat, care a îndemnat pe săteni să vină la Cluj în ziua de 25 Ianuarie, pentrucă li se vor da arme, Controlând această informaţie, autorităţile administrative o desmint în modul cel mai categoric.

— D. inginer C. Orghidan preşedintele „Uniunii industriei metalurgice din România", a fost numit provizoriu membru în comisiunea industrială.

— Ministerul de război (Marele stat major) aduce la cunoştinţă, că încorporarea tinerilor recruţi, din contigentul 1925, va avea loc pe ziun de 2 Februarie 1925. Tinerii, recruţi penrru trupa cu schimbul călare şi care până la 2 Februarie au prezentat cali ce au fost aprobaţi de comisiune, vor fi încorporaţi pe ziua de 15 Martie 1925. Cei care până ta 2 Lebruarie n'au prezentat ca cal ce n'au fost însă aprobaţi de comisiunile respective, vor încoporaţi tot la 2 Februarie.

— Comisiunea însărcinaiă de direcţia p. t. t. cu evaluarea moştenirei telegrafo-poştale lăsate de fostele state austro-ungare şi a încheiat lucrările. Averea mobilă şi imobilă lăsată de aceste state a fost cifrată la suma de 9 milioane coroane aur. Ambele state pretind că averea lăsată e mult mai mare şi că s'ar evalua la 40 milioane coroane aur.

— Eri dim. d. dr. C. Angelescu, ministrul instrucţiunii, a avut o consfătuire cu inspectorii generali ai învăţământului primar, în vederea aplicărei nouei legi a învăţământului primar. Ministrul instrucţiunii a delegat pe d nii inspectori generali Stoenescu, Ghiaţă şi Costescu să întocmească un program pentru cursurile învăţământului complimentar şi cei al adulţilor.

* **Sanatorul Bănăţean,** Timişoara, strada Odobescu 2. Institut medical modern pentru boale interne, de copii, de nervi, femenine, chirurgie şi boale de nas, urechi, gât, piele şi ochi. — Bucătărie dietetică. Aparate medicale cele mai moderne: Röntgen, Radium, Quarz, Diathermie şi întreagne ektrotherapie, hidrotherapie, iamol şi Fanago. Tratament specalistic. Îngrijitoare vieneze. D 449—6

Basul Petru Marcu

fost cântăreţ al Operei Române din Cluj va da Sâmbătă 31 Ianuarie cor. ora 8 şi jum. seara, un concert în sala Conservatorului de muzică, cu concursul sopranei dra Ana Rozsa.

D. Marcu va cânta partiţiuni din Verdi, Schuberi, Mozart, L, Titcher, Rossini, G Dima şi T. Brediceanu.

D ra Ana Rozsa va cânta din Verdi, Schubert şi G. Dima.

Concertul se va sfârşi cu vestitul duct din Don Juan de Mozart d-ra Ana Rozsa şi Petre Marcu.

De prima calitate plăcuta si răcoritoare este

Bere din Turda

Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

19

Institut de Arte Grafice „INFRĂŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

R CLUJ I. Nº 3697

Anul VI Nr. 1271 — 4 PAGINI — 2 LEI — 4 PAGINI — Joi 22 Ianuarie 925

Infrăți...

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
Sibiu
R.

ANUNȚURI. LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI LA AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 lei
PE 6 LUNI . . . . . 240 lei
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 lei
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 lei
PE 1 AN pentru preoți și învățători 360 lei

Rezultatul conferințelor dela Cluj

— Infrângerea ardelenismului în politică —

Acum putem judeca mai bine și rostul și resultatul conferințelor politice organizate de „Societatea de Mâine".

Plecând de la dorința de a introduce în viața publică a Ardealului de astăzi o formă dispărută a vieții ardelenești de ieri, adică „convenirile sociale", — conferințele de la Cluj au fost întru totul o încercare de a impune ardelenismul ca factor activ în politica României. Ba, poate, cea mai serioasă încercare din câte s'au făcut de la Unire și până azi. Căci aici nu mai era vorba de ardelenismul învăluit al partidului național, ci de un ardelenism făcut pe față și prevăzut cu toate mijloacele de luptă pe care puteau să i le dea intelectualii Ardealului adunați anume pentru aceasta. A fost o adevărată mobilisare a tuturor forțelor intelectuale ardelenești, cu speranța că din întâlnirea lor ardelenismul va ieși fortificat și ca prestigiu și ca putere de acțiune. Și, evident, atenția întregei lumi politice a fost îndreptată o clipă numai spre aceste conferințe unde „nevoile și problemele ardelenești" aveau să fie discutate și soluționate numai de către ardeleni, și încă de către cei mai de seamă dintre ardeleni.

Toată lumea se aștepta ca, cel puțin de rândul acesta, să afle însfârșit care sînt „problemele ardelenești" și mai ales care sînt soluțiile pe care le poate da ardelenismul în cea mai autentică și nediscutată formă a lui. Cunoscusem până acum ardelenismul de agitație al partidului național, dar nu cunoscusem ardelenismul ca mijloc de cercetare și de soluționare a problemele zise „ardelenești", — și *ardelenismul acesta* așteptam să-l cunoaștem din desfășurarea conferințelor de la New-York. Ce a fost însă și acest ardelenism, ni-o spune desamăgirea cu care au plecat de la conferințe chiar și aceia cari au crezut că Ardealul nu se poate mântui de cât tot prin Ardeal. Au vorbit poate peste douăzeci de intelectnali ardeleni, dar din nici o vorbire n'am putut să vedem nici care sînt problemele „ardelenești" și nici care sînt soluțiile prin care Ardealul ar putea fi salvat din mult trâmbițatele lui suferinți. N'am putut să vedem, prin urmare, acea *competență specială* pe care singur ardelenismul ar fi chemat s'o aibe în tratarea chestiunilor ardelenești. Mereu ni s'a spus că Ardealul sufere din pricina că problemele lui au fost lăsate pe mâna gnvernelor de la București care nu puteau să aducă competența cerută de împrejurările deosebite ale vieții ardelenești și că deci singura cale de scăpare nu poate fi de cât întronarea ardelenismului.

Dar, iată, ardelenismul *a vorbit*, și totuși, el n'a putut să-și justifice dreptul la viață prin vădirea unei competințe în fața căreia oamenii politici ai vechiului Regat să fie constrînși să și recunoască incapacitatea. *Și aceasta pentru simplul motiv că cele mai multe din așa zisele probleme ardelenești nu sunt probleme de competență, ci numai probleme de tact.* Ori unde este scris că tactul, ca însușire politică, nu poate fi obținut de cât prin ardelenism?

De aceea afirmăm că în conferințele organizate de „Societatea de Mâine" ardelenismul a suferit o înfrângere care poate fi socotită ca definitivă.

El va fi utilizat și mai departe ca un mijloc de agitație și de atâțare a orgoliului ardelenesc, dar nimeni nu-l va mai privi ca expresie a unor competențe pe care numai Ardealul ar fi în stare să le ofere vieții noastre politice.

Căci murind legenda problemelor ardelenești, a murit și legenda competințelor speciale, — și aceasta înseamnă moartea ardelenismului ca factor activ în politica Rumâniei.

Comemorarea abatelui Russelot

In fața unui public numeros d. prof. Iosif Popovici a ținut la universitate o cuvântare pentru comemorarea memoriei abatelui Russelot, creatorul foneticei experimentale, mort la 16 Decembrie 1922. Cu o rară putere de evocare, d. prof. Popovici a arătat meritele științifice ale defunctului savant, care a fost și dascăl al său. Cuvântarea, de un înalt nivel științific a fost ascultată cu pietate de auditoriul în care am remarcat pe d. Moullet, consulul Franței, dnii prof. Bărbat, Goangă, Kisch, Giuglea, Kristoff, Dragomir, Auger, Teoderescu, Lang, dr. Popoliță, și alții cari îmi scapă.

Portretul „gazetarilor" frații Roboz

Cu prilejul procesului lor ce se desbate zilele acestea la Tribunalul Markó din Budapesta — Talentul gazetăresc nu scuză lipsa de caracter, de moralitate și de convingere

Tribunalul din strada Markó, Budapesta, judecă de mai multe zile procesul de trădare de patrie, șpionaj, furt, escroherii, etc. etc. al fraților Roboz, gazetari de mare suprafață și incontestabil talent, dar.... dar atâta tot.

Noi cunoaștem bine pe frații Roboz. In anii de după unire ei deveniseră un factor de prima importanță în presa minoritară clujană, un factor de care trebuia să se țină seamă.

Cariera fraților Roboz

Deoarece frații Roboz reprezintă un tip de gazetar ce — din nenorocire — îl întâlnim destul de des, vom da pe scurt cariera lor.

Frații Roboz sunt de origine evrei. Indată ce însă a murit tatăl lor, Rosemberger Armin, director al institutului de surdo-muți din Timișoara — ei s'au botezat și, în 1911, au devenit redactori ai ziarului șovinisto-clerical „Uj Nemzedék" condus de arhicunoscutul Milotay István.

Au fost condamnați în diferite rânduri pentru calomnie, șantaj etc. Indată ce însă scăpau din temniță ei reîncepeau felul lor de a face gazetărie.

Indispensabilii....

Cu toate acestea, și fiindcă se știau linguși pe la mai marii zilei, pe tot timpul războiului mondial ei au fost scutiți de armată ca gazetari.... indispensabili. Sindicatul gazetarilor unguri neînfluințat însă de legăturile excrocilor a avut demnitatea de a exclude din organizație pe frații Roboz.

Sub Bela Kun frații Roboz au fost cei mai fanatici comuniști. Folosindu-se de legăturile anterioare cu cercurile catolice, ei au făcut numeroase denunțuri împotriva multor fețe preoțești, ajutând pe bolșevici să pună mâna pe odoarele și banii bisericei catolice.

In 1919 — sub ocupația românească — au scos revista „Pesti Élet" luptând, de astă dată, pentru unirea Ungariei cu România. Deodată cu retragerea armatelor române frații Roboz au venit și ei în România stabilindu-se la Cluj.

Aici au scos o revistă intitulată „Uj ember" în care — pentru a face ochi dulci autorităților — atăcau Ungaria dar mai întâi de toate se ocupau de cazurile scandaloase din oraș, de motivele sinuciderilor, divorțurilor și de tot ce era rușinos în viața privată a oamenilor... bogați.

Frații Roboz câștigau enorm în urma scrisului lor, mai bine zis, în urma lucrurilor pe cari.,. nu le scriau.

„Nimic pe gratis!"

Căci frații Roboz erau întotdeauna dispuși să renunțe la relatarea cazurilor de interes general îndată ce argumentele pecuniare li se părea destul de convingătoare.

„Nimic tără bani!" aceasta era convingerea fraților Roboz.

In urma unui mic și neînsemnat furt de inele, frații Roboz au părăsit Clujul și România unde nu mai puteau conta pe stima oamenilor. In Cehoslovacia au devenit redactorii ziarului unguresc „Magyar Ujság" din Bațislava. Da, peste două luni, au fost siliți să părăsească țara refugiându se în Austria,

Comițând și la Vena o întrea-

(*Urmare pe pag. II.*)

Nefericita întâmplare a dlui Goldiș

Etapele de declin ale unei false glorii — Trista situație de astăzi a dlui Goldiș

In numărul de ieri al ziarului „Viitorul" dl Goldiș protestează împotriva faptului că, se publică memoriul. Nefericitul reformator al partidului național găsește nedemn pentru presa românească procedeul acesta. Adică, după dl Goldiș, presa românească ar trebui să se mulțumească a privi cu indiferențele la frământările vieței publice, evitând a face neplăcerea de a publica actele oamenilor politici cari nu prea știu ce fac.

Protestul dlui Goldiș este însă explicabil. Fără îndoială reformatorul partidului național își dă seama că a cam sfecliț-o ieșind de sub aripa protectoare a dlui Maniu. Nu tuturor le stă bine a fi revoltați și dl Goldiș, care a vrut să creeze tipul nou al revoltatului disciplinat, se află într'o tristă situație. Enervarea dsale de astăzi este întreținută de conștiința acestei situații care nu era aceeași acum 7—8 luni.

După ruperea fuziunei cu țărăniștii, nemulțumirea domnului Goldiș împotriva conducerii partidului național luase contururi precise, dl Goldiș demisionase din demnitatea de vice-președinte și anunțase un vag început de „acțiune", care găsise numeroase simpatii în sânul partidului național. Se putea oare o mai bună satisfacție pentru un om politic? Sufragiile mulțimei i se acordau fără ca măcar să fie întrebat ce gânduri are și cum înțelege să acționeze.

Astfel timp de câteva luni persoana cari se îndreptau, cu teamă și cutremur, toate privirile. De ce oare n'a știut dl Goldiș să rămână în această minunată postură? De ce oare s'a coborât dsa din Olimpul în care îl așezase nevoia de mântuire a mulțimilor, pentru a se arăta altfel de cum era crezut?

Amețit de fumul da tămâie al gloriei, dl Goldiș începuse a se crede, cu adevărat, un Mesia al partidului național, unde Dumnezeu să aducă ceea ce dl Onisifor Ghibu numea la deschiderea conferințelor „Societății de Mâine" „**Salvarea Ardealului**". Și n'a mai putut sta cuminte acolo în scaunul măririi, ci s'a coborât între noi!

Greșiala a fost fatală. Dl Goldiș nu era făcut să fie omul de luptă care ne trebuia, ci zeul mincinos creiat din necontenita trebuință a oamenilor de a se minți și a căuta aiurea mântuirea.

A venit momeutul admirabil al „Serbărilor lui Avram Iancu". Dl Goldiș era urmărit cu aviditate. Partidul național călcase iarăși alături cu voința masselor românești ale Ardealului și dlui Goldiș i se cerea să-i dea ultima lovitură. Dar dl Goldiș ezita: se credea încă Zeul din scaunul măririi. Altă greșială. Odată coborât pe pământ dsa nu mai avea nimic de menajat, ci trebuia să înceapă lupta. Dl Goldiș a căutat însă să ocolească realitate, evitând a deschide atacul împotriva partidului național. Momentul a fost astfel perdut și „acțiunea" încă imprecisă a dlui Goldiș a mers târâș până la congresul bisericesc de la Sibiu, nu fără a pierde din amploare.

In sfârșit la Sibiu dl Goldiș a vorbit. Deși târziu d-sa a avut alăturea 28 de fruntași ai partidului național. Era cel puțin un declin onorabil, pe care cu oare-care stăruință l'ar fi putut corecta. Din nefericire pentru d-sa, dl Goldiș a trebuit să opereze o nouă retragere, lăsând în urma sa numeroși partizani, până la congresul Astrei dela Arad.

Dar dl Goldiș a avut talentul să dateze și acest din urmă prilej. Dl Maniu îi primesc în mirajul „pertractărilor" și îl derutase. Când după congres a început să simtă golul din jurul său, dl Goldiș s'a înspăimântat și a început să se agite. Era însă prea târziu. Dl Goldiș nu mai însemna decât o desiluzie clasată. Atunci a conceput d-sa faimosul memoriu, nesemnat de nimenia, nesemnat nici de d-sa. Dl Goldiș devenise absent până în propria sa conștiință ca personalitate politică.

Conferința d-sale dela Cluj a fost ultima licărire a unei zeități care mnrea. Dl Goldiș a vorbit confuz, lamentabil de desorientat, dispus să pupe pragul partidului național, către care păcătuise, și hotărît să nu renunțe la fuziunea cu țărăniștii. Se putea ceva mai grandios oare decât semnătura dlui Goldiș pe memoriul dlui Ciortea, după ce dl Goldiș cântase osanale dlui Maniu și se declarase „soldat disciplinat al partidului"?

Astăzi dl Sever Dan își permite să-i dea cu tifla, publicându-și demisia, pe care trebuia să și-o publice de acum trei luni; partidul național îl pune la index, ca pe un lucru netrebnic; iar pentru partidul țărănist dl Goldiș nu mai înseamnă nimic, după cum nu înseamnă nimic, și pentru celelalte partide.

Se poate oare o mai tristă situație pentru un om politic?

(Continuare de pe Pag. 1.)

gă serie de șexcrocherii, șantaje furturi și falsuri în acte publice, au fost alungați și de aici.

Frații Roboz — horthyști și clericali.

In urma acestor fapte au revenit la Cluj unde au scos revista — pamflet „Igazság" revistă clericală, antisemită, horthystă și de un reacționarism declarat.

Toată lumea se miră de cinismul foștilor propagandiști comuniști. Frații Roboz au avut de astă dată mai mult noroc, căci în curând au fost îmbrățișați cu multă dragoste de cercurile clericale și aristocrate ungurești. Tot trecutul fraților Roboz a fost iertat. Ei au devenit oaspeți. zilnici ai casei reposatului baron Tiosika, fostul prezedinte al parlamului maghiar și intimii episcopului catolic Majláth,

Transformați odată în șoviniști și clericari de marcă, confratele „Elenzék" publică cu multă plăcere fraților Roboz îndreptăte, de astădată contra intereselor statului român și ale democrației maghiare din Ardel.

N'au avut însă norocul să se bucure multă vreme de noua lor situație.

Aranjând o serată dansantă la New-York, ei au angajat cu acest prilej pe niște artiști. Cum era însă de prevăzut, frații Roboz au refuzat să plătească artiștilor onorarul cuvenit, iar când aceștia am insistat au fost luați la bătae.

In urma atâtor scandaluri autoritățile românești s'au văzut silite să expluseze pe frații Roboz în Ungaria, căci în Cehoslovacia și Austria nu mai aveau ce căuta.

Arestarea fraților Roboz și procesul

In Ungaria au fost îndată arestați, cu toate că frații Roboz susțineau calitatea lor de gazetari... conservatori și dușmani ai oricărui revoluționarism și deși ultimul lor organ clujan „Igazság" servia scopurile horthysmului și ale reacțiunei. In temniță — pentru a face să li se uite crimele de pe vremea lui Bela Kun — Roboz au redactat un lung memoriu contra emigranților unguri din Ardeal cari — vezi doamne! — nu și-ar îndeplini datoria de buni unguri în felul conceput de puritanii și patrioții domni Roboz.

— Procesul fraților Roboz — după cam am spus — s'a început acum o săptămână.

Eminenții frați, bineînțeles, neagă totul și se apără cu toate mijloacele. Cu toate acestea se crede că nu vor scăpa fără o pedeapsă de 5—6 ani temniță.

*

Cazul fraților Roboz este remarcabil, deoarece reprezintă un simbol. Simbolul gazetarului de talent dar lipsit de cinste, caracter și demnitate omenească. Sfârșitul carierii fraților Roboz este sfârșitul carierii omului care înțelege să'și pună în vânzare calitățile cu cari a fost înzestrat.

„IN FLAGRANTI!"

Presa maghiară contra politicei partidului maghiar și contra pactului cu comuniștii

Hotărât lucru, declarațiile dlui ministru Tătărescu, ce au compromis atât de grav partidul maghiar, a trezit din amorțeală întreaga opinie publică ungurească. Gazete, ce până eri se declarau adepte necondiționate a politicei urmate de partidul maghiar, astăzi fac aspre imputări șefilor acestui partid cari — fără să se gândească le urmări — au primit cu atâta ușurință ideia alianței cu comuniștii.

Cele mai înverșunate sunt par'că gazetele din provincie. Una dintre ele, „Déva és Vidéke" scrie următoarele:

„Orice ungur adevărat a citit declarațiile dlui ministru Tătărescu cu o nesfârșită părere de rău și cu multă amărăciune, căci în aceste declarații se afirmă că partidul maghiar a fost prins în flagrant delict cu comuniștii.

Nu va disolva partidul maghiar dar va porni cercetare contra celor vinovați.

Noi ungurii cari muncim zilnic și ne-am ținut departe de centrele politicianismului, luăm la cunoștință declarațiile ministrului cu surprindere și durere.

Amărăciunea noastră este îndreptată nu numai contra guvernului ci și contra noastră cari suntem poate fără vinovați că ni se face o astfel de observație.

Noi nu am meritat aceasta dela partidul maghiar. Noi nu am meritat ca pentru o astfel de greșală politică, partidul nostru să nu fie recunoscut...

...Este trist că partidul maghiar — după atâtea insuccese politice — a comis o nouă greșală. Și este triste că întreaga maghiarime din Ardeal trebue să sufere (?! — N. R.) deși știe și dl ministru Tătărescu că maghiarimea nu are sentimente comuniste. Aici nu poate fi vorba decât despre o greșală fatală pe care dl ministru a știut-o exploata minunat.

Noi ungurii muncitori declarăm că suntem și pentru mai departe adepții democrației și că voim să trăim cu românii în libertate și frățietate pe acest pământ...

....Dl ministru profesează aceleași credinți. Dar atunci pentru ce nu ajută d-sa pe unguri ca partidul maghiar să fie condus de adevărații reprezentanți ai opiniei publice ungurești?..."

Același ziar în numărul 3 scrie:

„Am știut cu siguranță că Csetri János este comunist. Deci nu poate nimeni spune că noi am fost desorientați.

Și nu suntem desorientați nici când afirmăm că nu suntem mulțumiți cu activitatea de până acum a partidului maghiar".

Din cele de mai sus reiese de-oparte sentimentele ungurilor din provincie față de partidul maghiar, iar de altă parte dorința lor de a avea noui șefi corăspunzători mentalității și nevoilor adevărate ale ungurimei loiale din Ardeal.

MICA PUBLICITATE
3 LEI CUVÂNTUL

Doamnă serioasă caută loc ca supraveghetoare. Adresa la z ar. 479

Cameră mobilată în centru se caută de un funcționar superior de bancă. Rugăm adresați Administrația ziarului sub A. G.

DE INCHIRIAT imediat cameră mobilată. Adresa la Administrație.

∴ Reclama e sufletul comerțului ∴

In jurul noilor numiri în magistratura din Ardeal

Anunțam zilele trecute numirea ca judecători supleanți și ajutori o unei bune părți la notarii judecătorești din Ardeal. Arătam atunci, care sunt antecedentele acestor numiri, relevând solicitudinea dlui ministru Mârzescu față de foștii notari judecătorești. Toate numirile au fost făcute pe ziua de 1 Ianuarie și s'a ținut seamă de preferințele fiecăruia pentru o regiune sau alta. Mai stăruiam cu acel prilej și asupra înbunătățirii ce-o aduc numirile arătate mersului justiției în Ardeal, toți acești noui judecători supleanți și ajutori având dreptul de-a judeca.

De astă dată voim să tragem câteva concluziuni de altă natură, sugerate de numirea notarilor judecătorești.

S'a spus în ultimul timp de atâtea ori că slușbașii statului fac un adevărat sacrificiu prin aceea că muncesc în schimbul unor salarii reduse. Deasemem s'a mai spus și se spune, că studenții, constrânși de nevoi materiale de-a-și lua slujbe la stat, nu-și pot face nici datoria de slujbași și nici pe acea de studenți. Numirile arătate ne dovedesc tocmai contrariul acestor două afirmațiuni.

Prin munca lor stăruitoare, foștii notari judecătorești au ajuns astăzi la o situație materială acceptabilă, având ca judecători salarii destul de mari. De altă parte, datorită aceleași munci stăruitoare acești notari au isbutit să-și termine studiile universitare și să-și facă și datoria de funcționari.

Iată prin urmare că statul nu este un ocrotitor atât de slab al slujbașilor săi și al studenților funcționari. Nouii judecători au în comparație cu colegii lor din alte domenii de activitate o situație mai bună. Li se plătesc salarii omenești. având siguranța zilei de mâine, și totodată ca judecători se bucură de un considerabil prestigiu moral.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Joi, 22 Ianuarie 1924

CINEMA SELECT

PREMIERA!

LAVINA

Formidabilă tragedie din viața reală în 6 acte. In rolurile principale: **Mihai Várkonyi** și soția sa **Mary Kid**

CINEMA URANIA

Premieră!

Aventurierii

Aventuri senzaționale criminale de detectivi în 5 acte. In rolul principal cunoscutul artist al rolurilor de detectivi: **PAUL HARTMAN**

CINEMA APOLLO

Premiera!

Temutul Jim

Dramă criminală senzațională din viața cow boylor americani in 5 acte. In rolul principal cunoscutul călăreț american: **WILIAM RUSSEL**

Intreprinderea de Instalatiuni
Electrice a Orasului Cluj
alasata Uzine or Electrice
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalațiuni electrice de înaltă și joasă tensiune pentru iluminat și forță motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare și aparate electrice, rebobinaj și reparațiuni în mod radical. Stațiune specială: de verificat contoare electrice cari se și repară și instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte,
devize efectuate de specialiști, la cerer

ORI ȘI UNDE SE GĂSEȘTE:

Rudolf Mosse

BERE ALBĂ URSUS-EXTRAS ȘI HERCULES BERE NEAGRĂ DIN MALAT DUBLU

SPECIALITĂȚI DIN CLUJ

FABRICA DE BERE URSUS-CZELL, CLUJ

Vânzare excepțională!

Paltoane model de dame

în urma sezonului înaintat pe orice prețuri acceptabile la magazinul de mode de dame

Diamanstein
și
Moskovitz
CLUJ,
Calea Regele Ferdinand 25,
vis-a-vis de posta principală

CACAO SUCHARD CIOCOLATA
MILKA
BITTRA
VELMA
SANTE
VANILLE

Noutățile speciale ale sezonului balurilor au sosit în mare asortiment la firma 476

!

VOITH & Co.

Magazin de mode speciale pentru doamne

Cluj, P. Unirii 14.

* Publicațiunea Cos cămeși cu 40 lei, îndispensabili cu 26 lei. Șolța lui SZEKELY, Piața Mihai Viteazul 39.

Înțelegerea partidului românesc din Torontal cu partidul radical sârb

Importanța politică a acestei înțelegeri — Urmările cari se așteaptă — Spre o îmbunătățire a soartei românilor din Iugoslovia

Am anunțat nu de mult că între partidul românesc din Torontal și partidul radiacal sârb a intervenit o înțelegere, care deschide multe posibilități de mai bine fraților noștri din Banatul sârbesc. Pentru lămurirea cititorilor noștri, reproducem în cele ce urmează un articol din ziarul „Graiul Românesc" din Pancevo, el oglindind perfect opinia românilor din Jugoslavia asupra acestui eveniment politic.

„Ne aducem aminte, că în Iunie anul trecut, Comitetul nostru Executiv a avut o consfătuire cu partidul radical în Belgrad și a ajuns la deplină înțelegere întru recunoașterea dorințelor noastre, ca îndreptățite și modeste.

„Că nu s'a împlinit nici decum aceste dorințe, trebuie și putem astăzi înscris să mărturisim, că sunt de vină conducătorii partidului radical din părțile noastre, ale Banatului de jos.

„Șeful lor în consfătuirile noastre a recunoscut, că a umblat cu dinadinsul să împiedece împlinarea cerințelor noastre, în scop de a ne nimici partidul, de a ne slăbi puterile ca popor și de a ne amărî viața aci. Ministrul de război ne-a dat înscris că nu-i va mai trimite prin Macedonia chiar numai pe feciorii noștri, dar rău voitorii noștri au cărtit și bârfit în contra noastră prin Belgrad, așa cum au purtat intrigi de șase ani încoace, dorind să ne vadă duși de aici.

„Partidul românesc prin lupta sa modestă și purtarea dârză a aderenților săi a dovedit, că nu se lasă desnaționalizați, nici înfrânți, cu atât mai puțin alungați de pe pământurile moși-strămoșilor lor. Ne-a servit spre bucurie și mângâere, că în acest partid puternic al țării, s'au găsit oameni tineri, cari înțelegând durerile noastre, au căutat o apropiere frățească către noi și în acest scop au trebuit să ieе lupta față de ce-i bătrâni, cari au fost conducătorii partidului și cari au căutat numai interesele lor personale și de ambiție, nici decum interesele partidului lor, sau ale țării.

„În numărul de Paști al foii noastre am arătat deja lupta internă din lăuntrul partidului radical, începută de ministrul de finanțe de prof. Suvakovic, adv. Dr. Jovanovic, maiorul Popov și alți prieteni de ai lor, cari având gând curat față de noi, doreau împăcarea poporului românesc și întărirea șirurilor lor.

„A trebuit să vină fierberea alegerilor noui, să dispară din conducerea partidului radical acei domni, cari nu-au fost dușmani nelmpăcați și a căror cuvânt a trebuit să afie ascultare în Belgrad, căci ei erau reprezentanții politici ai acestor ținuturi.

„Astăzi Președintele radicalilor din Banatul de jos, unde locuesc peste trei sute mii suflete, este profesorul Suvakovic, iar secretarul este Dr. V. Jovanovic, prieteni devotați de ai noștri și a cauzei noastre drepte.

„După multe pertractări avute cu conducerea radicalilor tineri, ne-am înțeles a eși la alegeri cu o listă comună, căci după legea electorală, voturile picând tot pe o listă, aduc mai multe mandate de deputați, decât când s'ar forma mai multe liste, astfel de exemplu s'a întâmplat, că într'un partid, intrând neînțelegerea, membrii lui au făcut trei liste separate, fiecare a primit peste trei mii voturi și n'au căpătat nici un deputat, pentrucă nu au ajuns separat cvoțientul prim, de vreo 4500 voturi, care îl îndreptăția să ia parte la împărțirea mandatelor.

Dacă ar fi ținut loialtă cu nouă mii de voturi ar fi ales 3 deputați. Așțiel și în cazul nostru. Noi cu radicalii în alegerile trecute am câștigat cinci deputați din opt, câți s'au ales, iar dacă ne duceam cu o lisiă, cu tot atâtea voturi, căpătam 7 deputați. Sperăm că și de data asta vor fi la locul lor și vom alege pe toți 7 deputați, căci după lege pe al 7-lea îl capătă altă listă care este mai tare între cele multe mici. Pe baza aceste învoeli făcute înscris se recunosc partidului românesc, drepturile de atâta timp cerute în chestia administrativă, culturală, reforma agrară și militară.

In chestiunea administrativă și până la aducerea legei autonomiei comunale, reprezentanțele și antistiile comunale' vor fi schimbate în conțelegere cu Comitetul local al partidului nostru și al partidului radical având ca bază rezultatul voturilor dela ultimele alegeri. Unde nu s'ar ajunge la înțelegere, acolo câte un delegat din o parte și din alta va aduce o hotărâre în acord, va urma o votare formală.

In privința funcționarilor administrativi s'a asigurat dreptul să câștigăm funcționari cu cvalificație, cari cunosc și limba românească, iar de cei vreo câțiva cari s'au distins cu prigonirea noastră. să i delăturăm.

In chestiunea culturală s'a primt principiul reciprocității, adică, să ni se creeze aceeaș situație aici, pe care o au Sârbii în Bănatul românesc, care situație am ilustrat-o în numărul trecut. Aici să nu uităm din vedere că la noi toate școalele sunt statificate, numai există școli comunale, sau confesionale, precum sunt încă în România. Aici s erem în primul rând aregula chestiunea arzetoare a studențimei. care își continuă studiile în România; să se dee oricând pașapoarte pentru străinătate.

Mai arzătoare este lipsa noastră ce o simțim în urma ordinațiunilor reformei agrare. Noi românii, nu numai că am fost eschiși din binefacerile acestei reforme, ci am trebuit să îndurăm lovitura, că ni s'au luat, expropriat, pământurile comunale și bisericești. Și pe acest teren s'a primit principiul de reciprocitate față de situația Sârbilor din România, despre care nu demult am publicat date oficioase. Legea reformei agrară încă nu este adusă. Ordinațiunile de până acuma dau dreptul numai slavilor de a se împărtăși de binefacerile reformei agrară, dar noi Românii provocându-ne la situația de care se bucură Sârbii din România și de care nu se bucură Sârbii din Ungaria, sau Slovenii din Austria, să fim preferiți celorlalte naționalități, chiar și până la aducerea legei. Dacă nu ni se pot da din acest motiv pământuri cel puțin să nu ni se ieе pământurile comunale și bisericești. Atârna dela energia și priceperea oamenilor noștri ca aceste dreptari să și-le elupte până la alegerile din 8. Februarie a. c. Să mai avem în vedere, că aceste două ministere de mare însemnătate ale ref. agr. și al școl. le conduc oameni de ai lui Pribicevic care poate vor încerca să ne facă ceva greutăți pentru grabnica înfăptuire a cerințelor noastre, pentrucă nu am făcut o înțelegere cu toate că rândul trecut le-am dat peste 3000 voturi, ca nici unui alt partid, nici unul din oamenii lor nici când nu a spus un cuvânt spre binele nostru, nici când nu a condus vreo deputație de alor noștri la miniștri.

„Să fim liniștiți că și în chestiunea militară va înceta nedreptatea de până acuma, că în Macedonia să-i trimită chiar numai pe ai noștri la miliție."

O constatare justa

Falimentul moral al presei ungurești din Ardeal — O recunoaștere a ziarului unguresc „Magyarság"

Am spus-o adeseori că o parte a prei maghiare din Ardeal — cea care în loc să facă educația minorității maghiare în sens patriotic înțelege să se transforme în agentă a iredentismului alimentat de Budapesta — nu servește interesele masselor ungurești din Ardeal.

In afară de presa iredentistă mai există o altă presă ce — deși nu face iredentism pe față și nu bruschează sentimentele firești de loialitate față de Statul ce ocrotește pe toți cetățenii țării de-opotrivă — nu are nici o influință asupra ungurilor din Ardeal.

Nu noi facem această afirmație, ci ziarul „Magyarság" din Cluj care — făcând constatarea că dl Bernády a fost silit să se retragă deși era sprijinit de aproape întreaga presă ungurească — afirmă că „această presă nu exprimă mentalitatea ungurilor din Ardeal, nu are influință asupra lor și nu-și îndeplinește menirea de presă minoritară."

Trebue să credem — continuă ziarul maghiar — o presă condusă de oameni pentru cari gazetăria nu este o întreprindere de afaceri și nu este servitoarea unor persoane interesate".

Grave cuvinte, compromițătoare din partea unui organ unguresc! Grave cuvinte, — dar adevărate.

Și ne gândim la ziarul domnilor Kahana și Grünfeld de origină atât de arpadiană cari, din motive pur comerciale au făcut din „Brassói Lapok" un organ de scandaluri politice și de ură înverșunată față de autorități și față de Statul român.

Opinia publică ungurească însă nu este atât de oarbă încât să nu vadă în mâna cui sunt gazetele ungurești de felul lui „Brassói Lapok" și cine vreau să albă roluri de conducători și îndrumători în viața politică a ungurilor din Ardeal.

Opinia publică ungurească îl vede și respinge.

Și n'am fi complecți dacă n'am adăuga că la fel face și cititorul conștient român cu „anumita" presă românească „independentă" dar . . . interesată.

Cetățenii creștini citesc CALENDARUL FAMILIAR Prețul numai 15 Lei

Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat

CONVOCARE

Domnii membri ai Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat sînt rugați să ia parte la

A V-a ADUNARE GENERALA

care va avea loc în ziua de Duminică 25 Ianuarie a. c. în localul Sindicatului din Cluj, Piața Unirei 29 (Palatul Banffy) cu următoarea:

Ordine de zi:

Ședința de dimineață (ora 10).

1. Deschiderea ședinței
2. Raportul secretarului despre activitatea Sindicatului în anul trecut (D. D. I. Cucu).
3. Raportul Cassierului despre gestiunea financiară a anului trecut (D. Al. Al. Hodoș).
4. Raportul Censorilor (Dnii: A. Vasilescu, Colban și A. Guciman).
5. Proectul de buget pe anul viitor (D. Al. Hodoș).
6. Organizarea Cassei de pensii și ajutor, și chestiunea vechiului fond de presă de la Sibiu (D. D. I. Cucu).

Ședința de după amează (ora 4)

1) Proectul pentru modificarea statutelor și a regulamentului (D. M. Em. Procopiu).

2) Alegerea a patru membri noui în Comitet, în locul dlor D. I. Cucu, Iustin Ilieșiu, St. Vlădescu, M. G. Samarineanu, ieșiți prin tragere la sorți, conf. Statutelor, precum și a unui membru nou în locul dlui I. Moța, demisionat.

3) Alegerea a trei membri supleanți.

4) Alegerea a trei censori.

Având în vedere importanța discuțiunilor din acest an, domnii membri ai Sindicatului sînt rugați cu stăruință să participe în cât mai mare număr la lucrările acestei Adunări Generale. Dnii membri din provincie să se anunțe din vreme Secretariatului pentru a li se reține camere la hotel, și vor găsi în gară, la sosire, pe culoarul pentru ieșire, tabloul cu indicația camerelor reținute.

Dacă în ziua de 25 Ianuarie, adunarea nu se va întruni în număr, ea se va ține, cu oricâți membri vor fi prezenti în ziua de Duminică 1 Februarie.

Conf. Statutelor, membrii cari nu și-au plătit cotizațiile restante până la finele anului 1924, pierd dreptul de vot în Ad. Generală.

Președinte D. Tomescu. Secretar general D. I. Cucu.

HUNWALD
CLUJ,
Str. Vlahuța 3.
Telefon interurban
147.

Fabrica de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim șlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile și după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte Mare depozit de gezmuri și întreprindere de pus geamuri.
Geamuri decorative. Mare depozit de geamuri pentru vitrine

ROYAL MAIL LINE

Pacific Linie Liverpool

Călătorie regulată cu vapoare rapide de primul rang:

Din Hamburg, Southhampton, Cherbourg, Liverpool, La Rochelle Palice în

America de Nord, Canada Brazilia, Argentinia, Cuba, Peru, Chile, Mexico

Caiute pentru 2, 4 și 6 persoane. Caiute cl. III. Caiute cl. III. cu instalație mai bună. Cost și serviciu de primul rang. Pentru cumpărarea biletelor a se adresa

„Compania Tranzit" Bucuresti, C. Grivitei 153.

Tranzit: Sucursala Timișoara, „Hotel Corona". Arad, Strada Colonel Paulian

Amplificarea uzinei electrice din Cluj

Rezultatele anchetei dlui Al. Ştefănescu, inspector general administrativ — Patru modalităţi — Ministerul urmează să se pronunţe asupra lor — Înlăturarea formalităţilor

Cetitorii noştri cunosc sforţările depuse la Cluj pentru aprovizionarea oraşului cu curent electric. Direcţiunea uzinei electrice şi primăria au căutat cu orice chip să facă faţă nevoilor curente. Dar toate aceste sforţări au rămas zadarnice. Astăzi nimic altceva nu mai poate scoate Clujul din această încurcătură decât o amplificare radicală a uzinei electrice.

In vederea acestui scop consfătuirile continuă de multă vreme. Consiliul orăşenesc împreună cu dl inginer Roată, directorul uzinei, au dezbătut chestiunea sub toate aspectele ei. Numeroase rapoarte au fost trimise ministerului, care sesizat în felul acesta a delegat să vină la Cluj pe dl Al. Ştefănescu, inspector general administrativ şi fost prefect de Cluj.

*

Dl Al. Ştefănescu a sosit în localitate Duminecă după masă. După o amănunţită cercetare o problemei uzinei electrice, domnia sa a ajuns, de acord cu conducătorii clujeni, la concluzia că în primul rând trebue să se vadă, care sunt modalităţile de înfăptuire a amplificării. Toate aceste într'un memoriu ce va fi înaintat ministerului, care se va pronunţa asupra lui luând avizul consiliului superior technic.

Lămuririle dlui Al. Ştefănescu, inspector general administrativ

Spre a putea informa cât mai precis publicul asupra acestei chestiuni, ne-am adresat însuşi dlui inspector general Al. Ştefănescu. D sa ne-a primit în cabinetul primarului, binevoind a ne da apoi următoarele lămuriri:

„Am venit la Cluj în primul rând pentru a face o anchetă, în chestiunea uzinei electrice. Am fost delagat de minister tocmai din motivul că eram mai indicat ca ori care alt coleg să anchetez această chestiune. Ca unul care am fost câteva luni prefect de Cluj cunosc destul de bine până în amănunte întreaga problemă a aprovizionării Clujului cu curent electric.

Astfel stând lucrurile, cred că soluţia, la care am ajuns deocamdată, este unica posibilă astăzi. Am fixat, împreună cu conducătorii localnici, cele patru modalităţi prin care s'ar putea înfăptui amplificarea uzinei electrice. Alegerea dintre aceste patru nu intră în atribuţiunea mea. Deciziunea îi revine ministerului, care, se înţelege, va lua avizul consiliului technic superior.

Dar iată însăşi modalităţile:

1. Licitaţie publică pentru amplificare.
2. Închirierea uzinei către o societate anonimă, formată în vederea acestui scop, asigurându-se comunei un venit oarecare.
3. Comercializarea ei.
4. Exploatare şi amplificare în regie proprie.

Fiecare din aceste modalităţi îşi are avantagiile şi desavantagiile sale. După o serioasă cumpănire a lor, ministerul va decide.

Chiar şi până atunci se fac lucrările pregătitoare, pentruce iarna viitoare să nu se mai îndure la Cluj mizeriile de până acuma, de pe urma cărora sulăr atât întreprinderile industriale şi comerciale, cât şi particularii.

Dacă rezolvirea acestei probleme a putut să întârzie atât de mult, aceasta se datoreşte numeroaselor formalităţi administrative. Avem cazul apaductului tot dela Cluj, care este cea mai bună dovadă a enormei pierderi ce-o constitue formalismul. Cu privire la uzina electrică se intenţionează din capul locului înlăturarea acestor formalităţi. De aceea am şi venit la Cluj, pentruca să îndrumăm mersul lucrurilor într'o direcţie pozitivă. Nădăjduesc că iarna ce vine nu va surprinde oraşul Cluj în halul de până acum.

Acestea sunt declaraţiile dlui Al. Ştefănescu în chestiunea uzinei electrice.

Chestia locuinţelor

Intrebat asupra problemei locuinţelor dl Ştefănescu ne-a răspuns că o cunoaşte bine cu toate complicaţiile i de neînlăturat. De ea se va ocupa mai de aproape când se va reîntoarce după două săptămâni iarăşi la Cluj.

Concluziuni favorabile pentru clujeni

Am văzut, care este stadiul pregătirilor în vederea lucrărilor de amplificare a uzinei electrice din Cluj. Faptul delegării lă Cluj a dlui inspector general Al. Ştefănescu pentru a face ancheta arătată este o dovadă a solicitudinei guvernului faţă de această problemă importantă a oraşului nostru. Din declaraţiile publicate de ziarul nostru reiese, că lucrările vor primi o îndrumare în direcţie pozitivă, trecându se peste dificultăţile formalismului administrativ. De altă parte se poate vedea că primăria este ferm hotărâtă să ducă la îndeplinire proiectul de amplificare.

Astfel stând lucrurile, n'avem nici un motiv să ne îndoim asupra succesului cu care se va lucra acum. Suntem convinşi că amplificarea va fi începută în primăvară.

Curierul spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Joi: Festival întru comamorarea lui Giaccomo Puccini. (i. „Dare de seama". II. „Boheme" actul I. III. „Mădame Butterfley" actul II. IV. „Tosca" actul III. Abonament de Premiera 35. Preţuri de Premiera. Seria 33).

Vineri: „Căpitanul cântăreţ" (a 13 ora. Ca oaspeţi: Leoara Barna Sári, primadona teatrului din Oradea-Mare şi a dlui Ladislau Grof, directorul teatrului din Oradea-Mare. Abonament de zi 60. B. Preţul de Premiera. Seria 34.

Sâmbătă matineu: „Obsitarul" (Reprezentaţie pentru tinerime cu preţuri reduse. Conferează prof. Iosif Rózsa. Seria 35.)

Sâmbătă seara: „Cele trei graţii" (Ca oaspe dşoara Barna Sári. Preţuri de Premiera. Abonament de zi 61. A. Seria 36.)

Duminecă matineu: „Bajadera" (Opereta a 44 ora. Preţuri reduse. Seria 37.

Duminecă seara: „Ioan viteazul" Opereta cu distribuţia nouă a rolurilor. Preţuri de Premiera. Abonament de zi 62. B. Seria 38.)

Luni: „Ioan Viteazul" 116. ora. Abonament de zi 63. A. Seria 39.)

De ce stagnează exportul de vite

Înlăturarea cauzelor care provoacă această stagnare — Vitele exportate în Cehoslovacia vor fi supuse la Satu-Mare vizitei veterinare — Transportul se face în condiţiuni acceptabile — Vina exportatorilor români

O ştie toată lumea dela noi, că exportul de vită constitue unul din principalele resurse de venit ale Ardealului. In timpul din urmă însă acest export n-a luat desvoltarea aşteptată. Cauza principală a acestei stări de lucruri este taxarea cam exagerată a vitelor destinate exportului. Alta de ordin secundar o formează numeroasele restricţiuni impuse de statele importatoare pentru a se apăra de epidemii epizotice.

Această din urmă piedecă va fi în bună parte înlăturată prin ratificarea convenţiunii încheiate cu Cehoslovacia, iar cu privire la taxele de export, se spune că vor fi reduse într'o măsură binesimţită în primăvara ce vine. Astfel apoi exportul va lua iarăşi proporţiile aşteptate şi cerute de interesele Ardealului.

O altă inovaţie introdusă spre a încuraja exportul este aceea că vitele, destinate exportului în Cehoslovacia, vor fi supuse vizitei veterinare la Satu-Mare localitate, mult mai potrivită pentru acest scop decât Halmeli.

Ca încheiere ţinem să arătăm că transportul nu se face în condiţiunile atât de rele dupăcum sunt înfăţişate în mod interesat de unii negustori de vite. Tocmai aceşti negustori exportatori au însă o vină însemnată pentru stagnarea exportului de până acum. Aceştia au căutat prin procedeuri abusive să eludeze dispoziţiunile Cehoslovaciei de restricţiune ale impositului de vite. Organele cehoslovace şi-au dat în scurtă vreme seama de abuzurile ce se fac şi în consecinţă au răspuns într'o intensificare a controlului, cae, firesţe, întârzie şi îngreuiază exportul.

Repertoriul „Teatrului National"

Joi 22 Ianuarie „Năzdrăvniile divorţului".

Sâmbătă 24 Ianuarie „Când vine viforul".

Duminică 25 Ianuarie matineu: „Avarul".

Marţi 27 Ianuarie Premieră „Patima Roşie" tragicomedie în 3 acte de Mihail Sorbu cu Dnele Stanca Alexandrescu şi Nelly Caracioni şi dnii Dem. Mihălescu Brăila, V. Vasilescu şi N. Dimitriu. Piesa este pusă în scenă de dl Sică Alexandrescu.

Joi 29 Ianuarie „Patima Roşie".

Sâmbătă 31 Ianuarie „Patima Roşie".

Luni 2 Februarie matineu: „Cinematograful".

Marţi 3 Februarie: Premieră „Mărgeluş" comedie în 3 acte de A. de Hertz cu dnii Al. Ghibericon, V. Vasilescu, N. Dimitriu, C. Potcoavă şi dnele Jeana Popovici Voina, Ath. Rally, N. Caracioni, V. Kronvald etc.

Joi 5 Februarie „Mărgeluş".

Sâmbătă 7 Februarie „Mărgeluş".

Citiţi şi răspândiţi:
›Infratirea Poporului‹
cea mai bună gazetă săptămânală.

Ultime informaţii

— „Societatea de Ştiinţe" din Cluj ţine şedinţă ordinară în Amfiteatrul Institutului de Botanică Generală (Palatul Universităţei) Joi 22 Ianuarie, ora 9 seară. La ordinea zilei următoarele comunicări:

1. Prof. Univ. Al. Borza: Presentarea fascicolelor IV—V din publicaţia Muzeului Botanic: „Flora Romaniae exsiccata".

2. Prof. Univ. G. Spacu şi L. Caton: Amine corespunzătoare clorurilor duble.

— Joi la 22 Ianuarie reîncep şedinţele săptămânale ale secţiei şcolare a Asociaţiunei. Dl preş. O. Ghibu va face o comunicare despre „Şcoala civilă în vechile Principate româneşti şi în vechiul Regat" şi va presinta o dare de seamă despre resultatul conferinţelor ţinute de domnia-sa despre Şcoala Civilă din Transilvania în Decembrie 1924 la Universitatea Populară din Galaţi, la Cercul profesorilor secundari din Brăila şi la cercul profesorilor secundari din Bucureşti. Şedinţa se va ţine la ora 6 în localul Seminarului pedagogic universitar. Sunt invitaţi a lua parte toţi membrii corpului didactic din Cluj.

— Societatea Asistenţilor şi Reparatorilor dela Facultatea de Medicină din Cluj a luat hotărîrea a serba în cursul anului şcolar 1925 pe cei mai mari savanţi ai Medicinei Române. Seria serbărilor începe cu serbătorirea marelui medic şi prof. dr. Gheorghe Marinescu. dela Universitatea din Bucureşti, în ziua de 25 Ianuarie a. c.

Cu această ocazie Primăria oraşului Cluj va da unei străzi numele ilustrului bărbat. Festivalul va avea loc în sala mare a Prefecturei judeţului Cojocna. Inceputul exact la orele 11 a. m. Dl prof. dr. Marinescu va ţine o conferinţă cu subiectul: „Înbătrânire şi Reîntinerire". Admiratorii distinsului Profesor sunt rugaţi a participa în număr cât de mare.

— Astăzi au continuat lucrările de inventariere a făinei şi control al morarilor şi comercianţilor de făină. Comisiunea este prezidată de domnul Aurel Moga consilier orăşenesc.

— Duminică la 1 Februarie orele 4 p. m. va avea loc în sala Conservatorului „Producţiunea a II-a" a elevilor Conservatorului.

— Astăzi a avut loc la prefectura judeţului şedinţa obicinuită a comisiunii administrative a judeţului Cojocna. S'au cetit rapoartele referenţilor şi s'au discutat noulle arondări ale plaselor şi schimbarea nomenclaturii comunelor. La propunerea dlui protopop de Cojocna Suciu, comisiunea administrativă a adus cele mai călduroase mulţumiri dlui Sept. B. Mureşanu, prefectul judeţului, pentru munca depusă pentru judeţ, desaprobând categoric atacurile calomnioase îndreptate contra domniei sale.

* **Expoziţia de antichităţi şi lucruri de artă.** „Arta", aranjază din nou în luna Ianuarie o expoziţie splendidă de obiecte de artă şi antichităţi provenite din posesiunea aristocraţimei şi a altor particulari. Expoziţia *se deschide la 18 Ianuarie 1925* în sala de expoztţii a întreprinderei „Arta", Cluj, Strada Avram Iancu No. 3. 1263

— Dl Octavian Ulalea primarul oraşului Cluj, a plecat ieri la Bucureşti pentru a refera în mai multe chestiuni locale ministerului de interne.

— Curtea de apel din Cluj a fixat pe sfârşitul lunii Martie desbaterile proceselor Condeescu şi Fenyvesi, falsificatorui de bancnote.

— Ni se anunţă din Menţinţi că autorităţile de acolo au introdus o severă anchetă pentru descoperirea autoriior placardelor ebraice, care au fost afişate fără nici o autorizaţie.

Ruptura din partidul ţărănist

Un important grup de membri din partidul ţărănist, în frunte cu d-nii Spânesteanu Stan Morărescu, Ionescu-Gott şi N Rioşiann, întruniţi în comitet de iniţiativă pentru clarificarea situaţiei intolerabile din partidul ţărănist, au redactat un memoriu în care acuză conducerea partidului ţărănist pentru abatere de la programul partidului, pentru greşeli de tactică, pentru politică ant-naţională şi subversivă. pentru venalitate etc.

Ruptura în partidut ţărănist este declarată. Elementele de dreapta ale acestui purtidul neputând tolera politica pe care şi-a însuşit-o actuala conducere, au pornit o vigoroasă acţiune peniru îndreptarea partidului ţărănist pe calea adevarului. Comunicat redactat de comitetul de iniţiativă mai sus amintii, face apel la toate organizaţiunile partidului ţărănist, îndrumându-le să excludă elemeutele rău intenţionate din partid şi să pună la conducerea centrală oameni cu dragoste de ţară şi cu sinceritate faţă de democraţie.

Mişcaraa aceasta a produs o puternică impresie în cercurile, ţărăniste şi se crede că în scurt timp trimitetea Stere-Lupu-Madgearu va fi înlăturată.

Repertoriu săptămânal al Operei Române din Cluj

Miercuri 21 Ian. „Faust"
Vineri 23 Ianuarie „Samson şi Dalila"
Duminică 25 Ian. „Carmen"
Luni 26 Ian. „Lohengrin"

Armin Dengelegi
meseriaş special de clădire de tinichigiu de lux şi de apaduct
Oradea-Mare
Calea Victoriei 44.
Telefon: 579.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

4256

Anul VI Nr. 1272 — 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI — Vineri 23 Ianuarie 925

Infrăți

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
Sibiu
R.

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 958.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 lei
PE 6 LUNI . . . . . 240 lei
PE 1 LUNĂ . . . . . 85 lei
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 lei
PE 1 AN pentru preoți și învățători 500 lei

Destrămarea partidelor din opoziție

Vacanța parlamentară se apropie de sfârșit cu un bogat material de surprize politice. Impotriva tuturor silințelor de a se crea o colaborare a partidelor de opoziție, un puternic suflu de discordie a pornit să vânture partidele. Toate încercările de apropiere au fost zădărnicite. Mai mult încă, unele partide din opoziție se vor întoarce în Parlament, șfârșite și dezorientate.

In partidul țărănist acțiunea elementelor de ordine s'a declarat pe față. Comunicatul pe care îl publicăm în altă parte a ziarului este edificator. Conducerea partidului țărănist este fățiș acusată că a denaturat programul partidului, că stă în serviciul unor cauze potrivnice intereselor țării și că este abuzivă și venală. Atitudinea de până acum a partidului țărănist justifică îndestul acuzațiunile ce i se aduc, iar desnodământul era fatal: ruptura.

Acțiunea pornită acum trebuia să se producă de mult. Inafară de țărănismul subversiv al dlor Lupu și Stere, exista în cadrele partidului țărănist un al doilea partid, care nu se putea lăsa târât de o politică păgubitoare țării și neamului. Mai curând sau mai târziu desprinderea acestui organism politic sănătos trebuia să se desprindă de sub tirania unor oameni rău intenționați, așa că ruptura de acum nu surprinde pe nimenia. Partidul țărănist se va întoarce în Parlament frânt în două, iar gruparea dlor Stere și Lupu va trebui să se dea înfrântă.

Al doilea fapt important, este situația din partidul național, după așa zisa acțiune a dlui Goldiș. Incercarea acestuia de a da un alt colorit partidului național a dat în întregime greș. Dl Goldiș totuși ține morțiș să rămână în partid, ceeace se pare că nu e tocmai pe placul conducerii partidului național. Chestiunea se complică și mai mult după semnarea moțiunei dlui Ciortea și ruptura produsă în partidul țărănist. Căci admițând că dl Goldiș urmează sensul moțiunei dela Cluj, întrebarea este cu cine se face partidul național țărănist, cu Stere sau cu Spănișteanu?

Situația politică a opoziției este destul de tristă. Imposibilitatea partidelor de opoziție de a se uni, dovedește pe deoparte lipsa de coeziune în tendințe și programe, deși toate se pretind democratice, iar pe deoparte confirmă tăria partidului liberal. In adevăr desele tratative dintre diversele partide ale opoziției n'au dus decât cel mult la acorduri șubrede, și aceasta pentrucă nici odată dorința de colaborare n'a venit din constatarea sinceră a unei trebuințe generale, căreia să i se conformeze, ci din lăcomia de a ajunge mai curând la guvern. Cum însă lăcomie era și deoparte și de alta, fatal era ca în convorbirile cari s'au urmat să se ciocnească mai întâi patimile.

Rezultatele încep să se arate. Partidele din opoziție în loc să se unească, se înduşmănesc între ele sau se desmembrează. Dintre toate partidele opoziției, numai partidul național al poporului a câștigat; celelalte sau sunt în descompunere ca partidul țărănist, sau se irosesc în lupte intestine, ca partidul național.

Acestea sunt cele dintâi semne de reîntoarcere la raporturi normale în viața noastră politică. Partidul țărănist născut dintr'o minciună și susținut cu mincluna democrației de clasă, va trebui să dispară cel puțin în formarea care l'am cunoscut. Aceeași este și soarta partidului național, care trebuia să înceteze odată cu proclamarea unirei. Și unul și celalalt nereprezentând o ideie și nu mai o tendință, trebuie să facă loc partidelor de idei pe cari varietatea sufletului nostru național le va creia, cu siguranță.

Deraierea expresului de Cluj

Astăzi dimineață a deraiat în gara Feldioara din apropierea Brașovul expresul de București—Oradea Mare.

După informațiunile primite până acum nu s'a răsturnat nici un vagon. Totuși sunt numeroși răniți în urma puternicei zguduiri provocate de deraiere. Printre răniți nu este nici un clujan. Circulația a fost restabilită expresul plecând cu o întârziere de câteva ore.

Un interview ciudat

Confratele „Ellenzék de eri publică un pretins interview cu d. deputat dr. Teotil Dragoș din Baia Mare, pe care ziarul maghiar ține să-l prezinte drept *„șef al blocului deputaților ardeleni din partidul național-liberal."*

Murturisim noi nu știm nimic de acest bloc, cu atât mai puțin de șeful lui.

Iată însă scrie ziarul „Ellenzék".

„Blocul liberalilor ardeleni"(?!) sau, cum îl numește presa română: „grupul nemulțumiților(?:) există și astăzi.

Nu de mult, în preajma Crăciunului noi am redactat un lung memoriu pe care l'am înaintat d lui primministru, șeful partidului.

Acest memoriu a fost iscălit de 37 deputați și senatori ardeleni. Departe de orice regionalism, noi susținem că numai oamenii cari cunosc chestiunile locale pot unifica și guverna cu succes.

In ceiace privește învinuirile la adresa partidului maghiar și declarațiile d-lui ministru Tătărescu, eu nu mă ocup cu ele.

Cu atât mai hotărât îl desaprob însă pe d. Tătărescu. D-sa s'a amestecat în chestiunile interne ale maghiarimei în favorul unui curent. După legea administrativă — a formulat atât de luminos și minunat atitudinea noastră în chestiunea minoritară, procedeul d lui ministru Tătărescu nu e este decât o dovadă a necunoașterii chestiunei ungurești.

Conducerea de azi a partidului maghiar oricâte greșeli ar avea — se bucură de atâta greutate(?!) în fața ungurimei din Ardeal, încât prin manevre de acest fel ea în loc să lese slăbită, se va întări.(?!)

Cuprinsul interviewului de mai sus ne face să credem că sau ziarul „Ellenzék" nu a înțeles sensul cuvintelor d-lui deputat Dragoș sau întregul interview nu este decât o intrigă pusă la cale de conducerea partidului maguiar.

D. deputat Dragoș — în inteviewul lui „Ellenzék" — ar fi pus față'n față principiile d-lui primministru în chestiunea minoritara cu procedeul d-lui ministru Tătărescu.

Ori, este știut de toată lumea, că la ultimul consiliu de miniștri raportul d-lui ministru Tătărescu a fost aprobat de toți miniștrii de față în frunte cu d. primministru.

Interviewul lui „Ellenzék" cu d. Dragoș este atât de nevevosimi încât suntem siliți să cerem confratelui „Ellenzék" o reconfirmare a lui.

Uneltirile monarhiștilor unguri și austriaci

Intrunirile legitimiștilor — Cardinalul Piffl și contele Sigray — „Majestatea sa" Otto — Două scrisori. Zita se mărită? Datoria statelor succesoare

De vre-o câteva zile ziarele vieneze se ocupă tot mai des de ultimele încercări desperate ale monarhiștilor unguri și austriaci pentru reîntronarea casei habsburgice.

Uitând antipatia definitivă ce aceasta casă domnitoare a sădito în inima popoarelor timp ce a stat în fruntea fostului Stat austro-ungar, întârziații dinasticismului habsburgic mai speră în reîntoarcerea unui trecut pe veci îngropat.

La Viena — conform relatărilor ziarului „Prager Presse" — legitimiștii aparținând aristocrației austriace și maghiare se întrunesc de-o vreme încoace tot mai des. In fruntea lor se află contele Antoniu Sigray, un nume celebru în istoria Ungariei.

La aceste ședințe ale monarhiștilor austriaci și unguri iau parte însă nu numai membrii aristocrației ci și cei ai casei habsburgice. Arhiducesa Maria Anunziata și Ștefania — de pildă — asistă la toate întrunirile. Tot ele informează zilnic pe ex împărăteasa Zita despre tot ce se petrece în politica țării.

Șeful monarhiștilor austriaci este cardinalul Piffl un om fanatic, activ și însuflețit.

După cum se spune, el lucrează conform instrucțiilor Papei dela Roma.

Planul

După părerea legitimiștilor tronul Ungariei se cuvine tânărului arhiduce Otto, care, instalat odată la Budapesta, va porni cu armată ungurească contra Vienei pentru a impune și acolo regimul monarhist.

La Lequito exîmpărăteasa Zita și arhiducele Otto își dau aere ca și cum ar fi deja de fapt stăpânii situației.

Două scrisori

Ziarul „Keleti Ujság" reproduce câteva scrisori foarte elocvente pentru mentalitatea ce domnește la Lequito.

Iată una:

Impăratul
către Partidul Poporului, Viena
Președintelui.

Din încredințarea Majestății Sale vă rog să tălmăciți partidului poporului mulțumitele și urările Majestății Sale, tânărului Impărat.

Majestatea Sa a binevoit să'mi ordone să exprim partidului poporului cele mai înalte mulțumiri pentru alipirea lui față de casa domnitoare și pentru străduințele neobosite în scopul restabilirei formei de stat monarhice și al reîntoarcerei Majestății Sale.

Din prea înaltă încredințare:

Erwein Gudenus.

Iată cealaltă scrisoare:

Dragă conte Apponyi!

Din toate părțile țării, dela săraci și bogați, dela toți ce își iubesc țara ne sosesc nenumărate scrisori adresate Regelui

(*Urmare pe pag. II.*)

:-: FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" :-:

„SCRIERILE POLITICE" ale dlui Aurel Ciato

— Cu prilejul celui de al doilea volum —

Infruntând cu bărbăție vitregia împrejurărilor, dl Aurel Ciato ne oferă al doilea volum din scrierile sale politice. Volumul acesta, ca și cel dintâi, desvăluie un mare suflet de idealist. Dl Aurel Ciato a rămas veșnic același entuziast îndrăgostit de însușirile noastre de rassă, același patriot, îndurerat și prevenitor față de suferințele din trecut, fericit cu discreție după împlinirea visului de întregire. Rămas în lumea ideilor și a viselor, dl Ciato a avut poate și decepții. O lume nouă, o lume necunoscută și lacomă se ridică în jurul său, îmbulzindu-se la praznicul unirei. Era lumea profitorilor tuturor prefacerilor sociale, în fața cărei sufletul său a trebuit fatal să se închidă în sine. Dl Ciato nu era omul îndrăznelilor și din opera sa trecută, atât de bine oglindită în „scrierile" volumului întâi, d-sa n'a rămas decât cu satisfacția triumfului moral.

Unii vor zice că e puțin; puțini vor fi însă aceia cari să înțeleagă măreția acestui triumf!

Cele două volume ale dlui Aurel Ciato închid în ele două etape distincte din bogata activitate de publicist a d-sale. Volumul întâi e consacrat trecutului. Articole scrise zi de zi cu o rară putere de intuiție asupra izbânzei cauzei noastre, cu un curaj pe care mulți din eroii de astăzi îl ocoliau atunci prudenți, și cu multă risipă de talent și cultură. Dl Aurel Ciato ocupă în galeria ziariștilor noștri din epoca de idealism și sacrificii un loc de frunte bine meritat.

Volumul pe care ni-l oferă astăzi dl Ciato este o minunată manifestare a unui caracter integru. El cuprinde articolele publicate după unire în mai multe ziare din Ardeal, majoritatea în „Infrățirea", unde dl Ciato a fost un prețios colaborator.

Nedreptățile vremilor nu l'au clintit din credințele sale. Dl Ciato se descopere același spirit îngăduitor față de păcatele omenești, aceeași minte ageră în cercetarea problemelor sociale și naționale, același suflet capabil să uite că alăturea de dsa se benchetuiește. In epoca celor doi ani imediați de după unire dl Ciato a fost, cu scrisul și cultura sa, unul dintre puținii fii ai acestei părți de țară care a rămas strajă intereselor publice generale românești, cu un eroism rar. In jurul său colcăiau patimile și poftele. Eroi postumi ai trecutului se îmbulziau, sberau, pretindeau în preajma căldării cu distincții și măriri. Fiecare căuta să apuce. Dl Ciato a stat măreț și sobru deoparte, a privit cu milă la lăcomia din jurul său și a continuat să scrie tăcut și cuminte. Dl Ciato a înțeles că dacă atâția sunt cei ce consumă, trebue să fie cineva care să clădiască.

Și a clădit, căci nu cu puțin a contribuit scrisul său la călăuzirea spiritelor încălzite de patimi și pofte, pe calea cea bună, a clădit în sufletele rătăcite conștiința muncei, singura care ne putea duce la conștiința puterii noastre.

Dacă numai cu atâta ar fi contribuit dl Ciato, prin scrisul său, la cimentarea unirei, încă ar fi deajuns. Dar opera sa, deprinsă din scrisul dinainte și de după unire, este ceva mai mult, ea îmbrățișă în construcție tare de mozaic, întreaga lume de probleme sociale și naționale, discernată cu pricepere și talent. In cele două volume, nu s numai ceeace se înțelege prin articole de gazetă; în cele două volume ale dlui Ciato se închide o cugetare, care trebue înțeleasă și un suflet, care trebue apreciat.

C.

(Continuare de pe Pag. 1.)

nostru şi orfanilor regali. Aici, în streinătate eu simt şi mai mult căldura inimei lor de supuşi. Această căldură şi dragoste este adresată nu numai mamei şi orfanului, ci şi credinţei lor în viitorul maghiar.

In această credinţă nestrămutată creşte Regele lor şi această credinţă îl va uni pe el cu iubita lui naţiune maghiară în patria-i credincioasă

Zita.

Amintim aici, că nu toţi monarhiştii vor pe Otto ca Rege, ci pretind o alegere liberă. Aceştia deşi sunt în minoritate, fac destule neplăceri partizanilor lui Otto.

O nouă încercare a Zitei

Conştientă de primejdia ce o ameninţă, eximpărăteasa Zita face totul pentru ca legăturile ei cu cercurile ungureşti să fie tot mai strânse. In acest scop — şi în urma sfatului cardinalului Piffl — ea ar admite să ia de soţ pe un membru al aristocraţimei maghiare.

Se vorbeşte de prinţul Eszterházy, contele Csekonics, contele Hunyady János, ba chiar şi de moşneagul contele Andrássy Gyula.

*

Ca încheiere mai amintim că monarhiştii se află în strânse legături de prietenie cu organizaţiile iredentiste în Budapesta. Aceiaşi monarhişti — pentru a se face mai simpatici înaintea opiniei publice ungureşti — promit că revenirea habsburgilor va coincide cu reocuparea graniţelor vechi ale Ungariei.

Aşa fiind situaţia, statele succesoare ale monarhiei, fiind direct interesate, vor scruta cu luare aminte uneltirile celor ce nu vreau să se împace cu rolul pasiv la care i-a condamnat dreptatea istoriei.

Controlul locuinţelor din Cluj

Ziarul nostru a fost primul care a relevat necesitatea modificării actualului regim al locuinţelor la Cluj, pentru a se putea veni într'un mod mai efectiv în sprijinul funcţionarilor publici.

In acest sens s'a şi întocmit un nou regulament al locuinţelor, care însă până astăzi n'a fost pus în aplicare, probabil pentru a fi temeinic studiat.

Dar problema este de o actualitate şi gravitate mult mai mare, încât să se poată aştepta rezolvirea ei prin amintita schimbare de regulament. Autorităţile locale au hotărât deci să facă un nou control al tuturor locuinţelor. El cade în sarcina circumscripţiunilor poliţieneşti, care exercită controlul la faţa locului.

Atragem atenţiunea publicului să ţină la îndemână toate documentele pentruca cei ce fac controlul să poată proceda cu o cât mai mare iuţeală.

Repertoriu săptămânal al Operei Române din Cluj

Vineri 23 Ianuarie „Samson şi Dalila"
Duminică 25 Ian. „Carmen"
Luni 26 Ian. „Lohengrin"

Inamovibilitatea magistraţilor

Precizările făcute de d. G. G. Mârzescu, ministrul de justiţie cu privire la pretinsa intenţiune ce i se atribue de a modifica noua lege de organizare judecătorească

Citim în „Viitorul":

Ziarul „Universul" a publicat sub semnătura d-lui Stelian Popescu, un articol în care se atribue dlui G. G. Mârzescu, ministrul justiţiei intenţiunea de a ştirbi inamovibilitatea magistraturii, prin modificarea nouei legi de organizare judecătorească.

Intru cât chestiunea se pune cu totul altfel de cât o înfăţişează fostul ministru de justiţie, d. G. G. Mârzescu, ministrul justiţiei, a făcut unui grup de ziarişti următoarele precizări:

Este absolut neexact că în intenţiunea mea care am întins inamovibilitatea la magistraţii de toate gradele, de pe întreg teritoriul ţării şi care am asigurat stabilitatea nu numai membrilor parchetelor, dar şi magistraţilor provizorii, supleanţilor, substituţilor şi ajutorilor de judecători ar fi să aduc vre-o atingere acestei inamovibilităţi.

Nu este vorba de aceasta. Nu ştiu despre ce informaţiune se vorbeşte şi nu ştiu cine a putut să informeze în mod atât de eronat opinia publică.

Bănuesc că trebue să fi venit la urechea informatorilor o opiniune ce am exprimat în consiliul superior al magistraturii, opiniune care este împărtăşită de cea mai mare parte a magistraţilor.

Faţă de hotărârea perzistentă a unora dintre magistraţi inamovibili, de a nu primi înaintările în aceeiaşi localitate împotriva propunerilor din listele de magistraţi şi a recomandărilor repetate ale Consiliului superior ai magistraturii, se pune, în mod serios chestiunea de a se examina dacă nu este locul ca înaintările în aceiaşi localitate să fie obligatorii.

Inamovibilitatea ecte un privilegiu dat magistraţilor în interesul superior al justiţiei.

Nimeni nu a înţeles să transforme inamovibilitatea într'un mijloc anti-colegial de a paraliza pentru interese sau capricii personale drepturile de înaintare pe care în mod egal, legea înţelege să le garanteze tuturor magistraţilor.

Numai despre aceasta a fost vorba în consiliul superior al magistraturii şi sunt convins că fostul ministru de justiţie va fi în această chestiune, astfel explicată, alături de masa „mare a a magistraţilor şi alături de mine."

Un boicot al comercianţilor minoritari

Ziarele maghiare din Cluj anunţă că printre comercianţii clujeni, în majoritate absolută minoritari, s'a pornit o mişcare pentru zădărnicirea licitaţiei publice publicată de primărie în vederea închirierii localurilor de prăvălii din edificiile comunale.

Din capul locului ne dăm seama, care este rostul acestei mişcări. Ea este o nouă manifestare de solidaritate minoritară faţă de noi, căci firește primăria va căuta să închirieze la negustori români toate localurile amintite. Dar aceasta nu convine nici de cum comercianţilor minoritari şi în consecinţă au hotărât să boicoteze solidar licitaţia publică a primăriei.

Nădăjduim că primăria nu se va lăsa terorizată, ci îşi va duce la îndeplinire opera de romanizare ce şi-a propus.

Repertoriul „Teatrului National"

Joi 22 Ianuarie „Năzdrăvniile divorţului".
Sâmbătă 24 Ianuarie „Când vine viforul".
Duminică 25 Ianuarie matineu: „Avarul".
Marţi 27 Ianuarie Premieră „Patima Roşie" tragicomedie în 3 acte de Mihail Sorbu cu Dnele Stanca Alexandrescu şi Nelly Caracioni şi dnii Dem. Mihălescu Brăila, V. Vasilescu şi N. Dimitriu. Piesa este pusă în scenă de dl Sică Alexandrescu.
Joi 29 Ianuarie „Patima Roşie".
Sâmbătă 31 Ianuarie „Patima Roşie".
Luni 2 Februarie matineu: „Cinematograful".
Marţi 3 Februarie: Premieră „Mărgeluş" comedie în 3 acte de A. de Hertz cu dnii Al. Ghibericon, V. Vasilescu, N. Dimitriu, C. Potcoavă şi dnele Jeana Popovici Voina, Ath. Rally, N. Caracioni, V. Kronvald etc.
Joi 5 Februarie „Mărgeluş".
Sâmbătă 7 Februarie „Mărgeluş".

Lysoform

De prima calitate plăcuta si răcoritoare este

Bere din Turda

Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

19

Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat

CONVOCARE

Domnii membri ai Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat sînt rugaţi să ia parte la

A V-a ADUNARE GENERALA

care va avea loc în ziua de Duminică 25 Ianuarie a. c. în localul Sindicatului din Cluj, Piaţa Unirei 29 (Palatul Banffy) cu următoarea:

Ordine de zi:

Şedinţa de dimineaţă (ora 10).

1. Deschiderea şedinţei
2. Raportul secretarului despre activitatea Sindicatului în anul trecut (D. D. I. Cucu).
3. Raportul Cassierului despre gestiunea financiară a anului trecut (D. Al. Al. Hodoş).
4. Raportul Censorilor (Dnii: A. Vasilescu, Colbani şi A. Gociman).
5. Proectul de buget pe anul viitor (D. Al. Hodoş).
6. Organizarea Cassei de pensii şi ajutor, şi chestiunea vechiului fond de presă de la Sibiu (D. D. I. Cucu).

Şedinţa de după amează (ora 4)

1) Proectul pentru modificarea statutelor şi a regulamentului (D. M. Em. Procopiu).

2) Alegerea a patru membri noui în Comitet, în locul dlor D. I. Cucu, Iustin Ilieşiu, St. Vlădescu, M. G. Samarineanu, ieşiţi prin tragere la sorţi, conf. Statutelor, precum şi a unui membru nou în locul dlui I. Moţa, demisionat.

3) Alegerea a trei membri supleanţi.

4) Alegerea a trei censori.

Având în vedere importanţa discuţiunilor din acest an, domnii membri ai Sindicatului sînt rugaţi cu stăruinţă să participe în cât mai mare număr la lucrările acestei Adunări Generale. Dnii membri din provincie să se anunţe din vreme Secretariatului pentru a li se reţine camere la hotel, şi vor găsi în gară, la sosire, pe culoarul pentru ieşire, tabloul cu indicaţia camerelor reţinute.

Dacă în ziua de 25 Ianuarie, adunarea nu se va întruni în număr, ea se va ţine, cu oricâţi membri vor fi prezenti în ziua de Duminică 1 Februarie.

Conf. Statutelor, membrii cari nu şi-au plătit cotizaţiile restante până la finele anului 1924, pierd dreptul de vot în Ad. Generală.

Preşedinte D. Tomescu. Secretar general D. I. Cucu.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Vineri, 23 Ianuarie 1925

CINEMA SELECT
PREMIERA!
Invăţătoarea
Dramă socială în 6 acte.
In rolul principal: **Hanni Reinvald**

CINEMA URANIA
Premieră!
Aventurierii
Aventuri senzaţionale criminale de detectivi în 5 acte. In rolul principal cunoscutul artist al rolurilor de detectivi: PAUL HARTMAN

CINEMA APOLLO
Premieră!
Temutul Jim
Dramă criminală senzaţională din viaţa cow boylor americani în 5 acte. In rolul principal cunoscutul călăreţ american: WILIAM RUSSEL

MICA PUBLICITATE
3 LEI CUVÂNTUL

Cameră mobilată în centru se caută de un funcţionar superior de bancă. Rugăm adresaţi Administraţia ziarului sub A. G.

DE INCHIRIAT imediat cameră mobilată. Adresa la Administraţie.

Se caută spre cumpărare o cassă de fier Arnheim. Oferta către Banca Voluntarilor, Regina Maria 6. 486

Atentiune!

S'a rezolvat problema mizeriei de lumină electrică!

Lampa de petrol
alui
Somlyai,
care arde necontenit se găseşte pe un preţ bagatelîn prăvălia de sticlă

SOMLYAI
Cluj, Calea Victoriei 4.

ATENŢIUNE — ENORMĂ REDUCERE DE PREŢ —

Maşina cu adevărat universală, folosibilă la arat, treerat, sămânat, pentru mânarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de poveri până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Str. Regina Maria No. 2.

TELEFON 999. (43-1)

ŞI SE VINDE — PENTRU SCURT TIMP — CU PREŢ EXCEPŢIONAL DE *117.000* LEI

Şedinţa comisiuni ad-tive a judeţului Cojocna

Cetirea diferitelor rapoarte — Noua arendare a plăşilor — Judeţul Cojocna sau judeţul Cluj? Nomenclatura comunelor — Spulberarea unor atacuri

Ieri înainte de amiazi şi-a ţinut obişnuita şedinţă lunară comisiunea administrativă a judeţului Cojocna, fiind dezbătute toate chestiunile de actualitate ale judeţului.

A prezidat dl Septimiu B. Mureşanu, prefectul judeţului. Primul raport citit a fost cel administrativ propriu zis, întocmit de dl subprefect Octavian Simu. Acest raport cuprinde o serie întreagă de acte administrative, printre care numeroase cercetări disciplinare făcute slujbaşilor cari şi-au încălcat îndatoririle.

Noua arendare a plaselor

Acelaş raport se extinde asupra nouei arondări a plăşilor din judeţul nostru. Dl prefect Mureşanu a arătat că se caută a se ajunge la o arondare a plăşilor şi conformitate cu normele nouei legi administrative, care va fi votată în sesiunea aceasta.

Plasa Huedin va trebui să fie împărţită în două, având ca reşedinţă Huedinul şi Calata-Mare. Plasa Teaca va fi alipită judeţului Mureş-Turda şi aceasta pentrucă este prea departe de Cluj. In schimb, după toate probabilităţile judeţul Cojocna va primi o compensaţiune din judeţul Solnoc-Dobâca. Plăşile Mociu şi Cojocna sunt prea mici, aşa că va trebui să se afle o modalitate de satisfacere a cerinţelor legii. O altă schimbare care se va face este mutarea dela Cluj a reşedinţelor plasei centrale şi plasei Borşa.

In jurul acestor chestiuni s'au desfăşurat oarecari discuţiuni din care s'a văzut că problema arondării plăşilor este destul de bine studiată de factorii hotărîtori ai judeţului nostru.

Numirea judeţului şi nomenclatura comunelor

Am anunţat încă de mult, că s'a ivit ideia schimbării numirii judeţului Cojocna în judeţul Cluj. Dl prefect a spus motivele ce pledează pentru această schimbare, relevând totodată şi necesitatea de-a se ţine seamă de numirile tradiţionale.

Majoritatea vorbitorilor sunt pentru schimbarea arătată. O combate însă părintele protopop Suciu din Cojocna, care spune că nu este bine să se facă această nedreptate celei mai vechi localităţi de origine română din întreg judeţul. De altfel însăşi numirea de Cojocna este de origine românească, derivând dela Coşul-Ocnei.

Se citeşte apoi lista vechilor şi noilor numiri ale comunelor, aşa după cum au fost propuse de reprezentanţele comunale. Aceeaş tendinţă de îmbinare a românizării cu respectul tradiţiei a călăuzit la întocmirea acestei liste. După câteva observaţiuni, făcute de cei prezenţi, comisiunea administrativă a aprobat noile numiri, care acum urmează să fie înaintate ministerului.

Armează cetirea celorlalte rapoarte, care nu cuprind însă nimica deosebit, ce-ar interesa într'o mai mare măsură publicul.

Comisiunea administrativă mulţumeşte dlui prefect Sept. B. Mureşanu pentru munca depusă în interesul judeţului

A cerut apoi cuvântul părintele protopop Suciu. Amintind de atacurile îndreptate contra dlui prefect Mureşanu şi apărute în ziarul „Patria", dl Suciu le califică de pure calomnii. Dl Septimiu Mureşanu, a spus părintele Suciu, a făcut mult de tot pentru judeţ, introducând ordine în administraţie şi realizând o impunătoare operă naţional culturală prin ridicarea atâtor noui edificii şcolare. Cuvintele acestea au fost acoperite de aplauzele unanime ale celor de faţă.

Răspunzând părintelui Suciu, dl prefect arată că tot ce s'a putut face pentru judeţ se datoreşte vrednicilor săi colaboratori şi adică preoţilor învăţătorilor şi funcţionarilor administrativi.

La şedinţă a luat parte şi dl Andrei, deputat de Huedin şi dl Cl. I. Iuga, avocat în Cluj.

Reducerea taxelor de export la unele articole

Hotărârile comisiei superioare vamale

Comisiunea superioară vamală s'a întrunit aseară la ministerul de finanţe sub preşedenţia d-lui Dem. I. Gheorghiu secretar general, lucrând la revizuirea actualelor taxe vamale de export pentru unele articole, cum şi la fixarea de taxe pentru noui articole admise la export.

In primul rând comisiunea a căutat să pue în concordanţă taxele pe fabricatele şi semifabricatele din cărnuri cu taxele prevăzute pentru vite vii.

Taxele pe cărnuri au fost reduse

1) Pentru carnea proaspătă, conservată sau preparată — de vacă — s'a redus taxa de export la 10 lei kgr. de la 25 fixându se proporţia după taxă de 8000 lei prevăzută pe cap de vită mare la export;

2) La cărnurile proaspete de porc — fie chiar preparată sau conservată — s'a redus taxa de export la 10 lei kgr. de la 35.

3) La salamuri, şuncă, ghiudem — tot 10 lei de kgr.

4) La aceleaşi preparate exportate în cutii comisiunea a avizat o reducere între 4—8 lei de kgr.

5) La carnea de pasări tăiate, proaspete, preparate sau conservate, taxe de oxport s'a redus la 15 lei de kgr.

Taxe noui

6) Pentru praful de rocă denumit „tras" (ciment natural) s'a fixat taxa de export 160 lei de vagon.

7) Pentru vatelină (vată pentru confecţiuni): 1000 lei de vagon.

8) Pentru explosivi comisiunea a avizat să se fixeze o taxă de export între 500—1000 lei de vagon.

*

Comisiunea superioară vamală s'a împărţit apoi într'o serie de mai multe subcomisiuni, spre a studia şi pregăti lucrările necesare în vederea modificărilor ce urmează să se aducă actualei nomenclaturi a tarifului vamal.

Cetăţenii creştini citesc CALENDARUL FAMILIAR
Preţul numai 15 Lei

Ruptura din partidul ţărănist

Textul comunicatului prin care se dezavuează actuala conducere a partidului ţărănist

Am anunţat în numărul nostru de eri ruptura produsă de elementele de ordine din partidul ţărănist. Pentru lămurirea cititorilor noştri publicăm în întregime comunicatul grupului de iniţiativă din care reese adevărata stare de spirit din partidul ţărănist.

COMUNICAT

Intruniţi în comitet de iniţiativă pentru examinarea şi clarificarea situaţiunei interne intolerabile a partidului nostru, reprezentanţii şi membrii a 7 organizaţiuni judeţene din vechiul regat, în şedinţa de la 18 Ianuarie 1925, în unanimitate, am constatat că:

1. Conducerea centrală a partidului ţărănesc a abătut, în mod conştient, partidul de la calea impusă de programul şi menirea sa:

2. A comis greşeli de tactică de aşa natură în cât a zdruncinat şi încrederea maselor şi şi-a înstrăinat şi concursul efectiv al elementelor celor mai devotate şi utile.

3. A imprimat partidului o notă anti-naţională şi antidinastică, lăsând să se strecoare în partid elemente cari şi prin interesele şi prin origina lor justificau suspiciunea că partidul ţărănesc nu este de cât pretextul în numele căruia se oficiază o altă credinţă şi se servesc alte interese decât cele curat ţărăneşti.

4. A făcut să apese asupra partidului învinuirea de venalitate şi înstrăinare înfeudându-l unei politici capitalisto-bancare.

„In consecinţă, adunarea astfel constituită se desolidarisează de acele elemente din conducerea partidului ţărănesc care înţeleg să perziste în vinovata lor acţiune şi le consideră virtualmente demise dela conducerea partidului, ca pe unele care nu mai au, nici prestigiul, nici autoritatea morală necesară.

Consideră că partidul ţărănesc este şi rămâne constituit numai din acele organizaţiuni cari se desolidarizează de elementele ce poartă răspunderea grelei situaţiuni în care se găseşte partidul şi cari implicit vor recunoaşte partidului ţărănesc caracterul său de partid naţional şi monarhic.

In numele comitetului de iniţiativă:

Delegaţia permanentă:

C. Şpăneşteanu, deputat de Vlaşca.
Şt. Morărescu, deputat de Prahova.
C. Ionescu-Olt, avocat.
N. Rioşianu, deputat de Dolj.

:: Reclama e sufletul comerţului ::

Armin Dengelegi
meseriaş special de clădire de tinichigiu de lux şi de apaduct
Oradea-Mare
Calea Victoriei 44.
Telefon: 579.

Publicaţiune

Consiliul de Administraţie al Insoţirei „Consumul Funcţionarilor publici din Cluj", înfiinţată cu scopul de a procura alimente, îmbrăcăminte, încălţăminte şi alte articole pentru uzul personal al membrilor şi familiilor funcţionarilor publici, membrii ai însoţirei

E gata să predeie în folosinţa unui comerciant sau unei Asocieri, capabili şi cu garanţă localurile şi aparţinătoarele, ce deţine în Cluj, în casa proprie din Str. Matei No. 1, precum şi întreg mobilierul, iar mărfurile pe credit de replătit în termin de un an dacă acest comerciant se va angaja se aprovizioneze pe funcţionarii publici, membrii ai insoţirei, cu preţuri de favor.

Caetul de sarcini şi formularul de ofertă obligătoare se poate vedea şi se vor preda amatorilor la biroul Insoţirei în fiecare zi de lucru între orele 5—7 ore p. m.

Ofertele vor fi a se înainta în plic închis şi sigilat în Biroul Insoţirei până la 15 Februarie, până la ora 10 a. m., când se vor deschide ofertele.

487 **Consiliul de Administraţie.**

Consiliul Oraşului Cluj. No. 0713—920 cons.

Aviz

Oraşul Cluj, cumpără pe cale de licitaţie publică materialul diferit necesar pentru serv. curăţăniei publice.

Tabloul materialului şi condiţiile de licitaţie se pot vedea la serviciul Curăţăniei Publice între orele de birou Calea Traian 19.

Licitaţia se va ţinea la 24 Martie 1925 a. m. orele 10 în sala de şedinţă a consiliului şi înaintea Consiliului orăşenesc în conformitate cu art. 72-84 din leg. asupra Contabilităţii publice.

Cluj, din şedinţa cons. oräş. ţinută la 20 Ian. 1925.

485 Primar: **Dr. Utalea**

Consiliul Oraşului Cluj. No. 0710-1925 cons.

Aviz

Oraşul Cluj, cumpără pe cale de licitaţie publică materialul de fier necesar pentru atelierul de faur.

Tabloul materialului şi condiţiile de licitaţie se pot vedea zilnic între oarele de birou la serviciul Curăţănia publică Calea Traian No. 19.

Licitaţia se va ţinea la 24 Martie 1925 a. m. orele 10 în sala de şedinţă a Consiliului orăşenesc şi înaintea consiliului în conformitate cu Art. 72483 din Leg. asupra Contabilităţii publice.

Cluj, din şedinţa cons. oräş. ţinută la 20 Ian. 1925.

490 Primar: **Dr. Utalea.**

Intreprinderea de Instalatiuni Electrice a Orasului Cluj atasata Uzine or Electrice
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalaţiuni electrice de înaltă şi joasă tensiune, pentru iluminat şi forţă motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi reparaţiuni în mod radical. Staţiune specială: de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte, devize efectuate de specialişti, la cerer

Ultime informaţii

— *Demascarea acţiunii comuniste din Ardeal a avut drept consecinţă o intensificare a controlului exercitat de autorităţi. Datorită acestuia au fost descoperite la Arad în localul căminului lucrătorilor noui manifeste comuniste cu inscripţia „Jos cu teroarea albă" o listă a tuturnr acelora cari au contribuit prin ceva la demascarea acţiunii comuniste urmând ca împotriva lor să fie începută o acţiune de răzbunare. In baza acestor dovezi palpabile căminul lucrătorilor a fost evacuat şi pus sub sechestru. In legătură cu aceste descoperiri de noui fapte compromiţătoare au fost arestaţi la Timişoara Iosif Nagy, Simeon Salamon şi Ion Fonagy. Acesta din urmă a venit dela Praga pentru a înrduma mişcarea comunista.*

— Moara Salamon, transformată n societate pe acţiuni şi numindu-se acum Moara Românească a făcut primăriei oraşului Cluj ofertă de aprovizionare cu făină a oraşului. Condiţiunile acestei întreprinderi echivalează cu un adevărat monopol, aşa încât primăria îi va respinge oferta.

— Ieri tribunalul din Cluj a dezbătut procesul săteanului Martin Kun din Georgeşti, judeţul Cojocna, acuzat că şi-a omorât soţia prin străpungere cu cuţitul. Acuzatul şi-a recunoscut fapta dar o spus că a comis-o într'o stare de surescitare extremă, având dovezi palpabile că soţica sa îl înşela şi că încercase să-i otrăvească. După opiniunea medicilor experţi acuzatul a comis fapta într'o stare lipsită de orice imputabilitate. Pronunţarea sentinţei a fost amânată pe ziua de 28 Ianuarie.

— „Societatea de Ştiinţe" din Cluj ţine şedinţă ordinară în Amfiteatrul Institutului de Botanică Generală (Palatul Universităţei) Joi 22 Ianuarie, ora 9 seară. La ordinea zilei următoarele comunicări:

1. Prof. Univ. Al. Borza: Presentarea fasciculelor IV—V din publicaţia Muzeului Botanic: „Flora Romaniae exsiccata".

2. Prof. Univ. G. Spacu şi L. Catona: Amine corespunzătoare clorurilor duble.

— Ministerul finanţelor a trimis azi o circulară tutulor punctelor vamale din ţară prin care le pune în vedere să ia măsuri ca pe viitor cererile adresate ministerului pentru scutiri, reduceri sau restituiri de taxe, să fie făcute de importatorii, cari se bucură, de asemenea scutiri în baza legei. Această măsură a fost luată întru cât s'a constatat că, diferitele birouri de expediţiuni făceau ele intervenţiuni la minister pretinzând apoi importatorilor comisioane oneroase. Asemenea cereri pe viitor nu vor mai fi luate în considerare.

— Atragem încă odată atenţiunea tuturor contribuabililor din Cluj să şi facă declaraţiile de impunere. Termenul expiră la 31 Ianuarie şi sunt obligaţi a face declaraţii chiar şi salariaţii, cari plătesc impositе prin reţineri din salar, reţineri făcute de întreprinderi.

— Ziarele ungureşti scriu iarăşi despre o criză a baroului avocaţial din Cluj, criză provocată de conflictul dintre dl decan Ioan Suciu decanul şi comitetul baroului. Din sursă autorizată ni se desmint aceste svonuri tendenţioase, spunându-ni-se că sunt născociri ale unor interesaţi. Există, ca în orice corporaţie şi la baroul clujan mici neînţelegeri. Dar de aici până la criza atât de asteptată de avocaţii minoritari, mai este mult.

— Direcţiunea regională Cfr. din Cluj a fost anunţată că ministerul comunicaţiilor a aprobat pentru funcţionarii ceferişti o urcare de 30 la sută a salariilor. Bugetul acestei direcţiuni a fost aprobat. El prevede 340 milioane pentru plata personalului, iar pentru procurarea de materiale 56,301.000, care sumă nu cuprinde însă conbustibilul şi materialul de iluminat, acestea fiind făcute prin direcţiunea generală. Pentru cheltueli generale bugetul prevede suma de 16,188.838.

*** Expoziţia de antichităţi şi lucruri de ată.** „Arta", aranjază din nou în luna Ianuarie o expoziţie splendidă de obiecte de artă şi antichităţi provenite din posesiunea aristocraţimei şi a altor particulari. Expoziţia ***se deschide la 18 Ianuarie 1925*** în sala de expoztţii a întreprinderei „Arta", Cluj, Strada Avram Iancu No. 3. 1263

— Astăzi după amiazi la ora 5 se întruneşte comitetul fondului pentru ridicarea statuii lui Avram Iancu la Cluj.

— Mâine la ora 5 va avea loc la primărie o şedinţă a comisiunii pentru reglementarea circulaţiei autobuselor la Cluj. Şedinţa se va ţinea la secţia industrială şi comercială.

— Morile Molnár şi Pintér şi Vécsei din Cluj au fost date în judecată pentrucă au contravenit noului regim al făinei şi grăului.

— Astăzi a avut loc la prefectura judeţului o consfătuire în vederea aprovizionării cu făină şi pâine a oraşului. D. prefect. Sept. B. Mureşanu a cerut morarilor să respecte noul regim şi să macină numai făină integrală, pentruca să fie pe piaţă pâine integrală pentru cei ce o cer. Morarii şi comercianţii de făină au răspuns că nu pot măcina făină integrală căci nu mai au grâu.

Alegerea protopopului ortodox al Clujului

Astăzi s'a făcut în biserica ortodoxă din localitate alegerea noului protopop al Clujului.

Comisar consistorial şi preşedinte al sinodului protopresbiterial a fost părintele protopop dela Turda Iovian Mureşanu. Votarea s'a făcut după celebrarea unui serviciu divin.

Dintre cei şase candidaţi s'au retras doi şi anume dnii dr. Petru Roşca, subprefect de Mureş-Turda şi Moldovanu, protopop de Ilia. Au rămas deci următorii candidaţi: Laurenţiu Curea, secretar consistorial Cluj; Suciu, protopop de Cojocna; Vasiu, profesor la Timişoara şi Romul Albu, profesor în Ibaşfalău.

In total s'au prezentat la alegere 53 votanţi, numărul membrilor sinodului electoral protopresbiteral fiind 72. Mai multe voturi au întrunit dnii Suciu 27 şi Vasiu 20.

Părintele protopop Suciu a primit îndeosebi voturile sătenilor şi preoţilor dela sate, iar dl Vasiu voturile din oraşul Cluj.

Urmează acum ca Ven. Consistor diecezan să întărească pe unul dintre cei doi aleşi cu mai multe voturi.

Deschiderea căminului de ucenici

Camera de Comerţ şi Industrie deschide căminul său de ucenici comerciali şi industriali cu 60 preţuri din Strada Tunărilor No. 50 în ziua de 2 Februarie 1925. In acest cămin se vor primi băieţi angajaţi sau cari se vor angaja în vre un magazin comercial sau atelier industrial.

Condiţiunile se primire sunt:

1. Absolvirea cu succes a cel puţin unei şcoale primare.
2. Etate dela 13—17 ani.
3. Să fie deplin sănătoşi.
4. Să posedă foată rufăria de pat şi de îmbrăcat şi anume:
   1 saltea 90 x 18 X 180,
   2 cearceafuri albe mari,
   1 perină cu două feţe,
   1 ţol sau plapomă,
   2 ştergare,
   4 cămeşi,
   4 ismene,
   1 costium de haine de lucru,
   1 „ „ „ de sărbătoare,
   2 perechi ghete,
   1 pieptene,
   1 farfurie cu lingură, furcuţă şi cuţit.

Petiţionarii se vor prezenta personal în diminiaţa zilei de 2 Februarie 1925. orele 10 în birou dlui administrator al Căminului (Str. Tunarilor Nr. 50) însoţiţi de patroni, părinţi sau tutori când vor fi mai întâi examinaţi de un medic. Cu această ocazie îşi vor aduce cererile de primire în cămin, la care se va anexa atestatul dela şcoala absolvită cum şi cartea de botez.

Suma cu care patronii vor participa la suportarea speselor, pentru alimentarea ucenicilor în cămin, se fixează cu 300 lei (trei sute) lunar, care sumă se va plăti lunar şi anticipativ la mâna d-lui Administrator al căminului.

RESTAURANT
CENTRAL
IOSIF PFERSCHI

Anunţăm
Onor. Clientelă
că am deschis restaurantul renovat şi că servim
la ori ce oră.

fleici, mititei, grătar special, ciorbe, peşte etc.

Cu preţurile cele mai moderate!

Curăţenie exemplară, serviciul prompt. Vinuri alese.

Moartea Episcopului ION PAP al Aradului

Ieri a încetat din viaţă la reşedinţa episcopală din Arad, P. S. S. Episcopul Ion Pap al Aradului. Ştirea a produs la Cluj o profundă impresie, ilustrul decedat fiind cel mai vechiu episcop ortodox din Ardeal, iubit şi respectat în cele mai largi cercuri.

P. S. Episcopul Nicolae al Clujului a luat cunoştinţă de această tristă veste printr'o telegramă cu următorul conţinut:

„Cu adâncă durere vă facem cunoscut că P. S. S Episcopul Ion Pap al Aradului a încetat din viaţă, Miercuri 21 Ianuarie".

La care P. S. S. Episcopul Nicolae a răspuns:

„Cu multă durere aflu despre trecerea la cele eterne a bunului vostru păstor sufletesc, nestorul episcopilor din metropolia noastră. Arătaţi-mi ziua înmormântărei ca să trimit doi delegaţi, cari să i dea onoarea din urmă".

Nicolae.

Publicaţiune

Toate obiectele preţioase şi efecte, depuse ca amanet cu scadenţă până la 12 Ianuarie 1925 inclusiv, şi nerescumpărate în termenul legal se vor vinde prin licitaţie publică forţată în ziua de 13 Februarie 1925, orele 8½, dimineaţa în localul propriu din Calea Victoriei Nr. 25.

Cluj, la 20 Ian. 1925.

Banca Victor Iliescu,
Casă de împrumut pe amanet
488 şi schimb. Cluj

Curierul spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Joi: Festival întru comamorarea lui Giaccomo Puccini. (i. „Dare de seama". II. „Boheme" actul I. III. „Mădame Butterfley" actul II. IV. „Tosca" actul III. Abonament de Premiera 35. Preţuri de Premiera. Seria 33).

Vineri: „Căpitanul cântăreţ" (a 13 ora. Ca oaspeţi: Leoara Barna Sári, primadona teatrului din Oradea-Mare şi a dlui Ladislau Gróf, directorul teatrului din Oradea-Mare. Abonament de zi 60. B. Preţul de Premiera. Seria 34.

Sâmbătă matineu: „Obsitarul" (Reprezentaţie pentru tinerime cu preţuri reduse. Conferează prof. Iosif Rózsa. Seria 35.)

Sâmbătă seara: „Cele trei graţii" (Ca oaspe dşoara Barna Sári. Preţuri de Premiera. Abonament de zi 61. A. Seria 36.)

Duminecă matineu: „Bajadera" (Opereta a 44 ora. Preţuri reduse. Seria 37.

Duminecă seara: „Ioan viteazul" Opereta cu distribuţia nouă a rolurilor. Preţuri de Premiera. Abonament de zi 62. B. Seria 38.)

Luni: „Ioan Viteazul" 116. ora. Abonament de zi 63. A. Seria 39.)

Publicaţiune

Toate obiectele preţioase şi efecte, depuse ca amanet cu scadenţă până la 19 Ianuarie 1925 inclusiv, şi nerescumpărate în termenul legal, se vor vinde prin licitrţie publică forţată ce se va ţinea în ziua de 20 Februarie 1925 orele 8½ dimineaţa, în localul propriu din Calea Victoriei Nr. 35.

Cluj, la 20 Ianuarie 1925.

Prima Casă de Impramut pe Ament, Soc. An. Cluj
Direcţiunea.

Sosirea dlui Sokolow la Cluj

Cine este dl Nachum Sokolow?

Mâine la ora 10 a. m. soseşte la Cluj dl Nachum Sokolow preşedintele executivei sioniste mondiale. D-sa vine din Bucureşti unde a fost primit de M. S. Regele şi de dl primministru Brătianu.

Dl Sokolow s'a născut în Rusia în anul 1859 dintr'o familie vestită de rabini. La vârsta de 12 ani Sokolow trecea drept copil genial deoarece vorbea mai multe limbi şi se pricepea la toate. S'a însurat la 18 ani, apoi s'a stabilit în Varşovia. Aici redactează ziarul „Hazafera", iar la 1907 se mută la Berlin unde conduce ziarul evreiesc „Hoolom".

Se ataşează la acţiunea de regenerare o evreimei condusă de Herzl şi devine un fanatic propagandist pentru emigrarea în Palestina.

Dl Sokolow a obţinut dela Papa dela Roma tot concursul şi toată aprobarea pentru această acţiune pentru refacerea Palestinei.

Dl Sokolow este celebrul autor al „Istoriei sionismului" tipărită în anul 1918. Astăzi d-sa locueşte în Anglia. Cunoaşte — se spune — aproape toate limbile europene şi multe din cele orientale.

Pentru ce vine dl Sokolow la Cluj? — Pentru a populariza între evreii de aici ideia Palestinei.

Căci, după cum se stie, propaganda pentru Palestina a prins mai puţin ca oriunde tocmai în România „ţara antisemitismului", unde însă evreimea se bucură de o situaţie materială privilegiată.

*

Dl Sokolow va fi primit pretutindenea sărbătoreşte de sioniştii din Ardeal. La gara Cluj d-sa va fi aşteptat de o delegaţie de vre o 600 sionişti.

O parte a evreilor din Ardeal este pornită contra lui Sokolow care — spun ei — vrea caiace pretind şi antisemiţii: plecarea evreilor în Palestina.

*

Conform programului, dl Sokolow va primi pe reprezentanţii presei Vineri p. m.

Vânzare excepţională!

Paltoane model de dame

în urma sezonului înaintat pe orice preţuri acceptabile la magazinul de mode de dame

Diamanstein
şi
Moskovitz
CLUJ,
Calea Regele Ferdinand 25,
vis-a-vis de posta principală

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

Biblioteca Centrală „Asociaţiunii" Sibiu

417

Anul VI Nr. 1273 • 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI • Duminecă 25 Ianuarie 925

Înfrăţiţi

On. Asociaţiunea pentru Cultura şi lit. poporului Român Sibiu

R.

ANUNŢURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI ŞI A GENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952. Telefon: REDACŢIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . [illegible]
PE 6 LUNI . . . . [illegible]
PE 1 LUNĂ . . . . [illegible]
PE 1 AN pentru autorităţi . . [illegible]
PE 1 AN pentru preoţi şi învăţători [illegible]

Ce este „ardelenismul"?

In nrul de ieri, „Patria" încearcă să răspundă articolului nostru prin care lămuriam psihologia regionalismului cu ajutorul scrisorii dlui Valeriu Branisce. Organul partidului naţional îşi întinde încă odată, pe aproape trei coloane, cunoscutele argumente cu care de cinci ani de zile pledează pentru necesitatea regionalismului ca atitudine politică, dar nu izbuteşte să răstoarne nimic din ceea ce am spus noi despre regionalism *ca stare de spirit specifică unei anumite generaţii de ardeleni.* Căci cine s'ar gândi să i facă o vină partidului naţional din faptul că el doreşte „constituţionalism real, legalitate, democraţie naţională, cinste şi răspundere"? Acestea sunt aspiraţii politice pe care trebue să le aibe orice partid şi orice om politic, şi nu ele au provocat acuzaţia de regionalism care i-se aduce partidului naţional. Crede oare cineva că pentru a dori „un sistem de guvernare mai bun", „un stat întemeiat pe legalitate" şi „întronarea cinstei şi a răspunderei" în viaţa publică trebuie neapărat să fii ardelean?

Acusaţia de regionalism a fost determinată de faptul că, în întreaga lui acţiune politică, partidul naţional s'a răzimat nu pe valoarea principiilor lui politice, ci pe calitatea de *ardeleni* a membrilor lui, încercând astfel să transforme Ardealul într'un organism politic aparte în corpul României-Mari. *Ardelenismul,* prin urmare, manifestat în toate împrejurările şi cu un vădit caracter de ostilitate faţă de vechiul Regat, — iată ce îndreptăţeşte acuzaţia de regionalism adusă partidului naţional. Şi ce este ardelenismul, ca stare de spirit, aceasta ni-o explică îndeajuns scrisoarea dlui Branisce. El este, cu toate protestările „Patriei", nostalgia după lucrurile care s'au dus şi nu se mai pot întoarce. Oricine nu are plămânii destul de puternici pentru a sorbi în ei aerul României-Mari începe să se gândească cu regret la Ardealul de ieri, — ceia ce nu înseamnă, fireşte, că ar dori şi întoarcerea vechei robii. Dar ar dori, de sigur, un Ardeal *isolat* de restul ţărei, un Ardeal în care cineva să se poată afirma cu mai puţine mijloace de cultură şi inteligenţă de cât i s'ar cere dacă ar primi să lupte pe câmpul larg al României-Mari.

Ca atitudine politică, prin urmare, ardelenismul este cârja la care a trebuit să recurgă o întreagă generaţie de intelectuali ardeleni speriată de greutăţile unei lupte în care i se cereau alte însuşiri de cât acelea cu care se deprinsese să ducă lupta împotriva stăpânirii maghiare. Neputând adică să primească o luptă în care i-se cerea un plus de însuşiri, această generaţie, representată prin partidul naţional, a recurs la ardelenism ca la cel mai comod mijloc prin care se putea afirma în viaţa noastră politică.

Dar nu trebuie să se piardă din vedere că dacă ardelenismul poate fi de folos pentru neputincioşii cari râvnesc situaţii numai pe temeiul calităţii lor de ardelean, el este însă cu desăvârşire nefast pentru provincia aceasta ale cărei energii sunt împiedecate să se mişte şi să se afirme pe câmpul larg al României Mari.

Căci doar Ardealul a fost desrobit nu pentru a fi transformat în cârjă pentru slăbănogii partidului naţional, ci pentru a-i înlesni desfăşurarea tutulor energiilor pe care robia de ieri le-a împiedecat să se manifeste în toată întinderea lor.

Căsătorie între gazetari

Astăzi a avut loc ceremonia căsătoriei domnişoarei Somlyoi Eller Gizella, scriitoare şi a dlui Győri Ernő, scriitor, ambii redactori la ziarul „Keleti Ujság" şi talentaţi gazetari minoritari din Ardeal.

Le transmitem sincere felicitări şi urări de bine.

O întâmpinare

Din partea dlui V. Osvadă primim următoarele:

Domnule Director,

Cu onoare Vă rog să binevoiţi a publica cele ce urmează:

Acum zece zile am trimis comitetului de direcţie al revistei „Societatea de mâine" următoarea declaraţie:

„Felul cum a fost executată hotărîrea de-a iniţia consfătuiri prieteneşti a intelectualilor ardeleni, ca să aibă prilej să discute asupra situaţiei: „ca la un fel de cină de taină, la care să se vorbiască fără făţărie şi fără reticenţe, ca oameni, ca cetăţeni, ca fraţi, iar nu ca politiciani" — m'a adus în situaţia de-a nu mai putea rămâne în comitetul de direcţie al revistei noastre „Societatea de mâine".

„Când mă despart de d-voastră, vă asigur că vă păstrez cele mai bune sentimente."

Cum această declaraţie, deşi trimisă la timp, acum zece zile, când mai era loc rezervat [illegible]nicei mele economice, după cum mi-a spus redactorul-şef — n'a fost publicată în revista pe care o privea. Vă rog să-i acordaţi d-voastră ospitalitatea publicării, pentru-ca să am îndeplinită o îndatorire morală faţă de cetitorii cărora le sunt recunoscător că se obosesc cu scrisul meu, în materie economică, de peste un sfert de veac.

Vasile C. Osvadă.

Teatrul maghiar din Cluj la Bucureşti

Colonia ungurească din Bucureşti pregăteşte o primire triumfală — Se vor juca piese moderne de dd. Iorga, Moricz, Lengyel, precum şi piese clasice de Moliére, Caragiale, etc.

Teatrul maghiar clujan al dlui dr. Eugen Ianovics pleacă mâne, Sâmbătă dimineaţa în turneu. Pleacă nu la Miercurea Ciucului, Târgu-Mureş, Odorhei sau alte oraşe cu populaţie maghiară, ci în vechiul Regat, unde nu există masse etnice maghiare. Pe scena Teatrului Popular va răsuna vorbă ungurească. Piesele lui Móricz Zsigmod şi Lengyel Menyhért vor fi jucate în capitala României Mari nu în traducere românească, ci în ungureşte, ca la Budapesta sau Kecskemét.

Budapestanul cu daraveri în capitala de pe malul Dâmboviţei asistând la reprezentaţiile curente dela Teatrul Popular va avea ilusia că se află la el acasă.

Reprezentaţiile încep la 25 Ianuarie cu „Domnul învăţător" de Móricz Zsgmond, unul din cei mai robuşti scriitori ai Ungariei moderne. Intre piesele ce se vor mai juca amintim „Fatalitatea învinsă", de dl N. Iorga, în traducerea dlui prof. Bitay Arpád; „Năpasta" de Caragiale; „Tartuffe" de Moliére; „Antonia" de Lengyel Menyhért — o comedie foarte reuşită care ar merita să fie tradusă şi în româneşte — „Moara roşie", cel mai proaspăt bluff teatral al îndrăsneţului autor dramatic budapestan Molnár Ferenc, etc.

Bineînţeles, turneul dlui Ianovics este o mare bucurie pentru mica colonie ungurească ce se află la Bucureşti. Ziarele ungureşti publică o scrisoare deschisă a dlui Tőkés Ernő protopopul reformat al ungurilor bucureşteni în care acesta se arată foarte emoţionant în faţa „ştirei de necrezut" a turneului teatrului unguresc din Cluj şi promite să mobilizeze — în scopul unei primiri triumfale — pe toţi ungurii aflători la Bucureşti.

*

Artiştii unguri vor fi sărbătoriţi la Bucureşti, li se vor face călduroase manifestaţii de simpatie şi cuvântul unguresc va fi [illegible]mentul naţional maghiar. Este firesc.

Aplausele ce vor răsuna la Teatrul Popular nu se vor adresa însă numai limbei maghiare şi jocul artiştilor dela Cluj. Căci ungurii din sală vor sărbători prin însăşi aplausele lor la adresa actorilor de pe scenă, totodată şi sentimentele tolerante şi inima poporului român.

A acelui popor român care în trecut a fost ţinut în întuneric pentru ca să'şi uite limba şi origina sa, care „ţine minte" pentru a'şi răsbuna în felul nobil înţeles dat de dl prof. N. Iorga.

Am întrebuinţat intenţionat cuvântul de răsbunare. Pentrucă, ne aducem bine aminte de un caz de acum 12—13 ani când românii clujeni au cerut pentru o singură seară sala teatrului din localitate în scopul unei reprezentaţii româneşti. Dar cu toată calitatea Clujului de capitală a Ardealului populat de aproape patru milioane de români, a fost cineva — pe atunci mare şi puternic — care a răspuns astfel românilor:

„Câtă vreme eu voi trăi, pe scena Teatrului Maghiar din Cluj nu va răsuna vorbă valahă!"

*

Reprezentaţia nu s'a dat, artiştii români au plecat, dar în curând a dispărut şi înfumurarea îngâmfaţilor dela Cluj cari nu voiau să tolereze limba şi arta majorităţii populaţiei din Ardealul românesc.

Astăzi, poporul român şi cel maghiar este despărţit printr'o graniţă dreaptă nu pentrucă limba şi arta minorităţii maghiare de un milion şi ceva să fie exclusă şi sugrumată, ci pentru ca să se bucure de loc de cinste nu numai în „Kolozsvár"-ul devenit Cluj, ci chiar şi în însăşi capitala ţării româneşti.

Cic.

Ce mai înseamnă partidul naţional?

Rezultatele alegerii de la Reşiţa — Un formidabil insucces al partidului naţional. Succesul dela Galaţi şi insuccesul dela Reşiţa

Zilele trecute s'a petrecut un fapt politic, trecut aproape neobservat pe lângă atâtea evenimente politice întâmplate în ultimul timp. E vorba despre alegerea parţială de la Reşiţa, unde partidul naţional a avut să sufere o sdrobitoare înfrângere, ceea ce este un semn caracteristic pentru situaţia acestui partid în Ardeal.

In alegerea de la Reşiţa s'au prezentat trei partide: partidul liberal având candidat pe d. N. Porumb; partidul naţional, având pe d. N. Optea; şi partidul socialist, susţinând candidatura d lui Prohaska.

Judecând după mentalitatea ziarelor partidului naţional în alte cazuri asemănătoare — căci în cazul de faţă au avut prudenţa să tacă şi vom avea pentru ce — în alegerea dela Reşiţa lupta n'ar fi trebuit să conteze decât între purtidul naţional, fiindcă e vorba de o circumscripţie ardelenească şi între partidul socialist, fiindcă această circumscripţie este un puternic centru muncitoresc.

Iată însă că rezultatele oficiale definitive ale alegerei vorbesc astfel. D. dr. N. Porumb, candidatul partidului liberal

a întrunit 4942 voturi

faţă de 295 voturi ale candidatului socialist, d. Prohască, şi de

199 voturi ale d-lui Oprea

candidatul partidului naţional.

Rezultatele sunt zdrobitoare. Partidul naţional, care se pretinde singurul depozitar al sufragiilor ardeleneşti, n'a putut întruni nici atâtea voturi câte s'au dat partidului socialist, pentru a nu mai vorbi despre o consperaţie cu strălucita isbândă a candidatului liberal.

Importanţa cifrelor rezultate din alegerea de la Reşiţa nu poate scăpa nimărui. Formidabila majoritate de voturi acordate candidatului liberal spulberă legenda popularităţei partidului naţional în Ardeal şi dovedeşte marea încredere la care se bucură aici partidul liberal.

Atât de profund a fost lovit partidul naţional în această alegere, încât ziarele acestuia n'au mai avut curajul să scuze înfrângerea cu neroada poveste a furtului de urne. Tăcerea care s'a făcut în jurul alegerei de la Reşiţa astfel se explică. Oricâtă lipsă de pudoare s'ar fi pus în afirmaţia unui nou furt de urne imaginar, cifrele sunt aşa de distanţate încât toată lumea şi-ar fi dat seama că se află în faţa unei ridicole minciuni. Partidul naţional şi-a schimbat deci tactica şi tace, caşicând nimic nu s'ar fi întâmplat la Reşiţa.

Alegerea aceasta mai are încă o semnificaţie. După alegerea de la Galaţi. partidul naţional, deşi înfrânt, îşi putea permite mângâierea unui succes. Şi era în adevăr un succes, faptul că partidul naţional a întrunit abia cu câteva sute de voturi mai puţin decât candidatul partidului liberal; un succes relativ, care îl indica superior partidului ţărănist şi partidului naţionalist al poporului.

După alegerea de la Reşiţa, partidul naţional nu mai are nici această mângâiere. Mai mult încă, socotind că partidul naţional la Galaţi nu este în realitate partidul democrat al lui Take Ionescu, succesul de la Galaţi al partidului naţional este în realitate al takiştilor; pe când formidabilul insucces al partidului naţional de la Reşiţa, este al partidului naţional, ceea ce dovedeşte că dacă partidul naţional nu contează nimic în vechiul regat decât cu ceea ce-i poate oferi ca popularitate fostul partid democrat, în Ardeal partidul naţional înseamnă şi mai puţin politiceşte. Alegerile parţiale au dovedit aceasta cu prisosinţă.

A. R. Gus

Presa maghiară

Dl dr Lupu şi idealurile

Ziarul sionist „Uj Kelet“ publică o amănunţită dare de seamă asupra primirii la Chişinău a d-lui Nachum Sokolow, primire la care au luat parte circa 40—50 mii evrei din toată Basarabia.

La primire — scrie „Uj Kelet“ — a asistat şi dl dr N. Lupu. D sa, la întrebarea unui gazetar evreu a declarat următoarele:

„Se vede aici că evreimea are de fapt un ideal viu. Un popor care'şi iubeşte atât de mult trecutul, un popor atât de entusiast, merită să aibă viitor şi pământul Palestinei.“

Dl dr N. Lupu o fi având dreptate. Ar fi interesant însă să ştim care este „idealul viu“ al demagogului împrietenit când cu Moscova când cu Sofia, când cu Zagreb şi cu toate ideile ce ar putea deveni daunătoare pentru interesele de ordine internă.

Cineva ne şopteşte: idealul de a trăi împărăteşte din doi poli, o vieaţă întreagă!

Ungurii şi democraţia

Intr'o scrisoare deschisă adresată dlui Bernády şi apărută în ziarul „Ellenzék“, dl Sz. Szakács Péter preşed ntele partidului maghiar secţia Odorhei, declară că democraţia este un simptom „bolnăvicios“ al vremurilor noastre.

Hazlia afirmaţie are importanţa ei. Partidul maghiar care cere statului român şi astăzi privilegii pe seama ungurilor din Ardeal, se teme ca de foc de ideile de democraţie şi libertate.

Nu ştim dacă a mai existat vre-odată în Europa un partid minoritar potrivnic democraţiei. Şi totuşi cel care este mai supărat când spunem că partidul maghiar nu reprezintă sufletul de mii de ţărani şi muncitori unguri este tot dl Ugron!...

In faţa svârcolirii neputincioase şi complectei desorientări politice a ungurilor din Ardeal ne părăseşte toată dârzenia de adversar şi ne cuprinde o sinceră milă.

Şi tot noi suntem cei cari, binevoitori şi cu blândeţe, le dăm următorul sfat:

Deschideţi ferestrele partidului vostru, căci atmosfera înbâcsită, otrăvitoare de plămâni, vă poate deveni fatală!

Ziaristul dr Szeghő la M. Sa Regina

Aflăm din „Ujság“ că colegul nostru ungur dl dr Szegő Imre traducătorul mai multor nuvele ale Suveranei noastre a fost primit în audienţă de M. Sa Regina la Palatul Cotroceni.

Audienţa a durat o oră întreagă. S'au discutat chestiuni literare şi artistice, precum şi situaţia ungurilor ardeleni.

„Cel dintâi Mecenate“

Sub acest titlu „Ellenzék“ publică un primarticol plin de laude la adresa baronului Bánffy Ferenc care a fixat un premiu de 25.000 lei pentru cea mai bună istorie a ungurilor din Ardeal.

Confratele „Ellenzék“ nu pierde ocazia să afirme că gestul baronului Bánffy este binevenit mai ales pentru că ungurii din Ardeal au fost jefuiţi (!?) de „averea lor publică“ (!?) Iar ca încheiere, ziarul unguresc îndeamnă pe bogăţaşii unguri să urmeze pilda mecenatelui baron Bánffy.

— Crede „Ellenzék“ că fără insulte la adresa statului român nu se vor mai ivi alţi mecenaţi unguri?

Elucubraţiile lui „Brassói Lapok“

Organul braşovean scris conform indicaţiilor iredenţilor d-ni Günfeld et comp descedenţii autentici ai lui Tuhutum, de când cu lapidarul răspuns la cârcotelile contelui Apponyi dat de dl ministru Angelescu în chestiunea minoritară nu mai are odihnă.

Imaculaţii patroni ai imundului organ vreau cu tot preţul să binemerite blagoslovirea filoevreilor Héjjas şi Pronay şi a celorlalţi „deşteptaţi“ de pe malul Dunării.

După ce au epuizat toate insultele existente, insulte adresate marelui român care este: ministrul instrucţiunei publice, dl Anghelescu, dânşii debitează azi o serie de inexactităţi, palpabile, deci stupide, şi fac sforţări tragicomice pentru a scoate basma curată pe venerabilul mincinos contele Apponyi, cel mai autentic călău al culturei şi al progresului.

Intre altele „Brassói Lapok“ afirmă că cele 4 licee româneşti ce au existat sub unguri în Ardeal au fost suficiente, deoarece numărul românilor n'ar fi fost de 3 milioane şi jumătate, după cum afirmă dl ministru Anghelescu, ci sub 3 milioane.

Apărarea ziarului „B. L.“ este destulă dovadă pentru inteligenţa cu care este scris.

Org nul dlui Grünfeld nu bagă de seamă ce proaste servicii face el cauzei ungureşti.

„Căci dacă au fost suficiente 4 licee pentru românii din Ardeal, atunci cum stăm cu cele 40 licee ungureşti pe cari Statul român le susţine în această criză financiară pentru milionul de săcui şi unguri?“

Pentru unificarea regimului muncii

Memoriul patronilor din industria construcţiilor şi propunerile inspectoratului muncii din Cluj

Zilele trecute au fost întrerupte tratativele în vederea încheierii contractului colectiv de muncă al lucrătorilor din industria construcţiilor din Cluj. Cauza acestei întreruperi a fost neînţelegerea dintre muncitori şi patroni în privinţa timpului de lucru.

Lucrătorii cer să li se aplice regimul celor opt ore de lucru în timp ce patronii nu consimt nici de cum la aceasta. Aceştia din urmă au înaintat un memoriu ministerului muncii. relevând deosebirea ce există cu privire la timpul de lucru între Ardeal şi vechiul Regat. Deosebirea aceasta este, după patroni, foarte dăunătoare industriei ardeleneşti, căci industriaşii din Ardeal sunt nevoiţi să angajeze muncitorii în condiţiuni cu mult mai oneroase ca patronii din vechiul Regat.

La acest memoriu şi-a adaus observaţiile sale şi inspectoratul muncii din Cluj, atrăgând atenţiunea ministerului asupra faptului, că în Ardeal în industria construcţiilor se respectă convenţiunea internaţională dela Geneva, care a fixat timpul de opt ore de lucru, în timp ce în vechiul Regat această convenţiune nu se respectă. Din această deosebire de regim al muncii urmează o serie întreagă de desavantagii pentru industria construcţiilor din Ardeal, este numeroşi industriaşi din vechiul Regat lucrând aici în Ardeal după regimul celor 10 ore de lucru.

Concluzia la care ajunge inspectoratul muncii din Cluj este necesitatea deplinei unificări a regimului muncii din întreaga ţară.

MICA PUBLICITATE
3 LEI CUVÂNTUL

Cameră mobilată în centru se caută de un funcţionar superior de bancă. Rugăm adresaţi Administraţia ziarului sub A. G.

DE INCHIRIAT imediat cameră mobilată. Adresa la Administraţie.

Se caută spre cumpărare o cassă de fier Arnheim. Oferta către Banca Voluntarilor, Regina Maria 6. 486

Cetăţenii creştini citesc CALENDARUL FAMILIAR
Preţul numai 15 Lei

Noutăţile speciale ale sezonului balurilor au sosit în mare asortiment la firma 476

!

VOITH & Co.

Magazin de mode speciale pentru doamne

Cluj, P. Unirii 14.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă, 24 Ianuarie

CINEMA SELECT
PREMIERA!
Invăţătoarea
Dramă socială în 6 acte. In rolul principal: **Hanni Reinvald**

CINEMA URANIA
Premieră!
Aventurierii
Aventuri senzaţionale criminale de detectivi în 5 acte. In rolul principal cunoscutul artist al rolurilor de detectivi: PAUL HARTMAN

CINEMA APOLLO
Premieră!
Temutul Jim
Dramă criminală senzaţională din viaţa cow boylor americani în 5 acte. In rolul principal cunoscutul călăreţ american: WILIAM RUSSEL

Consiliul Oraşului Cluj. No. 711—925 cons.

Aviz

Oraşul Cluj, cumpără pe cale de licitaţie publică materialul lemnos necesar pentru atelierul de rotărie.

Tabloul materialului şi condiţiunile de licitaţie se pot vedea în biroul Serv. Curăţăniei Publice (Calea Traian No. 19.) între orele de birou.

Licitaţia se va ţinea la 24 Martie 1925 a. m. orele 10 în sala de şedinţă a Consiliului şi înaintea Consiliului orăşenesc în conformitate cu art. 72-83 din leg. asupra Contabilităţii publice.

Cluj, din şedinţa cons. oräş. ţinută la 20 Ian. 1925.

489 Primar: **Dr. Utalea**

Consiliul Oraşului Cluj. No. 0712-1925 cons.

Aviz

Oraşul Cluj, cumpără pe cale de licitaţie publică materialul de piele necesar pentru atelierul de curelar.

Tabloul materialului şi condiţiile de licitaţie se pot vedea în biroul de serviciului curăţăniei publică Calea Traian No. 19.

Licitaţia se va ţinea la 24 Martie 1925 a. m. orele 10 în sala de şedinţă a consiliului şi înaintea Consiliului orăşenesc în conformitate cu Art. 72-83 din Leg. asupra Contabilităţii publice.

Cluj, din şedinţa cons. oräş. ţinută la 20 Ian. 1925.

491 Primar: **Dr. Utalea.**

Consiliul Oraşului Cluj. Nr. 1290—1925. cons.

Publicaţiune

Cetăţeni!

Cultura noastră de pomi şi îndeosebi merii sunt atăcaţi de cel mai periculos inamic, de: „Păduchele lânos“ (Păduchele de sânge, Schizomcura lanigera, Vértetü, Blutlaus) în aşa o masura, încât în timp de 10—15 ani, — dacă nu ne vom apăra contra lui, pomii grabnic şi radical — vom rămânea fără fructe.

Este deci o datorinţă a fiecăruia, şi în baza legii de prevericaţie din 1894 art. XII. ordonăm ca proprietarii de pomi, în timpul cel mai scurt să înceapă curăţirea pomilor în mod radical de acest insect periculos.

Instrucţiunile pentru curăţirea pomilor de omide şi în special pentru folosirea potrivită a acestor leacuri şi cu succes contra „Pădukhelui lânos“ se află spre vânzare pentru un preţ minimal la archivarul oraşului la Primărie, în camera 22 şi la autor: Dl Octavian Dragoş funcţionar orăşănesc locueşte în str. Paris No. 7.

Cu controlul curăţirei sunt însărcinaţi şefii circumscripţiilor (I—VI) cari vor fi supracontrolaţi din partea delegatului special al oraşului de: Dl Octavian Dragoş.

Controlul pomilor se va face cel puţin de 3 ori pe an, şi anume: în lunile Martie, April, Iunie, Iălie, Octomvrie şi Noemvrie. Acei proprietari cari au pomii bătrâni, mari care nici cum nu se vor putea curăţi, — îşi vor tăia pomii, şi îi vor arde imediat; iar care nu-şi vor îndeplini aceasta datorinţă şi vor neglija curăţirea şi lecuirea pomilor, vor fi amândaţi dela 100—5000 Leî, — iar pomii vor fi tăiaţi de organele oficiale pe spesele lor.

Cluj, la 22 Ianuarie 1925.

501 p. Primar: **Dr. Cărpinişan.**

SALON DE MODĂ PENTRU DAME

SPIRER

CLUJ, PIAŢA UNIRII No. 16

Cele mai moderne şi mai noui stofe pentru costume şi haine de toamnă şi iarnă, mătăsuri, plusuri pentru paltoane, pânză

Cu preţurile cele mai reduse!

INTERVIEW
cu ministrul României la Paris

După ce expune rolul Franței în echilibrul statelor europene, D-l Diamandij amintește despre creanțele României și dă apoi lămuriri despre politica Sovietelor

Revista franceză „Europe Nouvelle" publică într'un număr recent următoarele declarațiuni ale dlui C. Diamandy, ministrul nostru la Paris:

„Noul ministru al României la Paris, domnul C. Diamandi este un diplomat de carieră. Timp de 30 de ani domnia sa a ocupat posturi în cele mai însemnate din centrele europene.

Dl Diamandy precizează cu claritate, vederile sale asupra politicei europene:

În primul rând, va trebui ca acordul franco englez, să rămână temelia întregului edificiu european și al păcei. O cât de mică spărtură de și-ar face apariția sau ar da numai impresia că există în blocul franco-englez — adaogă dl Diamandy — și s'ar percepe imediat la București, murmurele ce se ridică din Sofia, Budapesta sau Berlin. Pacea Europei e întemeiată pe bazele tratatelor din 1919, care n'au putut să fie elaborate și semnate de cât grație bunăvoinței Franței și a Angliei. Nu vom putea spune în deajuns că textele acestor tratate trebuesc respectate și că înțelegerea franco engleză este indispensabilă menținerei păcei.

O mare inițiativă a Franței

In al doilea rând, o putere continentală trebue să știe astăzi să și asume rolul de putere diriguitoare, forța sa va fi focarul de atracție în jurul căreia se vor grupa toate Statele Europei, al căror interes este susținerea păcei. Această putere este Franța-Franța neimperialistă — guvernul dlui Herriot a dat lumei destule probe de voința pacifică a acestei țări — Franța capabilă de a lua inițiative, de a da tonul unei Europe, în care atâtea State noi, dibuesc încă.

Cu toate acestea — trebuie să o spunem — dacă Franța ar ezita de a-și asuma acest rol, o altă putere europeană l ar lua de grabă, atrăgând la ea întâi pe ne mulțumiți.

O identitate de situațiuni

Și se știe că există totdeauna nemulțumiți, mai ales într'o perioadă de fermentațiune, care durează încă dela armistițiu. In stil șit — ne spune d. Diamandy — e necesar ca aliații să menție frontul unic atât pe tărâmul economic cât și politic. O discreție ușor de înțeles mă oprește de a vorbi despre finanțe — în momentul de față, d. Vintilă Brătianu, ministrul nostru de finanțe luând parte la conferința ce se ocupă de regularea planului Dawes — și poate într'un chip discret de datoriile interaliate. In orice caz să mi fie permis să amintesc că situațiunea României se asemănă cu a Franței. Am avut creanțe la Viena și la Sofia care nu trebue să se volatilizeze și să ni se ceară nouă înși-ne plata datoriilor noastre".

In timp ce d. Diamandy ne vorbea de chestiunile occidentale ne gândiam la frontiera română a Basarabiei, la raporturile încordate ale României cu Rusia. Riscarăm o chestiune: „Ce ne-ați putea spune despre sovietе?"

Politica Sovietelor

— D l Diamandy era ministrul României la Petrograd în 1917-18 d-sa a fost chiar închis în fortăreața Petru și Pavel. Ne răspunse fără șovăire: „Sovietele au asupra Basarabiei și Constantinopolului aceleași vederi ca fostele guverne țariste — vederile eterne ale Rusiei de totdeauna. E cert că trebue să știm să ne păzim frontiera noastră de est. Incursiunile recente de bandiți svonurile de formarea unei oarecare republice moldave, sunt pentru noi avertismente zilnice. Imi amintesc că la conferința dela Geneva, unde apărură pentru prima dată diplomații bolșevici, România afirmă prin glasul delegaților săi că angajată cu 3 ani înainte de a interveni contra Rusiei Sovietelor în expedițiunile lui Denikin și Wrangel ea refuzase categoric acest lucru".

Astfel ne vorbi d. Diamandy care la conferința din Lausanne văzuse ascunzându-se în spatele Turciei, Anglia și Rusia, balena și elefantul din povestirile lui „Rudiard Jipling".

Regimul lemnului de stejar

Comisiunea însărcinată cu stabilirea regimului ce urmează să se aplice lemnului de stejar dela noi din țară a examinat, în ultima sa ședință ținută la ministerul de industrie și comerț, materialul statistic referitor: la rezervele de păduri de stejar de care mai dispunem, la producțiunea anuală, la cantitățile de stejar tăiat existente azi, cum și la necesitățile consumului intern, în scopul de a vedea dacă — și în ce măsură — există posibilități de export.

Asupra întregei chestiuni dnii profesori Ionescu-Sișești și Bungețianu au întocmit un raport, iar în ședința viitoare, după ce se va examina amănunțit problema și pe baza datelor cuprinse în raportul citat, comisiunea va întocmi la rându-i un referat amănunțit, pe care-l va înainta delegației economice a guvernului.

După indicațiile pe care le avem, intenția organelor conducătoare este aceea de a lăsa libere la export numai produsele fabricate (din lemn de stejar), nu și materialul brut: trunchiuri, butuci, etc.

Curierul spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Vineri: „Căpitanul cântăreț" (a 13 ora. Ca oaspeți: Leoara Barna Sári, primadona teatrului din Oradea-Mare și a dlui Ladislau Grof, directorul teatrului din Oradea-Mare. Abonament de zi 60. B. Prețul de Premiera. Seria 34.

Sâmbătă matineu: „Obsitarul" (Reprezentație pentru tinerime cu prețuri reduse. Conferează prof. Iosif Rózsa. Seria 35.)

Sâmbătă seara: „Cele trei grații" (Ca oaspe dșoara Barna Sári. Prețuri de Premiera. Abonament de zi 61. A. Seria 36.)

Duminecă matineu: „Bajadera" (Opereta a 44 ora. Prețuri reduse. Seria 37.

Duminecă seara: „Ioan viteazul" Opereta cu distribuția nouă a rolurilor. Prețuri de Premiera. Abonament de zi 62. B. Seria 38.)

Luni: „Ioan Viteazul" 116. ora. Abonament de zi 63. A. Seria 39.)

Incasările Statului pe 1924

Situația prezentată de direcția generală a contabilității Statului

Redăm aci, în partizi deosebite cifra încasărilor Statului pe luna Decembrie 1924, cum și totalul încasărilor efectuate în tot cursul anului trecut, însoțite de observațiunile și deducțiunile direcției generale a contabilității generale a Statului din ministerul de finanțe:

Incasările pe Decembrie 924

„Totalul încasărilor în luna Decembrie 1924, după cum se arată în situațiunea de mai jos a întrecut suma de 3 miliarde lei, socotind C. F. R. la sumă aproximativă minimă de 500 milioane lei.

Totalul incasărilor pe 1924

Totalul încasărilor pe anul 1924 s'a ridicat la suma de 26 479.921.630, deci cu un plus de peste 2 miliarde și jumătate peste evaluările bugetare ale anului, care au fost de 24 miliarde.

Dacă se ia în considerație că execuția bugetului se face în 18 luni, iar nu în 12 luni, și că încasările în cele 6 luni complimentare sunt de obicei între 20 și 30 la sută față de încasările pe primele 12 luni, se poate constata că excedentul bugetar va întrece cifra de 2 miliarde și jumătate lei stabilită mai sus.

Situația încasărilor la finele lunei Decembrie 1924 se prezintă astfel:

Incasările în lunile precedente prin administrațiile financiare și casieriile direcției generale C. F. R. dela 1 Ianuarie 1924 până la 30 Dec. 1924 L. 23.407.331.387,67 jum.;

Incasări în luna Decembrie 1924, prin ad ținile financiare lei: 2.672.590.243 03;

Incasări prin casieriile C. F. R. vom avea un minimum de 500 milioane lei, deci totalul încasările pe Decembrie se pot cifra la: 3 172 590.243,09, iar totalul încasărilor pe întregul an la 26.579.921.630,76.

Acest însemnat plus de încasări dovedește pe lângă normalizarea serviciilor dar și o aplicare mai completă a legilor de impunere. In acest mod se constată că veniturile Statului merg continuu crescând, că ele s'au fixat la o cifră, care în totdeauna trece de 2.500.000.000 lei lunar cu tendințe continui de creștere.

Comparația cu bugetul din 1923

In comparație cu bugetul din 1923, situația se prezintă astfel;

Incasări în 1923, raportate la 12 luni, prin ad ținile financiare și casieriile directe g-le C. F. R.: lei 23 374 668.651.

Incasări pe același interval pe 1924 lei 26 579 921 979.

Deci un plus de încasări pe 1914 de lei 3.205.252.979.

*

Cifrele de mai sus dovedesc, că și bugetul în curs este complet asigurat prin Incasările stabilite în modul acesta.

Repertoriu săptămânal al Operei Române din Cluj

Vineri 23 Ianuarie „Samson și Dalila"
Duminică 25 Ian. „Carmen"
Luni 26 Ian. „Lohengrin"

Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat

CONVOCARE

Domnii membri ai Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat sînt rugați să ia parte la

A V-a ADUNARE GENERALA

care va avea loc în ziua de Duminică 25 Ianuarie a. c. în localul Sindicatului din Cluj, Piața Unirei 29 (Palatul Banffy) cu următoarea:

Ordine de zi:

Ședința de dimineață (ora 10).

1. Deschiderea ședinței
2. Raportul secretarului despre activitatea Sindicatului în anul trecut (D. D. I. Cucu).
3. Raportul Cassierului despre gestiunea financiară a anului trecut (D. Al. Al. Hodoș).
4. Raportul Censorilor (Dnii: A. Vasilescu, Colbazi și A. Gociman).
5. Proectul de buget pe anul viitor (D. Al. Hodoș).
6. Organizarea Cassei de pensii și ajutor, și chestiunea vechiului fond de presă de la Sibiu (D. D. I. Cucu).

Ședința de după amează (ora 4)

1) Proectul pentru modificarea statutelor și a regulamentului (D. M. Em. Procopiu).

2) Alegerea a patru membri noui în Comitet, în locul dlor D. I. Cucu, Iustin Ilieșiu, St. Vlădescu, M. G. Samarineanu, ieșiți prin tragere la sorți, conf. Statutelor, precum și a unui membru nou în locul dlui I. Moța, demisionat.

3) Alegerea a trei membri supleanți.

4) Alegerea a trei censori.

Având în vedere importanța discuțiunilor din acest an, domnii membri ai Sindicatului sînt rugați cu stăruință să participe în cât mai mare număr la lucrările acestei Adunări Generale. Dnii membri din provincie să se anunțe din vreme Secretariatului pentru a li se ține camere la hotel, și vor găsi în gară, la sosire, pe culoarul pentru ieșire, tabloul cu indicația camerelor reținute.

Dacă în ziua de 25 Ianuarie, adunarea nu se va întruni în număr, ea se va ține, cu oricâți membri vor fi prezenți în ziua de Duminică 1 Februarie.

Conf. Statutelor, membrii cari nu și-au plătit cotizațiile restante până la finele anului 1924, pierd dreptul de vot în Ad. Generală.

Președinte D. Tomescu. Secretar general D. I. Cucu.

De prima calitate plăcuta si răcoritoare este

Bere din Turda

Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

19

Intreprinderea de Instalatiuni Electrice a Orasului Cluj alasata Uzine or Electrice
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30

EXECUTA:

Instalațiuni electrice de înaltă și joasă tensiune pentru iluminat și forță motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare și aparate electrice, rebobinaj și reparațiuni în mod radical. Stațiune specială: de verificat contoare electrice cari se și repară și instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte, devize efectuate de specialiști, la cerer

„Cercul de studii“
al juriştilor din Cluj
— Un apel către magistraţi şi advocaţi —

Primim următorul apel:

Subsemnaţii ne-am decis să înfiinţăm cât mai curând Cercul de studii al juriştilor români din Cluj conscopul ca şi pe această cale să strângem, să închegăm şi să c usolidăm viata socială şi profesională a ţagmei noastre.

Lansarea apelutui de faţă către toţi juriştii, — o ţinem de o imperioasă necesitate, întrucât cu părere de rău a trebuit să constatăm, că în cursul ultimilor cinci ani de viaţă publică românească, raportule sociale dintre magisrraţii şi advocaţii români din Cluj nu numai că nu s'a stabilit, ci din contră asistăm şi azi, în pragul anului al şaselea, la dureroasa privelişte de a nu ne cunoaşte nici aspiraţiunile, doleanţele, numai vorbind despre problemele juridice, cari nu se discută nicăiri şi despre starea anormală, de a nu ne cunoaşte toţi, nici chiar personal.

Afară de câteva cazuri răzlete, în cari, câţiva magistraţi şi advocaţi au reuş't să se cunoască cu colegii lor din Cluj, în cadrele unor conveniri familiare mai retrânse, — putem spune, că nu s'a făcut până azi nici dintr'o parte, nici dintr'alta, nici un pas pentru înfăptuirea acestui scop.

Ori, este de o importanţă indiscutabilă, ca judecătorii vieţei publice: magistraţii, să şi cunoască colaboratorii lor, nu numai din pledoariile de la bară, ci şi din contactul social al vieţei cotidiane, fiindcă numai în felul acesta se pot cristaliza elementele bune dintr'o societate.

Azi, când toate păturile sociale şi toate tagmele se organizează, credem, că nici juriştii români nu pot rămânea nepăsători în a căuta întemeierea organului de coeziune, care este Cercul de studii. In acest cerc juriştii români se vor putea întâlni şi schimba părerile lor şi prin conferinţele, studiile şi discuţiunlie pornite din sinul membrilor, credem, că vom putea contribui în mod eficace, la deslegarea atâtor probleme, cari cer în mod impetuos dela generaţia noastră soluţii practice şi reale.

Prin convenirile sociale, pe cari intenţionăm să le aranjăm deocamdată bilunar, credem că ne vom putea cunoaşte reciproc şi vom lumina eclipsa socială, eare şi-a făcut sălaş chiar între juriştii români din Cluj. Intenţionăm să aranjăm în fiecare an câte un bal select, la care să reînviem vechea tradiţie a jurişţilor. Dorim să dăm prin convenirile noastre sociale şi prin munca ştiinţifică ce vom desvolta, exemple demne de urmat şi generaţiei tinere, îndeosebi actualei studenţimi universitare, care va putea cunoaşte dela noi adevăratele cărări de manifestaţiuni sociale şi naţionale, pe cari vor fi îndrumaţi de noi, cu bunăvoinţa cetăţenilor iubitori de neam, ţară şi Tron.

Cu dragoste colegială facem apel deci la toţi magistraţii advocaţii români din Cluj, rugându-i să binevoiască a se întruni pentru întemeierea „Cercului de studii“ în ziua de 25 Ianuarie 1925 ora 11 în Sala festivă a Curţii de Apei,

Dr. Pompei Micşa, Ion Maaescu, dr. Victor Popp, dr. Ion Papp, Vasile M. Dimitriu, dr. Emil Zaharia, Petre D. Rădulescu, Paul Balasiu, Constantin Filipescu, M. D. Balassan, Moise Savu, George M. Georgian, Nicolae Davidescu, Dr. Alexandru Pop, T. Tănăsescu, Leonida Petrescu, dr Octavian Furnea, dr Clemente Petrovan, L. C. De cuseară. Leonida Persescu, Vasile Pastia, dr Livius G. Ilea, dr. N. Bireescu, Prosper Constantinescu, S. C. Macedonescu, Adrian Manoliu, dr Honoriu Crucin, dr Enea Muntean, dr Camil Negrea, dr George Leon, dr S mion Tămaş, dr Valer Roman, dr Ştefan Fabius, dr Alexandru Dragomir, dr Ionel Pop, dr Aurel Vasilie, dr Liviu T. Ghilezan, dr I. Cl. Iuga, dr Victor Vancea, dr Augustin Venter, dr Ion Tripa, dr Ion Orăştean, Ştefan Cepescu, dr Petre Păteanu, dr Dumitru Bratu, dr Aurel Millea, dr Partenie Dan.

Lucrările pentru alcătuirea viitorului tarif vamal

In vederea pregătirii lucrărilor pentru întocmirea viitorului tarif vamal, pe lângă propunerile şi observaţiunile cerute Camerilor de comerţ şi Uniunei industriaşilor din România, ministerul a ţinut să cunoască şi părerea şefilor de vămi, cum şi a celor mai buni taxatori, asupra nomenclaturii actualului tarif vamal. In acest scop direcţia generală a vămilor a invitat pe cei din urmă să i înainteze observaţiunile ce au de făcut asupra redacţiunei diferitelor articole din tariful vamal, semnalând pe acelea a căror interpretare a dat naştere la dificultăţi fie din pricina confuziunei textului, fie din cauză că anumite mărfuri nu-şi găsesc poziţiune în nomenclatura actualului tarif. In răspunsurile pe care le vor înainta ministerului şefii vămilor şi taxatorii, vor indica şi modul cum cred că se pot mai bine redacta acele articole, pentru ca ele să fie mai clare şi complete.

Lucrările trebuesc înaintate în cel mult două luni, iar cei ce se vor distinge vor fi bine notaţi.

Repertoriul „Teatrului National“

Sâmbătă 24 Ianuarie „Când vine viforul“.
Duminică 25 Ianuarie matineu: „Avarul“.
Marţi 27 Ianuarie Premieră „Patima Roşie“ tragicomedie în 3 acte de Mihail Sorbu cu Dnele Stanca Alexandrescu şi Nelly Caracioni şi dnii Dem. Mihălescu Brăila, V. Vasilescu şi N. Dimitriu. Piesa este pusă în scenă de dl Sică Alexandrescu.
Joi 29 Ianuarie „Patima Roşie“.
Sâmbătă 31 Ianuarie „Patima Roşie“.
Luni 2 Februarie matineu: „Cinematograful“.
Marţi 3 Februarie: Premieră „Mărgeluş“ comedie în 3 acte de A. de Hertz cu dnii Al. Ghibericon, V. Vasilescu, N. Dimitriu, C. Potcoavă şi dnele Jeana Popovici Voina, Ath. Rally, N. Caracioni, V. Kronvald etc.
Joi 5 Februarie „Mărgeluş“.
Sâmbătă 7 Februarie „Mărgeluş“.

Deraierea de lângă Braşov
Noui amănunte

Anunţam ieri că la Feldioara a deraiat expresul de Bucureşti—Cluj, arătând că numărul răniţilor este redus. Alte amănunte nu se ştiau la ora închiderii ziarului de ieri. Mai apoi spre seară şi astăzi dimineaţă am primit informaţiuni precise şi autentice asupra celor întâmplate.

N'a deraiat expresul ce venea spre Cluj, ci acela ce plecase alaltăieri seară spre Bucureşti. Deraieirea s'a produs la ora 3 dimineaţa în apropierea gării Măieruş din judeţul Braşov în urma ruperii unei şine.

S'au răsturnat patru vagoane de călători, rămânând pe linie locomotiva şi cele două vagoane de după ea: vagonul restaurant. Deasemeni nu s'a răsturnat vagonul de dormit care era cel din urmă. Datorită prezenţei de spirit a mecanicului de pe locomotivă nenorocirea n'a luat proporţii mai mari. Trenul a fost imediat oprit.

La început se credea că nenorocirea este cu mult mai mare. Indată s'a văzut însă că numărul celor grav răniţi este redus. Călătorii au început să iasă din vagoane şi rând pe rând au fost scoşi şi răniţii, cărora li s'au dat primele ajutoare. După o oră a sosit apoi şi trenul de ajutor din Braşov.

Cei grav răniţi au fost internaţi în spitalul din Braşov, iar ceilalţi şi-au continuat drumul după ce circulaţia a fost restabilită.

Iată lista răniţilor: D. Blumenberg, comis voiajor Alba-Iulia; Iosif Faragó, soldat din regimentul 2 CFR Târgul-Mureş; Ludovic Gross Sibiu, Izrael Schreier inginer Iliva; Felix Steckel inginer Braşov; Petrescu C., funcţionar Bucureşti; locotenent Vasile Fenit, Focşani; Marcel locotenent Vasile Fenit, Focşani; Marcel Lucmero, comerciant Bucureşti; C. Anghelescu, fost administrator al ziarului nostru; Ana Goldberg, Bucureşti; Marian Jordam, căpitan Cluj, Iosif Oniciu, din Bucureşti, E. Kővá i, comerciant Bucureşti, Albert Arányi, comerciant Oradea Mare, Elemér Hirsch, cunuscutul sportsman clujan, Frenkel L. şi Mayer German comerciant Bucureşti. Mai grav au fost răniţi contabilul G. Lissievics din Dej şi comerciantul Arányi din Oradea.

In urma acestei deraieri expresul Bucureşti—Cluj a sosit la Cluj cu o întâ ziere de 10 ore.

Sosirea d-lui Sokolov la Cluj

D. Nachum Sokolov, preşedintele organizaţiei mondiale sioniste a sosit astăzi la Cluj. In urma agitaţiilor evreilor adversari ai sionismului autorităţile au interes să oprească orice manifestaţie de simpatie, precum şi orice aglomeraţie la gară.

D. Nachum Sokolov a fost salutat la gară de d. dr. Fischer Iózsef preşedintele organizaţiei din Cluj dr. Klein Miksa directorul „Biroului evreiesc“ precum şi de numeroşi rabini.

Citiţi şi răspândiţi:
›Infratirea Poporului‹
cea mai bună gazetă săptămânală.

Ultime informaţii

— *In numărul său de ieri „Patria“ publică răspunsul dlui prefect Sept. B. Mureşanu la învinuirile aduse domniei sale tot în „Patria“ de către dl Sever Dan. Din acest răspnns adevărul reieşea prea dureros de evident pentru dl Sever Dan, aşa că domnia sa a crezut de cuviinţă să-i adauge şi oarecari comentarii. Şi de astă dată dl Sever Dan nu şi-a desmintit felul său de-a fi, înşirând afirmaţiuni tendenţioase şi şi neadevăruri. Procedeul nu ne miră deloc, căci fostul secretar general al partidului naţional n-are obicelul să-şi aleagă mijloacele de luptă.*

— Corpul didactic al şcolilor secundare din Blaj aranjează pe ziua de Vineri, 30 Ianuarie 1925 un bal „filiantropic“ care va avea loc la 9 ore seara în sala de gimnastică a liceului de băieţi. Taxa de intrare de persoană 25 lei. Venitul curat este destinat pentru ajutorarea elevilor săraci în caz de boală. In vederea scopului filiantropic comitetul aranjator roagă on. public să contribue la acest fond cu oferte mărinimoase. Contribuirile a se adresa dlui prof. Octavian Pop, Liceul de fete.

— Corporaţia industrială din Cluj şi-a fixat adunarea generală din anul aceasta pe ziua de 29 Martie. In cazul când această adunare ar fi incapabilă de-a aduce hotărâri valide din cauza numărului prea mic al participanţilor la 5 Aprilie adunarea se va ţinea cu un număr oricât de mic de membri.

— Pictorul Börtsök Samu va deschide expoziţie în str. Baron L. Pop Nr. 5.

— Zilele trecute s'a constituit noul comitet de conducere al Societăţii studenţilor sălăgeni, preşedinte fiind ales d. avocat Gherman, iar vicepreşedinte d. Tăiţa.

*** Expoziţia de antichităţi şi lucruri de artă.** „Arta“, aranjază din nou în luna Ianuarie o expoziţie splendidă de obiecte de artă şi antichităţi provenite din posesiunea aristocraţimei şi a altor particulari. Expoziţia *se deschide la 18 Ianuarie 1925* în sala de expoztţii a întreprinderei „Arta“, Cluj, Strada Avram Iancu No. 3. 1263

— Conform informaţiilor primite de la d. magistrat Honoriu Crucin preşedintele comisiunel pentru expropriere şi înproprietărire, comisia de ocol din localitate a aprobat 1647 cereri pentru loc de z dit casă şi a respins 1450 cereri. Dintre cei respinşi 300 au facut apel la comisia doua judeţană.

— Şedinţa comisiunii pentru reglementarea circulaţiei autobuselor la Cluj a fost amânată pe Luni la ora 5 p. m.

— P. S. Sa episcopul Nicolae Ioan al Ciujului pleacă Duminecă la Bucureşti pentru a lua parte la dezbaterile Senatului.

— Consistorul eparhial din Cluj face acum plăţile salariilor preoţeşti pe ultimul trimestru al anului trecut.

— Mâine, cu prilejul aniversării unirii principatelor, va avea loc la ora 11 la biserica ortodoxă română un tedeum, la care au fost invitate toate autorităţile. Serviciul divin va fi celebrat de parintele asesor Ludu, iar predica o va rosti părintele asesor dr. Vasile Sava. Va asista şi şi P. S. Sa episcopul Nicolae.

— CONVOCARE. Toţi dnii Foşti Voluntari aflători în Cluj, sunt rugaţi a lua parte la şedinţa despărţământului ca se va ţinea la 25 Ianuarie a. c, în localul Uniunei orele 9 şi jumătate a. m. Comitetul.

Un răspuns al institutului „Marianum“

Din partea direcţiunei institutului „Marianum“ primim următorul răspuns la un articol al nostru anterior. Publicându l aşa cum ni se trimite, ne rezervăm dreptul de a susţine în numărul nostru de mâne autenticitatea afirmaţiunilor făcute.

„Am citit cu adâncă surprindere articolul calumnios intitulat „Exclusivism naţional unguresc la Marianum“ apă ut în numărul de 21 Ianuarie 1925 al ziarului d voastră. Trebue să fixăm:

1. Institutul nostru cu începerea iernei a făcut un patinoar în curtea sa pentru elevele sale, unde pe 3 lei pot patina elevele o zi întreagă.

2. In acelaş timp elevele au fost avizate că „la alte patinoare nu pot merge decât în baza rugării scrise a părinţilor“.

3) S'au-şi înaintat 57 de rugări. Acestea firește s'au aprobat toate. Din aceste rugări — pe cari le puteţi inspecta oricând la noi — 38 s'au încuviinţat pentru patinoarul din Parcul orăşenesc şi 19 pentru patinoarul KKE după cum au şi rugat respectivele eleve în rugările lor.

Jată deci cum stau lucrutile cu „exlusivismul naţional unguresc“ dela noi şi cu pretinsele şi născocitele „restricţiuni“ faţă de patinoarul din Parcul orăşenesc.

— Referindu-ne la cunoscutul articolul din legea presei Vă rugăm să binevoiţi a publica în ziarul D-Voastru aceste rectificări.

Ianuarie 22 1925

Cu stimă;
Direcţiunea institutului Marianum.

Vânzare excepţională!

Paltoane model de dame

în urma sezonului înaintat pe orice preţuri acceptabile la magazinul de mode de dame

Diamanstein
şi
Moskovitz
CLUJ,
Calea Regele Ferdinand 25, vis-a-vis de posta principală

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASTRA" SIBIU

Anul VI Nr. 1274 — 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI — Marți 27 ianuarie 1925

Infrățiți

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român Sibiu
R. 5919
CLUJ 26 IAN 925

ANUNȚURI: ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI TAXELE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 lei
PE 6 LUNI . . . . . 240 lei
PE 1 LUNA . . . . . 80 lei
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 lei
PE 1 AN pentru preoți și învățători 360 lei

Memoriul cu buclucul

pre clarificarea situației dlui Goldiș în partidul național

Zilele trecute ziarul „Lupta"i a ublicat un interview cu d. Vai- a în chestiunea „memoriului" edactat de dl. Goldș. De la ceput amicul d lui Goldiș — ș știa atitudinea d lui Vaida a- nci când se vorbea despre acțiunea" d lui Golpiș — dec ră că nu știe nimic despre emoriul publicat în întregime „Țara noastră". Ca și d. Ma iu. d. Vaida n'a văzut nimic și eci, are deptul să tacă pe sur- insul în gazeta fraților Honig- an.

Dar, deși d. Vaida contestă utenticitatea memoriului, dar u se poate opri de al discuta u toată seriozitatea, apărând artidul național, ca și de d sa, e acuzațiunile precise din me- oriu. D. Vaida arată astfel că ecuviințele la adresa Coroanei, ăvârșite cu prilejul încoronării, ad exlusiv în sarcina d lor Gol- iș, Lupaș și Ghiță Pop, cei intâ 2 senatori ai memoriului esemnat, rătăcit prin multiplele ărți de valoare din sertarele iroului d lui Valeriu Branșce.

D Vaida nu o spune, dar ne asă să înțelegem că d-sa per- onal și conducerea partidului ațional au fost contra necuviin- elor despre care vorbește me- oriul de acum al d lui Goldiș,

Mai departe d. Vaida își scuză cțiunea sa ca delegat la con- erința de la Paris, și în acest scop dsa trimite pe anonimul (e vorba de autorul menoriului) d. Goldiș să întrebe pe Clemen- ceau, pe Lloyd George, pe Nitti, pe Balfour, pe Pichon, pe Filip Berthelot și pe lordul Curzon, dacă au râs de d. Vaida sau nu. Apărarea aceasta este destul de hazlie, ca și cea care se ocupă despre căderea dlui Goldiș de la prezidența Camerei.

Tot astfel urmând, vinovat de ruperea fuziunei cu parti- dul țărănist nu este decât d. Goldiș, după cum vinovat de deslănțuirea luptelor conlesionale tot d. Goldiș este. După d. Vaida, care face în aceas ă privință destăinuiri intime emoțio- nante, greco catolicii din partidul național sînt blânzi ca mielușeii Domnului; răi însă sînt orto- doxii!

Cam acestea sînt în esență declarațiile din „Lupta" ale dlui Vaida. Din ele reese că, șeful clicei din jurul dlui Maniu pus la adăpostul insuficienților de formă ale memoriului dlui Gol- diș nu se sfiește a trage dlui Goldiș un strașnic frecuș. Ne- fiind vorba d. Goldiș propriuzis, ci despre un anonim, care se dă drept d. Goldiș, d. Vaida are aerul că nu cu d. Goldiș se ră- fuiește ci numai cu autorul me- moriului. Astfel punându-se ches- tiunea, d. Goldiș, este silit să aleagă între a se declara auto- rul memoriului — și, deci, a se apăra — și între a nega pater- nitatea memoriului — și, deci, a rămâne zîmbitor sub frecușul dlui Vaida.

Dl Vaida a scontat lașitatea dlui Goldiș, publicând declara- țiunile din „Lupta". Și, în adevăr, dacă dl Goldș, ține să rămână „soldat disciplinat" în partidul național, dl Vaida a nimerit-o. Un echivoc totuși rămâne. Me- moriul dlui Goldiș este cunoscut de aproape trei săptămâni. El a fost publicat în fragmente de parte din presa bucureșteană, iar acum o săptămână, în întregime de „Țara Noastră". Ori dacă dl Goldiș avea posibilitatea să dec lare memoriul apocrif, de ce n'a făcut-o până acum? Mai mult încă, dl Goldiș, protestând tele- grafic contra publicării memoriu- lui în „Viitorul", n'a desmințit autenticitatea lui, ci a confirmat-o. Și, în acest caz, cum rămâne cu dl Vaida că memoriul este zămislit „pe undeva în apropiere de Ciucea și nici decum la Arad?"

Memoriul este prin urmare al lui Goldiș, care nici nu l'a des- mințit și nici nu l-a desmite. Și astfel stând lucrurile declarațiile dlui Vaida încep a căpăta greu- tate, pentrucă dl Goldiș este dator să arate când era sincer: când scria memoriul sau când spune d. Vaida? În acelaș timp situație dlui Goldiș în partidul național începe să se lămurească, și dl Vaida acest lucru se pare că l'a urmărit.

Citiți și răspândiți:
»Infratirea Poporului«
cea mai bună ga- zeta săptămânală.

Episcopul Ioan I. Papp

Miercuri a încetat din viață în vârstă de 77 ani, venerabilul episcop al Ara- dului Ioan I. Papp, după o păstorire de 21 ani.

Ioan Ignatie Papp s'a născut în anul 1848 în comuna Pocioveliște, județul Bihor. Tatăl său îndeplinea acolo slujba de cantor și învățător. După terminarea cursului primar, își urmează studiile la liceul din Beiuș, apoi fa- cultatea teologică la Arad. În anul 1903 este ales episcop al Aradului, în locul lăsat vacant de încetarea din viață a episcopului Iosif Goldiș. Înaintea și în timpul războiului mondial, episcopul Ioan Ignatie Papp, a fost alături de credincioșii săi în bucurii și în dureri.

Activitatea sa în cei 21 ani de păstorire este un viu exemplu de neobosită muncă și de adâncă dragoste creș- tinească. Dieceza Aradului sub cârmuirea sa înțeleaptă a înfruntat cu tărie greu- tățile trecutului. Ion I. Papp a fost un bun român, un mare creștin și un neîntre- cut organizator. El, în cali- tate de locțiitor al mitro- politului Aradului, a proc- lamat unirea la 1918, în memorabila adunare dela Alba-Iulia, iar sub condu- cerea lui biserica și națiu- nea română din dieceza Ara- dului au avut o frumoasă înflorire.

Murind, Ion I. Papp lasă o avere de un milion de lei, agonisită printr'o exemplară viață de ascet. Cu acești bani, în urma dorinței ilu- strului dispărut, se va creia o fundație episcopală pentru creștirea preoțimei.

Declarațiile dlui Sokolow

Președintele organizației mondiale sioniste, dl. Na- chum Sokolow, vorbește reprezentanților presei clujene

Ieri după amiază dl Nachum Sokolow, președintele comitetu- lui executiv al organizației mon- diale sioniste a primit pe repre- zentanții presei clujene în pala- tul directorului de bancă dl dr Máyás Sándor.

Dl Nachum Sokolow este un bătrân de 66 de ani, dar vigu- ros și încă vioiu.

Măsurat și calm, urmașul lui Herzl începe să vorbească într'o germană cu accent evreesc de- spre scopul venirei d-sale în Ro- mânia.

Dl Sokolow a venit în țară înainte cu o lună cu prilejul con- gresului sionist din București și în urma invitației organizației sio- niste din România. A vizitat ca- pitala țării, precum și orașele Chișineu, Cernăuți, Iași. Dela Iuj va pleca la Oradia-Mare, iar de acolo la Timișoara. În toate aceste orașe dl Sokolow a ținut discursuri și conferințe în chestiunea Palestinei.

„Cauza pe care o reprezint — a spus dl Sokolow — trezește un interes tot mai mare în rân- durile populației. Presa s'a ocu- pat de ideile sionismului nu fără interes și prietenie.

Sionismul în felul conceput de mine nu este o chestiune de partid, ci una care unește pe toți evreii, căci servește un scop comun: *renașterea evreimei în t'run stat comun.*

Chestiunea Palestinei — o țară veche care va trebui moderni- zată — este o chestiune nu nu- mai a evreilor ci și a întregei umanități.

Cine vrea să cunoască sufletul maghiar se duce în Ungaria, su- fletul românesc îl găsim în țara în ca- ne aflăm; dar cine vrea să cunoască sufletul evreiesc ce poate să facă? Cultura evreiască a fost până acum strâns legată cu civilizația și cultura altor po- poare, indiferent dacă situația populației evreiești era favorabilă sau nu. Căci, în America de pildă, unde există cea mai mare libertate, evreii sunt de-asemenea înfluințați de altă cultură, de cul- tura americană.

Acest suflet evreiesc robit de alte culturi și civilizații cere as- tăzi, pretinde, o patrie a lui cu o civilizație, cultura și organi- zație de stat a lui. A creia o nouă civilizație! Iată o problemă din cele mai interesante! . . .

*

Nu poate nimeni să spună că evreii n'au contribuit la cul- tura și civilisația popoarelor în mijlocul cărora au trăit. Ei sunt poliglоți, vorbesc cu ușurință orice limbă. Știm că evreii un- guri vorbesc ungurește, cei ro- mâni românește. Dar care este limba evreiască?

Limba jiddiș sau jargon — în care, de altfel s'au scris opere de valoare — este de fapt un amestec de mai multe limbi.

Adevărata limbă a evreilor este ebraică. Faptul că ebraica este o limbă moartă, precum și cul- tura ebraică este moartă, nu tre- bue să înspăimânte pe nimeni. Moartă a fost doar și cultura greacă, ceiace n'a împiedecat pe greci să renască. Limba celtă a

(*Urmare pe pag. II.*)

:-: FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" :-:

Un minunat indreptar de gospodarie

— „Cartea de bucate" a dnei A. Petrini —

Iată o recenzie care multora li va purea ciudată. În societa- tea românească culturase înțele- ge numai sub aspectele grave ale acestei noțiuni, și o recen- zie care nu se ocupă despre li- teratură, știință propriu zisă sau artă, este o recensie condamnată disprețului: nu este cultură.

Cu toate acestea vom avea îndrăzneala să recenzăm lucrarea d-lui A. Petrini, adânc recunos- cător că ni-a dat prilejul să discutăm o chestiune de mare importanță. Cultura așa cum se înțelege îndobște la noi, este o cultură unilaterală, este cultura unui dopor grăbit să împlinească lipsurile atâtor veacuri de stag- nare și care, pornind cu însetoșare tot ceea ce alte popoare au câștigat printr'o continuă e- voluție, nu acceptă decât forme de cultură, neglijând imensitatea de probleme de amănunt ale vie- ței. Pentru aceasta mulți vor fi aceia cari vor refuza să primea- scă o carte de bucate ca o car- te de cultură.

Există însă o artă — artă mi- noră — care aiurea este foarte prețuită. În Franța arta culinară are o bogată literatură și pagini scrise de cele mai strălucită minți ale ei. Acolo există însă acel cult al interiorului, care dă o deosebită importanță gospodăriei în genere și bucătăriei în spe- cial, și nu este o rușine pentru o doamnă, care poartă unul din cele mai glorioase nume bucă- tarilor francezi.

Fenomenul acesta cu totul straniu pentru noi, se explică prin faptul că alăturea de cultura de substract cerebral, în Franța s'a desvoltat, în egală măsură și pa- ralel cu cealaltă cultură, simțul de confort și gustul bunului trai, cari alcătuiesc cultura fizică a unei societăți. Acolo a-ți servi o masă bună este o datorie, după cum o datorie și o mândrie este a cinstei oaspeții cu ceea ce ai mai bun.

Obiceiul acesta îl aveam și noi pe când încă păstram echilibrul evoluției noastre sociale. Bătrânii știau să trăiască bine și masa lor era o ceremonie gravă, ceea ce nu i-au împiedecat să lase în urma lor paginele cronicarilor, opera lui Dimitrie Cantemir și a mitropolitului Dosofteiu. Dar au năpădit peste noi formele mo- derne ale culturei altor popoare, pe cari li-am primit, rupând firul vechilor obiceiuri. Cultul interio- rului în sensul larg al cuvântului s'a restrâns la practica ospitali- tății țărănești, care exclude o artă culinară, și în obiceiurile câtorva intelectuali de rassă.

Un gros strat social între a- cestea două pături nu cunoaște decât sau confortul snob și în- destularea provocatoare sau mi- zerabila viață a mâncării fără va- riație și fără aspectul atrăgător al curățeniei și esteticei. E deci necesar să ne gândim la creia- rea unei conștiințe gospodărești, care să dea căminului românesc de orice categorie socială armo- nia și căldură, absentă astăzi. Și pentru aceasta, „Cartea de bu- cate a dnei Petrini ni se pare cel mai potrivit îndreptar.

Spre deosebire de alte lucrări asemănătoare, cartea dnei Pet- rini nu este o carte de rețete pentru ospețe. Ea este egal de utilă și pentru mica gospodărie și pentru gospodăria complicată a familiilor numeroase, putând fi utilizată cu folos și de profane și de inițiatele în arta culinară. Astfel concepută, cartea dnei Petrini este o adevărată binefa- cere pentru tinerele căsătorite cari, din nefericire, capătă dea- casă instrucțiune în toate dome- niile, dar nu știu să combine un sos, să așeze o mâncare și să o servească cu artă.

„Cartea de bucate" a dnei Pe- trini deschide noui orizonturi pentru altă viață familiară, mai bună. Ea trebue citită și consul- tată cu atenție și pentru aceasta o recomandăm călduros tuturor cititorilor noștri. C.

(Continuare de pe Pag. 1.)

fost de-asemenea o limbă moartă până când irlandezii a refuzat să mai vorbească în limba engleză înlocuind-o cu propria lor limbă.

Balfour şi alţi oameni politici au recunoscut că dreptul evreilor la Palestina este elementar şi nici de cum un privilegiu. Căci fiecare popor are dreptul să aibă o ţară a sa cu o gospodărie de stat individuală. Trebue să înceteze odată echivocul cu evrei unguri, români, germani, etc. Stabiliţi odată în Palestina evreul va deveni — prin naturalizare — pur şi simplu — palestinian şi un cetăţean tot aşa de bun cum a fost în România sau în America.

Dar pentru înfăptuirea idealului nostru avem nevoe de contribuţia tuturor evreilor. Cei cari vor pleca în Palestina vor contribui prin munca lor, cei ce nu pleacă, s'au nu vor pleca să contribue cu bani.

Creştinii s'au interesat de Palestina unde aveau ruine şi numeroase amintiri în legătură cu religia creştină. Cu atât mai mult trebue să ne interesăm noi de această provincie şi să o transformăm într'un stat modern de muncă şi cultură.

Opera Palestinei este o operă a păcii. Milioanele de oameni morţi în războiu au sângerat pentru libertatea popoarelor mici şi oprimate. Un asemenea popor este şi poporul evreiesc.

Alungaţi, împrăştiaţi, decimaţi veacuri de-arândul, evreii nu mai vreau să fie trimişi de aici până colo, ci vreau să aibă ţara lor liberă. Suntem pretutindeni minoritate, vrem să fim majoritate în propria noastră ţară. Legenda că evreii trăesc exploatând neamurile în mijlocul cărora vieţuesc, numai astfel va muri. Palestina va avea ţăranii, industriaşii, funcţionarii săi şi nimeni nu va imputa evreului nici ocupaţia nici originea.!

Nădăjduesc că după vre'o 8—10 ani ţara Palestinei va fi transformată într'un stat înfloritor.

In numele acestui ideal am venit eu în România".

La întrebarea unui gazetar ce atitudine au bărbaţii de stat români în chestiunea Palestinei, dl Sokolow a răspuns:

„Am întâmpinat pretutindeni bunăvoinţă. Oamenii de stat români cunosc chestiunea Palestinei şi nu pun nici o stavilă în calea idealului nostru".

„Cum a-ţi fost primiţi în ţara românească? — a întrebat un gazetar.

„Primirea a fost din cele mai mişcătoare. Mă voi mărgini să vă amintesc de felul cum am fost primit de evreii din Basarabia la Chişinău. Sunt om bătrân, dar o mulţime aşa de mare şi entusiastă ca cea care m'a salutat acolo, n'am văzut poate niciodată".

„Ce credeţi — am întrebat noi — au voe sioniştii să se înregimenteze în partide politice aparte?"

„Înregimentarea în partide politice este dictată adeseori de necesităţi ce trebuesc respectate. Aparţinerea la un partid sau altul nu este o piedecă pentru a fi bun sionist."

„Sunteţi mulţumiţi cu starea în care se află mişcarea sionistă din România? — am întrebat.

„Sunt mulţumit şi cred că ea se va întări în fiecare zi."

„O ultimă întrebare încă, d-le preşedinte. Aţi auzit de dl prof. A. C. Cuza şi de mişcarea antisemită condusă de d sa?

„Da, am auzit la Iaşi de persoana dlui Cauza şi de mişcarea condusă de d-sa. Dar sunt informat că guvernul a luat aspre măsuri contra celor ce tulbură ordinea şi armonia între popoare. Mai curând sau mai târziu, antisemiţii se vor convinge că greşesc. Escesele antisemite strică mai mult celor cari le fac, decât evreilor."

Numerus clausus este ceva necunoscut în Anglia şi mentalitatea engleză nu'l poate concepe. Lordul Robert Cecil, când l'am întrebat de numerus clausus, a răspuns că nu ştie ce înseamnă acest cuvânt.

Este regretabil că se află oameni cari cer aplicarea acestei măsuri. Mi s'a spus la Iaşi că ideia lui numerus clausus s'a născut la Cluj."

„Numerus clausus — am replicat noi — a fost inventat şi aplicat la Budapesta, el este deci de proveniență ungurească."

„Iar ungurii l'au împrumutat dela bavarezi, — a încheiat cu un zimbet de blândeţe dl Sokolow."

Iarăşi cucerirea oraşelor

In jurul raportului anual al conducerii unui cămin de ucenici minoritar

Se stărneşte în ultimul timp cu orice prilej şi cu un zel deosebit asupra necesităţii românizării industriei şi comerţului din ţara noastră, care este unica modalitate de cucerire a oraşelor, în bună parte instreinate.

Datorită stăruinţii amintite am avut chiar şi până acum de înregistrat câteva lăudabile începături în direcţia ce ne preocupă. In cele mai multe oraşe ardeleneşti au fost înfiinţate cămin uri de ucenici, care adăpostesc pe cei veniţi dela sate pentru a învăţa vre-o meserie la oraş. De altă parte ministerul instrucţiunii a înţeles să dea un puternic impuls desvoltarii învăţământului profesional, prin înfiinţarea a numeroase şcoli comerciale şi de meserii.

Cu atâta însă n'am făcut de ajuns. Rămâne să fie rezolvită problema capitalului necesar celor dela cari se aşteaptă realizarea cuceririi oraşelor. Cooperaţia poate să ne aducă reale foloase. In orice caz va trebui să se recurgă însă şi la alte mijloace.

Nu ne ocupăm de astă dată de această latură, deocamdată mai puţin actuală a problemei ce ne preocupă.

Ceeace ne interesează, este ce se poate face astăzi pentru a ne înstăpâni în viaţa economică a oraşelor.

In această privinţă ne oferă un preţios inaiciu raportul comitetului de administraţie al unui cămin minoritar de ucenici din Târgu-Mureş. In baza experienţelor din trecut raportul relevă necesitatea modificării în sensul unei îndrumări mai practice a întregului învăţământ. Motivarea schimbării cerute este faptul că minoritarii n'ar avea alteva de făcut în România decât agricultură, comerţ şi industrie.

Fără îndoială, motivarea aceasta este exagerată. Ea corespunde mai mult unui deziderat decât unei realităţi; minorităţilor fiindu-le deschise toate căile de activitate, ele înţeleg să le aleagă pe cele mai rentabile. Şi se lucrează şi cugetă mult în tabăra minoritară în această direcţie, cu toate că au astăzi o preponderenţă copleşitoare faţă de noi. Dar cu cât mai mult avem noi de făcut, noi cari din aproape, aserviţi minoritarilor voim să devenim stăpâni!

CARNEVAL!
AU SOSIT AU
noutăţi de
toalete de
seara si
de bal la
EUGEN SZABO
mare magazin
pentru specialităţi de mode
CLUJ
Calea Regele Ferdinand 5
Telefon: 479
CARNEVAL!

Publicaţiune

Consiliul de Administraţie al Insoţirei „Consumul Funcţionarilor publici din Cluj", înfiinţată cu scopul de a procura alimente, îmbrăcăminte, încălţăminte şi alte articole pentru uzul personal al membrilor şi familiilor funcţionarilor publici, membrii ai însoţirei

E gata să predeie în folosinţa unui comerciant sau unei Asocieri, capabili şi cu garanţă localurile şi aparţinătoarele, ce deţine în Cluj, în casa proprie din Str. Matei No. 1, precum şi întreg mobilierul, iar mărfurile pe credit de replătit în termin de un an dacă acest comerciant se va angaja se aprovizioneze pe funcţionarii publici, membrii ai însoţirei, cu preţuri de favor.

Caetul de sarcini şi formularul de ofertă obligătoare se poate vedea şi se vor preda amatorilor la biroul însoţirei în fiecare zi de lucru între orele 7—7 ore p. m.

Ofertele vor fi a se înainta în plic închis şi sigilat în Biroul Insoţirei până la 15 Februarie, până la ora 10 a. m., când se vor deschide ofertele.

487 **Consiliul de Administraţie.**

De prima calitate plăcuta si răcoritoare este
Bere din Turda
Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.
19

Intreprinderea de Instalatiuni Electrice a Orasului Cluj atasata Uzine or Electrice
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30

EXECUTA:
Instalaţiuni electrice de înaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi reparaţiuni în mod radical. Staţiune specială: de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte, devize efectuate de specialişti, la cerer

ORI ŞI UNDE SE GĂSEŞTE:
Rudolf Mosse
BEREA ALBĂ URSUS-EXTRAS ŞI HERCULES BEREA NEAGRĂ DE MALAT DUBLU
SPECIALITĂŢI DIN CLUJ
FABRICA DE BERE URSUS-CZELL, CLUJ

D. SEVER DAN PERSISTA...!

Spulberarea afirmațiunilor unui om fără simțul răspunderei — Lămuriri pentru opinia publică și nu pentru incorigibilul calomniator care este d. Sever Dan

Dl Sever Dan, omul galcevilor și scandalurilor parlamentare, caută în „Patria" de ieri să-și justifice învinuirile aduse dlui Sept. B. Mureșanu, prefectul județului Cojocna și orașului Cluj. Încercarea dsale rămâne zadarnică. Doar ar fi absurd să se creadă, că se mai găsește cineva care să dea crezământ unor născociri tendențioase, mai ales că vin dela fostul secretar general al partidului național. Dacă totuși revenim asupra acuzațiilor lansate de dl Sever Dan, o facem pentru a spulbera orice umbră de bănuială în jurul dlui prefect Sept. B. Mureșanu, atât de mult apreciat și iubit pentru munca și priceperea dsale pe teren administrativ.

Dar iată faptele care trag mai mult în cumpănă de cât întreg noianul de calomnii și insinuări ale dlui Sever Dan.

Statutul școlar județean în chestiune a fost înaintat ministerului spre aprobare încă acum trei ani, pe când dl Mureșanu nu era prefect la Cluj. Ministerul n'a răspuns în termenul legal prin refuzul aprobării, așa că după legile în vigoare acel statut a fost considerat aprobat. Antecesorii dlui prefect Mureșanu l'au și pus apoi în aplicare. Când a preluat conducerea prefecturii dl Sept. Mureșanu s'a văzut deci în fața unui fapt împlinit. Totuși a fost cerut în această privință de repetate ori avizul ministerului și al comisiunii administrative județene, cari s'au pronunțat pentru absoluta necesitate a punerii în aplicare a statutului județean amintit. De altfel nu este județul nostru unicul care are un asemenea statut școlar. În întreg restul țării ele se aplică.

În cât privește *„secretul"* cum dinti'un fond de mai puțin de două milioane lei s'au putut da județului școli în valoare de 25 milioane, răspunsul este că s'au primit reale ajutoare atât din partea statului cât și dela particulari. Guvernul a înțeles să sprijinească prin ajutoare bănești și mai ales prin acordarea de material de construcții campania școlară pornită în județul nostru. Deasemeni s'au primit însemnate donațiuni dela particulari. Așa bunăoară firma Călățele a pus la dispoziținea fondului școlar cădiri în valoare de câteva milioane, precum și material de construcție pentru edificarea mai multor școli. La toate acestea se adaugă munca, inspirată de spiritul de sacrificiu, al țărănimii noastre și conducătorilor săi. La încassarea taxelor fondului școlar nu s'a depus cea mai mică presiune. Zeci de mii de locuitori din județul Cojocna nu le-au primit. Printre aceștia este și dl Sever Dan și familia d sale, fapt confirmat nouă de prefectura plasei Mociu.

Iată deci cum la punerea sa în aplicare statutul județean a primit un caracter de contribuție benevolă.

Printre altele în răspunsul său dl Sever Dan scrie textual: „Înainte de unire duceam o viață de belșug, iar astăzi după cinci ani de „Înfrățire" duc o viață relativ modestă. Acesta-i motivul pentru care deputatul de Mociu n'a contribuit prin nimic la ridicarea școlilor și cel puțin în parte pentru care se erijează în critic fără scrupule a oricărei activități salutare din zilele noastre. Nu ne miră deloc că de necaz d-sa vede tot fărădelegi și abuzuri, atunci când toate controlurile găsesc că totul este în ordine. Despre greșala sa intenționată dl Sever Dan nu caută să se convingă, căci ar avea această posibilitate fără prea multă osteneală.

In ce privește loturile zootehnice ele s'au dat la cererea direcțiunii zootehnice. Meritul este al acestui serviciu și ale altuia. Și că într'adevăr este un merit o poate aprecia oricine cunoaște împrejurările economice din Ardeal. Dl consilier agricol Tilea spune că aceste loturi au fost date din rezervele Statului, după-ce au fost satisfăcute nevoile îndreptățiților de-a primi pământ.

Vorbind cu dl prefect de această chestiune, dsa ne-a spus că va căuta să se convingă dacă sătenii din Vaida-Cămăraș și Frata țau într'adevăr nevoe de pământurile destinate loturilor zootehnice și în cazul acesta va stărui pentruca să li se dea lor.

Referitor la rectificarea drumurilor trebue să arătăm pentru a doua oară că ea s'a făcut în conformitate cu legile și ordinele în vigoare. Când dl prefect a aflat că comisia din Șărmaș nu ar respecta formalitățile legale și că ar nemulțumi pe săteni, a dispus imediat suspendarea ei, ordonând introducerea unei anchete pentru stabilirea responsabilităților. Inițiativă aceasta revine dealtfel în întregime dlui subprefect Simu și aceasta în conformitate cu dreptul administrativ în vigoare.

Rectificarea începuse numai în plasa Șărmaș și nu în întreg județul, după cum afirmă dl Sever Dan.

S'a dispus să nu se perceapă nici o taxă pentru rectificările acestea. Dacă totuși s'a făcut lucrul acesta, vor răspunde cei ce n'au respectat ordinul în chestiune.

Iată deci că pentru a doua oară am spulberat rând pe rând toate mistificările dlui Sever Dan. Dacă incorigibilul recidivist nu se va astâmpăra, de aici încolo nu-i vom mai învrednici cu nici un răspuns, căci ar însemna să ne pierdem prea mult timp cu flecăriile unui om fără simțul răspunderii.

Cine este d. Hirschler?

Protopopul Hirschler a rămas celace a fost în trecut: un neîmpăcat dușman al nostru — Pentru d. Hirschler d. Iorga este un „hamal balcanic", iar Bucureștiul „Sodoma și Gomora Balcanului" — Din cetaniile duhovnicești ale dlui Hirschler — Cum este înfățișată M. Sa Regina de dir. institutului Marianum

In fruntea cunoscutului institut romano-catolic stă un om, de origine foarte puțin ungurească, protopopul Hirschler, de a cărui persoană ziarul nostru a fost silit să se ocupe în diferite rânduri.

Scrisoarea dsale publicată în numărul de eri al „Înfrățirei" și care nu va rămânea fără răspuns, ne-a adus din nou aminte de acest dușman neîmpăcat al nemului românesc.

Activitatea și sentimentele anti-românești ale dlui Hirschler sunt cunoscute de toți. In cursul războiului mondial — de pildă — când armatele puterilor centrale au ocupat Bucureștiul, dl Hirschler în calitate de director al institutului „Marianum" a intrat la cursuri, spunând fetelor următoarele cuvinte:

„Vă dau trei zile vacanță, căci avem o zi de mare bucurie. Armatele noastre au ocupat infecta Capitală a celor mai murdari dușmani ai noștri".

In aceste trei zile protopopul Hirschler a aranjat mari festivități pentru sărbătorirea presupusei înfrângeri a „murdarilor dușmani".

*

Vremurile s'au schimbat, dar protopopul Hirschler a rămas credincios sentimentelor sale de ură față de tot ce e românesc

Acum câțiva ani când nunțiul papal Marmaggi a făcut o vizită la Cluj, fetele de la Marianum — conform instrucțiunilor protopopului Hirschler — au întimpinat pe oaspe cu un steag pe care era pictat portretul Maicii Domnului în calitate de patroană a Ungariei.

*

Acum câteva săptămâni, cu prilejul vizitei la Cluj a dlui N. Iorga care a ținut să asiste la reprezintarea piesei dsale „Fatalitatea învinsă" jucată la Teatrul maghiar, dl Hirschler și-a dat din nou arama pe față.

Marele nostru savant, folosindu-se de ocazie și din considerație față de traducătorul piesei dl profesor dr. Bittay de la „Marianum", a vizitat acest institut. A fost însoțit de această vizită și dl Hirschler care însă, când s'a spus că — dată fiind înalta personalitate a dlui Iorga — s'ar cuveni din partea dsale câteva cuvinte de binevenire, a răspuns, înjurând, următoarele:

„Cum? Eu să țin discursuri în onoarea unui hamal balcanic? (balkáni tróger). Nici o dată una ca asta!"

Și într'adevăr, dl Hirschler a absentat de la primirea dlui Iorga care a fost călăuzit prin sălile institutului numai de dl Bittay și de o călugăriță.

Ulterior i s'au făcut domnului Hirschler din partea ungurească reproșuri pentru atitudinea și irespectuositatea față de un om cu trecere ca domnul Iorga care va avea încă o mare influință asupra situației ungurilor din Ardeal, — și i s'a propus să plece la București pentru a face o vizită de curtoazie savantului nostru.

Dar, dsa, nebun de furie, a răspuns:

„Să mă duc eu în Sodoma și Gomora balcanică de pe malul Dâmboviței? Nu mă duc nici mort (Nemcsak meghalva de megdögölve sem megyek).

*

Același domn Hirschler, pentru a a se duce cât mai des în Ungaria d-sale mult iubită, se folosește de toate prilejurile pentru a trece granițele țării. Astfel, în vara anului trecut d sa a participat congreeul euchristic din Amsterdam numai pentru ca să se poată opri la Budapesta de unde a adus — drept merinde duhovnicească — un imund pamflet plin cu insulte triviale le adresa M. Sale Regina României.

Ajuns acasă d. Hirschler, încunjurat fiind la masă de toți capelanii și preoții catolici de la Marianum, a ținut cetanie duhovnicească din acest pamflet murdar, făcând mare haz și bătându și joc de Suverana țării noaste.

Iată cum este cultivat dinasticismul în institutul catolicilor unguri „Marianum" și iată ce neîmpăcat dusman al neamului nostru este însărcinat cu educația fetelor maghiare.

Dar, vom reveni.

CEKANNE
este ceaiul cel mai substanțial
DECI ȘI CEL MAI EFTIN ȘI CEL MAI FIN CEAI PUS IN COMERȚ

HUNWALD
CLUJ,
Str. Vlahuța 3.
Telefon interurban
147.

12

Fabrica de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efectuim șlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile și după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte Mare depozit de geamuri și întreprindere de pus geamuri.
Geamuri decorative. Mare depozit de geamuri pentru vitrine

Cetățenii creștini citesc CALENDARUL FAMILIAR
Prețul numai 15 Lei

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR
Duminecă, 25 Ianuarie
CINEMA SELECT
PREMIERA!
Invățătoarea
Dramă socială în 6 acte.
In rolul principal: Hanni Reinvald

CINEMA URANIA
Premieră!
Aventurierii
Aventuri senzaționale criminale de detectivi în 5 acte. In rolul principal cunoscutul artist al rolurilor de detectivi: PAUL HARTMAN

CINEMA APOLLO
Premieră!
Temutul Jim
Dramă criminală senzațională din viața cow boylor americani în 5 acte. In rolul principal cunoscutul călăreț american: WILIAM RUSSEL

Invitare
Clubul Sportiv „Victoria" invită Onor. membri și public a participa în măsură cât mai largă la:
Serata Dansantă
aranjată în saloanele Hotelului New-York Cluj, pe ziua de 29 Ianuarie 1925.
Taxa de Intrare de persoană Lei 60, de familie (3 persoane) 150 Lei.
Președinte:
Virgil Salvan,
493 inginer.

Noutățile speciale ale sezonului balurilor au sosit în mare asortiment la firma
476
!
VOITH & Co.
Magazin de mode speciale pentru doamne
Cluj, P. Unirii 14.

Desființarea comerțului ambulant în Ardeal

Acțiunea camerei de comerț din Cluj

Pretutindeni unde comerțul stabil nu este îndestul de desvoltat, comerțul ambulant a prins rădăcini. In Ardeal n'a fost acesta cazul. Așa că autoritățile aveau și au la îndemână mijloace drastice pentru împiedecarea practicării comerțului ambulant. Și aceasta din motivul că nu prezintă garanții atât de solide în comparație cu comerțul stabil.

In ultimul an însă s'a cam neglijat această chestiune. Așa că satele și orașele ardelenești au fost năpădite de tot felul de indivizi cari vând în deosebi textile. Prețurile acestora sunt de cele mai multe ori foarte convenabile, dar totdeauna într'o reală disproporție cu calitatea mărfii. Totdeauna cumpărătorii sunt cei păcăliți. In același timp sufăr, de pe urma acestei stări de lucruri, reale pierderi comercianții stabili.

Indemnat de motivele arătate camera de Comerț din Cluj a hotărât pornirea unei acțiuni pentru stăvilirea și desființarea comerțului ambulant.

Declarațiile de impunere ale societăților anonime

Ce trebue să cuprindă

Administrația financiară din Cluj a întocmit un tablou asupra datelor și documentelor, pe care trebue să le cuprindă declarațiile de impunere ale societăților anonime. Fiind în interesul acestora ca declarațiile lor să corespundă întru toate cerințelor legale, publicăm în cele ce urmează un rezumat al acestui tablou.

1. Bilanțul. 2. O copie de pe inventarul dela sfârșitul anului 1924. 3. Bilanțul pe 1924 și conturile profit și pierdere. 4. Un conspect al salariilor și celorlalte competințe ale funcționarilor în anul 1924. La fiecare funcționar să fie indicată locuința lui. 5. Cheltuelile generale grupate după categorii. 6. Conspectul dobânzilor pasive, arătându-se creditorii și sumele neplătite până la sfârșitul anului. 7. Precisarea pozițiunilor tranzitorii. 8. Înșirarea uzinelor și beneficiile cu care lucrează. 9. Un extras din procesul verbal al adunării generale referitor la distribuirea beneficiului net. 10. Capitalul propriu la începutul și sfârșitul anului și suma la care se urca înainte de 1916. 11. Un extras din statute referitor la repartizarea beneficiului net. 12. Tantiemele consiliului de administrație și comitetului cenzorilor, arătându-se locuința fiecărui membru din aceste două organe. 13. Datoriile în valută străină, cu indicarea fiecărui creditor, a valutei străine și a valorii în lei a sumei datorite. 14. Intrucât este vorba de întreprinderi industriale, trebue să se specifice când au fost înființate și prin ce decizinne a consiliului de miniștri li-s'au acordat favorurile din legea minelor și legea industrială. 15. Sumele șterse din contul mărfurilor și toate sumele care nu arată după fiecare poziție mărfurile vândute.

Toate actele vor trebui să fie redactate în românește, pentrucă altminteri n'au nici o putere probatorie.

Productia zaharului si prețurile sfeclei de zahar

Producătorii de sfeclă cer respectarea prețurilor fixate de minister. — Resistența fabricilor de zahăr poate provoca o reducere a producției de zahăr.

Se știe că producția fabricilor de zahăr este în raport direct cu producția sfeclei. In împrejurările de astăzi însă, când prețurile variază de pe o zi pe alta producătorii de sfeclă nu sunt dispuși să producă maximul posibil, decât dacă li se garantează că vor putea desface producția în condițiuni rentabile. Pornind dela această stare de lucrnri guvernul a stabilit pentru anul 1925 un anumit raport între prețul zahărului și acel al sfeclei de zahăr.

Acest raport nu convine însă fabricanților, căci le micșorează beneficiile. Ei au hotărât deci, că nu vor plăti noulle prețuri. La rândul lor producătorii de sfeclă au pornit o acțiuue în vederea luptei ce-o au de dat cu fabricanții, cerând respectarea ordinului ministerial.

Deocamdată nu se știe care va fi sfârșitul acestei lupte. In orice caz încăpățînarea fabricanților va contribui în mare măsura la o binesimțită reducere a producțiunii de zahăr, făcându ne și în această privință tributari ai străinătății, Credem prin urmare, că este binevenită o energică intervenție a autorităților însă acum înainte de primăvară, când se fac însemânțările.

Curierul spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Sâmbătă matineu: „Obsitarul" (Reprezentație pentru tinerime cu prețuri reduse. Conferează prof. Iosif Rózsa. Seria 35.)

Sâmbătă seara: „Cele trei grații" (Ca oaspe dșoara Barna Sári. Prețuri de Premiera. Abonament de zi 61. A. Seria 36.)

Duminecă matineu: „Bajadera" (Opereta a 44 ora. Prețuri reduse. Seria 37.

Duminecă seara: „Ioan viteazul" Opereta cu distribuția nouă a rolurilor. Prețuri de Premiera. Abonament de zi 62. B. Seria 38.)

Luni: „Ioan Viteazul" 116. ora. Abonament de zi 63. A. Seria 39.)

Marți: „Micul Conte" (Distribiția nouă. Prețuri normale abonament de zi no 64 B, Seria bilelelor: 40.)

Miercuri: „Fata uin Paris" (operă nouă a patra oară. Pretur normale: Abonament Șters, Seria bitelor: 41).

Joi: „Mignon" (Prețuri de prem. eră abonament de premieră no 36. Seria biletelor: 42)

Vineri: „Antonia" (a 20-a oară. Abonament șters. Prbțuri de premiură. Seria bilelelor: 43).

Sâmbătă matineu la 3½: „Ebrea" (Operă cu prețuri Scăzute. Seria biletelor 44.)

Sâmbătă seara la 8: „Al cui iubit sunt eu" (Noutate a 3-a dată. Prețuri de premieră. Abonament de zi no. 65 A. Seria biletelor 45).

Sâmbătă seara la 10¼: Concertul de vioară alui Emil Telmányi Prețuri puțin rtdicate. Abonament de no 66 B. Seria biletelor 46).

Duminecă o. m. 10: Festivalul clubului de gimnastică angajaților comercianți. (Greturi normale Seria biletelor 47).

Duminecă matineu 3½ „Sărutămă" (Noutate a 6 a oară. Fețuri scăzute. Seria biletelor 48).

Duminecă seara la 8: Căpitanul cântăreț" (A 14 a dată. Abonament șters. Preturi de premieră. Seria biletelor 49).

Luni: „Tragedia Omului" (Distribuție nouă a rolurilor. Prețuri de premieră. Abonament de premieră 37. Seria biletelor 50).

Marți: „Tragedia Omului." (Prețuri de premieră. Abonament de zi no 67A. Seria bilelelor 51).

Se construește la Cluj?

Totdeauna în cursul iernii se cer autorizațiile de edificare în vederea construcțiilor ce urmează să fie începute primăvara. Autorizațiile acestea le eliberează oficiul ingineresc.

Cu o vădită părere de rău trebue să constatăm că după numărul cererilor de edificare înregistrate până acum la oficiul ingineresc din Cluj, la primăvară nu vom avea în orașul nostru decât un număr redus de noui construcțiuni.

Consecințele acestei situațiuni sunt ușor de gâcit: Criza de locuințe va deveni din ce în ce mai acută, iar în al doilea rând industria va fi lipsită de puternicul impuls de desvol are pe care-l constituesc edificările.

Cei cu cădere acționeze până nu e iarăși prea târziu, căci e pagubă de fiecare an ce trece.

Inlesniri la trecerea frontierei romano-ungare

Autoritățile ungare publică intrarea în vigoare a unei convențiuni româno-ungare

Ne amintim din vremea de înainte de război de favorurile ce se făceau locuitorilor din apropierea frontierei româno ungare la trecerile dintr'o țară în alta. Aceștia nu trebuiau să și scoată pașapoartle, ci arau admiși să treacă frontiera în baza unor simple legitimații eliberate de autoritățile administrative. Războiul a scos din aplicare aceste dispozițiuni salutare

Ni se anunță acum din Ungaria că în plasele din apropierea frontierei noastre autoritățile ungare au avizat populația că în baza unei convențiuni încheiate cu România pe viitor medicii și preoții vor fi admiși la trecerea frontierei fără pașapoarte. Aceleași dispozițiuni ar urma să fie aplicate și bolnavilor.

Nu știm, întrucât corespund adevărului cele lansate în Ungaria despre amintita convenție româno ungară. Credem însă necesară din parte noastră în 5 deosebită precauțiune la rezolvirea acestei chestiuni.

Repertoriul „Teatrului National"

Sâmbătă 24 Ianuarie „Când vine viforul".

Duminică 25 Ianuarie matineu: „Avarul".

Marți 27 Ianuarie Premieră „Patima Roșie" tragicomedie în 3 acte de Mihail Sorbu cu Dnele Stanca Alexandrescu și Nelly Caracioni și dnii Dem. Mihălescu Brăila, V. Vasilescu și N. Dimitriu. Piesa este pusă în scenă de dl Sică Alexandrescu.

Joi 29 Ianuarie „Patima Roșie".

Sâmbătă 31 Ianuarie „Patima Roșie".

Luni 2 Februarie matineu: „Cinematograful".

Marți 3 Februarie: Premieră „Mărgeluș" comedie în 3 acte de A. de Herlz cu dnii Al. Ghibericon, V. Vasilescu, N. Dimitriu, C. Potcoavă și dnele Jeana Popovici Voina, Ath. Rally, N. Caracioni, V. Kronvald etc.

Joi 5 Februarie „Mărgeluș".

Sâmbătă 7 Februarie „Mărgeluș".

Ultime informații

— *Dnii Dubleșu Gh. prefect al județului Hunedoara, medic general Moga George, membru în comitetul asociației pentru comemorarea centenarului nașterii lui Avram Iancu, Mureșanul Septimiu B., prefect al județului Cojocna, Russu Octavian, vicepreședinte în comitetul asociației pentru comemorarea centenarului nașterii lui Avram Iancu, au fost numiți membri ai ordinului Steaua României în gradul de comandor.*

— In ultimul timp în județul Sălaj și-au făcut apariția numeroase haite de lupi. In comuna Arduzel fiarele au pătruns în curțile sătenilor omorând un număr mare de porci și oi. Pentru stârpirea lupilor autoritățile vor organiza o mare vânătoare.

— La o întrunire din Diciosânmărtin s'a hotărât ridicarea la Cetatea de baltă a unei statui a lui Ștefan cel Mare.

* Se aduce la cunoștință celor interesați că, cu privire la cererile de pașapoarte, s'au făcut de către Domnul Prefect al Poliției Ovidiu Gritta următoarea înțelesnire: Toți acei cari au mai primit în trecut pașapoarte dela Dl. Prefect Ovidiu Gritta, cu ocazia reînoirii pașaportului, vor înainta numai o simplă cerere, la care vor anexa pașaportul vechiu și dovada, că sunt în curent cu plata impozitului. Dacă și are aceste acte în regulă, poate să obțină în curs de două ore pașaportul. Camera de Comerț și Industrie.

* **Expoziția de antichități și lucruri de artă.** „Arta", aranjază din nou în luna Ianuarie o expoziție splendidă de obiecte de artă și antichități provenite din posesiunea aristocrațimei și a altor particulari. Expoziția *se deschide la 18 Ianuarie 1925* în sala de expoztții a întreprinderei „Arta", Cluj, Strada Avram Iancu No. 3. 1263

Serbarea unirii Principatelor la Cluj

Serviciul divin. — Defilarea. Serbările școlare

Cu toate că nu mai este serbare națională oficială, ziua de 24 Ianuarie a fost serbată la Cluj cu fastul cuvenit. Pe toate edificiile au fost arborate drapele naționale, iar serviciile de Stat au luat vacanță.

La ora 11 a fost celebrat un Tedeum în biserica ortodoxă de către părintele asesor Ludu, predica fiind rostită de părintele asesor dr Vasile Sava. Au asistat reprezentanții clerului în frunte cu P. S. Sa Episcopul Nicolae Ivan, precum și reprezentanții tuturor autorităților civile și militare din localitate.

După serviciul divin a avut loc în strada Avram Iancu defilarea unei companii de onoare din regimentul 83 Infanterie.

La toate școlile locale au fost o ganizate serbări de comemorare a unirii Principatelor. Astfel la liceul de fete „Regina Maria" societatea de lectură a elevelor a ținut în sala de gimnastică a liceului o impunătoare ședință festivă cu coruri, jocuri naționale și o conferință a elevei Teodorovici din cl. VIII-a.

— Industria mare metalurgică a cerut, printr'un memoriu, ministerului de industrie și comerț să nu se mai acorde anumitor industrii scutiri sau reduceri de taxe pentru importul ferului laminat întrucât uzinele noastre pot satisface în totul nevoile consumului intern.

In acest scop s'a ținut eri la ministerul industriei o conferință la care au luat parte și reprezentanții industriei producătoare și acele consumătoare cum sunt în special fabricele de petrol.

Din datele atatistice culese de comisiune s'a constatat într'adevăr că producția ferului laminat întrece nevoile consumului intern.

In consecință s'a căzut de acord și cu reprezentanții industriei consumatoare ca, să se recomande comisiunei industriale ca să se suspende pe timp de un an toate avantagiile, acordate până azi în baza tarifului vamal și a legei minelor—industriilor cari importau fer laminat și tablă de fer. Această suspendare nu va privi însă articolele pentru cari marile noastre uzini metalurgice n'au instalații de fabricare.

La sensul celor arătate mai sus, se va încheia un procesverbal care va fi supus spre ratificare comisiunei industriale care se va întruni Mercuri 28 crt.

MICA PUBLICITATE
3 LEI CUVÂNTUL

Cameră mobilată în centru se caută de un funcționar superior de bancă. Rugăm adresați Administrația ziarului sub A. G.

DE INCHIRIAT imediat cameră mobilată. Adresa la Administrație.

Se caută spre cumpărare o cassă de fier Arnheim. Oferta către Banca Voluntarilor, Regina Maria 6. 486

Repertoriu săptămânal al Operei Române din Cluj

Duminică 25 Ian. „Carmen"
Luni 26 Ian. „Lohengrin"

Atențiune!

S'a rezolvat problema mizeriei de lumină electrică

Lampa de petrol

alui

Somlyai,

care arde necontenit se găsește pe un preț bagatelă prăvălia de sticlă

SOMLYAI

Cluj, Calea Victoriei 4.

Lysoform

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII"

Anul VI Nr. 1275 • 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI • Marți 27 Ianuarie 1925

Înfrățirea

On. Asociațiunea pentru Cultura
și lit. poporului Român
Sibiu
R.
6935

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
ȘI
A ÎNȚILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN. 52
PE 6 LUNI 26
PE 1 LUNĂ 5
PE 1 AN pentru autorități 120
PE 1 AN pentru preoți și învățători 80

Apelul d-lui IULIU MANIU

In ziarele ataşate partidului naţional a apărut ieri un apel al dlui Iuliu Maniu prin care partidele din opoziţie sunt învitate să-şi concentreze forţele într'un singur organism politic menit să pue capăt „pericolului suprem" pe care l-ar înfăţişa guvernul actual. Apelul e presentat de anumita presă ca un important eveniment politic, în jurul lui făcându-se comentarii din cele mai optimiste. Se crede anume că apelul dlui Maniu va fi punctul de plecare al unei mari acţiuni politice care va duce foarte curând la o schimbare de regim.

Analizând însă împrejurările politice în care se produce acest memoriu, vom înţelege nu numai cât e de inutilă, dar şi cât e de ridiculă iniţiativa luată de dl Maniu. Noi am spus de atâtea ori că piedeca de care se va izbi mereu strângerea la uu loc a forţelor opoziţiei este *orgoliul de partid*, dovedit în nenumărate rânduri ca fiind mai tare de cât orice consideraţiune de ordin ideologic. Singurul moment, politic şi psihologic, în care cel puţin trei din partidele aflate astăzi în opoziţie ar fi putut să se topească într'un singur organism politic a fost fără îndoială momentul Federaţiei.

Pe vremea aceia, limitele între cele trei partide care alcătuiau Federaţia nu erau încă bine fixate, nici în ce priveşte gândirea politică şi nici, mai ales, în ce priveşte ambiţiile de persoane. Atât partidul naţional din Ardeal, cât şi partidele ţărănesc şi naţionalist-democrat din vechiul Regat erau animate atunci de acelaş romantism politic în lăuntrul căruia se puteau întâlni toate trei fără să fie vorba să-şi facă unul altuia concesii de principii şi de doctrină. Iar în ce priveşte ambiţiile personale, ele se puteau învinge foarte uşor, întrucât toate aceste trei partide, prin caracterul împrejurărilor de atunci, îşi datorau situaţia politică unor procedee electorale în faţa cărora valoarea persoanelor nu avea nici o însemnătate. Dar momentul acela a fost pierdut. Federaţia s'a spart, şi sânt patru ani de zile de când partidele care o alcătuiau umblă pe drumuri deosebite, fiecare cu oamenii, cu principiile şi cu metodele lui de luptă. In acest timp, limitele dintre ele s'au precisat.

Ne mai fiind supuse necesităţii de a utiliza aceleaşi procedee electorale, cele trei partide au simţit nevoia să-şi afirme fiecare individualitatea, atât în ce priveşte principiile politice, cât şi în ce priveşte valoarea oamenilor de cari dispuneau. Din nenorocoasa politică pe care o reprezenta Federaţia s'au desprins, prin urmare, trei organisme politice, fiecare cu conştiinţa valorii sale. Cu cât a trecut vremea, această conştiinţă s'a desvoltat şi odată cu ea, s'a desvoltat şi orgoliul fiecărui partid.

Apelul lansat de dl Iuliu Maniu vine tocmai în clipa când acest orgoliu este mai tare.

Pentru a l înfrânge, s'ar fi cerut ca cel puţin omul care a lansat apelul să se bucure de o indiscutabilă autoritate politică. Mai este însă dl Maniu omul la chemarea căruia trei sau patru partide să fie gata să renunţe la toate deosebirile dintre ele pentru a realiza acea mult aşteptată concentrare a opoziţiei?

Dsa îşi lansează apelul la câteva zile numai după publicarea Memoriului dlui Goldiş, deci tocmai în momentul când autoritatea dsale politică se găseşte adânc sdruncinată prin aducerea în faţa opiniei publice a tutulor greşelilor săvârşite de partidul naţional de la Unire şi până azi. Care partid din opoziţie s'ar încumeta deci să şi abandoneze propria lui gospodărie politică pentru a urma îndemnul unui om pe care nici unul din actele lui de până acum nu-l indică pentru o iniţiativă atât de importantă cum e aceia luată de dl Maniu?

Credinţa noastră este că apelul va rămâne ca încă o dovadă de incapacitate politică, el ne având nici una din însuşirile prin care ar putea să provoace concentrarea într'un singur partid a grupărilor din opoziţie. Dl Maniu a luat o iniţiativă care întrece cu mult mijloacele autorităţi sale politice şi pe care împrejurările în care ne aflăm o condamnă dela început la un imediat şi ridicul eşec.

D. Hirschler ne răspunde

Ca răspuns la articolul din afară „Cine este d. Hirschler?" d. protopop Hirschler ne trimite o întîmpinare care va apărea în numărul de mâine.

In aceeaşi chestiune, ziarele maghiare au anunţat că d. Hirschler ne va face proces de calomnie. Mai întâi o lămurire. Articolele publicate în chestia dlui Hirschler nu privesc persoana particulară care răspunde la acest nume, ci pe omul mai mult sau mai puţin politic.

Pentru aceasta, nu înţelegem de ce dl Hirschler ni-ar ameninţa cu un proces de calomnie, când noi nu i-am făcut, pare-se, decât un bun serviciu, arătându-l aşa cum este, un neîmpăcat duşman al ţarei româneşti şi al poporului român?

Canossa protopopului Hirschler

— Cine vrea să devină Episcop al Sătmarului? —

In numărul trecut al ziarului nostru am arătat ce fel este înfăţişată M. S. Regina Maria în institutul Marianum din localitate.

Dacă însă Suverana României poate ignora cu drept cuvânt meschinăriile dlui Hirschler, patria română nu poate tolera la sânul său şerpi veninoşi.

Acest fals slujitor al lui Christos — şvab renegat provenit din mahalaua Budapestei — a fost gratificat Ardealului, în special Clujului graţie linguşirilor cu care a ştiut să împrejmue la timpul său pe tânărul episcop contele Majláth, care astăzi a devenit el robul clientului său favorit. In clerul catolic din Ardeal se ştie şi se simte că „Episcopul Transilvaniei" — cum îi place contelui Mujláth să se numească — este o simplă jucărie în mâna prelatului clujan Hirschler.

Cunoscute fiind sentimentele şi, mai ales, faptele acestui fai mos protopop, cercurile hotărâtoare ale ţării au înţeles de mult, că el nu se mai potriveşte în România şi că trebue să-şi reocupe locul de obârşie în ceata ebsediştilor.

Sentinţa era adusă. Nu ştim din ce motive a întârziat executarea ei.

Atitudinea preacuviosiei sale va deştepta, credem, din nou atenţia celor în drept, pentru ca să-l pună la locul care i se cade.

Pentru a complecta relatările noastre din numărul nostru trecut, mai notăm următoarele:

Deşi nu este mult de când d. Hirschler declarase solemn că „nici mort" nu vrea să meargă la Bucureşti, deunăzi, spre surprinderea tuturor a pornit, totuşi, spre capitala „celor mai murdari duşmani" a cărei cădere în mâinile nemţilor d. Hirschler odinioară o serbase la Marianum trei zile de vacanţe de-arândul.

Era aproape să se întâmple sinistra lui proorocie şi să ajungă „mort" (dögölve) la Bucureşti pentrucă era tocmai cu trenul care deraiase în apropierea Braşovului.

La spatele acestei călătorii se ascund lucruri pe care opinia publică românească trebuie să le cunoască.

Episcopul Mailáth, care ţine la Hirschler mai mult ca la oricine din clerul său, a încercat toate apucăturile diplomatice pentru ca să'şi scape clientul de expulzare declarând adeseori că dacă se duce Hirschler şi el pleacă cu dânsul. Nefiind sigur de mântuirea lui Hirschler, episcopul Majláth a încercat o lovitură îndrăsneaţă.

Dsa a sfătuit pe octogenarul episcop de la Sătmar Bornemisza care este în pragul morţii, să ceară Papei pe Hirschler ca episcop coadjutor, bineînţeles, cu dreptul de succesiune.

Şi bietul bătrân a iscălit cu mână tremurândă rugarea — ca din cealaltă lume — implorând pe Papa, pentru mântuirea sufletelor, de a-i da de ajutor „pe cel vrednic după părerea unui om care priveşte lucrurile din pragul eternităţii", adecă pe dl Hirschler.

Pregătită astfel calea şi cărarea, la Roma, numai resta decât să se înlăture la Bucureşti şi piedecile imposibile de înlăturat care stăteau în calea unui asemenea plan. Episcopul Mailáth a stăruit deci că Hirschler negreşit să se resigneze a descinde şi el viu în „Sodoma şi Gomora Dâmboviţei" Canossă — să-i zicem balbalcanică — să câştige iertare de la cercurile hotărâtoare din Bucureşti.

Şi ceiace înainte cu două săptămâni nu voia să facă nici mort (dögölve), încearcă să facă viu chiar şi cu riscul vieţii şi petrece la Bucureşti pentru a fi prezintat celor mai înalte cercuri pe care le-a insultat atât de grav ca omul ales de Dumnezeu să mântuie Episcopia Sătmarului şi să se instaleze acolo, la graniţa României ca cel mai fidel şi devotat reprezentant a lui Horthy.

(Urmare pe pag. II.)

Un mare bluf... Apelul dlui Iuliu Maniu

Agitatorii încep să-şi de-a seama — D. Maniu se spovedeşte — O monstruozitate politică: fuziunea „opoziţiei democratice naţionale"

D. Iuliu Maniu a lansat Sâmbătă un apel „către partidele de opoziţie" prin care la îndeamnă să se uniască. Apelul nu face nicio distincţie; el se adresează tuturor partidelor „opoziţiei naţionale", — ceea ce mai pe înţelesul tuturor ar însemna că d. Maniu ar dori o fuziune şi cu ţărăniştii, şi cu iorghiştii, şi cu averescanii. Iată-l deci pe şeful partidului naţional gata să între, ca să zicem aşa, în „pertractări" colective, după ce a umblat, fără rezultat, cu talerul „pertractărilor" pe la uşa tuturor partidelor din opoziţie.

Noua atitudine a dlui Maniu este delicioasă. Dar mai delicioasă este motivarea pe care şi-o face dsa.

„De 6 ani — spune d. Maniu — viaţa politică a României întregite prezintă icoana unui zbucium plin de pasiuni, fără progres şi fără cristalizare.

„Contrastul dintre realizarea strălucită a unităţii naţionale deoparte şi haosul politic intern ce i-a urmat de altă parte îndurerează toate inimile patriotice, adânc mişcate de sentimentul dragostei de ţară.

„Conducerea Statului român, lipsită de orientarea clară şi fermă, se resimte în mod dureros de această stare de desechilibru politic.

Nava Statului este aruncată fără îndrumare sigură pe marea agitată a dificultăţilor şi crizelor răscolite de conflagraţia mondială. Fiecare an ce a trecut a sporit greutăţile interne şi a micşorat capitalul moral de încrederea cetăţenească în viitorul ţării. Entusiazmul din clipa unirii este în scădere, un sentiment de decepţie, o stare de dezagregare sufletească a luat în sufletul masselor locul optimismului sănătos, pe care se putea aşeza dela început temelia operii de organizare şi închegare a patriei unite".

E drept că dl Maniu încearcă să atribuie constatările sale de mai sus „greşelilor grave şi păcatelor de neiertat ale celor trei ani de guvernare liberală". In fond însă, deşi dl Maniu nu spune aproape nimic nou, în pesimismul cu care apreciază dsa situaţia noastră se trădează întreaga stare de spirit a oamenilor de la conducerea partidului naţional.

In adevăr, constatările pe cari dsa le face întroducerea apelului reprodusă mai sus, dacă nu se pot referi realităţilor vieţei noastre publice decât în parte, rămân un semn hotărât că agitatorii au început să capete conştiinţa operei lor nefaste de până acum. Căci cui altora li se poate atribui acel zbucium plin de patimi de care vorbeşte dl Maniu, decât conducătorilor opoziţiei? Si cine poate fi mai vinovat de scăderea entuziasmului din clipa unirii, decât acestora ce au împins patima politică până la a nega însăşi actul unirei noastre frăţeşti?

Dl Maniu însă nici în ceasul acesta, pe care îl socoate grav, nu poate fi sincer cu sine şi caută vinovaţii aiurea.

Aceasta ca o constatare de ordin moral. In ceea ce priveşte valoarea politică a apelului pubilcat de şeful partidului naţional, ea se va dovedi în curând un mare bluf. Cum şi-a putut închipui d. Maniu că va putea determina o fuziune a tuturor partidelor din opoziţie, aceasta nu ni-o putem explica îndeajuns. Crede oare dsa că va putea sta cu sinceritate alături de d. Goga, într'o eventuală fuziune; şi crede dsa că generalul Averescu se va putea face iubit de d. Iorga? Dar dacă, în adevăr, cum spune dsa, se va trece peste persoane, am vrea să ştim cum se vor putea acorda punctele sale de program, atât de diverse faţă de cele ale partidelor solicitate să fuzioneze? Şi cât timp va putea să dureze o atare aglomerare de tendinţe şi mentalităţi opuse?

Iată atâtea întrebări pe cari orice om politic, altul decât d. Maniu, ar fi trebuit să şi le puie. Şi fiindcă d. Maniu nu şi le-a pus când trebuia, vom avea încăodată prilejul să verificăm insuficienţa aptitudinelor sale politice. Cu atât mai rău pentru d. Maniu, căci apelul său ca idee este o monstruozitate politică, iar ca morală...

A. R. Gus.

(Continuare de pe Pag. 1.)

Astfel stând lucrurile ar fi trist dacă autorităţile noastre, s'ar dovedi atât de naive încât să cadă în cursa unei diplomaţii cusută cu aţă albă. Se ştie doar că Episcop a Sătmarului urmează să fie desfiinţată de odată cu moartea actualului Episcop — şi atasată la Oradia.

Şi nu se va putea găsi guvern românesc care de dragul cuiva — fie el chiar preacuviosul Hirschler — să mai menţină un fragment dintr'o Episcopie, trecută cea mai mare parte — prin fixarea frontierei — la Ungaria.

Şi de altfel guvernul român ştie foarte bine cine este d. Hirschler care şi în timpul cel mai nou, după congresul partidului maghiar dela Braşov figurează alături de cei mai implacabili duşmani ai neamului nostru şi angajaţi ai ebrediştilor cari nu se feresc de a se întovărăşi cu comuniştii lui Trotzki numai pentru ca să ne lovească pe noi.

După congresul dela Braşov în care s'a inaugurat o etapă de luptă mai dârză a maghiarimei împotriva statului român, nici organul fanatic „Ellenzék" nu mai este destul de potrivit organ de luptă ungurească. S'a lansat în ultimul timp o subscripţie publică pentru întemeierea unui ziar mai activ şi mai dârz pentru a cărui întemeiere se adună milioane.

Clerul unguresc din Ardeal, calvinii, catolicii, unitarii împreună agită pentru succesul acestei subscripţii de fonduri.

In fruntea lor — şi alături de unitari şi calvini — figurează, firește, părintele Hirschler care, în acelaşi timp, bate cu smerenie la porţile „Sodomei şi Gomorei" ca să câştige o cârjă episcopească la frontiera României dinspre Ungaria.

Cel ce nici „mort" nu voia să meargă la Bucureşti, să duce acum viu şi umil la Canossa.

— *Ecce homo!*

Curierul spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Luni: „Ioan Viteazul" 116. ora. Abonament de zi 63. A. Seria 39.)

Marţi: „Micul Conte" (Distribiţia nouă. Preţuri normale abonament de zi no 64 B, Seria bilelelor: 40.)

Miercuri: „Fata uin Paris" (operă nouă a patra oară. Pretur normale: Abonament Şters, Seria bitelor: 41).

Joi: „Mignon" (Preţuri de prem. eră abonament de premieră no 36. Seria biletelor: 42)

Vineri: „Antonia" (a 20-a oară. Abonament sters. Prbţuri de premiură. Seria bilelelor: 43)

Sâmbătă matineu la 3½: „Ebreaa" (Operă cu preţuri Scăzute. Seria biletelor 44.)

Sâmbătă seara la 8: „Al cui iubit sunt eu" (Noutate a 3-a dată. Preţuri de premieră. Abonament de zi no. 65 A. Seria biletelor 45).

Sâmbătă seara la 10¼: Concertul de vioară alui Emil Telmányi Preţuri puţin rtdicate. Abonament de no 66 B. Seria biletelor 46).

Duminecă o. m. 10: Festivalul clubului de gimnastică angajaţilor comercianţi. (Greturi normale Seria bileţelor 471

Duminecă matineu 3½ „Sărutămă" (Noutate a 6 a oară. Feţuri scăzute. Seria biletelor 48).

Duminecă seara la 8: Căpitanul cântăreţ" (A 14 a dată. Abonament şters. Preturi de premieră. Seria biletelor 49).

Luni: „Tragedia Omului" (Distribuţie nouă a rolurilor. Preţuri de premieră. Abonament de premieră 37. Seria biletelor 50).

Marţi: „Tragedia Omului." (Preţuri de premieră. Abonament de zi no 67A. Seria bilelelor 51).

Repertoriu săptămânal al Operei Române din Cluj

Luni 26 Ian. „Lohengrin"

Concursurile de la Braşov pentru campionatele în patinaj artistic ale României

Ieri Duminecă au avut loc la Braşov concursurile de patinaj pentru campionatele României. Au luat parte un număr mare de concurenţi.

Rezultatele sunt următoarele: Primul clasat a fost dl dr Hirsch din Cluj, al doilea dl Puşcaşiu tot din Cluj, iar al treilea L. Beke Cluj.

Concursuri de dame: 1 Maria Pop (Târgu-Mureş). 2. Bajaki Ana (Cluj). 3. Irena Leman (Braşov).

Perechi: 1. Bajaki—Beke 2. Hirsch—dna Golescu (Braşov). 3. dl Fischer—d-şoara Leman.

Serbatorirea d-lui prof. C. Marinescu la Cluj

Şedinţa festivă a Societăţii asistenţilor şi preparaţilor din Cluj — Cuvântările — Conferinţa serbătoritului

Am anunţat cu două săptămâni în urmă, că asistenţii şi preparaeorii dela facultatea de medicină din localitate au invitat să vină la Cluj spre a ţine o conferinţă pe sevantul profesor universitar. I. C. Marinescu, dela Bucureşti.

Distinsul invitat a răspuns acestei invitaţii, sosind la Cluj Sâmbătă. La gară a fost primit de un mare număr de profesori universitari, medici asistenţi şi studenţi.

Ieri Duminecă a avut apoi loc ta prefectura judeţului şedinţa festivă organizată de Societatea asistenţilor şi preparatorilor din Cluj. Sala era fixită de-un public ales, fiind de faţă toţi reprezentanţii mai de seamă ai ştiinţei medicale clujene.

La ora 11 şi a făcur apariţia în sală d. C. Marinescu, fiind ovaţionat de întreaga asistenţă.

Primul care a asistat pe distinsul oaspe a fost d. dr. Iuliu Moldovan, decanul facultăţi de medicină din Cluj. Cărpinişan, primnotar orăşenesc, aducând serbătoritului omagiul oraşului Cluj. In h ind d. Cărpinişan ceteşte hotărârea consilului orăşenesc din Cluj, prin care str. Luna a primit numirea de C. Marinescu. Au vorbit apoi d nii Liviu Câmpeanu, preşedintele Societăţi asistenţilor şi preparatorilor şi Buşulenga, preşedintele studenţilor în medicină.

Dupăcâteva cuvinte de răspuns la saluturile ce i s'au adresat, şi-a desvoltat conferinţa despre înbătrânire şi reîntinerire combătând teoriile lui Voronoff şi Steina h. Problema întineririi şi long vieţii stă într'o potenţare a condiţiunilor igienice în care trăim. Dealtfel această potenţare ne o asigură civilizaţia de astăzi şi din viitor, aşa că în mod fatel oamenii viitorului vor trăi mai mult.

Dar aceste câteva cuvinte nu pot reda o conferinţă a unui mare savant ca d. C Marinescu.

Citiţi şi răspândiţi:

›Infratirea Poporului‹

cea mai bună gazeta săptămânală.

MICA PUBLICITATE
3 LEI CUVÂNTUL

Cameră mobilată în centru se caută de un funcţionar superior de bancă. Rugăm adresaţi Administraţia ziarului sub A. G.

DE INCHIRIAT imediat cameră mobilată. Adresa la Administraţie.

Se caută spre cumpărare o cassă de fier Arnheim. Oferta către Banca Voluntarilor, Regina Maria 6. 486

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Marţi, 27 Ianuarie 1925

CINEMA SELECT
PREMIĔRA!
Călătoria lui Fatty
Comedie bufă americană în 4 acte. In rolul principal: *Fatty*

CINEMA URANIA
Premieră!
Dincolo de mormant
Dramă sentimenta'ă în 5 acte In rolul principal: *Emeric Pethes*

CINEMA APOLLO
Premieră!
Drama din Wagan-Lit
Dramă senzaţională criminală în 5 acte. In roiul principal: *Bi Bo-Ba*

Vânzare excepţională!
Paltoane model de dame
în urma sezonului înaintat pe orice preţuri acceptabile la magazinul de mode de dame
Diamanstein
şi
Moskovitz
CLUJ,
Calea Regele Ferdinand 25, vis-a-vis de posta principală

Publicaţie la licitaţie

In baza încredinţării firmei Regatul-Mare Forestieră Societate Anonimă cu sediul Huedin să publică licitaţia următoarelor:

Se v-or licita:

1.	21 douăzecişiunu cai în valoare de.....	Lei	105000
2.	7 şapte catâri în valoare de	„	35000
3.	1 una şea de piele cu frâu în valoare de ..	„	1000
4.	1 una şea de lemn în valoare de	„	200
5.	2 două juguri în valoare de	„	150
6.	5 cinci crucioaie de lemn în valoare de	„	50
7.	1 una crucioaie de fier în valoare de	„	10
8.	8 opt roţi de car în valoare de.....	„	2000
9.	4 patru lenci de fier în valoare de	„	160
10.	4 patru dricuri de dinapoi în valoare de....	„	1000
11.	2 două dricuri de dinainte în valoare de	„	500
12.	3 trei loitre în valoare de	„	300
13.	5 cinci Sănii în valoare de.....	„	1000
14.	7 şapte căruţe complecte fără loitre	„	10500
15.	25 douăzecişicinci căpestre în valoare de	„	500
16.	2 două părechi hamuri de piele în valoare..	„	3000
17.	10 zece părechi hamuri de stoară în valoare ..	„	2000
18.	10 zece părechi opritori în valoare de	„	500
19.	21 douăzecişiuna bucăţi lanţuri în valoare de..	„	1000
10.	Circa 3000 treimii kilograme fân de	„	4500

II. Fiecare poziţie se va licita separat.

III. Preţul de strigare este valoarea scrisă la fiecare poziţie, care preţ se va micşora până la ofertul dat.

IV. Cumpărătorul la licitaţie este dator a achita în numărar preţul de cumpărare la licitaţie imediat după ce se va declara ca cumpărător cu 2 % taxă şi numai decât a-şi transporta obiectele cumpărate, fiindcă licitatorul după termminarea licitaţiei în privinţa obiectelor vândute la liciţaţie nu ia nici o garanţă.

V. Cumpărătorul la licitaţie tardiv la achitarea preţului de cumpărare se eschide din licitaţia continuativă.

VI. Licitaţia se v-a ţinea în comuna Călăţele la depozitul Societăţii Regatul-mare Forestieră la ziua de 30 treizecl Ianuarie anul 1925 Unamienouăsutedouăzecişicinci la orele 9 a m.

VII. Obiectele şi animalele date sub licitaţie se pot vedea zilnic până la ziua liciteţiei în comuna Retiţea şi Călăţele la depozitele Societăţii Regatul-mare Forestiera iar în ziua licitaţiei în comuna Călăţele.

Obiectele date sub licitaţie formează dreptul de proprietate a domnului Basch Abraham comerciant de lemne domiciliat în Sighetul-Marmaţiei, sunt în posesiunea firmei licitatoare drept garanţă pretenziunei acestea, existente în potriva domnului Basch Abraham şi se vor licita în sarcina şi pericolul acestuia.

Dat în Huedin, la 21 douăzecişiunu Ianuarie 1925 Unamienouăsutedouăzecişicinci.

494 **Dr. Hugo Baruch,** notar public.

ROYAL MAIL LINE

Pacific Linie Liverpool

Călătorie regulată cu vapoare rapide de primul rang:

Din Hamburg, Southhampton, Cherbourg, Liverpool, La Rochelle Palice în

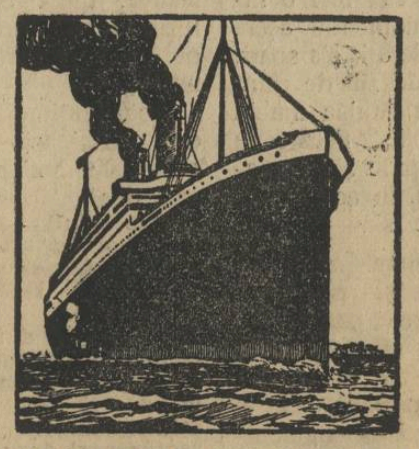

America de Nord, Canada Brazilia, Argentinia, Cuba, Peru, Chile, Mexico

Caiute pentru 2, 4 şi 6 persoane. Caiute cl. III. Caiute cl. III. cu instalaţie mai bună. Cost şi serviciu de primul rang. Pentru cumpărarea biletelor a se adresa

„Compania Tranzit"
Bucuresti, C. Grivitei 153.

Tranzit: Sucursala Timişoara, „Hotel Corona". Arad, Strada Colonel Pantian

PREVEDERILE BUGETARE pe 1925

Bugetele câtorva ministere

Bugetul Ministeeului Cultelor şi Artelor

Proiectul de buget al cheltuelilor ministerului cultelor şi artelor pe anul 1925 este încheiat cu suma pe lei 551.576 831, adică cu un spor de lei 150.000000, bani 01, faţă de lei 446 586 830, bani 01, faţă de lei 446.586,839, bani 09, cifra cheltuelilor pe 1924.

In trăsături geuerale plusul de lei 105.000.000 bani 01, este repartizat:

La personal lei 45 959.631.

La material lei 59.040.369, bani 01.

Plusul dela personal în valoara de lei 45.959 631. este rezultat din adăogiri în valoare de lei 53,188.647. şi din reduceri în sumă de lei 7.229.016.

Plusul dela material în cifră de lei 59.040 369, bani 01, este provenit din adăogiri în valoare de lei 61.528.862 şi din reduceri în sumă de lei 2.488.492, bani 99.

Plusul real dela personal în sumă de lei 45.959.631, este procat în mare măsură de suma rectificărilor sporului de scumpete şi sporul de 35%, care se se cifrează la 29.842.180 lei, restul privind înscrierea noulior termene de gradaţie atât preoţimii, cât şi profesorilor dela seminarii şi institute teologice, şcoale de Bele-Arte şi de muzică, din completarea catedrelor la seminariile înfiinţate pe 1 Semtemvrie 1924, cum si din rectificările fondurilor pentru chirie, scumpete şi ajutor de familie.

Plusul de 59.040.369, bani 01, dela material, provine din adause la cheltuelile, materiale, chirii, combustibil, taxe de apă, iluminat, permisele p CFR, pnntrh protoierei, revizori eparhiali, misionari, arhitecţi, advocaţi, din mici creşteri la fondurile de material ale Chiriarchiilor, din majorarea alocaţiei de hrană la elevii seminariilor şi institutele teologice, din adaose la subvenţiuni pentru incarajarea artelor şi sporirea fondului pentru asigurarea localurilor depedinte de minister.

Bugetul Ministerului de Interne

Proiectul de buget al cheltuelilor Ministerului de Interne pe exerciţiul 1925, se prezintă cu suma totală de lei 1.254.964.195, adică cu un spor de lei 159 mil. 502.526, bani 10, faţă de bugetul pe exerciţiul 1924 de lei 1.094.460.668 bani 90.

Sporul se repartizează astfel:

a) Rectificarea sporului de scumpete şi 35 la sută asupra aceluiaşi spor acordat la salariile tuturor funcţionarilor publici după votarea bugetului şi pe 1924 care pentru exerciţiul 1925, se ridică la suma totală de lei 32.731.837·—

b) Sporirea alocaţiei de hrană la trupa jandarmeriei dela 9 lei la 13 lei de om pe zi pentru primele 6 luni şi dela 9 lei la 12 pentru ultimele 6 luni lei 30 889 627·—

c) Inscrierea sumei reduse din bugetul pe 1924, ca economii din permisii şi concedii la trupa jandarmeriei şi care de altfel chiar în cursul exerciţiului 1924, a trebuit să fie completată prin deschidere de credite 10 484.301

Total lei 74.105.765·—

Restul de lei 85.397.761,10 provine în cea mai mare parte din plusul la material, ţinându se seamă de urcarea preţurilor, de dublarea chiriilor şi de sporirea taxelor telegrafice şi telefonice şi a căile ferate.

Cu privire la personal s'a făcut suprimări de posturi vacante şi nu s'a introdus în plus decât 80 notari pentru comune noui înfiinţate prin lege anul trecut, precum şi 10 subprefecturi noui pentru îmbunătăţirea serviciului administrativ în Basarabia.

Bugetul Ministerului Lucrărilor Publice

Proiectul de buget al Ministerului Lucrărilor Publice pe anul 1925 s'a încheiat pe suma de lei 306.277 890. adică cu un plus de lei 25.533 975 05 faţă de suma de lei 230.743.9 4.95 înscrisă în bugetul pe anul 1924.

Plusul de lei 25 533 975.05 se împarte: pentru personal lei 7.173 310, iar pentru material lei 18.360.665.05.

Plusul de 7.173.310 lei pentru personal prevăzut, este numai aparent, de oarece în cursul anului 1924 s'a plătit ca spor de 30 la sută şi rectificarea Curbei Lalescu din fondurile Ministerului de Finanţe suma de lei 11.070,700 aşa că proiectul de buget pe 1925 se prezintă cu un minus de 3.897.390.

Este de remarcat că la acest Minister deşi a luat fiinţă, în baza legii Regimului Apelor, promulgată în Monitorul Oficial No. 137/27/IV/924, Direcţia Apelor, totuş nu s'a creiat posturi noui.

Noua Administraţiune va funcţiona cu personalul ce există în Direcţiunea Generală de Studii, Construcţii şi Ape Direcţiunea I şi II a Apelor, dându-se o mai bună întrebuinţare.

Prin reducerea locurilor vacante, s'a făcut o economie de 308 posturi în prezentul proiect de buget.

Experienţa din anul trecut arătând că în regiunile industriale şi petrolifere nu se pot găsi cantonieri permanenţi pentru întreţinerea şoseselor, s'a prevăzut un fond global de lei 1 200 000 pentru angajarea de chipe de lucrători pe timp limitat.

Articolele privind cheltuelile de material, diverse şi lucrări se prezintă cu un spor de 18.000.000, cari se detorează următoarelor împrejurări:

a) Sporirea cheltuelilor de combustibil, luminat şi furnituri;

b) Majorarea cotelor de chirii, conform legii chiriilor;

c) Sporirea taxelor comunale (apă, canal, etc).

d) Pentru nutrimentul elevilor şcoalelor politehnice din Bucureşti şi Timişoara s'a majorat alocaţiile cu 700.000 lei.

e) Pentru punerea în aplicare a legii apelor prin nouă administraţie, înfiinţată în cursul anului 1924, s'a prevăzut un spor global de la 5.000.000 şi în sfârşit;

f) Pentru terminarea studiilor şi a lucrărilor începute de direcţiunea de studii şi construcţii ce s'a trecut la direcţiunea generală de poduri şi şosele. s'a prevăzut suma de 5 000 000 lei.

Celelalte alocaţiuni se mărginesc în aceleaşi limite ca şi în anul 1924.

Reclama este sufletul comreţului

A APĂRUT

CALENDARUL FAMILIAR

1925

Cel mai bun şi mai bogat din întreaga ţară, în 150 pagini, cu peste o sută de ilustraţiuni frumoase, în 20.000 de exemplare.

Preţul unui calendar este

Lei 15 Lei

Librăriile primesc 25% rabat.

Comandele se pot face la

PATRICIU A. CHIŞU

Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

TEEKANNE

este ceaiul cel mai substanţial

DECI ŞI CEL MAI EFTIN ŞI CEL MAI FIN CEAI PUS IN COMERŢ

Intreprinderea de Instalatiuni

Electrice a Orasului Cluj

atasata Uzine or Electrice

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalaţiuni electrice de înaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi reparaţiuni în mod radical. Staţiune specială: de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte,
devize efectuate de specialişti, la cerer

HUNWALD

CLUJ,

Str. Vlahuţa 3.

Telefon interurban

147.

Fabrica de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efectuim şlefuirea moderna a sticlelor pentru mobile şi după desemn dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte Mare depozit de gezmuri şi întreprindere de pus geamuri.

Geamuri decorative Mare depozit de geamuri pentru vitrine

Funerariile Episcopului Ioan I. Papp al Aradului

Noui telegrame de condoleanţe — Coroanele primite — Participarea P. S. S. Episcopul Bădescu al Caransebeşului — Formarea cortegiului — Asistenţa

Arad, 24 Ian. — Familia răposatului întru Domnul Episcop Ioan I. Papp al Aradului, a mai primit telegrame de condoleanţe dela dl I. I. C. Brătianu primministru, I. P. S. S. Mitropolitul Primat Miron, I. P. S. S. Mitropolitul Pimen al Moldovei, I. P. S. S. Mitropolitul Vasile al Blajului, I. Lapedatu ministrul Artelor, Marta primpreşedinte al Curţei de Apel Timişoara, cele trei episcopate greco-catolice din Lugoj, Oradea Mare şi Gherla.

Au fost depuse pe catafalc numeroase coroane, din care se remarcă cele trimise de: Judeţul Arad, Primăria Arad, Primăria Timişoara, Internatul de fete, Prefectura poliţiei şi câteva ale familiei. Joi la orele 3 p. m. a sosit în localitate P. S. S. Episcopul dr Badescu al Caransebeşului însoţit fiind de protopopul dr Ghidiu şi dr Petru Barbu profesor la Teologie.

Formarea cortegiului Asistenţa

Incă dela orele 3 trotuarele din faţa consistorului erau întesate de public. La orele 3 jum., a sosit un batalion din Reg. 93 Inf., împreună cu muzica militară pentru darea onorurilor. La orele 4 coroanele înpodobesc carul funebru, corul teologilor părăseşte camera mortuară şi din gangul intrărei în clădirea consistorului îşi fac apariţia toţi preoţii, în urma cărora păşea P. S. S. Episcopul dr Badescu al Caransebeşului.

Sicriul e ridicat pe braţe de opt preoţi, muzica intonează rugăciunea, armata dă onorul şi după o scurtă liturghie, convoiul se pune în mişcare, parcurgând stradele Eminescu, Unirei, Piaţa Catedralei.

Printre numeroasa asistenţă s'a remarcat prezenţa următorilor domni: general Scărişoreanu comand. Diviei 1 cavalerie, general adj. Gh. Manu comand. garnizoanei, Vasile Goldiş, dr Augustin Lazar subprefect, dr Ioan Rocu primarul oraşului, colonel Ilie Georgescu comand. Cercului de Recrutare, colonel Bolintineanu din reg. 12 Roşiori, locot.-col. Pop din reg. 13 Călăraşi, locot.-col. Serb din reg. 93 Infanterie, maior Păunescu dela Comenduirea Pieţei, Ştefan Ciuceanu directorul şcoalei normale de băeţi, C. Popa consilier cultural, dr Memetea, dr Iancu Cornel, Ascaniu Crişan directorul liceului de băieţi, I. Dimitriu şi constantinescu profesori, Ştefan Bulzan dirigintele oficiului poştal, Oană primpretor, dr Lazar Nichi directorul Palatului Cultural, Andreescu directorul poliţiei etc.

Sicriul a fost aşezat în Catedrală pe un catafalc frumos ornat, oficiindu-se apoi un scurt serviciu divin. Si aci ca şi la locuinţă preoţii slujesc în permanenţă, sfântul lăcaş stând toată noaptea deschis pentru priveghiu.

Eri seara a sosit P. S. Sa Episcopul Ciorogariu al Oradiei-Mari, iar azi va sosi în localitate dl Petre Ionescu director general în ministerul Artelor, ca delegatul numitului minister.

Repertoriul „Teatrului National"

Marţi 27 Ianuarie Premieră „Patima Roşie" tragicomedie în 3 acte de Mihail Sorbu cu Dnele Stanca Alexandrescu şi Nelly Caracioni şi dnii Dem. Mihălescu Brăila, V. Vasilescu şi N. Dimitriu. Piesa este pusă în scenă de dl Sică Alexandrescu.

Joi 29 Ianuarie „Patima Roşie".

Sâmbătă 31 Ianuarie „Patima Roşie".

Luni 2 Februarie matineu: „Cinematograful".

Marţi 3 Februarie: Premieră „Mărgeluş" comedie în 3 acte de A. de Hertz cu dnii Al. Ghibericon, V. Vasilescu, N. Dimitriu, C. Potcoavă şi dnele Jeana Popovici Voina, Ath. Rally, N. Caracioni, V. Kronvald etc.

Joi 5 Februarie „Mărgeluş".

Sâmbătă 7 Februarie „Mărgeluş".

Neisel & Farag S.P.A.

Oradea-Mare
Str. Arleorele Verde 23.

Publicaţiune

Consiliul de Administraţie al Insoţirei „Consumul Funcţionarilor publici din Cluj", înfiinţată cu scopul de a procura alimente, îmbrăcăminte, încălţăminte şi alte articole pentru uzul personal al membrilor şi familiilor funcţionarilor publici, membrii ai însoţirei

E gata să predeie în folosinţa unui comerciant sau unei Asocieri, capabili şi cu garanţă localurile şi aparţinătoarele, ce deţine în Cluj, în casa proprie din Str. Matei No. 1, precum şi întreg mobilierul, iar mărfurile pe credit de replătit în termin de un an dacă acest comerciant se va angaja se aprovizioneze pe funcţionarii publici, membrii ai însoţirei, cu preţuri de favor.

Caetul de sarcini şi formularul de ofertă obligătoare se poate vedea şi se vor preda amatorilor la biroul însoţirei în fiecare zi de lucru între orele 7—7 ore p. m.

Ofertele vor fi a se înainta în plic închis şi sigilat în Biroul Insoţirei până la 15 Februarie, până la ora 10 a. m., când se vor deschide ofertele.

487 **Consiliul de Administraţie.**

Ultime informatii

— Maiestatea Sa Regele Ferdinand a fost operat de apendicită. Operaţia a reuşit, aşa că Maiestatea Sa se simte bine.

— Intrunirile „Societăţii de mâine" reîncep Marţi 27 Ianuarie, orele 8 seara în sala cea mică a restaurantului New-York, cu conferinţa dlui Sextil Puşcariu profesor universitar. Invitări speciale nu se mai face. Sunt valabile invitările anterioare.

— Guvernul francez a acordat dlor N. Bănescu, dr Iacobovici şi D. Călugăreanu, foşti rectori ai universităţii din Cluj, ordinul Legiunea de onoare.

— Anunţam într'unul din numerii noştri trecuţi că s'au luat măsuri pentru aprovizionarea ofiţerilor de rezervă cu alimente şi articole de îmbrăcăminte şi încăţăminte din depositele armatei. Anunţăm astăzi un alt fapt îmbucurător pentru ofiţeri. Cooperativa ofiţerilor activi, rezervişti şi pensionari filiala Cluj şi a lăgit cercul său de activitate, având posibilitatea să aprovizionere cu preţuri reduse pe toţi ofiţerii din Cluj. Deţinătorii de acţiuni se bucură de favoruri considerabile, având reduceri de 30 la sută la toate cumpărăturile. Sediul cooperativei este în str. Tunarilor 1. Pentru subscrieri de noui acţiuni a se adresa dlui B. Bucsi, directorul filialei clujene.

— Sâmbătă noapte indivizi necunoscuţi au pătruns în podul vilei dlui L. Baboş din str. Grigorescu 2, de unde au furat albituri în valoare 10 mii lei. Cercetările continuă.

— La Bucureşti s'a serbătorit la Teatrul Naţional jubileul marelui artist dramatic Notara. La reprezentaţie a luat parte şi Familia Regală. Printre alţii. a vorbit în numele artiştilor unguri din ţară dl Janovics, directorul teatrului maghiar din Cluj.

— „Societatea Ocrotirea Orfanilor din răsboiu Regionala Cluj, dispune la orfelinatul Principele Carol de o grădină mare de 5 jugăre de arendat cu sere, pomi fructiferi şi cu locuinţă. Doritorii de a arenda, îşi vor prezenta ofertele la direcţiunea regionalei în Str. Kogălniceanu No. 8."

— In cursul anului trecut s'au făcut la abatorul comunal din Cluj următoarele tăieri: 10653 vite bovine mari, 11163 viţei, 1354 bivoli, 1374 viţei de bivol, 3875 oi, 20406 miei, 66 capre, 52 iezi, 17474 porci, 184 purcei şi 452 cai.

— Comitetului pe anul şcolar 1924—25, al Societăţei Studenţilor în medicină din Cluj, a fost ales după cum urmează: Preşedinte, Buşulenga Anton; Vicepreşedinte, Tiţescu Vasile; Secretar general, Vior Victor; Cassier, Tătărescu Adam; Bibliotecar, Dobocan Ioan; Secretari de şedinţe, Gizdavu Iosif, Jinu Ştefan, Mihailă Traian; Membrii în comitet, Coţoiu Nicolae Cruceanu Haralambie, Prodan Leon Parashivescu Manus.

— Acceleraţul Cluj—Bucureşti, care a plecat Sâmbătă dimineaţa din gara Cluj, s'a rupt în două în apropriere de Predeal. Câteva vagoane dela sfârşit au luat-o razna la vale spre braşov. Datorită prezenţei de spirit a frânarilor a fost evitată o nenorocire ce putea fi fatală. Răniţi nu sunt. In aceste vagoane erau şi artişti teatrului maghear din losalitate, cari mergeau la bucureşti spre a juca la Teatru popular,

— Sâmbătă seara a avut loc un banchet dat în onoarea dlui Sokolow. La acest banchet s'a strâns suma de 2,300.000 lei pentru fondul sionist. Din suma arătată 750,000 sunt contribuţia dlui Bürger, fabricant de bere în Târgul-Mureş.

— Camera de industrie şi comerţ din Cluj a hotărît să facă cele mai energice intervenţuni pentru interzicerea vânzării opincilor de gumă. Lucrul acesta a fost cerut de asociaţia tăbăcarilor din judeţul Solnoc Dobâca în baza unor date statistice înspăimântătoare. 150 lucrători originari din Solnoc-Dobâca şi cari au lucrat la construirea liniei ferate Nehoiaşi Buzău sunt astăzi internaţi în spitalul din Braşov în urma purtării opincilor de gumă. Sesizată astfel Camera de comerţ din Cluj a cerut opiniunea medicilor locali cari unanim au răspuns că purtarea opincilor de gumă are efecte dezastru oase. Dacă opincile de gumă au putut să pătrundă atât de iute în uzul public, aceasta se datoreşte ieftinătăţii lor, industria tăbăcăritului neputând fabrica opinci pe preţuri ce-ar echivala cu acelea ale opincilor de gumă.

— „Societatea vânătorilor de pe Câmpie" va da Duminecă, 15 Februarie, un bal în saloanele hotelului Central din Moci.

— Bugetul pe anul 1925 al oraşului Cluj se urcă la 130 milioane. Din această sumă peste 20 milioane au fost votate pentru amplificarea apaductului. Un număr de funcţionari, angajaţi numai provizor, au fost şterşi din noul buget.

— In Dumineca ce vine Camera de industrie şi comerţ din Cluj va ţine o mare adunare de protestare contra taxelor comunale prea urcate percepute la Cluj după materialul de construcţie.

— Dl Octavian Utalea, primarul oraşului, se reîntoarce în localitate mâine Marţi la ora 11 a. m.

— Dl G. Sion, donatorul frumoasei colecţiuni „Sion" a bibliotecii universitare locale şi cetăţean de onoare al Clujului, va ţine Duminecă 1 Februarie la ora 11 a. m. o conferinţă în sala festivă a primăriei, vorbind despre „Administraţia română".

*** Expoziţia de antichităţi şi lucruri de artă.** „Arta", aranjază din nou în luna Ianuarie o expoziţie splendidă de obiecte de artă şi antichităţi provenite din posesiunea aristocraţimei şi a altor particulari. Expoziţia ***se deschide la 18 Ianuarie 1925*** în sala de expozţii a întreprinderei „Arta", Cluj, Strada Avram Iancu No. 3. 1263

Edificarea la Cluj a unui palat de reşedinţă al corporaţiei industriale

Se împlinesc zece ani de când corporaţia industrială din Cluj a hotărât să şi edifice un palat de reşedinţă. Din diferite motive realizarea acestui proiect a fost încontinuu amânată.

Soluţiile preconizate în vederea scopului arătat au fost diferite. La început s'a crezut că prin semnare de acţiuni din partea industriaşilor se va putea asigura capitalul necesar.

De curând însă corporaţia industrială a hotărât să recurgă la alt mijloc. Se va cere autorizaţie ministerului pentru a se putea vinde bilete cărămidă. Vânzarea o vor face industriaşii pe preţul minimal de 5 lei bucata.

Sentinţa în procesul fraţilor Roboz

Roboz Imre a fost condamnat la 5 ani, Roboz Béla la 4 ani temniţă

După dezbateri îndelungate procesul fraţilor Roboz a ajuns la partea finală.

Ultimele discursuri au fost ale apărătorilor şi ale fraţilor Roboz. Aceştia din urmă s'au folosit de ocaziune să se înfăţişeze drept cei mai imaculaţi reprezentanţi ai naţionalismului maghiar şi ai ideilor conservatoare.

„Nu milă cer — şi a încheiat discursul excrocul Roboz Imre — ci sentinţă dreaptă ca să pot părăsi clădirea Tribunalului cu fruntea ridicată".

In cursul vorbiri sale Roboz Imre a leşinat de patru ori şi a plâns cu hohote în repeţite rânduri.

După o deliberare de o oră preşedintele a citit sentinţa în sensul căreia Roboz Imre este condamnat la 5, iar Roboz Béla la patru ani temniţă.

Cetăţenii creştini citesc
CALENDARUL FAMILIAR
Preţul numai 15 Lei

ORI ŞI UNDE SE GĂSEŞTE:
Rudolf Mosse
BEREA ALBĂ URSUS-EXTRAS ŞI HERCULES BEREA NEAGRĂ DE MALAŢ DUBLU
!
SPECIALITĂŢI DIN CLUJ
FABRICA DE BERE URSUS-CZELL, CLUJ

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul VI Nr. 1276 — 4 PAGINI — 2 LEI — 4 PAGINI — Miercuri 28 Ianuarie 1925

Infrăți

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
R.
CLUJ Sibiu 29 JAN 925
R. 6947

ANUNȚURI LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 953
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN 480
PE 6 LUNI 240
PE 1 LUNĂ 80
PE 1 AN pentru autorități . . . 960
PE 1 AN pentru preoți și învățători 800

Ce se urmărește prin Apelul d-lui Maniu

Am arătat în nrul de ieri că apelul lansat de dl Iuliu Maniu cu gândul de a provoca o concentrare a partidelor din opoziție a nimerit momentul cel mai puțin prielnic pentru atingerea acestui scop, înaintea lui ridicându-se o mulțime de greutăți între care cea mai anevoie de învins este, fără îndoială *orgoliul de partid*. Pentru a înlătura această greutate, s'ar fi cerut ca îndemnul la concentrare să vină din partea unui om a cărui autoritate politică să fie atât de covârșitoare în cât în fața ei să cadă toate susceptibilitățile de partid și toate chestiunile de persoane. Dl Maniu nu are însă această autoritate și apelul dsale va avea ca efect mai de grabă îndârjirea decât domolirea orgoliului de partid. Căci singurul fapt că dl Maniu, neindicat nici prin însușirile sale personale și nici prin cine știe ce concurs de împrejurări, a pornit așa din senin să-și ia rolul de îndrumător al opoziției, este de natură să provoace gânduri, care, chiar nemărturisite, vor împiedeca realizarea unei concentrări. Dar apelul dlui Maniu, pe lângă că vine din partea unui om presumțios, mai are și o altă greșeală de natură să jignească orgoliul celorlalte partide, și anume: *Fixarea programului politic pe baza căruia ar urma să se realizeze coeenirarea opoziției.*

Este aceasta o mare greșeală de tact politic care poate fi hotărâtoare pentru soarta apelului lansat. Căci fixând programul în jurul căruia sânt invitate să se grupeze nu mai puțin de cât patru partide, dl Maniu a tăiat dintr'odată posibilitatea fiecăruia partid de a pune ceva din propria lui concepție politică în alcătuirea programului viitorului partid. Programul acesta trebuia să cuprindă aportul de gândire politică al tutulor partidelor, și e de mirare că dl Maniu a putut să-și închipuie că se va găsi măcar un singur partid care să răspundă la un apel a cărui formă este atât de jignitoare pentru demnitatea pe care e de presupus că o are fiecare din partidele invitate la concentrare.

Dar, de sigur, nu concentrarea opoziției o urmărește apelul dlui Maniu. Rostul acestui apel trebuie căutat aiurea, și anume în necesitatea de a acoperi cât de puțin situația lamentabilă în care se găsește astăzi partidul național în urma acțiunei dlui Goldiș. Căci deși această acțiune s'a desfășurat cu tergiversări care au împiedecat-o să aibe resultatele la care avea dreptul, totuși, ea a dat naștere la frământări care slăbesc pe fiecare zi unitatea partidului național. Dacă ar fi numai faptul că, datorită acțiunei Goldiș, partidul național a luat caracterul unei secte religioase, și totuși ar fi de ajuns să înțelegem necesitatea pentru dl Maniu de a încerca să abată atenția opiniei publice dela situația în care se găsește astăzi partidul dsale.

Și atunci rostul apelului apare lămurit. El nu urmărește concentrarea opoziției, ci numai provocarea unei diverziuni menite să ascundă cât de cât sfâșierile din sânul partidului național.

Dimisia d-lui Matei Cantacuzino din partidul țărănist

— Intr'o scrisoare adresată dlui Mihalache, dl Matei Cantacuzino anunță ieșirea sa din partidul țărănesc, motivând-o cu alegerea domnului Stere în comitetul de conducere a partidului.

Adunarea generală a Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat

Duminică 25 Ianuarie a. c. urma să se țină adunarea generală a Sinducatului Presei Române din Ardeal și Banat, deoarece însă adunarea nu s'a întrunit în număr, ea se va ține, conform Statutelor, Duminică 1 Februarie, cu oricâți membrii vor fi prezenți.

Comitetul Sindicatului ne roagă să atragem atenția membrilor Sindicatului, că este de dorit a lua parte în cât mai mare număr la această adunare. Din darea de seamă trimisă tuturor membrilor, importanța discuțiunilor din acest an reese evidentă și credem că numai prezența a cât mai mulți membri în adunare poate asigura temeinicia măsurilor necesare a se lua pentru viitor.

Adunarea se va deschide, Duminică dimineață la orele 10, cu aceeași ordine de zi.

Retragerea d-lui Grandpierre

D. Grandpierre a renunțat la vicepreședința partidului maghiar — Comunicatul partidului maghiar Motivele retragerii

Președința partidului maghiar a lansat eri un comunicat în sensul căruia dl Grandpierre Emil, vicepreședintele partidului maghiar se retrage dela vicepreședințe.

Retragerea — spune comunicatul — este irevocabilă.

Motivul retragerii este că dl Grandpierre — care împreună cu reposatul dr Hajdu István a tratat cu comuniștii — vrea să încunjure noui învinuiri la adresa partidului din partea românilor bazate pe prezența d-sale în conducerea partidului maghiar. Dl președinte Ugron — conform comunicatului — a luat la cunoștință cu regret renunțarea la vicepreședințe a dlui Grandpierre promițând să o înainteze spre aprobare în cea mai apropiată ședință a comitetului executiv.

In fața demisiei d-lui Emil Grandpierre, vicepreședintele partidului maghiar noi avem o singură nedumerire.

Nu înțelegem anume pentru ce cred dnii Grandpierre și Ugron că prin moartea lui Hajdu și retragerea dlui Grandpierre va înceta vinovăția partidului maghiar.

Nimeni n'a afirmat că vinovații ar fi numai Hajdu și dl Grandpierre. Căci doar știut este că reposatul Hajdu și dl Grandpierre n'au procedat din propria lor inițiativă ci din încredințarea celor cari continuă să stea la conducerea partidului maghiar.

*

Conclusia este deci că partidul maghiar este astăzi — fără dl Grandpierre — tot atât de vinovat ca și eri când dl Grandpierre și Hajdu au tratat cu conducătorii comuniștilor în calitate de fruntași activi au partidului maghiar.

Retragerea dlui Emil Grandpierre dela vicepreședința partidului maghiar este un act de naivitate politică și de diplomație cusută cu ața albă. Ea nu schimbă de loc situația.

*

Din potrivă, dovedește cât de greu apasă pe umerii încovoiați de păcate ai partidului maghiar dreapta învinuire a dlui ministru Tătărescu. Dl Ugron și soții deși încearcă toate mijloacele posibile și imposibile de reabilitare, partidul maghiar rămâne așa cum l'am numit noi o organizație politică iredentistă înfrățită cu comuniștii lui Rakovski întru ura comună față de tot ce e românesc.

Impresii de la deschiderea Parlamentului

Cele două grupări țărăniste se încaeră. — Un moment penibil pentru drul Lupu, dar și unul hazliu pentru Cameră. — Averescanii își reiau locurile în Parlament. — Intrevederi de viitor

Eri a avut loc la București redeschiderea sesiuni parlamentare. După telegramele sosite, la Cameră și-au făcut apariția reprezentanții tuturor partidelor cari au reprezentanți în Parlament.

Redeschiderea sesiunei parlamentare n'a fost lipsită de câteva momente picante. Astfel, d. Spănișteanu, unul dintre conducătorii disidenței din partidul țărănist, expunând motivele cari au determinat această disidență, a fost violent atacat de țărăniștii internaționali. D. Madgearu, cu autorizatea politică pe care i-o cunoaștem și cu tactul său înăscut, a știut să provoace veselia întregei Camere și a trimis bunelor, afirmând că toți disidenții au fost exluși din partidul țărănist.

După momentul acesta de hilaritate, dr. Lupu a avut un acces de furie. Ieșirea dlui Madgearu stricase tot efectul și puțin a lipsit ca secretarul partidului țărănist să nu cadă pradă furiei drului Lupu. Noroc însă pentru d. Madgearu și pentru partidul țărănist că a ieșit în calea drului furios, d. Morărescu, un alt conducător al disidenței.

Meșter în cancanuri și calomnii, d. dr. Lupu s'a grăbit să motiveze retragerea țăraniștilor de ordine din partidul țărănist, afirmând că d. Morărescu are un fiu ofițer cu oarecari neregule în activitate și că deci, d. Morărescu, a oferit dlui Ionel Brătianu spărtura din partidul țărănist ca preț al mușamalizarei neregulelor fiului său. De rândul acesta, e drept, nu s'a mai râs, dar Camera întreagă a protestat împotriva mișeleștei explicațiuni a drului Lupu.

Din acest incident penibil, partidul țărănist al dlor Lupu și Stere a ieșit și mai prost decât chiar din hazlia explicație a dlui Madgearu. Ruptura din partidul țărănist a slăbit considerabil opoziția de scandal patronată de drul Lupu și a dat un puternic spor de forțe opoziției de ordine.

*

Un alt fapt important în ședința de eri a Camerei a fost apariția averescanilor în Parlament. Puțini la număr, lipsa averescanilor nu avea decât semnificația unei atitudini, căci ca valoare demonstrativă nu conta. Ori eri, dl Groza a avut misiunea să anunțe că averescanii renunță a mai socoti Parlamentul ca ilegal constituit, reluându și puținele fotolii.

Faptul este cu atât mai important cu cât partidul poporului rămăsese singur să demonstreze pe dinafară pentru așa zisa ilegală constituire a Parlamentului. Celelalte partide din opoziție au renunțat de mult să mai susțină, în fapt, această stupidă afirmație.

Prin reintrarea averescanilor în Parlament, nu numai că se complectează cadrele politice ale Adunărei Naționale Constituante, ci se aduce și cea din urmă satisfacție partidului liberal, pe nedrept acuzat că a abuzat la alcătuirea acestor Camere.

*

In unele cercuri politice se crede că actuala sesiune parlamentară va aduce unele surprize. Noi nu prea credem. In ceeace privește guvernul și majoritatea Camerilor, nimic nu indică vre-o schimbare esențială. Dimpotrivă, opera care trebue înfăptuită în această sesiune este atât de importantă încât acum se cere mai multă stabilitate în rânduieli și mai multă solidaritate pentru a fi realizată. Din această parte este deci exclusă orice surpriză, Cafeneaua politică n'a prins momentul!

In ceeace privește opoziția deși prezența averescanilor și disidența țăraniștilor aduc o oarecare schimbare, totuși nu credem posibilă altă repartiție a forțelor. Apelul dlui Maniu nu poate da rezultate decât în ceeace privește fuziunea partidului național cu partidul naționalist al poporului. Dar și această eventualitate se isbește încă de serioase piedeci, pentru a indica o apropiere serioasă.

*

Astfel stând lucrurile, actuala sesiune se va desfășura în mod normal. Din repartiția actuală a forțelor politice se poate însă prevedea un bine. față de trecutele sesiuni, și anume o mai puternică influență asupra spiritului de ordine al conducătorilor opoziției. Ceeace, dacă se va adeveri, va înlesni realizarea unei mai fecunde opere spre binele comun al tuturor.

A. R. Gus

Un proces de presă

„Patria" condamnată pentru calomnie

Luni 26 Ianuarie s'a desbătut în fața Tribunalul Cluj procesul de colomnie prin presă intentat de D-l profesor Alex. Petrescu, Directorul Academiei Agricole din Cluj, ziarului "Patria". Redactorul acestui ziar, d-l Aurel Vasilescu, autorul articolului calomnios a fost condamnat la două luni închisoare corecțională și două mii lei amendă; Tribunalul obligând „Patria" să publice, în coloanele sale sentința cu motivarea ei.

Cine este d. Hirschler

Cu acest titlu primim din partea dlui Hirschler următoarele rânduri, pe cari, în virtutea dreptului de apărare, le publicăm mai jos:

In numărul 1274 din 25 jan. 1925 al „Infrăţirei" s-a publicat un articol, care în toate afirmaţiunile lui se bazează pe informaţiuni cu totul greşite. Aceste informaţiuni au avut tendinţa de calomniare, născocind crase neadevăruri.

„In îndrăzneală tri vială de calomniare mi se aduc învinuiri, cari sunt aşa de josnice, întrucât nu se găseşte o expresiune atât de aspră, care să înfiereze pe calomniator aşa, cum merită. In special, că a-şi fi adus un pamflet din Budapesta şi mi-aşi fi bătut joc de M. S. Regina, Suverana Ţării noastre. Un cuvânt mult, nu este adevărat, şi resping cu indignare această învinuire în modul cel mai energic şi categoric. Toţi, cari mă cunosc, ştiu despre mine, că orice ocaziune mi se dă, îmi exprim adâncul meu devotament de loialitate şi veneraţiei faţă de M. M. L. L. Suverani şi înalta Familie Regală Domnitoare a Ţării noastre.

Tot asemenea mi se atribue nişte cuvinte şi expresiuni cu privire la marele savant al Ţării, dl N. Iorga, recunoscut pretutindeni şi pe care îl stimez şi apreciez, — cari cuvinte şi expresiuni nu numai cu ocasiunea spusă dar nici odată în viaţa mea nu le-am folosit.

Că nu am avut deosebita onoare de a întâmpina în „Marianum" pe marele savant al nostru, D. N. Iorga, este din motivul, că nu am avut căderea, neflind în direcţiunea institutului „Marianum".

Că aşi fi dat trei zile vacanţă, de bucuria ocupării Capitalei României rostind cuvinte de ură şi dispreţ la adresa românilor, este o informaţiune atât de neexactă, cât de răutăcioasă şi mincinoasă, când nici nu aveam dreptul să dau vacanţe!

Ce priveşte afirmaţiunea ce mi se atribue, despre Capitala Ţării noastre ea este născocire caraghioasă atunci, când chiar în ziua de 24. ian. a. c. am sosit din Bucureşti deci înaintea articolului, după o şedere de câteva zile acolo.

Tot aşa de născocite şi calomnioase sunt şi celelalte informaţiuni, că aşi fost în trecut un neîmpăcat duşman al românilor şi aş fi şi azi. Ce sentimente duşmănoase am avut şi am, o pot spune toţi acela, pe cari în trecut din toate puterile mele i-am sprijinit moral, pe mulţi chiar material în situaţia grea a lor, cari totdeauna erau cunoscuţi ca români şi cari azi au rol conducător în societatea intelectuală română. Şi nu se va găsi nici unul, care ar fi întâmpinat vreodată o atitudine duşmănoasă din parte-mi, care toată viaţa mea am propovăduit iubirea creştinească a Domului Isus Cristos şi o propovăduesc şi azi, şi cât voi trăi.

Dr. Iosif Hirschler
Prelat Papal, Canonic,
Archidiacon, Paroh

Pentru incurajarea construcţiilor la Cluj

Arătam zilele trecute, că numărul cererilor de autorizaţii pentru construcţii la Cluj în vederea primăverii ce vine este foarte redus. Tot atunci stăruiam asupra necesităţii unei mai efective încurajări a construcţiilor la Cluj, mai ales că criza de locuinţe începe să fie din ce în ce mai pronunţată.

Insfârşit ieri am anunţat că din iniţiativa Camerei de industrie şi comerţ se va porni o acţiune pentru reducerea taxelor comunale pe materialul de construcţiune. Această acţiune va primi o îndrumare a Camerei de comerţ, care va avea loc Duminecă.

Imbinând acum aceste două fapte şi adică cel al numărului redus al construcţiunilor, proiectate până acum şi în al doilea rând protestul amintit, rezultă că fără o schimbare radicală a condiţiunilor de edificare nu vom avea în primăvară decât foarte puţine noui construcţiuni.

Urmează deci în mod fatal că trebue să se afle vreo modalitate de înlăturare a acestei îngrijorătoare situaţiuni. Primăria va fi nevoită a reduce taxele comunale pe construcţiuni şi a căuta să găsească şi alte mijloace de încurajare a edificărilor.

Curierul spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Marţi: „Micul Conte" (Distribiţia nouă. Preţuri normale abonament de zi no 64 B, Seria bilelelor: 40.)
Miercuri: „Fata din Paris" (operă nouă a patra oară. Preţur normale: Abonament Şters, Seria bitelor: 41).
Joi: „Mignon" (Preţuri de prem. eră abonament de premieră no 36. Seria biletelor: 42)
Vineri: „Antonia" (a 20-a oară. Abonament sters. Prbţuri de premiură. Seria bilelelor: 43).
Sâmbătă matineu la 3½: „Ebrea" (Operă cu preţuri Scăzute. Seria biletelor 44.)
Sâmbătă seara la 8: „Al cui iubit sunt eu" (Noutate a 3-a dată. Preţuri de premieră. Abonament de zi no. 65 A. Seria biletelor 45).
Sâmbătă seara la 10¼: Concertul de vioară alui Emil Telmányi Preţuri puţin ridicate. Abonament de no 66 B. Seria biletelor 46).
Duminecă o. m. 10: Festivalul clubului de gimnastică angajaţilor comercianţi. (Greturi normale Seria biletelor 471.
Duminecă matineu 3½ „Sărutămă" (Noutate a 6 a oară. Fţuri scăzute. Seria biletelor 48).
Duminecă seara la 8: Căpitanul cântăreţ (A 14 a dată. Abonament şters. Preturi de premieră. Seria biletelor 49).
Luni: „Tragedia Omului" (Distribuţie nouă a rolurilor. Preţuri de premieră. Abonament de premieră 37. Seria biletelor 50)
Marţi: „Tragedia Omului." (Preţuri de premieră. Abonament de zi no 67A. Seria bilelelor 51).

Repertoriul „Teatrului National"

Joi 29 Ianuarie „Patima Roşie".
Sâmbătă 31 Ianuarie „Patima Roşie".
Luni 2 Februarie matineu: „Cinematograful".
Marţi 3 Februarie: Premieră „Mărgeluş" comedie în 3 acte de A. de Hertz cu dnii Al. Ghibericon, V. Vasilescu, N. Dimitriu, C. Potcoavă şi dnele Jeana Popovici Voina, Ath. Rally, N. Caracioni, V. Kronvald etc.
Joi 5 Februarie „Mărgeluş".
Sâmbătă 7 Februarie „Mărgeluş".

Cetăţenii creştini citesc CALENDARUL FAMILIAR
Preţul numai 15 Lei

Invitare

Clubul Sportiv „Victoria" invită Onor. membri şi public a participa în măsură cât mai largă la:

Serata Dansantă

aranjată în saloanele Hotelului New-York Cluj, pe ziua de **29 Ianuarie 1925.**

Taxa de Intrare de persoană Lei 60, de familie (3 persoane) 150 Lei.

pt. Preşedinte:
493 **Virgil Salvan.**

Vânzare excepţională!

Paltoane model de dame

în urma sezonului înaintat pe orice preţuri acceptabile la magazinul de mode de dame

Diamanstein şi Moskovitz

CLUJ,

Calea Regele Ferdinand 25, vis-a-vis de posta principală

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Miercuri, 28 Ianuarie

CINEMA SELECT
PREMIERA!
Călătoria lui Fatty
Comedie bufă americană în 4 acte. In rolul principal: *Fatty*

CINEMA URANIA
Premieră!
Dincolo de mormant
Dramă sentimentală în 5 acte
In rolul principal: *Emeric Pethes*

CINEMA APOLLO
Premieră!
Drama din Wagon-Lit
Dramă senzaţională criminală în 5 acte. In rolul principal: *Bi Bo Ba*

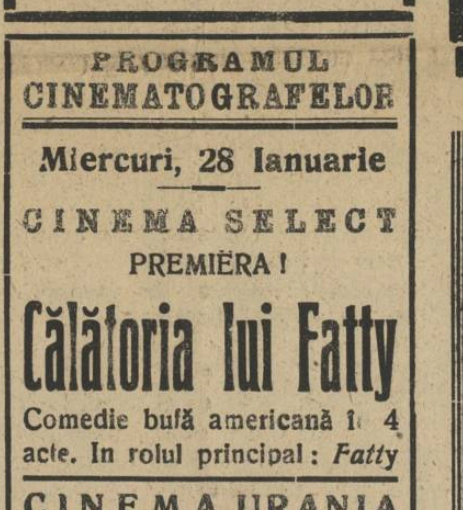

ORI ŞI UNDE SE GĂSEŞTE:
Rudolf Mosse
BEREA ALBĂ URSUS-EXTRAS ! HERCULES BEREA NEAGRĂ DI MALAT DUBLU
SPECIALITĂŢI DIN CLUJ
FABRICA DE BERE URSUS-CZELL, CLUJ

De prima calitate plăcuta si răcoritoare este
Bere din Turda
Fabrica: Turda. Telf. 5. Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394. 19

Intreprinderea de Instalatiuni Electrice a Orasului Cluj alasata Uzine or Electrice
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalaţiuni electrice de înaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi reparaţiuni în mod radical. Staţiune specială: de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte, devize efectuate de specialişti, la cerer

Contribuţii la legea impreviziunei

Doleanţele foştilor proprietari

Memoriu adresat Domnilor Miniştri, Inalţilor Prelaţi şi Dlor senatori şi deputaţi

Primim la redacţie:

In dorinţa de a lupta pentru interesele celor mulţi şi năpăstuiţi, a lut iniţiativa de a aduce la cunoştinţa celor în drept fapte, ce în vârtejul ocupaţiunilor zilnice trec neobservate. Insă mulţimea săracă suferă şi acest fapt are repercurse asupra convingerilor ce şi fac asupra dreptăţii în lume.

Domnule Ministru al Justiţiei, prevedeţi în legea imprevisiunei ce va fi presentată Corpurilor Legiuitoare, partea privitoare la vânzările de imobile urbane şi rurale, vânzări făcute din cauza mizeriei în care s'au văzut aruncaţi aceia cari se întorceau de pe câmpul de luptă de acolo. unde fieeare umil necunoscut — însă român adevărat — şi a dat tributul ce i-s'a cerut de ţară, când ea se afla în primejdie!..

Acum, el este în primejdie şi aşteaptă ca şi ţara la rândul ei, prin cârmuitorii ei, să sară în ajutorul său, redându-i ce a pierdut în timpul când nu mai putea să producă nimic fiind ocupat cu apărarea patriei.

Cere a i-se reda imobilul ce a fost al său, şi pe care a fost silit să-l vândă spre a putea trăi el şi familia lui. Azi, din cauza jocului valutar, leul scăzând la 2 centime aur — fără ca el să fie vinovat întru nimic de această scădere — aşteaptă dela cei cari cârmuesc ţara prin legi bune să i-se restituie sau averea vândută sau diferenţa de valoare a averei sale, de care diferenţă beneficiază azi alţii în loc să se folosească el şi ai lui.

Beneficiarii de azi se pot împărţi în două categorii:

1. Cei cari au cumpărat numai *un imobil* pe care îl utilizează ei şi familia, şi

2. Cei cari au cumpărat *mai multe imobile* sau un imobil cu mai multe apartamente cu gând vădit de speculă.

Cei dela Nr. 1 să fie obligaţi sau a da înapoi imobilul ce au cumpărat pe preţ de nimic, sau a dat cel puţin diferenţa de valoare ce s'ar stabili azi, fostului proprietar sau urmaşilor săi în caz de deces.

Cu cei dela Nr. 2, dovedindu-se că au cumpărat imobile mânaţi numai de specula fără a avea nevoe de ele, se va proceda astfel ca imobilele să se restitue vechilor proprietari contra costului de cumpărare, atribuinduli-se un beneficiu de atâta la procnnte legal, pe timpul cât au stăpânit averea.

Ce mare act de dreptate s'ar face în întreaga ţară!

Ce mare act de dreptate s'ar face sutelor de mii de români, azi păgubiţi!...

Din scrisorile ce zilnic primim din întreaga ţară, se vede imensa durere şi desnădejde în care sunt aruncaţi cei mai vrednici fii ai României, foşti luptători pe front.

Aceştia ne-au dat România-Mare, aceştia au îndurat mizeria pe front, deci, nu trebue să-i mai lăsaţi şi în această lipsă în profitul speculanţilor, corbilor şi streinilor de neam şi de sentimente româneşti.

Multora din cei rămaşi acasă, li s'a răpit averea pe sume derizorii, sub ameninţarea cu urgia duşmanului sau siliţi de lipsa celor necesare traiului.

Ca ilustraţie, în Bucureşti, Ploeşti şi alte oraşe mari, acaparatorii de imobile sunt: a) cei rămaşi în teritoriul ocupat, cari au făcut averi cu concursul duşmanului şi b) streinii dela întreprinderile petroliere.

In Ploeşti, cele mai mari acaparări de imobile s'au făcut în anii 1919, 1920, 1921 şi 1922, când îmbogăţiţii s'au convins că nimeni nu i întreabă de unde au bani, iar străinii din toată lumea au profitat de deprecierea continuă a leului nostru şi ridicarea valoarei monedei lor.

Aci, în Ploeşti fenomenul este prea isbitor: aproape tot centrul oraşului şi edificiile frumoase de pe Bulevard au trecut în mâna străinilor pe preţuri de nimic.

Oraşul Ploeşti, cunoscut ca cel mai românesc oraş din ţară, a devenit azi, un oraş înstrăinat.

Tot astfel, din cauza enormei deosebiri de valută s'au înstrăinat foarte multe case din Constanţa, Galaţi, Brăila, Giurgiu, în fine din toate porturile noastre Dunărene, imobile ce s'au acaparat de venetici greci, armeni, bulgari, etc. pripăşiţi de prin Turcia şi fundul Asiei. Acest fapt constitue azi un pericol naţional.

Şi aceste fapte se numesc progres?

In provinciile alipite se caută a se românisa oraşele şi în ţara veche se petrece lucrurile invers?

Trebue să se ia imediate măsuri şi îndrepta răul.

Trebue făcut dreptate cât mai repede.

Trebue să se prevadă în legea imprevisiunei chestiunea imobilelor urbane şi rurale vândute între anii 1914—1922.

Este o chestiune şi naţională şi de înaltă moralitate!...

Am încercat să fac o anchetă în întreaga ţară în această privinţă, prin un apel publicat aproape de întreaga presă română şi în mulţmea de scrisori de adesiune şi încurajare ce am primit şi pe care le am la dispoziţia tuturora, m'am înspăimântat de strigătul de durere al celor rămaşi săraci — nu din cauza lor — ci din cauza evenimentelor războiului, care a lăsat numai ruine, mizerie, deprecierea monedei naţionale şi un stol al neomenoşilor speculanţi ai averii altora, cari au traficat cu mizeria celor cari se întorceau de pe front la căminuri, a apărătorilor ţării!

In întreaga ţară s'au petrecut lucruri nebănuite: mulţi au înebunit, unii s'au sinucis, alţii s'au îmbolnăvit de durere şi şi-au perdut viaţa şi toţi au lăsat urmaşilor: lacrămi şi sărăcie!

Mă fac ecoul acestor bravi fii ai ţărei, ai acestor mii şi sute de mii de nenorociţi, cari plâng şi privesc cu inima sfâşiată de durere la imobilele foste ale lor din părinţi şi strămoşi, cum au încăput pe mâna altora, iar ei sufăr, căci sumele ce au luat pe imobilele lor, d'abia le ajung acum a-şi plăti chiria numai pentru un an într'o locuinţă modestă şi adesea chiar în fostele lor imobile.

Dreptatea este cu ei, de aceia facem cu toţii un călduros apel către Domnii Prim Ministru şi Ministru al Justiţiei că în „legea imprevisiunei" ce se va depune pe biuroul Corpurilor Legiuitoare, să prevadă şi chestiunea imobilelor urbane şi rurale înstreinate în timoul şi după război până în 1922, dându-i o soluţie echitabilă în sensul de a se desdăuna foştii proprietari, cari au căzut victimele războiului în modul arătat mai sus, iar pe D-nii Parlamentari îi rugăm din tot sufletul — cari sunt aleşii acestor desnădăjduiţi — să sprijine această echitabilă „lege a imprevisiunei" rămânând surzi la vaetele şi tânguirile îmbogăţiţilor prin acapararea imobilelor şi ascultând strigătele de durere şi desnădejde ale celor mulţi şi slabi, rămaşi în cea mai neagră mizerie.

Ploeşti, Ianuarie 1925.

Delegatul Comitetului
de iniţiativă
Maiorul Michail Mărculescu.

Biserica reformată din Ardeal pentru o modificare a regimului şcolar

Ea cere readmiterea înscrierii elevilor particulari în şcolile confesionale. — Cum doreşte consistorul reformat să fie reglementată chestiunea examenelor de limba română ale profesorilor şi învăţătorilor confesionali minoritari

Problema în jurul căreia fac mai multă vâlvă minorităţile din Ardeal este fără îndoială cea şcolară. Din cele scrise în presa minoritară reiese că minoritarii ar fi mulţumiţi cu reglementarea învăţământului numai în cazul când ea ar consacra absoluta libertate a acestuia. Absurditatea aceste dorinţi este evidentă. Autorităţile şcolare din fiecare Stat trebue doar să şi aibă cuvântul lor la organizarea învăţământului.

Iată în cele ce urmează revendicările bisericii reformate din Ardeal, formulate zilele trecute. Ele sunt inspirate de aceeaşi mentalitate minoritară, pledând pentru neintervenţionismul Statului în învăţământul confesional şi particular. De astădată memoriul în chestiune se ocupă de două chestiuni. Prima este a înscrierii elevilor particulari, iar a doua examinarea din limba română a profesorilor şi învăţătorilor confesionali.

Biserica reformată cere reintroducerea vechiului regim, când toate şcolile confesionale puteau să înscrie elevi particulari, având dreptul de-a-i şi examina. Sistemul acesta însă nu cadrează cu principiile de organizare a învăţământului în statul român, aşa că el a fost înlăturat.

In al doilea rând biserica reformată a mai cerut să fie amânate cu încă trei ani examenele de limba română ale profesorilor şi învăţătorilor confesionali.

Această a doua cerere este tot atât de absurdă caşi prima, căci eate logic ca toţi acei învăţători cari până acum n'au învăţat româneşte să nu mai înveţe nici în cursul celor trei ani propuşi de biserica reformată.

Iată deci, care este valoarea noilor revendicări şcolare ale bisericii reformate.

A APĂRUT

CALENDARUL FAMILIAR

1925

Cel mai bun şi mai bogat din întreaga ţară, în 150 pagini, cu peste o sută de ilustraţiuni frumoase, în 20.000 de exemplare.

Preţul unui calendar este

Lei 15 Lei

Librăriile primesc 25% rabat.

Comandele se pot face la
PATRICIU A. CHIŞU
Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

SALON DE MODĂ PENTRU DAME

SPIRER

CLUJ, PIAŢA UNIRII No. 16

Cele mai moderne şi mai noui stofe pentru costume şi haine de toamnă şi iarnă, mătăsuri, plusuri pentru paltoane, pânză

Cu preţurile cele mai reduse!

ROYAL MAIL LINE

Pacific Linie Liverpool

Călătorie regulată cu vapoare rapide de primul rang:

Din Hamburg, Southhampton, Cherbourg, Liverpool, La Rochelle Palice în America de Nord, Canada Brazilia, Argentinia, Cuba, Peru, Chile, Mexico

Caiute pentru 2, 4 şi 6 persoane. Caiute cl. III. Caiute cl III. cu instalaţie mai bună. Cost şi serviciu de primul rang. Pentru cumpărarea biletelor a se adresa

„Compania Tranzit"
Bucuresti, C. Grivitei 153.

Tranzit: Sucursala Timişoara, „Hotel Corona". Arad, Strada Colonel Paulian

oy -Exp 341

CACAO SUCHARD CIOCOLATA
MILKA
BITTRA
VELMA
SANTE
VANILLE

Autobuse şi birje la Cluj

Şedinţa comisiunii de la primărie — Reducerea numărului de brevete pentru birje — 10 Autobuse pentru birjari — Maximul autobuselor ce vor putea circula la Cluj

Ieri la orele 5 d. a s'a întrunit la secţia comercială a primăriei locale comisiunea pentru întocmirea noului regulamet de circulaţie a autobuselor şi birjelor la Cluj.

A prezidat d. prefect Sept. Mureşanu luând parte d. consilier orăşenesc Aurel Moga, d. deputat Pordea, reprezentanţii autobusiştilor şi birjarilor, iar din partea publicului d-nii dr. Const. Stanca, dr, Fabius şi Decei.

In cuvântul său de deschidere d. Septimiu Mureşanu a relevat necesitatea găsirii unei modalităţi de conciliere a intereselor oraşului, publicului, autobusiştilor şi birjarilor.

Comisiunea a dezbătut apoi situaţia birjarilor. Aceştia au fost loviţi în existenţă prin introducerea autobuselor. Tocmai de aceea, se impune o deosebită atenţiune în favorul birjarilor. S'a hotărât, ca birjarii să li se dea 10 brevete de autobuse. Se înţelege numai acelora dintre ei cari se lasă de ocupaţia de birjar. S'a mai hotărât să se facă o radicală revizuire a brevetelor de birjari existente la Cluj, pentruca toate brevetele deţinute pe nedrept să fie retrase. In felul acesta se va căuta să se reducă la minimul posibil numărul birjelor la Cluj.

S'a discutat în urmă chestiunea firmei colective „Autobusele Unite" şi s'a constatat, că această firmă care întruneşte o mare parte a proprietarilor de automobile îndeplineşte un rol salutar în Cluj. Unirea sub acest titlu s'a făcut pentruca să se reglementeze circulaţia, pentruca să poată trece călătorii de pe un automobil pe altul cu acelaş bilet şi pentru a se poate face abonamente pe toate autobusele aparţinând firmei autobuselor Unite. Deoarece însă firma aceasta n'a fost încă înregistrată, dl prefect a îndrumat pe reprezentanţii ei să îi deplinească această formalitate necesară.

Se procedează în urmă la revizuirea brevetelor acordate şi se hotărăşte ca în viitor întreprinderea „Rotaţia" să rămâe cu 6 automobile, firma Blaga se reduce dela 12 la 9, se retrag brevetele firmei Szeszák pe motiv că a circulat cu brevete străine, totaşa ale lui Russu. Se hotăreşte pe urmă, că nu se vor mai putea acorda mai mult de 40 brevete pe întreg teritorul oraşului, din cari cea mai mare parte au şi fost deja acordate.

Autorităţile în frunte cu dl prefect au căutat să rezolve lucrurile în aşa natură, ca să fie împăcat şi publicul şi proprietarii de autobuse, dar mai ales ca românii cu mici capitaluri să aibă o nouă posibilitate de câştig iar nu să se acumuleze totul în mâinile uncra.

Dnii prefect şi reprezentanţii autorităţilor au fost aclamaţi, din partea existenţei, care a considerat rezolvită în mod drept această chestiune. Cu reglementarea circulaţei, şi a celorlalte condiţiuni tehnice a fost însărcinată primăria.

Succesul Teatrului maghiar la Bucureşti

Dl dr Janovics, directorul Teatrului maghiar din Cluj a vorbit în prezenţa Suveranilor cu prilejul sărbătoririi maestrului Nottara la Teatrul Naţional — „Institutorul" de Móricz şi „Fatalitatea învinsă" la „Teatrul Popular"

Artiştii Teatrului maghiar din Cluj au plecat Sâmbătă la Bucureşti pentru ca — răspunzând invitaţiei dlui Iorga — să joace mai multe piese clasice şi moderne, ungureşti, româneşti şi streine pe scena Teatrului Popular din Bucureşti.

Descinderea la Bucureşti a artiştilor dela Teatrul maghiar a luat înaintea ungurilor de acolo proporţiile unui mare eveniment naţional.

Artiştii unguri au fost primiţi la gară cu un entusiasm mare şi explicabil. Cercurile artistice româneşti — lipsite cu totul de şovinismul ce caracterizează alte naţii — au îmbrăţişat trupa dlui Janovics cu colegialitate şi căldură.

Cu prilejul sărbătoririi maestrului Nottara la Teatrul Naţional, sărbătorire la care au luat parte şi Suveranii ţării, directorul Teatrului maghiar dl Janovics a fost rugat din partea dlui Corneliu Moldovanu să salute pe marele nostru artist în numele teatrelor ungureşti din România.

Dlui Janovics i s'a dat deci prilejul să facă apologia artei dramatice maghiare în faţa Suveranilor şi a celor mai distinşi oameni ai României aflători în sala Teatrului Naţional.

„Salutul teatrelor maghiare — a spus dl Janovics la Teatrul Naţional — este un simbol al sentimentelor artiştilor unguri în căutarea căilor de frăţietate. Suntem fericiţi când sentimentele noastre de frate se întâlnesc cu sentimentele fraţilor noştrii români. Marele Nottară este un apostol pregătitor al armoniei, înfrăţirii şi al conviejuirii paşnice în această ţară".

După terminarea discursului, măestrul Nottara a mulţumit mişcat îmbrăţişând pe dl Janovics, iar publicul a ovaţionat cu căldură manifestaţia aceasta de apropiere între două culturi.

*

A doua zi a avut loc, prima reprezentaţie dată la Teatrul Popular de artiştii unguri. Sala a fost arhiplină şi — în afară de membrii coloniei ungureşti din Bucureşti — au luat parte şi numeroşi intelectuali români.

Inainte de ridicarea cortinei, dl Tőkés Ernő, preot reformat şi şef al organizaţiei ungureşti din capitala ţării, a oferit octogenarului artist ungur Szentgyörgyi István o frumoasă cunună de laur.

S'au jucat două piese: „Institutorul" de autorul ungur Moricz Zsigmond şi „Fatalitatea invinsă" de dl N. Iorga.

Jocul îngrijit al artiştilor unguri a fost răsplătit cu binemeritate aplause. A fost îndeosebi sărbătorit bătrânul actor Szentgyörgyi. După reprezentaţie a apărut pe scenă delegatul autorilor români dl Victor Eftimiu. Dsa a salutat pe actorii unguri şi a vorbit pentru necesitatea apropierii culturale între români şi unguri.

Ultime informaţii

— Astăzi au fost începute la prefectura judeţului examenele funcţionarilor de administraţie din Ardeal şi Banat. Preşedinte al comisiunii de examinare este dl prefect Septimiu B. Mureşanu, având ca membri pe dnii subprefect Oct. Simu şi primar dr. Oct. Utalea. Examinarea se face din istoria Românilor, literatura română, geografia ţării, mineralogie şi legea contabilităţii publice. In actuala sesiune sunt în total 23 candidaţi la aceste examene. Absolvenţii şcolilor de notari din Făgăraş şi Lugoş sunt primiţi în funcţiuni administrative fără a fi supuşi nici unui examen.

— Organele R. M. S. din Cluj au descoperit ieri o mare contrabandă. Cercetările continuând, vom publica amănunte după încheierea lor.

— Şedinţa consiliului orăşenesc ce urma să aibă loc astăzi a fost amânată pe Joi. Aceasta va fi unica şedinţă din săptămâna aceasta, Vineri fiind serbătoare.

— Comisiunea de apel pentru verificarea listelor de cetăţenie îşi ţine zilnic şedinţele la Curtea de apel din Cluj. Se speră că în curs de câteva luni aceste lucrări vor fi încheiate.

*

*** Expoziţia de antichităţi şi lucruri de artă.** „Arta", aranjază din nou în luna Ianuarie o expoziţie splendidă de obiecte de artă şi antichităţi provenite din posesiunea aristocraţimei şi a altor particulari. Expoziţia ***se deschide la 18 Ianuarie 1925*** în sala de expoztţii a întreprinderei „Arta", Cluj, Strada Avram Iancu No. 3. 1263

*

— Comisiunea mixtă de rechiziţii de locuinţe la Cluj a primit noul regulament al locuinţelor pentru funcţionari la Cluj. In conformitate cu acest regulament, toate camerele şi locuinţele rechiziţionate dela Octomvrie 1923 încoace şi în care locuiesc funcţionari, rămân la dispoziţiunea comisiunii. Camerele şi locuinţele ocupate de funcţionari publici în baza bonurilor de cartiruire eliberate înainte de 1923 vor fi date acestora prin bonuri de rechiziţie. Proprietarii cari au făcut schimbări mari pentru a eluda dispoziţiunile legii de rechiziţii, vor fi obligaţi să restabilească totul. In cazul că ei refuză, chiriaşii vor avea dreptul s'o facă ei din sumele datorite ca chirie.

— Corabia „Turnul Severin" s'a scufundat în Marea-Neagră. Pagubele sunt de 12 milioane lei. Corabia scufundată era de 3000 tone. Personalul a fost salvat.

— In numărul nostru de mâine vom publica un amănunţit reportagiu asupra bugetului pe 1925 al oraşului Cluj. Reducerile ce i s'au făcut la Bucureşti sunt neînsemnate fiind aproximativ de 10 milioane. Faţă de anul trecut, bugetul de anul acesta cuprinde suma cu mult mai mari, fiind o diferinţă de 46 milioane.

— O anchetă, făcută de dnii prefect Sept. B. Mureşanu, subprefect Simu, inspector general agrar Flor şi primpretor Mocianu, a stabilit vinovăţia notarului Lusztig din comuna Şinteu. Numitul a eliberat proprietarului Felszegi din acea comună un certificat falş, prin care acesta a scos de sub expropriere 100 jugăre de pământ, ce se cuveneau sătenilor. Faptul fiind deplin dovedit natural a fost predat parchetului, anunţându-se cazul comitetului agrar judeţean spre a reveni hotărârei luate.

— Concertul artiştilor operei din Cluj, ce urma să aibă loc la 29 Ianuarie a. c. se suspendă din cauze neprevăzute. Deţinătorii de bilete sunt rugaţi să se prezinte în seara de 29 Ianuarie la locul concertului (Prefectura jud. pentru a li se restitui sumele). Comitetul.

-- Incepând cu ziua de Joi la Cluj brutarii nu vor mai coace pâine albă,

O precizare

Dl Aurel Gociman, fost redactor al ziarului „Patria" ne roagă să publicăm următoarele rânduri:

Domnule Director!

Binevoiţi a da loc, într'un număr al ziarului D-voastre următoarelor rânduri:

In ziarul „Patria" No. 280—1923 a apărut un articol semnat de către mine, prin care am vorbit despre vânzarea de pământ făcut de contele Bánffy, vânzare în care dl Augustin Pop ar fi avut un amestec. Intrucât dl Augustin Pop s'a simţit ofensat prin acel articol, ţin să declar, că:

1. Nu am avut intenţiunea să ating persoana dlui Augustin Pop despre care sunt convins că este o persoană onorabilă.

2. Datele din acel articol nu le am culeş personal, declar prin urmare că nici nu am fost convins de exactitatea lor.

3. Cum ziaristica nu poate avea drept ţintă să facă chestiuni personale, cred că am observat totdeauna acest principiu, atât mai puţin am putut atinge persoana dlui Augustin Pop.

Cluj, la 26 Ianuarie 1924.

Cu distinsă stimă:

Aurel Gociman
ziarist

Partidul germano-şvăbesc către dl Brătianu

Dl Ion I. C. Brătianu a primit următoarea telegramă prin care se anunţă ratificarea alăturării partidului german şvăbesc la partidul naţional-liberal:

D-lui Ion I. C. Brătianu
Bucureşti.

„Comitetul cel mare al partidului popular german şvăbesc a aprobat şi în adunarea de azi, cu cea mai mare însufleţire hotărârea comitetului executiv, luată în ziua de 2 Ianuarie şi deja înaintată Domniei Voastre, referitoare la alăturarea partidului nostru la partidul naţional-liberal. Cu prilejul acestui eveniment vă salutăm călduros ca şef al guvernului şi ca şef al partidului condus de Dvs., totdeodată asigurându-vă de neclintită loialitate şi dragoste a poporului nostru şvăbesc faţă de înaltul tron şi iubita patrie.

Citiţi şi răspândiţi:
„Infratirea Poporului"
cea mai bună gazetă săptămânală.

Fuziunea partidului naţional cu partidul naţionalist al poporului

Ţărăniştii şi averescanii resping apelul

După cum arătau în numărul nostrs de eri, apelul d-lui Maniu nu putea să aducă decât rezultate parţiale. Lansat pentru a masca o eventuală fuziune cu partidul naţionalist al poporului fapt care reese evident din graba cu care acesta din urmă a răspuns apelului el nu aduce decât începutul tratativelor de fuziune între partidul naţionalist al poporului şi partidul naţional.

Ţărăniştii d-lor Lupu şi Stere au respins propunerea d-lui Maniu. De asemenea un refuz din partea partidului poporului este inevitabil, cunoscând ca d. general Averescu nu va consimţi să stea sub nici o formă alături cu d. Iorga şi mai ales alături cu d. Argetoianu.

Fuziunea partidului naţional cu partidul naţionalist al poporului este încă în stare de proect. Comitetele executive ale celor două partide, e drept, s'au pronunţat pentru fuziune. Nu trebuie uitat însă că acest fapt s'a petrecut în lipsa dlui Iorga din ţară şi că partidul naţional nu este la cea dintâi fuziune de acest soiu.

Admiţând totuşi că fuziunea s'ar face şi ar avea durată, politiceşte faptul nu are o prea mare importanţă. Cel mult se dovedeşte încăodată cât de serioasă este democraţia partidului naţional, care, după ce a atacat pe dl Argetoianu ca prototip al reacţiunei, -- după ce a făcut fuziunea cu resturile ciocoismului takist, se grăbeşte astăzi să îmbrăţişeze pe dl Argetoianu cel hulit eri.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

Anul VI Nr. 1277 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI Joi 29 Ianuarie 1925

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAŢIUNII"

Infrăţirea

On. Asociaţiunea pentru Cultura
şi lit. poporului Român
Sibiu
R.

ANUNTURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI ŞI AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952
Telefon: REDACŢIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . [illegible]
PE 6 LUNI . . . [illegible]
PE 1 LUNĂ . . . [illegible]
PE 1 AN pentru autorităţi . . . [illegible]
PE 1 AN pentru preoţi şi învăţători [illegible]

UN RĂSPUNS
la apelul dlui Iuliu Maniu

— Scrisoarea dlui C. Argetoianu —

Ca rezultat al apelului îndreptat de dl Iuliu Maniu către partidele din opoziţie avem de înregistrat până acum trei fapte politice, toate trei venind să întărească spusele noastre cu privire la soarta apelului. Primul fapt este atitudinea luată de partidul poporului de sub şefia generalului Averescu, atitudine exprimată de ziarul „Indreptarea" în următoarele cuvinte:

„Apelul dlui Maniu este mărturisirea, cel puţin în formă, dacă nu şi în deplină sinceritate a ardelenilor, că izolarea în care s'au ţinut până acum n'a putut duce la altceva de cât la slăbirea partidului naţional care se recunoaşte, implicit, incapabil de a lua singur conducerea frânelor ţării. Faptul nu are o prea mare însemnătate pentru viaţa noastră politică, fiindcă dacă grupările dlor Maniu şi Iorga nu se socotesc, fiecare în parte, destul de tari pentru a-şi asuma răspunderea unei guvernări, nu înseamnă de aci că alte partide, cari au mai guvernat, — şi au guvernat singure — s'ar afla în aceeaşi tristă situaţie. Apelul dlui Maniu, cu aspectul său de act înţelegător al greutăţilor vremii, de abnegaţie şi de sacrificiu, nu este în fapt de cât o manifestaţie de partid şi de mică demagogie politică. Nu greutatea nevoilor şi suferinţelor ţării îl apasă pe dl Maniu, ci murmurul de protest al opiniei publice contra politicei de negaţiune şi abstinenţă pe care o face partidul naţional.

Atitudinea este clară: partidul poporului nu vede în apelul dlui Maniu decât o mărturisire a slăbiciunei de slăbiciune în care se găseşte astăzi partidul naţional şi, drept orice răspuns, el ţine să declare că, simţindu-se destul de puternic pentru a-şi lua singur răspunderea unei guvernări, nu se gândeşte nici măcar la o fuziune, necum la o concentrare a partidelor din opoziţie.

Al doilea fapt este atitudinea ţărăniştilor pe care o putem desluşi din discuţiile care au avut loc în sânul delegaţiei permanente a partidului ţărănesc. Vorbind despre apelul dlui Maniu, dl Mihalache a declarat că „partidul ţărănesc nu poate lua în considerare acest apel, întrucât el socoteşte fuziunea partidelor naţional-român şi ţărănesc ca principial făcută prin rezoluţiile congreselor celor două partide întrunite astăvară. Nerealizarea fuziunii fiind datorită unor chestiuni personale a căror răspundere o poartă numai conducerea partidului naţional, apelul dlui Maniu, — a afirmat dl Mihalache — ni se înfăţişează ca *lipsit de obiect, în fond*, şi deci *inutil* şi *nesincer*. In aceste condiţiuni, partidul ţărănesc rămâne la programul său, cu conducerea actuală şi la tactica adoptată."

Singurul partid care s'a grăbit să răspundă la apelul dlui Maniu este partidul naţionalist al poporului, — şi acesta este al treilea fapt de care vrem să vorbim. Intr'adevăr, îndată după publicarea apelului, dl C. Argetoianu a trimis dlui Maniu o scrisoare prin care declară că partidul naţionalist al poporului „este gata să fuzioneze" cu partidul naţional-român pe temeiul celor zece puncte de program enumerate în apel.

Convocat imediat, comitetul executiv al partidului naţional a dat şi el un comunicat prin care declară că „iea act cu vie satisfacţie" de scrisoarea dlui Argetoianu. Faptul, de sigur, merită atenţiune, dar el nu îndreptăţeşte încă pe nimeni să creadă că fuziunea acestor două partide ar fi şi lucru împlinit.

Atât scrisoarea d-lui Argetoianu, cât şi comunicatul partidului naţional sânt mai de grabă un schimb de amabilităţi în vederea unei fuziuni care ori cât ar fi de dorită de ambele părţi, totuşi nu este încă făcută. Scrisoarea d-lui Argetoianu spune că partidul naţionalist „este gata să fusioneze", iar comunicatul partidului naţional spune că „iea act cu vie satisfacţie" dar nici unul din aceste două documente nu cuprinde măcar un singur rând din care să putem deduce că fusiunea ar fi mai mult de cât o dorinţă.

Până astăzi, prin urmare, apelul dlui Maniu, îndreptat către toate partidele din opoziţie, n'a primit de cât un singur răspuns, — al dlui Argetoianu — dar şi acesta fiind mai mult un act de amabilitate, de cât exprimarea unei hotărâri.

In atenţiunea vânătorilor
Viza permiselor

Se aduce la cunoştinţa tuturor celor celor ce sunt vânători şi vor să obţină permise de port armă de vânătoare, că dela inspectorat numai în acel caz va obţine viza favorabilă dacă va face dovada sau că este membru în o societate de vânătoare cu statutele aprobate de Minister, sau are teritoriu de vânat. Pentru membri se cere certificarea făcută de preşedintele Societăţii, respective arătând şi data de când a intrat în Societate. Pentru particulari se cere prezentarea contractului oficial sau unei copii legalizate, că petiţionarul cere teritor de vânătoare.

UN NOU EXPOZEU
al d-lui Vintilă I. Brătianu

Dl Ministru de finanţe despre rezultatele conferinţei financiare interaliate din Paris

„Le Temps" din 21 Ianuarie publică un nou expozeu al dlui Vintilă Brătianu, ministrul de finanţe al României. Iată introducerea marelui organ parisian, urmată de declaraţiile ministrului nostru de finanţe.

„Cu ocazia conferinţei financiare interaliate „Le Temps" s'a străduit să indice importanţa operei pe care această conferinţă a realizat-o în raport cu ansamblul problemelor reparaţiunilor şi în legătură cu drepturile Franţei. O altă latură nu mai puţin interesantă era cunoaşterea opiniei Statelor Aliate cari ocupă o posiţiune specială în această chestiune. Din acest punct de vedere, România este un stat reprezentativ. Pe de o parte situaţia sa geografică la gurile Dunărei dă politicei sale preocupări de ordin general. Pe de altă parte această ţară a ştiut să insereze interesele sale în cadrul unui interes mai vast".

Astfel punctul de vedere prezentat de statul român la conferinţă este nu numai al său, ci acela al tuturor al Statelor cari au fost mai transformate de marele război.

Aceste consideraţiuni le-am expus dlui Vintilă Brătiaru, ministrul de finanţe al României, care reprezintă cu dl Nicolae Titulescu, această ţară la conferinţa interaliată. L-am rugat pe dl Brătianu să ne spue cum vede dsa şi guvernul său rapoartele conferinţei interaliate:

Primul rezultat al conferinţei

„Suntem satisfăcuţi, în genere, de rezultate, ne răspunde dl Vintilă Brătianu, căci s'a ajuns la un acord pentru punerea la punct a chestiunilor în suspensie şi acest acord s'a făcut între toate puterile, când cu semnarea protocolului: astfel, prin această semnătură, încă odată mai mult, s'a reînoit solidaritatea ţărilor aliate şi asociate în vederea aplicărei tratatelor. Acest rezultat era, în particular, necesar ţărilor din categoria României, adică acelora cari se găsesc într'o poziţiune specială ca şi ea.

„Frontierele etnice coincidând astăzi cu frontierele sale politice, după multe veacuri în timpul cărora poporul nostru a trăit împrăştiat sub patru regimuri diferite, România şi cei cari sunt în situaţia ei şi sunt foarte interesaţi la menţinerea păcei generale, toţi aceştia n'au decât o aspiraţie: pace în afară şi ordine înăuntru.

Solidaritatea aliaţilor

„Aceasta este baza pe care poate să se înfăptuească consolidarea ei. Şi dovada că una din primele condiţiuni ale acestei păci este aplicarea tratatelor pentru a perpetua echilibrul stabilit de marele război, este că, ori de câte ori există o aparenţă de slăbiciune a acestei solidarităţi interaliate, s'a văzut deodată tendinţa nemulţumiţilor de pe urma păcei să rupă acest echilibru instituit în detrimentul lor. Participarea Americei la repartiţie, o va face sa urmărească mai de aproape politica generală europeană.

„Şi astfel şi din aceastǎ parte, cu toată rezerva în care s'a menţinut până acuma marea republică, vom asista la o îndreptare spre o solidaritate mai intimă a diverşilor aliaţi din timpul războiului şi prin aceasta, spre executarea mai asigurată a clauzelor şi a obligaţiunilor înscrise în tratate.

„Am găsit, în această privinţă, în cadrul programului limitat ce s'a schiţat la această conferinţă, concursul binevoitor al tuturor puterilor ce va acea ca efect să modifice sau să suprime din acest program părţile cari puteau fi contrare interesealor noastre legitime.

Ţările cu „interese limitate"

Aceste codificări ne-au dovedit că din ce în ce mai mult îşi face drum ideia, pentru care România luptă de multă vreme şi anume ca şi acele State şi popoare au dreptul cari nu sunt mari: şi în această discuţie ne îndreptăm, cum e just, spre un regim internaţional bazat pe „sufragiul universal al Statelor" aplicat de fiecare dată când e vorba de interesele acestor State.

„Rezervele făcute la începutul invitaţiei adresate ţărilor numite altă dată cu „interese limitate", au adus România să exprime într'o notă remisă guvernelor invitante speranţa că pe viitor la conferinţele, în care va fi vorba de interesele unui stat, i se va da dreptul şi acestui stat să asiste la discuţii şi la deciziuni. Nu există interese limitate, există numai interese, cari ies din cadrul de activitate al statului dat şi acest lucru este adevărat atât pentru statele mari cât şi pentru cele mici România, de exemplu, nefiind un stat colonial şi neavând preocupări în afară de continentul unde se găseşte nu se va ocupa de chestiunile din Oceanul Pacific; dar se înţelege de la sine că se va ocupa de chestiunile cari privesc Strâmtorile, cari constitue eşirea sa la marea liberă — sau chestiunile privitoare la Marea Neagră, pe litoralul căreia se găseşte, — sau chestiunile privitoare la Dunăre, ale cărei guri le posedă România.

O situaţie anormală

— Dar, domnule ministru, dacă conferinţa v'a dat satisfacţie pentru ce în timpul semnării protocolului, aţi depus o declaraţie în care formulaţi rezerve?

— „Suntem obligaţi a lua această atitudine, spune d. Vintilă Brătianu, din cauza situaţiunei ce ne creiază nu tratatele, ci modul cum ele sunt aplicate, începând dela acordul dela Spa, la care România a refuzat să adere.

Dacă mai vorbim de el, este ca să atragem atenţia asupra situaţiei nu numai anormale, dar periculoase ce, această aplicare a creat ţării noastre şi tuturor ţărilor în situaţia noastră.

Am respins acordul dela Spa, pentru că cota de 1% acordată României din reparaţiunile germane nu corespundea nici sacrificiilor ce le-a făcut pentru cauza comună. Dar refuzând acest acord la acel moment, eram departe ca să ne îndoim de situaţia rea ulterioară ce ni se crea nouă şi celor lalte state — nu numai prin scăderea continuă a reparaţiunilor germane, ci şi din cauza amânării plăţilor din partea celorlalte state fost inamice, la cari era trimisă

(Urmare pe pag. II.)

O greşală regretabilă
In jurul condamnării „Patriei"

In numărul de eri al ziarului nostru am arătat că Luni, 26 Ianuarie, s'a dezbătut procesul de calomnie intentat ziarului „Patria" de către dl Al. Petrescu, Directorul Academiei Agricole din Cluj.

Autorul articolului, dl Aurel Vernichescu, fost student al acestei şcoale, a fost condamnat la două luni închisoare şi două mii de lei amendă.

Dintr'o regretabilă greşală s'a publicat că a fost condamnat dl Aurel Vasilescu, fostul secretar de redacţie al „Patriei", în loc de Aurel Vernichescu.

Cerem scuze distunsului nostru confrate de neplăcerea ce i-am cauzat prin această regretabilă greşală.

(Continuare de pe Pag. 1.)

România şi ceilalţi pentru indemnizări.

Cota dela Spa

Dimpotrivă când a fost vorba de obligaţiunile ţărilor aliate, s'a menţinut pe deantregul cele prevăzute prin tratatele de pace elaborate într'un moment când se făceau mari iluzii asupra posibilităţei recuperaţiei activului prevăzut. S'a dat României o cota parte de aproape 10 la sută din reparaţiile pe cari Austria, Ungaria, Bulgaria aveau să plătească.

Pentru diferite cauze, suma la care această cotă avea să fie aplicată n'a fost fixată decât numai câtorva din aceste state, astfel că ministru de finanţe al României, sunt încă în imposibilitatea de a stabili activul bilanţului ţărei mele. In altele, suma datorată de unele ţări cu titlul de: reparaţiuni şi cărei trebuia să se aplice această cotă de 10 la sută, a fost redusă altor ţări, pentru cauze le cari România a aderat, li s'a acordat o amânare de 20 şi chiar de 30 ani a acestor plăţi încă neevaluate.

Astfel pentru o parte importantă a acestor despăgubiri, ne aflăm în faţa unei sume corespunzătoare obligaţiilor rămase neschimbate aşa cum au fost prevăzute în tratatele primitive; pe când pe de altă parte activul care trebuia cel puţin să fie echivalentul, este redus sau rămâne încă necunoscut.

Dar în tot decursul acestui timp, pe măsura reducerilor şi amânărilor de cari beneficiau foştii inamici, se stăruia pentru determinarea şi plata obligaţiunilor ce incumbau statelor aliate.

In timpul celor patru ani ce au trecut de la conferinţa de la Spa, România şi alte ţări din cauza ei, au făcut singure sforţări intense, şi cari uneori cereau multe jertfe, pentru consolidarea lor internă, fără să se fi putut întotdeauna folosi de un concurs similar celui ce s'a dat foarte ades şi din plin foştilor inamici.

Totuşi aceste state au obţinut prin sforţările lor, rezultate reale. România, de ex. este la zi cu executarea obligaţiilor sale din trecut şi poate prin proprille sale mijloace face faţă vieţei sale normale ordinare. A reluat plata integrală a dobândei de amortisment a datoriei sale publice în streinătate; dar pentru a obţine aceste rezultate, n'a plătit din nefericire, nimic sau aproape nimic victimilor ei de război, căci n'a primit nimic, sau aproape nimic.

A trebuit să le ceară lor răbdare şi sacrificii, şi astăzi având în vedere cursul luat de politica despăgubirilor şi invitaţia adresată ţărei mele de a îndeplini obligaţiunile impuse de tratate, cu alte cuvinte, dat fiind bilanţul pasiv ce i se face, statul român, ar mai trebui încă să ceară victimilor ei de război, şi sunt mulţi să facă faţă acestor obligaţii şi în consecinţă să plătească în locul foştilor inamici.

Importanţa asanării financiare

Pentru o ţară care a ajuns să se ridice prin însăşi forţele sale, noul deschilibru ce ar provoca o atare politică ar fi un dezastru, de oare ce recăderea este oricând mai gravă de cât însuşi boala.

Şi cunoscând importanţa asanărei financiare pentru a se face dintr'o ţară un organism viu, nu credem că poate fi în interesul politicei păcei şi ordinei, aşi zice chiar în interesul progresului civilizaţiei în orientul european, ca să se anihileze sforţările făcute de ţara mea ca să se refacă.

Această situaţie anormală este cea care a impus guvernului român rezervele pe cari le-a formulat timp de trei ani încoace, căci necunoscutul în care e lăsat, îl pune în imposibilitate de a se pronunţa chiar şi în chestiunile ce le-ar putea uşor rezolva de avea în faţa lui calea luminată şi cunoscută.

In viitor

Iată pentru ce guvernul român a crezut necesar în Iunie 1923 printr'un memoriu remis diferitelor guverne aliate şi asociate ca şi cu prilejul conferinţei din Londra în Iulie-August 1924, să atragă atenţiunea, asupra cazului său, care, încă odată, nu este un caz izolat — şi să semnaleze situatia periculoasă ce poate rezulta din cererea ce i-a fost adresată de-a împlini obligaţiunile sale înainte de a i-se fi asigurat drepturile sale corespunzătoare.

Sperăm că conferinţa dela Paris va avea să se ocupe de această chestiune. Trebue să recunoaştem că, în discuţiile noastre particulare cu unele din marile puteri, s'a acordat atenţiunea meritată punctului de vedere român, ba chiar a şi fost susţinut.

Din nefericire chestiunea nefiind pusă la ordinea de zi a rămas şi de astădată tot în suspensie, ceeace a silit România a face rezervele ce aţi menţionat.

Sperăm că la viitoarea conferinţă ce se va impune în curând prin chestiunea datoriilor interaliate, se va pune în discuţie şi această parte a ajustărei care a fost cu totul neglijată în problemele politicei de reparaţiuni. O doresc aceasta pentru România, dar şi pentru ca să fie uşurată şi aplicarea tratatelor şi pus capăt fricţiunilor inutile ce provoacă deciziunea actualmente în vigoare.

Cunoscând interesele permanente comune ale politicei române cu cele ale marilor aliaţi, în deosebi cu Franţa, cred că sprijinirea la refacerea României ca şi celorlalte ţări cari sunt în aceiaşi situaţie, ar însemna contribuirea nu numai la progresul economic al acestei părţi a Europei, ci la pacea generală de care lumea are atâta nevoe.

Repertoriul „Teatrului National“

Joi 29 Ianuarie „Patima Roşie“.
Sâmbătă 31 Ianuarie „Patima Roşie“.
Luni 2 Februarie matineu: „Cinematograful“.
Marţi 3 Februarie: Premieră „Mărgeluş“ comedie în 3 acte de A. de Hertz cu dnii Al. Ghibericon, V. Vasilescu, N. Dimitriu, C. Potcoavă şi dnele Jeana Popovici Voina, Ath. Rally, N. Caracioni, V. Kronvald etc.
Joi 5 Februarie „Mărgeluş“.
Sâmbătă 7 Februarie „Mărgeluş“.

Aprovizionarea Clujului cu grâu şi făină

Primăria a cerut autorizaţia de a face rechizţii sau să i se facă posibilă cumpărarea de grâu în vechiul Regat sau Banat pe preţul de 95 mii lei vagonul — Morarii clujeni propun urcarea la 14 lei a kilogramului de făină

Astăzi oraşul nostru trăieşte aşa zicând încă sub vechiul regim al grâului şi făinei. Situaţia aceasta durează până ce se epuizează vechile stocuri de făină şi grâu procurate pe preţurile urcate din trecut. Cum însă acestie stocuri sunt reduse şi morarii şi comercianţii de făină declară unanim că nu pot să şi procure grâu pe preţul fixat de minister, primăria s'a văzut nevoită să ceară autorizaţia de-a face rechiziţii.

Pentru eventualitatea neadmiterii rechiziţiilor oraşul Cluj stărue să i se facă posibilă aprovizonarea dela producătorii de grâu pe preţul de 95 mii lei vagonul.

Nădăjduim că ministerul va avea în vedere interesele vitale, care au impus conducătorilor primăriei locale să facă aceste două propuneri. Altminteri aprovizionarea populaţiei oraşului va întâmpina greutăţi insurmontabile.

Al doilea fapt recent tot din domeniul comerţului de făină la Cluj, este un memoriu din partea morarilor, adresat ministerului. In acest memoriu morarii cer o majorare la Cluj a preţului făinei dela 12 la 14 lei.

Nu ştim, care va fi hotărîrea ministerului în această privinţă, Dar ne vine cu greu să credem, că se va admite o abatere dela regimul şi preţurile stabilite prin deciziunea consiliului de miniştrii.

Cetăţenii creştini citesc CALENDARUL FAMILIAR

Curierul spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Miercuri: „Fata din Paris“ (operă nouă a patra oară. Preţuri normale: Abonament Şters, Seria bitelor: 41).
Joi: „Mignon“ (Preţuri de premieră abonament de premieră no 36. Seria biletelor: 42)
Vineri: „Antonia“ (a 20-a oară. Abonament sters. Preţuri de premieră. Seria bilelelor: 43).
Sâmbătă matineu la 3½: „Ebrea“ (Operă cu preţuri Scăzute. Seria biletelor 44.)
Sâmbătă seara la 8: „Al cui iubit sunt eu“ (Noutate a 3-a dată. Preţuri de premieră. Abonament de zi no. 65 A. Seria biletelor 45).
Sâmbătă seara la 10¼: Concertul de vioară dlui Emil Telmányi Preţuri puţin ridicate. Abonament de no 66 B. Seria biletelor 46).
Duminecă o. m. 10: Festivalul clubului de gimnastică a angajaţilor comercianţi. (Greturi normale Seria bileţelor 47).
Duminecă matineu 3½ „Sărutămă“ (Noutate a 6 a oară. Preţuri scăzute. Seria biletelor 48).
Duminecă seara la 8: Căpitanul cântăreţ“ (A 14 a dată. Abonament şters. Preturi de premieră. Seria biletelor 49).
Luni: „Tragedia Omului“ (Distribuţie nouă a rolurilor. Preţuri de premieră. Abonament de premieră 37. Seria biletelor 50).
Marţi: „Tragedia Omului.“ (Preţuri de premieră. Abonament de zi no 67A. Seria bilelelor 51).

Conferintele extensiunei universitare

Extensiunea Universitară din Cluj organizează săptămâna aceasta următoarele conferinţe:

Vineri, 30 Ianuarie Cluj Prof. Titu Vasiliu, Cancerul.

Duminecă, 1 Februarie Satu-Mare, prof. V. I. Bărbat, Boli sociale.

Duminecă, 1 Februarie Sibiu, prof. Bogdan-Duică, Titu Maiorescu.

Duminecă, 1 Februarie Braşov, prof. Popescu-Voiteşti, Trecutul geologic al Carpaţilor.

Duminecă, 1 Februarie Timişoara, prof. S. Puşcariu, Limba română şi graiul Ardelenesc.

Duminecă, 1 Februarie Arad, prof. S. Puşcariu, Limba română şi graiul Ardelenesc.

Duminecă, 1 Februarie Aiud, prof. I. Paul, Aiudul în revoluţia dela 1848.

Luni, 2 Februarie Sibiu, prof. Bogdan-Duică, Dobrogeanu-Gherea.

Presa maghiară

Mirarea lui „Brassói Lapok“

Prietinoasa primire ce s'a făcut trupei dlui Eugen Jánovics la Bucureşti şi din partea română a fost considerată de toţi ca o firească manifestaţie a sufletului românesc necunoscător de ură şi răsbunare pentru cele îndurate în trecut. Presa maghiară de bunăcredinţă a considerat deasemenea ca ceva firesc atitudinea civilizată a Bucureştiului şi a cercurilor artistice româneşti.

Un singur ziar maghiar se arată nedumerit şi nu vrea să creadă ochilor şi urechilor. Este bunul nostru confrate „Brassói Lapok“ veninosul oficios al dreptei partidului maghiar.

Organul dlui Grünfeld se aştepta poate că artiştii unguri vor trebui să treacă în balcanicul Bucureşti prin furci caudine, vor fi bătuţi cu ouă clocite şi cu pietre, li se va striga „huo!“ şi „comitagii valahi“ — despre a căror presupusă existenţă am aflat din numerele din timpul războiului ale lui „Brassói Lapok“ — le vor da la cap sau, în cel mai bun caz, îi vor trimite să se plimbe în Asia pe întinsurile Mongoliei.

Spre marea surprindere şi probabil, dezolare a teribilului şi înfocatului patriot „magyar ember“ dl Grünfeld, s'a întâmplat însă tocmai contrarul.

„Iată un eveniment — exclamă cu fals entusiasm profesionistul sămănător de ură organ maghiar — pe care îl vom nota cu litere roşii în istoria relaţiilor româno-maghiare. Va se zică în adâncul inimilor nu sălăşluieşte ura, cele două culturi nu's duşmane de moarte!“

Iată, în sfârşit, „Brassói Lapok“ este silit să afirme că poporul român şi cel maghiar nu se urăsc. Că „în adâncul inimilor nu sălăşluieşte ura, cele două culturi nu se duşmănesc“, cum credea până eri dl Grünfeld.

E frumoasă recunoaşterea, încuviinţăm noi, rămâne însă acum ca patronii lui „B. L.“ să tragă toate consecinţele senzaţionalei descoperiri făcute de ei şi, văzând că ura faţă de români propovăduită de ziarul brasovean nu are ecou în massele ungureşti, să transforme „B. L.“ într'un organ de înfrăţire şi de educaţie patriotică. Ce zice dl Grünfeld?

Rákosi Jenő a părăsit gazetăria

Aflăm din „Ujság“ că octogenarul scriitor ungu Rákosi Jenő — un neîmpăcat duşman al românilor — a părăsit redacţia ziarului „Budapesti Hirlap“ şi gazetăria — Rákoşi care mai este şi autorul celebrului roman româno fob „Clopotele amuţite“ — lucrează astăzi la „Uj Idők“ revista literară a scriitorului Herczeg Ferenc.

Declaraţiile dlui dr Emil Grandpierre

In numărul de eri al ziarului nostru am anunţat retragerea dlui Emil Grandpierre dela vicepreşidenţia partidului maghiar.

„Brassoi Lapok“ de astăzi publică un interesant interviu cu dl Grandpierre asupra motivelor cari au determinat dimisia.

Dl Grandpierre recunoaşte că reposatul Hajdu a tratat cu comunistul Csetri. Susţine însă că în cercurile partidului maghiar comunistul Csetri era considerat drept „socialist cu sentimente naţionale“ (?!)

Dl Grandpierre mai recunoaşte că înainte de a vorbi Csetri la adunarea dela Braşov dl dr Paál Árpád i-a adus la cunoştinţă calitatea de comunist a lui Csetri János.

Dl Grandpierre n'a voit însă să dea crezare dlui Paál Árpád. In continuare fostul vicepreşidinte declară că deacum doreşte să figureze ca simplu soldat al partidului maghiar. Va lupta şi pentru mai departe pentru înfăptuirea colaborării româno-maghiare în scopul asigurării păcii în Europa centrală.

(Pace, ameninţată în primul rând de tovarăşii dela Moscova ai lui Csetri János, sărbătoritul orator al adunării ungureşti dela Braşov. — N. R.)

Citiţi şi răspândiţi:

„Infratirea Poporului“

cea mai bună gazeta săptămânală.

ATENŢIUNE — ENORMĂ REDUCERE DE PREŢ —

Maşina cu adevărat universală, folosibilă la arat, treerat, sămănat, pentru mânarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de poveri până la 12 tone tractorul

FORDSON se află în depozit la firma **PERRY**

Cluj, Str. Regina Maria No. 2.
TELEFON 999. (43-1)

ŞI SE VINDE — PENTRU SCURT TIMP — CU PREŢ EXCEPŢIONAL DE *117.000* LEI

Conferințele Societatii de Maine

Conferința d-lui Sextil Pușcariu

In cadrul conferințelor politice organizate de revista „Societatea de Mâine" și-a ținut ieri seară la restaurantul New York dl prof. univ. Sextil Pușcariu conferința sa despre Regionalismul constructiv. De astă dată a asistat un public mai puțin numeros ca la celelalte conferințe auterioare.

Conferențiarul a început prin a arăta că-și expune părerile anunțate la ședințele comitetului de totalizare a rezultatelor conferințelor anterioare.

Dsa relevă apoi interesul cu care opinia publică a urmărit aceste conferințe. Concluzia unanimă este că Ardealul vrea să se miște. Totuși conferințele au deșteptat scepticism, mai ales în cei ce au luat parte la ele.

S'a propus intrarea Ardealului într'un singur partid politic, ceea ce ar constitui însă astăzi o mare greșală. Unitatea politică a Ardealului românesc era justificată sub stăpânirea ungurească de conservarea națională. Făceam atunci o politică de rezistență. Astăzi ni se impune o politică activă după doctrinele politice împărtășite de fiecare.

De altfel nici nu e util, ca Ardealul să fie înregimentat într'un singur partid, căci ar urma ca această provincie să nu beneficieze de avantagiile guvernării decât la anumite intervale de timp, când partidul ardelenesc ar fi la putere.

Al doilea anacronism, la care s'a ajuns în cursul acestor conferințe este reînvierea regionalismului. Regionalismul nu înseamnă autonomie provincială, ci justificarea dreptului fiecărei provincii de a-și da tributul său specific la consolidarea și conducerea țării. Dl Sextil Pușcariu se întreabă, care este astăzi rostul Ardealului? Răspunsul este, acela de a fi și în viitor dascălul neamului, dupăcum a fost în trecut dascălul idealului național.

Naționalismul nemaiputând fi idealul zilelor noastre, altul trebue să fie și rostul Ardealului. Ni l indică în primul rând calitățile pe care Ardealul le are într'o mai mare măsură ca celelalte provincii în urma unor cauze. Acestea sunt calitățile cetățenești ce se manifestă într'un respect mai pronunțat față de autorități jertfirea intereselor personale pentru cele publice, dor de legalitate, spirit de organizație și într'o stărninţă dublată de o muncă organizată. Ardelenii sunt mai greoi ca frații de dincolo de munți, n'au sufleța inteligenții acestora, sunt legați adeseori prea mult de anumite forme, dar porniți la drum merg de-a dreptul spre ținta ce și-au impus.

Desvoltarea acestui simț civic trebue să fie aportul Ardealului în politica țării remânești. Idcea aceasta cadrează cu programele tuturor partidelor. Este deci cu atât mai ușor, ca Ardealul să și facă datoria. Dacă astăzi toate nu merg prea bine vremea, munca și onestitatea vor vindica toate relele. Deocamdată Ardealul va contribui la formarea unei opinii publice de îndrumere în sensul deziderateloe sale specifice a treburilor țării. Acesta este rostul acestor conferințe.

După aceasta an vorbit dnii Prie, Bogdan Duică, locotenent colonel Ardean și P. Ilcuș, și prof. Onisilor Ghibu, degajându-se din discuțiuni convingerea, o că organizirea la Cluj a unui ciclu de conferințe de studiere a problemelor social-politice este de mare actualitate.

BUGETUL PE 1925

al orașului Cluj

Desmințirea unor svonuri tendențioase — Reducerile făcute de minister sunt neînsemnate — Din ce se vor acoperi cheltuelile. Pozițiunile mai importante

S'a lansat în ultimul timp svonul că bugetul pe 1925 al orașului Cjuj va fi esențial redus la București. Acest svon se datorește stăruințelor depuse de-o mână de înflăcărați regionaliști în a răspândi ideea că nimic bun nu poate veni dela București, ba mai mult că se paralizează și înfăptuirea năzuințelor de consolidare ale Ardealului. Reducerile arătate se pun în cârca nepriceperii și lipsei de solicitudine pentru Ardeal a factorilor conducători din vechiul Regat.

Opinia publică și-a dat de mult seama de tendențiozitatea svonurilor despre disconsiderarea intereselor ardelenești. Nimeni nu le a luat în serios, căci erau desmințite categoric la tot pasul. O asemenea desmințire ne aduce și bugetul Clujului pe anul curent.

Este adevărat, discuțiunile în jurul acestei chestiuni s au prelungite cam mult la București. Dar lucrul nu ne miră deloc, căci o problemă atât de importantă nu poate fie rezolvită dintr'o dată. A fost nevoe să plece la București factorii hotărâtori în gestiunea financiară a primăriei Clujene, pentru a justifica tot ceea ce nu reieșea destul de evident din cifrele bugetare. Și după această justificare bugetul a fost aprobat aproape în întregime, făcându-i-se neînsemnata reducere de 10 milioane din suma totală preliminată de 140 milioane.

Bugetul întocmit de primărie cuprindea următoarele sume: La venituri 140,145,175, iar la cheltueli 139,381,380. După reducerile făcute de minister au rămas la venituri 130,194,794 iar la cheltueli 129,916,153.

Față de anul trecut bugetul actual este cu mult mai mare, având o diferință de 47 milioane lei în plus. Chiar și în cursul anului trecut am avut la Cluj cheltueli mai mari decât veniturile dintre acestea 11 milioane fiind acoperite din împrumuturi. Concomitent cu evocarea cheltuelilor în cursul anului acesta se vor urca și încasările, va rămânea însă o sumă însemnată de acoperit din împrumuturi.

Diferința de 47 milioane față de bugetul din anul trecut va fi întrebuințată pentru următoarele lucrări importante: Amplificarea apaductului 27 milioane și jumătate, noui edificari 10 milioane și jumătate, construirea de uoui poduri și șosele 5 milioane; și procurarea de instalațiune necesare curățeniei publice 3 milioane și jumătate.

Iată în cele ce urmează câteva din pozițiunile mai însemnate ale bugetului.

Intreținerea școlilor 1 milion 700 de mii. Construirea unei noui școli primare 1 milion. Serviciul sanitar 800,000. Propagandă culturală 200,000. Teatrul Național și Opera 550 000. Căminurilor studențești 25,000 Bisericilor 50,000, Muzicei militare 20.000. Căminul funcționarilor administrativi 50,000. Ajutoare studenților 50,000. Pentru studenți ai școlilor industriale din străinătate 15,000, Căminul de ucenici 500,000. Școala de ucenici 600,000. Curățenia publică 5 milioane. Intreținerea străzile, drumurilor, podurile 4 milioane. Pentru grădina publică 500,000 Intreprinderile orașului: Uzina electrică 24 milioane, apaductul 11,500,000 abatotorul 2 milioane și fabrica de gheață 500.000.

+ Valeriu Daianu

Un cunoscut și apreciat funcționar al orașului Alba-Iulia, prim consilierul *Valer Dăianu*, a trecut în ziua de 25 Ianuarie a. c., după îndelungate suferințe, la cele vecinice.

S'a stins, în regretele unanime ale tuturor celor cari l-au cunoscut, un funcționar model, care nici în cele mai grele timpuri ale sugrumării trecute nu și-a renegat pe o clipă măcar sângele și națiа.

Dela preluarea imperiului a trecut în serviciul orașului, pe care l-a servit c'n devotament fără pereche, c'un simț de legălitate. care i-a asigurat respectul tuturor cetățenilor acestui oraș.

Deși pândit de o boală, care nu iartă, a rămas credincios biroului până în clipa, în care moattea îl doborî la pat.

A fost un funcționar din vechea gardă de onoare a națiunii!

Inmormântarea lui s'a făcut în 27. l. c. cu asistența profesorului de teologie dr Tătar dela Blaj și cu participarea întregului public al orașului încoronării, care a pierdut în el o putere uriașă de muncă și un caracter nesgudui..

Odihnească în pace. Cor.

Noutățile speciale ale sezonului balurilor au sosit în mare asortiment la firma 476

!

VOITH & Co.

Magazin de mode speciale pentru doamne

Cluj, P. Unirii 14.

Ultime informații

— Starea M. S. Regelui, după operația ce i s'a făcut este foarte satisfăcătoare.

— Teatrul Național a dăruit maestrului Nottara, cu prilejul jubileului de 50 de ani, suma de lei 100 00. pentru mobiliarea casei ce i se va cumpăra, iar personalul artistic și administrativ al teatrului un frumos inel cu briliante.

— Dl *Gheorghe Sion*, marele cărturar și cetățean de onoare al orașului Cluj, va ținea Duminecă în 1 Februarie a. c. ora 11 a. m. în sala festivă a Primăriei o conferință vorbind despre „Administrația română".

— Vineri 30 Ianuarie 1925, Prof. *Titu Vasiliu* de la Facultatea de Medicină din Cluj va ține în sala IV a Universității o conferință tratând despre „Cancer". Chestiunea cancerului interesând atât din punctul de vedere științific, cât și acel al sănătății și igienei. Credem că foarte multă lume va asista la această expunere a stărei actuale a cancerului. Conferința va fi ilustrată cu multe proecțiuni luminoase.

— Uniunea Ofițerilor de Rezervă și în retragere din Cluj, în vederea tabloului cerut de către Ministerul de războiu pentru a admite la procurarea de alimente prin corpurile de trupă, (carne, zarzavat, pâine, lemne, îmbrăcăminte și încălțimente) roagă pe toți ofițerii de rezervă, înscriși sau nu în Uniune de a trimete fără întârziere la adresa Secretarului General al Uniunei, Căp. de rez. Richard R. Tufili (Calea Victoriei 5) o carte poștală conținând numele, gradul rezervă sau retragere adresa, numărul membliilor de famille, ocupația venitul și averea (imobile).

— „Societatea Științelor Medicale" din Cluj va ține ședință ordinară Sâmbătă, 31 Ianuarie, ore 6 p. m. în Amfiteatrul Clinicei medicale, cu următoarea ordine de zi:

1. Dr. Alex. Pop: Despre o formă particulară a gripei actuale.
2. Dr, L. Telia: Un nou simpton al anginei de piept (Semnul visceromotoric al mânii).
3. Dr. S. Glăvan: Nevrom plesciform al pleaapei.
4. Prof. dr. Iacobovici și dr. Țeposu: Anurie calculoasă.
5. Prof. dr. Iacobovici și dr. Albu: Pneumo nefros.
6. Dare de seamă asupra activității societății pe anul 1924.
7. Alegerea comitetului pe anul 1925.

— Muzeul pedagogic al „Casei Școalelor" posedă 12 000 dispozitive pentru proiecțiuni luminoase. Dispozitivele se împrumută fără nici o plată școalelor și tuturor institutiunilor cari le cer. Cererile de împrumut și catalog se vor adresa direct muzeului pedagogic, str. Victor Emanuel III, Nr. 11.

— Concediul d lui Vintilă I. Brătianu, ministrul secretar de Stat la departamentul finanțelor a fost prelungit. Dl I. G. Duca, ministrul afacerilor străine, va continua a deține interimatul ministerului de finanțe, până la întoarcerea la post a titularului.

— Astăzi s a reintors în localitate venind dela București d. Octavian Utalea, primarul orașului.

— Serata studenților făgărășeni, anunțată pentru ziua de 1 Februarie, din motive neprevăzute, va avea loc Sâmbătă, 31 Ianuarie 1925.

— Mâine la ora 10 se vor stabili la primărie noile prețuri maximale ale cărnii pe luna Februarie. Tot de mâine a fost convocată la ședia industrială și comercială comisiunea făinei și grâului alcătuită la Cluj în conformitate cu ordinul ministeria, din consilierul orășenesc comercial și industrial, inspectorii comerciali și indusiriali și reprezentanțăs armatei.

— Reuniunea de cumpărare a comercianților de făină din Cluj a înaintat primăriei locale un memoriu, prin care cere ca primăria să i garanteze că va putea desface la Cluj făina pe prețurile de procurare, calculându li-se un beneficiu minimal. Acest memoriu arată că la prețul de 12 lei chilogramul de făină; loco moară, se mai adaugă o sumedenie de cheltueli, așa încât făina costă loco gara Cluj 13 90. O altă soluțiune propusă de comercianții de făină este aceea, că primăria să procure stocurile de făină necesare aprovizionării orașului, fiind dânșii însărcinați cu distribuirea ei. In schimb se obligă să pună primăriei capitalul necesar la dispoziție. După ce va lua avizul comisiuni speciale alcătuite la Cluj, consiliul orășenesc va hotărî în această chestiune. Deocamdată s'au cerut în mod telegrafic instrucțiuni ministerului de industrie și comerț. Aprovizionarea orașului este asigurată până lu 10—14 Februarie, când se epuisează stocurile existente.

Comunicat

Se atrage atențiunea negustorilor și industriașilor patroni din Cluj, că la 2 Februarie 1925 se va deschide căminul de ucenici comerciali și industriali, susținut de Camera de Comerț și Industrie. Toți acei patroni, cari doresc să angajeze dintre ucenicii ce vor fi plasați în acel cămin, sunt invitați să și anunțe fără întârziere necesitățile de ucenici, la biroul Camerei de Comerț și Industrie sau la Administrația căminului din Str. Tunărilor No. 50.

Tablițe de

Asbest

Meteor

sunt cele mai dúrabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea. Se capătă la

FABRICA DE ETERNIT

METEOR S. A.

ODORHEIU, JUD. BIHOR

Atențiune!

S'a rezolvat problema mizeriei de lumină electrică

Lampa de petrol

alui

Somlyai,

care arde necontenit se găsește pe un preț bagatelin prăvălia de sticlă

SOMLYAI

Cluj, Calea Victoriei 4.

„ARĂDANA" Societate Comercială şi Industrială pe Acţiuni în Arad

C O N V O C A R E

Direcţiunea Societăţii Comerciale şi Industriale pe acţiuni „ARĂDANA" în virtutea art. 4 din statute convoacă pe Domnii acţionari la a

V-a A D U N A R E G E N E R A L Ă O R D I N A R Ă,

care se va ţinea în Arad, la 15 Febr. 1925, Duminecă la orele 11 a. m. în localurile institutului „Arădana" Bulevardul Reg. Ferd. I. 40, cu următoarea

O R D I N E D E Z I:

1. Raportul Direcţiunei şi al Consiliului de Cenzori; stabilirea bilanţului şi descărcarea Consiliului de Administraţie şi a Consiliului de Cenzori pentru anul de gestiune 1924.
2. Deciderea asupra distribuirei profitului net.
3. Alegerea membrilor în Consiliul de Cenzori.
4. Eventuale alte propuneri prezentate Direcţiunei în senzul Art. 13 din statute cu 48 ore înainte de Adunare.

Arad, din şedinţa direcţiunei ţinută la 14 Ianuarie 1925.

Direcţiunea institutului:
„Arădana" Soc. Com. şi Industr. pe Acţiuni în Arad.

NB. Acei domni acţionari, cari voiesc să-şi exercite dreptul de votare, trebuie să-şi anunţe direcţiunei participarea cu 24 ore înainte de a se ţinea Adunarea generală (Art. 12 din statute)

Activ — **Contul bilanţ încheiat la 31 Decemvrie 1924** — **Pasiv**

Cassa în numerar			527302·84	Capital social			7500000·—
Efecte de primit	7756670·50			Fond de rezervă	240601·29		
Împrumut de Co. Crt.	3944329 55			Fond de penziune	135440·20		376041·49
Debitori la mărfuri	1146134 73		12847134·78	Bănci			2783457·—
Cointeresări			2000000·—	Conturi curente creditoare			1190146 64
Imobile	1,103 070 40			Reescont			1000000·—
Descris	103,070 40	1000000·—		Depuneri spre fructificare	2395000·83		
Efecte publice şi acţiuni		1093177·—	2093178·—	Depuneri în Co. Crt.	12003 60		2407004·43
Mobiliar şi casse de fer			1·—	Deposite pt. vase împrumutate	105707 40		
Anticipaţiuni			174·—	Depozite pt. saci împrumutaţi	22840·—		
Mărfuri			472224·82	Depozite de Cassa	23310·70		151958·10
				Dividende neridicate			61800·—
				Interese cuvenite anului 1925			237392·—
				Venit transpus din anul 1923	10966'13		
				Venit curat	22212·8·62		2232214·75
			17940014·41				17940014·41

Conturi de ordine

Titlu în gaj			606200·—	Depozitari de titlu i în gaj			606200·—
Cauţiuni statutare			352500·—	„ Cauţiuni statutare			352500·—
Efecte în Co. Crt.			2513000·—	„ Efecte de Co. Crt.			2513000·—
Titluri libere			181750·—	„ Titluri libere			181750·—
Mărfuri în gaî			1430000·—	„ Mărfuri în gaj			1430000·
Deţinători de titluri şi Efecte proprii			1499600·—	Titluri şi Efecte proprii în Co. Crt.			1499600·—
			6583050·—				6583050·—

Debit — **Contul profit şi pierdere încheiat la 31 Decemvrie 1924** — **Credit**

Salare şi bani de locuinţă			461750·—	Venit transpus din anul 1923			10966·13
Spese generale			288285·42	Interese, Provizii şi alte venite			3277237·48
Impozit de 10% la int. Depun.	19095·—						
Compentinţă de timbru	12069 74						
Interese la Depuneri	209623 08						
Porto	2020·—						
Interese Reescont	37176·98		279984 80				
Impozit către Stat			24078·—				
Perdere la chimice			1890·—				
Venit transpus din anul 1923	10966·13						
Venit curat	2221248 62		2232214 75				
			3288203 61				3288203 61

Arad, la 31 Decemvrie 1924.

Pentru contabilitate: **Ioan Tatu** m. p. director z.

D I R E C Ţ I U N E A:

Dr. Mihai Mărcuş m. p., preşedinte. — **Dr. Eugen Costina** m. p., — **Vasilie V. Stefan** m. p., — **Dr. Iustin Marşieu** m. p.,
Dr. Teodor Pap m. p., — **Teodor Stan** m. p., — **Mihai Constantin** m. p., — **Cornel Lazar** m. p., — **Ioan Chera** m. p.,

C O N S I L I U L D E C E N Z O R I:

Verificat şi găsit conform cu registrele şi realităţile.

Maxim I. Vulcu m. p., — **Palcu Lazar** m. p., — **Augustin Butariu** m. p., — **Gheorghe Dumitrescu** m. p., — **Virgil Serb** m. p.,

---

SOCIETATEA DE BINEFACERE
„CARITATEA" — CLUJ.

CONVOCARE

Toate membrele şi toţi binevoitorii Societăţei de binefacere „Caritatea". sunt invitaţi la a

III-a adunare generală

care se va ţinea în 31 l. c. la 4 ore d. m. în sala de şedinţă a Băncii Agrare, Calea Reg. Ferdinand 36—38 parter.

Ordinea de zi:

1. Cuvând de deschidere
2. Raportul comitetului asupra bilanţului.
3. Alegerea comisiei de verificare.
4. Alegerea membrelor noui.
5. Eventuale propuneri.

Cluj, la 24 Ian. 1925.

Letiţia dr. Miron
secretară
Olivia V. Deleu
prezidentă

*** Expoziţia de antichităţi şi lucruri de artă.** „Arta", aranjază din nou în luna Ianuarie o expoziţie splendidă de obiecte de artă şi antichităţi provenite din posesiunea aristocraţimei şi a altor particulari. Expoziţia ***se deschide la 18 Ianuarie 1925*** în sala de expoztţii a întreprinderei „Arta", Cluj, Strada Avram Iancu No. 3. 1263

Invitare

Clubul Sportiv „Victoria" invită Onor. membri şi public a participa în măsură cât mai largă la:

Serata Dansantă

aranjată în saloanele Hotelului New-York Cluj, pe ziua de **29 Ianuarie 1925.**

Taxa de Intrare de persoană Lei 60, de familie (3 persoane) 150 Lei.

pt. Preşedinte:
493 **Virgil Salvan.**

:: Reclama e sufletul comerţului ::

Societatea Naţională de
Crucea Roşie Filiala Cluj.

Convocare

Societatea Naţională de Crucea Roşie a României Filiala Cluj invită la a

VI-a adunare generale

care va avea loc în Cluj la 8 Februarie 1925. Duminecă la orele 11 a. m. la Primărie.

Ordin de zi:

1. Cuvânt de deschidere
2. Raportul casieriei
3. Adun. generală aprobă cooptările în sensul Art. 11.
4. Eventuale propuneri în cadrul statutelor.

*

La această Adunare generală se invită toţi membrii Crucei Roşii precum toţi oamenii de bine cari se interesează de această societate umanitară de înaltă importanţă.

Cluj, la 27 Ian. 1925.

Olivia dr. Triff
secretiara

Sidonia G. I. Docan
prezidentă

Lysoform

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

Anul VI Nr. 1278 • 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI • Vineri 30 Ianuarie 1925

Infrăţi

On. Asociaţiunea pentru Cultura şi lit. poporului Român
Sibiu
R.

ANUNTURI LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI ŞI LA AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACŢIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 600 L.
PE 6 LUNI . . . . . 300 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorităţi . . . 800 L.
PE 1 AN pentru preoţi şi învăţători 600 L.

Cu cine se înţelege dl Maniu

Judecând deci după scrisoarea dlui C. Argetoianu şi după comunicatul partidului naţional, s'ar părea că viaţa noastră politică a înregistrat o nouă fuziune. Totuşi, noi continuăm să credem că fuziunea de care se vorbeşte nu este încă un fapt împlinit şi că până la săvârşirea ei se vor ivi greutăţi la care poate astăzi nu se gândesc nici chiar cei cari au mai multă încredere în abilitatea de politician a dlui C. Argetoianu. Căci e de ajuns să citeşti mai cu luareaminte scrisoarea acestuia, ca să vezi în chiar conţinutul ei sămânţa neînţelegerilor care ar putea să împiedece înfăptuirea fuziunii. In scrisoara sa, uitând de cele 10 puncte din apelul dlui Maniu, dl Argetoianu fixează, ca bază a înţelegerii, unele principii conducătoare care tocmai acestea ar putea să constituie o piedecă pentru realizarea fuziunii. Aşa de pildă, dl Argetoianu, după ce-şi exprimă în mod maliţios credinţa că ambele partide urmăresc *„acelaş scop de liniştită consolidare a Statului“*, ţine să precizeze că partidul naţionalist al poporului *„e gata să fuzioneze pe baza ideii naţionale fără transacţie, a înlăturărei principiului luptei de clasă şi a întrebuinţărei mijloacelor legale“*.

Ori, a vorbi de „ideia naţională fără tranzacţie“, când în apelul său dl Maniu vorbeşte de „naţionalism fără şovinism“, şi a vorbi de „înlăturarea luptei de clasă“ şi de „întrebuinţarea mijloacelor legale“ când e ştiut că cinci ani de zile partidul naţional a practicat necontenit metodele de luptă ale ţăranilor este cea mai bună dovadă că fuziunea anunţată n'a ieşit încă din faza pertractărilor. Sensul scrisorii dlui Argetoianu este destul de limpede:

„Lăpădaţi-vă de toate păcatele de până acum, deveniţi un partid cu adevărat naţionalist şi de ordine şi după aceea putem încerca să ne înţelegem.

Dar să admitem, totuşi, că fuziunea ar fi astăzi un fapt împlinit. Care poate fi valoarea ei pentru viaţa noastră politică? Poate fi socotită această fuziune cel puţin ca un prim pas spre ţinta fixată de apelul dlui Maniu, — adică spre concentrarea întregei opoziţii într'un singur mare partid? De sigur, că nu. Greutăţile care se pun în calea unei concentrări a opoziţiei sunt astăzi mai mari ca oricând, iar apelul dlui Maniu, aşa cum a fost conceput, va avea ca rezultat mai de grabă înăsprirea decât înlăturarea acestor greutăţi.

Şi atunci, ca rezultat al apelului, ar rămâne numai faptul că dl Maniu s'a înţeles cu dl Argetoianu, adică tocmai cu omul pe care până mai ieri foile partidului naţional prezentau aici, în Ardeal, ca fiind încarnarea cea mai odioasă a reacţionarismului din vechiul Regat.

Ce valoare, morală şi politică, poate decisă faibe fuziunea anunţată, când prin ea, partidul naţional recunoaşte ca mincinoase toate declacaţiile făcute până acum în numele democraţiei“? Crede oare d. Maniu că judecata opiniei noastre publice este chiar aşa de dorită în cât d-sa să-şi permită s'o înfrunte cu atât cinism? Căci este, de sigur, un nemaipomenit cinism că după ce timp de cinci ani te ai dedat la cele mai deşănţate agitaţiuni în numele moralităţii şi al democraţiei, astăzi să vii şi să legi o tovărăşie care e de-a dreptul un act şi imoral şi antidemocratic.

D. Maniu ne dovedeşte astăzi încă odata că d-sa — democratul — „nu se poate înţelege de cât cu rămăşiţele partidului conservator. A tratat cu ţărăniştii, şi nu s'a înţeles — dar s'a înţeles cu ţachiştii; a tratat cu I. Iorga, şi nu s'a putut înţelege, dar se înţelege, astăzi cu d. Argetoianu. Şi totuşi apelul d-sale vorbeşte de concentrarea „forţelor democratice“...

Dacă, prin urmare, fuziunea e făcută, ea nu poate avea altă însemnătate de cât aceia că odată mai mult partidul naţional îşi dovedeşte nesinceritatea lui în ce priveşte rolul pe care şi l a luat de apărător al democraţiei.

Expoziţie de pictura

— Ministerul artelor organizează anul acesta prin saloanul de artă oficial o expoziţie de pictură şi sculptură la Ateneul român. Această expoziţie va avea loc în lunile Aprilie—Mai. Condiţiunile de participare şi amănunte se pot afla la inspectorsul artetlor din Cluj, str. Şaguna.

Consfătuirea majorităţilor

Declaraţiile d-lui prim Ministru

Alaltă eri la orele 3 d. a. înainte de deschiderea şedinţei Camerei deputaţilor, primul ministru a convocat pe membrii majorităţii la consfătuire în sala a 5-a, punându-le în vedere să lucreze cât mai asiduu în secţiuni şi în comisii la pregătirea principalelor proiecte de legi anunţate pentru sesiunea curentă.

D. I. Bătianu a recomandat o deosebită atenţie mai ales faţă de reforma administrativă, cerând ca în comitetul delegaţilor atât al Camerei cât şi al Senatuiui să se admită un text comun de lege, spre a înlătura prelungirea discuţiei publice propuneri de amendamenta.

Referindu-se apoi la situaţia publică d-sa o consideră neschimbată, accentuând că nici fuziunile şi nici sciziunile produse până în prezent în diferite partide ale opoziţiei nu influenţează întru nimic conduita partidului şi guvernului liberal. Stărue asupra necesităţii disciplinei şi omogenităţii în rândurile majorităţii ca singurul mijloc de a oferi ţării o guvernare fertilă.

Populaţia Clujului s'a sporit din nou

Conform statisticei anuale făcute de biroul populaţiei din localitate, în cursul anului 1924 populaţia Clujului s'a sporit cu 6504.

Numărul celor cari au fost expulsaţi sau au plecat de bunăvoe din Cluj este de 5000.

Sporul efectiv al populaţiei este deci de 1504.

Acţiunea dlui Kós Károly

Atitudinea condamnabilă din toate punctele de vedere a conducerii partidului maghiar cu prilejul adunării dela Braşov a trezit din amorţeală provincia ungurească. Duşmănia nemotivată faţă de tot ce e românesc, antipatia vădită îndreptată contra oricărui curent democratic şi, mai ales, nemaipomenitul scandal al pactului cu comuniştii, toate acestea am dovedit că actuala conducere a partidului maghiar nu are simţ politic, că în loc să folosească păgubeşte interesele maghiarimei şi nu reprezintă decât desperarea latifundiarilor expropriaţi.

Una din cele mai curagioase mişcări a nemulţumiţilor cu politica inaugurată încă de răposatul baron Iósika este mişcarea dlui Kós Károly, o persoană cu mare trecere în regiunile Huedinului şi în părţile Călăţelelor. Am vorbit în repetite rânduri de acţiunea acestui idealist, care mai este şi poet şi arhitect cu mare renume.

Organele şoviniste ungureşti ca „Brassói Lapok“ au pornit, la ordinul partidului maghiar o înverşunată campanie de calomnii şi denigrare contra dlui Kós, învinuindu-l că ar vrea să tulbure armonia şi solidaritatea unguri lor din Ardeal. Neserioasa învinuire la adresa unui naţionalist cunoscut de toţi ca dl Kós, a provocat însă numai ilaritate.

Căci — s'a întrebat opinia publică maghiară cu drept cuvânt — cine mai mult drept de a şi spune cuvântul: „latifundiarii expropriaţi întovărăşiţi cu comuniştii, sau dl Kós alcătuitorul faimosul institut de zoologie din Budapesta şi autorul admirabilei epopei despre regele Attila?

In apelul cu data de 22 Ian. şi apărut în numerile de astăzi ale gazetelor ungureşti, dl Kós constată cu amărăciune, că conducerea partidului maghiar nu şi respectă angajamentele luate acum patru ani. In consecinţă, soarta ungurilor din Ardeal devine cu încetul tot mai critică.

In calitate de şef al partidului maghiar secţia Huedin, d-sa se simte îndreptăţit să'şi spună părerea în cadrul unei mari adunări poporale. Această adunare urmează să voteze o moţiune ce va fi înaintată d-lui Ugron, preşedintele partidului maghiar.

Adunarea va avea loc în ziua de 1 Februarie la Huedin.

Apelul nemulţumiţilor cu politica partidului maghiar este iscălit de următorii 12 fruntaşi unguri:

Dd. Bethlendi Márton, dr Bod László, Daróczi Ferenc, dr Deutsek Géza, dr Kabdebó Szilárd, dr Koleszár Jenő, Kós Károly, Kósa János, dr Nagy Mikós, dr Tölcsváry Lajos şi Tót Ferenc.

In acţiunea d-lui Kos noi vedem în primul rând o răsvrătire a forţelor populare şi a ideilor democratice înăbuşite şi ţinute în umbră de reacţionarismul ungaresc. Rămâne însă de văzut dacă dl Kos şi soţii vor şti să se lapede, în afară de reacţionarism, şi de cealaltă plagă ce paralizează acţiuniie unui însemnat număr de unguri ardeleni.

Această plagă este şovinismul şi antiromânismul care, din păcate, astăzi este încă o condiţie sine qua non pentru toţi cari vreau să aibă rol activ în politica partidului maghiar.

:-: FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA“ :-:

Episcopul Ioan I. Papp

Douăzeci şi doi de ani a păstorit eparhia Aradului. Acum nu mai este între cei vii.

Cu trupul. Căci sufletul episcopului Ioan I. Papp rămâne pentru toate vremile între credincioşii ortodocşi români din eparhia Aradului, între toţi credincioşii bisericei noastre din România întreagă.

Fiindcă viaţa acestui episcop, mutat acum dela noi, rămâne un neperitor izvor de mângâiere şi nefatrecut îndemn de fapte bune, de credinţă în Dumnezeu, de iubire creştinească şi iubire a neamului românesc.

Fiu de ţăran din Bihor, care ne-e dat atâtea caractere tari şi binefăcători ai neamului românesc, Ignatie Papp, cum era numele lui din botez, prin munca sa cinstită, urmând pe calea fără cotituri a bunelor intenţiuni, prin viaţă fără prihană şi ferită de opintirile ambiţiei fără justificare, slujindu-şi biserica şi neamul cu devotamentul izvorît de instinctul sănătos al rassei sale, din copist al Consistorului arădan a ajuns să poarte toiagul de păstorire a uneia dintre cele mai frumoase eparhii ale bisericei noastre dreptmăritoare.

Şi ajungând la această treaptă de principe bisericesc fiul diaculul dela Pocioveliştе. nu şi-a pierdut rostul. Şi-A rămas tot fiul diacului, aducându-şi de atâteaori cu lacrimi în ochi aminte de maică-sa cea neştiutoare de carte, dar ştiutoare de Dumnezeu şi de poruncile lui. Şi-a iubit biserica ca un lucru ce făcea parte organică din fiinţa sa proprie şi iubirea lui de neam era atât de firească, încât peste cele mai mari greutăţi ce i se puneau nu odată în cale trecea fără nici un fel de iscodrii ori sofistării, cu o naivitate aproape uimitoare. Archiva Consistorului din Arad va da mărturii extraordinar de interesante în această privinţă.

Ducea o viaţă rustică, ce speria aproape pe cei ce cred, că anumite graduri pe scara socială nu se pot reprezenta, decât prin fasturi, podoabe şi cheltuieli absolut inutile dar' impunătoare pentru vulgul profan. Ignatie Papp însă ştia ce vrea şi ştiă ce face. Guvernele ungureşti au obosit a-i cere servicii, fiindcă le refuza cu o simplitate, ca încurca pe cei mai rafinaţi diplomaţi iar unor pretinşi „naţionalişti“, despre cari era bine informat că urmăresc interasele lor sub masca unor principii de ordin obştesc, le arunca adeseori în faţă sarcasme vrednice de un Carlyle.

Anul 1918 va rămâne lumina cea mai veritabilă a caracterului clasic, care dispare acum dintre noi. In atmosfera diavolească a cataclismului mondial guvernul unguresc cutezase să dea o lovitură de moarte autonomiei noastre bisericeşti şi a trimis la sinodul eparhial din Arad pe cel mai vajnic şovinist al vieţii publice ungureşti. Era momentul fatal. A sosit clipa acelui ori-ori când se hotărăsc sorţile, In interesul bisericei sale Episcopul trebuia să manevreze aparenţele, se provoca la drepturile de suprema inspecţie a guvernului, încerca să înduplece pe deputaţi la compromis, aducea aminte de jurământul de fidelitate, pe care dânsul l'a făcut pentru Impăratul. Atunci i s'a spus: „Preasfinţit, înainte de toate ai jurat credinţă bisericei noastre şi neamului nostru românesc“. Atunci Ignatie Papp s'a uitat lung la sinodalnici, şi-a ridicat ochii spre cer, apoi şi-a lăsat capul în jos şi fără nici o emoţie, fără nici o oratorie, a rostit două cuvinte: „Aşa este“. Sinodul şi-a adus concluzul său în unanimitate, încercarea guvernului a fost respinsă cu demnitate şi Ignatie Papp a luat pe comisarul guvernului de braţ şi simplamente l'a scos din sinod.

Sceptic în aparenţă şi din fire disprepţuitor al oricărei farse ori simulări calculate pentru seducţiunea norodului naiv, omul acesta parcă provoca intenţionat impresia sgârcitului iubitor de

Presa maghiară

„Cuvântul maghiar pe scenă streină“

Sub acest tittu dl L. E. (Ligeti Ernő — N. R.) scrie următoarele în „Keleti Ujság“:

„Este o ciudată coincidenţă în faptul că actorii unguri au plecat la Bucureşti tocmai în ziua în care artiştii budapestani pleacă să joace la Viena. Graiul nostru specific, adus din Asia, este poate strein pentru urechile germane şi româneşti. Intâiul popor s'a obişnuit cu melodia, sunetul şi mlădierea limbei germane, celalalt poartă în nervi dulceaţa limbei latine clasice, precum şi puterea ei de expresiune. Limba noastră nu este înrudită cu limba acestor popoară. De-alungul veacurilor, deşi am asimilat o mulţime de cuvinte germane şi latine, fecundându-ne limba cu ele, am rămas, totuşi şi dela început izolaţi şi streini în mijlocul Europei.

Sunt, ce e drept, oameni cari ne învaţă limba, în timp ce călătoresc trag cu urechea la sunetul accentului turanic.

Trebue însă să recunoaştem că maghiara nu este limba care se învaţă în cărţile Berlitz din streinătate. Nu este limba ai cărei cultivători ar avea o putere de atracţiune prea mare asupra unui strein.

Dorinţa de a învăţa ungureşte pentru a citi în original autori favoriţi unguri nu există în streinătate.

Cântărind toate acestea ne vom convinge cât de importantă a devenit menirea teatrului unguresc.

Artistul maghiar este astăzi articol de export, ca şi literatura dramatică maghiară. La Viena, Berlin, precum şi în America actorii unguri de felul unui Kainz s'au Sonnethal (aceştia sunt unguri? — N. R.) — au mare succese.

Când ne aducem aminte de aceşti actori ajunşi celebri în streinătate, simţim o emoţie similară cu ceea a românilor în faţa faimei reposatului de Max sau a doamnei Ventura.

Mândria maghiară este însă şi mai mare atunci când actorul ungur vorbeşte în străinătate — ungureşte.

Bucureştiul, primind cu plăcere pe actorii unguri, a dat dovada că doreşte apropierea culturală“.

*

In legătură cu acelaşi turneu al Teatrului maghiar, dl Janovics Jenö, directorul teatrului maghiar, publică în ziarul „Keleti Ujság“ un articol din care citäm:

„Limba maghiară va răsuna în inima Bucureştiului. Muzica maghiară va plânge de pe scena Teatrului Popular. Artiştii noştri au jucat odinioară şi la Viena şi Budapesta. Jocul lor a fost răsplătit cu cununa de laur a succesului.

Aceste drumuri au fost însă uşoare, netezite şi drepte. Drumul acesta însă — al apropierii — este mai dificil, deoarece duce peste un pod încă neisprăvit. In mijlocul podului se află încă o prăpastie peste care trebue să sărim.

Ştiu oare actorii noştrii că ei sunt pionerii unui drum neisprăvit încă?

Ei sunt sămănătorii viitorului în care nădăjduim. Avantgarda păcii şi a armoniei.“

Repertoriul „Teatrului National“

Joi 29 Ianuarie „Patima Roşie“.
Sâmbătă 31 Ianuarie „Patima Roşie“.
Luni 2 Februarie matineu: „Cinematograful“.
Marţi 3 Februarie: Premieră „Mărgeluş“ comedie în 3 acte de A. de Hertz cu dnii Al. Ghibericon, V. Vasilescu, N. Dimitriu, C. Potcoavă şi dnele Jeana Popovici Voina, Ath. Rally, N. Caracioni, V. Kronvald etc.
Joi 5 Februarie „Mărgeluş“.
Sâmbătă 7 Februarie „Mărgeluş“.

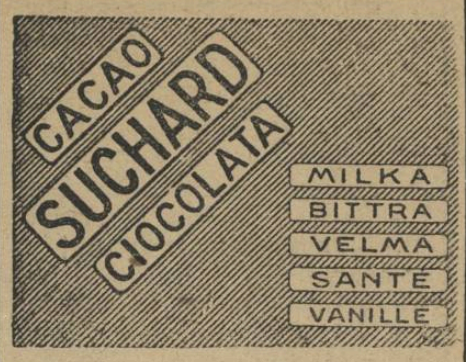

aur pentru sclipirea lui. Dar îndatăce ajunse pe scaunul de chiriarch începu a pune ban lângă ban şi vorbia la orice ocazie de orfelinatul său dela Beiuş, unde a învăţat carte şi unde plănuia a ridica o casă spre ocrotirea orfanilor de dascăli şi preoţi români. „Ca să nu-i maghiarizeze Ungurii“, spunea celor din jurul său.

Cum Dumnezeu însă ni a dat România-Mare, Ignatie Papp nu s'a mai temut de maghiarizarea orfanilor, ci gândul său l'a îndreptat spre mântuirea sufletelor. El vedea, că acum cărturarii români vor fi atraşi spre toate carierile confortabile şi dătătoare de sclipiri sociale.

Cine va mai lua asupră-şi apostolatul atât de spinos al satelor? Atunci s'a hotărît să facă din Arad o neîntrecută atracţie pentru apostolia duhovnicească. Făcea impresia unui inspirat. Işi fixase gândul spre un punct nevăzut decât de sufletul său închis în coaja unei neţărmurite iubiri de Dumnezeu şi de fericirea omenească, ce n'ar putea să se întemeieze, credea el ca şi alţii, decât pe viaţa evlavioasă de creştin.

Şi atunci s'a răspândi zvonul că vlădica valah vrea să facă o fundaţie de un milion de Lei pentru creşterea preoţilor în seminarul din Arad. Nu sunt mulţi bani un milion de Lei pentru feudalii capitalismului bancar, dar sunt nespus de mulţi pentru acel ce vrea să i adune hănindu-se cu chiseliţă şi stând cu reverenzile cârpite pe tronul archieresc. Pentru pruncul diaculuí din Pocoveliştе un milion de Lei erau bani foarte mulţi. Dar' voinţa lui de fier i a adunat Spunea că el trebue să trăiască până şi va aduna milionul.

Vlădicii celalalţi zimbiau. Se făceau glume. Dar Dumnezeu vedea sufletul curat al lui Ignatie. Cu boala de moarte în piept l-a ţinut în viaţă încă lungi doui ani de zile. Acum două săptămâni a întregit fundaţia sa pentru educaţia viitorilor preoţi la un milion.

Apoi s'a culcat în pat şi ieri seara a murit.

A murit un român şi un creştin. Bunul Dumnezeu să-i ierte, iar' noi să învăţăm pilda vieţii lui. **Vasile Goldiş.**

(Din rev. „Biserica şi Şcoala“ din Arad.)

SOCIETATEA DE BINEFACERE „CARITATEA“ — CLUJ.

CONVOCARE

Toate membrele şi toţi binevoitorii Societăţei de binefacere „Caritatea“. sunt invitaţi la a

III-a adunare generală

care se va ţinea în 31 l. c. la 4 ore d. m. în sala de şedinţă a Băncii Agrare, Calea Reg. Ferdinand 36—38 parter.

Ordinea de zi:

1. Cuvând de deschidere
2. Raportul comitetului asupra bilanţului.
3. Alegerea comisiei de verificare.
4. Alegerea membrelor noui.
5. Eventuale propuneri.

Cluj, la 24 Ian. 1925.

Letiţia dr. Miron
secretară
Olivia V. Deleu
prezidentă

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Vineri, 30 Ianuarie 1925

CINEMA SELECT
PREMIERA!
UN DOLAR
O întâmplare obişnuită din viaţa oamenilor simpli în 6 acte, după romanul lui Jókai Mór. In rolul principal: **Loth Ila şi Gábor Rejnai**

CINEMA URANIA
Premieră!
Inima invingatoare
Tragedie zguduitoare în 8 acte. In rolul principal renumita artistă engleză: **Norma Talmadge**

CINEMA APOLLO
Premieră!
Infernalul
Dramă senzaţională din viaţa cow boylor americani în 6 acte. In rolul principal regele cow boylor: TOM MIX.

Vânzare excepţională!
Paltoane model de dame
în urma sezonului înaintat pe orice preţuri acceptabile la magazinul de mode de dame
Diamanstein şi Moskovitz
CLUJ,
Calea Regele Ferdinand 25, vis-a-vis de posta principală

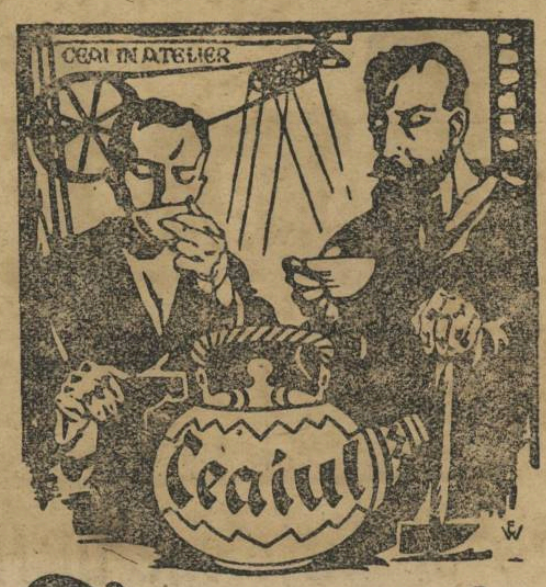

CEEKANNE
este ceaiul cel mai substanţial,
DECI ŞI CEL MAI EFTIN ŞI CEL MAI FIN CEAI PUS IN COMERT

Intreprinderea de Instalatiuni Electrice a Orasului Cluj atasata Uzine or Electrice
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalaţiuni electrice de înaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi reparaţiuni în mod radical. Staţiune specială: de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte,
devize efectuate de specialişti, la cerer

ROYAL MAIL LINE
Pacific Linie Liverpool
Călătorie regulată cu vapoare rapide de primul rang:
Din Hamburg, South-hampton, Cherbourg, Liverpool, La Rochelle Palice în
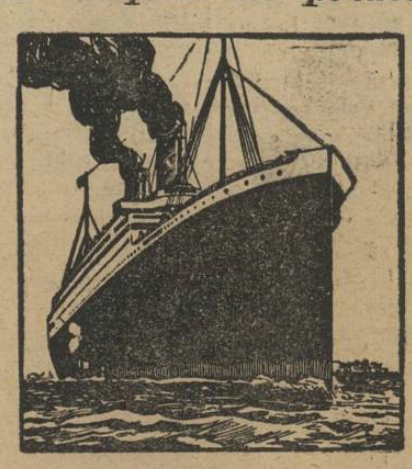
America de Nord, Canada Brazilia, Argentinia, Cuba, Peru, Chile, Mexico
Caiute pentru 2, 4 şi 6 persoane. Caiute cl. III. Caiute cl. III. cu instalaţie mai bună. Cost şi serviciu de primul rang. Pentru cumpărarea biletelor a se ad sa
„Compania Tranzit“
Bucuresti, C. Grivitei 153.
Tranzit: Sucursala Timişoara, „Hotel Corona“. Arad, Strada Colonel Paulian
oy -Exp 341

Infiinţarea consiliului legislativ

Economia proectului de lege — Diviziunea — Atribuţiile — Reşedinţa — Organizarea şi funcţionarea — Competinţa — Admisibilitatea în consiliu —

Consiliul va fi pus în funcţiune pe ziua de 1 Ian. 1926

Dl G. Mârzescu, ministrul justiţiei a întocmit proectul pentru înfiinţarea consiliului legislativ.

După informaţiunile ce avem, consiliul fiind înfiinţat prin noua Constituţiune, proectul de lege întocmit de dl ministru al justiţiei nu se ocupă de cât de organizarea şi punerea în funcţiune a acestui consiliu.

Proiectul se divide în patru capitole: Capitolul I privitor la atribuţiunile şi îndatoririle consiliului legislativ. Capitolul II, la organizarea lui. Capitolul III, la funcţionare şi Capitolul IV, dispoziţiuni finale şi tranzitorii.

La capitolul I, după ce proectul stabileşte, după constituţiune, că menirea consiliului legislativ, este de-a ajuta în mod consultativ la întocmirea proectelor de legi şi de regulamente generale, proectul determină atribuţiunile consiliului legislativ căruia i se imprimă un caracter de technică legislativă şi în acelaş timp caracterul unui institut de studii legislative.

Atribuţiunile consiliului

Consiliul are următoarele atribuţiuni:

1. De a studia faţă de doctrină, jurisprudenţă, istorie, legislaţiunea comparată, situaţiile şi necesităţile care determină legiferarea, chestiunile ce i se vor deferi de puterea executivă sau puterea legiuitoare;

2. De a întocmi, la cererea uneia din aceste două puteri şi după procedura statornicită, rapoartele studiilor preparatorii, anteproectele sau proectele de legi şi de regulamente generale precum şi expunerile de motive;

3. De a cerceta, la aceleaşi cereri şi după aceiaşi proceduri, studiile preliminare, expunerile de motive, anteproectele şi proectele de legi şi de regulamente generale întocmite de guvern sau, anteproectele întocmite, de iniţiativa parlamentară şi de a semnala modificările de formă sau de fond pe care le-ar reclama; corectitudinea şi claritatea redacţiunei juridice, coordonarea cu principiile constituţionale şi cu dispoziţiunile legilor şi regulamentelor în fiinţă şi cu trebuinţele sociale şi progresele ştiinţifice;

4. De a cataloga codicele, legile, decretele-legi, ordonanţele şi regulamentele generale în vigoare şi de a semnala puterii executive şi puterii legiuitoare, pentru abrogare sau modificare pe toate acele care, în total sau în parte, sunt căzute în desuetudine, potrivnice, principiilor constituţionale sau care învederează confusiuni şi contradicţiuni care necesită unificarea, armonizarea cu constituţia sau coordonarea cu celelalte legi;

5) De a se ţine în legătură cu institujile similare din alte ţări, cu institutele, asociaţiunile şi revistele de studii legislative sau de legislaţiune comparată din ţară şi străinătate şi de a-şi procura din timp materialul necesar pentru înlesnirea opere legislative şi îndeplinirea misiunei sale.

6) De a urmări jurisprudenţa Curţii de Casaţie şi a celorialte instanţe judecătoreşti şi jurisdicţiuni civile, militare, administrative, eclesiastice, economice, financiare, industriale, comerciale şi de orice altă natură şi de a semnala puterii legiuitoare şi puterit executive, viciile constatate în interpretarea şi aplicaţiunea legilor de a propune abrogările şi modificările ce s'ar impune pentru vreuna din consideraţiunile de sub No. 3.

7) De a conserva unul din originalele legilor votate şi decre

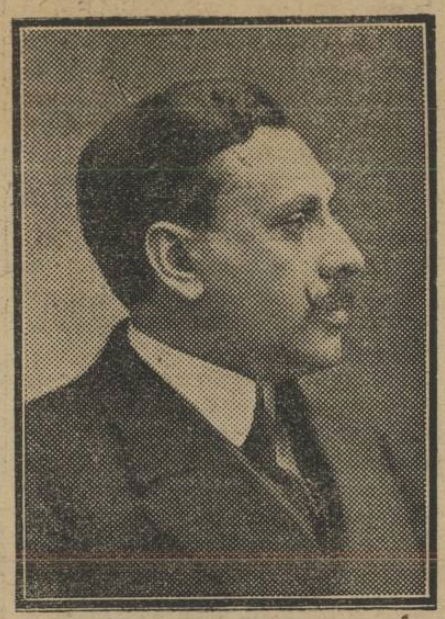

Gh. Gh. Mârzescu,
ministrul Justiţ'ei.

telor de sancţionare şi promulgare a legilor şi regulamentelor generale şi de a supraveghea imprimarea lor în „Monitorul Oficial",

9) De a îngriji de publicaţiunea colecţiunilor de legi şi regulamente potrivit art. 37 din constituţie şi în genere, de publicaţiunea ediţiunilor oficiale ale legilor şi regulamentelor generale expunerilor de motive şi lucrărilor preparative care servesc la interpretarea legilor;

9) De a supraveghea administraţiunea imprimeriei Consiliului legislativ de a publica anual în limba română şi franceză un buletin de studii lagislative;

10) De a îndeplini orice alte atribuţiuni ce i se vor mai da prin legi speciale şi regulamentele şi în genere, ori ce însărcinări în legătură cu prepararea legilor şi regulamentelor generale.

Consiliul legislativ nu poate îndeplini atribuţia de contencios.

Reşedinţa consiliului este în Capitala ţărei, consiliul fiind declarat persoană juridică de drept public. Se stabileşte însă categoric că în îndeplinirea funcţiunei sale consiliul legislativ nu poate discuta proectele nici din punct de vedere al oportuni ăţii, nici din vre un alt punct de vedere politic.

Organizarea

La capitolul II, privitor la organizare, — proiectul se deosebeşte fundamental de toate proectele anterioare (Stătescu, Palade, Djuvara, Pop). Consiliul legislativ se va compune din consilieri permanenţi, consilieri temporari, referenţi titulari şi referenţi stagiari. Consiliul se divide în trei secţiuni coprinzând fiecare câte cinci consilieri permananţi, trei referenţi titulari şi trei stagiari.

Secţiunea I-a are în competinţa sa legislaţiunea de drept public intern şi extern. (Drept constituţional, administrativ, electoral, penal, internaţional, public, etc.), precum şi legislaţiunea privitoare la Culte, instrucţiune, educaţiunea, artă, armată şi apărarea naţională.

Secţiunea II-a are în competenţa sa legislaţiunea de drept privat cu toate ramurile sale şi unificarea codurilor (drept civil, comercial cu procedurile lor, drept internaţional privat).

Secţiunea III a are în competinţa sa legislaţiunea socială economică şi financiară, (industria, comerţul, agricultura, munca. domeniile, finanţele, comunicaţiile, igiena publică, asigurările, ocrotirile şi prevederile sociale, cooperaţia, etc.)

Fiecare secţiune este condusă de un prezident şi întreg comitetul de un prim preşedinte numit dintre preşedinţi. Pe lângă aceste secţiuni mai funcţionează un serviciu intitulat „Biuroul şi arhiva consiliului legislativ şi al colecţiunei de legi" şi un alt biurou pentru studiul istorlei dreptului şi istoria instituţiunilor economice.

Admisibilitatea în consiliu

Consilierii permanenţi cu menirea de a asigura continuitatea lucrărilor se numesc de ministrul justiţiei după o listă de recomandare făcută de o comisiune compusă din ministrul justiţiei ca prezident, trei consilieri desemnaţi de secţiunile unite ale Curţei de Casaţie şi trei aleşi de secţiunile unite ale consiliului legislativ. Primele numiri se vor face pe baza unei recomandări de doi până la trei de fiecare loc de comisiunea compusă din: ministrul justiţiei, prim preşedinte şi preşedinţii Curţei de Casaţie, preşedintele Curţii de Conturi, preşedinţii consiliului permanent administrativ, preşedintele comisiunei superioare economice de îndrumare şi control etc.

Condiţiunile de numire sunt: în specialitatea fiecărei secţiuni: a) vârsta 35 ani; b) titlurile academice determinate anume specificate în proect şi c) activitatea de specialităţi manifestată printr'unul din modurile următoare: să fi funcţionat în consiliu cel puţin opt ani ca referent titular; d) să fi îndeplinit timp de cinci ani funcţiuni sau însărcinări înalte în stat ca: secretari generali, consilieri la Casaţie şi Apel, procurori generali la Casaţie şi Apel, profesori de învăţământul superior (Universitate şi Academie), inspectorii generali şi inspectorii, preşidenţii şi membrii în consiliile profesionale superiare, prim preşedinţii şi prim procurorii de tribunale, generali de divizie, brigadă şi corp de armată, directorii generali, prefecţi de judeţe şi prima i de municipii şi comune urbane preşedinţe, preşedinţi şi consilieri la Curtea de conturi, avocaţi, titraţi cu practică efectivă de cel puţin 13 ani etc. şi e) să fi publicat lucrări ştiinţifice de specialitate sau altele.

Consilierii temporari sunt: funcţionarii superiori şi de specialitate, reprezentanţii instituţiunilor sau stabilimentelor şi în genere orice persoană care prin experienţa şi competenţa sa poate contribui cu folos la lucrarea legislativă ce se cere. Acestea se numesc de ministrul justiţiei la cererea ministrului respectiv sau a consiliului şi numai pentru durata lucrărilor.

Referenţii titulari şi referenţii stagiari, doctori în drept şi ştiinţele economice, sunt acei care ajută pe consilieri în lucrările lor. Proectul este astfel întocmit ca pe viitor consiliul permanent să se poată recruta dintre referenţii stagiari.

Consilierii permanenţi sunt asimilaţi consolierilor Curţei de Casaţie în toate drepturile şi îndatoririle lor; ei sunt trimişi în jurisdicaţiunea disciplinară a Curţei de Casaţie; referenţii titulari sunt asimilaţi consilierilor de Curtea de apel.

Referenţii titulari se numesc dintre stagiari, pe baza concursului după un stagiu de doi ani. Primii reprezentanţi titulari se numesc la recomandarea consiliului legislativ întrunit în secţiuni unite.

Funcţionarea

Capitolul privitor la funcţionare cuprinde următoarele paragrafe: pe cari le enunţăm numai: 1. Constituirea Consiliului în secţiuni unite, secţiuni subsecţiuni şi comisiuni; 2. dezbaterile Consiliului (publice şi secrete); 3. încheerile Consiliului; 4. obligativitatea şi procedura consultării cu distincţiunea între proectele guvernului şi cele din iniţiativă parlamentară; 5. termenele pentru efectuarea lucrărilor; 6. vacanţe şi concedii.

La capitolul dispozitiv tranzitiv se stabileşte în principal punerea în funcţiune a consiliului pe ziua de 1 Ianuarie 1926, odată cu bugetul viitor cu facerea numirilor consilierilor în vederea organizărei pe ziua de 1 Septembrie 1925.

Curierul spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Joi: „Mignon" (Preţuri de premieră abonament de premieră no 36. Seria biletelor: 42)

Vineri: „Antonia" (a 20-a oară. Abonament sters. Preţuri de premieră. Seria bilelelor: 43)

Sâmbătă matineu la 3½: „Ebrea" (Operă cu preţuri Scăzute. Seria biletelor 44.)

Sâmbătă seara la 8: „Al cui iubit sunt eu" (Noutate a 3-a dată. Preţuri de premieră. Abonament de zi no. 65 A. Seria biletelor 45).

Sâmbătă seara la 10¼: Concertul de vioară dlui Emil Telmányi Preţuri puţin ridicate. Abonament de no 66 B. Seria biletelor 46).

Duminecă o. m. 10: Festivalul clubului de gimnastică a angajaţilor comercianţi. (Greturi normale Seria bileţelor 47).

Duminecă matineu 3½ „Sărutămă" (Noutate a 6 a oară. Preţuri scăzute. Seria biletelor 48).

Duminecă seara la 8: Căpitanul căutăreţ" (A 14 a dată. Abonament şters. Preturi de premieră. Seria biletelor 49).

Luni: „Tragedia Omului" (Distribuţie nouă a rolurilor. Preţuri de premieră. Abonament de premieră 37. Seria biletelor 50).

Marţi: „Tragedia Omului." (Preţuri de premieră. Abonament de si no 67A. Seria bilelelor 51).

A APĂRUT

CALENDARUL FAMILIAR

1925

Cel mai bun şi mai bogat din întreaga ţară, în 150 pagini, cu peste o sută de ilustraţiuni frumoase, în 20.000 de exemplare.

Preţul unui calendar este

Lei 15 Lei

Librăriile primesc 25% rabat.

Comandele se pot face la
PATRICIU A. CHIŞU
Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

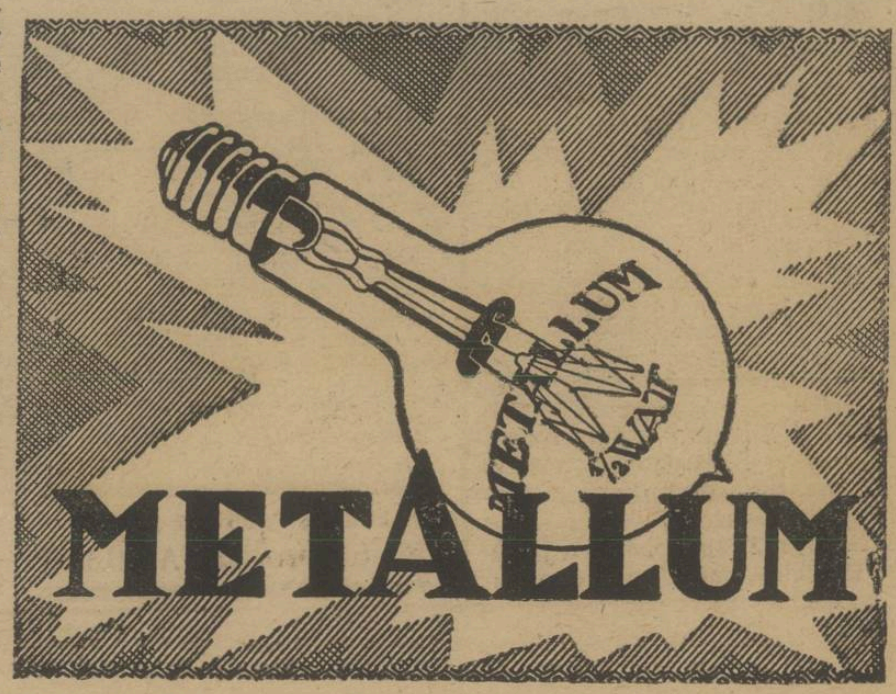

In jurul Bugetului pe 1925 al orașului Cluj

Ce ne spun cifrele bugetare — Rezolvirea definitivă a chestiunilor apaductului, uzinei electrice și curățeniei orașului — 1925, anul normalizării —

Am publicat ieri un rezultst al bugetului orașului Cluj pe anul 1925. Din preciziunea cifrelor cetitorii au putut să despri.dă considerabila și totodată multilaterala activitate, pe care o are de îndeplinit în cursul anului curent primăria orașului nostru, Credem totuși nemerit să mai revenim asupra bugetului, tocmai spre a evidenția mai bine această activitate în feluritele ei manifestări.

Refacerea, ridicarea și românizarea Clujului,

Fără îndoială, anul acesta este un an de grea muncă pentru conducătorii orașului. Dupăcum au arătat altă dată, în era de după război nevoile orașelor sau sporit într'o măsură nemaipomenită. Trebue să fie refăcute golurile lăsate de război, iar, în al doilea rând, orașele trebue să fie ridicate în conformitate cu marea lor desvoltare dela unire încoace. Acestea sunt și cele două procleme cardinale ale Clujului. de azi. Se mai adaugă, firește, și necesitatea acțiunii de românizate a orașului, îndeosebi sub raportul economic.

Cheltueli excepționale — resurse financiare excepționale

Tot ce înglobează noul buget dela pozițiunile cele mai însemnate până la cele mai mărunte, urmează să fie considerat prin prisma amintitelor probleme de căpetenie. Și suntem satisfăcuți, că din acest punct de vedere bugetul anului 1625 constitue un real progres, Primăria și ministerul au știut să aprecieze dupăcum se cuvine nevoile orașuiui și cu toate că n am ieșit încă din acuta criză financiară de după războ', au abordat problema de refacere și ridicare a Clujului. Ambele aceste probleme spre a fi puse pe calea înfăptuirii, impun însă imense cheltueli. Ele fiind excepționale, nici nu se putea aștepta să fie acoperite din venitele comunele obicinuite. S a recurs deci la unica soluțiune posibilă: *contractarea unui împrumut.*

Împrumutul orașului și sporul încasărilor

Deocamdată nu se poate prevedea cu exactitate, care va fi mărimea împrumutului, căci depinde de încasări. Se dă ca sigur însă că nu vu fi mai mare de 47 milioane, sumă ca echivalează cu majorarea bugetului actual față de cel din anul trecut. Incasările ar urma să fie deci sporite cu 11 milioane față de cele din anul trecut, ceea ce constitue un real progres. Anul trecut bugetul orășenesc de 84 milioane a avut la venite un împrumut de aproximativ 11 milioane, altfel neputându-se face față cheltuelilor.

Lucrările ce vor fi acoperite din împrumutul de 47 milioane

In punctul acesta trebue să facem din nou amintire de necesitatea refacerii și ridicării orașului nostru. Și într'adevăr, sumele din această rubrică servesc tocmai acestei necesități.

Se dau 27 milioane și jumătate pentru amplificarea apaductului, proiectată încă în cursul războiului. Nouile edificări vor costa 10 milioane și jumătate, iar 5 milioane au fost repartizate pentru construirea unui nou pod peste Someș și deschiderea de noui șosele și străzi. Ins â șit pentru intensificarea curățeniei publice au fost aprobate 3 milioane și jumătate în vederea procurării de noui mașini și acarete.

Dupăcum se vede, toate aceste probleme sunt de cea mai mare actualitate pentru orașul nostru. Găsim deci că a fost fericită idee dea le înfăptui prin contractarea unui împrumut. De altă parte, au și fost destul de temeinic studiate, așa încât realizarea lor nu va mai întârzia.

Alte probleme edilitare

In primul rând trebue să facem aci amintire de curățenia publică și întreținerea străzilor și repararea pavajului. Pentru aceste două ramuri de activitate, bugetul cuprinde în total 9 milioane.

Curățeniei publice îi revin 5 milioane, la care firește urmează să se adauge și cele 3 milioane și jumătate destinate cumpărărei unor nouă aparate de curățire a străzilor. Toate acestea ne îndreptățesc să credem, că anul ce vine va restabili la normal curățenia publică.

Întreținerea străzilor și repararea pavajului deasemeni se bucură de-o deosebită atențiune. Cu ajutorul celor 4 milioane destinate acestui scop, se vor putea face toate lucrările proiectate de oficiul ingineresc.

Pentru grădinile publice a fost destinată suma de 500.000, fiind proiectată o lărgire a parcului orășenesc.

Intreprinderile orașului

Avem la Cluj următoarele întreprinderi municipale principale:

1. Uzina electrică,
2. apaductul,
3. abatorul și
4. fabrica de gheață.

Pentru întreținerea lor bugetul prevede următoarele cheltueli, înșirate în aceeaș ordine: 1. 24 milioane, 2. 11,500.000, 3. 2 milioane și 4. 3 sute de mii. Venitele realizate de aceste întreprinderi întrec cheltuelile arătate.

Trebue să mai facem aci amintire de importantele lucrări de amplificare a apaductalui și uzinei electrice, care vor fi înfăptuite deasemenii tot în cursul anului curent.

Activitatea culturală și națională

Din datele publicate ieri cetitorii au văzut că primăria a destinat sume considerabile îndeosebi pentru școala și căminul de ucenici, satisfăcând prin aceasta o cerință imperioasă a românizării orașelor. Se va clădi o nouă școală primară. Afară de aceea mai sunt sume mai mari sau mai mici pentru Opeăr și Teatrul Național, biserici, studenți, ș. a.

Cetățenii creștini citesc CALENDARUL FAMILIAR

Ultime informații

— Mâine fiind sărbătoarea Sfinților Vasile, Grigorie și Ioan, numărul viitor al ziarului nostru va aparc Sâmbătă la orele obișnuite.

*

— Domnii membri ai comitetului organizației național liberale din Cojocna sunt rugați a se întruni în ședință Duminecă 1 Februar, la orele 11 dimineața, în saloanele Cercului de Studii. La ordinea zilei chestiuni de organizare.

— In vederea campaniei de construcții școlare din anul acesta, prefectura județului din Cluj a primit un ordin circular din partea ministerului instrucțiunii. A cesta cuprinzând date ce interesează și pe marele public, în numărul nostru de mâine îi vom publica în întregime.

— Inspectoratul industrial din Cluj face lunar conscrierea producției intreprinderilor industriale în vederea unei revizuiri a vămilor.

— Astăzi după masă se încheie examenele de magistrați din Ardeal. In numărul nostru de mâine vom publica resultatul acestor examene.

— Pornind dela un ordin de interdicțiune, adresat de direcțiunea Institutului Marianum elevelor sale, ajungeam într'unul din numerii trecuți la concluziarea că la Marianum se face un feroce exclusivism național, prin aceea că elevele nu sunt lăsate să patineze, pe patinoarul din parcul orășenesc care este în mâini românești, numai spre a sprijini patinoarul celalt, care este unguresc. Institutul Marianum ne-a trimis o desmințire a faptului arătat de noi. Interesându-ne mai de aproape de această chestiune, revenim asupra ei susținând că în articolul nostru desmințit de Marianum n'am scris decât purul adevăr. Dacă ulterior direcțiunea institutului Marianum și-a revocat interdicțiunea de care ne-am ocupat, aceasta nu poate fi decât un merit pentru ziarul nostru, și nici decum nu putem fi acuzați de-a fi afirmat lucruri necorespunzătoare adevărului.

— Cercul Regional Cluj, al Asociației Generale a Inginerilor din România, și-a ales pe anul 1925, următorul comitet de conducere. Președinte: Ing. N. Hoisescu, vicepreședinte: Ing. P. Ionescu. Secretar: Ing. F. Șuluțiu, Cassier: Ing. E. Monasterianu. Membrii în comitet: dr. ing. F. Blankenberg, ing. Brucsi, ing. I. F. Negruțiu. S'au delegat ca membrii în Consiliul de administrație din București, dnii ing. I. Hossu și ing. A. Macșai.

— Consulatul britanic înștiințează că bâlciul Industriei britanice 1925 se va ținea de la 16 până la 27 Februarie a. c. în orașul Birmingham. Informații detallate se pot primi la acest Consulat.

*** Expoziția de antichități și lucruri de artă.** „Arta", aranjază din nou în luna Ianuarie o expoziție splendidă de obiecte de artă și antichități provenite din posesiunea aristocrației și a altor particulari. Expoziția ***se deschide la 18 Ianuarie 1925*** în sala de expoztții a întreprinderei „Arta", Cluj, Strada Avram Iancu No. 3. 1263

— Ziarul nostru a fost primul care a anunțat descoperirea unui furt de către organele R. M. S. din Cluj. Acum cercetările fiind terminate și întreaga afacere de ferită parchetului, dăm câteva amănunte. Interogatoriile celor bănuiți cu acest furt au fost conduse cu rezultat deplin de către dl D.ăghici, mult apreciatul nou șef al secției criminale dela prefectura poliției din Cluj. Furtul fiind dovedit, s'a dispus arestarea făptuitorilor. Ei sunt: Șefii de secție dela manufactura de tutun nol Radu și Ștefan Dumitru, Eugen Roman, angajat la secția mecanică, diurnistul N. Cioc și tâinuitorul S. Reich. Toți aceștia formaseră o tovărășie și în zilele de Duminecă după masă ridicau pe ascums cantități de tutun și țigarete din depozitul manufacturii, pe care apoi le vindeau. Șeful de secție Radu avea o cheie a depozitului de tutun. Inculpații spun că nu-și începuseră hoțiile decât înainte cu câteva luni așa că pagubele cauzate statului ar fi neinsemnate. Din cercetări reiese însă tocmai contrariul, pagubele fiind evaluate la 200.000,

— Aseară în sala cei mică a restuarantui New-York a avut loc adunarea genarea generalllă de constituire a primului Club de scrimă în Cluj. S'a ales următorul comitet; Președinte d. notar public dr. Cosma. Vicepreședinte și secretar general director de pol. I. Chifor; secretar adm. Loc. Anastaslu. Jurisconsult dr. Milea. Medic dr. Bariț u. Căpitan de scrimă maio ul Pop. Cassier Gr. Moldovan. Intendent Ungur. Cu această ocazie s'a trimis A. S. R. Principelui Moștenitor o telegramă de omagiu.

*

— Ordonanța primăriei în vederea fixării prețurilor maximale la Cluj pe luna Februarie va fi votată în ședința de mâine a consiliului municipal. Afară de făină și pâine se fac numai modificări neesențiale prețurilor de astăzi. Astfel se vor modifica prețurile la pește. Măcelarii au propus majorarea cu 4 lei a prețului unturei și slăninei din spinare și deasemeni au propus câteva majorări și restauratorii.

— Am anunțat la timp că ministerul agriculturii a hotărât acordarea unui împrumut de 1 milion și jumătate pe seama comunelor din județul Cojocna, în vederea procurării de reproducători masculi de vite. Termenul acestui împrumut expira în Iunie 1926 și nu se plăti nici o dobândă. Până acum 16 comune și au înaintat cererile provăzute cu acte în regulă.

Serbarea liceului „Gh. Barițiu"

Ni se anunță că Sâmbătă 31 cor. ora 8 seara, liceul „Gh. Barțiu" din Cluj, va da la „Teatrul Național" din localitate, un grandios festival artistic.

Elevii vor juca piesa, „Strămunii", iar orchestra liceului va executa diferite bucăți celebre și uverturi din opere.

Dansuri naționale executate tot de elevii liceului.

E destul de cunoscut succesul obținut roza trecută la teatru a mai insistă și noi.

Publicul va răsplăti stăruințile tinerilor Români, și sala va fi iar plină.

Prețuri obișnuite de seară.

— Numai pentru 50 lei ve-ți primi imediat recomandat: 1. Un Calendar familiar. 2. Un calendar de părete. 3. Un exemplar din „Lira Libertății", cea mai frumoasă carte de cântece națion le, care conține: Marșuri eroice, Imnuri, Doine, Hore, cântări școlare și populare alese și culese de N. Jugănariu. 4. Un bilet de loterie cu șanse mari de câștig, a căre tragere va fi la 16 Februarie 1925 în Cluj. Fiecare om este dator să și încerce norocul. Comandele se fac prin Mandat postal la adresa N. J gănaru tipograf, Cluj, Strada Memorandului 22.

— Societatea studenților în drept din Cluj a hotărât amânarea Balului Juriștilor proectat pe ziua de 1 Februarie.

Intoarcerea la Cluj a Teatrului maghiar

Comedia „Antonia" a fost ultima piesă din ciclul celor jucate de trupa dlui Janovics la Teatrul Popular.

Au asistat la reprezentație dd dr. Octavian Utalea primarul Clujului, Petre Groza, fost ministru, protopopul Dăianu, Costa Foru, Victor Eftimiu, A. de Herz, etc.

La despărțire colonia ungurească a sărbătorit călduros pe actorii unguri.

Trupa dlui Janovics sosește astăzi, Joi, la Cluj.

MICA PUBLICITATE
3 LEI CUVÂNTUL

Caminul Studenților (Strada Avram Iancu No. 6) caută administratoară tinără și energică. Informațiuni la Strada Regală No. 10 a, I. 499

DE INCHIRIAT imediat cameră mobilată. Adresa la Administrație.

Câine frumos de vânătoare tînăr nedresat de vânzare. Ad esa Str. Bălcescu 6. 498 3

Tablițe de
Asbest Meteor
sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de ingrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea. Se capătă la
FABRICA DE ETERNIT
METEOR S. A
ODORHEIU, JUD. BIHOR

:: Reclama e sufletul comerțului ::

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu